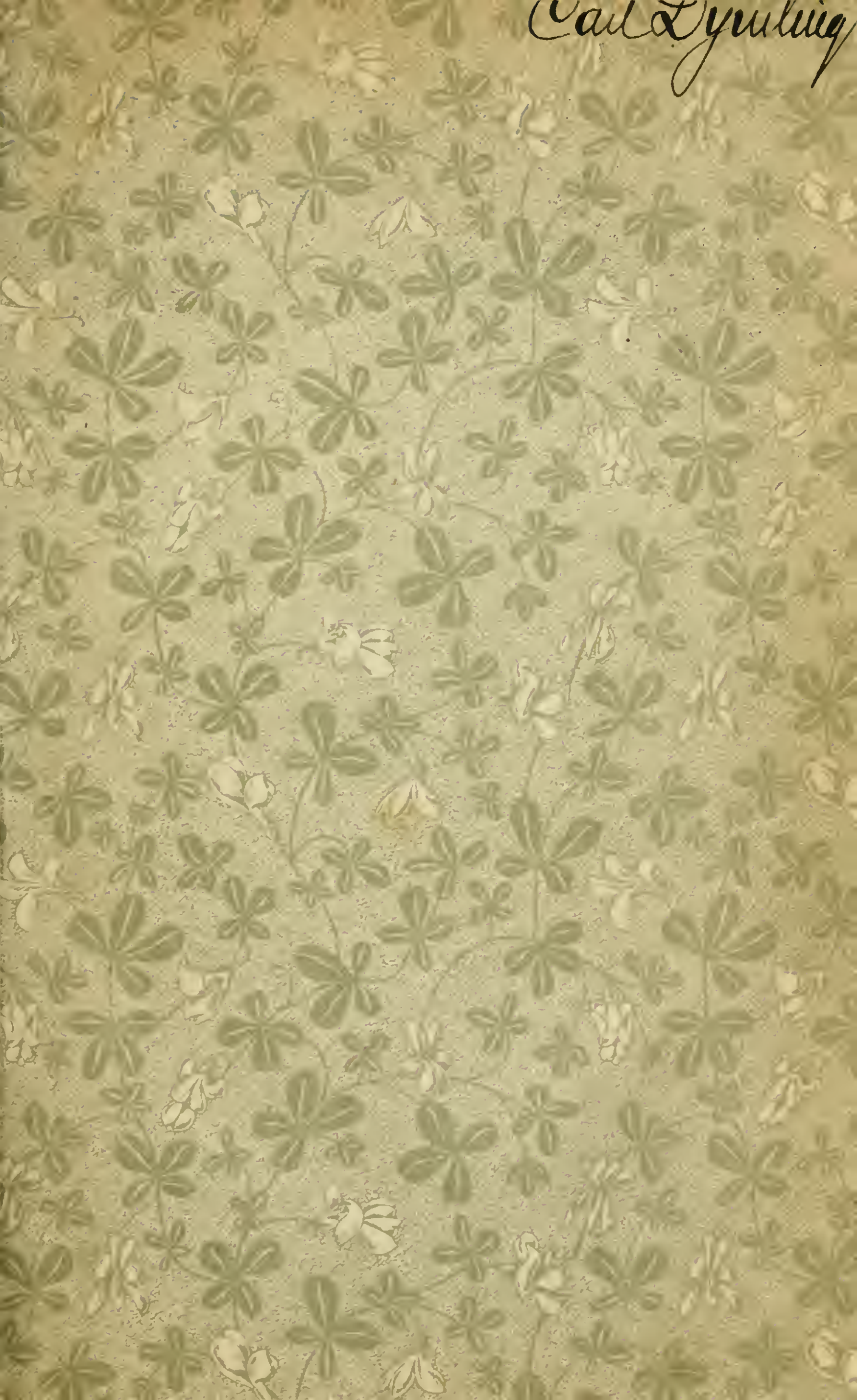

3 1761 05342124 4

Minnen

från

Andaktsstunder

wid

Diakonißanstalten

af

J. C. Bring.

Stockholm,
A. L. Normans Förlags-Expedition.

Stockholm, tryckt hos A. L. Normans Boktryckeri-Aktiebolag, 1877.

II.

Minnen från Högtiderna.

LIBRARY
SEP 2 3 1999
UNIVERSITY OF TORONTO

Förord.

Wår kyrkas högtider hafwa för författaren sjelf medfört mycken wederqwickelse och hugnad. Denna erfarenhet af, huru högtiderna med sina höga ämnen förmått att stämma, bära och upplyfta sinnet, har manat förf. att under årens lopp ibland dem, som tillhöra hans närmaste werkningskrets, söka göra högtiderna kära, dels genom att meddela underrättelser om deras historiska uppkomst, dels genom att, under den tid, som närmast föregått hwarje högtid, för den gemensamma andakten wälja sådana texter, som äro egnade att förbereda sinnet och försätta det i en stämning, som swarar mot högtidens heliga förkunnelse. Närmast affedt för dem, som deltagit i dessa andaktsstunder, utgifwes nu detta häfte såsom ett "Minne från andaktsstunder wid Diakonißanstalten under högtiderna". — Af predikningarne hafwa wäl några få icke hållits i Diakonißanstaltens kapell, men dock för fullständighetens skull här blifwit intagne. — Hwad angår det å sidd. 34, 35 föreslagna sätt för hållande af gemensam andakt, må endast det anmärkas, att då tillfälle för närwarande icke gifwes församlingen att wid den offentliga gudstjensten gemensamt uttala sin trosbekännelse, hafwa wi funnit det styrkande och upplifwande att wid den gemensamma husandakten begagna detta sätt, hwarföre wi ock welat påpeka detsamma såsom wäl wärdt att efterfölja. —

Sångerna hafwa, med resp. förläggares wälwilliga tillåtelse, hämtats ur redan kända öfwersättningar. För öfrigt skulle förf. wilja hänwisa särskildt de embetsbröder, som komma att taga kännedom om passionspredikningarne, till arbetena af C. H. Rieger och R. Stier, hwilka "hämta fram nytt och gammalt".

Om meddelandena angående den äldre kyrkans sätt att fira högtiderna kunde i någon mon wäcka och öka kärleken till dessa högtider; om de små betraktelserna kunde för någon stund stilla, samla och till högtiden stämma sinnet, som af de **yttre** festtillredelserna ofta alltförmycket upptages och förströs; om predikningarne kunde gifwa en i någon mon djupare inblick i Guds stora frälsningsgerningar, — så wore ändamålet med dessa Minnen wunnet.

Stockholm och Diakonißanstalten i November 1877.

J. C. B.

I.

Advents- och Julhögtiden.

Om Advents- och Julhögtiden.

"**Hela kyrkoåret** är en solhimmel, på hwilken wi, hwarje år på nytt, se Jesu lefnadslopp, såsom ett solomlopp, nytt och strålande te sig för wåra ögon. Under adventstiden ligger morgonrodnaden af Jesus på det heliga landets berg; wid jultiden går, såsom man läser i 19 Ps. v. 9, solen upp, likasom en brudgum ur sin kammare, och fröjdar sig som en hjelte att löpa wägen. Då begynner den sin dag, går ut från himmelens ena ända, höjer sig under söndagarne efter trettondedagen och septuagesima till middagshöjd; derefter inhöljes den uti djupt mörker under lidandesweckan, men öfwerwinner på tre dagar mörkret, och fullbordar sedan så mycket mera glänsande sitt dags- och årsomlopp, och intet blifwer för hennes hetta fördoldt. Och om än under kyrkoårets andra hälft endast få och underordnade fester förekomma, så wisar dock hwarje söndag, d. w. s. hwarje på nytt återkommande Påskdagens octava (8:de dag), att solen finnes på himmelen, och deß warma texter och evangelier falla ned såsom strålar, under hwilka wi sjelfwe kunna mogna såsom frukter för det ewiga lifwet." (Löhe.)

Adventstiden är, på samma gång den inleder hela kyrkoåret, en förberedelsetid för julen. Under denna tid reder sig församlingen till att möta sin Gud, att anamma ordet om gudaktighetens stora hemlighet: "**Gud är uppenbar worden i köttet**", att mottaga Honom, som kommer att "bo ibland oß". Det budskap, som på juldagens morgon bebådas herdarne i Bethlehemsängden, genomtonar hela denna tid såsom ett lystringsord: "Herren kommer! Gack ut att möta Honom."

Gläd dig, du Christi brud,
Och möt din Herra Gud!
Den stora dag du skådat,
Som de profeter bådat.

När församlingen uppstämmer dessa ord af den sköna adventspsalmen, förnimma wi ej då strax, att wi äro i adventstiden? Men med det glada budskapet följer ock, såsom det höfwes, adventsförmaningen:

Strö palmer på den stig,
Der Herren nalkas dig!
Lägg för Hans fot din prydnad!
Bekänn dig till Hans lydnad!

Adventssöndagarnes evangelier och epistlar wisa dels tillbaka på det gammaltestamentliga ordet, som nu skall fullbordas i och med Christi ankomst i köttet, dels framåt på den nytestamentliga profetians slutliga fullbordan wid Christi andra och sista tillkommelse med riket.

1:sta Sönd. i Advent. Evangeliet innehåller på en gång uppfyllelsen af det gammaltestamentliga löftet till Zion om deß konungs ankomst och bebådelsen om Christi andeliga ankomst i sitt rike under ett nytt kyrkoår, hwarwid församlingen går Honom till möte med sitt Hosianna, d. ä. Herre hjelp! Herre låt wäl gå! **Episteln** manar till ett rätt aktande på och anwändande af den nya nådens dag, som med Christus uppgått.

2:dra Sönd. i Adv. låter oß redan wid kyrkoårets början kasta blicken fram mot Herrens andra tillkommelse med sitt rike, detta mål för hans trognas hopp och längtan, ja mot Guds rikes sommartid; och på samma gång manas wi att med waksamhet, bön och fasta, eller afhållsamhet från allt, som kan betunga hjertat, bereda oß på denna Hans ankomst, hwilken tillika såsom en tillkommelse i dom af den säkra werlden ej skall kunna lidas. **Epistelu** bjuder oß den "Skriftens tröst", som nåden i Christo, Hans "upptagande af oß" gifwer, på det wi måtte hafwa ett fullkomligt hopp och med ett sådant hopp, ens till sinnes efter Christum Jesum, i tålamod gå Hans ankomst till möte.

3:dje Sönd. i Adv. Uti **evangeliet** möter oß Johannes döparen, företrädande gamla testamentet och deß förberedelser för Christus. Såsom wi med Johannes' lärjungar hänwisas till Christi gerningar, de der innehålla fullbordan af det profetiska ordet om Honom, så hänwisar oß åter Christus till Johannes och hans botpredikan, såsom den der skall bereda wägen för den kommande. **Episteln** hänwisar ännu mera än den föregående söndagens på Herrens sista ankomst, att wi må betrakta, bedöma och utföra allt i den sista dagens ljus och så warda funne i den rätta botfärdigheten.

4:de Sönd. i Adv. Evangeliet framställer nu, då wi befinna oß i julens närhet, Johannes döparen uti hans egentliga kall — att hänwisa till Christus, som snart står "midt ibland" oß genom evangeliet om sin födelse. Och såsom detta Johannes' wittnesbörd betygar att "Herren är när", så manar oß det apostoliska ordet uti episteln på grund häraf till helig fröjd i Herranom, angifwande både ämnet för denna fröjd: Herren, Frälsaren, och wägen till densamma: att låta allt sitt begär wara kunnigt inför Gud i bön, åkallan och tacksägelse. — Så hafwa adventssöndagarnes texter fört oß så nära sjelfwa julens budskap, som möjligt är.

Juldagens evangelii- och episteltexter behöfwa icke belysas. Deras förhållande till högtiden är tydligt nog.

Annandag Jul, Martyrernas dag. **Evangeliet** innehåller Jesu warningsord till judarne med afseende på deras hat till Hans wittnen, och är egnadt att wara ett warningsord i allmänhet för det nådens försummande, som snart öfwergår till fiendskap emot nåden. **Episteln** meddelar berättelsen om det första blodswittnets seger midt i döden. De gamle sammanställde på ett skönt sätt Annandagens betydelse såsom Martyrernas dag med Juldagens evangelium. De sade: I går föddes Christus på jorden, på det att Stephanus i dag skulle födas i himmelen.

1:sta Söndagen efter Jul. Evangeliet wisar oß Christi klena hjord församlad kring Jesus-barnet såsom sin herde, eller huru alla, som wänta efter förloßning i likhet med Simeon och Hanna, i Jesus finna förlossaren i Jacob. **Episteln** framställer det gamla testamentets förhållande till det nya; den

framhåller i läroform det som i Evangeliet möter oß såsom historisk berättelse.

Nyårsdagens evangelium talar om, huru Jesus blir omskuren och får det namn, som Gud genom engelen gifwit Honom. Evangeliet ansluter sig till Julens högtidsämne. Genom omskärelsen har Herren gifwit sig under lagens twång för wår skull och utgjutit de första dropparne af sitt heliga blod, såsom en handpenning på den återlösen, hwartill Han wille gifwa hela sitt lif. På samma gång är evangeliet wäl egnadt att wara det första ord, som möter oß på det nya årets första dag. På denna gifwes oß Jesusnamnet, att wi till det namnet skola fly, såsom till "ett fast slott", och i det namnet göra allt både med ord och gerning. **Episteln** framställer den godhet och kärlighet till menniskorna, som wår Frälsare betett både i allmänhet genom sin mandomsanammelse och särskildt, med tillämpning på den enskilde, genom den nåd, som wederfarits oß medelst "Christi omskärelse", hwilken skedde i dopet (Col. 2: 11).

Söndagens efter Nyår evangelium innehåller berättelsen om Jesu dop och Hans dermed skeende inträde uti medlarekallet, under det att **Epistelu** erinrar om, huru wi blifwit döpte till Christum, inplantade till Hans död, att wi ock måtte warda uppståndelsen like.

Trettondedagens evangelium wisar oß, huru Gud ledde de förste hedningar, de wise män från Österlandet, till sin son, att ock de fingo se Hans herrlighet. Denna **Guds Sons herrlighets uppenbarelse** är det ämne, kring hwilket **alla söndagarne efter trettondedagen** med sina texter röra sig. **Epistelu** innehåller det stora profetiska löftet från gamla testamentet, att äfwen hedningarne skola wandra uti det ljus, som uppgår öfwer Israel. Så egnar sig trettondedagen med sina texter rätt egentligen till **hednamissionens** högtidsdag.

Sedan wi nu antydt karakteren af Advents- och Jultidens sön- och helgdagar, wilja wi lemna en kort redogörelse för uppkomsten af denna högtid och sättet för deß firande.

Wi få icke föreställa oß, att julhögtiden, med sin förberedelse adventstiden och sin slutpunkt trettondedagen uppkommit

i samma tidsföljd, som den, i hwilken de nu framträda. Trettondedagshögtiden är nemligen den äldsta af dessa. Epifanias- eller **Uppenbarelse-festen,** såsom trettondedagsfesten ursprungligen kallades, uppkom först, nemligen i 3:dje århundradet, i Österlandet. Den hade sitt namn deraf, att församlingen på densamma skulle betrakta och prisa den genom menniskones Son på jorden uppenbarade Guds herrlighet, sådan denna framträdt genom Herrens ankomst i köttet, men i synnerhet wid Jesu dop och genom Hans första underwerk. I Westerlandet gjorde sig emellertid den mening gällande, att Herren war född den 25 December. Till stöd härför åberopades Chrysostomi och Tertulliani yttranden, att man i de romerska archiwen af beskattningsrullor från kejsar Augusti tid kommit till wißhet om, att Frälsarens födelse inträffat den 25 Dec. Denna åsigt stadgade sig mer och mer. Mot densamma har man i äldre och nyare tid gjort sina inwändningar. Somliga anse, att julfestens förläggande till den 25 Dec. skulle hafwa sin anledning i bruket att fira Herrens aflelse (Mariæ bebådelse) på den 25 Mars. Men hwarföre skulle Herren icke kunna hafwa låtit sin församling finna rätta dagen för åminnelsen af sin födelse? Nog af att juldagens firande den 25 Dec. utbredde sig mer och mer, så att den mot slutet af 4:de århundradet gjort sig gällande äfwen inom Österlandet. Utom det redan nämnda, anser man såsom en orsak dertill, att firandet af Jesu födelse blifwit förlagdt till d. 25 Dec., att man på detta sätt welat undantränga den hedniska wintersolståndsfesten, som wid denna tid begicks af hedningarne under wilda utswäfningar. Sedan på detta sätt en särskild Jesu födelsehögtid uppkommit, följde deraf, att man från denna fest, såsom den första, räknade kyrkoårets början, i stället för — såsom förut — från Påsken, hwilken sammanföll med det judiska kyrkoårets begynnelse. Trettondedagen firades numera såsom "de tre konungars fest", till åminnelse af Christi första uppenbarelse för hedningarne. Men likasom Påsken hade sin särskilda förberedelsetid, så fick nu också Julen en sådan uti de Julen närmast föregående weckorna. Till dessa räknades i början 5, till och med 6. Omkring år 600 bestämdes deras

antal till 4 under namnet af **Advent.** Först längre fram i tiden, wid midten af 8:de århundradet, började man att anse 1:sta sönd. i Adv. såsom kyrkoårets begynnelsedag. Såsom Julen på detta sätt likasom kastade sitt sken **tillbaka** öfwer adventssöndagarne, så äfwen **framåt** öfwer den mellan Julen och trettondedagen liggande tiden, som räknades till julfesten. Wissa dagar af denna tid blefwo utmärkta såsom festdagar, nemligen **Stephani** dag, **Evangelisten Johannes'** dag och **Menlösa barns** dag. Dessa dagar hafwa äfwen i wårt land firats intill 1772, då de twå sistnämnda jemte tredje- och fjerdedag påsk och pingst samt några andra mindre högtidsdagar indrogos. **Nyårsdagens** firande går tillbaka till början af 7:de århundradet. Hos judarne warade de stora högtiderna 8 dagar. Den första och sista utaf dessa höllos såsom de wigtigaste. I likhet härmed firade man ock i den romerska kyrkan för hwarje högtid deß Octava, deß 8:de dag. Julens Octava blef Nyårsdagen, **Christi omskärelses** högtid ("8 dagar derefter — — kommo de att omskära barnet").

I nära sammanhang med julhögtiden stå twenne högtidsdagar, som infalla under en senare tid af kyrkoåret, nemligen **Mariæ bebådelsedag** och **Kyndelsmessodagen** eller **Mariæ kyrkogångsdag.**

Mariæ bebådelsedag firades af ålder (från början af 5:te århundradet) den 25 Mars till minne af wår Frälsares första inträde uti det menskliga slägtets natur genom aflelsen i Jungfru Mariæ lif, en motpol till himmelsfärdsfesten. Den benämndes "roten för alla Christi fester" eller "tidernas rot". — Hwad deß firande hos oß angår, så är det stadgadt, att om denna dag, d. 25 Mars, infaller uti lidandesweckan, skall den förläggas till lördagen före palmsöndagen; men infaller den senare skall den firas tredjedag påsk. Kyndelsmessodagen eller Mariæ kyrkogångsdag, från 6:te århundradet, firar på 40:de dagen efter Jul Jesusbarnets frambärande i templet, hwilket frambärande enligt Moses' lag skulle ske 40 dagar efter barnets födelse. Det hos oß brukliga namnet kyndelsmesso — ljusmessodag — har säkerligen sin grund deruti, att såsom den gamle Simeon kallade Jesus "ett ljus till hedningarnes upplysning",

så wigdes på denna dag de heliga ljusen, likasom den sjelf högtidliggjordes genom upptändande af en stor mängd ljus i kyrkorna. Dagen firas på den söndag, som följer näst efter 2:dra Februari. — **Mariæ besökelsedag**, den 2 Juli, firas sedan 1772 icke mera hos oß. Den war egnad åt minnet af Jungfru Mariæ besök hos Elisabeth.

Om sättet för **adventstidens** firande säger Löhe: "I säck och aska, med bot, fasta och wälgörenhet tänkte man på den himmelska gåfwa, som man wille taga i besittning uti krubban, likasom på all werldens domare, som skall uppenbaras i himmelens sky, åtföljd af många tusen englar och heliga. Och såsom det warit kyrkans sed att låta en fasta inträda ej blott såsom förberedelse till, utan äfwen wid slutet af påsk- och pingstfesten, alltså att låta påskglädje aflösa påsksorgen, och påskglädjen efterföljas af trinitatis-qvatemberdagens bot, så ej blott inledde man julfesten med bot, utan lät den ock — — — mynna ut i bot, i det man firade julens Octava, omskärelsens dag, med fasta och bön. Detta war icke allenast ett förespel till den kommande påskfastan, wid hwilken man under syndabekännelse begick åminnelsen af Jesu sista blodsutgjutelse, såsom på omskärelsedagen af den första, utan då häntydde kyrkan med fasta och bön derpå, att Herren är född, för att lida för oß, och att Hans födelse intet annat mål hade än korset."

Christi födelses fest firades högtidligast i Westerlandet, der den först framträdt. Julnatten begicks festligt med psalmer, hymner och andliga sånger. Ingen annan högtid firades som denna med 3 messor, den ena under natten, den andra wid dagbräckningen, den tredje wid ljusa dagen med Joh. 1: 1—14 såsom lection (= föreläsningstext). Festen når i denna text sin höjdpunkt i de orden: **Och ljuset lyser i mörkret.**

Redan tidigt gjorde sig bruket gällande att göra julhögtidens heliga tilldragelser åskådliga medelst allehanda sinnebilder och sinliga framställningar. Icke nog med att öfwerallt, i tempel och hus, fanns krubban, utan äfwen "oxe och åsna". Man erinrade sig Es. 1: 3, hwarest profeten säger: En oxe känner sin herre, och en åsna sin herres krubba, men Israel känner det intet, och mitt folk förstår det intet. Oxen och

åsnan (företrädd af en häst) kände Honom och wärmde Honom, den af sitt folk icke kände eller funne. Kreaturet, skapelsen, som suckar efter sin Herre, under det att otron icke känner Honom, blef genom dessa djur företrädt. Frälsarens födelse gör ju ocksä all ting nytt, återställer den förlorade menskligheten, grundar det ewiga templet. Wid julen upplösa sig motsatserna, wintern smälter, träden slå ut, djuren tala, allt blifwer fritt, som hemfallit under den gamle **ormens** ok.

"Fader med Christum du gifwit oß julen,
Wår och midsommar i stormande höst."

I sammanhang med det föregående står bruket af **Julträdet**. Christi kors är det sanna lifsens träd, som icke bär skadliga äpplen, utan lifwets gåfwa. Uppresandet af ett träd såsom symbol af denna högtid låg således nära. Wid Julen, midt i wintern, såsom man utlade en Haggai's profetia, begynte den andliga wåren. Då gick i fullbordan hwad i Höga wisan är skrifwet: "Wintern är förgången, blomstren äro utgångna på marken, wårtid är kommen". De andeliga tankarne öfwerförde folket i bilder och bruk. Den bästa afbilden af trädet, som grönskar under wintren, är isynnerhet för de germaniska folken **granen**; midt i snön lyser deß wårfärg. Om nu **ljus** upplyste den, **äpplen** prydde den, hwilken tydlig och lärorik bild af den återwändande paradisiska tid, som kommit med Jesus Kristus! Detta bruk är mycket äldre än sedan reformationstiden. — På julgranen hänga gåfwor, för att göra glädje. Man förärade gåfwor åt dem, man älskade. Ty Julhögtiden är en glädjens högtid. "Jag önskade", sade den hel. Franciskus, "att till och med wäggarne åto kött, om det wore möjligt." Man skulle spisa de fattiga; Barn och fattiga såg man särskildt till godo, ty endast till barn — och de i andanom fattige kan Jesus komma. Redan Theodorik den store anbefallde att wid denna högtid besöka de lidande. Carl den store befallde att lindra fångarnes lott. Julhögtiden skulle wara en fridens, kärlekens och fröjdens fest för alla. Man tänkte till och med på djuren, hwarifrån bruket att på julaftonen utsätta en sädeskärfwe till mat åt fåglarne härstammar, ett bruk, som ännu här och der

fortlefwer bland oß. I norden har den sköna seden att gifwa "julklapp" blifwit inhemsk. Det war ett himmelskt ord — en skänk ifrån himmelen, som wid julen kom ned från himlen till alla menniskor. Detta skall julklappen erinra om till lärdom och fröjd. Plötsligen — ett **klappande** föregår — flyger en gåfwa in. Man ser icke hwarken budet, som medfört den, eller gifwaren. Dermed skall afbildas det owäntade, från himlen nedkomna.

Såsom med allt annat godt, gick det äfwen med detta firande af Jesu födelse. Redan Bernhard af Clairvaux klagade deröfwer, att menniskorna med sådan ifwer tänkte på prakt i kläder och läckerheter, "som om Christus wäntade sådant". Hwar och en wet, huru långt det gått i wåra dagar. Hwar möter och anwänder man adventstiden såsom en bot- och förberedelsetid? Ju närmare julen kommer, desto mindre nykter i anden finnes man, upptagen såsom i allmänhet fallet är, af julberedelse, men icke af en **hjertats beredelse för Herrens mottagande,** utan af en yttre tillredelse i och för mat och dryck, samt anskaffande af julgåfwor. Wißt lyser julgranen i månget hus, på julklappar är ingen brist; men — huru ofta får icke Herren sjelf stå utanför huset eller hjertat. Ljusen få icke, såsom de wille, wittna om Honom, som är werldens ljus, gåfworna med den kärlek, som framkallat dem, få icke, såsom de wille, leda tankar och sinne till betraktande af och barnslig glädje öfwer "Guds outsägliga gåfwa". Så bör det icke wara. Nej, heldre wilja wi möta Honom, hwilken

sällhet har att föra,
som skall Hans brud tillhöra,

med den bön, hwarmed Laban en gång inbjöd Eleazar, Abrahams tjenare, som stod utanför hans hus med brudskänker: **Kom här in du Herrens wälsignade: Hwi står du här ute? Jag hafwer rymt huset — —.** Ja

Ack Jesu oß beredda gör:
All syndens makt i oß förstör,
Wårt hjerta öppna, wäck och rör,
Att wi Dig undfå som sig bör.

Böner.

För adventstiden.

I.

Käre Gud, bewara oß och gif oß din nåd, att wi må höra till den hopen, som gerna anammar Christum, och sjunga: Hosianna, lofwad ware Gud, att wi hafwe denna konungen och äro och kallas christna: wi weta, hwarföre wi så nämnas, nemligen af wår konung Christus, att wi i Hans namn äro döpte och i Hans blod twagne; hjelp, att wi derwid blifwa måge. Amen. (Luther.)

II.

Ack, du käre Gud, himmelske fader, gif lycka och salighet åt Davids son, din käre son, Jesus Christus, till Hans rike. Låt honom ock hos oß hålla sitt intåg i Ditt namn, att det må wälsignadt warda och oß wäl gå. Amen. (Luther.)

III.

Käre Herre Gud, uppwäck oß, att wi må wara beredde, att när din käre son kommer, wi må undfå Honom med fröjd och Dig med rent hjerta tjena; genom samme din son Jesum Christum, wår Herra. Amen. (Luther.)

IV.

Herre Jesu Christe, lefwandes Guds Son, Du som kom till Israel en rättfärdig och en hjelpare, och ännu så kommer till din församling i ordet och de heliga sacramenten! Wi

tacke Dig af allt hjerta för denna din nåd, och bedje: Låt portarna göras wida och dörrarna i werlden höga, att Du, ärones konung, må draga derin. Kom ock till oß, o Herre! Kom med ett nådeligt Herrans år! Kom att förkunna de fattiga evangelium, att läka de förkrossade hjertan, att predika de fångar frihet, och de blinda syn, och de sönderslagna förloßning. Bered wåra hjertan för Dig, så att wi alltid med tack och lof inför ditt heliga ansigte måge framträda och uppstämma: Hosianna Davids Son, wälsignad ware Han, som kommer i Herrans namn! Förläna oß din Heliga Andes nåd, att wi måge finnas faste och frimodige att bekänna Dig inför werlden, beredde och willige att tjena Dig i helighet och rättfärdighet i alla wåra lifsdagar, och städse redobogne att allt göra och lida, allt gifwa och försaka till att främja ditt rike på jorden. Förunna oß ock, Herre Jesu, den nåden, att wi uti din sista tillkommelse måge få ingå i det rike, som de trogna tillredt är ifrån werldens begynnelse; på det wi Dig, wår trofaste återlösare, tillika med Fadren och den Helga Anda, ewinnerligen tacka, prisa och lofwa måge. Amen.

(Kyrkohandboken.)

V.

Käraste Herre och Frälsare, Jesu Christe, Du som af din käre Fader är tillskickad till en domare öfwer lefwande och döda! Wi bedje Dig ödmjukeligen, att Du wille oß med din Helige Ande så regera, att wi dagligen må wara wäl beredde och med helig wandel och gudaktigt wäsende smyckade till din mäktiga, fröjderika tillkommelse; wärdes Du ock, Herre Jesu, snart komma med dina heliga, utwalda englar i din herrlighet, till att hålla dom, och ställa alla dina kära får på din högra sida, och låta oß höra det goda, glada utslaget: kommen I min faders wälsignade! och derpå föra oß in i den ewiga fröjden och saligheten. Kom, Herre Jesu, och kom snart!

(Rigisches Gebetbuch.)

VI.

Käre Herre Gud, uppwäck oß, att wi må wara beredde, när din Son kommer, att med fröjd anamma Honom, och dig med rent hjerta tjena. Genom samme din Son, Jesum Christum, wår Herra. Amen. (Löhe.)

För Julhögtiden.

VII.

Hjelp, käre Herre Gud, att wi af din käre Sons nya, köttsliga födelse må blifwa och förblifwa delaktige, samt från wår gamla, syndiga födelse befriade. Genom samme din Son, Jesum Christum, wår Herra. Amen. (Luther.)

VIII.

Allsmäktige Gud, Du som upplyser oß med det nya ljuset af ditt ord, som är wordet kött; gif att i wåra werk må finnas ett återsken af det, som genom tron skiner och lyser i wåra själar. Genom samme din Son, som med Dig lefwer och regerar i ewighet. Amen. (Löhe.)

IX.

Jag tackar Dig, min Herre Jesu Christe, att Du så hjertligen tagit Dig utaf min jämmer; beklädt Dig, dock utan synd, med mitt kött och blod, och dermed gjort mig delaktig af din gudomliga natur, förlossat mig från den ewiga jämren och fört mig till ewig glädje; med ett ord: att du såsom den sanne himlens dörrawårdare för mig öppnat himmelen, med din fattigdom förlossat mig från ewigt armod, och gjort mig i sanning rik. Jag beder Dig, min allrakäraste skatt, att Du wille rikeligen benåda mig med din Heliga Anda, som kan göra sådan tröst lefwande i mig, att jag, upphöjd öfwer all fruktan och förskräckelse, må ewigt fröjda mig, hjerteligen trösta mig af Dig

allena emot djefwul, död, synd, Guds wrede och lagens förbannelse, efter ditt exempel wara ödmjuk, lydig och tålig, och Dig med de kära englarne med min mun, hjerta och hela lif lofwa och prisa, och ändtligen äfwen i ewig fröjd i himmelen ewinnerligen hos Dig bo. Amen. (Ur Minsinger.)

X.

O, Herre Gud, nådige Fader, Du som lofwat oß en rättfärdighetens telning af Davids stam, och gjort densamme din Son oß till en konung och till wår rättfärdighet; wi tacke Dig för din trohet, att Du gifwit oß denne Frälsare och genom Hans födelse frälsat oß från wåra synder och djefwulens fängelse. Wi bedje din milda godhet, att Du wille uppehålla oß uti denne wår medlares kunskap, och låta oß med alla heliga och englar fröjda oß öfwer Hans födelse; genom Jesum Christum, qwinnans säd, wår Herre och Gud. Amen.

(Ur Minsinger.)

XI.

Allsmäktige, ewige Gud, wi tacke Dig, att Du antagit dig wår jemmer, och låtit din enfödde Son för wår skull blifwa menniska, och bedje Dig, att Du wille nådeligen upplysa wåra hjertan, att wi wid sådan tröst oß fast hålle, och öfwer din kära Sons födelse oß af hjertat fröjde, Dig med alla heliga englar lofwe, i wårt hjerta frid hafwe, och allehanda wederwärdighet med tålamod fördrage och öfwerwinne, genom densamme din Son, wår Herra Jesum Christum. Amen.

(Pommerska agendan.)

XII.

Barmhertige, allsmäktige och kärleksrike Fader! Wi tacke och lofwe Dig af allt hjerta, att Du ditt löfte om det fallna menniskoslägtets återlösning så nådeligen uppfyllt hafwer, och i denna dag låtit oß födas Frälsaren, som är Christus, Herren i Davids

stad. Wår själ prisar Dig storligen, och wår Ande fröjdar sig i Dig wår Frälsare, ty Du hafwer sett till wår ringhet och aktat oß wärdiga att skåda, hwad ock englarne lyster se: den stora gudaktighetens hemlighet, att Gud är uppenbarad i köttet, att sann Gud är sann menniska worden. O Herre Jesu Christe! Dig ware lof, ära och pris ewinnerligen, som oß så outsägligen älskat hafwer, att Du låtit Dig i werlden födas, för att frälsa oß, arma syndare, från ewig död; att Du hafwer Dig förnedrat, på det wi skulle upphöjde warda; att Du blifwit wår broder, på det wi skulle blifwa Guds arfwingar och dina medarfwingar. Kom nu ock, Herre Jesu, och låt Dig födas i wåra hjertan, och uppfyll dem med dina himmelska håfwor. Du alla herrars Herre, som för wår skull blifwit ett barn, gif oß det rätta barnasinnet. Du, som är Fadrens herrlighets sken och Hans wäsendes rätta beläte, förnya oß till Hans kunskap och beläte, som oß skapat hafwer. Du, som sjelf är ljuset, lys genom werldens mörker. Du, som är lifwet, gif, att wi måge hafwa lif i Dig. Himmelske Fridsfurste, förläna oß din frid, och behåll oß i Ditt rike ewinnerligen, att wi i din herrlighet med de himmelska härskaror måge prisa och lofwa Dig, Du som med Fadren och den Heliga Anda lefwer och regerar i ewighet. Amen.

(Kyrkohandboken.)

XIII.

Wid årets slut.

Allsmäktige Gud, himmelske Fader, wi säga dig af hjertat lof och tack, att Du genom din faderliga godhet och trohet låtit oß upplefwa det nu förflutna året och under detsamma låtit oß rikligen erfara mångfaldiga wälgerningar till kropp och själ. Men emedan wi sådant icke erkänt, fastmera på mångfaldigt sätt mißbrukat det, och äfwen annars af medfödd mensklig swaghet med tankar, ord och werk, särskildt under det förflutna året emot Dig syndat och illa gjort, och derigenom förtjenat din rättwisa wrede, straff och onåd, så bedje

wi Dig ödmjukeligen, att du nådeligen wille tillgifwa och förlåta sådan wår synd och mißgerning; och att, då wi nu åter efter din wilja skola begynna ett nytt år, Du wille låta din faderliga kärlek och trohet bewisa sig på nytt emot oß, och förläna oß din Heliga Anda, att wi med det gamla året månde aflägga alla gamla synder, lustar och begärelser, men deremot begynna ett nytt christligt lefwerne och Dig i ett sådant med botfärdigt hjerta tiena. Wälsigna och bewara oß under det kommande året från allt ondt till kropp och själ, låt ditt ansigte lysa öfwer oß och war oß nådig, upplyft ditt ansigte öfwer oß och gif oß timlig och ewig frid; på det wi sålunda här må saligt fulländа åren för wår jordiska wallfärd, och efter deß slut med Dig och alla utwalda lefwa i all ewighet, genom wår Herre och Frälsare Jesum Christum. Amen. (Arnold.)

XIV.

Wid det nya årets början.

O, Herre Gud, himmelske Fader, wi tacke Dig för din faderliga nåd, att Du, oß arme syndare till godo, hafwer gifwit din Son under lagen, på det Han med sin fullkomliga lydnad skulle stilla din rättwisa wrede och hela wår olydnad, och bedje Dig, att Du wåra hjertan genom din Heliga Anda wärdes så upplysa, att wi af sådan Hans lydnad må kunna trösta oß emot wår synd och onda samwete, samt i tron och sann helighet och rättfärdighet begynna och fullborda det nya året, på det de syndiga lustarne i wårt kött genom Din hjelp måge omskurne och aflagde warda, genom samme Din Son, Jesum Christum, wår Herra. Amen.

(Pommerska agendan.)

XV.

Ewige, allswåldige Gud, stor i trohet, oföränderlig i nåd! Du blifwer, såsom Du är, och dina år hafwa ingen ända. Du är wår Fader och wår Förlossare: af ålder är

det ditt namn. Du sände din enfödde Son i werlden, och gaf Honom namnet Frälsare. I detta heliga namn fly wi nu på årets första dag till Dig med lof och tacksägelse, med bekännelse och bön. Lof och tacksägelse ware Dig, Herre Jesu, som ock under det förflutna året på oß bewisat Ditt nådefulla namns kraft och wälsignelse. Ware Du äfwen nu och framgent wår Jesus. Si, wi längte efter den nya skapelse, der Du will göra allting nytt. O, så skapa i oß, med detta nya år, ett nytt hjerta. Gif i oß en ny wiß anda, så att allt det gamla förgår, och allt förtages, som står Dig emot. Låt oß främst söka Ditt rike och Din rättfärdighet, förwissade derom, att då faller oß ock allt det till, som oß i timlig måtto nödigt är. I din bok woro alla wåra dagar skrifne, då den förste af dem ännu icke kommen war. I dina händer öfwerlemne wi oß med kropp och själ och allt hwad wi äro och ege. Hjelp oß, Herre Jesu, och hör oß för Ditt namns skull. Amen. (Kyrkohandboken.)

XVI.

Missionsbön.

Allsmäktige Gud, kärleksrike Fader! Du som utgaf Din enfödde Son, på det att werlden skulle warda salig genom Honom, wi bedje Dig, se i nåd och förbarmande till dem, som ännu sitta i mörker och dödens skugga. Upptänd i wåra hjertan en brinnande kärlek till Dig, att wi måtte i sanning nitälska för hedningarnes omwändelse. O Du, sädens Herre, sänd arbetare i din myckna säd. Styrk och wälsigna alla dem, som troget werka för ditt rikes utbredande. Låt evangelii ljus snarligen upplysa hela jordens krets, att Ditt namn må warda förherrligadt från solens uppgång alltintill nedergången, och gif oß, att wi, samt med den oräkneliga skaran af alla hedningar och slägter och folk och tungomål, må Dig i den stora herrligheten ewigt tacka och lofwa. Hör wår bön för Jesu Christi skull. Amen. (Kyrkohandboken.)

Psalmer och Sånger.

För Adventstiden.

I.

Om Kristus och församlingen.

(Sjunges som N:o 7 i sw. Ps.-b.)

1. Jag om en konung sjunga will,
Hwars like aldrig funnits till
I skönhet, makt och ära;
Han är min krona, lust och fröjd,
Ty will jag ödmjuk, tacksam, nöjd,
Ett offer honom bära.
Hans läppar nåd förkunna här,
Han sjelf den alra skönste är
Bland menniskor på jorden,
Af Gud wälsignad worden.

2. Du hjelte, bind wid dig ditt swärd
Och segra, så som du är wärd;
För sanningen du strider:
På det de arma icke må
Af fienden förtryckas, då
Han hotar alla tider.
Din högra hand wäl hjelpa kan,
Och under göra, så att han,
Som motstår, måste falla
Med sina skaror alla.

3. O Gud, din stol i herrlighet
Skall stå uti all ewighet,

Skall aldrig rubbad blifwa.
Din konungsspira, makt och råd,
Rättwisa mildhet, rika nåd
I nöden frälsning gifwa.
Rättfärdighet du hafwer kär;
Men den, som ogudaktig är,
Kan ditt behag ej winna,
Ej nåd och ynnest finna.

4. Ty hafwer Gud, din Gud, dig smort
Med glädjens olja, herrlig gjort
Dig högt utöfwer alla.
Uti sin sköna, gyllne skrud
På högra handen står din brud,
Will dig sin Herre kalla.
Sitt folk, sitt fadershus, sitt hem,
För din skull må hon glömma dem,
På det hon dig allena
Må täckas, älska, tjena.

5. Skönt smyckad konungsdottren är,
En helig prydnad hos sig bär,
Rättfärdighetens prydnad:
Tro, hopp och kärlek lysa skönt,
Dermed du sjelf har henne krönt,
Då hon dig wiste lydnad.
En slägt åt henne födas skall;
Bland hednafolk i werlden all
Man hennes namn skall minnas,
Och hennes ätt skall finnas.

6. Min wisa nu en ända tar.
Om hwem är det jag sjungit har,
Hwem är det som jag prisat?
Guds Son, wår Herre Jesus Krist;
Han är den store konung wißt,
Som har i nåd bewisat

Sig som en brudgum, fastän Gud,
Emot församlingen, sin brud,
Den han will salig göra,
Och till sin himmel föra.

II.

Si, wår Konung!

1.

Si, wår konung kommer!
Si, wår Frälsare
Nalkas oß, saktmodig,
Till att hjelp oß ge!
O! Hans kärlek rena
Oß beweke då
Att med saktmod tjena
Dem, Han skicka må!

2.

Lärjungarna ila
Att Hans bud må ske;
Så, wi skynda willigt
I wår kallelse!
Synes den ock ringa,
Blir dock herrligt allt,
När wi Honom bringa
Det Hans ord befallt!

3.

Folket sina kläder
Bredde på Hans stig;
Själ! du Honom gläder,
Om du offrar dig!
Afkläd egna tycken
Och din högmodsart:
Dessa falska smycken
Låt förtrampas snart!

4.

Jesu wänner alla
Kring sin Konung stor
Låta lofwet skalla
I en fröjdfull chor!
Så, wår själ beprise
Blott hwad Jesus gjort!
Håg och werk bewise
Att Hans namn är stort!

III.

Eder Konung kommer.

1. I arme, I trötte, I nödställde själar!
Er gråt ware stillad, o lyßnen härtill!
I ären de bjudne, si här eder konung!

Han kommer, och eder hugswala Han will!
Han kommer, och eder hugswala Han will!

2. Du wärnlösa barn, som har intet att gifwa
Och intet förmår, si! Han kommer till dig:
Dig ger Han sitt rike, din will Han förblifwa,
Dig bära, dig leda, dig fostra åt sig :,:

3. Du blinde Tobias, du sorgsne, som sitter
I mörkret, och smärtorna bo i ditt hus!
Dig är det Han nalkas, din natt will Han skingra,
För dig will Han tända sitt herrliga ljus :,:

4. Du Job, som har mistat de kära i döden;
Nu, frukta för sorgernas budskap ej mer!
Din konung är lifwet, och snart för hans döda
En dag bryter in, som skall aldrig gå ner :,:

5. Du Lazarus arme, af werlden förgäten,
Och hungrande, naken och höljd utaf sår!
Si! Samaritanen dig öppnar sitt sköte,
Och olja och win af hans mildhet du får :,:

6. Och du publikan, som din synd känt så bitter
Och ropat om nåd, si, din konung är när!
Han frikänner dig och dig ställer i ledet
Ibland sina werldsöfwerwinnares här :,:

7. Du Simeon, slut till ditt hjerta din konung,
O du, som har länge förbidat hans tid!
Från himlen Han kom, och skall snart dig ock föra
I portarna in till sin ewiga frid :,:

8. Ja, kommen, I alle! ty alla, ja alla
Han bjuder sin nåd och sin salighet stor!
I dag, genom werlden hörs fridsropet skalla;
Wäl den, det af hjertat anammar och tror :,:

IV.

Tillkomme Ditt rike.

1. I en stormig tid, under kamp och strid,
Oro, swaghet, nöd och plågor;
Då bland tusen ting, hjertan kastas kring,
Irrande som hafwets wågor;
Och den troende, lik Petrus, skild från strand,
Sjunkande blott fattar swagt i Hjelparns hand;
Herre, träd nu fram: swara mißkundsam
På Ditt slitna Zions frågor!

2. Nalkas det dertill, att Du stöta will
Från sitt rum wår ljusastaka?
Wi ha synder gjort, wi ha straffas bort;
Låter du oß straffet smaka?
Ha wi icke känt den tid, då du oß sökt?
Har hwar dag wårt skuldregister blott förökt?
Gå wi än från Dig på wår egen stig,
Fast du drog oß ömt tillbaka?

3. Wi uti wår nöd gripit falska stöd,
För att ej wår wanmakt märka!
En med twångets band, en med frihets brand
Will mot nöden sig förstärka!
Klokhet, guld och konst och djerfwa företag
Sina fästen bygt till skydd mot farans dag!
Men deråt Du ler, och Du slår det ner
Allt hwad utan Dig wi werka!

4. Storhet Du förstör, makt tillintetgör,
Klokhet Du till dårskap bringar!
Men Ditt rikes brodd, ringa och försmådd,
Bär Du på Din starkhets wingar.

Ständigt synes Din kungathron wäl arm och glömd,
I en krubba låg, Du är för werlden gömd;
Men Du går dock fram ständigt lyckosam,
Och Din wilja allt betwingar!

5. Ja! Din krona är wäl af törnen här,
Och ett kors Din thron får wara;
Stafwen, som Dig slog, Du till spira tog;
Du fick sår till smycken klara!
Dock, Du är den stenen, hwilken sönderslår
Guldbelätet, som all werldens offer får! *)
Och Du wäxa skall, tills för werlden all
Du Din makt skall uppenbara!

6. Herre! lär oß då att Dig ej försmå,
Men i dag Ditt lof upphöja!
Ty Du kommer snar, Du blir uppenbar;
Länge kan det mer ej dröja!
Låt oß här bekänna oß till Dina lam,
Att Du oß bekänner, då Du träder fram
I Din äras prakt, och inför Din makt
Alla knän sig måste böja!

7. Wi det finna wäl: Du har högsta skäl
Att för ewigt oß förkasta!
Wi med öfwerdåd djerfts försmå Ditt råd
Och Din dom bakom oß kasta!
Men Ditt hjerta brinner af så stor mißkund;
Herre, denna stund är än en frälsningsstund,
Denna dag och tid, till Din krubbas frid
Låt oß ödmjukt, gladligt hasta!

---

*) Dan. 2 kap.

V.

Julpsalm.

(Sj. som N:o 55.)

1. Hell morgonstjerna mild och ren,
Guds nåds och sannings klara sken,
För oß är du uppgången;
Hell Davids son af Jakobs slägt,
Mot Dig, mot Dig min famn är sträckt,
Min brudgum tag mig fången.
Ljuflig, Ljuflig, Hög och herrlig,
Blid och kärlig,
Full af nåde,
Herre, till din brud du skåde!

2. Min perla du i snöhwit skrud,
Marias son, dock sanner Gud,
Min frälsare och konung!
Kom, tag uti mitt hjerta rum;
Ditt helga evangelium
Är mig mer ljuft än honung.
Eja, Eja, Hosianna,
Himmelskt manna
Är mig ordet,
Uti dig fullkomnadt wordet.

3. Uti mitt hjerta lys och skin,
Du klara jaspis och rubin,
Med all din kärlek blida;
Ja, låt mig känna, att jag är
En lem i din församling kär,
Ett refben i din sida.
Till dig, Till dig, Står min längtan;
All min trängtan

Är den ena:
Att tillhöra dig allena.

4. O Gud, förr'n werlden skapad war,
Du mig till arfwing korat har
I dinom son den höga;
Så låt fullbordas snart mitt hopp,
Att bli med honom tagen opp
I himlen för ditt öga.
Salig, Salig, Blifwer fröjden,
När i höjden
Bland din skara
Jag wid Jesu bröst får wara.

5. Högt skall då klinga citrors ljud,
Och toners offer skönt till Gud
Från harposträngar stiga,
Och jag få till min Frälserman,
Min tröst, min fröjd, min brudgum sann
Mig hålla innerliga,
Sjunga, Sjunga, Jubilera
Triumfera,
Honom prisa,
Som mig will allt godt bewisa.

6. Aftorkas skola då i frid,
Lycksaligt och till ewig tid,
De många christnas tårar,
När Gud will sjelf sig låta se
Och ymnig bot och läkdom ge
De hjertan werlden sårar.
Christus, Christus, Så han kallas,
Som är allas
Bot och hugnad.
Der Han finns är sorgen lugnad.

7. I det har jag en hjertans ro,
Att den jag gifwit har min tro

Sin kärlek ej bortwänder,
Att Herren sig till lof och pris,
Mig föra will i paradis;
Thy klappar jag med händer.
Amen, Amen, Ädla krona,
Mig förskona
Till det sista
Från att nånsin dig bortmista.

VI.

Wid krubban.

1.

O, Jesu Christ!
Din krubba wißt
Är paradis,
der sig mitt hjerta gläder.
Här Ordet bor,
Hwad nåde stor,
Som med wårt kött
personligen sig kläder.

2.

Den wind och haf
Sin hyllning gaf
Hos syndare
i tjenst beslutat träda.
Guds Son jag ser
Bli stoft och ler,
Ett sköpligt kärl
som wi och wåra späda.

3.

Du, högsta skatt,
Så högt oß satt,
Att till din thron
en af wårt kött månd' hinna!
Din starka hand
Knöt brodersband
Med oß, fast wi
likson en rök förswinna.

4.

Hwad kan oß bry
Wår owäns gny?
Hwad skadar mig
nu allt hans gift och galla?
Förgäfwes han
Oß klagar an,
Att Adam föll
och wi med honom alla.

5.

Tig fiende!
Mot himlen se:
Mitt kött och blod,
min wän der ofwan thronar!
Hwad du slog ned,

Har hjelten wred
Af Davids stam
  rest upp, men dig ej skonar.

6.

Här balsam får
Hwart hjertesår,
En himmelsk skatt
  dem armom Han bereder.
Immanuel,
Så segersäll,
Slår satan och
  hans afgrundsrike neder.

7.

Du kristen kär,
Hwem du ock är,
War tröst, och låt
  ej fruktan insteg winna!
Ifrån den stund
Du i förbund
Med Fadren är
  Hans kärlek måste brinna.

8.

Besinna dock,
Hur herrligt ock
Han städse dig
  har hulpit ur all wåde.
Ej änglars här
Mer salig är
Än den, som Han
  fått pryda med sin nåde.

9.

Du ser ju här
Din Jesum kär,
Ditt kött och blod,
  båd' luft och moln regera.
Hwad will nu sig,
Jag frågar dig,
Uppresa som
  dig kan förskräcka mera?

10.

Din håg, så blöd,
Wid minsta nöd
Med ack och we
  all tröst straxt låter fara.
Kom hit och lär!
Hwad ser du här?
Wid krubban wißt
  all sorg du kan dig spara.

11.

I pröfningsda'r
Förskräckt ej war!
Din broder ej
  kan liknöjd se din wåda.
Hans hjerta, ömt,
Dig wißt ej glömt
Och kan din nöd
  ej utan tårar skåda.

12.

Gack fram i tro,
Söt hjelp och ro
Hos Honom, der
  all hjelp allena finnes!
Den nöd, dig bränt
Han sett, Han känt,
Förstår ock, hur
  dem krankom är till sinnes.

13.

Ty just för det
Han uppå trä't
Wår synd på sin
lekamen welat bära.
Sjelf plågad så
Kan Han förstå
Och hjelpa wäl
i qwalen sina kära.

14.

Med ett ord lär:
Han dörren är
Till detta och
det andra lifwets fröjder.
Din nöd, o själ,
Han lyftar wäl
Och för dig snart
högt öfwer jordens höjder.

15.

Låt werlden få
Sitt guld och gå;
Men du, din skatt
förwara wäl den sköna!
Håll Honom fast!
Om allting brast,
Han skall dock dig
till själ och kropp bekröna.

VII.

1. När Herren Christus födder war',
Fast gladdes då Guds englaskar';
De sjöngo högt med herrlig ton:
Gud ware ära i hans tron!
Hell, Guds Son nu kommen är,
Födder af en Jungfru skär;
Deß tackom wi dig Fader kär.

2. De herdar hade fruktan stor
Allt för den höga englachor;
Dock gladdes, när de sporde wißt,
Att födder war wår Herre Christ.
Hell, Guds Son etc. etc.

3. Med mycken fröjd de gingo fort
Att söka barnet på sin ort,
I Betlehem i Davids stad,

Allt som Guds engel dem det bad.
Hell, Guds Son etc. etc.

4. De funno barnet spädt och klent,
I krubba lagdt; det war förment
På jorden bättre rum för den,
Som oß kan öppna himmelen.
Hell, Guds Son etc. etc.

5. Af moders bröst sin spis han tog,
Som dock har makt och medel nog,
Att mätta nu och alla dar
Allt, hwad som lif och anda har.
Hell, Guds Son etc. etc.

6. O Jesu Christ, Guds ende Son,
Tag bort wår synd och oß förskon;
Du will af nåd så mildelig
Ju ingen wisa bort från dig.
Hell, Guds Son etc. etc.

7. Ty lofwom i all ewighet
Guds godhet och barmhertighet,
Och Herran Jesum Christ, som är
Guds Son och dock wår broder kär.
Hell, Guds Son etc. etc.

8. Gif Gud, att wi wår högtidsdag
Må fira efter ditt behag
I kärlek, tro, i frid och fröjd:
Dig ske lof, pris i himmels höjd!
Hell, Guds Son nu kommen är,
Födder af en Jungfru skär;
Deß tackom wi dig Fader kär!

VIII.

Ett barn i dag är oß gifwet.

(Es. 9.)

1.

Ett **Barn** i dag är oß gifwet,
En **Son** är skänkt oß i dag:
I Honom finner du lifwet,
I Honom Gud har behag;
I Honom uppgår för jorden
Den nya himmelens sol;
Ack, skalle, skalle de orden
med makt från pol till pol!

2.

I werlden krigen wäl bullra,
Och makt sig spänner mot makt;
Men på den spädaste skullra
Är **herradömet** dock lagdt;
Och öfweränglarnas skara
Kring Honom prisande står,
Som är och war och skall wara,
Då jord och himmel förgår.

3.

Han **Råd** och **Underlig** kallas,
Själ, må Han råda för dig!
Han känner hjertgrunden allas;
Han skådar doldaste stig.
Han heter **Kraft**; o, war stilla,
Låt Honom föra dig an!
Hwem kan nu göra dig illa,
Då Han för dig blifwit Man?

4.

Han, **Hjelten**, stred för dig striden
Och dräpte mörkrets förbund!
Han, **Fridens förste**, till friden
Har lagt owanskelig grund!
Han **Ewig Fader** har blifwit
At dem, som på Honom tro,
Dem födt till ewiga lifwet
Och för dem hem till deß ro!

IX.

Kommen, låt oß Christum ära.

1. Kommen, låt oß Christum ära,
Hjerta, själ och håg frambära!
Synd och afgrund må nu stämmas,
Död och djefwul må bortskrämmas!

Upp, med lof till Honom hasta,
O du dyra christenhet!
Wi, som undfå Jesum, kasta
Bort allt qwal och dysterhet!

2. Si hur mildt Gud på oß tänkte,
Ende sonen Han oß skänkte!
Denne kan och will oß höja
Ur wår sorg till himlafröjd.
Af stor nåd, Han sig antagit
Oß, som satans list bedragit,
Att wår undergång bortröja
Kom Han hit af himlens höjd.

3. Jakobs stjerna är upprunnen,
Längtan till sitt mål är hunnen,
Gamle ormens matt är krossad,
Afgrunds plan i grund förstörd.
Syndahäktet, der wi fångne
Lågo, uti nöd förgångne,
Är nu öppnadt, bojan lossad
Och wår själ till frihet förd.

4. O! Hwad stund af lust och gamman,
Då wi detta allesamman
Tro af hjertats grund och sjunga
Samfäldt till wår Jesu pris!
Skönsta Barn i krubban ringa!
War oß huld! Oß alla bringa
Dit, der änglaskarors tunga
Lofwar Dig i paradis!

X.

O du saliga.

1. O du saliga,
O du heliga,

Jordens fröjdfulla högtidsdag! :,:
Ära ske Herran!
Nära och fjerran,
Englar förkunna Guds wälbehag. :,:

2. Född är Frälsaren
Och Förlossaren,
Christus, Herren i Davids stad. :,:
Kommen är friden!
Himmelska tiden
Nu är fullbordad; min själ war glad! :,:

3. Stora, heliga,
Outsägliga
Gåfwor få wi af Fadrens hand. :,:
En är ock Anden,
Som oß wid handen
Leder till hemlandets sälla strand. :,:

XI.

Sång på Stephanidagen.

1.

Ett fjerran land jag wet;
Saligt är der.
Der står i herrlighet
Guds helgons här.
Ljufligt lofsjunga de
Lammet, sin Förlossare:
"Ära wår konung ske
I ewighet!"

2.

Wet du ock, hwilken flod
De genomgått?
Hur de med hjeltemod
Profwet bestått?
Dem war det bittra sött;
De för sanning stridt och blödt:
Jublande ock de dött
För Christi Namn.

3.

Wäl mången gaf dem qwal
På törnig stråt;
Gud från sin helga sal
Såg deras gråt.
Dock, de ej tröttnade!

Och Han nu dem täckes ge
Kronor bland englarne
För Lammets stol.

4.

Ämnar du dig ock dit,
Der de fått ro?
Lär då, med samma flit
Som de, att tro!
Öfwa då helig strid,
Werka, bed, försaka, lid!
Tills du i Jesu frid
Ewigt får bo.

XII.

Jesu namn.

1. Jesu, för ditt namn sig böjer
Jordens krets och himlens här:
Sig Guds faders-hjerta röjer
I det höga namn du bär.
Jag i stoftet faller ner
Och af dig om gåfwan ber
Att med englar, helgon kära
Detta namn få ewigt ära.

2. Jesu namn, du lifsbrunn sköna,
Ljuflig swalka du oß ger:
Wi för ångest glädje röna,
När du flyter i oß ner.
Öppna dig ock i min grund,
Genomströmma mig hwar stund,
Att mitt torra hjerta blifwer
Wederqwickt och frukter gifwer.

3. Jesu namn, lifsolja rena,
Kärleksbalsam full af saft,
Utom dig står jag allena
I Guds wrede utan kraft;
Utom dig är ångest, nöd,
Fruktan, twiflan, dom och död;

Den på dig, o kärlek, bygger,
Är för domens wrede trygger.

4. Jesu namn, min läkdom söta,
Gör min kranka själ rätt sund.
Ljufwa kärlek, wärdes möta
Mig i andans djupa grund,
Att saktmodig, ödmjuk, nöjd
Jag till dig allt mer är böjd,
Och mitt lif i allt sig wisar,
Huru det din kärlek prisar.

5. Jesu namn, förutan like,
Himlamanna, själabröd,
Du kom hit från himlars rike,
Se, jag lider hungersnöd.
Ljufwa namn, allen kring dig
Mitt begär helt rörer sig:
Af din nådes-fullhet mättad,
Blir jag från all synd upprättad.

6. Jesu namn, du lifskraft rika,
Hamn, der själen ankra törs,
Dödens makter gifwa wika,
När ditt namn i hjertat hörs.
O du fridens trygga slott,
Tag mig in, trots synd och brott,
Der mig ingen owän hinner,
Der all fruktan helt förswinner.

7. Jesu namn, du själens perla,
O hur kostlig är du mig:
Arla samma skatt som serla,
Hwad jag söker finns i dig.
Nåd och kraft och helighet,
Lif och frid och salighet.
Detta namn skall mig upphöja,
För det will jag helt mig böja.

8. Jesus all min synd tillgifwer,
Jesus gör från synder ren,
Jesus skänker lif, som blifwer,
Jesus allt i allt allen!
O du sköna, helga ord,
Sol i himmel och på jord,
Låt mig det en ewig ära
Med all ödmjukhet hembära.

XIII.

Davids 46:te psalm.

1. Gud är wår starkhet och wårt stöd,
Ljuft är att Gud åkalla;
Med honom stå wi utan nöd,
Fast skälfde werldar alla,
Fast höjder skulle störta ned,
Och hafwen häfwa utan fred,
Och bergen sammanfalla.

2. Guds kyrka, helig, fast och ren,
Skall utan fall förblifwa
Och åt de trogna, hwar och en,
Beskärm och trygghet gifwa;
Ty ho är wäl så stark och stor,
Att från det hus, der Herren bor,
Han honom will fördrifwa.

3. Si, folken skola nederslås
Och wälden sönderskakas,
Och jorden som en suck förgås,
Den stund då allt ransakas;
Men Guds församling skall ändå
Med Herran Zebaoth bestå
Och af Hans hand bewatas.

4. Så kommen då och gifwen akt
På Herrans werk och under,
Och böjen er för den, hwars makt
Kan lossa jordens grunder.
Med frid och fröjd är Han tillreds,
Men sönderbryter lans och spets,
Uti sin wredes stunder.

5. Han säger: lären känna mig,
Att I mån trygge wara,
För mig skall dock ödmjuka sig
All hedningarnes skara:
Jag sjelf för eder kämpa skall,
Att ingen komma må på fall,
Trots all er nöd och fara.

6. Med oß är Herren Zebaoth,
För oß will sjelf Han strida,
Wi akte ingen wådas hot,
Då Gud är på wår sida.
Gud Fader, Son och Helge And,
Wälsignad du i alla land,
Din nåd och hjelp wi bida.

XIV.

Trettondedagssång.

1.

När Israel war fången
I Babels fjerran ort,
Då kom Guds Ord till mången
Om löftet, som Han gjort;
Då kom Guds Ord till mången
Om löftet, som Han gjort.

2.

Det sköna ljuset ledde
Ännu de wise män,
Då de med hast sig redde
Att söka frälsningen.
Då de med hast sig redde
Att söka frälsningen.

3.

De kommo och de funno,
Att de förstått Guds röst;
Med pris och fröjd de hunno
Till hedningarnes tröst. :,:

4.

O, må wårt nit ej hwila,
Tills alla folk wi se
Till Zions konung ila
Och Honom hyllning ge! :,:

XV.

Till polens kalla gränser.

1.

Till polens kalla gränser,
Till Indiens ängd så huld,
Till flodens strand, som glänser
I Afrika af guld,
Der pisangträden blomma,
Till palmbewuxen jord
De ropa oß att komma
Med Christi dyra Ord!

2.

Guds allmakt har der säte,
Der syns Hans fingers spår,
Dock menskan, Hans beläte,
I djupa mörkret går!
Wäl Han ock der förnöjer
Med gåfwor utan mått;
Men hedningen sig böjer
För döda gudar blott!

3.

Då wi Hans nåd fått smaka,
Hans ljus betrakta få,
O, skall wår ljusastaka
Inunder skeppan stå? —
Må frälsning, frälsning skalla,
Må Herrans Ord bli sändt,
Tilldeß bland folkslag alla
Messie namn blir kändt!

4.

Hans pris må winden bära
Och wågorna ge swar,
Tills, likt ett haf af ära
Från pol till pol det far!
Tilldeß wi frälsta skåda
Guds Lam, som dödadt war,
Bland oß för ewigt råda,
Wår konung, Gud och Far!

XVI.

Tempelbesöket.

1. Såg du en familj der tåga
Upp mot Zions sköna höjd?

Gossen gör wäl mången fråga,
Blickar till Guds berg med fröjd.

2. Hans föräldrar stilla höra
Rena tankar ur Hans själ;
Ord, som träffa modrens öra,
Gömmer hon i hjertat wäl.

3. Och då de wid Påskens fröjder
Sig gemensamt styrkt och glädt,
Gå de från Judeens höjder
Åter till sitt Nazareth.

4. Men en bitter oro wäckes,
Wäst de wandra hemåt der;
Modren bäfwar och förskräckes,
Hennes Son förswunnen är.

5. Nu, de wända om med tårar,
Med en ångest utan namn;
Tills Marias öga spårar
Jesum midt i templets famn.

6. Der Han hör, Han lär, Han frågar,
I de häpna fäders ring;
Himmelsk lust hos Honom lågar
Efter Fadrens helga ting.

7. Modren, att sin ängslan lätta,
Yttrar klagan innerlig:
"Son! hwi gjorde du oß detta?
Sörjande wi sökte Dig!" —

8. Men Han hennes ord beswarar
Majestätiskt, underbart;
Och hon troget det förwarar
Som hon än ej fattar klart.

9. Nu föräldrarna Han följer,
Hjertligt underdånig är,
Och sin Gudoms höghet höljer
I en lydnad himmelskt skär.

10. Jesu! lär min själ så dröja
Wid de ting, Dig höra till! —
Lär mig så mitt hjerta böja
Till de pligter, som Du will!

Ett sätt att hålla gemensam morgon- och aftonbön under Advents- och Jultiden:

Efter psalmen och morgonbönen *) följer

Under Adventstiden:

Bereder Herranom wäg.
Swar: **Görer Hans stigar rätta.**

Under Julhögtiden:

Ett barn är oß födt.
Swar: **En son är oß gifwen.**

Eller:

Ordet wardt kött.
Swar: **Och bodde ibland oß.**

Derefter läses en för Advents- eller Julhögtiden passande bibeltext; hwarpå den **apostoliska tron,** gemensamt uttalad, följer. Derefter kan läsas en betraktelse för Advents- eller Julhögtiden med någon till högtiden hörande bön och psalm eller sång, samt Fader wår och wälsignelsen.

---

*) Se Minnen från Andaktsstunder, II, 1:sta häftet p. 34.

Första Söndagen i Advent. *)

(2:dra årgången högm.)

I Jesu Namn!

Christus Jesus har under Pontius Pilatus betygat en god bekännelse. 1 Tim. 6: 13.

Då Paulus wille stärka sin andelige son Timotheus till **den goda trones kamp,** så hänwisar han honom till Frälsarens exempel, påminnande honom om, huru Herren Jesus Christus, då Han stod inför Pontius Pilatus, under de swåraste yttre förhållanden, aflade den goda bekännelsen. Inför denne bekännare, wår Herre Jesus Christus, ställer Paulus Timotheus, bjudande honom **att hålla det bud obesmittadt,** som aposteln honom gifwit.

Det war en **god** bekännelse, som wår Frälsare betygade inför Pontius Pilatus, ehwad wi nu se på deß **innehåll,** eller på de **omständigheter,** under hwilka den aflades. Han bekände sig wara en konung med ett rike, hwilket han war kommen att grundlägga och utbreda i denna werlden, till deß frälsning och salighet. Hwilken stor nåd och wälgerning war icke detta? Hwilken god bekännelse! — Och sådant betygade Herren, midt under det Han stod bunden och anklagad af sitt folk; under det att allt i det yttre låg Honom emot och tycktes jäfwa Hans bekännelse; ja, under det att sjelfwa denna Hans bekännelse om Hans konungawärdighet gjordes till en ny anklagelsepunkt. Att under sådana omständigheter stå fast, det förutsätter en tro och en kärlek, som icke funnits hos någon bekännare.

---

*) I denna serie intagas predikningar endast på **högtidsdagar;** predikningar öfwer **söndagarnes** texter äro att söka uti "Minnen från söndagarne"

Det är denna wår Frälsares bekännelse, som i år utgör högmessotexten på 1:sta söndagen i Advent. I denna egenskap ställer den för wår själ icke så mycket den sida, från hwilken wi under passionstiden betrakta dessa ord, som den, från hwilken adventstiden gifwer oß att betrakta dem, nemligen såsom en bekännelse om Christi konungadöme. Då wi på kyrkoårets första dag höra dessa ord, då är det, som om Herren på nytt, för det kommande kyrkoåret, bekände sig just **till oß** med sitt rike. Huru god är då icke denna bekännelse för oß? Men på samma gång Herren så bekänner sig **till oß**, manas ju **wi** att ock bekänna oß **till Honom**, med en bekännelse i hela wårt wäsende och förhållande, som motswarar hans rikes art. Derom wilja wi i dag ytterligare tala. Men först låtom oß — gifwe Gud att det måtte ske af hjertat! — möta denne wår konung med en hyllningens hälsning uti efterföljande psalm:

52: 2, 3.

Fader wår som är i himmelen, o. s. w.

Joh. 18: 36. Jesus swarade: Mitt rike är icke af denna werlden. Om mitt rike wore af denna werlden, då fäktade ju mina tjenare derom, att Jag icke worde åt Judarne öfwerantwardad; men mitt rike är icke hädan.
37. Då sade Pilatus till Honom: Så är Du dock en konung? Jesus swarade: Du säger det; Jag är en konung. Dertill är Jag födð och är dertill kommen i werlden, att Jag skall wittna med sanningen. Hwar och en som är af sanningen, han hör min röst.

Den goda bekännelse,

med hwilken Herren Jesus Christus bekänner sig till oß, och med hwilken wi hafwa att bekänna oß till Honom under ett nytt kyrkoår.

I.

Den goda bekännelse, med hwilken Herren Jesus Christus bekänner sig till oß under ett nytt kyrkoår, är denna: Mitt rike o. s. w.

Det är en god bekännelse: Mitt rike är icke af denna werlden, ty härmed betygar Han, att Han har ett rike och att Han med sitt rike kommit till denna werld att här grundlägga och utbreda det. — Han har ett rike. I Honom är nemligen en ny tingens ordning, en ny riksordning, kommen till stånd. Denna gäller allraförst **menniskornas** inre **förhållande till Gud.** Han har upprättat en rättfärdighet, som för Gud gäller, hwilken kommer menniskor till del, så att de warda rättfärdige genom tron på Honom och derigenom åter komma i en rätt ställning till Gud. Derföre heter det genom profeten: **Si din konung kommer till dig, rättfärdig och en hjelpare** (Zach. 9: 9). På grund af denna rättfärdighet gifwer Han **frid,** trygghet i förhållande till Gud, ty **först uttolkas Han rättwisones konung; men sedan är Han ock Salems konung, det är, fridsens konung** (Ebr. 7: 2). Denna frid, detta fridstillstånd och fridsförhållande, hörer nemligen wäsentligen till den nya ordning, som Han grundar bland fridlösa menniskor. Och med denna rättfärdighet och frid går **fröjden** i Gud, genom den heliga Anda, hand i hand. Derföre beskrifwes Hans rike såsom warande **rättfärdighet, frid och fröjd i den heliga Anda** (Rom. 14: 17).

Men den nya ordning, som Han inför med sitt rike, sträcker sig icke blott till menniskornas inre, andeliga förhållande till Gud; den gäller **hela skapelsen.** Allt will Hans rike omfatta, omskapa och återföra; **allt** will Han "skicka i lag igen", allt will han "sammanfatta under sig, såsom hufwudet". Det skall ock ske i sinom tid. Detta hans rike är **icke af denna werld.** Det **härstammar** icke från denna werld. Huru skulle det då kunna omskapa och förwandla den? Det är ett **himmelrike,** af himmelskt ursprung och upprinnelse. Det är således icke heller **af denna werldens art.** Wore det af denna werld, så skulle det låta werlden blifwa "liggande i det onda" och icke kunna **uttaga** och frälsa **från den närwarande onda werld.** Deß rättfärdighet är en annan än denna werldens, så ock deß frid, deß fröjd, deß kraft och makt. Det se wi allrabäst på sjelfwa konungen i detta rike. Huru olik werldens konungar och förstar står Han icke der inför Pontius Pilatus? Och huru

helt olik deras wäg, är icke Hans ännu i dag? Hans makt är sanningens, under det att man i werlden begagnar sig af swek och lögn.

Såsom Christi rike icke är af werlden i anseende till sitt ursprung och sin art, så är det icke heller till sitt **mål** af denna werlden; det åsyftar något helt annat än denna werldens riken; utgånget från himmelen, will det till ett himmelskt wäsende återföra alla och allt, som lemna sig åt detta rikes kraft och undergifwa sig deß wälde.

Men ehuru icke af denna werld är det dock **uti** werlden; hwad hulpe det oß annars att det funnes till? Med Herren Jesus är det kommet i werlden. **Dertill är jag född och är dertill kommen i werlden, att jag skall wittna om sanningen,** säger han, och gifwer ju dermed tillkänna, att så wißt Han **sjelf** är kommen, har låtit sig födas in uti denna werld, är ock Hans **rike** kommet in i menniskowerlden, in i denna fallna, syndiga werld, till deß frälsning och återupprättelse.

Så må wi wäl säga, att det är ett **evangelium,** detta ord: **Mitt rike är icke af denna werlden,** en **god** bekännelse, emedan Herren med den bekänner sig till den fallna werlden.

Ja, det är en god bekännelse, ty med den kunna wi ju säga, att Herren bekänner sig till oß med sitt rike under det nya kyrkoår, som med i dag ingår. Ännu i dag, och så länge werlden står, will Han komma med sitt rike till oß. Huru skulle wi icke glädja oß häröfwer? Huru kan det icke just derför ännu i dag till Zions fröjd heta: **Si din konung kommer till dig!** Ja, **Han kommer till oß.** Detta skola wi fasthålla. Icke kommer Han på werldens sätt, så att Hans kommande skulle warda uppenbart för werlden såsom sådan. Den ser Honom icke och känner Honom icke. Den förstår icke församlingens adventsfröjd. Icke heller kommer Han så, att det köttsliga sinnet deraf tilltalas, icke med utwärtes åthäfwor, icke med denna werldens goda. Han kommer i förnedringsgestalt, ty Han kommer andeligen. Detta gäller både **medlen,** af hwilka Han begagnar sig, den **makt,** Han anwänder, och de **gåfwor,** Han medför.

Det är oansenliga **medel** Han begagnar: **Ordet** och de

heliga sakramenterna. De ringaktas lätt, icke allenast af werlden, utan också af Hans lärjungar, så att de för de ringa medlens skull mißkänna den stora och saliga betydelsen af Hans ankomst genom dem. — Och **makten** som Han anwänder, huru andelig är icke den? Jag är dertill född och kommen i werlden, **att jag skall wittna om sanningen.** Således är det sanningen, hwarmed Han beter sig såsom konung; sanningens makt är Hans konungsliga makt. Med sanningens Ande och sanningens ord dömer, benådar, herrskar, styr och leder Han på ett konungsligt sätt, såsom Han säger: **Om I blifwen wid mina ord, så ären I mine rätte lärjungar, och I skolen förstå sanningen, och sanningen skall göra eder fri.** (Joh. 8: 31, 32.) Med sanningen strider Han och genom sanningen segrar Han midt i lögnens werld. Så andeligt är Hans regemente. — De **gåfwor,** Han medför, äro ock andeliga och himmelska. De heta syndernas förlåtelse, rättfärdighet, frid och fröjd, ett nytt hjerta, en ny wiß Ande och alla andans frukter, och slutligen en ny himmel och en ny jord såsom skådeplatsen för hans rike.

Se med detta kommer din Frälsare till dig under detta kyrkoår. Sådana stora ting will Han gifwa dig hwarje gång Han kommer i sitt ord, ware sig att du med församlingen håller gudstjenst, eller du i din ensamhet umgås dermed; sådant medför Han hwarje gång Han i sin nattward möter sina lärjungar. Sådant werkar Han så ofta någon, som är af sanningen, hörer Hans röst. Och midt under det att lögnens ande wisar sig mera werksam bland menniskor än tillförene, kan Herrens församling, på den grund att Herren bekänner sig till henne med den goda bekännelsen, som Han en gång betygade inför Pontius Pilatus, möta honom med psalmens ord: **Bind ditt swärd wid din sida, du hjelte och pryd dig herrliga. Lyckosamliga gånge dig i dinom skrud; drag fram för sanningens skull, och till att behålla de elända wid rätt; så skall din högra hand bewisa under. Skarp äro din skott; så att folken för dig skola nederfalla, midt ibland konungens fiender.** Ps. 45: 4—6.

II.

Ty om nu Herren så nådeligen bekänner sig till oß, så må wi ock se till, **hurn wi hafwa att bekänna oß till Honom** under det nya kyrkoåret. Eller skulle Han icke wänta och begära, att då Han kommer till oß såsom konung, med konungslig makt och nåd, wi ocksä bekänna oß till Honom? Huru skulle wäl annars Hans konungsliga ankomst blifwa oß till fromma? Ty icke är det blott derför Han kommer, att Han endast skulle wisa sig för oß, eller för att wi skulle hedra Honom med sånger och tal. Han kommer ju för att frälsa och uttaga oß ur ett mörkrets och lögnens rike och **försätta oß i sitt, den älskelige Sonens, rike.** Det är således fråga om helt wigtiga och för ewigheten afgörande ting. Ty wi få icke förgäta, att såsom kyrkoåret begynnes med förkunnelsen af Herrens nådefulla ankomst i nåderiket, så slutar det, såsom wi sistliden söndag hörde, med förkunnelsen om Hans sista ankomst till domen.

Men då wi tala om wår bekännelse till Honom, så må wi wäl besinna, att den ingalunda består uti en blott **munnens** bekännelse. Med en sådan mottogs Han af sitt folk wid intåget i Jerusalem; men icke hade detta folk dermed bekänt sig till Honom såsom det höfdes. Det dröjde ju icke många dagar, innan det ropades: **Wi hafwe ingen konung utan kejsaren! Tag denne af wägen och gif oß Barrabam lös!** Mången kan på adventssöndagen hänförd höra och instämma uti ett: "Hosianna! wälsignad ware Han, som kommer i Herrans namn" och sedan, kanske helt snart, bära afwog sköld mot denne konungen. — Huru skola wi då bekänna oß till Honom?

Må wi höra, huru Han sjelf, alltifrån det Han begynte att förkunna evangelium om Guds rike, talade härom: **Himmelriket är kommet hardt när, bättren eder och tron evangelium.** Så lydde det då, och så lyder det än, ty himmelriket är ännu detsamma som då, och menniskorna hafwa icke förändrats. Jesu rike är icke af denna werlden, men wi äro af denna werlden, derför heter det: **Bättren eder,** fatten ett annat sinne. Se det är en god bekännelse till denne konungen, om

wi låta ett annat sinne werkas hos oß. Dermed allena instämma wi i Hans bekännelse: **Mitt rike är icke af denna werlden.** Ja, käre åhörare, allena så kan du mottaga Hans rike och Honom sjelf, om du låter ditt sinne ändras ifrån ett werldsligt, som begär och söker endast det jorden tillhörer, till ett sådant sinne, som framför allt begär och söker **det** goda, som Herren har att gifwa. Till Hans lärjungar har Hans rike ju kommit; men månne de icke behöfwa en fortsatt, kraftigare Hans rikes tillkommelse? Eller är der intet mera hos dem, som behöfwer underläggas Honom? O huru mycket! Behöfs det icke, att de mera helt och fullt bekänna sig till Honom? Hwad säga edra samweten derom? Behöfden I icke mottaga Hans rikes håfwor och krafter i ett fullare mått? Så behöfwen I då wisserligen ock få ett annat sinne, eller att det förwandlas, **så att I icke hållen eder efter denna werlden.** Jesu rike är icke af denna werlden. Om Herren finge så ändra wårt sinne, att det mera wändes från werlden och deß wäsende; huru skulle icke då hans rike komma med kraft? Med ett **botfärdigt** sinne hafwa wi således allraförst att bekänna oß till wår konung under det nya kyrkoåret.

Men såsom Han en gång wid sin ankomst med sitt rike predikade och sade: **Tror evangelium!** så will Han ännu, att wi skola mottaga Hans rike, bekänna oß till Honom i **tron**. Och då bekänna wi oß till Honom i tron, när wi, **sökande först efter Guds rike och Hans rättfärdighet,** mottaga det af Honom såsom en Hans nåd och gåfwa; när wi uti wår syndanöd helt förlita oß på Hans barmhertighet; när wi, stadde i ångest och dom för wåra synder, i tron wädja till och förlita oß på Hans konungsliga benådning; när wi uti all wår förlägenhet, på den tid oß hjelp behöfwes, wända oß till Honom, som kommer, en rättfärdig och en hjelpare. Denna trons bekännelse till Herren Jesus såsom den der har ett rike, det är en **god** bekännelse, som ock höfwes en sådan konung med ett sådant rike och en sådan makt. Så bekände sig till Herren Jesus Christus den botfärdige röfwaren, hwilken i den korsfäste såg en konung, som, när Han kom i sitt rike, blott behöfde tänka på honom, för att han skulle blifwa frälst.

Det hör widare till den goda bekännelse, med hwilken wi ha att sluta oß till wår konung, att wi, såsom lärjungar, i tron **lyda** Honom. De gingo åstad i lydnad för Hans ord att lösa åsninnan och deß fåle; så hafwa wi att gå åstad, utan inwändningar och utan gensägelser, när helst Jesus bjuder oß något, ty såsom konung will Han hafwa **lydnad** af de sina, såsom alla Hans rätta undersåter hafwa wisat Honom sådan lydnad, läggande allt för Hans fötter.

Ja, hwad skulle wäl i allmänhet wara en bättre bekännelse till wår Herre och konung, än att wi skicka oß i öfwerensstämmelse med Hans rike och Hans sätt att i detta sitt rike herrska? Wår bekännelse till Honom består mindre deruti, att wi säga oß tillhöra Honom, än deruti, att wi mer och mer i allt låta Hans rike komma i wåra hjertan, så att wi derigenom förwandlas i wårt sinne, håg, tankar, i wårt wäsende och umgängelse till likhet med Hans rike. Om du, käre åhörare, mer och mer med ditt hjerta och sinne uttages från denna werld, så att det på dig kan märkas, att du icke är af denna werlden, att du icke söker deß goda, icke älskar deß wäsende, icke regeras af deß ande; om du genom Jesu nåd mer och mer lär att försaka dig sjelf, så att du går fram saktmodig såsom Jesus kom; så att den makt, du litar till, ingen annan är än sanningens makt; se då aflägger du en god bekännelse till Jesus Christus såsom konung.

Wår Frälsare säger: **Hwar och en, som är af sanningen, han hörer min röst.** Det skall således blifwa afgörande, äfwen under detta kyrkoår, afgörande ända in i ewigheten, **om du är af sanningen.** Hwad will då det säga? Jo, om du lyßnar till, om du lemnar rum åt den sanning, som **ligger i det fördolda,** uti ditt samwete; då är du af sanningen. Om du icke förhåller den, icke håller den nere, utan låter den höja sin röst och följer den; då är du af sanningen. Och då hörer du Jesu röst, ty **Han wittnar med sanningen,** ja **Han är sanningen,** så att du i och hos Honom finner allt hwad du i sanning söker till din andes tillfredsställelse och mättnad.

Är nu du, min åhörare, af sanningen, då warder du hörande Jesu röst när Han bekänner: **Mitt rike är icke af**

denna werlden! Då hörer du i detta ord ett: fatta ett annat sinne, och du beder: gif mig ett annat sinne, som icke är af denna werlden! Ja, då skall den bönen under detta kyrkoår så ofta frammanas som detta Hans rike träder dig nära. Är du af sanningen, då hör du Jesu röst såsom **din konungs,** så att du i tron mottager Honom och i tron anammar Hans nåd till rättfärdighet, frid och fröjd i den heliga Anda. Ty den, som är af sanningen, han lemnar förwisso rum åt evangelii nådefulla förkunnelse, och drager sig icke undan i otro. Är du af sanningen, så blir det din dagliga omsorg, att Guds rike mer och mer måtte komma till dig och till andra. Förgät då icke, att Jesus är konung, Han och ingen annan. Förgät icke, att Hans rike icke är af denna werlden, att Hans makt är sanningens makt och ingen annan. Och skulle det då än komma dertill, att Han med sitt rike kommer i samma ställning, som den, i hwilken Han stod inför Pontius Pilatus, så att Han och Hans rike synas wara dömda till undergång, så haf ändå ett godt mod, ty **Han är dock en konung,** han behåller dock segren. Bekänn du dig, äfwen under de swåraste förhållanden, till Honom i tro och tålamod, så skall du med Honom besitta riket. Amen.

1:sta weckan i Advent.

Måndag.

Zion, som predikar.

Zion, du som predikar, stig upp på ett högt berg; Jerusalem, du som predikar, häf upp dina röst med makt: Häf upp, och frukta dig intet: Säg Juda städer: Si, der är eder Gud. Es. 40: 9.

Så talar Herren till sitt Zion, då deß wedermödas tid i Babel är fullbordad. Zion skall nu wara en glädjebebåderska, som samlar sina förströdda barn ifrån förskingringen och fångenskapen. Det skall på ett högt berg, med hög röst, utan fruktan för fienderna och de hinder, som de lägga i deß wäg, predika och förkunna för landets städer, för Juda döttrar: **Si, der är eder Gud!** Han kommer till att hjelpa och frälsa sitt folk. Så talar Herren ännu i dag till sitt andeliga Zion, till sin församling. Många deß barn lefwa ännu i förskingring och fångenskap. Af dem, som en gång genom dopet blefwo upptagna bland Guds folk, äro många, som icke blifwit sin Gud trogna, utan affallit; många wilja icke heller återwända. Ja, uti somliga af dessa sina egna barn har Zion fått **fiender,** hwilka ej wilja weta utaf Jerusalem, hwilka hafwa förgätit sitt rätta hemland, och nu ligga i strid med dem, som låta Jerusalem wara sin högsta fröjd. Men allt detta oaktadt är Zion dock en glädjebebåderska. Herrens församling har den rätta glädjen att förkunna, ty hon har **evangelium.** Detsamma evangelium, som Frälsaren sjelf förkunnade: **Himmelriket är kommet hardt nära!** har Han betrott sin församling. Hon kan nu, i en mycket högre och egentligare mening än det från Babel återwändande Israel, predika och säga: **Si, här är eder Gud!** Hon kan ännu i dag båda: **Si, din konung kommer!** Hon kan säga: Si, **här,** här hos mig, i det ord jag förkunnar, i de sakramenter, jag förwaltar, här är eder Gud! Här är **eder** Gud — Israels Gud, Frälsaren. Han förlossar sitt fångna folk. Han igenhämtar de fördrefna i Israel. Han bygger Jerusalem. Han gör bommarna fasta för deß portar. Han wälsignar deß barn. (Ps. 147.)

Till detta Zion heter det nu wid det nya kyrkoårets början: **Stig upp på ett högt berg!** Intet berg, ingen höghet är att likna wid det berget Zion. Det är högt öfwer alla. **Herren älskar Zions portar öfwer alla Jakobs boningar** (Ps. 87: 2). Herrens församling må synas "ensam" och fattig; hennes skatter och krafter må synas ringa, hon är och har dock en högre makt än allt det som är af werlden. Derföre skall hon, i medwetande häraf, **häfwa upp sin röst med makt,** att den må höras widt om kring, på det alla, som wilja wända åter till sin Gud, må höra hennes röst. Hon skall häfwa upp sin röst och icke frukta. Gensägelsen mot Herrens församling och deß allraheligaste tro blir allt högljuddare; deß fienders tal allt större; men hon skall dock icke frukta, icke wara försagd, ty Israels helige är stor när henne. **Om än hafwet rasade och swallade, så att för deß buller skull bergen omkull föllo. Likwäl skall Guds stad lustig blifwa med sina brunnar, der den högstes heliga boningar äro. Gud är när dem derinne, derföre skall han wäl blifwa: Gud hjelper honom bittida** (Ps. 46: 4—6).

Det är stor nåd, att Herren åter och åter, det ena kyrkoåret efter det andra, låter oß höra glädjebebåderskan Zion upphäfwa sin röst uti förkunnelsen af Evangelium. Det är stor nåd, att Hans tjenare åter och åter predika och säga: **Si, der är eder Gud!** Ty detta innebär intet mindre, än att Herren sjelf ropar: **Här är jag, här är jag!** (Es. 65: 1). Men är nåden stor, så är ock answaret stort. Derföre må wi se till, att ingen af oß försummar denna Guds nåd, ty huru skola wi undfly, om wi sådan salighet icke akte? Så må wi då **bedjande** gå det nya kyrkoåret till möte. Bedjande må wi instämma uti Hosianna-ropet: **Herre hjelp! Herre låt wäl gå!** och öppna wåra hjertan, att wäg måtte beredas för Herren wår Gud.

Herre hjelp! Herre låt wäl gå, då Du nu åter af nåd bådar oß din ankomst! Hjelp oß att undfå Dig, som sig bör, då Du nu åter will komma till oß genom ditt heliga ord och sakrament! Gif dina tjenare nåd att upphäfwa sin röst och förkunna, att Du är Gud och ingen mer.

Jerusalem häf upp din röst!
Och, dotter Zion, fatta tröst!
Din konung kommer — och hans hand
Skall råda öfwer alla land. Amen.

Tisdag.

Herren kommer.

Ty si, Herren Herren kommer wäldeligen, och hans arm skall warda rådande: si, Hans arbete och Hans gerning skall icke wara utan frukt. Es. 40: 10.

Det är **Herren, Herren** som kommer. Men Guds folk behöfde ett öppet öga, om det annars i Honom, som kom till deß hjelp, skulle se Herren och så kunna wänta förloßning från herrarne på jorden, som höllo det fånget. **Si, Herren kommer.** Detsamma bådas ännu Guds i mångahanda måtto fångna folk: **Herren, Herren** kommer. Och Han kommer wäldeligen med makt och i kraft. "Hans prakt är ganska ringa, dock kan Han döden twinga." Intet, som utmärker werldsligt och jordiskt wälde, är hos Honom wid Hans ankomst att se. Hans kraft och makt uppenbara sig under swaghet och wanmakt. Ty Han kommer då allrawäldigast, och bewisar då allramest sin kraft, såwäl med afseende på sin församling i stort, som när det gäller den enskilde, när denna församling känner sin wanmakt och denne enskilde lärjunge intet annat har att berömma sig utaf, än af sin swaghet. Ja, Han sjelf kommer ju till jorden i det swaga, wanmäktiga barnets hamn. Men hwilket wälde grundar Han icke? Hwilken makt utöfwar Han icke?

Hans arm skall warda rådande, ty om Honom är det skrifwet (Ps. 89: 22 ff.): **Min hand uppehåller Honom, och min arm skall styrka Honom. Fienderna skola icke wara Honom öfwermäktige, och de orättfärdige skola icke förtrycka Honom. Utan jag skall slå Hans owänner för Honom, och de Honom hata, will jag plåga. Han bedrifwer makt med** sin arm, såsom Maria derom sjunger, i det **Han förskingrar dem, som högfärdige äro uti deras hjertans sinne, sätter de mäktiga af sätet och uppsätter de ringa, uppfyller de hungriga med god ting, men låter de rika blifwa tomma.** (Luc. 1: 51 ff.) Sådant är Hans wälde, som kommer, sådana ting utför Hans arm, som nu åter till oß uträckes. Wisserligen sker allt detta i det fördolda, så att werlden icke ser eller märker det; ty uppsättandet af de ringa och de mäktigas sättande af sätet, är

något, som wi dagligen hafwa för ögonen. Men sker det nu än i det fördolda, det sker dock, och det är detta Herrens regemente, som gestaltar allt i sjelfwa werkligheten, d. ä. inom Guds rike. Derför åtföljes ordet om denne Herrens ankomst af den maningen till en och hwar: **Så ödmjuker eder nu under Guds mäktiga hand, att Han eder upphöjer i sinom tid!**

Hans arbete och Hans gerning skall icke wara utan frukt, eller: **Hans lön är med Honom och Hans wedergällning går framför Honom.** Han gifwer hwar och en, efter som hans gerning är. Icke så, som skulle Han wara en ny Moses, som upprättade gerningarnes rättfärdighet. Det är för denne Herren icke fråga om yttre, enstaka gerningar, utan om en menniskas hela förhållande till Honom och till den af Gud stadgade nådesordningen. Derefter rättar sig **Hans** förhållande, Hans lön och wedergällning. Derför har Han ock en **nåde**-lön att gifwa sitt folk, då det botfärdigt ödmjukar sig för, troende anammar och willigt tjenar Honom; en wedergällning utaf "dubbelt ur Herrans hand för alla deß synder" (Es. 40: 2); derför beter Han nåd, der Hans nåd äras, och **lönar dem, som söka Honom** (Ebr. 11: 6), icke med utwärtes ting, utan med sig sjelf och med det goda, man i Honom söker. Men å andra sidan skall Han ock lönande och wedergällande låta komma ogunst och wrede öfwer dem, som enträtne äro och icke wilja lyda sanningen (Rom. 2: 8). Ty i denne konungens rike älskar man det rätt är. Hans nåd är en **hälsosam nåd,** som **lärer** och uppfostrar **oß att lefwa tukteliga, rättfärdeliga och gudeliga i denna werlden och wänta det saliga hoppet, och den stora Guds och wår Frälsares Jesu Christi herrliga uppenbarelse.** Tit. 2: 12, 13.

Herre, Herre! Du, som kommer wäldeligen, och hwars arm är rådande; hjelp oß att wara Dig underdånige! Utsträck ditt wälde öfwer all werlden, så ock öfwer hela wår warelse, att wi måtte blifwa och lefwa under Dig i ditt rike och Dig tjena i ewig rättfärdighet, oskuld och salighet!

Herre kom och låt oß skåda,
Hur du sträcker ut din arm;
Den skall hjelpa, Den skall råda,
Den skall dämpa stridens larm;

Under den Du ned oß böje
Med din hälsosamma tukt,
Genom den Du oß upphöje!
Så din gerning bäre frukt! Amen.

Onsdag.

Herren kommer såsom herde.

Han skall föda sin hjord såsom en herde; Han skall församla lammen i sin famn, och bära dem i sitt sköt, och fodra de lamdigra. Es. 40: 11.

Herren är Israels herde. Denna sin hjord har Han låtit förstingras hit och dit på hedningarnes berg, derföre att den icke welat höra Hans röst. Men Han skall åter besöka och igenhemta sitt förströdda folk, åter bete sig såsom deß gode herde. Dertill will Han ock låta dem, som icke tillhöra Israels fårahus, höra sin röst. Han kallar hedningarne, som icke känna Honom, och beter sig äfwen för dem såsom herde. Och så hafwa wi, som äro af hedningarne, blifwit föremål för Hans herdegodhet och herdeomwårdnad, sådan den här beskrifwes, och sådan Han will låta den komma sin församling till godo under ett nytt kyrkoår.

Han skall föda sin hjord såsom en herde, hwilken "föder hjorden på en grön äng och förer den till friskt watten" (Ps. 23: 2). "Guds nåd är hwar morgon ny, och grönskar alltid, och den heliga Andas ljufliga dagg är alltid förenad med nådens ord. Evangelium är såsom en grön äng, emedan allt lefwer, grönskar, blomstrar och wälsignas af Guds ord. Guds ord är den lefwande källan och ursprunget till all wälsignelse. Det heliga evangelium är en grön äng, emedan wi genom tron känna frukten af Christi heliga, bittra lidande och död, kraften af Hans fröjdefulla uppståndelse. Här är den rätta gröna ängen, för Christi får."

Han skall församla lammen i sin famn. Densamme som sade: **låten barnen komma till mig och förmenen dem icke, ty sådana hörer Guds rike till,** och som **tog dem upp i famnen, lade händerna uppå dem, och wälsignade dem** (Marc. 10: 14, 16), Han samlar ännu de små i sin famn genom det heliga dopet. Om ingen annan skulle hafwa hjerta för dessa små, så har Han det. Han will **bära dem i sitt sköte,** och just derför lägger Han dem i sin kyrkas sköte. Och så säger Han till en och hwar, som älskar Honom: **Älskar du mig, så föd**

mina lam! och tager så den kärlek, som någon hafwer till Honom, i anspråk för dessa små. Uti omsorgen om dessa små, att de måtte fostras och bewaras, skall derför församlingen, så wäl som den enskilde, i alla tider bewisa sin kärlek till Herren. Wårdslösar man denna omsorg, då bewisar det, att det står illa till med kärleken till Herren. **Han skall fodra,** eller egentligen: föra sakta **de lamdigra.** Han far sakta fram, och will att äfwen wi skola "fara sakta med menniskorna". Han är ingen pådrifware, som genom sitt pådrifwande förderfwar. Ty Han wet wäl, att lammen icke kunna följa med fåren, icke taga lika stora steg, som de. Så will Han ock, att wi skola fara sakta med de små, med de andeligen swaga, med barnen. Wi få icke i otidig ifwer drifwa dem fram, för att få dem att gå lika fort, som de äldre och starkare, icke göra evangelium och tron till en "plågarens staf", icke **twinga** fram det Guds werk, som i det tysta och stilla will **wäxa** fram. De lamdigra, de som behöfwa skonas och hjelpas, leder Han sakta, drifwer icke obarmhertigt på dem, är icke knorrisk eller grufwelig, utan gifwer dem tid och rådrum, att de ock må komma med. Ja, **den rö, som krossad är, skall Han icke sönderbryta, och wekan, som ryker, skall Han icke utsläcka** (Math. 12: 20).

Så wänden eder då till denne herde, I lam, I barn! Öfwergifwen icke Hans famn! Och hafwen I lemnat den, så skynden åter tillbaka i denna famn, att I

ej willens bort från dem,
som till sin faders sälla hem
Han lofwat att ledsaga!

Och såsom Herren will fara sakta med dem, som söka Honom, så faren ock I sakta med andra! Waren dock barmhertige, såsom Herren mot eder barmhertig är!

Herre Jesu, samla oß i din famn, bär oß i ditt sköte, igenhämta det borttappade, stärk det swaga, och sköt oß såsom wi behöfwa det.

Du, som en herde för din hjord,
Allt, hwad oß fattas, gifwer:
Din anda, salighetens ord,
Ditt rika bord,
Och alltid trofast blifwer. Amen.

Thorsdag.

Din konung.

Si, din konung kommer till dig! Matth. 21: 5. (Se Adventssöndagens evangelium).

Det är på en gång tröstefullt och uppfordrande, då budskapet om Herrens ankomst med sitt rike kläder sig i denna form: **Din konung kommer till dig.** Det är tröstefullt att denne konung, som kommer med ett himmelrike, för det stora hela icke förgäter eller förbigår den enskilde. På samma gång Han sträcker sin spira öfwer himmel och jord, har Han hjerta äfwen för den fattigaste och ringaste. Han will wara **din** konung, så att Hans rike skall wara **ditt**, om du är ibland de i andanom fattige, ty dem hörer himmelriket till. **Dig** till godo skall Han anwända sin makt; för **dig** skola Hans rikes förmåner stå öppna; på **dig** skall Han tänka och wälsigna **dig.** Derföre bådar Han, att Han will **komma till dig,** besöka dig och gästa hos dig. När Han kommer med sitt rike, så gäller denna ankomst icke blott hela Hans församling, utan äfwen **dig.** Till dig kom Han i dopets bad; wid det äro äfwen för dig Hans löften knutna. Och när Han kommer i sin heliga nattward, så gäller Hans ankomst dig.

Härom talar D:r Luther följande sköna ord: "Han heter wäl med rätta **din konung, din, din,** du som eljest blifwer jagad och plågad af synden och af djefwulen, af döden och af helwetet, af köttet och werlden, att du nu frälster utur deras makt skall af Honom ljufligt föras och regeras i nåden, i Andanom, här i lifwet, samt i himmelen och i Gudi. **Din konung kommer.** Ja, utan allt twifwel kommer Han; ty icke kan du komma till Honom; Han är dig för högt och fjerran, och du kan, med allt ditt bemödande och arbete icke komma till Honom: så att du aldrig kan berömma dig deraf, att du med egen förtjenst och wärdighet hafwer skaffat Honom till dig. Nej, o menniska, all egen förtjenst och wärdighet gäller här intet. På din sida är idel oförtjenst och owärdighet, och på Hans sida all nåd och barmhertighet. Här kommer den fat-

tige och rike tillsammans, såsom Ordsp. 22: 2 säger. Icke söker du Honom, Han söker dig. Icke finner du Honom, Han finner dig. Ty lärarena komma från Honom, men icke ifrån dig, och deras predikan af Honom, icke af dig. Din tro af Honom, icke af dig, och allt hwad tron uti dig werkar icke af dig, utan allt af Honom."

Men om nu Herren Jesus will wara en konung för den enskilde — för dig, och komma till den enskilde — till dig; då uppfordrar detta också mäktigt hwar och en för sig att träda uti ett **personligt** förhållande till denne konungen. Det hjelper dig icke, att du med en stor skara samlas kring Honom, att du med många andra i församlingen hör Hans ord, att du förenar din röst med deras, som Honom till ära uppstämma Hosianna, om du icke för din person med Honom träder i beröring, om du icke för din del anammar Honom, om du icke hör Hans ord såsom ett ord till **dig**, ty Han will ju wara din konung. Låt det derföre icke bero derwid, att du **om Honom** hör, läser, talar och sjunger, utan se till, att Du blir ensam med Honom, talar till Honom, såsom Han till dig. Endast i den mån får och har du Honom till din konung, som du personligen, i ensamhet umgås med Honom; och endast i den mån blir det gemensamma umgänget med Honom i församlingen och bland wänner dig till gagn, som ditt enskilda umgänge med Honom derigenom befordras. Får du Honom icke på detta sätt till **din** konung, så skall du icke kunna lida Hans sista tillkommelse.

Kom, o Herre Jesu till mig, att Du må blifwa **min** konung! Kom så till mig, att jag i sanning må blifwa **din!**

Ditt hjerta öppne sig:
Bjud Christum hem till dig!
Han aktar hos dig gästa
Och dig för ewigt fästa.
Hosianna, pris och ära
Wår konung wi hembära!

Fredag.

Christi rike.

Mitt rike är icke af denna werlden. Joh. 18: 36. (Se 1:sta årg:s högm.-text.)

Så talar den konung, som nu bådar sin ankomst: **Mitt rike är icke af denna werlden.** Han har ett rike och Han kommer att grundlägga detta sitt rike i denna werlden; ty Han will inom denna affallna och från Gud bortkomna werld grunda en ny tingens ordning. Men just derföre kan Hans rike icke wara **af** denna werlden. Det skulle då icke kunna omskapa den, såsom ock intet af denna werldens riken det förmått. Nej, Hans rike är af, härstammar från en annan werld, men är i Christus och med Honom kommet ned och in i denna werld. Det är ock alltigenom af en annan art och beskaffenhet än denna werld. Det har andra rätter och ordningar än den, andra förmåner och skatter, andra syften och ändamål; det utwecklar sig efter andra lagar, utbreder sig genom andra medel. Detta förstå wi bäst, om wi rätt akta på konungen sjelf i detta rike, ty i Honom är riket inneslutet och sammanfattadt; Hans wäg är Hans rikes wäg. Och så olik Han sjelf till sin person och till hela sitt lif och werk är, så olikt är ock Hans rike denna werld. Detta kunna wi icke nog behjerta. Ty emedan wi äro nedanefter och af denna werld, så äro wi städse benägne att, än på ett än på ett annat sätt, neddraga Hans rike till lithet med denna werldens wäsende. Derföre förnyar Herren åter och åter, hwarje gång Han på nytt kommer till oß med evangelium om Guds rike, denna bekännelse: **Mitt rike är icke af denna werlden,** på det wi måtte besinna, hwad det gäller, då detta rike åter kommer oß nära, hwad för en maning, som evangelium om Hans rike ställer till oß. Hwilken är då denna maning? Densamma som låg uti Herrens predikan för folket, och i Hans ständiga underwisning af lärjungarne. Ty så predikade Han: **Tiden är fullkomnad, och Guds rike är för handen; bättrer eder och tror evangelio.** (Marc. 1: 15). Och så underwisade Han sina lärjungar, när de tänkte, talade och stridde efter denna werldens sätt, såsom "werldslige" ko-

nungar, som regera; Han sade: **Så skall det icke wara ibland eder.** Så wißt som Hans rike å ena sidan ännu i dag icke är af denna werlden, men wi å andra sidan — af naturen — äro af den, måste ock adventsmaningen blifwa en botmaning, i det adventsbudskapet om himmelriket åtföljes af det ordet: Bättrer eder! Ändrer edert sinne! Allena genom en sådan sinnesändring sättas wi i stånd att mottaga Guds rike. Ty huru skulle wi wäl med ett sinne, som är rigtadt på det jordiska och bundet af det, som denna werlden tillhörer, kunna mottaga ett himmelrike? Ett jordiskt sinne och ett himmelskt rike passa ju icke tillsamman. Detta är icke så att förstå, som om wi först skulle hafwa ett alltigenom himmelskt sinne, för att få mottaga himmelrikets gåfwa; ty då fingo wi aldrig mottaga den. Det är himmelriket, som sjelf will och kan göra oß himmelska. Men wårt begär måste hafwa blifwit wändt från det, som på jorden är, till det som ofwanefter är, så att wi se och längta derefter; i annat fall skall Guds rike blifwa oß främmande.

Ja, endast i den mån Herren får ändra wårt sinne och wända det från denna werlden, skola wi såsom lärjungar kunna mer och mer mottaga och erfara deß kraft. Ty endast i den mån lefwa wi werkligen i Guds rike, som wi dö denna werlden. — Så wilja wi då stärka wårt hjerta med denna wår Frälsares bekännelse: **Mitt rike är icke af denna werlden;** stärka oß att följa Honom, som wid hwarje sidoblick och hwarje sidosteg från Hans heliga rikswäg tillropar oß: Mitt rike är icke af **denna werlden — så skall det icke wara ibland eder!**

Käre Herre Jesu! Du kommer af nåd till oß arme med Ditt rike, att wi måtte blifwa och lefwa under dig i detta ditt rike; deß tackom wi Dig. Men lär oß att besinna, det ditt rike icke är af denna werld, så att wi ifrån deß wäsende måtte dö, att wi ock med Dig må lefwa och regera.

O folk, från Herren wiket
I syndig lust och slärd.
Gif akt! det helga riket
Ej är af denna werld:
Ej af deß wise funnet,
Ej af deß hjeltar wunnet. Amen.

Lördag.

Det nya förbundet.

Det är det testamente, som jag will göra Israels hus efter dessa dagar, säger Herren: Jag will gifwa min lag i deras sinne, och uti deras hjerta will jag skrifwa den, och jag will wara deras Gud, och de skola wara mitt folk. — — Ty jag warder förblidkad öfwer deras orättfärdigheter, och deras synder, och deras ondska skall jag icke mer ihågkomma. Ebr. 8: 10—12. (Jemf. Jerem. 31: 31—34.) (Se 2:dra årgångens aftons.-text.)

Guds testamente, eller förbund, har alltid haft det till sitt innehåll och gått derpå ut, att Han will wara wår Gud och att wi skola wara Hans folk. Detta war det gamla förbundets innehåll, såsom wi se utaf 2 Mos. 19 kap. Derpå syftar det nya förbundet, såsom wi här höra. Och så beskrifwes i Uppb. 21: 3 fulländningen af detta förbund. **De skola wara Hans folk, och sjelfwer Gud med dem skall wara deras Gud.** Ett sådant förbund förutsätter och innebär en ömsesidig gemenskap, enligt hwilken Gud genom ord och handling bewisar sig såsom wår Gud, och wi å wår sida bewisa oß såsom Hans folk. Genom sina frälsningsgerningar ter sig Gud för oß såsom wår, med dem bekänner Han sig till oß. Men huru bewisa då wi oß såsom Hans folk? Huru och hwarmed bekänna wi oß till Honom? Genom att hålla Hans bud. Detta war det, som Gud bjöd Israel, då Han förkunnade dem sitt förbund, ty då gaf Han dem sin lag. Detta är hwad Herren äfwen i nya förbundet äskar, såsom wår Frälsare ock uttalar det i Joh. 15: 9—10: **Blifwen i min kärlek. Om I hållen min bud, så blifwen I i min kärlek.** Ja, här i nya förbundet kan Han med långt större rätt begära, att wi hålla Hans bud, ty det nya förbundet är bygdt på bättre löften, på herrligare frälsningsgerningar, än det gamla. I det nya förbundet will Han gifwa sina lagar uti menniskors sinne, och skrifwa dem uti deras hjertan, att de i willig lydnad hålla Hans wittnesbörd och tänka på Hans bud att derefter göra. Men hwilket är då det nya, den nya frälsningsgerning, den nya nåd,

som åstadkommer och werkar denna nya hjerteställning till Guds lag och bud? Det är försoningen i Christus och den deraf följande syndaförlåtelsen: **Ty jag warder förblidkad öfwer deras orättfärdigheter, och deras synder och deras ondska skall jag icke mer ihågkomma.** Gud har försonat oß med sig sjelf, **tillfredsställande genom blodet på Christi kors både det i himmelen och på jorden är** (Col. 1: 20). På grund häraf förebrår Han oß nu icke wåra synder, om wi wilja låta försona oß, utan bjuder oß syndernas förlåtelse genom Christum, sägande: **deras synder och deras ondska skall jag icke mer ihågkomma.** Han will nu så förlåta alla wåra synder, att de icke skola **ihågkommas.** Härmed utmärkes, huru fullkomlig Hans förlåtelse är. När wi icke mera ihågkomma en sak, då är det, som wore den för oß icke mera till. Så skall Herren betrakta wår synd, då Han förlåter den. Se, detta är det, som kan smälta wårt hårda hjerta, taga bort hjertat af sten och gifwa ett hjerta af kött. Lagen kan och skall **krossa** hjertat, men smälta det och föda det på nytt kan endast evangelium, förlåtelsens ord. Och i och med detsamma skrifwes lagen i detta hjerta och gifwes i sinnet. Då blifwa Guds bud icke swåra.

I detta nya förbund will Herren införa dig under detta nya nådesår; i detta förbund will Han stärka dig. Å Hans sida skall intet fattas. Försoningen, som predikas, är fullkomnad; förlåtelsen, som bjudes, är fri och fullkomlig. Å din och min sida fattas deremot mycket. Wi hafwa icke ännu låtit Honom skrifwa sin lag uti wåra hjertan så som Han welat, wi wandra ännu icke i Hans lydnad, såsom Han äskar och wäntar. O, så låtom oß med allwar tränga in uti förlåtelsen, att wi ock må hålla Hans rätter med fullt allwar!

Dertill gifwe Du oß din Andas nåd, o Herre Jesu Christe; ty när Dig är förlåtelse, att man skall frukta Dig.

Han är den, som till nåd
Och barnaskap mig tagit;
Af syndens band mig löst,
Ur nödens djup mig dragit.

Härefter lär mig, Gud,
Min lefnad ställa så,
Att jag i tro och hopp
Och kärlek lefwa må. Amen.

2:dra veckan i Advent.

Måndag.

Det nya.

Si, jag will skapa en ny himmel, och en ny jord; så att man intet mer skall komma den förra ihåg, eller lägga den på hjertat. Es. 65: 17.

Guds rike, himmelriket, är icke blott, i anseende till sitt innersta wäsen, **rättfärdighet, frid och fröjd i den heliga Anda,** utan det är ock en sådan ny tingens ordning, som omfattar hela Guds skapelse, en ny himmel och en ny jord. Det begynner i det fördolda, i hjertats innersta, "inwärtes i oß". Äfwen der är det likt ett senapskorn, som minst är af all frö. Men ehuru ringa innesluter det dock uti sig en himmelsk lifs=kraft. Derföre skall det icke alltid förblifwa i det fördolda. Det yttre — först hos menniskan, sedan i hela den yttre werlden — skall blifwa såsom det inre, när Guds rike en gång kom=mer med makt. Detta har Herren lofwat redan genom sina profeter; derpå har Han hänwisat sina lärjungar, såsom ett mål för deras förhoppning. Om denna sitt rikes tillkommelse har Han lärt oß att bedja: tillkomme ditt rike! och wid be=gynnelsen af kyrkoåret ledas församlingens blickar hän emot detta saliga mål.

Si jag will skapa en ny himmel och en ny jord. Detta är det yttersta målet för Guds rådslut — fulländningen. Derom heter det uti Uppb. 21: 1 f.: **Och jag såg en ny himmel och en ny jord, ty den första himmelen och den första jorden förgingos, och hafwet är icke mera. — Och den der satt på stolen sade: Si jag gör allting ny.** Denna nya himmel och nya jord skola hafwa en sådan herrlighet och så tillfredsställa alla önskningar, att man icke mer skall komma den förra ihåg, eller lägga den på hjertat. Huru öfwerswinne=lig skall icke herrligheten wara, då den uppslukar minnet af denna jorden med allt hwad den tillhörer? Hwilken fullhet skall icke der erfaras, då man icke mera skall lägga på hjertat eller sakna det förra, det som nu är?

Om denna nya himmel och nya jord säger Herren (Es. 66: 22): **De stå för mig;** de stå redan, enligt Guds rådslut, för Hans ögon. Så will detta nya, som Gud skapar, stå äfwen för **wåra** ögon i **tron** och i hoppet, såsom något wißt. I sådant sinne säger Petrus: **men nya himlar och en ny jord wänte wi efter Hans löfte, der rättfärdighet uti bor.** (2 Petri 3: 13.) För honom och hans medtrogna war detta nya så alldeles wißt och otwifwelaktigt, att de endast wäntade efter deß uppenbarande. De hade Herrens ord derpå: **efter Hans löfte.** Detta ord trodde de. Derföre stod den nya himmelen och jorden för dem på ett så lefwande sätt, att de redan här, ännu innan det nya kommit, kunde se bort ifrån de ting, som synas, till dem, som icke synas. Endast för så widt och i den mån wi tro, d. ä. endast i den mån de osynliga och tillkommande tingen för oß och hos oß blifwa lefwande **werkligheter,** skola wi kunna lefwa i dem och för dem, så att de "stå för oß" och intaga wårt sinne. I sådan tro hafwa wi att öfwa oß. Härwid gäller det då, såsom alltid i Guds rike, att rätt akta på de **begynnande** öfningarne, att genomgå de smärre profwen, på det att när något af det tillkommande, himmelska goda af oß förfares, wi då finnas willige att för detta försaka det närwarande jordiska. Då skall det nya ju mer och mer blifwa en salig, lifskraftig werklighet för oß, ty wi hafwa då sjelfwe blifwit nya, fått ett nytt, trons sinne. Allena med ett sådant nytt sinne göras wi skickelige för det nya, som är att wänta. Den som icke hos sig låtit werka ett sådant nytt sinne, Han skall hwarken nu kunna wänta nya himlar och en ny jord, ej heller sedan blifwa delaktig af det nya. Han skall stå arm och utblottad, när det första förgås.

Så werka då i mig, o Herre Gud, genom din Anda, ett nytt, trons sinne, hjerta och öga för det nya, som Du will skapa, att jag för den nya himmelen och den nya jorden må förgäta det som tillrygga är och sträcka mig efter det, som frammantill är.

I himmelen, i himmelen
Hwad klarhet, hög och ren!
Ej sjelfwa solen liknar den
Uti sitt middagssken.

Den sol, som aldrig nedergår
Och ewigt oförmörkad står
Är Herren Zebaoth. Amen.

Tisdag.

Lyfter edra hufwuden upp!

De skola fröjda sig ewinnerliga, och glade wara öfwer det, som jag skapar; ty si, jag will skapa Jerusalem till fröjd, och deß folk till glädje. Es. 65: 18.

Då Herren genom Esaias uttalade dessa ord, låg en nödens och sorgens tid framför Israel. Guds folk skulle för sina synders skull bortföras i fångenskap. Då skulle de **hänga sina harpor på pilträd och sitta wid de elfwar i Babel och gråta, då de på Zion tänkte** (Ps. 137). Men en annan tid skulle uppgå för Guds folk, ett fröjdens och glädjens tillstånd skulle inträda. Detta skulle dock icke komma såsom af sig sjelf, eller genom menskligt åtgörande, utan af Herren, såsom en Hans skapelse. **Si, jag will skapa Jerusalem till fröjd** o. s. w. Till en del fann detta ord sin uppfyllelse, då judarne återwände från Babel; men på den **fulla** uppfyllelsen wäntar det ännu. Denna fröjdens och glädjens tid ligger ännu framför oß. Men den är att wänta, den skall komma. Guds ord gifwer wid handen, att redan innan den nya himmelen och den nya jorden blifwit skapade, skall Guds folk få fröjda sig öfwer det, som Herren skapar, öfwer det rike, som Han redan här på jorden will låta framträda i segerkraft och herrlighet. För den gammaltestamentliga profetian sammanfaller **det** till ett, hwilket den nytestamentliga särskiljer. Den förra skildrar fulländningens herrlighet. Den senare wisar oß, huru denna Guds rikes herrlighet redan inom detta werldsloppet, på denna jorden, skall uppenbara sig till glädje och fröjd för alla dem, som här sörjt öfwer Zion och låtit Jerusalem sin högsta fröjd wara.

Ämnena till en sådan sorg äro i denna tid många. I många afseenden är Guds folk ett fånget folk, och mången rätt Israelit måste gråta, då han på Zion tänker. Inom detta Zion ter sig en stor oordning och sammanblandning af olika elementer och krafter. Man ser icke, huru allt detta skall kunna ordnas och blifwa till ett helt, huru Guds tempel skall

kunna uppbyggas. Mycket mörker är på djupet. Otrons och willfarelsens mörker tyckes tränga sig allt djupare in och ned bland folken. Desse äro såsom ett oroligt haf, ur hwilket man redan tycker sig se wilddjuret och den falske profeten uppstiga, enligt nya testamentets profetiska ord. Jmfr Uppb. 13:de kap. Men likasom wid den första skapelsen Guds Ande swäfwade öfwer de mörka djupen, så är samme Ande ännu werksam. Genom Honom skall Gud ännu en gång **skapa** något nytt, skapa det nederslagna Jerusalem till fröjd och deß sorgsna folk till glädje.

Härpå rigtas det sörjande Guds folks blick under bedröfwelsens och nödens tid, på det att det icke måtte **bortkasta den tröst, som en stor lön hafwer** (Ebr. 10: 35), utan i tålamod förbida det, som komma skall. Det kan icke kläda sig uti glädje, får icke rycka glädjen till sig såsom ett rof, så länge Guds hand hwilar tungt öfwer detsamma. Wäl kan Herren emellanåt låta den enskilde höra glädje och fröjd till nödig uppmuntran; men för Guds folk såsom sådant, är den rätta glädjens tid ännu icke kommen. Men å andra sidan få Guds trogna icke gifwa sig öfwer, derföre att det mörknar för deras framtids blick. De skola icke förgäta, att Herren är den som will och kan **skapa** dem till fröjd genom sin heliga Andas allsmäktiga kraft, och låta bedröfwelsen föda i dem en ewig glädje. **Salige äro derföre de som nu gråta, ty de skola le.** (Luc. 6: 21.)

Herre Jesu Christe, Du som will skapa ditt folk till glädje, gif oß att i ditt sinne sörja med ditt folk, att wi ock med detta ditt folk måtte glädjas! Gif oß, käre Herre, din Heliga Anda, att Han måtte skapa oß till ditt rikes glädje, om det än skall ske genom mycken bedröfwelse.

Måste ock af törnen wara
Här din krona, o min brud,
Tårar dina perlor klara,
Suckar dina sångers ljud:
Lyft din' ögon upp och se
Öfwer jordens qwal och we
Himlen öppnad, palmen wunnen,
Lifsens krona saligt funnen. Amen.

Onsdag.

Wederqwickelsens tider.

Och jag will glad wara öfwer Jerusalem, och fröjda mig öfwer mitt folk; och gråtoröst eller klagoröst skall icke mer derinne hörd warda. Der skola icke mer wara barn, som icke räcka till deras dagar, eller gamle, som deras år icke uppfylla; utan hundrade åra barn skola dö, och de hundrade åra syndare skola förbannade warda. Es. 65: 19—20.

Profeten skildrar här ett tillstånd, som icke gerna kan förläggas på andra sidan, eller — med andra ord — som icke gerna kan inträda efter skapandet af den nya himmelen och den nya jorden. Der skall ingen död wara mera. Men till det tillstånd, som här beskrifwes, hörer dock död: **hundrade åra barn skola dö.** Wi hafwa således här beskrifningen på en tingens ordning, som skall inträda före denna werldens ände, sedan domen gått öfwer antichrist (jmfr 2 Thess. 2: 3—12). På honom och hans wälde skall Herren göra en ände genom sin tillkommelses uppenbarelse, och låta honom wara bunden i tusen år (jmfr Uppb. 20: 1—6). Derpå skall följa "en wederqwickelsens och fridens tid för Guds kyrka på jorden, under hwilken hon, befriad från satans frestande och hindrande inflytelser och åtnjutande en omedelbar stärkande och helgande inwerkan från den himmelska församlingen, skall här på jorden utweckla en herrlighet samt winna en utbredning, hwartill kyrkans historia aldrig förut haft något motstycke". Synden är icke utplånad från jorden, derföre skall död ännu finnas. Men såsom synden under denna Guds rikes blomstringstid är dämpad, så skall ock dödens makt wara det. Menniskor skola då, såsom i den första tiden, nå en sådan åldrens mognad, att 100 år ännu räknas såsom barnålder, och att de syndare, som träffas af förbannelsens dom, skola "dö i sina halfwa dagar", då de dö hundraåriga. Äfwen öfwer skapelsen skall Guds rike utbreda sin herrlighet, jmfr Es. 11: 6 ff. M. F. Roos säger om detta Guds rikes herrlighetstillstånd: "Den, som will skicka sig i den närwarande tiden, måste wäl förstå korsets wägar. Men det skall ännu blifwa bättre. Stora gåfwor och Andens

werkningar skola förspörjas. Såwäl uti himmelen skall på den tiden Lammets bröllop hållas, som det ock på jorden skall tillgå Salomoniskt, d. ä. fridsamt, roligt, präktigt, högtidligt; dock icke efter köttets sinne, utan efter Andens."

Härpå syfta utan twifwel Petri ord uti Ap. G. 3: 19—21: **Så bättrer eder nu och wänder eder om, att edra synder måga afskrapade warda. Att wederqwickelsens tid då kommer för (från) Herrens ansigte, när Han sändandes warder, den eder nu tillförene predikad är, Jesum Christum, hwilken himmelen intaga måste, till den tid, att igen upprättadt warder allt det Gud sagt hafwer genom alla sina heliga profeters mun, af werldens begynnelse.**

Reformatorerne hafwa förkastat chiliasmen, d. w. s. läran om det tusenåriga riket, men, enligt wårt förmenande, blott sådan denna lära framträdde på reformationstiden bland wederdöparne m. fl. Må wi taga wara på det helsosamma, som utsigten till en Guds rikes seger redan här på jorden erbjuder. "Ty det kommer ej här an på att förnöja för wettet, utan att styrka tron och hoppet." Under kampens tid må det wissa hoppet om seger stärka modet och krafterna; under den mörka wintrens tid och den af brytningar uppfylda wårens, må wäntan efter sommaren upplifwa modet. Ty en Guds rikes sommar skall dock förwisso komma med Honom, som är solen. Derom har Han sjelf sagt: **ser upp, lyfter edra hufwuden upp, ty då nalkas eder förloßning** (Luc. 21: 28).

Ja, lyfte du sjelf, o Herre, wåra hjertan och hufwuden upp, att wi må wänta din tillkommelse med fröjd! Och när Du bådar: Si, jag kommer snart! så förläna oß nåden att kunna swara med ett trösteligt: ja, kom Herre Jesu!

Ty skola torkas bort en gång
Och bytas ut mot fröjdesång,
De frommas alla tårar.
När Herren sjelf sig låter se
Med allt det goda Han will ge
Dem Jesus sig utkorar.
Segerskrud Han på sin brud
Då ikläder, Henne gläder,
Mättar, lifwar,
Och till arfs sitt rike gifwer. Amen.

Thorsdag.

Wakter eder!

Wakter eder, att edra hjertan icke betungade warda med swalg och dryckenskap, och med detta lefwernets omsorg, så att den dagen kommer eder för hastigt uppå. Luc. 21: 34. (Se 2:dra Sönd:s i Adv. evangelium.)

Det är med afseende på sin tillkommelse, som Herren Jesus uttalar denna warning till sina lärjungar. Då nu Herrens församling i dessa dagar betraktar ordet om Hans rikes tillkommelse, så lägges dermed också denna warning oß nära. Må wi då behjerta den!

Herrens dag skall komma såsom en snara öfwer alla dem, som bo på jorden. Själafienden utlägger sitt lockbete, på det att de arme menniskorna måtte blifwa fångne uti snaran. Lockbetet är swalg, dryckenskap och lefwernets omsorg. Detta ser Herren. Han känner wårt hjerta. Derföre warnar Han oß troligen för allt, som kan betunga och fängsla det samt draga det nedåt. Yppighet, wällefnad, frosseri och dryckenskap samt i allmänhet allt sådant, som fodrar köttet till kättja och betungar sinnet och hjertat. Men farligare än detta är dock lefwernets omsorg. Swalg och dryckenskap kunna nemligen icke lätt förswaras af den, som har någon omsorg om sin själs räddning. Men huru wet icke det illfundiga hjertat att framställa lefwernets omsorg från en sådan sida, att denna omsorg icke blott icke synes farlig, utan till och med wisar sig såsom något godt och berättigadt? Sant är det ock, att wi skola göra med omsorg hwad wi göra, att wi skola hafwa omsorg om de wåra, uträtta wår kallelse med flit. Men å andra sidan får dock detta lefwernets omsorg icke lägga sig uppå, icke intaga eller uppfylla wårt sinne, ty i och med detsamma omsorgerna beherrska wårt hjerta, så warder det utaf dem betungadt, fängsladt och neddraget. Men Herren will hos oß finna ett lösgjordt sinne, ett hjerta, som, midt under alla omsorger, är fritt och färdigt, "så att man, när hyddan nederslagen warder (eller Herren kommer) utan dröjsmål kan uppfara i sitt element". Och huru skulle wi wäl wara redo till Herrens till=

kommelse, huru skola wi wäl "undfly allt det, som komma skall och stå för menniskones Son", om wi icke undflytt det som betungar? Redan nu wisa sig swalg, dryckenskap och detta lefwernets omsorg wara såsom en blytyngd, som drager själen ned, då den skulle höja sig upp. Redan nu har allt sådant en stor makt att dämpa och qwäfwa de goda rörelserna uti wår ande. Huru skall det blifwa, om "den dagen" träffar oß uti ett sådant tillstånd af förslappning och bedöfning? Skall den icke då komma oß för hastigt uppå, ja, såsom en tjuf om natten?

Hwad som gör denna Herrens warning ännu mera gripande är att detta lefwernets omsorg, ju längre det lider emot slutet af detta werldslopp, skall få en utsträckning och en makt öfwer menniskorna, sådan den förut icke haft. Ju mera detta lifwet, i motsats till det ewiga, blir det enda, efter hwilket menniskor fråga; ju mera detta lifwet erbjuder tillfällen till swalg och dryckenskap, till njutning och berusning af allehanda slag; ju mera menniskors sinnen dragas utåt i mångfaldiga rigtningar; — desto större skall faran blifwa att hjertanen betungas; desto tyngre skall luften blifwa, desto allmännare berusningen, äfwen ibland dem som icke dricka sig druckne af win. Derföre må Herrens warningsord ljuda allt mäktigare! Derföre må de, som lyßna dertill, allt trägnare förmana sig inbördes: **Så låter oß nu icke sofwa såsom de andre; utan låter oß waka och nyktre wara. Ty de, som sofwa, de sofwa om natten, och de, som druckne äro, äro druckne om natten. Men wi som dagen tillhöra, skola nyktre wara.** (1 Thess. 5: 6—8.)

Herre Jesu Christe, wår Frälsare! Wi bedje dig, att du genom din Heliga Anda wille göra oß lösa från allt det, som kan betunga wårt hjerta! Drag det till dig och till det andra lifwet ju mer och mer, att, när Du kommer, wi måtte finnas redo.

O Herre Gud, af kärlek rik,
Wäck oß ur syndens dwala,
Från oß i frestelsen ej wik,
I nöden oß hugswala.
Beredda håll oß hwarje stund,
O Jesu, till ditt möte,
Och när du kommer, haf mißkund
Upptag oß i ditt sköte. Amen.

Fredag.

Omgjordade länder.

Låter edra länder warda omgjordade. Luc. 12: 35.
(Se 1:sta årg. högm.=text.)

Omgjordade länder — ett samladt sinne är hwad Herren will finna hos de sina. De skola **wara de menniskor like, som wänta sin Herra, då Han igenkomma skall ifrån bröllopet, att när Han kommer och klappar, låta de Honom straxt upp,** v. 37. Tjenare, som wänta sin husbonde, lägga icke af sina kläder, för att först då han kommer taga dem uppå sig. De lösa icke upp kläderna, för att först wid husbondens klappande göra sig redo. Nej, de låta sina länder wara omgjordade. När Herren uppmanar oß att wara desse tjenare like, så har Han dermed icke blott i allmänhet lagt oß på hjertat, att wi skola hålla oß redo, utan Han har welat wisa oß, hwaruti denna beredelse, från en särskild synpunkt sedd, består. Såsom den sida, wida klädnaden af gördeln sammanhålles, att den icke blir hinderlig för tjenaren, när han skall hasta sin husbonde till möte och mottaga honom; så måste ock wårt sinnes länder begjordas, om wi skola kunna gå Herren till möte, då Han kommer med sitt rike. Men hwad innebär detta? Att wi samla wårt sinne, wåra tankar, wåra begär, wåra önskningar, wåra förhoppningar, och låta wäntan på Herrens tillkommelse blifwa den gördel, som sammanhåller och sammanfattar allt. Såsom wår Frälsare uti de ord, wi i går betraktade, warnade för det, som betungar sinnet och gör oß oskicklige att möta Hans dag, så manar Han oß här att winlägga oß om den sinnesförfattning, i hwilken allena wi kunna förbida Honom och Hans rikes uppenbarelse. Detta sinnets begjordande, denna inre, själens samling är något, hwarpå hela wår andeliga tillwext beror i långt högre grad, än wi tro. Den är ju i sjelfwa werket icke annat än den stillhet inför Gud, utan hwilken Hans ljus icke kan rätt afspegla sig i oß, Hans nåd icke rätt uppfylla oß. Men den är isynnerhet nödig med afseende på Herrens tillkommelse. Ty huru skulle wi wäl kunna hasta Honom till möte med ett sinne, som fladdrar hit och dit, såsom flikarne af en klädnad,

eller fastnar här och der wid de ting, som höra werlden till, så att man endast med swårighet kan göra sig lös? O, nej! Herren will finna ett på en gång lösgjordt och samladt sinne hos de sina. De måste, så länge de äro här, wara trogne och flitige uti det de hafwa för händer, werka medan dagen är. Men intet skall taga dem fångne.

Men hwad will icke till, hwilket afdöende från werlden och en sjelf fordras icke om man skall finnas uti ett sådant sinne? Huru främmande är det icke för oß, denna tidens menniskor? Det som förströr och bortdrager sinnen och hjertan synes blifwa desto mångfaldigare och mera förledande, ju längre det lider, ju närmare Herrens tillkommelse är. Och detta har, ty wärr sin tillämpning icke endast på dem, som söka, det werlden tillhör, utan äfwen på mången, som söker Guds rike. Ja, sjelfwa werksamheten för Guds rike tyckes hafwa något uti sig af detta oroliga jägtande, som förströr sinnet och drager det utåt. Men här blifwer faran så mycket större, att länderna icke finnas omgjordade, emedan förströelsen döljer sig under arbetet för Guds rike. Derföre låtom oß taga Jesu ord till hjertat och låta Hans helige Ande samla sinnen och tankar, samt begjorda oß med wäntan efter Herren, att denna wäntan må blifwa det, som beherrskar wårt hela wäsende. Låtom oß ofta lägga allt wårt sträfwande och werkande fram för Honom och pröfwa wårt wäsende i ljuset af det ordet: **Herren kommer.** Låtom oß ofta tillbakahämta oß från förströelsen till stilla hjertebetraktelse af Guds ord och stilla bönesuckan till Herren.

Ja, Herre Jesu, Du allena kan samla mitt förströdda sinne och behålla det wid det ena. Låt mig icke tappa bort mig uti de ting, som förgås, utan samla hela min själs begär till Dig uti wäntan efter din tillkommelse!

Beredd håll mig, o Jesu Christ, att wänta
Din ljufwa ankomst, när Du sist will hämta
Ur tåredalen
Från jordeqwalen
Din brud till Dig i ljusa fröjdesalen. Amen.

Lördag.

Så warer nu tålig!

Så warer nu tålige, käre bröder, intill Herrens tillkommelse. Si åkermannen wäntar efter den kosteliga jordens frukt, tåleligen bidande, så länge han får ett morgonregn och aftonregn. Så warer ock I tålige, och styrker edra hjertan: ty Herrans tillkommelse är nära. Jac. 5: 7, 8. (Se 2:dra årg. aftons.-text.)

När Guds rike kommer, då är sommar inne. Den närwarande tiden är såningstiden. Derföre måste Herrens lärjungar´ skicka sig såsom åkermannen. Han bereder jorden och utsår sedan sin säd. Derefter måste han i tålamod förbida den kosteliga jordens frukt, afwaktande wälsignelsen ofwanifrån af Honom, som gifwer arlaregn och serlaregn. Ändtligen kommer den tid, då han får uppskära sin mödas lön. Så gör åkermannen. Så skall du göra. Du skall låta Herren bereda ditt hjertas åker, så att du med saktmodighet, utan motsägelse, anammar ordet, som Herren i dig plantar, det din själ kan saliggöra (Jac. 1: 21). Detta ord skall då af sig sjelf, tillfölje af sin inneboende kraft, slå rot, spira upp som brodd, sätta ax och gifwa fullbordadt hwete i axet. Men allt i sinom tid, enligt lagen för allt, som wexer och lefwer. Tålamod göres dig derför behof. Du måste tåligt bida efter Honom, som ensam gifwer wexten; du måste skåda upp till Honom, som gifwer morgon- och aftonregn. Detta wälsignelsens regn kommer dock ofta under form af **tårar. De gå åstad och gråta och bära ut ädel säd** (Ps. 126: 6). Icke ensamt de warma, soliga dagarne, utan likaså mycket de mörka och regniga, tillföra jorden wälsignelse. Så blir utsädet ädelt och fruktbarheten stor, när man i den sorg, som är efter Guds sinne, går åstad och sår. Långa blifwa dessa mörka dagar, då tåreregn fuktar hjertats åker och gör den fruktsam och bärande. **Derföre warer tålige, käre bröder, intill Herrens tillkommelse! De som med tårar sått, skola då med glädje uppskära; de skola då komma med glädje och bära sina kärfwar.**

Det är dock ingalunda arbetet med och sådden i det egna hjertat, som ensamt påkallar tålamod. En Jesu lärjunge är genom sin jordiska kallelse satt att wara en medhjelpare i Guds åkerwerk äfwen såwidt det rörer andra. Hans arbete är ett ständigt sående. Och äfwen med afseende på detta arbete med och för andra gäller det att wara tålig, att bida, wänta efter den kosteliga frukten, att afwakta Herrens regn. Äfwen här gäller det att så med tårar, under det att arbetet synes wara fåfängt och mödan lönlös, intill Herrens tillkommelse. Ja, **tålamod är eder behof; på det I mågen göra Guds wilja och få det, som utlofwadt är** (Ebr. 10: 36). Utan detta tålamod skall man lätt falla för frestelsen att undandraga sig mödan, eller att i egen kraft och på sjelfwalda wägar söka frammana omogen frukt. **Derföre warer tålige och styrker edra hjertan, ty Herrens tillkommelse är när.** Styrken edra mißmodiga och försagda hjertan dermed, att Herrens tillkommelse är nära! Låten detta: **Si jag kommer snart och min lön med mig,** styrka edra själar att i tålamod förbida det, som utlofwadt är. Och om den stora wedermödans tid snart skulle inbryta, så skolen I behålla edra själar genom edert tålamod. Luc. 21: 19. **Hållen I Hans tålamods ord; Han skall ock bewara eder för frestelsens stund, hwilken tillstundar allo werlden, till att fresta dem, som bo på jorden** (Uppb. 3: 10). Snart är wintern och mörkret och nöden förbi, och så komma sommaren, ljuset och skördeandens glädje. Så warer nu tålige!

Herre Gud, som tålamod och tröften gifwer, förläna Du oß genom din heliga Andes nåd, att det som skrifwet är måtte blifwa oß till lärdom, att wi, genom tålamod och skriftens tröst, måge hafwa en förhoppning intill wår Herres Jesu Christi tillkommelse.

Ty är det bättre tåligt lida,
I hoppet och i Gud förnöjd,
Och trofast efter Herren bida,
Hwars hjelp är wiß, om än fördröjd;
Ty Gud, som känner bäst hwar man,
Han wet wäl hwad oß fela kan. Amen.

3:dje weckan i Advent.

Måndag.

Bereder Herranom wäg!

En predikares röst är i öknen: Bereder Herranom wäg, görer en jemn stig på marken för wår Gud. Alla dalar skola upphöjde warda, och alla berg och högar skola förnedrade warda, och det ojemnt är skall jemnas, och det oslätt är skall slätt warda. Es. 40: 3—4.

Då Herren wille förlossa sitt i Babel fångna folk, lät Han det genom profeten Esaias höra häroldens röst, som uppfordrade folket att bereda wäg för den kommande Herrèn och Konungen, på det att intet måtte hindra Hans ankomst, intet stå i wägen för Hans nåd. Denne predikare i öknen går ock före Herren Jesus Christus att bereda Hans wägar, då Han i tidens fullbordan kommer att förlossa de fångar arma. Johannes döparen är denne predikare, denna "ens ropandes röst i öknen". Om Honom är det ock, wi nu höra talas, då evangelium om Herrens ankomst i köttet kommer oß allt närmare. Hans predikan: **Bereder Herranom wäg!** ljuder nu ånyo, såsom det wäl höfwes. Det är som om alla röster under förberedelsens tid förenade sig i denna ena af Johannes döparens mun: **Bereder Herranom wäg; görer en jemn stig på marken för wår Gud!** Kommer wår Gud, skulle då icke wäg beredas för Honom? Beredes icke wäg, huru skulle Han då kunna komma till oß, huru skulle då Guds herrlighet för oß kunna uppenbaras?

Men hwilken är då denna beredelse och hwaruti består den? Den består deruti att **wägen göres jemn,** rät, att wi blifwa rättframme, enkle, okonstlade, enfaldige uti wårt wäsende. Detta är just hwad wi behöfwa, wi illfundige, bortkonstlade menniskor. Men huru skall denna beredelse ske? **Alla dalar skola upphöjde warda.** De, som äro nederslagne och nedsjunkne uti mißmod och ett öfwergifwet sinne, skola uppmuntras, så att de fatta hopp och tillförsigt till den nåd, som tillbjudes genom Jesu Christi uppenbarelse. Du må förtwifla om

dig sjelf och din egen förmåga, men icke om Guds nåd och makt att hjelpa dig. **Alla berg och högar skola förnedrade warda,** allt det högt är, skall nederslås; all sjelfrättfärdighet och sjelfhjelp, allt tröstande på menniskowisdom och menniskokraft skall förnedras, jemnas med marken. Du skall blifwa ringa, intet. **Det ojemnt är skall jemnas och det oslätt är skall slätt warda.** Det ojemna wäsendet, som kommer menniskan att än höja sig i trots än öfwermåttan nedsjunka i mißmod; än taga allt för lätt, än se allt såsom för swårt, det skall genom Guds heliga Andas tuktande och tröstande nåd utjemnas till en stilla, ödmjuk, troende förbidan, så att budskapet om Herrens ankomst utaf oß anammas såsom bebådelsen om Jesu födelse anammades af Maria, Jesu moder. Ty då är wägen jemn och slät, när wi, såsom hon, mottaga budskapet om Herren med ett: **Si, Herrans tjenarinna, warde mig efter ditt tal!**

Julberedelserna hafwa redan begynt i wåra hus; har ock hjerte-tillredelsen för Frälsaren begynt? Eller skall den undanträngas af de yttre tillredelserna, Herren sjelf undanträngas af Hans gåfwor? Om Han hindras att komma till oß, hwad bär då julhögtiden i sitt sköte, om icke en dom? Eller kanske en hjertetillredelse ej behöfwes? Finnes der då i ditt hjerta intet högt, som står Herren emot, intet som behöfwer förnedras? Finnes der ingen mörk klyfta, dit Hans nådesljus icke fått lysa in, intet som behöfde upphöjas? Äro der inga ojemnheter i ditt förhållande till Gud, intet skrofligt i ditt förhållande till menniskor? Är wägen jemn? Är du worden enkel, uppriktig, barnslig, enfaldig nog att som barn undfå Guds rike i Jesus-barnet?

Ack Herre Gud och Frälsare! Du, som will komma till oß, bered sjelf wåra hjertan! Upphöj, förnedra, utjemna allt det, som står Dig i wägen, att Du till oß komma måtte med fullheten af din nåd!

Ack, Jesu, oß beredda gör:
All syndens makt i oß förstör,
Wårt hjerta öppna, wäck och rör,
Att wi Dig undfå, som sig bör. Amen.

Tisdag.

Herrans herrlighet.

Ty Herrans herrlighet skall uppenbarad warda; och allt kött skall tillsammans se, att Guds mun talar. Es. 40: 5.

För Israel hade Herrens herrlighet ofta och i mångahanda måtto tett sig. Wid förlossningen från fångenskapen i Babel skulle den uppenbara sig på ett nytt, herrligt sätt. Men allra synnerligast och på ett förut okändt sätt skulle herrligheten af Hans wäsende uppenbara sig och blifwa känd uti Honom, som war ett återsken af Hans herrlighet och den rätta bilden af Hans wäsende, uti Jesus Christus. Då ordet blifwer kött och bor ibland oss, uppenbarar sig **ende Sonens herrlighet af Fadren full med nåd och sanning** (Joh. 1: 14), full af nedlåtande kärlek till syndare och af gudomlig trofasthet i uppfyllande af Guds löften. Uti Guds wår Frälsares godhet och kärlighet till menniskorna ter sig denna herrlighet för alla, som söka Gud. Redan i Bethlehem strålar den oss till möte i telningen af Isai stam för att sedan ju mer och mer uppenbara sig, icke allenast för Israel, utan äfwen för hedningarne. Engelen bådar wid Jesu födelse stor glädje, hwilken **alla folk** wederfaras skall. Så se wi då, huru äfwen hedningar från fjerran land warda förde till Hans herrlighets beskådelse. **Allt kött skall tillsammans se** denna herrlighet uti Jesus Christus, Guds salighet, den Gud beredt hafwer allt folk, allt kött, **ett ljus till hedningarnes upplysning och sitt folk Israel till pris**; allt kött skall se, att Herrans mun talar, att Herren uppfyller hwad Hans mun ända från fallets stund talat hafwer till menniskors frälsning, ja, att denne Frälsaren, som kommer att bo ibland oss, är **Ordet,** det ewiga ordet af Guds mun, och att Han, just såsom det ewiga Ordet, som i begynnelsen war när Gud och sjelf war Gud, heter och är **Underlig, Råd, Gud, Hjelte, Ewig Fader, Fridsförste** (Es. 9: 6).

Den text, wi betrakta, begynner med det ordet ty: "ty Herrans herrlighet skall uppenbarad warda" o. s. w. Detta ord sammanbinder den med den föregående versen, som talade om beredandet af Herrans wäg, och wisar oß, att der är ett nära sammanhang emellan å ena sidan den wägberedelse, som Johannes war kommen att utföra, och å andra sidan skådandet af Herrans herrlighet. Ja, wi kunna icke se den herrlighet, som möter oß i det kött-wordna ordet, om icke Herrens Ande får upphöja dalarne och förnedra högarne. Likasom solens ljus, med all den herrlighet, den sprider, icke kan bestråla de djupa, mörka dälderna mellan bergen; så kan Herrans herrlighet icke sända sina strålar in uti wår själ, om wi ännu befinna oß nere uti otrons djupa hålor, eller hålla oß bakom sjelfwiskhetens, högmodets och egenrättfärdighetens höjder. När det derföre nu bådas oß, att **rättfärdighetens sol med salighet under sina wingar** uppgår uti Christus, så må wi skynda fram ur wåra mörka nästen, stiga upp ur wår otros mörka klyftor, ned ifrån all inbillad höghet, på jemna marken, att Herrans herrlighet der må uppenbara sig för oß, att wi med allt kött måtte se ende sonens herrlighet uti Hans nåd och sanning, och förnimma, att det är Guds mun, som här talar; att det är Guds arm, som här räckes oß; att det är Guds salighet, som här bjudes oß.

Ja, före Du oß, Du Herrens heliga Ande, ned från alla falska höjder, upp ur alla falska djup, att wi med upptäckt ansigte måtte kunna se wår Guds herrlighet, uppfånga strålarne af Christi klarhet, warda upplyste af lifsens ljus, och så återspegla det uti allt wårt wäsende!

Wänligt öfwer jorden glänser
Strålen af ett himmelskt hopp;
Stilla inom tidens gränser
Ewighetens sol går opp,
Ack, så stilla, att mitt öga
Hennes sken fördraga må
Och Guds dolda råd förstå. Amen.

Onsdag.

Menniskoherrlighet.

En röst säger: predika. Och Han sade: Hwad skall jag predika? Allt kött är hö, och all deß godhet är såsom ett blomster i markene. Höet torkas bort, blomstret förwißnar; ty Herrans ande blås derin; ja, folket är höet. Höet torkas bort, blomstret förwißnar; men wår Guds ord blifwer ewinnerliga. Es. 40: 6—8.

Herrans herrlighet skall uppenbarad warda — detta war det löftesrika ord, wi i går betraktade. Men skall **Herrans** herrlighet uppenbara sig för menniskan, då måste hennes herrlighet — mennisko-herrligheten — förblekna. Och huru låta icke ord sådana som dessa all menniskors herrlighet framstå uti all deß nakna werklighet, d. ä. såsom — elände. En uppfordran utgår till gudshärolden: **predika!** Han frågar: **Hwad skall jag predika?** Det guddomliga swaret är detta: **Allt kött är hö, och all deß godhet såsom ett blomster i marken o. s. w.** Allt hwad menniska heter, allt hwad den från Gud affallna menniskonaturen har och förmår, all deß wishet och konst, all deß makt och gerning, all deß kraft och dygd — det är allt såsom gräs. Och allt, hwarmed denna wishet och makt prålar, allt hwaråt menniskan gläder sig i köttet, det är såsom blomstret på marken. Ära och makt, rikedom och wälgång, helsa och lycka; det är allt endast ett förgängligt "blomster på gräset". Ser du icke, huru gräsets blomster dallra för en windflägt? Ser du icke, huru gräset sjelf förwißnar för en höstwind? Blåser Herrens ande derin såsom en förstörande wind, då är allt borttorkadt och förwißnadt. Ja, folket och folken är höet; all menniskors herrlighet är blomstret. Slägte efter slägte uppstår och förgås; herrlighet efter herrlighet förgås såsom blomster efter blomster wäxer upp och faller af. Endast wår Guds ord blifwer ewinnerliga; deß herrlighet förbleknar icke, deß kraft åldras icke, deß godhet aftager icke.

Så lyder den predikan, som kan förnedra det högt är och

bereda wäg för Herrans herrlighets uppenbarelse. Denna predikan hade Herren hållit för alla folk, både för Judar och hedningar. Menniskoherrligheten hade ock bleknat just wid den tid, då Gud sände sin son i werlden. Denna predikan ljuder ännu wäldeligen från tusende munnar, ty ej blott Guds ords predikare förkunna den, utan äfwen den ena dagen säger det den andra. Och om "Herrens ande blåser derin", så att Han får göra detta ord kraftigt, då warda wi snart afklädde wår herrlighet, då ligga wi snart uti stoftet, då berömmer sig icke mera **den wise af sin wishet, eller den starke af sin starkhet eller den rike utaf sin rikedom,** utan berömmelsen blir då ensamt den, att **wår Guds ord blifwer ewinnerliga,** ty uti detta ord söker man då wishet, starkhet och rikedom. Och detta Guds ord, hwars herrlighet blifwer ewinnerliga, är icke blott det ord, som Gud talat i skriften; Christus Jesus, kommen i köttet, är i högsta och mest omfattande mening det Guds ord, den Guds herrlighet, som blifwer ewinnerliga. Hos Honom skola wi finna en herrlighet, som ej förbleknar; i Honom skola wi finna en godhet, ett godt, som ej förgår såsom blomstret på gräset. Ja, i trons gemenskap med Honom skola wi sjelfwe grönska och blomstra. Så blåse då Herrans ande in i wårt hela wäsende, att allt hwad kött heter måtte förwißna och falla af, men Herrans herrlighet **för** oß och i oß uppenbarad warda.

Ja, låt allt, som inför Dig, o Herre! är såsom gräs och blomster på marken, förblekna och förwißna, på det wi uti din käre son, uti Ordet som wardt kött, måtte söka och finna all wår herrlighet och sjelfwe med Honom och i Honom förherrligade warda.

Och gulne hwarje blad på qwist,
    Och wißne hwarje strå,
Guds kärlek — jag det wet förwißt —
    Omskiftar icke så.
Jag wet, hwar glädjen har sitt hem,
    När hwit står ödslig jord
Lofsången ifrån Bethlehem,
    Som förr är ännu spord. Amen.

Thorsdag.

Förargelsen.

Salig är den, som icke warder förargad i mig. Matth. 11: 6. (Se evang. på 3:dje s. i Adv.)

Så lyda de sista orden af Jesu swar på Johannes döparens fråga: **Är du den, som komma skall, eller skola wi förbida någon annan?** Uti Herrens sätt att gå till wäga låg en anledning att förargas i Honom, eller att taga anstöt af Hans förhållande. På denna fara will Herren med de anförda orden göra alla dem uppmärksamme, som inlåta sig med Honom.

Johannes döparen bekänner: **Honom bör wäxa till, mig bör förminskas** (Joh. 3: 30). Denna ställning till Christus skulle hela gamla testamentet och deß folk intaga. Skuggan måste wika för sjelfwa warelsen. Häruti låg faran att förargas på Christus. Och i denna förargelse stannade många af judarne. Ty såsom de icke kunde förlika sig med, att det gammaltestamentliga wäsendet skulle föråldras, så kunde de icke heller förlika sig med det nya wäsende efter anden, som mötte dem i Christus. **Salig är den, som icke warder förargad i mig!** så tillropas det oß särskildt under denna tid, då wi bereda oß att fira Jesu födelsehögtid. Redan det ordet, att allt högt skall förnedras, är anstötligt för det köttsliga sinnet. Icke mindre tager man anstöt af den predikan, att allt kött är såsom hö och all deß godhet såsom blomstret på marken. Men om man nu förargar sig redan på det ord, som will bereda Herranom wäg, mycket mera stöter man sig på Herren sjelf och på gudaktighetens stora hemlighet, att Gud är uppenbar worden i köttet. Att Gud blifwer menniska, att det ewiga ordet blifwer kött, att Guds son såsom ett fattigt menniskobarn hwilar på krubbans strå; detta är något alltför ringa för den menskliga storheten, alltför dåraktigt för den menskliga wisheten, alltför swagt och föraktadt för det menskliga högmodet; det är och blifwer — en förargelse. Att Han, som födes i Bethlehem, skall wara ämnet för "stor glädje, den

allo folkena wederfaras skall", att allt, som icke will förgås, måste komma till Honom, att i ingen annan är salighet, än i Honom, som, aflad af den heliga Anda, föddes af jungfru Maria; häruppå förargar sig den arma, fallna menniskan. Förargar man sig på Herren redan wid Hans krubba, huru skall det sedan blifwa, då Han **rinner upp såsom en widja utur torr jord**? Skola icke då än flere förarga sig öfwer Honom? Skola icke då många, som en tid bortåt wandrat med Honom, gå till rygga — förargas, när Hans wäg, ej blott för egen del, utan äfwen med oß, går genom lidande, under armod och förakt?

Salig är du, om du icke så förargas. Salig är du, om du med herdarnes sinne anammar budskapet om Hans födelse, och med dem kommer till Bethlehem, om du med Maria gömmer i ditt hjerta det, som säges dig om detta barnet, om du med de wise män söker Honom och för Honom upplåter dina håfwor, om du med Simeon omfamnar Honom och med lärjungarne blifwer med Honom i Hans frestelser. Men will du detta göra, will du icke förargas, så tag icke anstöt af det ord, som förödmjukar dig och afkläder dig menniskoherrligheten; stöt dig icke derpå, om Herren gör dig arm, fattig i din ande, så att du måste i Jesus söka och hafwa **allt** i allom; låt det icke förwilla dig, om du skulle komma att fira Hans födelsehögtid utan all ljuflig förnimmelse. Du är likwäl salig, när blott ditt hjertas hela begär är wändt till Frälsaren.

Så tag då bort, o Herre, allt det hos mig, som skulle komma mig att förargas i Dig! Blif du för mig allt hwad Du will wara, min wisdom, min rättfärdighet, min helgelse och min förloßning.

Förarges ingen christen själ,
Att Jesus kom nu som en träl;
Härnäst Han herrlig komma skall
Och dömma denna werlden all. Amen.

Fredag.

Wisdomens barn.

Wisdomen warder rätt gifwet utaf sinom barnom. Matth. 11: 19. (Se högm.-t. 1:sta årg.)

Dessa ord tillhöra det wittnesbörd, som Frälsaren aflade inför judarne med afseende på Johannes döparen, sedan Han gifwit Johannes det äskade swaret angående sig sjelf. Frälsaren förebrår judarne deras afwoghet mot det sätt, hwarpå Gud nalkades och sökte dem såwäl genom Johannes' skarpa predikan och stränga lefwerne, som genom Jesu milda ord och nedlåtande umgängelse. Intetdera war dem till lags. Den förre är för sträng, "hafwer djefwulen"; den senare är för mild, "publikaners och syndares wän". Emot denna wrånghet, som icke kan finna sig wid någon af Guds wägar, tröstar sig Herren dermed, att wisdomen dock får rätt af alla sina barn. Alla, som i ödmjukhet böja sig för Guds råd och wilja, och hwilka såsom barn **lära** af den gudomliga wisheten, i stället för att mästra den, de måste gifwa Guds wisdom rätt och erkänna, att alla Guds wägar med menniskorna till deras frälsning äro sanna och rätta.

Ännu i dag är det så, att Herren Gud i sitt ord och sina gerningar än synes oß för sträng, än för mild. Än är det Hans **ord**, som den ena gången synes för hårdt och strängt, den andra för mildt och nedlåtande; än är det Hans **werk** och gerningar, som skola wittna om å ena sidan en allt för stor nitälskan, å andra ett allt för långt gående öfwerseende; än är Han alltför hög, så att ingen kan nalkas Honom, än beter Han sig alltför ringa och kommer menniskan för nära, då Han sjelf blifwer menniska. Så kan man icke finna sig med Hans ord och werk. Eller också will man se Hans ord och werk endast från **en** sida; denna ena sida fasthåller och betonar man, under det man sluter ögat till för en annan sida af samma ord och werk. Än är Han idel kärlek på ett sådant sätt, att denna kärlek saknar helighet; än är Han så rättfärdig, att ingen nåd hos Honom finnes; än menar man, att tron ingen god gerning medför, allt hwad gerning heter är idel egenrättfär-

dighet; än är allt idel gerning och förtjenst, och tro, nåd och löfte få intet rum. Så träter man med Gud. Men wisdomen warder rätt gifwet af alla deß barn. Wäl är ingen ett wisdomens barn utaf naturen, men anammar man Guds wisdoms ord med saktmodighet, så plantar det uti menniskan ett barnasinne. Hon blifwer då en af de såkunnige, som, med allt hwad hon annars wet, i förhållande till Gud och Hans ord icke menar sig något weta, utan will lära allt såsom ett barn. Redan ifrån början gifwer hon således Guds ord och wisdom rätt dermed, att hon ställer Guds ord öfwer sig och sig under detsamma. Ju mera hon detta gör, desto mera upplåter sig för henne Guds wisdom. Gud sjelf blifwer då för henne både Den, som sig högt satt hafwer, och en Gud, hwilken ser till det ringa. Den Frälsare, Han gifwit, blifwer, både såsom Guds son och menniskoson, en sådan öfwersteprest, som oß höfdes. Guds son i Bethlehems krubba, den rike i armod, den höge i ringhet — här är den stora gudaktighetens hemlighet, hwilken det lyster henne att med englarne beskåda. I Christi kors ser hon både Guds stränghet och mildhet, Guds wrede och kärlek. Lagen är för henne icke emot Guds löfte, nåden och tron utesluta icke ordet om lydnad och answar, bedröfwelsen och lidandet motsäga för henne icke Guds kärlek och trohet. Hon gifwer wisdomen rätt, hon erkänner och rättfärdigar den, i den mån hon är och alltmera blifwer ett barn af wisdomen.

Må de wisa och förnumstiga gå Herren och Hans under i Bethlehems krubba förbi, eller tadla på Guds ord och werk; wisdomens barn komme och läre, ja, de allena kunna se djupet af Guds wisdom i Guds Sons mandomsanammelse, och gifwa denna wisdom rätt med sin tillbedjan.

Gif oß då, Herre barmhertige Gud, att såsom wisdomens barn ju mer och mer gifwa din wisdom rätt! Gif oß din helige Anda, att wi, försakande oß sjelfwa, måtte se ljus i ditt ljus!

O Christe! oß benåda,
Så att i tron wi må
Ljus i din sanning skåda,
Lif af din kärlek få!
Till dig wårt hjerta längtar,
Från werldens flärd det tränglar
Till din rättfärdighet.
Amen.

———

Lördag.

Döpte till Christum.

I, så många som döpte ären till Christum, hafwen eder ikläddt Christum. Gal. 3: 27. (Se aftons.-t. 2:dra årg.)

Då apostelen Paulus will återföra de Galater till den trons wäg, som de stodo i fara att öfwergifwa, så påminner han dem ej allenast om denna tro, sägande: **I ären alle Guds barn genom tron på Christum Jesum** (v. 26); utan han hänwisar dem med deras tro till dopet, i det han tillägger: **ty I, så många som döpte ären till Christum, hafwen eder ikläddt Christum.** Detta skall icke så förstås, som om dopet skulle sättas i Christi ställe, utan så, att deras tro på Christum hade, så att säga, fått sitt fäste genom dopet, eller att Gud redan genom dopet försatt dem i en sådan gemenskap med och delaktighet af Christus, att de med sin tro nu hade att återgå till detta dop, såsom den säkra borgen för deras delaktighet i Christus. Ty att de genom dopet blifwit **ikläddde** Christum, innebär den fulla delaktigheten i Honom, en delaktighet, som de sedan hela lifwet igenom hade att tillegna sig, så wäl genom ett trons anammande af allt det goda, som är i Jesus, som genom ikläddande af Hans sinne och wäsende uti en daglig förnyelse.

Wi gå nu till möte evangeliet om Guds Sons mandomsanammelse, det glada budskapet, att Han blifwit delaktig af wårt kött och blod, att Han blifwit den andre Adam, "den ena menniskan i nåden". **Såsom synden hafwer wäldig warit till döden, så skall nu ock nåden wäldig wara, genom rättfärdigheten, till ewinnerligt lif, genom Jesum Christum wår Herra** (Rom. 5: 21). En hwar, som med smärta erfarit, huru wäldig synden blifwit hos honom, såsom ett Adams barn, skall nu wisserligen med hela sitt begär utsträcka sig efter den andre Adam och delaktigheten uti Honom. Gör du icke detta, då wet du ännu icke, hwad det will säga att wara ett Adams barn, af syndelig säd född och i synd af din moder aflad. Men huru kunna omfatta Honom? Huru kunna intränga i den fulla delaktigheten af Honom? Huru kunna helt ikläda

sig Honom? Allt detta står dock icke i något Adams barns makt. Äfwen det måste komma från Gud. Och det har kommit, ty **I, så många som döpte ären till Christum, hafwen eder iklädt Christum.** Genom dopet har Gud iklädt dig den Frälsare, hwars ankomst i köttet nu snart skall förkunnas dig. Såsom du genom födelsen af fader och moder är en lem i Adams fallna slägte, så skall du på grund af dopet tillhöra den nye Adams säd. Du skall således icke behöfwa att sjelf likasom arbeta dig fram till det barnet, som dig föddes, eller att sjelf försätta dig i gemenskap med den son, som är dig gifwen. Gud har genom dopet fört dig till Jesum och iklädt dig Honom. Det du har att göra, är endast att tillegna och ikläda dig Honom med allt hwad Han är, har och gör, ty det är dig allt tillförsäkradt och beseglздt genom det heliga dopet. Men tillegna dig det, skall du; annars blir allt onyttigt för dig, både Guds Sons mandomsanammelse och iklädandet af Honom genom dopet.

Så försumma då icke Guds nåd, dopets nåd! Hasta den Frälsare till möte, som är dig gifwen och åt hwilken du i dopet ock är gifwen af Fadren. Tag emot Honom såsom din, med allt Hans nådesgoda; gif dig åt Honom att wara Hans med allt hwad du har. Ikläd dig Hans namn och nåd, rättfärdighet och lif; ikläd dig Hans sinne, Hans ödmjukhet och mildhet, under det du afkläder dig och dör från ditt köttsliga sinne, så skall du omsider warda Honom lik. **Ty om wi, samt med Honom, inplantade wardom till en lika död, så warde wi ock uppståndelsen like** (Rom. 6: 5).

Wi tacke Dig, Herre Gud himmelske Fader, att Du icke allenast hafwer gifwit oß Din Son, och låtit Honom blifwa menniska, utan att Du ock i det heliga dopet hafwer iklädt och tillegnat oß denne din Son. Gif nu ock oß nåd att i tron Honom tröstеligen anamma och i en daglig sinnets förnyelse ikläda oß den nya menniskan.

Dig ware pris för lifsens ord,
För dopets bad och nådens bord.
Din frid oß här i tiden gif,
Och efter döden ewigt lif! Amen.

4:de weckan i Advent.

Mandag.

Fullkomligt hopp till fullkomlig nåd.

Begjorder edert sinnes länder, och warer nyktre, och sätter ett fullkomligt hopp till den nåd, som eder tillbuden warder genom Jesu Kristi uppenbarelse. 1 Petri 1: 13.

Jesu Kristi uppenbarelse i köttet är det höga, heliga ämnet för den högtid, som nu stundar. Att Jesus Christus, Guds Son, så uppenbarat sig, det innesluter och medför all nåd. Ty, då Gud sände sin Son i werlden, att wi skulle lefwa genom Honom, så betedde Han en hel hjelp, en hel frälsning, fullkommen nåd. Denna nåd **tillbjudes** oß nu; den likasom föres på nytt i wårt sköte genom det budskap af engelens mun, som snart åter ljuder: **Eder är födder Frälsaren!** Huru nära kommer oß icke nåden genom detta budskap; likasom **wi** å wår sida blifwit förda denna nåd nära genom det heliga dopet. Ingen behöfwer nu fråga: hwar är den? Den är dig hardt nära, nemligen uti ditt hjerta och i din mun, uti det trones ord, som du hör.

Sätter ett fullkomligt hopp till denna nåd, säger Petrus. Men hwarför talar han om **hopp** till nåden? Nåden är ju ett närwarande godt, som will anammas med **tron**; hoppet deremot syftar på det tillkommande. Jo, derför talar apostelen om **hopp** till nåden, emedan den hela, fulla frälsning, som denna nåd innesluter, är något, som först i framtiden, mer och mer, och sedan i ewigheten skall warda uppenbar. Derför gäller det att mottaga nåd för nåd, den ena nåden efter den andra, att **wänta i andanom genom tron den rättfärdighet, som uppenbaras skall** (Gal. 5: 5). **Ett fullkomligt hopp** will Herren, att wi skola sätta till denna Hans nåd. Han fordrar icke, att wår tillit genast skall wara fullkomlig, men Han will, att såsom nåden i sig sjelf är fullkomlig och icke lemnar något öfrigt att önska, också wi skola wända oß till den och lita uppå den, såsom en nåd som motswarar alla wåra behof och tillfredsställer all wår längtan.

Ehwad det är din **syndaskuld**, som trycker dig, eller ditt **syndaförderf**, som förorsakar dig smärta, eller din **wanmakt**, som gör dig nedslagen, eller din **bortkommenhet**, som framkallar nöd; sätt fullkomligt hopp till den nåd, som erbjudes dig uti och genom **Frälsaren**. I Honom finnes en nåd, som kan borttaga din skuld, bota ditt förderf, hjelpa dig i din wanmakt, återhemta dig från din bortkommenhet. Till en fullkomlig nåd höfwes det att sätta fullkomligt hopp.

När aposteln i sammanhang med uppmaningen till fullkomligt hopp talar om **nykterhet** och **begjordande af sinnets länder**, så har han dermed welat lära oß, huru wi skola blifwa skicklige att fatta den rätta tillförsigten till nåden. Denna tager nemligen hela wår själ, alla wåra krafter i anspråk om den af oß skall rätt anammas och på oß bewisa sin kraft. Derföre behöfwes **nykterhet**, så att sinnet icke intages och upptages af det som förgås, samt **begjordade länder**, eller inre samling, så att wi icke förströ oß uti det mångahanda; ty huru skulle ett sådant sinne kunna omfatta nåden och behålla den?

Det är att beklaga, att den högtid, som tillbjuder oß så stor nåd, skall föregås af så många yttre bestyr och omsorger och åtföljas af så mycken förströelse; ty huru mången är icke så upptagen af allt detta, att julens evangelium hos honom intet rum finner? Och huru mången Jesu lärjunge står icke genom dessa bestyr i fara att med ett deladt och förströdt sinne möta julhögtiden? O, så låtom då Herren göra oß nyktre i wårt sinne! Bedjom, att Han begjordar wårt sinnes länder och samlar alla wår själs krafter till ett fullkomligt hopp!

Ja, Herre! fullkomlig nåd tillbjuder Du oß med din uppenbarelse; gif oß till den ett fullkomligt hopp! Bewara oß, att wi icke låta wårt hjerta intagas eller wårt sinne förströs utaf det mångahanda, utan behåll oß wid det ena att söka Dig!

Så låt oß öppna snart
Wårt hjerta uppenbart,
Att Jesus må behaga
Sin boning deri taga,
Oß med sin Anda lifwa
Och ewigt hos oß blifwa. Amen.

Tisdag.

Telningen af Isai slägte.

Och ett ris skall uppgå utaf Isai slägte, och en telning af hans rot frukt bära. Es. 11: 1.

Davids konungaslägte war en gång lik ett lummigt träd, som stolt höjde sin krona och utbredde sina grenar; men det blef omsider nedhugget ända till roten, under det att den stolta werldsmakten höjde och utbredde sig såsom en tjock skog. Nu förutsäger profeten att **den tjocka skogen skall med jern omkullhuggen warda** (Es. 10: 34) **och att ett ris skall uppgå af Isai slägte** o. s. w. Under det att werldsmakten blifwer liggande i sitt fall, så spirar Davids slägt åter upp. Ur densamma, såsom från en stubbe i jorden, springer en frisk telning fram, som bjuder ersättning för den stam och krona, som en gång warit. Huru klar ligger icke uppfyllelsen af detta profetiska ord för oß i Jesu Kristi födelse. Josef och Maria, de fattige och ringe i det ringa Nazareth, de äro qwarlefwor af Davids konungsliga ätt. Deß storhet är för öfrigt förgången, den är såsom en efter det stolta trädet qwarlemnad stubbe. På denna finnes ännu en frisk punkt, der inympningen kan ske. Det är Maria, wälsignad bland qwinnor. Öfwer henne kommer den helige Ande, och den Högstes kraft öfwerskyggar henne. Derföre kallas det heliga, som af henne födes, Guds Son. Så inympas i Davids stam en telning, som uti sig har oförgänglig lifskraft. Genom Honom skola nya friska krafter, ett nytt lif, föras in uti den annars bortdöende menskligheten. Han wäxer fram och **bär frukt**. Genom Honom uppfylles nu ock det ordet af Esaias i 4: 2: **Uti den tiden skall Herrens telning wara kär och kostelig och jordens frukt herrlig och skön med dem som behållne blifwa i Israel.** Han är Herrens telning, af Gud kommen, Guds Son; Han är en jordens frukt, ty Han är född såsom menniska. Derföre är Han kostelig och kär för alla qwarblifna i Israel, för den heliga qwarlefwan, för dem som omwända sig till Herren. Ja, huru kostelig är icke denna Herrens telning! Huru kär denna jordens frukt? **Under Honom skall det gro,** säger Zach. (6: 12). Sedan

Han framgått ur Isai stam, begynner Han redan att bära frukt. Och omkring Honom grönska på nytt alla de som wäntat efter Israels tröst, den gamle Simeon, den gamla Hanna, och alla dessa som wänta efter förloßning. Allt hwad som werkeligt lif och grönska har, har det från Honom.

Huru se wi icke åter här den grundlagen göra sig gällande, att Gud utwäljer det som intet är, för att deraf göra något, såsom Maria derom sjunger i sin lofsång? Huru se wi icke här, att Guds wägar gå fram i skenbar ringhet, och att Han just då, när all mensklig wisdom, makt och kraft är ute, träder fram allrasom herrligast?

Så må wi då tillbedja Guds råd och nåd, men ocksä willigt gå in uti den förödmjukelse, i hwilken wi warda till intet, på det att telningen af Isai stam äfwen hos oß må frukt bära. Du Herrans telning, kostelig och kär, låt ditt lif blifwa wårt lif, att wi genom Dig måtte grönska.

Den ädla qwist af Jesse rot
Mot synd och död oß skaffat bot,
Ty lifsens ädla frukt Han bär,
Som lifsens träd nu worden är. Amen.

Onsdag.

Guds nåd och gåfwa.

På Honom skall hwilas Herrans Ande, wishets och förstånds ande, råds och starkhets ande, kunskaps och Herrans fruktans ande. Es. 11: 2.

Allt hwad om denna telning af Isai slägte säges är för oß af det största wärde, ty Han är ju inympad i menskligheten för att meddela åt den af sin fullhet, för att föra in uti den de andeliga gåfwor, som den saknar. Akta derföre noga uppå, hwad om denna telning säges, under det att du utsträcker dig efter Honom med ditt begär.

På Honom skall hwila **Herrans ande**, heter det allraförst. På Honom nederkommer Anden och blifwer på Honom, så som Guds Ande aldrig förr meddelat sig åt en menniska — utan mått, genomträngande hela wår frälsares menskliga natur, för att omsider, sedan denna blifwit förklarad, gifwas åt dem som tro.

På Honom hwilar **wishets och förstånds** ande, som låter Honom skåda in i all Guds hemlighet och genomskåda det bedrägliga sken, i hwilket allt hwad menniska heter är fången, på det Han åt oß arme, som äro förblindade och bedragne, måtte kunna gifwa wisdomens och uppenbarelsens ande till Guds kunskap i sanningen.

På Honom hwilar **råds och starkhets** ande, så att Han, som heter "**Råd**" och sjelf är Guds råd, också wet råd med afseende på allt som hörer till wår frälsning och såsom "Hjelte" har **makt** och medel att utföra Guds råd till wår salighet och skaffa oß hjelp uti allt, så att också wi genom Honom skola få nåd "och finna på det bästa råd".

På Honom hwilar **kunskaps och Herrans fruktans ande**, genom hwilken Han känner sin fader och blifwer i Honom, på det att ock wi, genom samme Ande, skola känna Gud och den Han sändt hafwer och blifwa i honom.

Se, dessa äro de nya lifssafter, hwilka från denna telning föras in uti menskligheten, för att der sprida sig ut i hwarje detta träds gren och gifwa både trädet och deß grenar lif,

friskhet och grönska. Hwad wore menskligheten utan denne telning? Och hwad är du annat än en torr, död, ofruktbar gren, om du icke genom tron blifwer delaktig af Guds heliga Anda?

Du är ju af naturen blind, bedragen af skenet i denna werld; men af Honom kan du få wisdom ofwanefter; du är rådlös och saknar kraft att utföra hwad ditt hjerta förehafwer; hos Herren Jesus finner du både råd och makt, ty när Honom är nåd och mycken förloßning när Honom; du saknar Herrans kunskap, och Herrens fruktans Ande göres dig behof, om du skall wandra inför Gud; men från din Frälsare utgjuter sig Herrens kunskap och Herrens fruktan i hjertat, om du öppnar det för Honom. Skulle du då icke längta efter delaktigheten i Honom? Skulle du icke i sådan längtan hasta Honom till möte, i hwilken Gud will gifwa dig allt, Honom, genom hwilken Guds nåd och gåfwa mångom rikeligen wederfares?

Skynda då till Honom! Böj dig ned wid hans krubba i bön och blif der under bön! Du skall då också få erfara, huru telningen af Davids rot "bär frukt".

Ja, Herre, till Dig komme wi, att Du måtte bittida uppfylla oß med din nåd. Gif oß af din fullhet wisdoms och starkhets anda, att wi måtte känna Herren och wandra i Hans fruktan.

Ack, så uppfyll mildelig
Nu min själ, som öppnar sig.
Af din nåd hon will sig fägna
Och sig den med tron tillegna. Amen.

Thorsdag.

Dom och nåd.

Han skall inblåsa honom Herrans fruktan, att han icke skall döma efter som ögonen se, eller straffa efter som öronen höra; utan skall med rättwisa döma de fattiga och med dom straffa de elända på jorden, och skall slå jorden med sin muns staf, och med sina läppars anda dräpa de ogudaktiga. Es. 11: 3—4.

Han skall inandas Herrans fruktan såsom wällukts doft, Han skall hafwa sin lust i Herrans fruktan, hafwa Hans lag uti hjertat och Hans wilja till sin spis. Derföre har Han ock en oförwillad blick, så att Han icke dömer efter som ögonen se, eller straffar efter som öronen höra. Hans dom går öfwer allt kött och Han straffar allt ogudeligt wäsende. Men med rättwisa dömer Han de fattiga och med dom straffar Han de elända. Åt dessa fattiga, som genom Hans dom blifwit "fattiga i sin ande", och åt dessa elända, som "frukta sig för Hans ord", egnar Han sig med hela sin omsorg. Mot dem är **Han ej knorrisk eller grufwelig, utsläcker ej en rykande weka, sönderbråkar ej en förkrossad rö, till deß Han utfört sin dom hos dem till seger** (Matth. 12: 20). De finna hos Honom tillflykt. Med dem gör Han barmhertighet. Dem undfår Han och talar ljufliga med dem.

Men emedan menniskorna på jorden icke i allmänhet låta straffa eller döma sig, så skall Han, när deras ondska stigit till sin höjd, **slå jorden med sin muns staf.** Det skall blott behöfwas ett ord af Hans mun. **Och Han skall dräpa de ogudaktiga och den** ogudaktige d. ä. den syndens menniska, antichrist, som satans matt skall ställa upp emot Christus såsom Hans medtäflare (jemf. 2 Thess. 2.)

Så låter det profetiska ordet oß kasta en blick ut öfwer Christi hela regemente på jorden, huru Han å ena sidan **skall frälsa den fattiga, som ropar, och den elända, som ingen hjelpare hafwer, wara den usla och fattiga nådelig och hjelpa de fattigas själar och förlösa dem utur bedrägeri och öfwerwåld** (Ps. 72: 12—14); men ock å andra sidan, huru fien=

derna icke skola wara Honom öfwermäktige och de orättfärdige icke förtrycka Honom, huru Han skall slå sina owänner och plåga dem, som Honom hata.

Detta skola wi nu ock besinna wid Jesu födelse, och så blicka in uti hela Guds råd, och dermed styrka wåra hjertan emot förargelsen öfwer all den ringhet, som möter oß i Christi rike.

I fattige, som låten straffa eder, och I elända, som låten döma eder; si här är eder konung. Eder skall Han wara nådelig och hjelpa. Huru mycket än ogudaktigheten på jorden måtte taga öfwerhand, gifwen eder icke utöfwer, ty Herren skall winna pris på jorden. Waren blott stilla och besinnen att Han är Gud, att Han har herradömet på sina axlar.

Men hwar och en, som ännu icke låtit straffa sig, han skynde att hylla Sonen, att han icke förgås. **Ty Hans wrede skall snart begynna att bränna, men salige äro alla de som tröfta på Honom!** (Ps. 2: 12).

Gif oß då nåd att underkasta oß din rättwisa dom. Wi wilja låta straffa och näpsa oß; men näps oß med måttlighet, att wi icke förderfwas, och utför all den dom, som Du måste öfwa för wåra synders skull, till seger.

Döm mig, Jesu, här i tiden,
Förrän werlden döms af dig.
Och när tiden är förliden,
I din dom frikalla mig! Amen.

Fredag.

Rättwis och trofast.

Rättwisa skall wara Hans länders bälte, och trohet Hans njurars bälte. Es. 11: 5.

Gördeln, bältet, tjenade till att uppfästa och hålla samman israeliternas klädnad. Detta bälte gaf fasthet och hållning åt hela kroppen och gjorde den, som med bältet uppfästat klädnaden, skickad att utan hinder af denna gå till sitt werk. Telningen af Isai stam, den konungslige Davidssonen, som profeten här tecknar, är ock begjordad kring om sina länder. **Rättwisa** och **trohet** heter Hans bälte. Rättwisa och trohet är det band, eller likasom den gördel, som sammanbinder och sammanhåller alla hans persons egenskaper och werk, hwarigenom Han är skickad att utföra det stora frälsnings- och fridswerk, som blifwit åt Honom uppdraget. **Rättwisan** gör att Han både för egen del följer och i allt sitt förhållande och werk på jorden gör gällande Guds wiljas oförgripliga lag; så upprättar Han åter i menskligheten Guds rättfärdighet, som blifwit kränkt genom menniskors synd. Derföre heter det ock i profetian, (Es. 9: 7) om det Davids rike, Han skall grunda, **att Han det bereda och stärka skall med dom och rättfärdighet.**

Denna Hans rättwisa innesluter i sig Hans **trohet,** ty just dermed, att Han upprättar rättfärdigheten på jorden, bewisar Han sin trohet, både "emot den som Honom gjort hafwer", enligt Ebreerbrefwets uttryck (3: 2) d. ä. emot **Gud,** och emot **oß,** som på ingen annan wäg än denna kunde frälsas. **Ty Zion måste igenom rätt förlossad warda och hans fångar igenom rättfärdighet.** Es. 1: 27.

Denna rättwisa och trohet är ännu Hans länders bälte. Det war icke blott wid beredandet och upprättandet af sitt rike, som Han ådagalade dessa egenskaper. De äro ännu i dag bestämmande för hela Hans sätt att handla med syndare. Han handlar med dem i rättfärdighet, d. ä. i öfwerensstämmelse med Guds heliga råd, wilja och ordning. Detta innebär nu wisserligen å ena sidan, att Han under all nådebewis-

ning icke åsidosätter Guds rätt och heliga kraf. Men å andra sidan ligger äfwen en stor tröst deruti, att Herren handlar i rättfärdighet. Ty will du ingå uti och ödmjuka dig under Guds råd och heliga ordning, så står rättfärdigheten icke emot dig med ett hämnande swärd, utan du har den på din sida och kan **just på grund af den** wänta dig allt det goda, som Herren dig lofwat. Derföre heter det ju ock, att **i evangelium warder Guds rättfärdighet uppenbar.** Rom. 1: 16. I sådan rättfärdighet har ock Davidsättlingens **trohet** sin grund. Ty Han bewisar trohet och trofasthet just deruti, att Han låter hwar och en, som i tron anammar Honom och dermed ärar Guds rätt och rättfärdighet, wederfaras all den nåd och hela den frälsning, som Han beredt. När derföre aposteln Johannes uti sin 1 ep. 1: 9 v. will förwissa dem, som wandra i ljuset, derom, att de skola finna både förlåtelse för och inre rening från synden, när de bekänna sina synder; så hänwisar han dem till den rättfärdighet, som är Herrens länders bälte och till den trohet, som är Hans njurars bälte, sägande: **Han är trofast och rättwis, att Han förlåter oß synderna och renar oß af all orättfärdighet.**

Med denne Herren kan du derföre med full tillförsigt inlåta dig, om du will handla öppet och ärligt, ty Han är trofast och rättwis. Han kan icke förneka sig sjelf, derföre skall Han icke heller swika dig, när du will ingå uti Hans nådesordning.

Så gif oß då, Herre, lust till dina rätter och wägar, ty de äro alla godhet och sanning dem som ditt förbund och wittnesbörd hålla.

Du rättwis är, o Herre Gud,
I alla dina wägar,
Och heligt är ditt ord och bud,
Som sjelf du wara plägar:
Ty skall min mun och allt det kött,
Som warit har och än blir födt,
Dig utan ända prisa. Amen.

Lördag.

Fulländningen.

Ulfwar skola bo tillsammans med lamb, och parder ligga ibland kid; En liten dräng skall tillhopa drifwa kalfwar och ung lejon och gödeboskap. Kor och björnar skola gå i bet, och deras ungar tillhopa ligga, och lejonen skola äta halm såsom oxar. Och ett spenabarn skall lust hafwa wid en huggorms hål och ett afwandt barn skall stinga sin hand uti en basiliskes kulo. Es. 11: 6—8.

Likasom det profetiska ordet i det föregående (v. 4) icke stannat wid det, som skall inträda i och med Davidsättlingens ankomst, utan låter oß kasta en blick ända fram emot slutet af Hans werldsregering, då Han skall dräpa den ogudaktige; så hänwisas wi äfwen här till Guds rikes framtida fulländning på jorden. Och likasom uti Es. 9: 5 utlofwas en fridens tid bland menniskorna, då allt krig med storm och blodig klädnad skall uppbrännas och med eld förstördt warda; så bebådas här en tid, då englaskarans ord om friden på jorden skall nå en sådan fullbordan, att denna frid utbreder sig öfwer hela skapelsen, sträckande sig äfwen till djurens werld. Ty rättfärdighetens frukt skall wara frid, och denna frid skall under fridsfurstens regemente herrska på jorden, såsom den redan nu regerar i de trognas hjertan. "Här är det sanna", säger någon, i folksagornas "gyllene ålder". Och med något mindre ärorikt för Herren och glädjerikt för en frälst menskliget kan Herrens regemente på denna jorden icke sluta.

Och se, allt detta, hela denna utweckling af Guds rike med deß herrliga mål inom tidens gräns, ligger såsom ett frö inneslutet uti telningen af Isai stam. I Honom finnes den lifskraft, som är mäktig att en gång helt genomtränga icke blott det mensklighetens träd, i hwilket Han genom sin födelse lät sig inympas, utan äfwen hela den skapelse, hwilken denna menskliget tillhör. **Ännu se wi dock icke allting wara Honom underlagdt;** ännu suckar jorden under storm och blodig klädnad; ännu är friden fjerran inom Guds skapelse. Men det kan icke

fela Davidssonen, att Han ju förer allt, som låter sig sammanfattas under Honom, till det herrliga målet.

Derföre höfwes det oß ock att wid förkunnelsen om Jesu födelse med wåra tankar och förhoppningar icke stanna wid det, som endast angår wårt enskilda wäl eller wår egen personliga frälsning. Wisserligen får den icke förbises, utan omsorgsfullt behjertas, ty annars skulle ju wi för wår del gå miste om det tillkommande goda. Men något mera och högre är det, som oß förehålles; widsträcktare är den utsigt, som wid Jesu födelse öppnar sig för oß; herrligare de ting, som på grund af denna oß lofwas. Så widge sig då wåra hjertan och öppne sig wår själ, att wårt hopp måtte stärkas under förbidan af det som utlofwadt är. Må wi under tidens wedermöda och nöd, under det hela skapelsen med oß suckar och längtar efter förloßning, troget hålla oß till Honom, i hwilken allt Guds råd ligger inneslutet och genom hwilken det ock skall nå sin fullbordan. Må wi icke försumma att tillegna oß det, som nu genom Honom oß bjudes, och dag för dag tillwäxa i nåden, så skola wi ock få skåda och taga del uti fulländningens herrlighet.

Förläna oß, Herre Gud, genom din heliga Anda, att wi måtte hålla oß till din käre Son, som hufwudet är, och i Honom tillwäxa, att wi ock med Honom blifwa och lefwa måge i fridens rike.

I Sonen, som nu synes späd,
Du ser den helga qwinnosäd,
Den hjelten utan like,
Som ormens hufwud krossa skall,
Oß frälsa från wårt syndafall,
Förstöra satans rike. Amen.

Juldagen.

(Ottesång.)

I Jesu namn.

Denne här warder oß tröstandes i wåra mödo och arbete på jordene, den Herren förbannat hafwer. 1 Mos. 5: 29.

Så sade en gång Lamech, då han i sin ålderdom födde en son. Han kallade honom Noah och sade: **Denne här warder oß tröstande i wår möda och arbete på jorden, den Herren förbannat hafwer.** Såsom Eva en gång trodde sig i Cain se uppfyllelsen af löftet om qwinnans säd, så trodde wäl ock Lamech, att han i sin son fått tröstaren. Det wisar oß, med hwilken åstundan de gamle förbidde löftets fullbordan. **Ty många profeter och konungar,** säger Herren, **åstundade se det wi se och fingo dock icke set; och höra det wi höra, och fingo dock icke hörat** (Luc. 10: 24). Lamech fick icke i sin son se den rätte tröstaren. Wi hafwa fått se honom. Wi kunna, då wi nu höra oß bebådas, att ett barn är oß födt och en son är oß gifwen, i fullaste mening utbrista och instämma uti de orden:

Denne warder oß tröstandes.

I.

Lamech kände med smärta den möda och wedermöda, som härflöt deraf, att jorden war förbannad. Till Adam sade Gud (1 Mos. 3: 17—19): **Efter du lydde din hustrus röst och åt af trädet, om hwilket jag dig bjöd och sade: du skall icke äta deraf; förbannad ware marken för din skull, med bekymmer skall du nära dig på henne i alla dina lifsdagar.**

Törne och tistlar skall hon bära dig, och du skall äta örter på marken. Du skall äta ditt bröd i ditt anletes swett, till deß du warder åter till jord igen, der du af tagen är; ty du är jord, och till jord skall du warda. Huru hade icke redan på Lamechs tid detta ord burit sina bittra frukter? **Med bekymmer skall du nära dig,** så heter en af dem. **Törne och tistlar skall hon bära dig,** så heter en annan af dessa frukter. **Till deß du warder till jord igen, ty af jord äst du tagen, till jord skall du åter warda;** så heter den 3:dje, sista och bittraste frukten af förbannelsen. Om detsamma wittnar Syr. (40: 1 ff.) och huru se wi det icke för wåra ögon: **En usel och jämmerlig ting är med alla menniskors lefwerne, alltifrån moderlifwet intill deß de i jorden, den allas wår moder är, begrafne warda. Här är alltid sorg, fruktan, wäntan, och på sistone döden.**

Sedan kom en annan förbannelse dertill — **lagens** förbannelse, uttalad af Herren genom Moses öfwer **hwar och en, som icke blifwer wid allt det, som skrifwet står i lagen, så att han det gör,** en förbannelse som hwilar öfwer allt hwad menniska heter och som låter sig kännas i hwarje samwete, när det waknar. Det är denna syndens och lagens förbannelse, som gör mödan och arbetet på jorden så tunga.

Huru ymnigt wäxa icke dessa törnen och tistlar på jorden? Huru är icke denna förbannelsens säd blandad in uti allt? Lagens förbannelse känna icke alla, somliga mena att en sådan icke finnes. Syndens förbannelse spörja alla, men icke alla erkänna att det är **synden**, som har förbannelse med sig. Mödan i arbetet, bekymren på jorden weta alla utaf, men icke alla se, hwarifrån allt elände kommer. Och dock sucka wi alla under all denna möda och arbete. Ho kan tälja alla dessa suckar? Ho kan beskrifwa all denna nöd? O, att wi rätt suckade under den, ty då skulle tröst icke fattas! Denne här, så kunna wi med tillförsigt säga om det barn, som är oß födt, **Denne här warder oß tröstandes.**

Denne här warder oß tröstandes **emot lagens förbannelse.** Heter det om den son, som föddes Lamech: **Noah fann nåd för Gud, war en from man och fullkomlig och förde**

ett gudeligt lefwerne i sin tid; mycket mera gäller det om wår Noah, om Jesus Guds Son: Han har funnit nåd för Herranom, Han war fullkomlig och förde ett gudeligt lefwerne. Herrens telning, det unga Jesusbarnet, wäxer till i wisdom och nåd; Guds nåd är med Honom. Och så går Han slutligen att warda en förbannelse för oß, för att få förlossa oß från lagens förbannelse. Derföre kan Han trösta oß emot lagens förbannelse. Ja, denne warder dig tröstandes emot dina synder och ditt onda samwete, om du wänder dig till Honom med din synd. Han will bära den och dig. Han will förlåta dig, så ofta du bekänner dina synder, ty Han är trofast och rättwis. — Denne warder oß tröstandes när synden gör arbete och betungar, ty om du lyßnar, så får du höra Honom säga: **kommen till mig J alle, som arbeten och ären betungade, och jag will wederqwicka eder!** Står du i kamp och strid med kött, djefwul och werld och du icke wet, hwad du skall göra; denne warder dig tröstandes, om du wänder dig till honom och klagar honom din nöd. Ty Han är en frälsare och nödhjelpare. **Du skall kalla hans namn Jesus, ty Han skall frälsa sitt folk från deras synder.** Så ofta du åkallar detta namn skall du få erfara deß tröst och kraft. Ty

"Jesus är ett tröstrikt namn
Och i all nöd wår säkra hamn;
Igenom Jesum få wi nåd,
Och finna på det bästa råd."

Denne warder oß tröstandes i wår wedermöda på jorden. Han har sjelf gått in uti lifwets möda och wedermöda och försökt den, sett och lidit utaf jämren på jorden. **Fattigdomen** känner Han från sin barndom wäl. Hwem war fattigare än Han? Derföre kan Han trösta och hjelpa i fattigdomens nöd. O J fattige, wi kunna wäl förstå, huru fattigdomen skall göra eder möda och nöd. Men **denne** förstår det än bättre. O, så wänden eder då till Honom, ty Han warder eder tröstandes och hjelpandes. Wänden eder till Honom i Hans ord: Hören Honom! Bedjen till Honom! — Wedermöda utaf alla slag: sjukdom, död, förlägenhet och trångmål, det har Han allt sett här på jorden och kännt det i det inner=

ligaste medlidande. Han skall förstå wår nöd. Han warder oß tröstandes, om wår wedermöda får tukta oß och drifwa oß till Honom. I som sucken tungt under detta lifwets wedermöda, wänden eder dock till denne, ty Han warder eder tröstandes. Han skall stå eder bi och hjelpa! Hören Honom! Bedjen till Honom!

Denne här warder oß tröstandes i wårt arbete på jorden. Ja, der behöfwes också tröst, desto mera, ju mera wi taga det på allwar med wårt arbete och wår kallelse. Ty mycken och stor är den nöd, som der möter oß. Wi tänka icke ensamt eller förnämligast på kroppens och sinnets trötthet. Wi tänka på alla de törnen och tistlar, som wäxa på wårt arbetsfält, på alla de swårigheter som möta utifrån, på all den swaghet och synd i wårt eget inre, som gör så mycken nöd, på alla de swåra förhållanden i lifwet, som synden förorsakar. Men denne kan trösta oß, denne kan hjelpa och wälsigna, ja förwandla förbannelsens törnen uti wälsignelse. O, att då Han finge komma med i wårt arbete! O, att wi då toge Honom med! Han skulle då trösta oß äfwen i detta, lätta deß bördor, lindra deß nöd, rödja ur wägen hindren och ur sjelfwa törnena låta en wälsignelse framkomma.

II.

Då Lamech födde Noah, hade ondskan redan begynt att stiga högt på jorden, menniskorna läto ej mera straffa sig, och om än icke domens tid ännu war inne, så förbereddes den dock. Och när nu synden nått sin höjd och domens tid war inne, då blef Noah räddaren i så måtto, att i honom menniskoslägtet bewarades från undergång; han blef begynnaren till och grundläggaren af ett nytt slägte på den genom syndaflodens dom renade jorden.

Wi hafwa också en dom att wänta, ty synden är mycken och ondskan stor. Den skall taga öfwerhanden. **Menniskorna wilja icke mera låta min Ande straffa sig.** Så klagade Herren Gud då. Detta sinne, som ej will låta straffa sig, framträder allt mer och mer. Menniskorna wilja wara ostraf=

fade, det är tidens nöd. Wi wilja erkänna, huru illa det står till. Wi — ack ja, äfwen wi som ej wilja förgås med werlden, wi som wilja höra till Noahs hus och räddas, wi som höra och prisa Herrens ord; ack, wi wilja dock icke rätt på allwar låta straffa oß; wi taga det så med Guds ord, med Guds kärlek, med Guds nåd, att det straffande tränges undan. På sådant kan icke följa annat än dom. Att Gud har tålamod, såsom på Noahs tid, må ej insöfwa oß. Det är blott en bättringsfrist, som ännu gifwes. Domen kommer öfwer wåra samhällen; domen kommer öfwer wåra kyrkosamfund; domen kommer förwisso öfwer wåra med så mycken köttslighet uppblandade räddningsförsök och företag. Det må wi besinna och göra bättring, hwar och en för sig; bereda oß för den kommande floden såsom Noah gjorde till sin och sitt huses räddning. Ju mera wi sålunda sjelfwe ödmjuka oß, desto mera skall nöden, den närwarande och förestående, göra det trångt för oß. Ja huru trångt om hjertat kan det icke blifwa, då man blickar ut öfwer jorden, der ondskan stiger, der trotset under olika former ökar sig, der fogningarne i samhällsbyggnader och kyrkobyggnader gifwa sig, der söndring och splittring förswaga det som skulle wara en damm emot floden. Si detta kan göra nöd. Men äfwen i denna nöd warder denne tröstandes alla dem som botfärdigt hylla och i tron fly till Honom. Ty här är mer än Noah. Här är mer än Noahs ark. Herren Jesus Christus har beredt en ark uti sin nåd inom de heligas samfund. Huru än floden stiger, den arken fördränkes icke. Huru än domen går öfwer jorden, de som äro uti Noahs-arken, de som stå i gemenskap med Herren Jesus, träffas icke af den. **Alle helige bedja i rättan tid**, så som David säger i 32 Ps. om en ande utan falskhet och om syndernas förlåtelse. Derföre, heter det, **när de stora wattufloder komma, skola de icke räcka intill dem.** Under det att allt kött fördränkes och går under, så skola Herrens utkorade wara trygge. När det slägte, som icke will låta Guds Ande straffa sig, förgås; så skall Herren låta den heliga qwarlefwan blifwa en helig säd, ur hwilken ett nytt slägte skall wäxa fram. Så kunna wi då äfwen med den nödens tid för ögonen, som uppenbart stundar, ja endels

redan är för handen, med blicken på Honom, som heter Råd, **Underlig, Gud, Hjelte, Ewig Fader, Fridsfurste, säga: Denne warder oß tröstandes i wår nöd på jorden. Han är wår tillflykt och starkhet, en hjelp uti de stora bedröfwelser, som oß uppå komne äro. Derför frukta wi oß intet, om än werlden förginges, och bergen midt i hafwet sjönke. Om än hafwet rasade och swallade, så att för deß bullers skull bergen omkull fölle. Likwäl skall Guds stad lustig blifwa med sina brunnar, der den Högstes heliga boningar äro. Gud är när oß derinne.** (Ps. 46.) Här är Immanuel, det är så mycket sagdt: Gud med oß! Denne warder oß tröstandes under allt twång i werlden, ty Han har ock warit i denna werld, men har öfwerwunnit den, och bjuder derföre de sina wara wid en god tröst. Han förer dem öfwer syndaflodens wågor till Guds berg.

Och äfwen för den enskilde will Han bewisa sig som den rätte Noah: Guds ro, Guds tröst. Den själ, som icke kan finna någon punkt på jorden, der den kan hwila sig, gifwer Han ro hos sig, och räcker slutligen ut sin hand att taga den trötta dufwan in till sig. Då warder Han tröstandes de sina såsom aldrig tillförene.

Ja, mine åhörare, till denne, till "detta barnet" der i Bethlehem, äro wi hänwisade, om wi wilja finna och hafwa någon werklig tröst, om wi wilja hafwa wißt hopp om räddning. Med Honom har Gud gjort sitt förbund i ännu högre mening än med Noah. Han och Han allena är salighetshöfdingen, som kan föra andra med sig ur död till lif, ur synd till helighet, från werlden till Gud. Derföre besinnen eder wäl, huru I tänken att förhålla eder till denne — eder Frälsare Jesus Kristus. Det får icke wara en blott wana att I firen jul, att I då besöken templet wid en ottesång. Det är något wigtigt som afgöres hwarje gång I besöken Bethlehem och hören hwad som säges om detta barnet. Det afgöres, om I skolen dö med werlden och förgås i synden, eller om I skolen räddas och lefwa. Det afgöres, om I skolen wara utan tröst uti eder möda och arbete på jorden, den Herren förbannat, eller I skolen finna tröst i lif och i död.

Och detta afgörande beror på den ställning, I med edra hjertan intagen till Jesus Christus eder frälsare. Är här då icke möda och arbete, bekymmer och wedermöda, sorg och nöd nog, att I skullen komma till Israels tröst? Är det icke fara nog att ewigt förgås, att I skullen söka och emottaga Frälsaren?

Wilja icke andra komma, så kommen då I, som behöfwen tröst emot lagens förbannelse, tröst för edert sargade samwete, tröst i mödan och arbetet. Kommen då I! Jesus kallar eder till sin krubba, att I der skolen se Hans godwillighet, Guds eder Frälsares godhet och kärlek. Hören det ordet: **Eder — är född — Frälsaren!** att I mågen fatta det rätta förtroendet till Honom och så få erfara sanningen i de orden:

Denne warder oß tröstandes! Amen.

Juldagen.

(Högm. 2:dra årg.)

I Jesu namn.

Si jag bådar eder stor glädje, som allo folkena wederfaras skall, ty i dag är eder född Frälsaren, som är Christus, Herren i Davids stad.

Så lyder det första julevangeliet, det glada budskap, som sändes till jorden genom englarnes mun. Ja, **Gud** har låtit båda oß syndare **stor glädje** med budskapet om Frälsarens födelse. Allo folkena skall denna glädje wederfaras, förkunnar engeln. Ja det budskapet har ju också gått ut öfwer all werlden. Huru har det redan utbredt sig från Bethlehems ängder åt alla jordens hörn? Och ännu **löper** det ordet widt, jul efter jul bådande samma glädje åt sådana, som deraf aldrig hört. Nytt är det i **den** meningen icke för oß. Huru ofta hafwa wi icke hört det alltifrån wår ungdom? Gammalt kan det dock icke blifwa, så länge menniskor med herdarnes sinne ännu finnas, menniskor, hwilka med dessa herdar **wänta efter förloßning genom Israels tröst.** O, huru nytt för ett hjerta, som suckar under syndens och dödens, werldens och tidens nöd! O, huru nytt för ett hjerta, som på nytt, hwarje dag erfar, att hwad det behöfwer, är en Frälsare! O, huru nytt för en ande som trängtar efter lefwande Gud, som **ropar efter Honom uti ett torrt och törstigt land, deruti intet watten är!**

Budskapet genom engeln war ett budskap ifrån Gud och såsom ett **Guds** budskap tonar det ännu i dag; med ett **Guds** budskap är det som wi, Hans tjenare, ännu i dag komma till församlingen. O att deß ord och innehåll för oß blefwe nya. Såsom en ny wisa skulle då också lofsången ljuda, hwilken i dag uppstämmes öfwer all werlden, och i hwilken nu äfwen wi wilja instämma: Ps. 69: 3.

Text. Matth. 1: 18—25. Jesu Christi födelse gick så till. När Maria, Hans moder, war trolofwad Joseph, förr än de kommo samman, fanns hon wara hafwande af den Helige Ande. v. 18. Men efter Joseph war en from man och wille icke röja henne, tänkte han hemligen öfwergifwa henne. v. 19. När han detta tänkte, si, dä uppenbarades honom i sömnen Herrans ängel och sade: Joseph, Davids son, räds icke taga Maria, din hustru, till dig; ty det som är afladt i henne, det är af den Helige Ande. v. 20. Och hon skall föda en Son, och du skall kalla Hans namn Jesus; ty Han skall frälsa sitt folk ifrån deras synder. v. 21. Detta är allt skedt, på det fullbordas skulle det af Herran sagdt är genom profeten, som sade: v. 22. Si, en jungfru skall warda hafwande och föda en Son, och de skola kalla Hans namn Emmanuel; det är så mycket sagdt: Gud med oß. v. 23. När Joseph waknade upp af sömnen, gjorde han, som Herrans engel hade honom befallt, och tog sin hustru till sig. v. 24. Och kände henne icke, tilldeß hon födde sin förste Son, och kallade Hans namn Jesus. v. 25.

Uti den upplästa texten är det särskildt de 2 namnen Jesus — Immanuel, som stråla oß till mötes med sin glans. I dessa twå namn ligger hela julens evangelium inneslutet. Så wilja wi betrakta

Julens evangelium uti wår Frälsares twenne namn:

Jesus — Immanuel.

I.

Du skall kalla Hans namn Jesus, ty Han skall frälsa sitt folk från deras synder, det är julevangelium. Herrans engel har så talat till Joseph. Och Joseph och Maria hafwa enligt Herrens tillsägelse, gifwit barnet detta namn, att det, så ofta det nämnes — och ack att det icke nämndes oftare än detta besinnades! — skulle förkunna den frälsning, som genom Sonen åt oß är beredd. Här är intet tomt namn, utan motswarande werklighet. Nej, Jesus skall Han kallas; **ty Han skall frälsa sitt folk från deras synder.** Der är en som står bakom detta namn, en som inlöser detta namn med hela sitt werk på jorden; en som förwerkligar och bewisar detta namn på alla dem, **hwilka tro i ende Sonens namn.** Se derföre innebär det namnet ett så dyrbart evangelium!

Hwad utlofwar då detta namn? För att rätt swara härpå behöfde wi kunna med wår blick omfatta frälsningen i deß fulländning. Detta behöfwa wi dock icke för att kunna fatta, att ett evangelium ligger uti detta namn. Så wilja wi då — gifwe Herren med nådehungriga hjertan! — nalkas detta namn och derur hemta evangelii tröst.

Du skall kalla Hans namn Jesus, ty Han skall frälsa sitt folk från deras synder — från syndaskulden. Skulden är stor; den är en skuld till den store Guden, synd emot Hans heliga lag och bud. En skuld är det som ej kan afbetalas, ej förminskas, ej af menniskohand utstrykas, ej af menniskoskuldror bäras, ej af någon menniskosjäl lidas med straff och we. Men Jesus frälsar från syndaskulden i det Han bär den, afplanar och utstryker den, och **förlåter sina igenlefda deras mißgerning,** så att genom Honom och för Hans skull **mißgerningarna utstrykas såsom moln och synderna såsom dimma** för hwar och en som **wänder sig till Honom. Du skall kalla Hans namn Jesus, ty Han skall frälsa sitt folk från deras synder — från syndatjensten** och **syndaträldomen,** ty synden är allenast en skuld; denna skuld, och medwetandet om den, håller menniskan bunden; ja, synden sjelf är ett band, en boja, som håller anden bunden, själen i träldom, hela menniskan i fångenskap. Den binder **förståndet** i mörker, **wiljan** i wrånghet, **sinnet** i det sinliga och fåfängligheten. Ja, hwad är all bundenhet, och fångenskap i mörker och elände, all träldom i band och bojor, emot **syndaträldomen** och **syndatjensten**! Men denne, **Han skall frälsa sitt folk från deras synder** och dermed äfwen från all deras bundenhet. Han wore ju annars icke Frälsare. Hans evangelium wore ju annars intet evangelium. Ty hwad wore det för en frälsning, som läte en menniska blifwa qwar i fångenskapens nöd? Hwad wore det för ett evangelium, hwad wore det för ett gladt budskap för sådana som woro satta i fängelse för skuld, om en person bådade dem, att någon betalt deras skuld, men att de dock måste qwarblifwa i fängelset? Hwad wore det för ett evangelium för werkligen nådehungrande och efter rättfärdighet törstande själar, om man icke kunde båda dem att de hafwa en frälsare, genom hwilken

de skola blifwa **rätteligen frie?** Men ett sådant, werkeligt, fullt evangelium kommer julen att förkunna med det ena ordet: **Han skall frälsa sitt folk från deras synder,** ty det lofwar frälsning, frihet, seger i Jesu namn.

Du skall kalla Hans namn Jesus, ty Han skall frälsa sitt folk från deras synder, från allt hwad synd heter. Ja, har **Gud sändt werlden en frälsare,** så skall Han icke låta det bero wid någonting mindre, än att Han undanskaffar synden ur werlden, **borttager synden** i detta ords djupaste och fullaste mening, så att till slut denna synd skall wara spårlöst förswunnen, att deß rot skall uppryckas, deß inneboende och frestelse hafwa en ända och ett frälst, ett heligt folk wara inseglet på betydelsen och kraften af Hans namn.

Men så wißt synden ej står ensam för sig, utan åtföljes af mångfaldig **nöd,** såsom följd af denna synd, och sträcker sina werkningar ut öfwer hela skapelsen; så utbreder sig ock evangelium i Jesu frälsarenamn öfwer alla **syndens följder och werkningar.** Det lofwar en frälsning från **allt,** från all tidens, jordens nöd, frälsning för hela skapelsen. Derföre står ock, redan i det profetiska ordet, t. ex. i Es. 11, löftet om en ny tingens ordning, då **ulfwar skola bo tillsammans med lam och parder ligga bland kid; då man ingen skall sarga eller förderfwa på Hans helga berg, emedan landet är fullt med Herrens kunskap;** löftet om denna skapelsens förklaring, står — säga wi — i närmaste samband med löftet om **Herrens telning,** om Frälsarens ankomst i werlden.

Så, o menniska, innebär detta namn ett helt evangelium också för dig. Gud har kallat Hans namn Jesus. Joseph och Maria hafwa så kallat det. Och **du** skall så få kalla Hans namn, om du annars behöfwer hwad det namnet innebär. Trycker dig syndens **börda,** suckar du under syndens **skuld, så skall du kalla Hans namn Jesus, ty Han frälsar dig från** denna skuld, Han aflyfter denna börda. — Bäfwar du för denna syndens **makt,** som du hos dig, i ditt hjerta, lärt känna, ser du dig förlägen om efter hjelp emot den, förgäfwes sökande denna hjelp hos dig sjelf, emedan synden är

en makt; wet du stundom icke hwad du skall göra gentemot allt detta naturens förderf, som ständigt framkallar ny frestelse, nöd och strid; förnimmer du kanske just nu under sjelfwa högtiden hjertats köld och nöd, så att du derför will försmäkta; — **du skall kalla Hans namn Jesus, ty Han will frälsa dig,** bete en nådens makt emot syndens makt, **han är en frälsare och nödhjelpare.** — Sårar dig nöd och död, jämmer och elände, wedermöda och qwal, på hwilket ingen brist är i denna werld, måste du sucka med hela skapelsen, allt djupare, ju mera synd, nöd och dom öka sig; du skall icke gifwa dig öfwer, icke mißtrösta, utan **kalla Hans namn Jesus, ty Han skall frälsa** hela skapelsen från deß förnedring.

II.

De skola kalla Hans namn Emmanuel; det är så mycket sagdt: Gud med oß.

Här möter oß ett nytt namn och dermed en ny sida af julens evangelium. Har det första namnet bådat oß frälsning från ett ondt, ja från **allt** ondt; så innebär detta andra namn en gåfwa af ett godt, ja af allt godt. Ty **Emmanuel är så mycket sagdt: Gud med oß.**

I Jesus Guds Son är Gud worden "Gud med oß", förenad med oß, med wår natur, Gud blifwen menniska. Ty **ordet wardt kött och bodde ibland oß. Gud är uppenbar worden i köttet.**

Afgörande war den stund då menniskan genom sin olydnad ställt sig på ormens sida och följt hans råd, afgörande om Gud skulle lemna menniskan i detta förbund till död, eller Han ännu skulle ställa sig på hennes sida. Detta senare gjorde Han redan med det första löftet om qwinnans säd. Och allt hwad Han sedan utförde, war intet annat än ett fullbordande och förwerkligande af detta löfte ända till deß det kunde heta: **Gud med oß,** ej blott i **löftet,** i **ordet,** utan Gud sjelf **med** oß, **hos** oß, **bland** oß, i wår natur såsom en af oß. Gud är worden menniska. Lika omfattande som Jesus-namnet är med afseende på frälsning från allt ondt, lika löfterikt är

namnet Emmanuel, och lika omfattande med afseende på "hwad Gud har oß beskärt och med sin ende Son förärt". Detta namn omfattar och innesluter allt det goda, som Gud will bete, ända till deß det kan heta (Uppb. 21: 3): **Och sjelfwer Gud med dem skall wara deras Gud.**

Emmanuel, det är så mycket sagdt: Gud med oß, Gud på wår sida, Gud oß nådelig. När **Gud såg af himmelen på menniskors barn, att Han se skulle, om der någon wore, som förståndig wore och efter Gud frågade, så woro de alla afwikne och allesamman odogse.** (Ps. 14: 2—3.) Till desse kunde Gud icke hafwa behag. Men på "det **heliga"** som af Maria födt wardt, afladt af den heliga Anda, kunde Hans wälbehag hwila, och så sjöngo englarna: **Ära ware Gud i höjden och frid på jorden, till menniskorna ett wälbehag** af Gud! Det Guds wälbehag, som hwilade öfwer Hans Son, utbreder sig genom Honom, som nu hwilar i menniskohamn bland menniskor, öfwer allt hwad menniska heter, så att "Gud "är nu oß nådelig, som woro döden wärde. Han hafwer "allom sagt det till, att Han barmhertig wara will, Ho "kan wårt hopp förtränga?" — Icke har hwar och en menniska för sin enskilda del personligen inträdt i Guds nåd och wälbehag. Men namnet Emmanuel säger oß, att Gud i nåd sett till oß, och i sin nåd och wälbehag will **upptaga** hwar och en, som genom tron träder i gemenskap med Hans Son. I sanning! Om sådant ginge oß rätt till hjertat, så skulle af en så stor Guds nåd ocksa en sådan kärlek upptändas i wåra hjertan, att hwarje menniska skulle blifwa oß kär och dyrbar och wi till henne fatta wälbehag. **Är Gud för oß, hwem kan då wara emot oß?** frågar Paulus. Sådan berömmelse kan evangelium, att Gud will wara med oß, framkalla.

Emmanuel det är så mycket sagdt: Gud med oß, delaktig af wår natur, ingående i den och derigenom ingående i wår nöd, i wåra lidanden, i wår strid. **I all stycken är Han worden bröderna lik, på det Han skulle wara en barmhertig Öfwerstepresт att försona folkets synder. Ty deraf att Han wardt pint och frestad, kan Han hjelpa dem som frestas.** Ebr. 2: 17, 18. **Gud** genomlefwer med oß i sin Son ett

menniskolif i frestelse, ringhet, lidande och död. Det är wärdt att besinna och begrunda, ty deruti ligger förwisso ett evangelium för hela en menniskas lif och allt hwad derunder kan förekomma utaf swaghet, frestelse, nöd och död, ty icke ens för det sistnämnda, menniskors **död**, är Han, som heter Emmanuel, främmande.

Emmanuel det är så mycket sagdt: Gud med oß här i tiden. Huru underbart är icke det, att Han, **hwars utgång warit af begynnelsen och af ewighet**, ingått i tiden, rätnat dagar och år med oß, **wuxit till i ålder** såsom ett annat menniskobarn. Så står Hans namn i menniskors slägtregister, så uppträder Han under en wiß historisk tidpunkt, under Augusti kejsardöme, så heter det om Honom att Han war 8 dagar, 12 år, 30 år, begynner ett lif i tiden, slutar sitt lif i tiden såsom en utaf oß. **Denna** tiden, **denna** werlden, detta betecknar icke något godt sedan menniskan lösslitit sig **sjelf** från Gud, ty derigenom har det nu ock skett att **tiden** blifwit, så att säga, lössliten från ewigheten, en **förgängelsens** tid, ett molochsgap, som uppslukar allt, genom hwilket menniskan störtar in i en ewighet, på hwilken hon ej är beredd. Derigenom blifwer tiden tryckande och hotande. Men nu har Gud gått in i tiden, den ewige täljt sina dagars tal här nere, fört ewigheten in i tiden, helgat tiden med hwarje deß ögonblick för ewigheten och gjort det möjligt för oß att under de hastigt flyende ögonblicken **fatta ewinnerligt lif. Lifwet, det ewiga lifwet är oß uppenbaradt** i tiden, bjuder sig der åt oß tidens barn, att wi redan nu, lefwande i Christus, skola lefwa ett ewigt lif och tiden med deß förgänglighet uppslukas af ewigheten, efter wi kunna hafwa Gud med oß i tiden. Huru tryckande kan det icke blifwa för en menniska som besinnat tidens wigt att denna så hastigt flyr. Men huru kan icke å andra sidan det aflyfta bördan, om hon genom att lefwa i Christus lefwer i ewigheten redan nu? Det skulle icke warit möjligt, hade wår Frälsare, Guds Son, icke ingått i tiden.

Emmanuel det är så mycket sagdt: Gud med oß i denna tidens, detta lifwets och denna werldens händelser. Gäller det om tiden att den kan nedtrycka en menniska, om hon icke

lefwer den, i gemenskap med Gud; huru mycket mera gäller det icke om **händelserna** i tiden? Huru förkrossande för den enskilde hwälfwa sig icke dessa fram, såsom om de under sig nyckfullt begrofwo folken och de enskilde? Och huru planlösa och förwirrade synas de icke, både dessa stora werldshändelser, och dessa jemförelsewis små, men för den enskilde så afgörande, för honom så närgående, lefnadshändelser? Men hwilket ljus faller nu icke öfwer dem? Hwilken planmässighet kunna wi icke nu — om ej alltid **se**, så dock i **tron** fatta uti allt det som sker, sedan Gud är worden Gud med oß i denna tidens händelser, ingående såsom menniska uti dem? Huru beteck- nande och innehållsrik är icke i detta afseende julevangeliet? Det berättar, att af **kejsar Augustus utgick ett bud, att all werlden skulle beskattas.** Detta förer oß in på de stora werlds- händelsernas område. Det romerska wäldet hade blifwit ett werldsherrawälde. Utaf förswinnande ringa betydelse kunde ju i jemförelse härmed det synas, att en fattig timmerman med sin trolofwade wandrar till den lilla staden Bethlehem. Och likwäl — hwilken är den innersta **kärnan** i dessa händel- ser? Hwari hafwa wi att söka och finna den egentliga **tråden**? Icke är det i Augusti beskattning, utan deri att profetiorna skola fullbordas och Jesus födas i Bethlehem. **Då tiden war full- kommen sände Gud sin Son.** Detta wisar, att allt rörde sig omkring Honom såsom omkring sin medelpunkt; ej underligt, ty i Honom är Gud med oß; och händelserna, de stora med de små, stå ju icke **öfwer** Gud, utan **under** Honom, i Hans hand, tjenande Honom i Hans rike. Har Han sjelf gått in i denna werldens händelser; då måste dessa — med eller mot **deras** wilja, som synas styra och regera — främja **Hans** ändamål och **deras**, som Honom älska, och så **allting tjena till deras bästa. Wisserligen är Han en fördold Gud, Israels Gud, Frälsaren.** Djupt dolde Han sin födelse under täckelset af werldshändel- serna, och så döljer Han ännu sitt regemente, för att lemna rum åt den menskliga friheten och tillfälle för tron att öfwa sig; men derwid blifwer det dock, att om Gud är med oß och wi med Honom; så stå wi **öfwer** händelserna, då hafwa wi nyckeln till alla händelsers gåta: Allt tjenar Gud och allt

tjenar oß, och allt skall förklaras till Guds ära och wår salighet.

Emmanuel det är så mycket sagdt: Gud med oß så, att wi skola warda ett med Honom. I sin Son wår Frälsare är Gud worden ett med oß i alla stycken. Men hwarföre? Är det icke skedt, på det att wi måtte warda ett med Honom? Hwarföre är Gud worden menniska, om icke på det Han måtte upprätta och upphöja menniskan **med sig**. Herren Jesus har påtagit sig wår natur för att helga den. **Han är uppenbar worden, att Han skulle borttaga wåra synder, och wi wete, att ingen synd är i Honom.** (1 Joh. 3: 5.) Han har blifwit Gud med oß för att göra oß till barn med sig hos Gud. Han har blifwit menniska för att heliggöra oß syndare, införa lif i de döda, helighet i de oheliga, att wi skulle warda ett med Gud i helighet och rättfärdighet. Ty aldrig kan enhet och werklig gemenskap komma till stånd utan likhet. Skall Gud i ewighet kunna wara Gud med oß, så måste wi **warda helige, efter Han, Herren wår Gud, är helig.** Och att Han så will wara Gud med oß i Christus sin Son, att Han i gemenskapen med Honom will **helga wår hela ande, själ och kropp** — det hörer icke allenast med till Julens evangelium, utan är sjelfwa **slutpunkten** af detsamma, något hwarförutan det icke skulle wara ett evangelium för den från Gud bortirrande, men till förening och likhet med Gud åter längtande anden, såsom ock i julpsalmen syftas härpå, då det sjunges:

Han sjelf wår herde wara will,
Att wi må Honom höra till
Och Honom efterfölja,
Nöjda,
Höjda
Öfwer tiden,
Och i friden
Af Hans rike
En gång **warda Honom like.** (Ps. 55: 4.)

Så, mina wänner, bära wår Frälsares båda namn **Jesus-Emmanuel** ett ljufligt och gladt budskap till oß, å ena sidan om **frälsning** från **allt** syndens **onda**, å andra om **begåf-**

wandet med intet mindre än delaktigheten af Guds natur. Ack, att nu ocksä detta Julens evangelium i oß träffade **dem,** som ej blott behöfwa det, — ty hwem skulle icke behöfwa det? — utan ock sådana, som **djupt känna** sitt behof! Måtte wi icke hafwa hört det såsom något, hwarwid wi blifwit så wane, att det måste gå oß förbi med sin kraft! Huru mycket utaf det wi hört, är icke af oß ännu oupplefwadt, oerfaret? Huru mycket af **Guds osägliga gåfwa** ligger icke ännu, så att säga, **utanför** wårt hjerta och wårt lif? Ja, kanske du, som hörer dessa ord, står helt och hållet utanför allt detta — med ditt hjerta? Utanför allt detta som till saligheten hör — betänk dock hwad det innebär! Betänk det i tid, medan du ännu hör Julens glada budskap!

Har detta i något afseende träffat dig, tilltalat ditt hjerta; tag då wara derpå och låt det icke dunsta bort i julsällskapandet och julfirandet; utan gör som herdarna; gå som de till det stilla, oansenliga **ordets** Bethlehem, att du **der** må se, erfara, upplefwa, det som **du hört skedt wara.** Stöt dig ej derpå, att detta Bethlehem, detta Guds ord, af många är räknadt för **att wara det minsta** af allt ord, minst lysande, minst gifwande; går du derin med ett hjerta som söker Jesum för att erfara den fulla kraften af Hans uppenbarelse, så skall du der finna Honom, som heter Jesus-Emmanuel. Och när du betraktar Honom under bön, så skall ock **du** kunna **för din del** till **hjertefrid** kalla Hans namn Jesus, och med hjerteglädje förnimma, att **här är Emmanuel, det är så mycket sagdt: Gud med oß.** Amen.

Högmessopredikan på Annandag Jul.

(2:dra årg.)

I Jesu namn!

Matth. 2: 13—18. När de woro bortfarna, si, då uppenbarades Herrans ängel Joseph i sömnen, sägande: Statt upp och tag barnet och deß moder till dig och fly in i Egypti land och blif der, så länge jag säger dig till; ty det kommer dertill, att Herodes skall söka efter barnet till att förgöra det. v. 13. Han stod upp och tog barnet och deß moder om natten till sig och flydde in uti Egypti land. v. 14. Och blef der intill Herodes' död; på det att fullbordas skulle det, som sagdt war af Herran genom profeten, som sade: Utaf Egypten hafwer Jag kallat min Son. v. 15. När Herodes nu såg, att han war beswiken af de wisa män, blef han ganska wred och sände ut och lät slå ihjäl alla gossebarn i Bethlehem och i alla deß gränser, de som twå år och der för nedan woro, efter den tiden, som han hade granneligen besport af de wisa män. v. 16. Då blef fullkomnadt det, som af Jeremias profeten sagdt war, när han sade: v. 17. I höjden wardt hörd en röst, stort klagomål, gråt och mycken strän: Rachel gråter sina barn och will icke låta hugswala sig; ty det war ute med dem. v. 18.

Det är något påfallande, mine wänner, med den olikhet, som eger rum mellan Juldagens texter och dem, som i dag föreligga till betraktelse. De förra äro idel glädjetexter, som stämma till fröjd; de senare, på Annandag Jul, anslå en helt annan ton. I dag möter oß i evangelium berättelsen om Stephani martyrdöd, om Herrens we öfwer Jerusalem, som **dödar profeterna och stenar dem, som äro sände till detsamma.** Sådant är ock de öfrige texternas innehåll. Häruti ligger dock ingen motsägelse. Christus är kommen att wara wår Frälsare, men Han kan icke blifwa det utan **genom lidande**; ett gladt budskap är det, som ljuder i werlden, men — **menniskorna älska mer mörkret än ljuset,** ja, **hata** ljuset. Så uppstår martyrskapet. Annandag Jul är **martyrernas, de lidande sanningswittnenas** dag. Barnen i Bethlehem hafwa

af ålder kallats "martyrernas blomster". Men äfwen såsom martyrernas, Christi lidande wittnens, dag står Annandagen i närmaste inre samband med Juldagen, den ena dagens förkunnelse om lidande och död i närmaste öfwerensstämmelse med den andra dagens fröjdefulla bebådelse. Martyrernas **döds**dag war i sjelfwa werket — så kunde man se det i den första kyrkans tid — deras **födelsedag** till ett högre lif. De föddes genom salig död till himlen, såsom och emedan Christus föddes på jorden. Wi kunna då lätt förstå, hwarföre bilden, såwäl af det **barn**, hwars födelse bådar fröjd, som af den **församling**, som icke kan annat än fröjda sig öfwer sin Frälsares födelse, genast antager **dragen af lidande**. Men att förstå detta på ett yttre sätt, efter hwad som ligger för wåra ögon i händelserna och lifwet, det är dock icke detsamma, som att **ingå** häruti, förlika sig härmed, och wara beredd på att **för egen del** underkasta sig lidandet. Så göres det då oß wäl behof att närmare betrakta

De, genast efter wår Frälsares födelse, framträdande lidandesdragen uti Hans bild.

Jesu! jag med dig will lida,
Werlden dö jag will med dig.

I.

De wise män af Österlandet hade icke wäl offrat sina håfwor åt den nyfödde judakonungen och dermed wittnat om Hans herrlighet för Josef och Maria, förrän Herrens engel uppenbarades Josef i sömnen och sade: **Statt upp och tag barnet och deß moder till dig och fly in i Egypti land och blif der, så länge jag säger dig till; ty det kommer dertill att Herodes skall söka efter barnet till att förgöra det.**

Redan wid de wise männens frågande efter den nyfödde judakonungen **wardt Herodes bedröfwad och hela Jerusalems stad med honom.** Kommande till sitt eget genom budskapet om sin födelse, **anammas Herren icke.** Sjelfwa frågandet efter

Honom wäcker — då och ännu — oro och sorg. Snart **kommer det dertill att Herodes**, för att wara trygg på sin thron, **söker efter barnet till att förgöra det.** Mörkret kan ej fördraga ljuset, werlden kan ej fördraga det himmelska wäsendet; och så måste Han, som bär detta ljus och himmelska wäsende uti sig, fly. Ja, **flyende** möta wi i dag wår Frälsare, flyende från födelsestad och Israels heliga land, såsom hade Han warit en annan Cain, flyktande in uti Egyptens främmande land, redan såsom det späda barnet **icke hafwande der Han kan luta sitt hufwud till, ingen waraktig stad hafwande.** Luc. 9: 58.

Afteknar sig icke redan uti denna **barnets** bild något utaf den gestalt, som sedan skall blifwa den förherrstande hos **plågornas man och smärtornas förtrogne?** Se wi icke redan här, att det skall blifwa en **lidande** Christus? Det **kan** ock icke annorlunda wara. Den werld, till hwilken Han kommer, i hwilken Han ingår, är den i mörker, lögn, synd och död bortkomna, affallna werlden, som icke kan lida **Hans** tillkommelse, hwilken kommer med ljus, sanning, rättfärdighet och lif, utan hatar ljuset, bortkastar sanningen, wänder sig emot rättfärdigheten och flyr lifwet. Lida i denna werld, lida **af** den, lida **för** den — det måste blifwa **Hans** lott, **som är kommen i werlden att frälsa syndare.**

Det är dock icke något, som wanställer barnet Jesus, att de tidigaste dragen i deß lif häntyda på och wittna om lidande. Det är icke något som förtager den **godwillighet**, som wi wid deß födelse sett lysa ur deß anlete genom de orden: **Ändock Han war rik, wardt Han likwäl fattig för wår skull, att wi genom Hans fattigdom skulle rike warda.** (2 Cor. 8: 9.) Twärtom: ju större den fattigdom är, som Han friwilligt påtager sig, desto tydligare framlyser Hans **godhet och kärlighet till menniskorna.** Och lika litet som Frälsaren förlorar sitt behag för de själar, som gifwit sig åt Honom, derföre att Han blir **smärtornas man**, lika litet förlorar **barnet** i Bethlehem sitt behag för sådana själar, derföre att det så tidigt begynner att bära denna lidandesbild, om de också deraf redan nu kunna sluta, att det skall warda äfwen dem **gifwet att icke blott tro**

på Christus utan ocksä lida för Hans skull. (Phil. 1: 29.) När Han redan såsom barn flyr från ort till ort, så wisar Han dermed, att Han kommit till jorden icke för att hafwa ro, utan för att bereda oß ro. När Han redan som barn flyr in uti hedningarnes land, Egypten; så wisar Han dermed, att Han skall blifwa icke blott **sitt folk Israel till pris, utan ock ett ljus till hedningarnes** upplysning.

När wi akta på den wäg, som Josef och Maria, enligt Herrens anwisning genom engelen, taga med barnet Jesus; så är det densamma wäg, som Guds folk i förra tider wandrat, likasom wille Herren Jesus med sin första flykt till och wistelse i Egypten helga sitt folks wägar ända från deß barndomstid uti detta samma Egypten.

Evangelisten anmärker, att på detta sätt **skulle fullbordas det som sagdt war af Herren genom profeten, som sade: Utaf Egypten hafwer jag kallat min Son.** "Ifrån den första tid då Israel begynte att blifwa ett folk, har Gud kallat det sin Son utaf en synnerlig kärlek, tillfölje af hwilken Israel fördes ur Egypten in i det förlofwade landet. Så har han ock från Jesu spädaste barndom, då Han flyktade in i Egypten, kallat Honom sin Son." Men detta ordet om Israel såsom Guds Son, tillämpadt på Jesus Guds Son, wisar oß, att Herren betraktas såsom ett med sitt folk, och Hans folk såsom ett med Honom. Det som fordom wederfarits Guds folk i lidande, är något som ock wederfares Guds Son; och twärtom: det som wederfarits Guds Son af lidande, ehuru Han war fadrens älskade, det gäller ock Hans folk, både det som **warit** och det som **skall** wara, både Gamla och Nya Testamentets Guds folk. Tillfölje häraf komma således de drag af lidande, hwilka utmärka wår Frälsares bild såsom barn, att igenfinnas, såwäl om wi se tillbaka på Gamla Testamentets Guds folk, som om wi blicka framåt på de christtrogna i Nya Testamentet. Wi igenkänna, med andra ord, lidandesdragen både hos **förebilderna** till Christus i **Gamla,** och hos Hans **efterbilder** i **Nya** Testamentet.

II.

Redan Israels wistelse i Egypten war förebildande för wår Frälsares wistelse der. Den tid, då Israels folk dwaldes i Egypten såsom i sin barndomsålder, war en lidandets och nödens tid. Der war det som Moses under lidande fick lära att **hålla Christi försmädelse för större rikedom än de håfwor uti Egypten och wille mycket heldre lida bedröfwelse med Guds folk, än till en tid hafwa lust uti synden.** (Ebr. 11: 25, 26.) Ju mera någon är kallad att förebilda den kommande Frälsaren, desto tydligare bär han lidandets prägel. Så t. ex. David. Detta lidande är nu ingalunda något blott **yttre,** som den ene och den andre måste underkasta sig för att i någon mån förebilda den kommande Frälsaren; utan det blef en följd af deras hela ställning. Wår Frälsares första lidanden, såwäl som de följande, härröra från werldens ställning till Honom. Han är icke af werlden, ändock Han är **uti** den. Hans lidande förebilder hade synd och werld äfwen **inom sig;** från dessa skulle de dö. Derpå syftade deras lidanden. Derigenom inträdde de uti en inre likhet med den kommande Frälsaren, så att deras klagorop, såsom t. ex. en Davids uti psalmerna, just blefwo uttrycket för Messie lidanden och klagan. Detta war det som gjorde, att profeterna kunde icke endast **tala om de lidanden som äro i Christus,** utan ock sjelfwe fatta bilden af Honom, som de i sina personer och i sina ord fingo framställa. Lidandesdragen saknas nemligen ingalunda i den bild af den kommande Frälsaren, som de måla. De woro sjelfwa bekanta med detta lidande. Emellertid äro **alla** de lidanden, som träffa Guds folk och enskilda fromma, blott spridda drag af den bild, som möter oß uti Christus. Derföre få äfwen sådana händelser i Guds folks historia, som kunde synas wara af ett underordnadt slag, sin stora betydelse såsom **uppfyllelse** utaf hwad som blifwit förutsagdt, ända till deß den bild, som wi i Christus se, i egentligaste mening **fyller,** fullt motswarar det som skett med de förebildande personerna och förkunnats af de helige profeter. Så t. ex. med det ord, som i texten anföres med anledning af barnamordet

i Bethlehem: **Då blef fullkomnadt det som af Jeremia profeten sagdt war, när han sade: I höjdene** — egentligen Rama som betyder höjd — **wardt hörd en röst, stor klagomål, gråt och mycket skrän: Rachel gråter sina barn och will icke låta hugswala sig; ty det war ute med dem.** Jacob skulle fara till Bethel från Mesopotamien. På wägen till Ephrat födde Rachel en son. I dödsnöden kallade hon sonen — Benjamin — som föddes: **Benoni** d. ä. smärteson. **Så dog Rachel under wägen och wardt begrafwen wid wägen till Ephrat, som nu heter Bethlehem.** Härpå syftar Jeremias, då han tillämpar detta på Israels barns bortförande i fångenskapen. Det synes honom, som om den wid Bethlehem begrafna Israels stammoder, Rachel, höjde sin klagan öfwer sina barns bortförande i fångenskapen till lidande och betryck. Det är en uppfyllelse af hwad som förebildades wid Rachels egen död och klagan. Men det får nu en ny uppfyllelse, säger evangelisten, wid barnamordet i Bethlehem. Uti de israelitiska barnamödrarnas sorg, skrän och klagan är det som om Rachel på nytt begräte sina barn och icke kunde låta hugswala sig öfwer dem. Så har förebilden — lidandets och sorgens — blifwit, så att säga, allt klarare och tydligare, ju närmare den kommit intill Honom, i hwilken alla förebilder nå sin fullbordan, i hwilken alla profetiska ord och händelser fullkomnas.

III.

Men på samma gång evangelisten uti klagan och gråten i Bethlehem låter oß se en uppfyllelse af hwad som war **förebildadt**, se wi i dessa barn och deras död för Christi skull, **efterbilder** af Honom, hwilken redan såsom barn bär lidandets prägel. De begynna den heliga raden af martyrer, lidande, blödande, döende Jesu Christi wittnen, hwilka till och med på sin kropp **bära Jesu Christi tecken**, såsom Paulus uttrycker det.

Den klagan, som hördes der i Bethlehem och deß ängd, har sedan deß aldrig upphört, om den än wissa tider icke

warit lika högljudd. Huru ofta har icke den församling, som är alla christtrognas moder, fått begråta sina barn då de i 100:de- och 1000:de-tal fallit offer för förföljares swärd? Gäller det icke synnerligast med afseende på den äldsta församlingen i deß första dagar? Huru jagad och flyktande war den icke? Huru dräptes icke deß barn, så att det syntes, som om det warit **ute med dem**? Man söker efter den nyfödda Jesu församlings lif, för att förgöra den och utskrapa deß åminnelse af jorden. Ingen tid har warit, då Herrens rätta församling icke burit prägeln af lidande, om än i mycket olika grad, ty allteftersom den försakat sin Herres sinne och efterföljelse, har den undgått lidandet; men alltefterson den warit Honom trogen och wandrat uti Hans fotspår, har den ock blifwit Honom lik uti Hans död, uti lidandet med Honom. — Skriften säger ock ganska tydligt, att det ännu skall uppstå en martyrförsamling, som skall bära Hans bild. Den säger, att en nöd och strid stunda i den sista tiden, hwilken skall i swårhet öfwergå den första christna tidens nöd och trångmål. Då skall lidandesmåttet fullkomnas, lidandesbilden fullständigas.

Likasom der nemligen i Skriften war en bild utkastad af den lidande Messias; så finnes der ock en sådan af Hans församling. Ja, i en mening är det **samma** bild. Och likasom Herren hade att fylla sitt lidandes mått, och så **blifwa** den Han enligt Guds råd skulle wara; så är ock detsamma förelagdt församlingen. Hwar och en enskild skall för sin del bidraga till att **uppfylla hwad som fattas i detta Christi lidande i församlingen.** När nu tiden är inne, så stundar för denna församling den sista, bittra Gethsemanekalken och korslidandet. Då skall åter Rachels sorg och klagan höras i höjden, emedan det synes wara alldeles **ute med hennes barn.**

Så får **församlingen** bära sin Frälsares bild; men ock hwarje **enskild.** Hwar och en, som låter Jesus födas i sitt hjerta, har att wänta detta samma. Det dröjde icke länge efter det Maria med glädje förnummit de ting, som sades henne af herdarne om detta barnet, och sett hedningarne hylla det såsom judakonungen, innan hon fick erfara en begynnande

uppfyllelse af Simeons ord, att **ett swärd skulle gå igenom hennes själ.** Flykten till Egypten, och den af engeln angifna orsaken till densamma, kunde ju icke annat än låta henne känna och ana, att hon war kallad till att **lida med sitt barn,** lida med sin Herre. Det dröjer gemenligen icke heller länge efter det en själ förnummit glädjen öfwer Frälsarens ankomst till sig, förrän glädjen begynner att blandas med sorg, och en förkänsla deraf, att man har att lida med Christus, inträder. Än är det andra — de som icke kunna lida Jesu födelse i ett hjerta — som måtta sina hugg åt en sådan menniska; än komma dessa lidanden inifrån, emedan de ligga i sakens egen natur. Och ju längre det skrider framåt med en menniskas andeliga utweckling, så att **Christus kommer till stadga uti henne,** desto mera utweckla sig också dessa drag af lidande, genom hwilka hon warder sin Frälsares bild lik.

IV.

Men **hwaraf kommer det** sig **då** att dessa drag af lidande, som wi finna hos wår Frälsare redan i Hans späda barndom och än mera sedan, så som wi sett, skola öfwerflyttas på dem som höra Honom till? Och **hurudan är wår ställning till detta lidande?** På dessa frågor wilja wi nu till slut söka ett swar. Att Herren sjelf, då Han inträder i denna werlden blir den lidande Frälsaren, det beror, såsom wi förut sett, derpå, att denna werld är en syndig, från Gud affallen werld. Den kan icke lida Honom som kommer från Gud, ej lida Gud sjelf, den wäpnar sig emot Honom. Men deraf följer då widare, att Herren Jesus sjelf måste i sitt innersta lida af det werldens wäsende, som är så fiendtligt mot Gud, lida af deß synd och ondska, lida utaf deß nöd och elände, emedan Han är den heliga kärleken; och detta skall ju gå ända derhän, att Hans bild blifwer den **korsfästes** marterbild.

Men förhåller det sig nu så med Herren Jesus sjelf, så kunna de, som tillhöra Honom, än mindre undgå lidandet. Hans trogna stå ju nemligen icke i det **yttre** förhållandet till

Honom, att de endast tillegna sig något utaf det goda, som Han åt dem beredt, Hans nåd och förlåtelse; utan genom tron inträda de ju i en werklig inre förening med Honom och Han i förening med dem. **Han sjelf, Hans** ande, **Hans** sinne, blir deras i ett begynnande lif af Gud. Men då de nu i anseende till sin gamla natur äro af denna werlden, så måste de, i anseende till sitt nya sinne, sin nya natur, komma i samma ställning till synd och werld, som Han, blott med **den** skilnad att denna werld och synd finnas hos och inom dem, under det att de mötte **Honom**, och trängde frestande in på **Honom utifrån.** Så förorsakar dem deras egen synd den djupaste smärtan, en smärta, som wäl kan trycka på dem en lidandets prägel. Och i samma mån Jesu sinne i dem tillwäxer, skola de ock komma att med kärlekens smärta **lida med andra, af andras** synd. Kommer nu dertill, att de måste genomgå allehanda bittra stickelser och pröfningar, hwilka åsyfta att i dem döda syndens wanart och frigöra dem från werlden; så framträda dragen af lidande ännu tydligare. — **Woro de af werlden så älskade werlden det hennes wore**; men **äro de icke af werlden,** hafwa de werkligen Herrens heliga, werldswäsendet dömande, sinne; så måste werlden hata dem. Så framkomma då också, om än på olika sätt, och i olika grad, martyr-dragen, det är de lidanden, som utmärkt alla Christi sanningswittnen, alla äkta Jesu lärjungar. Annorlunda **kan** det icke wara. Ty **äro wi barn,** säger Paulus, **så äro wi ock arfwingar, nemligen Guds arfwingar och Christi medarfwingar, om wi annars lida med Honom, att wi ock med Honom komma mågom till herrligheten.** Detta lidande, detta martyrskap, kan nu under olika tider och förhållanden, få en helt olika form. Der äro de, som offrat sitt lif på bålet, der äro de, som blifwit **korsfäste och dräpte, hudflängde och förföljde från den ena staden till den andra;** men der hafwa ock funnits de — och de finnas wißt ännu i dag — som i det förborgade, i hemmet, i familjen, eller annars, dagligen marteras för sin tros skull, och hwilkas bild nogsamt wittnar derom, att Herren ännu har dem, som wandra efter Honom och bära Hans bild.

Huru wi, wår tids christna, nu stå till detta lidande — om wi hafwa ingått deruti, eller wi äro med ibland dem, som förorsaka det — det är en wigtig fråga. Ty derpå beror intet mindre, än om wi skola hafwa del i Christus eller icke. Det är ju godt att wi fröjdas wid Julen, om annars wår fröjd icke är främmande för den rätta julefröjden; men må wi icke förgäta, att **den** Christus, hwars födelse oß förkunnas, är den **lidande** Christus, och att wi i **Honom** icke kunna hafwa del utan att dela Hans **lidanden**, utan att **med Honom** lida under afdöende från den werld och synd, för hwilka, och af hwilka Han lidit döden. Wilja wi icke foga oß häruti, wilja wi hafwa **endast** fröjden af hans födelse, ware sig **den** fröjd, som intet annat har gemensamt med Christi födelse, än att den i tiden sammanfaller med firandet af denna, eller **den** fröjd som angår det ljufliga i Hans namn; då skola wi omsider finna oß utan del i den frälsning, som nu bådas, ty denna frälsning är ju en frälsning från synd och werld. Ja, icke blott detta; utan wi skola — antingen det nu sker medwetet eller omedwetet — komma att intaga platsen bland dem, som bedröfwa, eller hata, eller förfölja Guds helgon. Men öfwer **dessa** ropar Herren sitt **we!**

Det kan ju wisserligen hafwa något afskräckande med sig, då man hos Herren och alla Hans heliga möter drag af lidanden, om hwilka det heter: "dessa måste äfwen på dig öfwerflyttas, om du will tillhöra det frälsta Guds folket;" men må ingen derigenom låta afskräcka sig från att inlåta sig med denne Frälsaren. **Han** är ju icke afskräckande, och intet **behöfwer** eller **skall** blifwa det i Hans gemenskap. Han delar fröjd och lidande med så mycken trohet, att man nog kan bära, hwad Han lägger uppå. Och gifwer man sig i Hans hand, så är och blir den **frälsare**-handen, och hwad som kommer från denna hand skall då wisserligen ocksä tjena till **frälsning**. Den, som wunnit Hans frälsarebild kär, skall då ocksä mer och mer förlika sig med allt det, som tjenar till att göra likheten med Honom större. Och deßutom är der en hel sky utaf tros- och lidandeswittnen, en hel skara af sådana, hwil-

tas djupa drag af lidande redan hafwa förwandlats i herrlighet, likasom Hans egen marterbild är worden strålande i ära. Till denna skara bjuder Herren i dag alla sina stridande, lidande lärjungar att blicka upp, att de måtte **med tålamod löpa i den kamp, som dem förelagd är,** till deß de warda **Hans förklarade beläte like.**

Amen.

(Sw. Ps. 123.)

Aftonsångspredikan på Annandag Jul.

(1:sta årg.)

I Jesu namn!

Eder är gifwet för Christo, icke allenast att I tron på Honom, utan jemwäl liden för Hans skull. Phil. 1: 29.

Lidandet med Christus och för Hans skull inskärpes af alla dagens texter. Detta ord om lidandet innebär icke heller någon motsägelse till Julens evangelium om frälsningen, likasom lidandet i sig sjelft icke är ett hinder för den glädjen som Julen bådar utan fastmer befordrar den. Derföre säges det: Eder är **gifwet**, eller egentligen: eder är såsom en nåd **skänkt**, icke allenast att tro på Christum, utan ock att lida för Hans skull. Detta är hwad dagens aftonsångstext lägger oß uppå hjertat.

1 Petri 4: 12—19. **Mine käraste, förundren eder icke öfwer den hetta, som eder wederfares (den eder wederfares, att I skolen försökte warda), såsom eder hände något nytt.** v. 12. **Utan glädjens hellre, att I liden med Christus, på det I ock fröjdas och glädjas mågen uti Hans härlighets uppenbarelse.** v. 13. **Saliga ären I, om I för Christi namns skull blifwen försmädade; ty Anden, som är härlighetens och Guds Ande, hwilar på eder; när dem blifwer Han försmädad, men när eder beprisad.** v. 14. **Ingen ibland eder lide såsom en mördare, tjuf, illgerningsman, eller som den der träder in i en annans embete.** v. 15. **Men lider han såsom en christen, skämme han sig icke, utan prise Gud för den delen.** v. 16. **Ty tiden är, att domen skall begynnas på Guds hus; begynnes det på oß, hwad blifwer då deras ändalykt, som icke tro Guds evangelium?** v. 17. **Och blifwer den rättfärdige med plats salig, hwar blifwer då den ogudaktige och syndaren?** v. 18. **Derföre, de der lida efter Guds wilja, de skola anbefalla Honom sina själar, såsom en trofast Skapare med goda gerningar.** v. 19.

Denna text må genom Guds nåd wisa oß,

Huru det är de christtrogna gifwet att lida med Christus.

I.

Det är de christtrogna gifwet att med Christus lida den inre bedröfwelsens hetta, ty äfwen den är ett ämne till glädje. Se texten v. 12—13.

Hettan är en bild af lidandet såsom det der bränner och luttrar det inre, och der afskiljer det för anden främmande, orena, det som hörer köttet och werlden till. Öfwer sådant lidande förundrar man sig lätt, såsom enom hände något nytt d. w. s. något som ingen annan fått erfara, eller något, som stode i strid med Guds löften, med den tröst, som man förut erfarit, med den glädje, man ofta njutit. Men det är icke något nytt, ty denna hetta wederfares, att man skall försökas. Under sådant lidande skall det wisa sig, om man anammat ordet i ett ganska godt hjerta, eller om man anammat det strax med glädje, utan att det fått slå djup rot (Luc. 8: 13); om ens tro är falsk eller rättsinnig (1 Petri 1: 7); om man är willig att följa Herren på alla Hans wägar och med Honom lära lydnad, derigenom att man lider, eller om man hos Honom söker ro för köttet. Men om nu lidandet är en eld, som bepröfwar och luttrar, så ligger ju i detsamma en anledning till glädje, ty lider man med Christus, blifwer man med Honom uti Hans frestelser, såsom Hans förste lärjungar det gjorde, så får man ock med Honom **glädjas och fröjdas uti Hans herrlighets uppenbarelse**, ty lidandet **föder uti oß en ewig och öfwer all måtto wigtig herrlighet, då wi lära oß att icke se efter de ting, som synas, utan efter dem, som icke synas.** Du må under lidandets hetta känna det så, som wore ditt inre förtorkadt och förbrändt; på denna förbrända mark skall dock uppwexa en glädjeskörd, om du blifwer wid Herren, wäntande efter Honom i Hans ord under åkallan och bön, skulle denna din bön under lidandet än likasom draga sig

tillsamman i osägelig suckan. Gläds heldre, att du lider med Christus, än att du skulle undandraga dig lidandet eller fly det! Tacka heldre derför såsom för något, som är dig **gifwet**, än att du skulle knota deröfwer såsom öfwer ett ondt.

II.

Det är de christtrogne gifwet att lida försmädelse för Christi namns skull, ty derunder hwilas på dem Guds Ande. Se texten v. 14—16.

Jesu lärjungar kunna icke undgå försmädelse för Christi namns skull. Denna kommer förwisso, antingen på ett gröfre sätt med uppenbar förföljelse, eller på ett finare, som gifwer sig tillkänna uti förakt för de heliga och deras heliga hjertesak. Men under detta lidande hwilas på dem Guds Ande stillande, rogifwande, styrkande och uppmuntrande. Af dem, som försmäda, blifwer **Han** försmädad, men hos de trogna förherrligas Han, då Han i dem werkar tålamod, saktmod, tro och hopp.

Till försmädelsen för Christi namns skull räkne man dock icke det lidande, som någon ådrager sig derigenom att han är **tjuf, illgerningsman,** eller **träder in i en annans embete.** Till tjufnaden hörer all oärlighet och oredlighet i handel och wandel, då man icke är noga med att göra hwar man rätt, utan är opålitlig och slarfwig uti uppfyllandet af sina förbindelser; **illgerning** innesluter uti sig allt detta upproriska, trotsiga wäsende, för hwilket Petrus på ett annat ställe i detta bref (2: 12 ff.) warnar; att **träda in uti en annans embete** inbegriper uti sig hwarje öfwerskridande af de gränser, som Gud uti kallelsen satt oß före. Det må nu synas än så berättigadt, och ske utaf än så stor ifwer och föregifwen nitälskan, det räknas dock till de stycken, för hwilka en christen **icke** skall lida. Ja, att träda in i en annans embete ställes här — det må wi noga märka — i jemnbredd med tjufnad och illgerning. Om nu någon får lida försmädelse för sin oärlighet, för sitt trotsiga sinne, som icke will wara den menskliga ordningen underdånig för Herrens skull, eller derför, att han går utöfwer gränserna för sin kallelse, — då må han dock icke säga: "Jag

lider för Christi skull." Det wore ju en hädelse. Nej, han lider **för sina mißgerningars skull.** Och om han warit räknad bland dem, som wilja tillhöra Herren, så må han så mycket mera sörja och göra bättring, ty för hans skull warder då Guds namn försmädadt, och han må skämma sig.

Men lider någon såsom en christen, han skämme sig icke. Såsom en christen lider den, som uppbär försmädelse för Christi skull, men ocksä den, hwilken bär sitt lidande, af hwad art det än måtte wara, såsom en christen, så att han **wäpnar sig med Christi sinne.** Äfwen om ditt lidande skulle bestå uti t. ex. en swår sjukdom eller annat sådant, som icke synes stå i något omedelbart sammanhang med din christendom, så lider du derwid såsom en christen, om du bär denna sjukdom eller hwad annat swårt det kan wara, som Herren lagt dig uppå, med tålamod; då du för din Frälsares skull gerna will taga och dricka den lidandes kalk, som räckes dig, huru motbjudande den än annars måtte förefalla dig. Ja, sjelfwa det lidande, som den inneboende synden förorsakar, kan hänföras under detta: lider någon såsom en Christen. Det kan wäl synas, som om detta lidande icke wore annat än ett rättmätigt straff för den widlådande synden; men bär du detta lidande rätt, så att det får förödmjuka dig och göra dig angelägnare att söka delaktighet uti din Frälsare, så är du äfwen under detta lidande en, som lider med Christus. Men för den, som detta gör, är lidandet ingen skam, medför icke heller någon werkelig förlust, om det än ofta kan synas så, som om man under lidandet förlorade allt. Nej, man gör derunder en winning, såsom någon säger: "Ett steg, som i ett sådant tillstånd (af inre och ofrivillig modlöshet) tages framåt, är alltid jemförelsewis ett jättesteg; det är mera wärdt än tusende gerningar, gjorda i en mera angenäm och tröstrik sinnesförfattning. Lycklig den själ, som Gud nedslår och förkrossar; som han beröfwar all kraft i henne sjelf, på det att hon icke må stödja sig wid något annat än wid Honom; som ser sitt armod och är tillfreds med det; som bär, utom de yttre korsen, det stora inre korset af en ofriwillig modlöshet, utan hwilken de öfriga korsen icke skulle kännas tunga." För sådant må

man ju tacka Gud, såsom aposteln säger: **Han skämme sig icke** — gifwe sig icke heller utöfwer — **utan prise Gud för den delen.** Att så lida är honom **gifwet.**

III.

Det är de christtrogna gifwet att lida under domen öfwer Guds hus, ty derigenom undgå de den sista domen. Se texten v. 17—19.

En dom skall gå öfwer Guds hus. Likasom den enskilda menniskan kan ådraga sig dom, t. ex. genom ett owärdigt begående af den Heliga nattwarden (jemför 1 Cor. 11: 29 ff.), så ock Guds hus. Dom innebär nemligen icke detsamma som fördömelse. Dom är en tuktan, en näpst, med hwilken Gud söker att hos den troende menniskan rädda undan det, som är Hans, **på det hon icke med werlden skall warda fördömd** (1 Cor. 11: 32). "Wi få icke wara så delikata," säger Rieger, "att wi icke wilja höra talas om dom öfwer de trogna." Nej, genom att så taga det, ådraga wi oß endast så mycket snarare en dom. En sådan har äfwen Guds hus att wänta, emedan der i detta Guds hus, inom Hans församling, är mycket ondt, som på intet annat sätt än genom dom låter bortskaffa sig. Och aposteln betygar här, att tiden snart är inne för denna doms inbrytande. Denna domsbesökelses förebud äro redan att upptäcka. Eller se wi icke, huru en dom redan nu går öfwer kyrkosamfunden? Är icke den inträngande willfarelsen å ena sidan, och sönderbrytandet af goda kyrkans ordningar å andra, något utaf denna begynnande dom? Motser man icke här och hwar det, som stundar, med bäfwan, emedan man wäl wet, att Guds domar måste fullbordas såwäl som Hans löften?

Under sådan dom få äfwen de christtrogna lida. De äro ju lemmar af det stora hela. De kunna icke fritaga sig från all delaktighet uti de synder, som framkalla domen. De måste, ju trognare de äro, bekänna: **Wi, wi hafwa syndat.** De töras icke i ett sjelfbelåtet, dömande sinne wältra skulden på andra, eller på det hela. Dertill kommer, att de, såsom

lemmar i lekamen, såsom Guds husfolk, måste i medlidande känna smärtan af den domens eld, som går öfwer hela Guds hus. Äfwen wid ett sådant lidande under domen hafwa de dock den tröstén, att de lida **med Christus**, ty huru led icke Han under den dom, som hwilade öfwer werlden? Huru bar icke Han det helas nöd i kärlekens djupaste medlidande? — Äfwen om ett sådant lidande kan det då sägas, att det är de christtrogna **gifwet**, ty derigenom att de så lida under domen öfwer Guds hus, undgå de den sista domen.

Frälsaren säger (Marc. 9: 49): **Hwar och en måste med eld saltad warda, och allt offer måste med salt saltas.** Domens eld och salt kan ingen undgå, som will bewaras för förderfwet. Antingen nu, eller sedan, måste lidande komma öfwer dig såsom en brännande eld, ett swidande salt. Kommer det nu, så kan du sedan undgå det, om det annars fått utföra sitt luttrande werk på din själ. Undgår och undflyr du det i tiden, eller står det emot, så att det icke får bortbränna, det som skulle bortbrännas, då står det dig åter i ewigheten. Domen begynnes på Guds hus. Sedan den på detta utfört sitt werk, har Guds husfolk ingen dom mera att wänta. Derföre må wäl de christtrogna hålla det för en nåd, att de här fått gå igenom lidandets dom; ja, för en desto större nåd, ju mera de besinna, hwad som wäntar dem, hwilka icke tro Guds evangelium. Till dessas warning framställer aposteln i texten twenne gripande frågor: **Begynnes det på oss, hwad blifwer då deras ändalykt, som icke tro Guds evangelium? Och blifwer den rättfärdige med plats salig, hwar blifwer då den ogudaktige och syndaren?** Allt de trognas lidande är att hänföra till detta: **begynnes det på oss.** Alla dessa lidanden, som träffa Guds folk, båda icke godt för de otrogna. Hwarje suckan och rop, hwarje sorg och bedröfwelse, hwarje smärta och tår, som förmärkas bland Guds folk, ställer till den, som icke tror Guds evangelium, de allwarsamma frågorna: Hwad blifwer din ändalykt? Hwad har du att wänta, som af allt detta intet erfarit, som törhända gjort dig lustig öfwer de Christnas myckna lidande? Hurudant blifwer slutet för dig, då all denna ångest, som begynte på Guds

hus, stannar såsom ett wredens moln öfwer ditt hufwud? Ja, **stannar, ty den som icke tror Sonen, han skall icke se lifwet, utan Guds wrede blifwer öfwer honom** (Joh. 3: 36). — Den rättfärdige blifwer med plats salig, det ser man deraf, att han måste gå igenom lidandets eldsprof. Men blifwer **han** med plats salig, hwar blifwer då den **ogudaktige** och **syndaren?** Ja, **hwar** blifwer han, **hwar** stannar han, han som lefde utan Gud, han som syndade fritt, och icke wille låta hjelpa sig från synden? Kommer han ut ur domselden? Swaret på dessa gripande frågor gifwer icke Petrus. Det gifwer sig sjelf. Skriften gifwer det, och — samwetet, om det icke blifwit förhärdadt.

Derföre, — så sammanfattar aposteln hwad han talat om de trognas lidande — **de der lida efter Guds wilja, de skola befalla Honom sina själar, såsom enom trofastom skapare, med goda gerningar** (v. 19). De som lida med Christus, såsom christne, de lida efter Guds wilja. Det, som förut kallats en **dom,** får här ett lindrigare namn: **lida efter Guds wilja.** Detta lidande har med sig, att den lidande, eller det hos honom, som högt, starkt och wist är, smältes ned, såsom metallen i smältugnen, på det att slagget må bortbrännas. Wid ett sådant nedsmältande "kommer man tillbaka till barnatron, så att man anropar Gud såsom skapare, hwilken dragit oß ur wår moders lif, och war wår tröst, då wi ännu wid wår moders bröst lågo" (Ps. 22: 10). Söndersmulad till ett ler under lidandet, isynnerhet under det inre lidandet af synden, återstår enom intet annat, än att befalla sig åt Gud, att man må få wara **ett Hans werk, skapadt i Christo Jesu till goda gerningar** (Eph. 2: 10). Detta anbefallande åt Gud, såsom åt en trofast skapare, anwisas oß som ett swalkande, stillande läkemedel, under lidandets feberhetta. Intet gifwer så stillhet åt den genom lidandet oroade och oroliga själen, som detta: befall dig åt Gud, lägg dig i Hans hand, war stilla för Honom, Han skall wäl görat. Att detta icke är så att förstå, som skulle man hängifwa sig åt likgiltighet, wisa apostelens ord: **med goda gerningar.** Man beflite sig således midt under lidandet om det som godt är,

man blifwe, så widt man kan, i det, som man hafwer för händer, man fare med tålamod i goda gerningar efter ewinnerligt lif; men först och sist ware man i sitt lidande stilla för Gud. Han skall just under sådana lidandes tider och under ett sådant ditt "stilla wäntande efter Honom" allramest förherrliga sig uppå dig. Ty "en utmattad och förödmjukad själ, som icke mera finner någon hjelp hos sig sjelf, som är fruktande, orolig och bedröfwad intill döden såsom Jesus Christus, när Han war i örtagården, och hwilken ropar: Min Gud, min Gud, hwi hafwer du öfwergifwit mig? — hon är mer renad, mera lösgjord från sig sjelf, mera tillintetgjord och död från allt eget begär, än dessa starka själar, hwilka i frid njuta frukterna af sin dygd." Till slut skall en sådan lidande med Christus anbefalla sin anda uti Fadrens händer. Då skall det allra herrligast wisa sig, att lidandet med Christus war enom gifwet såsom en nåd, och man skall **prisa Gud för den delen.**

Jag flyr alltså till dig i detta mitt elände,
Jag faller dig i famn: gör på min nöd en ände.
Hos dig är hjelp och tröst, hos dig är makt och råd,
Hwar morgon är ock ny din godhet och din nåd.

Min sorg är dig bekant; du hör, o Gud, min qwida;
Ty will jag ock din hjelp i tålamod förbida.
Du, Herre, wet din stund att sluta allt mitt we;
Ty suckar jag förnöjd: o Gud, din wilja ske! Amen.

Den 27 December.

Låtom oß nu gå till Bethlehem.

Och det begaf sig, att Englarne foro ifrå dem upp i himmelen, och herdarne begynte säga emellan sig: Låter oß nu gå till Bethlehem, och se det som wi hafwa hört skedt wara, det Herren oß uppenbarat hafwer. Luc. 2: 15.

Låtom oß nu gå till Bethlehem! Se, så borde det nu heta bland alla dem, som hört englabudskapet genom Christi tjenares mun. Ja, efter ett sådant budskap som detta, låge wäl ingen ting närmare, än att hela christenheten skyndade till Bethlehem. Och hwad blifwer det wäl af allt wårt julfirande, om wi icke för egen del komma för att söka den frälsning och salighet, som äro oß beredde? Hwad gagnar det oß, att wi höra och weta, att en frälsare är oß födð, om wi icke komma till Honom, om wi icke söka delaktighet uti Honom? Huru skall du wäl kunna swara för, att du år efter år firat Jul och hört Julens evangelium, men icke kommit till Frälsaren att blifwa delaktig af Honom, utan låtit det stanna wid hörandet om Honom, eller wid några snart öfwergående intryck?

Men hwad skall jag då göra? säger du. Jo, du skall skynda med ditt hjertas hela begär dit, der denne frälsaren ännu är att finna, likawißt som Han en gång war att finna i Bethlehem. Men hwar finna wi Honom, om icke uti skriften, uti ordet om Herren Jesus Christus? Detta ord har ett ringa anseende såsom Bethlehem och stallet der; men i all sin ringhet och oansenlighet innesluter det dock Frälsaren. Och om du der söker Honom under bön, så skall du få se det, som du hört skedt wara, få på ditt eget hjerta erfara, huru Han är din frälsare.

Men huru månge äro wäl de, hwilka så, med hjertats begär och bön, söka den nyfödde judakonungen? Ack, de fleste hafwa sin ro och förnöjelse Honom förutan, i synd och werld, i julens utwärtes goda, i sällskaper och förlustelser; efter Jesus fråga de icke; till Bethlehem ser man dem icke gå. Så blifwa

de utan Frälsare. Måtte då ingen af dem, som efter Herren fråga, försumma att med herdarne gå åstad, för att se hwad de hört skedt wara. Ty ingen må wäl mena, att han redan mottagit all den nåd, som tillbjudes genom Jesu Christi uppenbarelse. Huru armt och fattigt är icke i allmänhet wårt christendomswäsende emot hwad det kunde wara? Huru många sidor af wårt wäsende finnas ej, hwilka icke blifwit genomträngda af Guds helsosamma nåd? Skulle wi då icke på nytt gå åstad att med upplysta förståndsögon se och med williga hjertan tillegna oß den nåd och kraft som "Gud har oß beskärt och med sin enda Son förärt".

Icke blott förberedelserna före Julen kunna blifwa hinderliga; äfwen det ofta förekommande sällskapslifwet under julhelgen kan blifwa hinderligt för mångens gående till och dröjande wid Bethlehem. Må wi icke låta hindra oß! Komma wi tillsamman med wänner och anhöriga, måtte det då blifwa en gemensam gång till ordets Bethlehem under bön och tacksägelse!

Ja, Herre, drag oß till dig från allt hwad werlden har, att wi måtte af hjertat söka Dig och gerna dröja i det Bethlehem, der Du låter dig finna af dem, som dig söka.

Ty må en hwar nu wara glad
Och gå med herdarne åstad,
Att se hwad Gud har oß beskärt
Och med sin enda Son förärt. Amen.

Den 28 December.

Låtom oß i tron gå till Bethlehem.

Och det begaf sig, att englarne foro ifrå dem upp i himmelen, och herdarne begynte säga emellan sig: Låter oß nu gå till Bethlehem, och se det som wi hafwe hört skedt wara, det Herren oß uppenbarat hafwer. Luc. 2: 15.

Låtom oß ännu en gång akta på den lärdom, som i dessa ord gifwes oß!

Herrens engel hade stått när herdarne och Herrens klarhet hade kringstrålat dem. De hade hört engelens budskap och englaskarans lofsång. Men englarne foro åter ifrån dem upp i himmelen, klarheten syntes icke mer, sången ljöd icke längre. Hwad gjorde nu herdarne! Stodo de der nu rådlösa och rådwilla, såsom om intet skedt, såsom om ingen frälsare blifwit dem född? O nej, de trodde budskapet och skyndade att försäkra sig om deß sanning. Göra wi alltid som de?

Huru mången har icke wid julhögtiden erfarit kraftiga rörelser och intryck utaf högtidens stora fröjdeämne? Eller lyste der icke ofta någon stråle af Herrens klarhet in i din själ? Genljöd icke — kanske under församlingens sång — något af englasången uti ditt hjerta, så att du för stunden bewektes? Och detta enkla men höga budskap: **Eder är födder frälsaren!** tilltalade det icke på något sätt ditt innersta, så att du kände, åtminstone för tillfället, att det war just detta du behöfde — frälsas? Men huru gick det sedan när dessa intryck aftogo, när julljusen slocknat, sången tystnat och budskapet förklingat? Ack, då war det kanske återigen detsamma, samma likgiltighet och sorglöshet, samma werlds- och syndawäsende. Hwarföre så? Emedan du icke med herdarne gick till Bethlehem, emedan du icke tog det på allwar med **Guds ord.** Du skulle der fått intrycken fördjupade, der skulle du fått se och **erfara** det, hwaraf du nu endast fått flyktiga intryck. O så kom då, när du wid julen lockas och drages, kom då till Herren sjelf uti Hans ord, och bed Honom genom sin heliga Anda upplysa din själ!

Äfwen Jesu lärjungar må noga akta häruppå. De få ofta i mycket högre mening se Herrens klarhet, höra engelens budskap och englaskarans lofsång, så att det genljuder i deras hjertan. Men icke räcker detta beständigt. Kanske war icke julen, eller juldagarne wäl gångne, förrän det åter mörknade till och blef tyst. Ingen klarhet mera, ingen englasång! Så klagar man. Och så står man modfälld och rådlös, såsom om nu ingen frälsare mera wore född, efter det man intet mera **känner** eller **förnimmer**. Är det så med dig? Stanna då icke der i den tysta natten, utan gå du till Guds ord. Der är din frälsare, likawißt nu, som då du känner det så upplysande och lifwande. Att så i **ordet** söka och mottaga frälsningen i Christus, är mera wärdt än alla känslor och förnimmelser. Detta hör till de öfningar, som äro bittra, men icke kunna undgås. Derför låtom oß i **tron** gå till Bethlehem der det är ljust, der Frälsaren är!

Herre, lär oß att i tron söka Dig, i tron ega Dig, i tron tillbedja Dig, äfwen då wi intet se, intet känna.

All jordens tröst han blifwa skall
Och ljus och hjelp för werlden all.
Han är den rätta Frälserman:
Säll den på honom trösta kan! Amen.

Den 29 December.

Gömma ordet.

Men Maria gömde all dessa ord, betraktande dem i sitt hjerta. Luc. 2: 19.

Wi hafwa sett, huru herdarne skyndade att följa engelens anwisning, huru wi hafwa att söka och i wåra hjertan tillegna oß Honom, hwars födelse blifwit oß förkunnad. Af Maria, Jesu moder, lära wi nu widare, huru wi hafwa att fortfarande umgås med ordet om Jesus.

Wi skola **gömma** det. Mycket af det, som sades Maria om "detta barnet", förstod hon icke. Men hon war wan att i ödmjukhet anamma äfwen det, som wida öfwersteg hennes fattning. **Si, Herrens tjenarinna, warde mig efter ditt tal!** Detta betecknar hennes ställning till ordet. Derföre **gömmer** hon det, wiß uppå, att det allt i sinom tid skall fullbordas. För oß skall, icke mindre än för Maria, mycket ännu wara dunkelt, om än icke för wårt förstånd, så åtminstone för wårt hjerta, i så måtto, att wi ännu icke på långt nära hafwa erfarit, eller kommit i besittning utaf allt det goda, som i Christo är oß skänkt. Derföre skola wi gömma ordet om detta barnet. Och då gömma wi det, när wi i djupet af wår själ omfatta det med hela wårt begär, under bön om Guds helige Ande. Äfwen om **minnet** utaf hwad wi hört och läst skulle swika; äfwen om den känbara förnimmelsen skulle hafwa saknats, eller förswunnit; så skall detta icke skada oß, eller hindra wälsignelsen utaf wårt julfirande, när wårt hjertebegär sträckt sig efter, och ännu, midt under motsägelsen af wår känsla, fortfarande sträcker sig efter Jesus och den fulla delaktigheten af Honom, "ty" — säger Luther — "Gud ser djupare i ditt "hjerta än du sjelf, och wet, att du icke skulle wara emot, om "du wore alldeles upptänd och brinnande."

Wi skola betrakta alla dessa ord uti wårt hjerta. Då barnen få julgåfwor bruka de att efter julen taga fram dem, och åter och åter betrakta dem, såwida de nemligen ännu äro

barn, och icke blifwit bortstämda genom för många gåfwor. Så skall nu ock en Jesu lärjunge likasom åter och åter taga fram de gåfwor, som genom ordet om Frälsaren äro honom skänkte; åter och åter förehålla sig dessa gåfwors storhet och dyrbarhet; betrakta hwad det innebär, att en Frälsare är honom gifwen, fördjupa sig uti Hans namn, och öfwerwäga allt, hwartill Han har att anwända den nådens rikedom, som i detta namn ligger innesluten. Under ett sådant stilla betraktande skall Guds gåfwa för honom tillwäxa i wärde och blifwa mer och mer "outsäglig". Men huru mycket saknas icke detta barnsliga, enfaldiga sinne, som så betraktar ordet om Frälsaren? Äro wi icke, genom att så mycket höra och så mycket weta, blifne bortstämde, förwande, såsom wåra barn nu för tiden ofta äro det genom det myckna som de få? Gifwe Herren oß ett enfaldigt barnasinne, för hwilket det aldrig blir gammalt att se till, **hwilken kärlek Fadren hafwer bewisat oß dermed, att Han sände sin ende Son i werlden, att wi skulle lefwa genom Honom!**

Ja, gifwe Du oß, Herre Jesu Christe, ett rätt Maria-sinne, ett rätt barnasinne! Göm och bewara sjelf ordet om Dig i wåra hjertan genom den helige Ande, och lär oß att betrakta det, till deß wi få betrakta Dig sjelf i ewighet!

Jesu! lär mig rätt betrakta
Ordet, som blef kött i dig,
Och all werldens lust ej akta
Mot den fröjd, du bjuder mig:
Fröjd af sanning, nåd och frid,
Fröjd, som blir i ewig tid,
Då du Fadrens råd förklarar,
Fadren sjelf oß uppenbarar. Amen.

Den 30 December.

Herdarne gingo tillbaka igen.

Och herdarne gingo tillbaka igen — — — Luc. 2: 20.

Herdarne fingo icke ständigt dwäljas uti skenet af Herrens klarhet, icke ständigt lyßna till englarnes sång; de fingo icke en gång dröja i Bethlehem; utan de måste wända tillbaka till sin hjord för att wakta den såsom förut. De återwände till samma arbete, samma kallelse. Men huru hade dock icke öfwer denna deras jordiska kallelse ett himmelskt ljus uppgått! Med hwilken ny lust skola icke de kära herdarne nu hafwa waktat sin hjord, sedan de erfarit att den gode herden war födt! Och huru hafwa de icke i andanom återwändt till Bethlehem och till barnet der, om hwilket det war deras lust att tala och wittna för andra! Under Guds beprisande och lofsägande hafwa de fortsatt med sitt herdekall, till deß deras arbetsdag war slut.

Huru mycket hafwa wi icke åter att i detta afseende lära af herdarne!

Mången nybegynnare, som något smakat af det goda Guds ord, menar, att han skall ständigt få dwäljas i ljufliga känslor och förnimmelser, eller åtminstone få wistas bland andeliga wänner kring Guds ord. Man besinnar icke, att det ej låter sig göra att bygga hyddor på förklaringsberget, eller att ständigt hålla högtid. Begäret härefter kan lätt blifwa en frestelse till att försumma den jordiska kallelsen. Wiker man för denna frestelse, så gifwer man dermed rum åt lastarena, som påstå, att Jesu lärjungar "icke sköta sitt". Nej, wi måste från högtiderna och högtidsstunderna, från sabbathsron och andaktsstunderna "gå tillbaka igen" till hwardagslifwet och den jordiska kallelsens arbete. Och utan twifwel blifwer det sätt, hwarpå wi taga det med denna wår timliga kallelse och arbetet i densamma, betecknande för det sätt, hwarpå wi firat wåra högtider eller söndagar. Den som låtit sig **rätt** uppbyggas, han stärkes derigenom till att i trohet och tålamod åter upptaga kallelsens arbete. Och hwilket nytt och herrligt ljus utbreder

sig icke öfwer detta arbete, om man anammat Jesum och tager Honom med sig i detsamma? Man går med Honom tillbaka igen till samma arbete, och likwäl är det icke detsamma, utan ett nytt, sedan man lärt att känna Frälsaren. Man har icke mera arbetet till sitt mål; målet är nu Herren, och arbetet ett medel att tjena Honom, en wäg — under öfning och pröfning — till Honom. Man uppslukas icke deraf, förslafwas icke derunder, ty i andanom tjenar man Herren. — Uti detta arbete är det som en Jesu lärjunge, — hwar och en efter den kallelse han fått, — har att wittna om sin Frälsare, med trohet och tålamod. Med sådan trohet och tålamod wisar han, att han warit i Bethlehem, att han rätteligen firat jul, eller hållit sabbath.

Werlden går från högtiderna och söndagarne tillbaka igen med samma sinne, som hon förut hade; en Jesu lärjunge gånge ock tillbaka igen, men med ett nytt uppfriskadt mod hwarje gång han besökt Bethlehem eller korset.

Hjelp oß, o Herre Jesu! att, då wi från din krubba återwända till wårt arbete, wi måtte hafwa Dig med oß och wid wår sida, och så wandra i allt tålamod, långmodighet och glädje, tackande Fadren, som genom Dig gjort oß beqwäma att delaktige warda i de heligas arfwedel i ljuset.

Wi gå hem, hwar till sitt bo,
Af Guds helga gåfwor glade;
Nu wår själ har fått den ro
Hwartill hon stor längtan hade.
Gud oß framgent så ledsage,
Att wi honom wäl behage! :,: Amen.

Den 31 December.

Han gör, såsom Han oß sagt.

Herdarne prisade och lofwade Gud öfwer allt det de hört och sett hade, såsom dem sagdt war. Luc. 2: 20.

Herdarne gingo tillbaka igen till sin hjord under Guds lofprisande för det de sett och hört. Detta stod allt i öfwerensstämmelse med hwad dem sagdt war. Uti sjelfwa budskapet om Frälsarens födelse funno de löftena till fäderna besannade. När de sedan på engelens anwisning kommo till Bethlehem funno de Joseph, Maria och barnet, såsom dem sagdt war. Och huru skulle de icke sedan, då de widare ransakade skrifterna, mer och mer finna allt fullbordadt! Så fullbordades på herdarne Elisabeths ord till Maria: **Salig är du, som trodde, ty allting skola fullbordade warda, som dig sagde äro af Herranom.** Samma erfarenheter fingo Herrens lärjungar göra, då de gingo åstad i tron på Herrens ord. De funno städse allt så som dem sagdt war. Huru skönt talar icke redan gamla testamentets tro härom? Då Josua står färdig att "gå all werldens wäg", säger han till Israel: **J skolen weta af allt hjerta, och allo själ, att icke ett ord felat hafwer på allt det goda, som Herren eder Gud sagt hafwer; allt är skedt och intet tillbaka blifwet** (Jos. 23: 14).

Wi stå nu wid slutet af ett förgånget år. Kasta wi en blick tillbaka öfwer det förflutna, huru hafwa wi då icke skäl att prisa och lofwa Gud för allt! Wisserligen måste wi allraförst böja oß djupt i stoftet under bekännelse af wåra många synder och wår stora skuld. Ty huru tala icke alla det flydda årets timmar och stunder om synd och otrohet! Men om wi å andra sidan besinna all den Guds godhets, tålsamhets och långmodighets rikedom, som kommit oß till del, måste wi icke då prisa och lofsäga Guds trohet! Eller har icke allt skedt, så som oß sagdt war? Hafwa wi wäl någon enda gång på grund af Guds löfte gått in i bön till Gud, eller gått ut i wårt arbete bland menniskor, utan att Herrens ord blif=

wit fullbordadt, så att det skedt oß, så som det sagdt war? Hafwa wi icke då kunnat säga till oß sjelfwe: "Salig war jag, som trodde, ty allting äro fullbordade, som mig sagde äro af Herranom?

Med sådana erfarenheter för ögonen höfwes det oß att gå det nya året, med allt hwad det månde bära i sitt sköte, till möte i tillförsigt till det **ord,** som är oß sagdt. Ja, wi wilje **wänta efter Herren ifrån den ena morgonwäkten till den andra; wår själ wänte efter Herren, och hoppes uppå Hans ord!** Endast om wår själ blifwer grundad och fast i **ordet,** kunna wi sjelfwe blifwa faste och owiklige, trygge och frimodige.

Men huru kan någon drista sig att träda öfwer det nya årets tröskel, som icke har tagit wid Herrens ord, så att Han efter detta wäntar, och på detta tror? Hwad skall blifwa utaf all en sådan menniskas önskan och förwäntan? Hennes hopp warder förtappadt.

Herre, Du trofaste Gud! Dig ware tack för all din trohet, att Du gör med oß, så som Du sagt! Wi hafwe syndat, förlåt oß wåra skulder, och gör oß genom din trohet Dig trogne, att wi i trone må hålla oß till ditt ord, så att Du på oß må kunna fullborda alla dina löften och tillsägelser, ditt namn till lof och pris!

Hjelten i Israel kan icke ljuga,
Allt hwad Han lofwar, det håller Han wißt;
Alla Hans löften och ord måste duga,
Herren ej umgås med swek eller list;
Säker den bor,
Som Honom tror;
Han i sin sanning är herrlig och stor. Amen.

Skriftetal.

I Jesu namn!

Herre, låt stå det ännu i detta året, så länge jag grafwer omkring det, och göder det. Luc. 13: 8.

Så lyder wingårdsmannens bön för det ofruktbara fikonträdet, på hwilket deß egare i 3 år förgäfwes sökt frukt, och om hwilket han derföre bjöd, att det skulle huggas bort. Icke behöfwa wi säga många ord till eder, käre nattwardsgäster, för att förklara dessa ordens tillämpning. Tillämpningen har wäl gjort sig sjelf redan wid uppläsandet af dessa ord: **Herre, låt det stå ännu i detta året, så länge jag grafwer omkring det, och göder det!**

Hafwa wi med någon allwarlig eftertanke sett ett helt år gå till ända och förswinna bakom oß, så hafwa wi wäl icke kunnat undgå att med sorg och bitter smärta upptäcka, att wi stått i Herrens wingård äfwen under det förflutna året, antingen såsom helt och hållet ofruktbara träd, eller åtminstone såsom träd, hwilkas frukt icke på långt när motswarat den omwårdnad, som Herren åt dem egnat. Och om wi med någon allwarlig eftertanke begynna det nya året, så kan det icke wara oß fördoldt, hwarföre wi ännu få stå i Herrens wingård. Det beror derpå, att Herren, wingårdsmannen, bedit för oß hos Gud och sagt: **Låt det stå ännu i detta året, så länge jag grafwer omkring det, och göder det!** Derföre är det, som du och jag ännu lefwa.

Men låtom oß då något närmare eftersinna hwad dessa ord innebära, särskildt för denna stund, som är egnad åt beredelsen för Herrens nattward:

Låt det stå ännu i detta året!

Ännu detta året! Ett år har dock för hwem som helst en stor betydelse; men icke ana wi den wigt, som det i Herrens ögon har såsom ett nådesår, kanske det sista, som Herren gifwer oß till beredelse för ewigheten. Denna är ju omätelig; huru omäteligt stor är då icke wigten och betydelsen af den tid, som gifwes just i och för denna ewighet. Till den ändan har Herren Jesus bedit för dig och mig och sagt: **Låt denne stå som ett träd i min wingård ännu detta år!** Och hwaruppå syftar Han, dermed att Han så beder? Jo derpå, att Han ytterligare må få wårda sig om dig. Derföre tillägger Han: **Så länge jag grafwer omkring det och göder det.**

Här ser du med få ord beskrifwet, hwad Herren med dig will göra under detta år; här hör du, hwad meningen är med allt som under detta år skall hända dig. Det Herren med allt detta will och åsyftar är, enligt Hans eget ord, detta: **Gräfwa omkring trädet och göda det.**

Hwad will det säga: **gräfwa kring trädet?** Detta gräfwande innesluter allt det, som Herren gör till **undanrödjande af hindren för trädets wext och fruktbarhet.** Wingårdsmannen, trädgårdsmästaren gräfwer omkring trädet, på det att intet derbredwid måtte taga bort kraften från trädets rötter, på det att regnet måtte kunna tränga ned till dessa, och solen wärma jorden. Med gräfwandet will han bereda öppen jord kring detsamma.

Så will Herren ock göra med dig. Der är ju mycket omkring oß och inom oß, som icke hörer till sjelfwa trädet, utan till deß jordmån. Det **kan** wara främjande, men det kan också blifwa skadligt. Då skaffar Han det undan. Menniskor, som Herren ställt wid wår sida, de lifwets förmåner, som heta gods, helsa, framgång, lycka, ett gladt mod m. m., allt detta är ju godt och **kan** wara till gagn; men skulle något af detta blifwa hindrande för din själ, skulle det draga kraften från din inre menniska, skulle det tillsluta ditt sinne för Gud, draga ditt begär bort från Honom; se, då gräfwer Han bort det ena eller andra, beröfwar dig det, för att få öppen jord kring trädet. Wi känna ju wäl igen alla dessa stickelser, med hwilka Herren sålunda gräfwer omkring oß, borttagande det

ena och det andra, som likasom wuxit fast wid oß, eller wid hwilket wi wuxit fast. Och känna wi icke äfwen igen huru just detta rödjande kring trädet, huru mycket det än må smärta, dock tjenar till att öppna wårt sinne för Gud?

Men **detta** Herrens gräfwande kring trädet, som består uti allehanda yttre tuktan, är dock ingalunda det, som går djupast eller kännes bittrast. Nej, det gifwes ett gräfwande, som, om wi så få säga, blottar sjelfwa rötterna. Det är det, som eger rum, då Han angriper wårt köttsliga sinne i allmänhet; ty det är köttet med deß utwexter, som så mycket hindrar den nya menniskans lif och frambringandet af andans frukter. Den yttre tuktan, om hwilken wi nyß talat, är icke i och för sig af så stor betydelse, som denna sistnämnda. Ty endast då blir den yttre tuktan till gagn, när den får bidraga till dödande af köttet. När Herren gräfwer omkring trädet, så will Han undanskaffa denna köttets egenwilja och framför allt all egen berömmelse, på det att Guds wilja må hafwa rum och Hans nåd få sin ära. Det är derföre Han brukar afkläda och utblotta de sina, så att der icke blifwer det minsta qwar utaf egen berömmelse. Der blir då för en sådan menniska intet annat öfrigt, än att slå rötterna så mycket djupare ned i den blotta nåden och ur den hämta lif, näring och kraft. Ja, så will Han gräfwa omkring trädet under det år, som det ännu får stå. Sådant har du att wänta och bereda dig uppå, om du will stå i Hans wingård och fostras för Hans rike. Men detta är icke det enda Herren will göra med det träd, åt hwilket Han utbedit ännu ett år. Gräfwandet är ju endast ett medel för sjelfwa det stora ändamålet att trädet måtte bära frukt: — **om det så kan bära frukt** — heter det. Men just derföre will Han nu ocksä **göda** det, tillföra det allt sådant som kan bidraga till fruktbärande. Finner Herren en menniskas sinne öppet för sig, så att hon icke wäxer fast wid det jorden tillhörer, icke deraf drages ned i werlden; huru gerna will Han då icke äfwen genom dessa timliga gåfwor, som ligga inneslutna uti allt det som dagligt bröd heter, låta milda strålar falla ned uppå hennes hjerterötter och så locka fram tacksägelsens frukt? Och månne wi icke alltför litet besinna den bety-

delse, som alla dessa Herrens wälgerningar i det timliga hafwa? Gifwer Han dem "af blott nåd och faderlig godhet"; då äro de ju — **de också** — nådesstrålar.

Men till detta stötande af fikonaträdet, hwarom i texten talas, hör dock wida mera än detta. Nåden, Guds helsosamma nåd, är det, som ensamt kan framkalla frukter. På denna nåd sparar Han icke. Såsom den är rik, så bjuder Han den ock rikligen; och såsom den är en **nåd för nåd**, d. w. s. en nåd efter den andra, så beter Han den ock ständigt ånyo, erbjudande allt **det till lif och gudaktighet tjenar af sin gudoms fullhet. Han skall taga af mino och förkunna eder,** säger Frälsaren i Joh. 16: 14, om den hel. Ande, och wisar dermed, huru det just är Andens werk att tillföra en menniska allt det goda, som Frälsaren Christus har förwärfwat. Än är det rikedomen af den **förlåtande** nåden, som Han beprisar för själen, än hänwisar Han uppå den frälsande **kraft,** som Guds nåd innesluter.

Huru ymnigt Herren erbjuder denna nåd, kunna wi förstå, om wi besinna huru riklig tillgången på Hans nådemedel är. Uti dessa, sitt ord och sina sacramenter, wandrar Han omkring i sin wingård, wattnande, gödande de träd som der stå. Hwarje evangeliskt löfte, hwarje den hel. Andes nådewerkan, hwarmed Han gör ett sådant löfte kraftigt på hjertat, är ju något, hwarmed Han will tillföra nåd. Och när Han kommer, **icke med watten allena, utan med watten och blod** uti sin heliga nattward, huru will Han icke då gifwa saft och näring åt hjerterötterna, åt lifsrötterna, när dessa liksom längta att få suga till sig kraft och lif? —

Käre nattwardsgäster! Alla besinna wi oß inom Herrens wingård. Länge, allt sedan wårt dop, ha wi stått der. Men huru? Såsom ofruktbara träd, på hwilka Herren kommit och sökt frukt, men ingen funnit? Om så är, då hafwa wi ensamt wår Frälsares förbön: **Herre, låt det stå ännu ett år!** att tacka för den nya nådetiden. Men den gifwes dig då icke, på det du ännu ett år skall stå ofruktbar och förhindra jorden, utan på det du må bära frukt. **Hwar och icke,** heter det af Hans mun, som beder för dig, **så hugg det sedan bort!** Men

frukt kan du icke bära, om du med ditt hjertebegär, med dina hjerterötter, hänger fast wid werlden och synden. Med ett sådant sinne kan du icke heller till wälsignelse åtnjuta Herrens nattward, ty Christus har hwarken utgjutit sitt blod på förset, icke heller meddelar Han det uti sin nattward, för att befordra ett lif efter köttet. Nej, låt Honom hos dig gräfwa så djupt, att sjelfwa ditt hjertas rötter träffas till **den bättring, som är inför Gud**, att du får ett annat sinne, ett sådant sinne, att du med ditt innersta begär wänder dig från synden och werlden till Jesus, din frälsare. Med detta ditt begär omfatte du Honom, Hans frälsarenamn. Ned i detta namn, ned i denna Hans öfwerflödande nåd, ned i Hans nådelöften, will då Guds ande, att du skall slå dina rötter. Wet att du icke kan bära god frukt, om du icke är ett godt träd. Men ett godt träd blifwer du icke genom frukter, — huru skulle frukten kunna, särdeles när den är ond, göra trädet godt? — utan **genom den tro, som är till Herren Jesum Christum.** Så låt då försätta dig ur **din egna** mark in och ned i **nådens**, så att du i nåden, i Christo Jesu, **grundas och rotas.** Dertill will Herren förhjelpa dig genom sin hel. nattward. Hans lekamen, för dig utgifwen och Hans blod, utgjutet till dina synders förlåtelse, är det kraftigaste näringsmedlet för din tro. Derur är det du skall hämta ditt lif. Ur Hans pina och död är det som du ständigt skall hämta hwad till lif och gudaktighet tjenar.

Har du nu stått i denna nåd, så kan ju Herren med skäl wänta mera frukt. Att du måtte bära sådan, derför är det, som Herren låtit dig ännu stå qwar. Derpå har Hans förbön för dig: **Herre, låt det stå ännu ett år!** syftat. Till den ändan will Han gräfwa omkring trädet och göda det.

Har du med allwarlig eftertanke slutat det gamla och börjat det nya året, då har det ock icke fattats sådana erfarenheter, som woro en följd deraf, att Herren gräft äfwen omkring dig. Då har wäl ock det ord, wi nu betraktat, trängt in till rötterna och blottat dem. Då skall Herren ock än widare sköta dig. Det kunde wäl synas dig bättre, om du såge omkring dig allt sådant, som både i yttre och inre mening kan fägna. Särskildt i inre måtto skulle du wäl gerna se det grönska och

blomstra omkring dig; men bered dig uppå att Herrens gräfwande och rensande skall taga bort allt, som är dig till hinder. Han will hafwa öppen jord kring trädet. Huru mycket det än må smärta dig, när Han så, dels i det yttre, dels i det inre, rensar, utblottar, afkläder; så war stilla för wingårdsmannen. **Han bedröfwar icke af hjertat.** Han gräfwer icke utan för att göda. Ty **göda will** han ock. Bete dig sin nåd skall Han ock, och göra barmhertighet med dig. När hjerterötterna liksom blottats och allt i dig ropar efter Honom, så skall han **uppfylla dig med sin nåd, utgjuta watten uppå den törstiga,** och med sitt dyra blod styrka, wederqwicka och nära ditt hjerta, att **du må wära i nåden och din Frälsares Jesu Christi öfwerswinneliga kunskap.** Uti den skall du då icke **finnas fåfäng, eller utan frukt,** när Herren kommer, att öfwerflytta dig till sina gårdar. Der får du då blomstra ewinnerligen. Amen. Jag fattig, syndig — — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — — — — — — —

Högmessopredikan på Nyårsdagen.

I Jesu namn!

I ingom androm är salighet; ty det är icke heller något annat namn under himmelen menniskorna gifwet, i hwilket wi skola salige warda.

Så betygade en gång Petrus, enligt Ap. G. 4: 12, inför dem, som förbjudit honom att predika i det namnet. Så betygas ännu i Zion för hela werlden, år efter år. Och wäl oß att, under det så mycket annat förändras, denna förkunnelse icke förändras. Sålänge menniskors namn är syndare, så finnes i ingen annan salighet, än i Jesus Christus; derwid blifwer det, till salighet för dem som tro, till förtappelse för dem, som gå Herren Jesus förbi.

Och det är icke heller något annat namn under himmelen menniskorna gifwet, i hwilket wi skola salige warda. Många stora, sköna, lysande namn hafwa funnits inom och utom Guds rike, men något annat namn än detta är ej gifwet menniskorna till salighet. De der stora namnen kunde icke gifwa salighet ens åt dem, som egde dem, långt mindre åt andra. Utan Jesus-namnet gällde de intet inför Gud. De som buro dem, må hafwa uträttat huru mycket godt som helst på jorden; **salighet** kunde de dock icke gifwa sig sjelfwa eller andra.

Men ett namn är menniskorna gifwet; det är Jesu namn. Det är oß menniskor gifwet dermed att det gafs den menniskan Jesus, wår frälsare. Och det är gifwet till **salighet,** så att wi i och genom det namnet skola salige warda, om wi werkligen tro på Hans namn.

Detta namn möter oß nu på årets första dag. Huru betydelsefullt, tröstrikt och manande är icke detta? Hwad är wäl **ditt** namn, min wän? Blickar du tillbaka på hwad du warit under det förflutna året, hwad som från detsamma nämnes om dig inför Gud, är då icke **syndare**-namnet det namn, som står skrifwet i hela ditt lif, i all din gerning, såwidt den warit blott din? Är det icke detta syndarenamn, hwilket som en blodshämnare reser sig ur det förflutna, följer dig i det närwarande och hotande möter dig i det kommande? Huru dyrbart borde det då icke för dig wara, att Jesusnamnet möter dig? Med tacksägelse och bön höfwes det derföre oß att möta evangelium om detta namn:

Sw. Ps. 66.

Luc. 2: 21. Och då åtta dagar woro framgångna, att barnet skulle omskäras, kallades Hans namn Jesus, hwilket så kalladt war af engelen, förrän Han aflad wardt i moderlifwet.

Föremålet för wåra betraktelser blifwe:

Jesu namn, oß gifwet.

I.

Jesu namn är inbegreppet, sammanfattningen af allt hwad Jesus gjort, är och gör för syndare.

Namnet, som en menniska bär, skulle nämna och säga hwem och hwad hon är. Så är det åtminstone i allmänhet med namnen i den heliga historien, t. ex. Abraham, Johannes, m. fl. Men intet namn har så motswarats af den, som burit det, som detta namn. Hos Honom är den fullaste öfwerensstämmelse mellan namn och person. Han **är** hwad Han **heter. Du skall kalla Hans namn Jesus, ty Han skall frälsa sitt folk från deras synder,** så hade engelen talat till Joseph (Math. 1: 21). Derföre wardt barnet ock så kalladt och nämndt wid omskärelsen, såsom wi i dag höra. Detta namn skulle wår frälsare nu likasom inlösa och infria, d. w. s. Han skulle med allt hwad han war, gjorde och led, **bewisa sig** såsom frälsare, eller, såsom skriften uttrycker det, **blifwa fullkommen,**

eller fullkomligt blifwa allt det, hwarigenom Han kunde frälsa och återlösa oß. Så gaf Han sig då genom omskärelsen "under lagens twång", **född af qwinna, blef Han nu ock gjord under lagen, på det Han skulle förlossa dem, som under lagen woro att wi skulle få barnaskapet** (Gal. 4: 4). Redan uti det som skedde wid omskärelsen se wi de twå stycken inneslutna, som höra till wår återlösning, nemligen Hans lydnad och Hans lidande. Om Han eljest skulle försona oß med Gud och förlossa oß från alla synder, ifrån döden och djefwulens wåld, så måste Han gå in under Guds lag och uppfylla den, motswara alla Guds heliga fordringar, som Han enligt sin lag ställer på en menniska, men ocksä gå in under det straff, den förbannelse, som synden har med sig. När Han detta gjort, när Han **af det Han led, lärt lydnad** och **offrat sig sjelf,** då är frälsningen af Honom wunnen. Wid omskärelsen begynner såwäl denna lydnad, som detta lidande; wid omskärelsen begynnes utgifwandet af den lösepenning, som sedan skall fulleligen gifwas på korset. "Döden på korset, den blodiga, smärtfulla, är det stora slutet på den lydnad, som det heliga barnet begynte med omskärelsens blodsdroppar och smärtor." Wid omskärelsen lade Herren således, att wi så må säga, grund till det namn, som öfwer alla namn är — till namnet Jesus. Ty det är ju intet tomt namn, utan innesluter allt det, som Han gjort, är och gör till wår frälsning. Det är ock ett namn, som har wälljud inför Fadren. Till det namnet har Han ett godt behag. Uti detsamma ligger all Guds Sons lydnad och lidande till försoning för wåra synder, uti det all Gudomskraft, med allt hwad till lif och gudaktighet hörer. Derföre gifwes dem, **som tro på detta namn, makt att blifwa Guds barn,** derföre **förlåtas synderna för Hans namns skull,** derföre har Gud lofwat att gifwa allt hwad man **beder i det namnet,** derföre lofwas frälsning åt alla, som åkalla detta Herrans namn.

II.

Se, detta namn är oß af Gud gifwet.

Gud gaf det namnet åt Marias Son genom Gabriel:

Du skall afla i ditt lif och föda en Son, hwilkens namn du skall kalla Jesus, Luc. 1: 31. **Gud gaf** det namnet genom engelen, som uppenbarades Joseph i sömnen och sade: **Joseph, Davids Son, räds icke taga Maria, din hustru, till dig; ty det som är afladt i henne, det är af den heliga Anda. Och hon skall föda en Son och du skall kalla Hans namn Jesus, ty Han skall frälsa sitt folk ifrån deras synder.** Math. 1: 20, 21. Gud gaf det namnet genom Herrens engel, som uppenbarades herdarne: **Si, jag bådar eder stor glädje, ty i dag är eder föddер frälsaren.** Derföre heter det ock i texten: **De kallade Hans namn Jesus, hwilket så kalladt war af engelen förr än Han aflad wardt i moderlifwet.** Huru stort, huru wißt och fast, att Gud, och ingen menniska, gifwit detta namn! Och när Gud gaf detta namn, då nämnde och kungjorde Han för menniskorna hwad Han, Gud sjelf, gifwit dem i och med sin Son; då uppenbarade Han för englar och för menniskor sitt nådesuppsåt med menniskorna i Christus.

Ja, oß är det namnet gifwet. Hwad will då det säga? Huru är det namnet **menniskorna gifwet,** såsom det heter i ingångsorden? Så fråga wi; ty det är wisserligen något öfwermåttan stort, att Gud sjelf gifwit sin Son frälsarenamnet. Dermed har Han gjort det wißt och fast. Men det wore oß till föga gagn, om Han icke fått det namnet just med afseende på **oß,** för **wår** räkning, så att Han bar det för oß, oß till fromma och salighet. Sjelfwa namnet säger nu wisserligen i och för sig, att Han icke har det för sig sjelf. Heter Han frälsare, så heter Han det för andra, för sådana som behöfwa frälsas. Den förklaringen och tillämpningen gör Herren ocksä sjelf genom engelen: **Du skall kalla Hans namn Jesus, ty Han skall frälsa sitt folk från deras synder.**

Med omskärelsen har Herren särskildt gifwit oß detta namn. Han är ett menniskobarn, Han som bär det. Genom omskärelsen inlemmas Herren uti **Israels** folk och förbund, likasom Han genom födelsen blifwit en lem i **menskligheten.** Det är såsom Israelit, inom det heliga folket, som Han skall uppfylla all rättfärdighet till sitt folks frälsning. Genom omskärelsen

har Han, såsom Paulus säger i Rom. 15: 8, **blifwit omskärelsens tjenare, för Guds sannings skull, till att fast göra de löften, som till fäderna skedde.** Så är Hans namn Israel gifwet. Men hwarföre kom Herren till Israel, om icke för att der bereda frälsningen för **all folk?** Och när Gud gaf Honom detta frälsarenamn, så gaf Han det således åt allt hwad menniska heter.

Ja, än mera. Wi så många som döpte äro, äro döpte till Christum Jesum, till Jesu namn. Så är det redan i dopet gifwet dig och mig.

Och när det evangelium förkunnas, som till sin hufwudsumma är ett evangelium om Jesu namn; gifwes oß icke då detta namn på nytt af Gud? När i dag, på årets första dag, detta namn möter oß och förkunnas; gifwer och erbjuder oß Gud icke då i dag igen samma namn? — Hwartill?

III.

Ja, hwartill är Jesu namn oß af Gud gifwet? Att wi i det skola salige warda. Han heter frälsare och Hans namn är oß gifwet till **frälsning.** Hwarje menniskas namn är syndare, och det att wara syndare, det är att wara i nöd, stor nöd, ty syndarenamnet är inför den helige Guden ett wederstyggligt namn, till hwilket Gud icke kan hafwa annat än mißhag. Att wi äro syndare, det innesluter, att wi såsom sådana bära skuld, förbannelse och dom, ty förbannelse hwilar öfwer den, **som ej gör hwad i lagen skrifwet står,** och **syndens lön är döden.** Att wara en syndare, det är att wara inwefwad uti synd, förderfwad af synd, hemfallen under syndens makt ända från den orena aflelsen och födelsen. Att wara syndare, det är att wara utesluten från tillgången till Gud nu och i ewighet. Ja, det har nöd, det har fara med sig att wara syndare. Derför är Jesu namn gifwet oß till salighet, till frälsning.

Det frälsar från syndens skuld och dom, ty **för Hans namns skull warda synderna förlåtna,** 1 Joh. 2: 12. **Genom Honom warder oß förkunnad syndernas förlåtelse och frigörelse**

från allt det, hwarifrån wi icke genom lagen kunna warda rättfärdigade. Men hwilken som tror uppå denne, han skall warda rättfärdigad. Ap. G. 13: 38—39. Genom tron på Jesu namn uttages menniskan ur den dom, som hwilar öfwer henne såsom syndare, och hon får makt att blifwa Guds barn, ty allom dem, som Honom anammade, gaf Han makt att blifwa Guds barn, dem som tro på Hans namn. Joh. 1: 12. Ty Jesu namn är oß så gifwet och warder så gifwet åt den menniska, som flyr i tron till det namnet, att det nämnes öfwer henne, d. w. s. att då förut, i hennes säkra och obotfärdiga tillstånd, intet annat inför Gud war att nämna om henne, än det som alla hennes synder hade att säga till hennes fördömelse, så nämnes och dömes der nu, när hon i tron omfattat sin frälsare, i stället det goda, som ligger uti Hans namn, till hennes frikännande och rättfärdigande. Deraf följer då ock, att hon frälsas från denna osaliga skilsmessa från Gud, under hwilken hon icke kan och icke wågar komma Gud nära. I frälsarens namn har hon tillgång till Gud med dristighet och förtröstning att i Hans namn bedja och få, på det hennes glädje må warda fullkommen.

Men detta är icke allt, icke hela den frälsning, hwartill Jesu namn är oß gifwet. Såsom wår frälsare lät sig omskäras, då Han fick sitt namn, så ligger ock i detta Hans namn kraften till en andelig, hjertats omskärelse. Wi äro alltigenom orene. Såsom sådana kunna wi icke blifwa salige. Wi måste blifwa helige, helgade, för att kunna blifwa salige. Men till heligheten hörer allraförst en hjertats omskärelse, en hjertats omskapelse. En sådan tillskrifwes ock Herren, såsom den der werkar den. Ja, det säges i Col. 2: 11, 12 att dopet lägger grund till och syftar på en sådan: I Honom ären I ock omskorne med den omskärelse, som sker utan händer, då I afladen syndakroppen i köttet, nemligen med Christi omskärelse, i det att I med Honom begrafne ären genom dopet, i hwilken I ock uppståndne ären genom tron, den Gud werkar, hwilken Honom uppwäckt hafwer ifrån de döda. Derföre bad församlingen sedan gammalt, såsom wi i dag hafwa bedit, "att wåra hjertan må ifrån all syndelig lusta och be=

gärelse omskurne blifwa". Wore Herren Jesus icke en frälsare från synd till helighet, så wore Han ingen frälsare, likasom den, som icke will hafwa Honom till en frälsare från syndaorenheten, till helgelse, icke har någon frälsare. Ty hwilken motsägelse: hafwa en frälsare från synden och blifwa i synden? Nej, Jesu namn är oß gifwet till salighet, således ocksä till allt det, som wi behöfwa, för att kunna warda helige, salige. Allt hwad du under de bittra erfarenheterna af ditt syndaförderf får upptäcka och känna såsom hinderligt för din salighet, derifrån får du ock söka och wänta frälsning genom Jesu namn, ty det är dig dertill gifwet. Och allt hwad du genom nådens werkan i dig kan önska och begära utaf Hans helighet, det får du söka och wänta genom Jesu namn, ty det är dig dertill gifwet. Ja, ända till den fulla likheten med Honom och den fulla saligheten i Gud, det ligger allt inneslutet i detta namn, ty det är dig dertill gifwet, att du genom detsamma skall warda **Hans förklarade beläte lik.**

Så måste det då ocksä wara dig gifwet, att du genom det namnet skall warda frälst från döden, ty dertill blef Han delaktig af ditt kött och blod, och bar i kött och blod detta namn, **att Han skulle nederlägga honom som döden i wåld hade, d. ä. djefwulen, och göra dem frie, som i allt sitt lefwerne måste trälar wara genom dödens räddhåga.** Ebr. 2: 14—15.

Men då wi här tala om Jesu namn såsom oß gifwet till salighet, så må wi wäl besinna, att detta namn icke är något från **personen** skildt, att wi således icke kunna ega detta namn till salighet, utan att wi komma till och anamma Jesus sjelf, personligen. Att nämna detta namn och derom göra sig allehanda föreställningar, det är icke detsamma, som att tro det och så hafwa det till salighet. Detta är alltigenom en **hjertats** sak. Det är hjertat, som behöfwer det namnet, det är hjertat som söker Honom, som bär det, det är hjertat som likssom slår sina rötter in uti detta namn, ja, som under nöden och angelägenheten om frälsning, lefwer och wexer in i Jesu namn.

IV.

Är Jesu namn på detta sätt oß gifwet till salighet, så att det icke kan blifwa till werklig salighet för mig och dig, utan att wi med hjertat anamma det, så är dermed ocksä sagdt, **huru wi hafwa att mottaga detta namnets gåfwa.** Wi skola **tro** på Hans namn. Men du kan icke tro på detsamma, utan om och i samma mån du tror och har erfarit att **ditt** namn är: "syndare". Men detta är något annat än att blott **weta** det. Wet du det blott, då frågar du icke stort efter Jesu namn, men har du **erfarit** hwad det är att wara en syndare, då har redan, under det wi talat om Jesu namn, ditt hjerta warit med derwid, längtande, trängtande att kunna tillegna sig frälsningen i detta namn, eller törhända redan fröjdande sig åt densamma. Så will denna gåfwa mottagas.

Käre wän! Om du skulle företaga en lång resa i ett främmande land uti högst wigtiga, för hela ditt lif afgörande angelägenheter; skulle du icke önska att hafwa ett namn, som anbefallde dig till det bästa, ett namn, med hwilket du kunde taga dig fram? Tänk om dertill komme, att ditt namn wore illa anskrifwet der du droge fram, så att du efterspanades för att gripas såsom brottsling; skulle du då icke än mera behöfwa ett namn, hwarigenom du kunde wara trygg? Du anträder nu werkligen en färd framåt, mot ewigheten; ewigt afgörande blir det, huru din färd aflöper. Mycket skall möta dig i år, omsider står du wid ewighetens port. Ditt namn som syndare är brottslingens namn, som omsider skall gripas och straffas. Wågar du i ditt eget namn gå allt det, som komma skall, till möte? Då är du ju icke wid dina sinnen. O, hejda dig, stanna, tag icke ett steg, utan att du åkallat Jesu namn; och gå icke widare, utan att det namnet blir ditt, ty **i ingen annan är salighet.**

Och du, som intet annat wet att säga och bekänna än detta: jag syndare! hör dock, att ett bättre namn är dig gifwet — Jesu namn! Wänta dock ej att tro på detta namn, tills du om dig sjelf kan nämna det ena eller andra goda, utan tro på Jesu namn, tro dock, att Han är hwad Han he-

ter. Skulle icke Hans namn betyda och wäga mera till din salighet, än hwad ditt namn betyder och wäger till osalighet? Ära då din Frälsares namn dermed, att du i allt ditt elände, lemnar dig åt Hans nåd och sjunker in och ned i Hans namn. Och du, som i någon mån lärt känna det, bed att du måtte förstå och **troget anwända** hwad dig med det namnet gifwet är. Genom böneumgänget isynnerhet skall du lära rätt känna det namnet.

Utgjute sig då mer och mer öfwer oß Jesu namn såsom en kostelig salfwa! Det är wår nyårsönskan för eder alla, käre wänner. Och till sist bedje wi:

Herren han gifwe i Jesu namn
Wår wandring en fröjdefull ände!

Amen.

Den 2 Januari.

Jesu namn, en utgjuten salfwa.

Ditt namn är en utgjuten salfwa. Höga Wisan 1: 3.

Det är bruden, som aflägger denna bekännelse om den himmelske brudgummens namn. Och när skulle det ligga församlingen närmare att tillegna sig denna bekännelse, än då den wid Frälsarens födelse hört Hans namn förkunnas af englarne, och sedan på årets första dag hört samma namn Honom gifwas wid omskärelsen?

Jesu namn är en salfwa, som Gud beredt åt den dödskranka menskligheten, på hwilken, såsom på hwarje enskild lem af menniskoslägtet, der är intet helt. **Hela hufwudet är krankt, hela hjertat är försmäktadt. Ifrån fotbjellet allt upp till hufwudet, är der intet helt uppå, utan sår, swulnad och etterböld, de der intet plåstrade, eller förbundne, eller med olja mökte** (uppmjukade) **äro.** (Es. 1: 5—6.) Länge tillreddes denna kosteliga läkedom under gamla testamentets tid. Ändtligen war tiden fullkomnad, och **Gud sände sin Son, föddan af qwinna, gjordan under lagen; på det Han skulle förlossa dem, som under lagen woro, att wi skullom få barnaskapet** (Gal. 4: 4—5). Wid julen hafwa wi sett, huru Han föddes af qwinna; i går hörde wi, huru Han gjordes under lagen, huru Han genom omskärelsen gafs under lagens twång. **Då kallade de Hans namn Jesus, hwilket så kalladt war af engelen, förrän Han aflad wardt i moderlifwet.** Gud har gifwit sin son detta namn för wår skull; engelen har fört det till Joseph och Maria; de hafwa förwarat det, till deß de nu, på Jesu omskärelsesdag, likasom sönderbryta den kosteliga nardusflaskan och utgjuta deß dyrbara innehåll, i det de nämna barnet med det namnet Jesus. Det säges, att då Maria i Bethanien smorde Jesu fötter med kostelig nardus, så uppfylldes huset med lukt af smörjelsen. Ännu mera må det kunna sägas, att hela Guds hus blifwit uppfylldt af wällukt

sedan den kosteliga salfwan, som Jesu namn är och innesluter, blifwit utgjuten. Om detta namn hafwa Guds heliga sjungit, det hafwa de upphöjt ifrån den stund, då det först gaf sin wällukt, intill nu.

Såsom Jesu namns kosteliga salfwa utgöts, då det första gången förkunnades, så utgjuter den sig ännu genom evangelium. Och hwar helst det finnes kranke, som wänta efter själens helsa, der bewisar detta namn ännu samma kraft att rena och hela.

Jesu namn, den läkdom söta,
Gör min kranka själ rätt sund.

Öfwer alla dem, som tro på Hans namn, utgjuter det sig så, att de warda wälbehaglige inför Gud; öfwer deras bön, som i sig sjelf är oren, utbreder det sin kraft så, att den för detta namnets skull warder hörd; åt allt hwad de göra med ord eller gerning gifwer det en doft, en lifsens lukt.

Så må wi då hwar för sig bedja, att detta namn för oß och genom oß må bewisa sig som en kostelig salfwa, och då wi nu taga de första stegen på den wäg, som med detta år öppnar sig för oß, då wi nu åter gå till arbetsdagarnes wärf; må wi då af hjertat söka wälsignelsen af Jesu namn! Må ingen taga ett steg widare, utan att Herrens namn går med Honom, ty då "förgås hans wäg".

Wi tacke dig, milde Herre Gud, att du gifwit oß din Sons namn, att wi i det skole salige warda; att Du hafwer genom ditt evangelium utgjutit det såsom en kostelig salfwa. Wärdes du ock genom den Heliga Anda utgjuta det i wåra hjertan, att wi så måtte finna rening och helsa, och detta namn bewara wår ingång och utgång, nu och i ewighet.

Ljufwa namn, allen' kring dig
Mitt begär helt röre sig!
Af din nådes-fullhet mättad,
Blir jag från all synd upprättad.

Amen.

Den 3 Januari.

Bed i Jesu namn!

Allt det I bedjen i mitt namn, det skall jag göra; på det att Fadren skall prisad warda i Sonenom. Hwad I bedjen i mitt namn, det skall jag göra. Joh. 16: 13, 14.

Herren Jesus hade wid sitt afsked från lärjungarne bland andra dyrbara löften uttalat äfwen detta: **Sannerligen, sannerligen säger jag eder: Den der tror på mig, de gerningar, som jag gör, skall ock han göra; och skall göra större än dessa; ty jag går till Fadren.** Att lärjungarne skulle göra större gerningar än Christus gjort, wäl icke med afseende på det, som hör till **beredandet** af frälsning — ty med afseende derpå står Han och Hans gerning såsom den enda i sitt slag, — men uppå det område, som hörer till frälsningens tillämpning på menniskors hjertan; att Jesu lärjungar skulle i denna del göra större gerningar än Herren sjelf, har sin grund deruti, att Han gick till Fadren, och att de genom bönen i Jesu namn skulle hafwa tillgång till Fadren och till all Hans nåd och makt. Genom löftet att göra allt hwad Jesu lärjungar i Hans namn bedja, gaf Herren dem en makt, som i wiß mening kan sägas wara lik den makt, som Han sjelf fått af Fadren.

Hwad innebär då det att bedja i Jesu namn? Icke är hwarje bön, i hwilken Jesu namn åberopas, en bön uti Jesu namn! Om någon kommer till mig och beder om något uti en annans namn, så mottager jag den som så kommer, på samma sätt, som om den personen sjelf komme som sändt honom; så mottager ock Gud bönen af den menniska, som beder i Jesu namn, så som wore det Jesu egen bön. Derföre har ock hwarje werkelig bön i Jesu namn ett wißt löfte om bönhörelse, ty icke will Gud neka sin egen Son, hwad Han beder i och genom sina trogna. Derföre upprepar Frälsaren samma löfte, sägande: **Hwad I bedjen i mitt namn, det skall jag göra.**

Med ett sådant löfte möter oß nu Herren wid ingåendet i det nya året, att wi under detta skola medelst bönen i Jesu namn finna nåd och råd uti allt hwad oß påkommer. Men kan du nu ock bedja i Jesu namn? Kanske du icke alls beder. Då är du beklaganswärd och olycklig, utan nåd och utan råd. Eller är det så, att du beder, men du känner ännu icke Jesu namn. Ack, käre, bed då så som du kan, tills du lär att bedja i Jesu namn. Gå inför Gud med Hans egna löften och håll Honom dem före, så skall du mer och mer kunna bedja med dristighet och förtröstning genom tron på din Frälsare, så att du i din bön "fäster dina upplyftade trosögon på Jesum allena, icke ser omkring dig på dina kringspridda tankar, icke bakom dig på satan, som hotar, att din bön är förgäfwes, icke inom dig, på din tröghet och ringa andakt, men uppöfwer dig till Jesum" — i Jesu namn. Men bed då ock om Jesu sinne! Ty huru skulle du kunna bedja i Jesu namn, d. ä. så som Jesus sjelf bad, om du icke beder efter Jesu sinne, om detsamma, hwarom Jesus beder? Så låtom oß bedja så som wi kunna, att wi må kunna bedja så som Jesus will, och få allt hwad wi i Hans namn bedja.

O, Herre Jesu! Du heter Jesus, Frälsare; så fräls oß då från wår likgiltighet, från wår tröghet och försumlighet uti bönen, att wi detta år måtte warda flitigare och trägnare bedjare! Lär oß att bedja i ditt namn, att wi må bedja och få, och wår glädje warda fullkommen.

Jesu namn betrygga skall
Mina böners ljud,
Att wid nådens fotapall
Wåga nalkas Gud:
Ty Han är den,
Som mig fadrens nåd beredt,
Barnaskapet återgett
I himmelen.

Amen.

Den 4 Januari.

Gör allt i Jesu namn.

Allt det I gören med ord eller gerning, det gören allt i Herrans Jesu namn, och tacker Gudi och Fadrenom genom Honom. Col. 3: 17.

Dessa ord wisa oß, hwad som tillhörer det rätta, fulla anwändandet af Jesu namns nåd och kraft. Det är ett namn icke allenast för bön och gudaktighetsöfning; nej, det namnet will helgande wara med öfwerallt i lifwet. **Allt det I gören, med ord eller gerning, det gören allt i Herrens Jesu namn.**

Att göra allt i Jesu namn förutsätter, att man **tror** på det namnet, att man **lefwer** i det **namnet.** Men hwad will då detta säga? Jo, då tror du uppå, då lefwer du uti Jesu namn, när du med ditt hjertas hela begär sträcker dig efter, i bön söker och i tron wäntar den frälsning, som detta namn utlofwar. När du detta gör, då lefwer du, rörer dig och har din warelse, i andelig måtto, uti detta namn, och på samma gång uti Honom, som bär det namnet. I det namnet är du Gud behaglig, emedan det med sin herrlighet öfwerglänser ditt, i sig sjelft wederstyggeliga namn.

Men om du så **tror** på och lefwer i Jesu namn, då bjuder dig detta ord att också **göra** allt **med ord eller gerning** i samma namn. Likasom Frälsaren företräder dig inför sin Fader, så har du, så att säga, att företräda Honom på jorden i dina ord och gerningar, så att du icke talar andra ord eller gör andra gerningar, än sådana, som din Frälsare skulle hafwa talat och gjort, Han, som allt talade och gjorde i sin faders namn. Ty wi få icke föreställa oß det så, som om det att göra något i Jesu namn, icke skulle innebära annat eller mera, än att man wid sina företag nämner det namnet. Att Frälsaren gjorde allt i sin faders namn, innebär något helt

annat, nemligen att Han stod i den innerligaste gemenskap med Fadren och derföre alltid gjorde fadren känd, uppenbarade Honom genom sina ord och gerningar. Så innebär det, att en menniska gör allt i Jesu namn, att hon står i den innerliga gemenskap med Frälsaren, att hon, medweten om denna sin ställning till Honom, och i Hans närwaro, Hans kraft icke will tala eller göra annat än det, som hon kan weta, att Frälsaren sjelf welat tala och handla.

O, huru mycket innesluter då icke detta ord! Ja, wi må wäl säga: hwilken salighet will icke Jesu namn tillföra oß? Ty hwad skulle wäl wara saligare, än att hwarje stund på detta sätt tala och handla, lefwa och werka i Jesu namn, omsluten deraf och helgande det? På denna wäg skulle det då ock komma derhän, att man **alltid tackade Gudi och Fadren genom Honom.**

Så må wi då taga Jesu namn med oß i lifwet! Ja, må wi låta det taga oß med sig, så att det ju mer och mer på oß må få bewisa sin himmelska, gudomliga kraft! Då skall Hans namn också genom oß blifwa såsom en utgjuten salfwa, som gifwer sin wällukt åt allt hwad wi göra med ord eller gerning.

Herre Jesu! jag beder Dig för ditt namns skull, att Du wille bewisa ditt namns kraft uppå mig, att jag i detta ditt wälsignade namn må allt tala och göra såsom inför Dig. Ty huru skall annars ditt namn af mig warda rätteligen prisadt? Ditt namn beware min mun och mina läppar!

Jesu! låt mig städse börja
I ditt namn allt hwad jag gör,
Att jag måtte framgång spörja
Och så sluta som jag bör!
Kom, o Jesu, blif mig när,
Låt mig blifwa der du är!

Amen.

Den 5 Januari.

Jesu namn, hedningarnes hopp.

Si, min tjenare, den jag utwalt hafwer, min käraste, i hwilkom min själ hafwer ett godt behag: Jag skall sätta min Anda på Honom, och Han skall förkunna hedningomen domen; Han skall icke kifwa eller ropa, och Hans röst skall man icke höra på gatomen. Den rö, som krossad är, skall Han icke sönderbryta, och wekan som ryker, skall Han icke utsläcka, till deß Han utförer domen till en seger. Och i Hans namn skola hedningarna hoppas. Matth. 12: 18—21.

Dessa ord af profeten Esaias (42: 1 ff.) ser evangelisten fullbordade i Herren Jesus och Hans förhållande, då Han wandrade bland sitt folk. Han är Herrens tjenare, den utwalde, Hans käraste, i hwilken Han hafwer ett godt behag, åt hwilken Han derföre gifwer Anden utan mått. Han skall förkunna hedningarne rätten. Han kifwar icke, ropar icke. Stilla går Hans wäg fram. En redan krossad rö sönderbryter Han icke, en weka, som håller på att slockna, utsläcker Han icke. Wäl dömer Han allt det oheligt är, wäl krossar Han i sådan dom allt det starkt är, och gör det till dårskap, som will wist wara. Men der Han fått utföra denna sin dom, der handlar Han i nåd och mildhet, utförande domen till en seger. Sådan är Guds tjenaren, Herrens älskade; sådan är Hans uppenbarelse, sådant är Hans namn.

Men allt detta will Han wara, ej blott för sitt folk utan äfwen för **hedningarne**. Detta betygar Herren åter och åter redan i gamla testamentet. **Det är en ringa ting, att Du är min tjenare, till att upprätta Jacobs slägter, och igenföra det förskingrade Israel; utan jag hafwer ock gjort Dig till hedningarnes ljus, att Du skall wara min salighet intill werldens ända.** Es. 49: 6. Derföre höra wi ock, huru den gamle Simeon, upplyst af den heliga Anda, uti Jesusbarnet ser den **Guds salighet, som Gud beredt allt folk, ett ljus till hed-**

ningarnes upplysning och sitt folk Israel till pris. Och är det icke just detta, som Trettondedagens evangelium för oß framställer, nemligen, huru **hedningarne** af stjernan ledas till Herren Jesus Christus, och huru Hans herrlighet uppenbaras äfwen för dem?

Hedningarnes hopp står ock till Hans namn: **på Hans namn skola hedningarne hoppas.** En sådan Gud, en sådan mästare behöfwa de uti sitt elände. Eller kunna de icke — åtminstone många bland dem — i en wiß mening sägas wara krossade rör och rykande wekar? Och står icke, om än de sjelfwa icke rätt förstå sin längtan och sitt hopp, detta deras hopp till denne Guds tjenaren, till Hans namn och uppenbarelse? Endast Hans namn kan upprätta dem, endast Hans namn kan förlossa deras själar. Och för huru många hedningar har icke Christus redan blifwit herrlighetens hopp!

Men må wi icke förgäta, att wi sjelfwe af naturen äro hedningar, d. ä. att wi af naturen tillhöra wildoljoträdet, och att wi, mot naturen, blifwit inympade uti det sannskyldiga oljoträdet, Israel, på det wi icke måtte högmodas uti wårt sinne, utan tacka Gud för det att wi kunna wara **medarfwingar och samma lekamens och Hans löftes delaktige i Christo, genom evangelium** (Eph. 3: 6), och wisa denna wår tacksamhet genom att bära Hans namn till de hedningar, som om Honom icke hört hafwa.

Herre Jesu, wi tacke Dig, att Du låtit ditt namn warda nämndt öfwer oß som warit hedningar och gått till de stumma afgudar! Låt detta ditt namn blifwa och wara wårt hopp! Uppenbara Dig dem, som ännu sitta i mörker, att Du må warda Guds salighet intill werldens ända.

Må frälsning, frälsning skalla,
Må Herrens ord bli sändt,
Till deß bland folkslag alla
Messie namn blir kändt!

Amen.

Missionspredikan på Trettondedagen.
(2:dra årg. aftonsångstext.)

I Jesu namn!

1 Tim. 3: 16. Utan twifwel är Gudaktighetenes hemlighet stor: Gud är uppenbar worden i köttet, rättfärdigad i Andanom, synt änglomen, predikad hedningomen, trodd i werldena, upptagen i härligheten.

Mig, som är den ringaste ibland all helgon, är denna nåd gifwen, att jag ibland hedningarna skall förkunna de obegrundliga Christi rikedomar.

Med sådana ord prisar apostelen Paulus i Eph. 3: 8 sitt embete, eller rättare den nåd, genom hwilken han fått det embetet, att **bland hedningarne förkunna Christi obegrundliga rikedomar.** Ty det som nu ofta anses för ett underligt infall, ett wanskeligt företag, nemligen att predika evangelium för hedningarna, **det** kallar Paulus en **nåd, som honom gifwen är.** Denna nåd synes honom så mycket större, som han ju **war den ringaste bland alla helgon. Christi obegrundeliga rikedomar** hade upplåtit sig för hans hjerta. Och då han nu på samma gång såg det **armod** och **fattigdom** på allt sannskyldigt godt, som rådde bland hedningarne, så syntes honom den nåden ännu större, att bland dem få **förkunna** dessa rikedomar, att, såsom en **skaffare af Guds hemlighet,** få utdela af densamma, på det att **hedningarne** enligt Guds råd måtte warda **medarfwingar och samma lekamen och hans löftes delaktige i Christo; genom evangelium** (Eph. 3: 6).

Trettondedagshögtiden har sedan gammalt warit egnad åt firandet af Christi herrlighets uppenbarelse för hedningarna. Och hwad ligger wäl närmare än att wi, sedan wi under julhögtiden haft tillfälle att se in uti de obeskrifliga och outforskliga rikedomar af **nåd och sanning,** som äro i Christo Jesu,

som ligga inneslutna uti Hans namn; att wi då — om annars denna nådens rikedom blifwit **wår** och **uppfyllt wårt hjerta** — tänka på de fattiga hedningarna. Wi tänka ju wid julen gerna på de **lekamligen** fattiga, att meddela åt dem af wårt öfwerflöd; skulle wi då icke, särskildt wid den högtid, som för oß framställer Herrens herrlighet och rika nåd, hafwa i minne de på allt **andeligt** godt så fattiga hedningarne, att wi måtte uppwäckas "att i sanning nitälska för hedningarnes omwändelse?" Till den ändan låtom oß med ledning af aftonsångstexten, betrakta

De obegrundeliga Christi rikedomar såsom ämnade äfwen åt de fattige hedningarne.

Gör dina portar wida för Herrens herrlighet,
Se folken kring dig bida, att nå din salighet!

I.

De obegrundeliga rikedomar, som äro i Christo, låter apostelen oß ana, då han i första delen af texten säger: **Utan twifwel är gudaktighetens hemlighet stor; Gud är uppenbar worden i köttet, rättfärdigad i Andanom, synt änglomen.**

Owedersägligt stor är Gudaktighetens hemlighet. Gudaktigheten, hela den Gud och menniskor återförenande gemenskapen, hela Guds förhållande till menniskor och menniskors förhållande till Gud, — ty med gudaktighet förstår skriften intet mindre än detta lifsförhållande, denna gemenskap mellan Gud och menniskor — denna gudaktighet har sin grund uti och beror på en hemlighet, och denna är stor. Den rör sig kring Guds och menniskors förening och gemenskap, att Gud, den store Guden, ej blott med sitt ord och werk, utan sjelf, **personligen,** ingått i menskligheten, förbundit sig med menniskonaturen, blifwit **menniska: Gud är uppenbar worden i köttet!** på det wi måtte komma i förening med Honom. Det ewiga ordet, som **war i begynnelsen,** har i **tiden** blifwit kött och här i tiden har Han, Christus, haft en begynnelse såsom wi; det ordet som war **när Fadren** har slagit upp sin boning **bland oß**; det ordet som war **Gud,** är blifwit **kött,** har antagit wårt kött och blod; Han, som war

lifwet och menniskornas ljus, har blifwit **menniska**. Och så kunna wi sjunga:

"I nåd och sanning bland oß bor
Den dolde Guden, mild och stor,
En Frälsare för alla;"

ty Gud är **uppenbar** worden i köttet. **Gud war i Christo. I honom bodde och bor all guddomens fullhet lekamligen.** Gud i Christo — se der den stora hemligheten; se der hemligheten till de obegrundliga rikedomar i Christus! Hwem kan begrunda rikedomen i det gudomliga wäsendet? Hwem kan uttala, hwad der är i Gud af ljus och lif, kärlek och barmhertighet, wishet och makt? Hwarifrån kommer wäl allt hwad ljus och lif, kärlek och barmhertighet, wishet och makt heter, om icke från Gud? Och allt detta är i Christus, **ty behagligt hafwer warit Fadren att all fullhet skulle bo i Honom.** (Col. 1: 19, jmfr 15—18 vv.) Ja, huru har icke Gud **uppenbarat** sig i köttet, i den menniskan Jesus Christus? Huru lyste icke Guds **ljus** i Honom — **werldens ljus**? Huru uppenbarade sig icke i Honom **lifwet**, som war när Gudi, **det ewiga lifwet**? Huru upplät sig icke Guds **kärlek** i Honom, i Hans ord och werk? Huru klappade icke Guds hjerta i barmhertighet de elända till möte uti Jesus Christus? Huru **wisliga regerade** icke denne **Herrens tjenare**? Och hwilken **makt** — den heliga kärlekens makt, den frälsande, helande, räddande, barmhertighetens makt — utgick icke från Honom?

Icke blef Han erkänd för den Han war. Dels bar Han ju denna fullhet i syndeligt kötts liknelse och detta gjorde, att den ej i all sin herrlighet kunde framträda; dels blef Han ju af sitt folk mißkänd, ja förkastad, dömd och korsfäst, såsom hade Han ej warit Christus, den wälsignade, lefwande Guds Son. Men Han **rättfärdigades i andanom**. Gud rättfärdigade Honom i kraft af Hans lydnad. Han uppwäcktes ifrån de döda och **bewisades derigenom krafteligen wara Guds Son af helighetens anda.** Den liknelse af syndeligt kött, Han burit, war då af Honom genomträngd och helgad till en **andelig** lekamen, en **förklarad** menniskonatur. Med en sådan uppstod Han, med en sådan uppfor Han till himmelen. Ifrån den stunden bor

ännu gudomsfullheten i Honom lekamligen, men i en lekamen, i en menniskonatur, som ej mera döljer Hans herrlighet och rikedomar, utan låter dem genomlysa och utströmma från densamma.

Obegrundeliga wisade sig nu Christi rikedomar, obegrundelig Hans herrlighet, ty nu utstrålade lif och ljus, nåd och barmhertighet, wishet och makt från Honom, den förklarade menniskones Son, genom den heliga Anda. **Han syntes englarne.** Och såsom de tillbedit Honom, då Han infördes i werlden, huru mycket mera tillbedjanswärd tedde Han sig icke för dem såsom **rättfärdigad i andanom!** Och huru bewisade Han icke nu, just genom Andens utgjutelse, sina rikedomar på apostlarna och den första församlingen! Hwilket lif och ljus, hwilken kärlek och kraft utgjutas icke i dem! Huru rikt det evangelium, Han betror dem! Och, mina wänner, är det icke här, i detta evangelium, wi hafwa de obegrundeliga Christi rikedomar? Ty rikedomen af den nåd och sanning, som äro i Christo, den finnes ju uti Hans evangelium; och evangelium är ju icke annat än ett förkunnande om Honom och **hwad oß i Honom af Gud gifwet är.** Fråga wi då, hwad denna Christi eller evangelii rikedom innehåller; så behöfwa wi blott hänwisa till hwad de apostoliska brefwen förkunna t. ex. i Eph. 1: 7, 8: **I hwilkom wi hafwa förloßning genom hans blod, syndernas förlåtelse efter Hans nåds rikedomar. Af hwilka Han oß rundeliga delaktiga gjort hafwer, uti all wisdom och klokhet.** Eller såsom Petrus i 2 Ep. 1: 3 betygar, att **allehanda af Hans guddomskraft, hwad som till lif och gudaktighet tjenar, skänkes oß genom Hans kunskap. Englomen lyster det att se de stycken, som äro förkunnade genom dem, som evangelium predikat hafwa genom den heliga Anda, som sändes af himmelen,** dem lyster det att se in uti Hans obegrundeliga rikedomar.

II.

Men äro icke dessa ämnade äfwen åt hedningarna? Hwad säger texten? Han, som, uppenbarad i köttet, blifwit rättfärdigad i andanom, synts englarna till deras förundran

och betett sig i sin rikedom för församlingen — **Han är predikad hedningarna.**

Hans nåds rikedomar woro wunna ej blott åt Israel, utan åt alla folk. Saligheten genom Hans födelse skulle **wederfaras allo folkena,** bebådade engelen wid Hans födelse. Att Han skulle wara ej blott **sitt folk Israel till pris,** utan **ett ljus till hedningarnes upplysning,** profeterade den gamle Simeon. **Att predika evangelium allom kreaturom, att göra all folk till lärjungar,** bjöd han sina första apostlar. Eller skulle detta Israel, eller dessa Apostlar och den första församlingen behålla dessa rikedomar blott för egen del? Eller skulle icke frälsningen bjudas åt hela werlden? Herrens mening war ej twetydig; den första församlingen war ej sen att sätta sin Herres yttersta wilja i werket; och så wardt Han predikad hedningarna. **Mig, som är den ringaste bland all helgon är denna nåd gifwen** o. s. w. Så wittnade Paulus med sina **ord,** och derom wittnar hans hela lif. Så fattade det alla **de,** som sjelfwa blifwit rika genom evangelium. Den på Christi kärlek rika första församlingen war angelägen att så måtte ske, och det säges ju uttryckligen (Ap. G. 11: 18) att när de hörde om Cornelii omwändelse, han som war förstlingen af hednakyrkan, så **prisade de Gud, sägande: Så hafwer ock nu Gud gifwit hedningarna bättring till lifs.** Och huru har icke sedan **deras ljud gått ut i all land och deras ord intill werldens ändar? Ljuflige hafwa på bergen bodbärarenas fötter warit, hwilka bebodat frid, förkunnat godt.** Och så, I christne, har detta evangelium kommit äfwen till oß hedningar med de obegrundeliga Christi rikedomar. Att de detta gjort, att evangelii skatter äfwen kommit till oß; det anse wi måhända såsom något som faller af sig sjelft. Men må wi besinna att Paulus i Eph. 3: 1—7, kallar **det** en hemlighet, att hedningarna skulle kunna blifwa **medarfwingar af Guds nåd, lemmar af Christi lekamen och delaktiga af samma löfte** som Israel. Det är en särskildt nåd. Wi hafwa blifwit — **mot naturen — inympade uti det rätta oljoträdet och så delaktige af deß fetma.** Och widare — hwarpå beror det att **wi** framför så många andra folk, som ännu **sitta i mörker och dödens skugga,**

hafwa fått se **uppgången af höjden, rättfärdighetens sol, uppenbaras** och uppgå för oß? Är det icke **nåd**? Är icke redan **detta** något af Christi obegrundeliga rikedom? Ty huru rika äro wi icke blifne genom detta Christi evangelium? Ty wi tala nu icke om hwad hwar och en enskild werkligen för sitt hjerta eger; wi tänka blott på det goda, som **finnes ibland oß**, som står oß till buds och erbjudes enhwar genom det evangelium, som medför så mycken allmän wälsignelse åt land och folk. Ja, huru rika äro icke **wi**? Hwilka rika wälsignelser har icke evangelium nu i århundraden beredt **oß**? Är det icke detta evangelium wi hafwa att i sjelfwa werket tacka för **allt**? Äfwen de, hwilka ringakta evangelium, hwilka nära nog frånkänna det allt wärde; ack! äfwen de hafwa detta samma evangelium att tacka för lagarnes skydd, för odlingen och framstegen på alla områden; ty huru ser det ut der, hwarest evangelium ännu icke fått plantera sitt baner? — Och widare. Wi ha nu firat jul, wi ha fått glädja oß med de wåra; har detta än warit blotta skuggor utaf Christus, hwaråt wi fröjdat oß; en rikedom utaf wälsignelser har dock stått oß till buds.

Men skulle nu denna rikedom icke wara ämnad äfwen åt de arme hedningarna? Att den är dem ämnad utaf **Herren**, det weta wi; men är den ämnad åt dem äfwen af **oß**? Om så är, skulle det icke då **wisa sig** på något sätt? Icke skulle det saknas utwägar för dem, som på allwar wille att nådesrikedomen måtte komma äfwen andra till godo. Eller kanske de icke **äro** arma? Sakna de då icke det mesta utaf de allmänna evangelii wälsignelser, hwilka wi njuta? Huru ser det ut i deras samhällen, i deras familjer, i deras hus? Huru ser det nu ut **der**, hos dem, under det **wi** i ro, fred och fröjd fira jul?

Min wän, om du wißte, att en person fått sig stora penningsummor anförtrodde, för att af dem utdela åt de fattiga; om du wißte, att de medel, hwilka han sjelf bortslösade, woro ämnade till fattiga i hans omgifning; hwad skulle du säga, om samme person för egen del frossade och njöte, men alldeles åsidosatte att meddela åt de fattige? Eller om han sade: De behöfwa intet, de hafwa det bra nog uti sin fattigdom — hwad skulle du säga derom? Du skulle säga: "Det är en obarmhertig

menniska. Antingen wet han då icke för egen del hwad det är att wara rik, eller förstår han icke, hwad det för andra will säga att wara fattig, — eller är han ond framför andra." Men hwad skall Herren då säga om en christenhet, som fått evangelii skatter och Christi rikedomar, för att meddela dem åt de fattiga hedningarna, men intet eller litet gör i den wägen; som sjelf njuter och låter de fattiga hedningarna blifwa i sin nöd? Den måtte ej weta hwad rikedom är, icke heller hwad hedendomens fattigdom innebär. Nej, så är det. De flesta bland oß weta knappast hwad evangelium är, weta ej om någon rikedom genom och uti detta evangelium. Det är då ej underligt, att hedendomens fattigdom och nöd ej ropar i wåra öron: **kom och hjelp oß!** Och då är det ännu mindre att undra på, om hwarje försök att meddela åt hedningarna af de obegrundeliga Christi rikedomar aktas nära nog som en dårskap, med hwilken ingen klok menniska bör befatta sig. Sådant, medchristne, det är i sanning ett fattigdomsintyg som wi christne sjelfwa skrifwa åt oß. Och så rika wi äro i anseende till allt det goda som står oß till buds; så fattiga äro wi i sjelfwa werket å andra sidan, om wi tänka på hwad wi **werkeligen, personligen,** i wårt **hjerta,** ega utaf Christi rikedomar. Det står i wår text, att Christus blifwit ej blott predikad hedningomen, utan ock **trodd i werlden.** Ja, det hjelper icke att evangelium predikas, om den enskilde ej tror och i tron anammar evangelii nådeskatter. Christus har då ock blifwit ej blott predikad, Han har ock blifwit **trodd i werlden.** Ja, i denna werld som affallit från Gud, som ligger i det onda, som ej tror, ej will weta af annat än de ting som synas, har Han werkligen blifwit trodd och anammad. Der äro de, hwilka fattige i sin ande hafwa sträckt sig efter och anammat de rikedomar, som i Christus mötte dem; der äro de, som hungrande och törstande efter rättfärdighet, hafwa i Honom igenkänt det Guds bröd, som nederkommer af himmelen; som hafwa kommit till Honom, och så icke hungrat, trott på Honom och så icke törstat. Der äro de, som genom denna tro blifwit rike. Ja huru rikt kan icke ett armt hjerta blifwa genom Jesus Christus? Hwilken nådesrikedom har icke öppnat sig för hwarje troende hjerta

under denna högtid? Huru rika äro icke de Frälsarens namn, hwilka lyst oß till möte? Huru rika äro icke högtiderna, huru rika nådetillfällena? Huru rika nådeskatterna, ur hwilka wi få taga? Huru rik kunde icke hwar och en, som i tron öppnat sitt hjerta, wara? Eller will icke Herren **rundligen göra oß delaktiga af sin nåds rikedomar?** — Men, mina wänner, är icke denna rikedom ämnad åt de arma hedningarne? Ty du, som sjelf erfarit hwad det är att wara fattig, men ock är worden rik, bör ju förstå, huru fattiga **de** äro. Du har hört julens glada budskap: **Eder är födder frälsaren!** Det hafwa icke **de**. Du har blifwit påmint om Guds **osägeliga gåfwa**; det hafwa icke **de**. Du har fått begynna det nya året med det rika **Jesus-namnets** rika tröst; det hafwa icke **de**. Huru fattiga äro icke **de**, som ej hafwa en Frälsare att gå till, icke Guds osägliga gåfwa att tacka för, ingen syndaförlåtelse till tröst för ett oroligt samwete, ingen att åkalla i nöden, ingen som warkunnar sig öfwer dem i frestelsen, ingen som hugswalar dem i bedröfwelsen, ingen som bjuder säker tröst i döden; — huru fattiga är icke **de**? Skulle de rikedomar, som du eger, icke wara ämnade äfwen åt dem? Eller skall **du** wara rik, men **de** förblifwa fattige? Unnar du dem och ämnar du dem werkligen af dina rikedomar? Du säger: ja. Men glöm då icke den mannen, som fått de stora gåfworna för att meddela åt andra, men som behöll allt för sig sjelf. Betänk om **du** kanske är den mannen! Du säger kanske: "Jag will wißt att hedningarne skola blifwa rika." Men huru **wisar det sig**, att du det werkligen will? Komma icke bud ofta nog ifrån de fattige — de fattige hedningarna? hwad swarar du, hwad swarar ditt förhållande! Tänk om du då ger samma swar, som så ofta gifwits, då det är fråga om hjelp: "jag har ej råd, det räcker icke till?" Och detta under det att du annars kanske berömmer dig af och wisar din rikedom. Ack! mina wänner, så är det, tywärr, i allmänhet med oß. Wi tycka oß wäl icke wara så fattige. Men det wi hafwa räcker icke till för hedningarne, det räcker icke till att i brinnande bön taga sig af dem; det räcker icke till att bära deras nöd dagligen på hjertat; det räcker icke en gång till — det se wi — att bära dem som gått ut till hedningarne; det räcker

ofta icke till med de timliga medlen, som behöfwas. Huru är det då? Äro wi då rika? Äro wi rika nog på kärlek till dem? Äro wi rika nog på inbördes kärlek, att i samdrägt arbeta för dem? O nej, wi må ödmjuka oß för Gud; wi må erkänna, att wi äro för fattiga att rätt tänka på de arma hedningarna. Wi må tillstå att Christus icke blifwit af oß så trodd, som Han wille; Hans rikedomar icke så anammade, som de wille anammas. Och detta må wi så mycket allwarligare göra, som det ju gäller icke blott oß, utan dem, som wänta att genom oß warda rike.

Men erkänna wi så wår fattigdom; se wi oß sålunda om efter att warda i sanning rike; då må wi lyfta ögon, hjerta och händer upp till Honom, om hwilken det i slutet af wår text heter: **upptagen i herrligheten.** Ja, Han är upptagen i herrligheten, **en skaffare öfwer de heliga håfwor; upphöjd öfwer alla himlar, att Han måtte allting uppfylla.** Han kan gifwa **kraft efter sin herrlighets rikedomar att wi starke warde genom hans anda, ja rike.** Se Eph. 3: 16 ff. Till denna herrlighet will han föra oß och hedningarna. Det är det mål Han föresatt oß och dem.

Betänk då din ställning, din answarsfulla ställning, till nåden och till dem, som genom dig skulle göras rika! Försumma den icke, ty då skall den, såwäl som hedningarna, anklaga dig. Öppna ditt hjerta, att du måtte lära rätteligen tro och så warda rik på den kärlek, som icke söker sitt, icke ser uppå sitt bästa, utan på den andres, att det ock af dig må räknas som en **nåd** att få göra hwad på dig ankommer, att **hedningarne måtte warda delaktige af de obegrundeliga Christi rikedomar.** Amen.

2.

Fastelagstiden.

1.

Om Fastelags-tiden.

Guds rena lamb! oskyldig
På korset för oß slagtad,
Alltid befunnen tålig,
Ehur du war föraktad!
Wår synd du hafwer dragit
Och dödsens makt nedslagit.
Gif oß din frid, o Jesu!

(Ps. 94.)

På ett alldeles särskildt sätt tilltala oß orden och tonerna i denna psalm, då wi åter, wid ingåendet uti passionstiden, med församlingen instämma uti dem. Dyrbara äro wisserligen alltid dessa wåra passionspsalmer; men det är som om de finge en särskild ton och medförde en särskild kraft, då wi på nytt få inträda uti den heliga fastelags-tiden. Och wi må wäl tacka Gud, att wi fostras inom en kyrka, som egnar en särskild tid åt betraktelsen af wår Frälsares lidande!

På det att denna tid med deß rika nådetillfällen måtte blifwa oß rätt dyrbar, wilja wi söka att göra oß reda för den **betydelse, som denna fastelags-tid har,** samt kasta en blick tillbaka på **den gamla kyrkans sätt att helga densamma.**

Likasom Julen har sin förberedelsetid uti Advent, så Påskfesten sin uti fastelags-tiden. Och huru skulle wäl Herrens församling kunna gå korsets och uppståndelsens påska till mötes; huru skulle den wäl kunna nalkas Golgatha och den heliga grafwen, utan att först hafwa "skickat sig till att möta sin Gud"? Wisserligen äro de stora frälsningsgerningar, som Långfredagen och Påsken fira, Guds stora gerningar för oß. Men skola dessa Guds dråpliga gerningar blifwa till frälsning för oß, så måste de komma oß nära, så måste de blifwa Guds

gerningar **med** oß och i oß, så att **wi dö med** och **uppstå med** Christus. En sådan tillegnelse kan icke ske, utan att wi i wårt innersta **taga del** uti wår Frälsares lidande, död och uppståndelse. Och då taga wi del häruti, när wi, under betraktande af Honom och Hans lidandeswäg, botfärdigt känna och erkänna wår synd och skuld såsom orsaken härtill, samt i tron lyfta wåra ögon upp till Honom, som blifwit upphöjd på korset, såsom Moses upphöjde ormen i öknen.

Är nu "Fastan bestämd att framställa Herrens jordiska lefnad från den sida, der densamma wisar sig såsom kämpande mot mörksens makter under lidande och förnedring och sålunda såsom en wandring emot korsets död", så äro ocksä de texter, som under fastan föreligga till betraktelse, genomträngda af dessa tankar. Detta gäller icke endast pasionshistorien, utan äfwen söndagarnes texter. Å ena sidan riktas wår betraktelse uppå wår Frälsares kamp och lidande för wår skull; å andra sidan, och i närmaste sammanhang dermed, manas wi att under bot och strid följa Honom på hans lidandes wäg. Alla dessa texter wilja hos oß framkalla det sinne, som uttalar sig i Thomas' ord: **Låt ock oß gå, att wi må dö med Honom!** (Joh. 11: 16).

Fastelags-söndagens (Qvinqvagesima = Esto mihi*) **evangelium** handlar om Jesu **förkunnande** af sitt lidande. Han förutsäger detta. Dermed framställes för oß sjelfwa föremålet för passionstidens betraktelser, på samma gång som lärjungarnes oförmåga att fatta denna förkunnelse will påminna oß, huru oförmögna wi äro att rätt betrakta Christi lidande, om wi icke, såsom den blinde mannen wid Jericho, få wåra ögon öppnade. Fastelags-söndagens **epistel** wisar oß den kärlek, hwilken hos Jesus war större än hos någon, utan hwilken sjelfwa lekamens uppoffrande till att brinna "icke wore nyttigt".

1:sta sönd. i Fastan (Qvadragesima = Invocavit). **Evangeliet** wisar oß Jesus i hans första öppna kamp emot och seger öfwer mörkrets furste wid frestelsen i öknen, sedan han under "fasta" i 40 dagar förberedt sig till denna strid. **Epistelu**

---

*) Om anledningen till dessa namn se i det följande.

framställer en bild af wår andeliga fasta "såsom Guds tjenare i stort tålamod, i bedröfwelse, i nöd, i ångest, i arbete, i wakande, i fastande, i ren lefnad" o. s. w.

2:dra sönd. i Fastan (Reminiscere): Jesus frälsar den Cananeiska qwinnan och hennes dotter från djefwulen, som här i en ny skepnad möter Frälsaren, men ock af Honom öfwerwinnes. Af Cananeiska qwinnan lära wi den kämpande och segrande trons wäg till Jesus. **Epistеln** framhåller fastan särskildt såsom en försakelse af boleriets orena lusta och "lustig begärelse", hwarigenom makt gifwes åt den onde öfwer så mången menniskas både kropp och själ till att jämmerligen qwälja henne.

3:dje sönd. i Fastan (Oculi). Jesus utdrifwer en djefwul, sålunda bekämpande mörkrets "rike", på samma gång han, med ordet om den menniska, hwars sista warder wärre än det första, manar oß att under fasta, d. ä. ett inre hjertats samlande, bewara oß, "att den onde icke åter må komma wid oß." **Epistеln** innehåller, i likhet med föregående söndags, en maning till oß att i kärleken utgifwa oß, såsom Christus, under flyende af all delaktighet med mörkret och deß werk i kraft af Guds kärlek i Christo.

Midfasto-söndagen (Lætare) "är en glädjesöndag under den annars dystert allwarliga fastetiden. Då församlingen nu till hälften genomwandrat den och under ett ögonblicks hwila på banans midt skådar hän mot den stundande Påsken, fröjdar hon sig deröfwer, att densamme Herren, som en gång fordom, när "Påska tillstundade" underbart spisade fem tusen män, ännu är henne när och midt i pröfningarnes och försakelsernas fasta wet att både andeligen och lekamligen gifwa bröd tillfyllest." **Epistеln**, som handlar om Abrahams båda söner, wisar oß, i öfwerensstämmelse med evangeliets karakter, att det är "fråga om en fasta, icke i lagträldom, utan i den frihet, "med hwilken Christus oß friat hafwer".

5:te sönd. i Fastan (Judica, dominica passionis). "Judarnes bitterhet emot Christum" bjuder oß att "tänka på Honom, som af syndare sådan gensägelse led emot sig", tänka på det **lidande**, som äfwen i form af gensägelse kom wår frälsare

till del. **Epistelu** framställer för oß det öfwerstepresterliga embetet, i hwilket Herren Jesus Christus går att offra sig obesmittad åt Gud, till wårt samwetes rening.

Palmsöndagen — som egentligen skulle framkalla för wårt sinne Herrens intågande uti Jerusalem, wid lidandesweckans begynnelse, då folket "strödde palmer på Hans stig" — handlar om nattwardens instiftelse. 1:sta årgångens högmessotext deremot gifwer åt Palmsöndagen deß rätta, historiska pregel. **Epistelu** låter oß kasta en blick öfwer hela wår frälsares jordiska lif, isynnerhet i förnedringen, på samma gång den, i kraft af Jesu förnedring, lägger oß på hjertat att wara så till sinnes, som ock Christus Jesus war, d. w. s. att wandra i ödmjukheten såsom all sjelfförsakelses herrligaste blomma. Samma epistel begagnas derföre äfwen på **Långfredagen**, för hwars betydelse ingen närmare redogörelse här är af nöden.

Wi wilja nu gå tillbaka till den gamla kyrkan och se, huru hon betraktade och helgade fastelagstiden.

Huru länge man fastade eller skulle fasta, derom har man från olika tider och orter olika underrättelser, men att man fastade är en fullkomligt wiß sak. Fäderne satte fastan högt. Det ses af Irenæi, Hieronymi m. fleres skrifter. Strängheten i fastande wid denna tid (2:dra årh.) war olika, större ju närmare man kom påsken. Ända till den sista weckan i fastelagstiden (dymmelweckan) war endast på få trakter Xerofagien anbefald; under denna wecka war den sedwanlig. Med Xerofagien menas, att man fastade ända till solnedgången och efter densamma njöt endast bröd, salt och watten. Under de 2 sista dagarne före Påsk afhöll sig mången helt och hållet från all slags spis. Huru allmän sådan fasta war, kan man förstå af den helige Basilii ord, då han säger: "Det gifwes ingen ö, intet fastland, ingen stad, intet folk, ingen wrå af jorden, hwarest icke lagen om fastan är känd." — Fastetiden utsträckte somliga till 40 timmar, andra till 40 dagar. På talet 40 lade man emellertid wigt, på grund deraf att Moses i 40 dygn war hos Herren (2 Mos. 34: 28) och Frälsaren i 40 dagar fastade i öknen. Omfattade fastetiden 40 dagar, så hade man att räkna 40 dagar tillbaka från deß slut för att

bestämma begynnelsepunkten för densamma. Inom den öster- och westerländska kyrkan räknade man härwid på olika sätt. Den **österländska** kyrkan lät den egentliga påskfastan innefatta endast de 6 dagarne mellan palmsöndag och påskdagen, under det att den s. k. qvadragesimalfastan innefattade 40 dagar från palmsöndag till söndagen septuagesima. Uti dessa 40 dagar fingo nemligen icke söndagar, thorsdagar och lördagar inberäknas, ty på dessa fastades icke; på söndagen icke, emedan den såsom "påskdagens broder" hölls för en fröjdedag; på lördagen icke, emedan den hölls såsom en sabbatens broder, på thorsdagen icke, emedan den war nattwardens instiftelsedag. Således måste fastetiden begynnas redan 70 dygn, eller 10 weckor, före påsk. Den **westerländska** kyrkan lät fastan omfatta äfwen den sista weckan, med långfredagen till slutpunkt. Utgående från denna wid räknandet af de 40 dagarne lät man fastan taga sin början från söndagen qvadragesima, 1:sta sönd. i Fastan. Men då erhöll man, med uteslutandet af söndagarne, hwilka äfwen den westerländska kyrkan, af samma skäl som den österländska, undantog från fastedagarne, endast 36 fastedagar. Derföre förlade man sedermera fastans begynnelse till onsdagen före sistnämnda söndag, den ännu bland oß så kallade Askonsdagen. Detta beräkningssätt blef inom hela den westerländska kyrkan allmän sed.

Namnen Septuagesima, Sexagesima, Qvinqvagesima (Fastelagssöndag) och Qvadragesima (1 s. i Fastan) synas således hafwa uppkommit deraf, att man från början utgått från 1:sta s. i Fastan, såsom den egentliga begynnelsepunkten för påskfesten, och sedan, räknande tillbaka från denna söndag, (Qvadragesima den 40:de) benämnt de 3 föregående söndagarne i runda tiotal Qvinqvagesima, d. ä. den 50:de, Sexagesima, den 60:de, Septuagesima den 70:de eller söndagen i 70 dagarnes fastetid. — De andra söndags-namnen, som wi förut angifwit, och hwilka ännu förekomma i gamla postillor, Esto mihi, Invocavit o. s. w. härledde sig från den latinska sång, med hwilken gudstjensten begyntes, så nemligen, att söndagarne hwar för sig bära som namn just det latinska ord som begynte sången. Dessa sånger eller ingångsord woro i allmänhet hemtade från

Davids psalmer. På Fastelagssöndagen från ps. 31: 3: War mig = (på latin) Esto mihi; på 1 s. i F. ps. 91: 15: Han åkallar mig = Invocavit; på 2 s. i F. ps. 25: 6: Tänk på = Reminiscere; på 3 s. i F. ps. 25: 15: Mina ögon = Oculi; på Midf. s. Es. 54: 1: Fröjda dig = Lætare; på 5 s. i F. ps. 43: 1: Döm mig = Judica. Ingångsorden woro neml. så walda, att de i wiß mån skulle uttrycka söndagens skaplynne; gjorde de detta, så kunde de ock anwändas som namn för densamma.

Detta i allmänhet angående fastelagstiden; låtom oß nu höra något om firandet af denna tid.

Den egentliga fastetiden begynte, såsom wi redan sett, med Askonsdag*) och slutade lördagen före Påsk, eller den stora sabbaten. Hwilken påfallande förändring fastans inträde måtte hafwa medfört, särskildt i de större städerna, kunna wi förstå, då wi i en fastepredikan, som kyrkofadren Chrysostomus höll i Antiochia, läsa följande: "Ingenstädes är i dag oro; intet rop höres, ingenstädes ser man kött sönderhuggas eller kockar löpa omkring. Allt sådant är förbi och wår stad har i dag utseendet af en sedesam, anständig qwinna. I dag är ingen skilnad emellan kejsarens bord och den fattiges. Om aftonen hör man ingen sjunga, om dagen ingen drucken larma, man hör ingen ropa och twista, utan öfwerallt herrskar den djupaste stillhet." Inga skådespel, inga bröllop eller andra lustbarheter fingo ega rum. Huru skulle icke denna högtidliga, allwarsamma stillhet, som under fastan inträdde, denna på en gång förändrade gestalt af det offentliga lifwet, tjena till att wäcka sinnena och göra dem mottagliga för intrycken af fastelags-tidens stora förkunnelse?

Fastelags-tiden når sin höjd med **Palmsöndagen**, som begynner sista weckan före Påsken. Denna wecka kallades den stilla weckan, emedan man wille, att allt skulle bära pregeln af stillhet äfwen i det yttre, då man hade att betrakta Herrens

*) Den har sitt namn deraf, att presten på den dagen strödde aska på de botgörandes hufwud med de orden: "Tänk derpå, att du är stoft och aska och måste warda till stoft och aska!"

stora gerningar. På långfredagen ringdes icke ens med klockorna. Den kallades ock den stora weckan, emedan under ingen tid af året så många och stora Herrens gerningar föras oß till sinnes, som under denna weckas dagar, på hwilka wi kunna följa Herren steg för steg, dag för dag och slutligen timme efter timme, från den dag han höll sitt intåg i Jerusalem, till deß han lägges i grafwen. — **Skärthorsdagen** war egnad åt minnet af nattwardens instiftelse. Eftermiddagen hölls såsom helgafton och den hel. nattwarden begicks då af församlingen, hwarwid sorgen trängdes undan af glädjen öfwer nya testamentets påskalam. Man kallade denna dag äfwen: **Kalkens, den heliga måltidens födelsedag** eller **fotatwagningens dag.** Med nattwardsfirandet på skärthorsdagen war den urchristliga kärleksmåltiden länge förbunden. — På **Långfredagen** predikade man icke. Man kände — hwad wäl ännu i dag mången predikant måste känna — att ämnet för denna dags betraktelser är för högt och för stort, för att kunna af menniskotunga wärdigt framställas. "Man kan dock icke", säger Löhe, "predika på denna dag, åtminstone icke före Christi dödsstund. Man följe lidandets gång såsom med tillbakahållen andedrägt och styrkan af betraktelsen tillåter knappast en yttring, till deß att det ordet: **Det är fullkomnadt!** löser andens fjettrar och predikanten då åter är i stånd att afbryta stillheten och prisa högheten och friden och wälsignelsen af denna död. "Här och der", säger densamme, "i de protestantiska kyrkorna har en sed af annat slag utbildat sig. Eftermiddagsgudstjensten uppnår omkring kl. 3 e. m. sin höjdpunkt. Åminnelsen af Herrens slutliga seger genomtränger församlingen, alla falla uppå knä. Stillheten afbrytes utaf klockornas högtidliga ljud och församlingen sjunger tillbedjande: "Wi tacke dig, o Jesu god" o. s. w. Med långfredagens afton inställer sig i kyrkans firning denna underbara fridfulla ro, hwilken man i wiß mån kan få erfara äfwen wid fromma christnas dödsläger. Kampen är utkämpad, hwilan är inne, hjertats sysselsättning är nu icke att känna Christus efter köttet, utan att fatta honom i förklaringens ljus. Så betänker man nu, på långfredagens afton, Christi heliga paradisfärd och den underbara, ljufwa wistelse,

som hans allraheligaste själ har med röfwarens i de saliga andarnes hem." På långfredagen bad man särskildt för judarne. Wid den sista bönen böjde presten icke sina knän wid altaret, till en bestraffande påminnelse derom, att judarne på denna dag bespottade frälsaren med knäböjande och icke wille erkänna Honom såsom Guds Son. — Lördagen efter långfredagen bär samma pregel som långfredagens afton, pregeln af helig stillhet. För öfrigt fick den sin färg från Påsken. Beskrifningen på deß firande hör i så måtto till ett annat ställe.

Jemföra wi det nu gängse firandet af fastelagstiden med den gamla kyrkans, så måste wi tillstå, att wår tid och wårt firande taga sig ganska torftiga ut. Eller hwar finna wi denna yttre stillhet wid Fastan? Det ser nu för tiden ut som om man, särskildt hwad de större städerne angår, walt fastelagstiden till en särskildt förlustelsetid framför andra tider på året. Och månne ens inom sådana enskilda hus, i hwilka Gus ord wärderas, denna tid på något särskildt sätt afskiljes? Med undantag af passionspredikningarne och nattwards hållande på skärthorsdagen hafwa wi ju knappast inom wår kyrka något firande af fastelagstiden. Detta beror wäl i allmänhet derpå, att det kyrkliga medwetandet i så hög gradförswagats. Många enskilda hålla denna tid dyrbar och kär. Men detta är ej tillräckligt för att i det yttre, inför hela werlden, gifwa ett synligt uttryck åt hwad man känner för dessa stora Herrens gerningar. Så har wäl ock fruktan för ett andelöst fastande kommit det stora flertalet af lutherske christne att förbise och underskatta den stora betydelsen af en rätt fasta. Om wi behjerta Herrens ord om fastan i Math. 6: 16—18, 17: 21, samt apostlarnes och de första församlingarnes fastande, hwarom wi kunna läsa uti Ap. g. 14: 23 m. fl. ställen; så kunna wi tydligen förstå, att ett ganska swårt mißförstånd gjort sig gällande i detta stycke. Eller skulle wi, som hafwa så stor brist på andekraft, wi, som i så många stycken släpa oß fram i swaghet och stå så wanmäktiga gentemot ondskans krafter; skulle wi icke behöfwa ingå i denna fasta, der man "har återhåll i allting" (1 Cor. 9: 25) för evangelii skull, att man måtte warda delaktig af densamma (v. 23)? Men hwad är det att fasta?

Så frågar wäl mången. Fasta är afhållsamhet; en särskild, frivilligt åtagen afhållsamhet ware sig från mat och dryck eller från annat, som will blifwa hindrande för anden. En christens hela lif är en fasta, försåwidt det innebär en försakelse, ett döende från werlden. Men här tänka wi på ett sådant återhåll, som framkallas af särskilda omständigheter, ett återhåll från sådant, som i allmänhet är godt och lofligt, men som man dock wid wissa tillfällen afstår ifrån, på det att anden måtte så mycket mera oförhindrad kunna werka. Så fastade man förr på wissa tider, t. ex. passionstiden, wid wissa tillfällen t. ex. före nattwardens begående*). Skulle en sådan fasta aldrig ännu wara på sin plats? Skulle det icke wara helsosamt, om wi ännu i dag, t. ex. under passionstiden, mera än wanligt droge oß tillbaka från åtskilligt yttre, som så lätt upptager och uppfyller sinnet och nedtynger det? Skulle det icke kunna wara helsosamt att, likasom wi på Herrens dag icke finnas uti det som oß lyster, wi på samma sätt under passionstiden och wid andra tillfällen, då hela wår andes kraft behöfwer samlas till bön och betraktelse, hade återhåll än af lekamlig spis, när detta wore af nöden, än af wårt myckna talande, sällskapande, läsande af allehanda nytt, af wårt seende och hörande och i allmänhet af allt det, hwarigenom en mat som förgås lätt nog kan komma att nedtynga sinnet, likasom kroppens spis det kan? Icke behöfwa wi genom sådan fasta blifwa egenrättfärdiga och lagträlar; men genom den kunde wi blifwa **starke till wår inwärtes menniska**.

En fasta af annan art är icke heller att förglömma. De gamle öfwade äfwen den gerna under fastetider. Den finnes beskrifwen i Es. 58: 6—14, Jacobs bref 1: 27.

Herren wälsigne då hwarje fastelagstid, som oß beskäres, och före oß, under inre samling och helig stillhet, in uti en rätt fasta! Amen.

---

*) Så har ock D:r Luther lärt oß i wår barnalära: "att fasta och lekamligen bereda sig hörer till en utwärtes anständighet."

Böner.

I.

Ack min Gud och min Herre! Låt mig förstå och betänka, hwem den är, som har lidit för mig. Är det icke Guds enfödde Son, Guds allra käraste barn? Huru är Han då utgifwen till en så smädlig död? Är icke Han den, om hwilken Fadren ropar från himmelen: Denne är min käre Son, i hwilken Jag hafwer ett godt behag? Huru måste Han då nu bära Hans wrede? Är Han icke herrlighetens Herre? Huru bär Han då nu sådan smälek? Är Han icke den allra mäktigaste? Huru är Han då worden så swag, att Han låtit sig fastnaglas wid korset? Är Han icke ewig, allsmäktig Gud? Huru lider Han då sådan outsäglig nöd? Är Han icke Guds obefläckade och oskyldiga lam? Och likwäl ledes Han till en så blodig slagtbänk? Ack, den rena, heliga, obesmittade lekamen, huru är han sargad! Och de heliga händerna, med hwilka Han wälsignar oß, och de heliga fötterna, som gingo på fridens wäg, huru äro de genomborrade! Ack, den ljufliga munnen och de rosenfärgade läpparne, huru äro de förbleknade! Ack, Hans heliga, wördnadswärda hufwud, huru är det af törnen sargadt! Ack, Hans kärleksrika hjerta, huru har Han icke wisat oß det genom sin uppstungna sida! Ack det heliga, rena hjertblodet, huru rikt flöt det icke ur Hans sida, till att twå oß från synderna! Ack, de wänliga ögonen, som äro klarare än solen, huru äro de fördunklade, huru se de så sorgliga ut, huru rinna de med watten såsom tårekällor och kärleksbrunnar! Allt, hwad man på Honom ser, är ju beklagligt och jämmerligt. Ack, Han är ju helt sargad, så att intet helbregda finnes på Hans kropp. Det är plågan och straffet för mina synder; min mißgerning har så sargat Honom. O, stora hemlighet, o, stora kärlek, att min synd har blifwit straffad på Christi

allra heligaste lekamen! Ja, genom ett sådant heligt offer måste jag blifwa försonad. Den helige bär min ohelighet, den rättfärdige min orättfärdighet; den fromme bär min ondska, den oskyldige min skuld; Herren utgifwer sig sjelf för sina tjenare, Guds Son för menniskobarn. Ärones konung lägger wår smälek på sig; Gud utgifwer sig för warelser, som Han skapat, Återlösaren för de fångna, all werldens Gud för de förtappade, den wälsignade, ja wälsignelsen sjelf, för de förbannade, den salige för de fördömde, lifwet för döden. Jag hafwer syndat, hwad har detta oskyldiga Lammet gjort? Jag har warit ogudaktig, hwad orätt har denne rättfärdige bedrifwit? Ack, Herre, Du är förnedrad för min högfärds skull, sargad för min olydnads skull, slagen med smärtor och sår för min wällusts skull. Jag har förtjenat döden, och Du måste dö. Jag war såld under synden, och Du har blifwit min lösepenning och har gifwit den högsta betalning för min synd. Ack, min Herre Jesu Christe! huru kan någon synd wara så stor, att den icke skulle wara betald med denna allra dyraste skatt? Kan någon mißgerning wara så gruflig, att den icke skulle wara godtgjord genom sådan stor smälek, marter och pina? Kunna synderna wara så många, att de icke skulle wara afplanade genom denne helige, höge personens stora lydaktighet, innerliga tålamod, stora saktmod och djupa ödmjukhet? Ack min Gud, kunde wäl din wrede wara så stor, att den icke skulle wara blidkad genom sådan lydnad, genom sådan bedröfwelse, bäfwan och ångest, blodswett och död? Derföre war mig, o Gud, nådig och se icke på min synd, utan tag mig till nåd och låt mig i ewighet hafwa gagn af din käre Sons Jesu Christi dyra blods utgjutelse. Amen. (Joh. Arnd.)

II.

Herre Jesu! Du oskyldiga och obefläckade Guds Lam, som för oß blifwit slagtadt såsom ett skuldoffer, ett syndoffer; Du är wärdig att taga makt och rikedom och wisheт och kraft och ära och herrlighet och lof. Dig tacke wi för den kärlek, som Du bewisat genom ditt uppoffrande i döden, för det evan-

gelium, hwarigenom Du låtit kungöra detsamma för oß, och för alla wälgerningar, hwilka oß till godo flutit ur denna källa, samt för de ewiga ewigheter, som äro oß loswade. Du war död, men lefwer nu. I stället för smälek och törnekrona är Du nu krönt med ära och herrlighet, och då Du under ditt lidande stått inför orättfärdiga domare och blifwit af dem dömd till döden, så sitter Du nu såsom herre och domare på den högsta gudomliga thronen och kan ewinnerligen saliggöra dem, som genom Dig komma till Gud, och lefwer alltid och beder alltid för dem. Se nådigt på oß. Låt wälsignelsen af ditt lidande och död nedflyta till oß: låt din förbön komma oß till godo. Låt oß glädjas öfwer din genom döden ådagalagda kärlek, ehuru wi icke äro densamma wärdige. Emedan Herrens uppsåt genom din hand skall hafwa framgång, så utwidga ock i dessa dagar ditt rike, stärk dina tjenare till att rätt förkunna Ordet om ditt lidande, och låt omwändelsens och helgelsens goda werk uti oß och många andra börjas, fortsättas och ändtligen fullbordas. Din gode Ande läre oß att tillbringa denna dagen och denna weckan i en stilla, helig andakt och i åtanken på Dig, och förklara Dig sjelf alltmer uti oß och wåra medchristna. (M. F. Roos.)

III.

Allsmättige Fader, ewige Gud, du som har låtit din Son lida korsets pina för oß, på det att Du måtte från oß drifwa fiendens wåld: förläna oß att så begå och tacka för Hans lidande, att wi derigenom må få syndernas förlåtelse och frälsning från den ewiga döden; genom samme din Son, Jesum Christum wår Herra. Amen. (Luther.)

IV.

Jag säger Dig af hjertat tack, min käre Fader, för din käre Sons dyra blod, som Han för min skull utgjutit, dermed Du oß i din heliga kyrka ännu dagligen wederqwicker, helgar och aftwager och gör delaktiga i din gudomliga natur. Jag

säger Dig tack för din stora, outsägliga kärlek, Du som så älskat oß, som icke woro det wärde, att Du genom din ende Son oß återlöst hafwer, genom Öfwerstepresten, medlaren och den trogne herden, som gifwit sig till ett offer åt Dig och utgifwit sin själ för sin fårahjord, hwilken nu sitter på din högra hand och beder för oß. Men jag beder och ropar äfwen till Dig, Du gode och trogne Gud, Du menniskornas älskare, att Du wille gifwa mig din nåd, att jag för allt sådant ditt förbarmande måtte Dig med din Son och den helige Ande i allting af hjertat lofwa och prisa i ewighet. Amen.

(Augustinus.)

Under den stilla weckan.

V.

Herre Jesu! emedan wi denna wecka i synnerhet fira åminnelsen af ditt lidande och död; så erinre wi oß billigt, att ditt lidande och död warit idel lydnad. Dig har ingen twingat att lida, emedan din allsmäktiga kraft lätt kunnat afböja det; också har Du icke derföre lidit, emedan synden, och genom synden döden hade genomträngt till Dig, som alltid war helig och utan synd; ditt lidande war derföre den renaste, friwilligaste lydnad. Du war din himmelske Fader lydig intill korsets död. Likasom nu genom en menniskas olydnad många och äfwen wi blifwit syndare, alltså låt din lydnad, hwarmed Du uppfylt lagen både till deß bud och hotelser, wara wår rättfärdighet. Förlåt oß wår olydnad, tillintetgör motsträfwighet mot din wilja, som ännu reser sig hos oß, herska öfwer oß och uti oß och gör oß Dig rätt undergifne och lydige. Har Du gifwit och för oß uppoffrat ditt lif i döden, så gör oß genom din Ande alltid willige, att lefwa Dig och öfwerlemna oß åt Dig, såsom ett lefwande, heligt och Dig behagligt offer. O, du ende Medlare mellan Gud och menniskor! Låt genom Dig Fadrens kärlek blifwa wänd till oß, war oß nådig och gör oß delaktiga af din Ande. Låt wår död för din döds skull ingen udd mer hafwa, låt oß i

döden icke känna någon ängslan och något qwal af synden, emedan Du pliktat för densamma, och upptag wåra själar, då de skiljas från kropparne, dit der Du förer de rättfärdigas andar i bete och leder dem till lefwande wattukällor. Amen.
(M. F. Roos.)

VI.

Herre Jesu Christe, dina heliga sår äro min tillflykt i alla mina anfäktningar. Ty så ofta onda tankar uppstiga i mitt hjerta, så tänker jag på dina sår, till deß de onda tankarne upphöra. Så ofta mitt kött och blod ängsla mig, så betraktar jag ditt heliga lidande till deß kött och blod åter warda stilla. Så ofta satan ansätter mig med sina anfäktningar, så förehåller jag honom wår Guds hjertliga barmhertighet, till deß han från mig flyr. Så ofta werlden will locka mig till sitt syndiga wäsende, så föreställer jag mig ditt stora lidande, till deß jag öfwerwunnit den. Ja, min Frälsare, min nöd ware så stor som helst, så har jag intet bättre läkemedel än dina heliga sår. Om jag blott upphinner dem och sänker mig ned i dem, så har jag funnit helsa. Herre Jesu, Du som för mig är död och har smakat dödens ångest, stå mig ocksså bi wid mitt sista slut och fördrif dödens bitterhet genom sötman af din tröst. Du wet, att jag tror ensamt på din döds förtjenst och till den sätter all min tillförsigt. Jag har annars intet wärde, jag wet annars ingen tillflykt, alls ingen salighet, än denna din förtjenst. Genom din godhet har jag dock uppståndelsen och lifwet. Om jag blott hafwer Dig, o Herre af stor nåd och barmhertighet, så är jag ock rik på förtjenst; ty af nåd har Du skänkt mig din förtjenst. Herre Jesu Christe, Du som är allsmäktig att hjelpa och saliggöra, hjelp, att jag alltid finner min ro i Dig och att jag ända till mitt slut förblifwer i den ljufwa tröstеn af dina heliga sår. Amen. (Augustinus.)

Skärthorsdag.

VII.

Ack Du käre Gud, Du som befalt oß att wid detta underbara sacrament tänka på och förkunna ditt lidande, förläna oß, att wi sådant din lekamens och blods sacrament så bruka, att wi dagligen i oß måtte förfara din återlösnings kraft. Amen. (Luther.)

VIII.

Wi tacke Dig, allsmäktige Gud, att Du genom din käre Sons lekamen och blod wederqwicka låter, och bedje Dig, att Du wille låta detta lända oß till stark tro till Dig, och till brinnande kärlek bland oß alla. Genom samme din Son, Jesum Christum, wår Herra. Amen. (Coburger agendan.)

Långfredag.

IX.

O Jesu Christe, wår Herre och wår Gud! Du som efter Fadrens betänkta råd och försyn utgifwen war! Wi tacke Dig för din stora kärlek, din outsägliga trohet emot oß, arme syndare, att Du för wår skull ödmjukade Dig sjelf, wardt lydig intill döden, ja intill korsets död. Wi tacke Dig för din outgrundliga barmhertighet, som förmådde Dig att bära wår krankhet och lägga uppå Dig wår sweda, att taga näpsten på Dig, på det wi skulle frid hafwa och genom dina sår helade warda. O, Guds Lam, som borttager werldens synder! Låt din kärleks öfwerswinneliga kraft förtaga all otros motstånd och twekan ur wår själ. Du kallar alla arbetande och betungade till Dig. Wi komme uppå ditt ord, Herre Jesu! Wi fly med alla wåra synder till ditt kors. Wi falle till deß fot: låt oß der få hwila. Låt blodet, som der flyter, gjuta

tröst och frid i wåra själar. Du trogne Öfwerstepreſt, som hafwer beredt oß frihet till att ingå uti det heliga genom ditt blod, hjelp oß, att wi må framgå med ett sannskyldigt hjerta, uti en fullkomlig tro, och hålla hoppets bekännelse owikeligen. Låt oß dagligen, genom din döds kraft, dö synden. Gif oß nåd, att såsom dine rätte lärjungar, taga korset uppå och följa Dig. O Jesu Christe, låt oß i all strid och wedermöda förnimma din hugswalelse och frid. Hjelp oß att aldrig förlora Dig utur wårt hjerta, på det wi, ewigt med Dig förenade, må i din himmel blanda wårt lof med deras, som öfwerwunnit hafwa genom Ditt blod. Amen.

(Handboken.)

X.

Herre Jesu Christe, Du som efter din allrasmädefullaste och bittraste död har welat låta Dig tagas ned från korset, smörjas med kosteliga specerier och wälluktande kryddor, inswepas i rent linne och helt ärligt begrafwas; förläna mig att med sann tro till spis och dryck för min själ wärdigt mottaga din heliga lekamen och blod från himlens tron, likſom ifrån korsets höjd, att med wälluktande specerier, det är med ädla dygder smycka och i rent hjerta bewara dig, på det att dermed all köttslig förseelse och den gamla menniskans onda begärelse må warda begrafna med Dig i döden och jag af denna nya spis och dryck såsom en ny menniska hädanefter må lefwa Gud och Dig ewinnerliga. Amen. (Deutsches Passional.)

Sånger.

I.

Bön om bättring och syndernas förlåtelse af Christi lidande.

(Sj. som sw. ps. 200.)

Gud och Fader, rik af nåde!
Lof och tack Dig säger jag,
Att Du syndabördans wåde,
Som mig tryckte natt och dag,
På din Son på korset lade,
Som den ej förskyllat hade;
Att jag, syndabarn, ocksa
Nåd och tillgift skulle få.

Hjerteligt jag Dig will prisa,
Milde Jesu, att Du Dig
Oß så nådig wille wisa,
Och lät Dig så jämmerlig
Under spjut och naglar döda,
Lät ditt hjerta huldt förblöda.
Smärtan din, o Jesu kär,
För min själ en läkdom är!

O, låt mig med trones öga
Upp åt korset stadigt se,
Suga honung från deß höga
Stam, som bi't ur blommorne;
Att mitt arma, sjuka hjerta
Af din sår och af din smärta

Hwarje stund en balsam får
Emot syndens ormasår!

Din uppstungna öppna sida
Öppne hårda hjertat mitt.
Hjelp mig mot mig sjelf att strida,
Ångrens tårar flöde fritt!
Låt din swett, din kamp, den höga,
Skaka så mitt hjerta tröga,
Att förskräckt jag synderne
Såsom hafwets sand må se.

Med ditt blod Du åter fröjde
Anden min, o Nådethron,
Den förbråkade, den böjde!
Skänk, o skänk mig Du, Guds Son,
Dina rena hwita kläder,
Att för Gud jag helig träder!
Från min synd, o Jesu min,
Twå mig ren i bloden din!

Intet jag hos mig förnimmer,
Som ej platt förderfwadt är,
Etterbölder, sår och strimmor,
Skalkhet, falskhet. Jesu kär!
Skynda Dig och Dig förbarma,
Hela, läk mig kranka, arma;
Eljest af Guds wredes glöd
Blir jag dömd till ewig död.

Gjut ur rika nådebrunnen
I mitt hjerta lif och mod;
Strömmen, som från Dig är runnen,
Låt den bli min helsoflod.
Låt förderfwet bli begrafwet
I det sköna röda hafwet.
Gör mig åter, Jesu huld,
Skär och glänsande som guld.

Du är helt med blod omfluten
På ditt kors, min Brudgum skön!
Si, mitt hjerta, oförtruten,
Bringar jag Dig här till lön.
Ack, deß onda lustar snöda
Med din kärlek korsfäst, döda;
Tag min gamla menska med
Dig på korsets höga träd.

Dina hwassa spikar ware
Såsom jernstift i min själ,
Genom hjertat djupt de fare
Att ditt namn inskrifwa wäl.
Låt mig sist, en af de dina,
Somna in uppå din pina.
Jesu, i din frid mig slut,
När min ögon slockna ut!

(Joh. Arnd.)

II.

Det skedde för mig.

(Egen mel. Se Dillners sångbok.)

Det skedde för mig,
Att Gud i sin Son uppenbarade sig,
Att himlarnes Herre på jorden blef träl,
Utblottad, anfäktad för syndares wäl.
Det under, o Jesu! det skedde för mig.
Hur tackar jag Dig?!

Det skedde för mig!
Ack, Herre! hur djupt Du förnedrade Dig,
Guds Son blef ock qwinnans — o himmel af nåd,
Af storhet och ringhet, af wishet och råd.
Hwad englar tillbedja, det skedde för mig:
Hur tackar jag Dig?!

Det skedde för mig!
Från himlen till jorden på törnbeströdd stig
Du nedsteg och wandrade bland oß, iklädd
Wår menskliga swaghet, föraktad, försmädd.
O Jesu! allt detta, det skedde för mig:
Hur tackar jag Dig?!

Det skedde för mig!
Miskund i hwart under, som gjordes af Dig,
Hwart ord utaf sanning, af kärlek och frid,
Hwar seger Du wann i den bittraste strid,
Din blodswett, din död, — ja! de woro för mig:
Hur tackar jag Dig?!

Det skedde för mig!
När himlar och englar beprisade Dig,
Då låg jag wid Jericho, sargad, halfdöd:
Du fann mig, upptog mig i blod och i nöd:
Till hemmet Du bar och Du helade mig:
Hur tackar jag Dig?!

Du Helige Gud!
Sänd Anden af höjden med ord och med ljud,
Att wi genom Honom må sjunga ditt pris:
Fast drifne för synden utur paradis,
Dock köpte i Christo att warda Hans brud:
Du helige Gud!

(Ur Dillners Sångbok.)

Sju Sånger till Herrens Jesu lemmar *).

(Efter St. Bernhards latinska text.)

III.

Till Herrens Jesu fötter.

(Sj. som ps. 136.)

Du, som Dig för mig utställde,
Jesu, tack, som kom till mig,
Som i kärlek allt umgällde,
Hwarmed jag bedröfwat Dig.
Ack, då känner jag mig nöjd,
När jag ligger ödmjukt böjd
Wid det kors, der Du, min helsa,
Dör att mig från döden frälsa.

Jag will der med kyssar hölja
Dina strimmor, dina sår,
Twå mig i den purpurbölja,
Som från dina fötter går.
Du i kärlek efter mig
Längtat, o, att jag ock Dig,
Furste skön, nu kunde fatta
Och din kärleks törst rätt skatta.

Hela mig, o själars helsa,
Ty jag krank och ängslig är,
Ifrån qwal och we mig frälsa,
All min nöd och skada bär,

*) Ur "Paulus Gerhardt's Andeliga Sånger".

Som mig Adams fall förskyllt
Och jag sjelf med synder fylt!
Om ditt blod min själ bespränger,
Det all jämmer utestänger.

Dina sår, o Herre, rista
I mitt hjerta, i min själ,
Att jag dem intill mitt sista
Minnes och betraktar wäl.
Du, min högsta hjertero,
Låt mig alltid hos Dig bo,
Sitta wid din' fötter kära,
Af din kärlek mig lifnära.

Dina fötter ej jag släpper,
Håller dem så fast jag kan.
Si, jag händren sammanknäpper,
Tag min bön i nåde an.
Från det höga korsets träd
Med bönhörelse mig gläd,
Säg: till fröjd ny wäg sig banar,
Jag, Jag all din synd afplanar.

IV.

Till Herrens Jesu knän.

(Sj. som ps. 242.)

War helsad, Du, min Frälsare!
O konung för de fromma,
Du som till tröst för syndare
Från himlen wille komma!
O, menska sann och sanner Gud,
En hjelpare i smädeskrud,
Den Du för syndarn tager.
Hur blott och naken, arm Du är,

På korsets träd, hwad gräslig här
Af smärtor Du fördrager!

Ditt dyra blod sig likt en bäck
I strida strömmar gjuter,
Och din lekamen, ack så täck,
Deß purpurflod omsluter.
Omäteliga majestät!
Ditt lidande, ho wållar det?
Din trogna kärleks flöden.
Ho tackar Dig? Ho är den man,
Som sig för Dig utgifwa kan,
Som Du för oß i döden?

Hwad skall wäl jag hembjuda Dig,
Hwad, själawän, Dig skänka,
Att du så welat nådelig
På arme syndarn tänka?
Du här mig räddar med din död
Från mer än en dödspinas nöd,
Och will mig ro förwärfwa.
Om satan är mig än så gram,
Än se'n? Hans grymma lejonram
Kan mig ej mer förderfwa.

I kärlek stor, i gladlig tröst,
Som ur ditt blod upprinna,
Jag trycker Dig intill mitt bröst
Och alla qwal förswinna.
Ditt öga länge såg mitt twång,
Och trötta själar mången gång
Du utan knot upptagit.
Ack blif mig huld, och styrk mitt mod,
Si strömmarne utaf ditt blod
Mig, arme, helt rentwagit.

War Du min skatt, min högsta fröjd,
Din tjenare jag blifwer,

Och i mitt hjerta rätt förnöjd
Ditt bittra kors inskrifwer.
Förläna Du mig kraft och makt
Att allt, hwad jag på sinnet lagt,
Med allwar ock utföra;
Då har jag all min lust i Dig,
Din är jag då, Du skall ock mig
I ewighet tillhöra.

V.

Till Herrens Jesu händer.

(Sj. som ps. 229.)

War helsad, gode Herde Du!
Och I, Hans helga händer
Med rosor i, som prisas nu
Hwarthän man än sig wänder.
De rosor, som
Jag sjunger om,
I helga såren blöda:
På korsets stam
De sprungo fram
Så klara och så röda.

Med händern' begge ut Du strör
De ädla, röda gulden,
Och ger så herrlig lösen för
Den stora syndaskulden.
Låt, käre, då
Mig hjertligt få
De händerna omsluta,
Och i det blod,
Som gick i god
För mig, all glädje njuta.

Hur wänlig, Herre, Du Dig ter
Och dina armar sträcker
Åt werlden all, slår bäfwan ner
Och ewig ro uppwäcker.
Se, Herre, här
Med hwad begär
Jag, arme, färdig ligger!
War huld och god,
Gif gladligt mod,
Hugswala, när jag tigger.

Drag sjelf min håg, mitt sinne dit,
Der Du på korset hänger;
Gif att mitt hjerta med all flit
Till korset sig framtränger.
Ja, att jag mig
Sjelf ock med Dig
Korsfästa willigt låter,
Och öfwerger
Till död alltmer
Den lusta, som står åter.

Jag kysser nu så gladelig
Utaf rätt troget hjerta
De händerna, och prisar Dig,
O Herre, för din smärta.
I all min dag
Antwardar jag
I dessa dina händer
Kropp, själ och sinn',
Och blifwer din
Tills jag hos dig anländer.

VI.

Till Herrens Jesu sida.

(Sj. som ps. 11.)

Jag helsar Dig, o Jesu from,
Som gerna synd förlåter.
Hur tåligt bär Du syndens dom.
Din kropp Du håna låter!
Jag helsar Dig af all min håg,
O, du min Herras sida,
Du ädla källa i hwars wåg
Den hela werlden wida
Från synden ren sig twager.

Till Dig jag nu begifwer mig,
Låt, Jesu, nåden skina
Och låt mig söka tröst hos Dig
Och uti såren dina.
Hell Dig, Du nådens wida port.
Ur dyra helsobrunnen
Sig blod och watten gjuta fort,
Och der är hjelpen funnen
För all wår nöd och skada.

Du doftar, mer än win så söt,
Och ormagiftet läker;
Hwad lif jag har, ur Dig det flöt,
All törstens brand Du späker.
Så öppna dig, du ljufwa sår,
Och swalka du mitt hjerta,
Ja, ännu mer! gif att jag får
Mig gömma med min smärta
I dig och mig hugswala.

Af all min håg, af allo kraft
Jag längtar hos Dig wara,
Att jag den dyra lifsens saft
Må hemta och förfara.
Ack, huru ljuf, o Jesu kär,
Du kännes för mitt hjerta!
För den Dig älskar, döden är
Med all sin bittra smärta
Så söt som honungskaka.

Förborga mig, och så uti
Ditt sidosår beskärma.
Här låt mig trygg och säker bli,
Och här min själ uppwärma,
När döden kall påkommer mig!
När afgrundsanden ställer
Sig mot min själ, så grufwelig,
Låt mig då, när det gäller,
Hos Dig få ro och hwila.

VII.

Till Herrens Jesu bröst.

(Sj. som ps. 31.)

War helsad, Gud, min salighet,
Min bästa del i ewighet!
Jag helsar Dig, Du dyra bröst,
Guds thron och menskors lust och tröst
Du som all tyngd och smärta bär,
Och alla tröttas hwila är.

Min Jesu, böj Dig ned till mig,
Att ur ditt bröst upptänder sig
En gnista kärlek i min själ:
Jag säger werlden då farwäl.

Gör Du mitt bröst på andakt rikt
Och häg och sinn' din wilja likt.

Du med ditt blida hjertelag
All stygghet ur mitt hjerta tag,
O Du, Guds klarhets sken försann,
Du sköld och tröst för fattigman,
Skänk ur din rika skatt af nåd
Mig äfwen nåd till råd och dåd.

O ljufwa bröst, din kärleksglöd
Förtäre all min köld och död!
Du är all wishets djupa brunn,
Och Dig lofsjunger englars mun;
Ur Dig en elf af sötma går,
Deri jag all hugswalan får.

All gudomsfullhet bor i Dig,
Hos Dig allt hwad jag önskar mig.
Det heliga Guds hus Du är,
Så gif, att, medan än jag här
I werlden dwäljs, jag glad må bo
I Dig, och se'n i ewig ro.

VIII.

Till Herrens Jesu hjerta.

(Sj. som ps. 57.)

All werldens Konungs hjerta, Hans,
Som har sin thron i himlars glans,
Dig helsar glad mitt hjerta.
Mitt hjerta, Herre, som Du wet,
Har blott i Dig sin salighet,
I Dig och i din smärta.
Ack, sådan kärlek, stark och warm,

Som Dig beweckt, att Dig så arm
I qwal och we inbädda!
Du böjde Dig i ångst och död
Att mig ur dödsens bittra nöd
Till ewig glädje rädda.

O död, du främling på wår jord,
Hur bitter all din tyngd blef spord,
Af Herrens hjerta dragen!
En qwinna dig i werlden bragt
Och Han, som werldens grund har lagt,
Af dig är qwald och slagen.
O, Du mitt hjertas hjerta, Du
Förkrossas, brister dödt itu!
Låt mig en bön frambära:
O hjerta, blif mitt hjertas hamn,
Tag det, o kärlek, i din famn!
Mer will jag ej begära.

Ack, mitt är kallt, bedåradt, hårdt,
Wid synd och werld det hänger swårt,
Sig låter lätt förföra:
Nu, hjertans hjerta, ber jag Dig,
Du wille både det och mig
Warm, mjuk och täcklig göra.
Låt dina lågors starka glöd
Intränga i min hjertedöd
Och all min håg upplifwa!
Din kärlekskraft, o Herre blid,
Låt nu och sedan all min tid
Mig till genkärlek drifwa.

Sprick ut, min ros, och dofta wäl,
Och gjut din wällukt kring min själ,
Mitt hjerta helt anamma.
Lys klart, att jag af Dig upptänds,
Må se'n mitt hjerta utan gräns

Uti din kärlek flamma.
Ack, wäl är den, som slikt har fått!
I Dig att hwila, ack så godt,
Det ingen mun kan säga!
Den Dig får älska, ger sig fritt,
Allt ditt är hans och hans är ditt,
I lif och död att ega.

O, hjerta, ur mitt hjertas grund
Jag ropar Dig hwar dag, hwar stund,
Ack, hör de ropen många!
Kom, böj dig, ned Dig luta fort
Intill mitt hjertas arma port,
Och hjelp att jag må gånga
Allt mera from, allt gladare
Och gömma mig allt djupare
I Dig, i nöd och lycka;
Att i din tjenst jag städse går
Och Dig till ära gladlig får
I allan tid mig smycka.

O fagra blomster, hjerteros!
Så prydlig är din glans, derhos
Ej att tillfyllest prisa.
Upplåt Dig widt, och låt din saft
Och all din wällukts friska kraft
Min håg och själ bespisa.
Gif Jesu, att mitt hjerta får
Ett aftryck af ditt hjertesår:
Ditt tecken låt mig draga.
Som sjelf, min salighet, Du tog
Den pil emot, som hjertat slog,
Låt mig den ock mottaga.

Så tag mitt hjerta, låt det bo
Der sjelf Du har din sälla ro,
Ja, tag det i din gömma;

Då har jag städse högtidsdag,
Och blodet i hwart hjerteslag
Skall Dig till ära strömma.
Här har det stilla lugn och frid,
Här nog af fröjd till ewig tid,
Så Herre, wärdes laga!
Och som jag hwilar blott i Dig,
Så gif i kärlek Dig åt mig:
Min frid låt Dig behaga!

IX.

Till Herrens Jesu anſigte.

(Sj. som ps. 33.)

O panna, blodigt sårad,
Smärthöljda anlete!
O hjessa, grymt utkorad
Till törnekrans, på spe!
O hufwud, som all ära
Anstår så prydelig,
Men hån och spott får bära:
Jag ödmjukt helsar dig!

Du anlete, så blida,
För hwilken häpen står
Den hela werlden wida,
Hwad styggelse Du får;
Hur blekt Du är, jag ryser!
Din blick, så tung och matt,
Som mer än solen lyser,
Ho swepte den i natt?

Den färg på kinden brunnit,
De röda läppars prakt,
Ack, den har platt förswunnit:

Den bleka dödens makt
Har allt ifrån Dig tagit
Och plundrat Dig, så led;
Hur swåra han Dig slagit
Och böjt ditt hufwud ned.

Men, Herre, hwad Du lidit
Min synd förskyllat har,
Den nöd, hwari Du swidit,
Min skuld allena war.
Se hit, här står jag arma,
Ett wredens barn förwißt;
Men, Herre, Dig förbarma
Utöfwer all min brist!

För Dig mig wärdes ställa,
Min Herde, se mig an!
Ur Dig, all godhets källa,
All själahugnad rann;
Din mun mig ofta mättat
Med mjölk och ljuflig must,
Din Ande mig har lättat
Med mången himlalust.

Här will jag stilla bida,
Du kastar mig ej ut.
Jag går ej från din sida,
När hjertat bryts till slut.
När hufwudet sig sänker
För dödens sista stöt,
Jag Dig omfamna tänker,
Och gömma i mitt sköt.

Och ämnar Du mig skicka
Af lidande en lott,
Skall den mig wederqwicka
Och göra hjertans godt.

Ja, skulle det ock hända,
Att här wid korsets fot
Jag lifwet månde ända,
Jag det ock toge mot.

Jag tackar af allt hjerta,
Dig Jesu, bäste wän!
För allt ditt kors, din smärta:
Du ment mig wäl med den.
Gif Du, att jag mig lutar
Städs till ditt trogna bröst,
Och när jag lifwet slutar,
Ske det i Dig, min tröst!

Och när min bortgång stundar,
Gack Du ej då från mig,
När jag i döden blundar,
Korsfäste, wisa Dig!
När jag mig häpnast känner
Om hjerta, håg och sinn,
Ryck mig, då ångsten bränner,
Derur, för pinan din.

Min sköld jag ej förgäte
Till tröstwärn mot min död;
Mig wisa ditt beläte
I hårda korsets nöd!
Då ser jag Dig allena,
Då skall i tron min själ
Dig fast med sig förena.
Den så dör, han dör wäl.

Ett sätt att hålla gemensam morgon- och aftonbön under fastelagstiden:

Först sjunges en morgonpsalm; sedan begynner den som leder andakten:

I Guds, Faders och Sons och den Helige Andes, namn.

Barmhertige Gud, käre himmelske Fader! Wi tacke Dig, genom Jesum Christum, din älskade Son, att Du oß i denna natt för all skada och farlighet skyddat hafwer, och bedje Dig, genom samme din Son, att Du wille förlåta oß alla wåra synder, och oß i denna dag nådeligen bewara för synd, olycka och allt ondt, så att wårt lefwerne och alla wåra gerningar måga Dig behagliga wara. Sänd ditt ljus och din sanning, att de leda oß och föra oß till ditt himmelska rike. Hjelp och wälsigna din kyrka och församling, wår älskade öfwerhet, samt alla menniskor, synnerligen dem, som uti sjukdom, nöd och farlighet stadde äro. Amen.

Christus är sargad för wåra mißgerningars skull.
Swar: Och slagen för wåra synders skull.

Eller

Näpsten ligger uppå Honom.
Swar: På det wi skulle frid hafwa.

Eller

Sannerligen Han bar wår krankhet.
Swar: Och lade uppå Sig wår sweda.

Derefter läses en del af passionshistorien eller annan till fastelagstiden hörande text, hwarpå den apostoliska tron, gemensamt uttalad, följer. Derefter kan läsas en passionsbetraktelse, hwilken afslutas med någon bön och sång för pas-

sionstiden, samt Fader wår*) m. m. och Wälsignelsen. Till sist sjunges en passande passionspsalm.

Wid aftonbön kan, efter bibeltextens (och betraktelsens) läsande, en bön för passionstiden nyttjas samt aftonbönen:

Waka öfwer oß, Herre, himmelske Fader! och bewara oß för allt ondt, både till kropp och själ. Gif oß nåd, att i denna natt trygge hwila under ditt beskärm. Beskydda och wälsigna din kyrka och församling, samt wår älskade öfwerhet. Tänk i nåd och miskund på dem, som i sjukdom, nöd och farlighet stadde äro. Förbarma Dig öfwer alla menniskor. Och när omsider för oß den sista aftonen kommer, låt oß då få insomna i din frid, att wi måge uppwakna till din herrlighet. Amen. Fader wår m. m. Wälsignelsen. Aftonpsalm.

---

*) Som ock kan sjungas (se Minnen från Andaktsstunder wid Diakonißanstalten. I. Minnen från Söndagarne. Första häftet, p. 112) med några förändringar efter psalmen 298.

2.

Predikan på Fastelags Söndag.

(Evangelium.)

Jesu! lär mig rätt betänka
Din tänkwärda, swåra död
Och din bittra pinas nöd;
Hjelp, att jag mig nu må sänka
Ned i dina helga sår,
Der jag lif och helsa får.

Luk. 18: 31—43. Så tog Jesus till Sig de tolf och sade till dem: Si, wi gå upp till Jerusalem, och alla ting skola fullbordade warda, som skrifna äro af propheterna om Menniskones Son. Ty Han skall öfwerantwardas åt hedningarne och begabbas och försmädas och bespottas. Och sedan de hafwa hudflängt Honom, skola de döda Honom; och tredje dagen skall Han uppstå igen. Men de förstodo intet deraf, och talet war dem så fördoldt, att de icke förstodo, hwad som sades. Så hände sig, att när Han kom inemot Jericho, satt en blind wid wägen och tiggde. Och när Han hörde folket framgå, frågade han, hwad det war. Då sade de till honom, att Jesus af Nazareth gick der fram. Då ropade han och sade: Jesus, Davids Son, warkunna Dig öfwer mig. Men de, som före gingo, näpste honom, att han skulle tiga; men han ropade deß mer: Davids Son, warkunna Dig öfwer mig. Då stannade Jesus och bjöd leda honom till Sig. Då han kom fram, frågade Han honom, sägande: Hwad will du, att Jag skall göra dig? Då sade han: Herre, att jag måtte få min syn. Och Jesus sade till honom: Haf din syn, din tro hafwer frälst dig. Och straxt fick han sin syn igen och följde Honom, prisande Gud. Och allt folket, som detta såg, lofwade Gud.

Si wi gå upp till Jerusalem! Med dessa ord tog Frälsaren sina lärjungar med Sig, då Han fullborda skulle sin afgång i Jerusalem. Med dessa ord, på Fastelagssöndagen, inledas betraktelserna af wår Frälsares lidande, och med dem bjuder oß nu alltså Herren att följa Sig på sin lidandeswäg. Jesus går att lida! Så förkunnas det nu i Guds församling. Men jemte detta ordet ljuder det äfwen: Will du gå med Honom? Wåra betraktelser wände sig då kring detta:

Jesus går att lida; will du gå med?

Jesu! jag med Dig will lida,
Werlden dö jag will med Dig:
Din förnedring styrke mig,
Att, lik röfwarn wid din sida,
Äfwen jag i trone må
Hän med Dig till lifwet gå!

I.

Jesus går att lida.

Att allting skola fullbordade warda, som skrifna äro af profeterna om Menniskones Son, v. 31. När Han kom i werlden, så stod det, som war skrifwet i boken, för Hans öga. **I boken är skrifwet om Mig.** Och när Han nu sista gången går till Jerusalem, då står åter detta, som är skrifwet om Honom, för Hans själ såsom något, hwilket skall fullbordas. Derom talar Herren med eftertryck. Det, som om Honom är skrifwet, är ett helt, det är en bild, som alla profeterna, hwar och en med olika drag, hafwa målat. Det, som ligger till grund för denna bild, för profeternas teckning af Messias, är Guds ewiga råd till wår frälsning. Om Honom är det allt skrifwet, Honom gäller det, i Honom skall det finna sin fullbordan, i Honom skall den bild återfinnas, som profeterna hafwa tecknat, Han skall ända in i det minsta motswara den; i Honom skall Guds råd fullbordas, så att Han sjelf kan heta Råd. (Es. 9: 6.) Han är nemligen **Menniskones Son,** enligt orden: "som skrifna äro om **Menniskones Son**". Han är den menniskoson, som lik Adam står i menskligheten midt såsom deß stamfader och hufwud, handlande å allas wägnar. Och såsom Han i sin person framställt all rättfärdighet under allt sitt werkande och warande, så skulle Han nu också i lidande taga på Sig werldens skuld och dom. Derföre går Han nu att fullborda allt, som måste fullbordas enligt Guds ewiga råd och profeternas ord.

Han wet wäl hwad detta allt innebär. Han säger det till sina lärjungar: **Han skall öfwerantwardas åt de öfwerste presterna och de skriftlärda, och de skola fördöman till döds.** (Marc. 10: 33.) **Han skall öfwerantwardas åt hedningarne, och begabbas och försmädas och bespottas, och sedan de hafwa hudflängt Honom, skola de döda Honom.** (33 v.) Så tecknar Herren den yttre sidan af sitt lidande. Redan från denna yttre sida sedt är lidandet, som wäntar Honom, det allraswåraste och bittraste. Ty hwad innebär icke detta öfwerlemnande åt de egne till fördömande och öfwerlemnandet åt hedningarne att af dem bespottas, hudflängas och dödas? Häruti är ju allt det bittra och swåra innefattadt, som Menniskones Son kan lida af menniskors barn. Den **inre** sidan af lidandet är Honom icke heller fördold. Han har redan fått instämma i månget profeternas klagoljud; och Han wet, att äfwen i så måtto måste allt fullbordas, som skrifwet är, att all smärta, som någonsin blifwit känd, skall af Honom kännas i sitt djup, att alla smärterop, som någonsin hörts, skola blifwa Hans.

Och allt detta, hwarom Han wet, att det skall fullbordas på Honom, det will Han. Der är ett ja och amen i Hans hjerta till allt detta, såsom det war ett sådant ja och amen till all Fadrens wilja, då Han kom i werlden. Ty Han är trogen sin Fader och det bud, som Han af Fadren fått, att låta sitt lif för fåren. Han älskar syndare, derföre går Han att lida för dem, på det att de måtte frälste warda.

Har Hans lif och werk förut warit ett **görande af Fadrens wilja,** så antager det nu nästan uteslutande pregeln af **lidande.** Det **skall** fullbordas, säger Han, det **måste** så ske med Honom. Så går Han nu att **lida.**

II.

Will du gå med? Att gå med gällde det ju för lärjungarne. **Han tog dem med Sig.** Han sade: Si **wi** gå. Och huru skulle det wäl kunnat wara annorlunda? Skulle Herren gå att lida och hans lärjungar icke följa Honom? Skulle de, såsom lärjungar, kunna annat än följa?

Går Menniskones Son att lida, Han den ene företrädande alla de andra, handlande i deras sak; då gäller lidandet wisserligen Honom på ett sätt, som ingen annan; Han ensam kan utföra detta wärf. Men är det såsom Menniskones Son Han lider, då angår och rör det ocksä hwarje menniska så nära, att ingen af oß kan hafwa del i Christi pina, utan att gå med; och ingen kan wara en Jesu lärjunge, utan att gå med.

Men hwad är nu det att gå med Jesus, då han lider? Icke är det att endast på ett yttre sätt deltaga uti betraktelserna öfwer Hans lidande. Icke är det att endast bewista passionspredikningar eller läsa passionsbetraktelser. Nej, det är att **taga del** uti Hans lidande. Gif akt på lärjungarne; de kunna lära oß hwad det är att gå med den lidande Frälsaren. Trenne särskilda gånger talade Han med lärjungarne om sitt lidande, och det säges oß, huru de hwarje gång mottogo Hans ord. Första gången (jemf. Matt. 16: 21 ff.) näpste Petrus Frälsaren, straffade Honom och sade: **Herre, skona Dig sjelf; detta wederfares dig icke.** Andra gången (Matth. 17: 22) heter det, att lärjungarne **wordo storligen bedröfwade och tordes icke spörja Honom.** Tredje gången, hwarom evangeliet talar (jemf. Marc. 10: 32), **blefwo lärjungarne förskräckte och de gingo efter Honom, fruktande sig, och de förstodo intet deraf, och talet war dem så fördoldt, att de icke förstodo, hwad som sades,** v. 34.

Der war således något hos lärjungarne, som icke kunde förlika sig med Jesu lidande, något som gjorde, att de icke **wille,** att Han skulle lida. Och detta åter gjorde, att de icke **förstodo** ordet om Hans lidande. De **måste** dock gå med, såwida de icke skulle alldeles lemna Herren. Men när de nu gingo med, när Frälsaren trots Petri afrådande och trots de öfriges oro, fruktan och oförstånd gick korsets wäg; se då fingo de omsider under korset och af Frälsarens lidande lära och inse, att det kunde icke annorlunda wara, än att Han måste lida. Men detta skedde icke utan lidande för dem sjelfwa, icke utan död för dem sjelfwa. Deras jordiska och köttsliga sinne, enligt hwilket de önskade och hoppades upprättandet af Messias' rike utan widare, utan föregående lidande; detta sinne fick sin

dödsstöt i och med den dödsstöt, som gafs deras mästare. Hans bojor, Hans försmädelse, Hans hudflängning träffade i sjelfwa werket äfwen dem, d. w. s. det hos dem, som war af werlden, ända till deß de wid Hans död uppgåfwo alla dessa förwäntningar och förhoppningar, som hade sin rot mera i köttet, än i anden. Så dogo de med Honom. Och när Han åter, efter sin förutsägelse, uppstod på tredje dagen från de döda och bådade dem sin frid, då hade de tagit del uti allt, lidit med Honom, dödt med Honom och lefde nu med Honom. Detta innebar det för lärjungarne att gå med den lidande Mästaren.

Men kan nu detta gälla äfwen för oß? Wi weta ju att Han är död för oß, utgifwen för wåra synder; ja, Han har "ju lidit och dött just på det att wi ej skulle lida, hwad wår swåra synd förtjent"; hwarföre skulle wi då gå med Honom på annat sätt, än så att wi fröjda oß öfwer hwad Han med sitt lidande åt oß wunnit? Men förstå wi då icke, att äfwen hos oß finnes något utaf samma jordiska, köttsliga, werldsliga sinne som hos lärjungarne? Tänk om detta sinne hos de fleste, som kalla sig christna, skulle wara rådande! Eller om det hos dem, som wilja wara Jesu lärjungar, skulle finnas i högre grad än hos Jesu förste lärjungar? Det kan wara wärdt att besinna. De förstodo ej, att Jesus gick i döden för dem, till att försona deras synder; men det oaktadt följde de likwäl med Honom. Wi förstå, att Han är död för oß, på det att wi ej skulle dö; och det wilja wi gerna höra, men wi wilja kanske icke dö ifrån werlden och oß sjelfwa, såsom de dock gjorde, när de gingo med Frälsaren. Ja, tänk om det ginge så långt, att wi till och med straffa den, som säger, att wi också behöfwa dö från werlden och oß sjelfwa; då stode det ej bättre till med oß än med dem; nej, mycket sämre. Att gå med Jesus då Han lider, det will då äfwen för oß säga, att wi utaf Hans lidande lära känna wår synd, att det är wår synd som förorsakar Honom detta lidande, att de slag, det hån och spe, de gisselslag utaf menniskohand och de wredesslag utaf Guds hand, hwilka träffa Honom — att allt detta är riktadt mot wår synd. Se, då komma wi att lida **med** Honom —

taga del i Hans lidande; då förfara wi, att köttets och werldens wäsende i Hans död dömes, och så känna wi Hans död gå öfwer oß, öfwer wårt wäsende; wi taga då del i Hans död. Och på denna wäg komma wi då ocksä att i Hans lidande finna wår frälsning, i Hans död wårt lif; då gå wi med Honom till uppståndelse och lif.

Detta, k. wänner, är nu intet annat, än hwad hwarje uppriktigt sinne, som tager det på något allwar med Jesu lidandes betraktelse, får erfara. Eller huru wore det möjligt att följa med passionshistorien och se, huru lidande och dom träffa Herren Jesus, utan att på samma gång erfara något sådant som detta: "Der får Han lida af menniskors köttsliga sinne, der af werldens wäsende. Det är **mitt** wäsende. **Det** är det, som den dom gäller, hwilken går öfwer Honom. Detta wårt sinne och wäsende är i Honom dömdt till död. Men till Honom får jag nu hålla mig, ty Han har försonat min synd; wid Honom will jag nu blifwa, ty Han har förlossat Mig." Se, detta är att gå med Jesus i Hans lidande, det är att taga del deruti.

III.

Will du så gå med? Will du, min åhörare, på detta sätt gå med? Eller will du gå med endast som en åskådare på afstånd, utan att taga del i Jesu lidande? Då har du icke heller någon del i Honom. Eller will du gå med endast för att fröjdas öfwer hwad Jesus åt dig wunnit? Det låter sig icke göra, ty huru skulle du kunna rätt förstå hwad Han wunnit, utan att först ha förstått hwad som fattas dig? Huru skulle du kunna fröjdas öfwer frälsning, utan att du först lärt att sörja öfwer din synd? Eller will du gå med endast för att försänka dig i ditt elände och slå dig för ditt bröst för dina synders skull? Dermed ärar du icke Frälsaren, ej heller är din själ dermed hulpen. Du måste gå med så, att du äfwen lär att se på Jesum såsom din löftesman, som betalar din skuld, såsom din förlossare, som friar din själ ifrån döden.

Will icke du så gå med, du som kanske aldrig förr, under hela ditt lif, gått med din Frälsare? Will icke du så gå med, du, som ofta warit med om passionsbetraktelser, men aldrig gått med den lidande sjelf? Will du icke nu en gång taga del i Hans lidande? Will icke du gå med, du som wäl emellanät är rörd af Guds Helige Ande, men deßemellan hörer werlden till och lefwer dig sjelf? Will du icke gå med, att det engång hos dig måtte blifwa ett helt öfwerlemnande åt Herren? Will icke du gå med, du som något känt synden och något smakat utaf nåden, men aldrig gått in under den dom öfwer synden, som i Jesu lidande fälles öfwer den, och derför aldrig heller erfarit werklig frisägelse? Will icke du gå med, du som ännu aldrig fått dina ögon öppnade för försoningens hemlighet?

Men huru skola wi kunna gå med? Äro wi icke blinda, såsom lärjungarne woro det? Jo, wäl; det erkänner hwar och en som werkligen will gå med sin frälsare. Det war wäl ocksä medwetandet härom som gjorde, att de gamle till evangelium på fastelagssöndagen walde ej blott det ordet om Jesu lidandes förkunnelse, utan ocksä berättelsen om den blinde, som satt wid wägen och tiggde och af Herren Jesus blef helad. I denna berättelse gifwes oß en tröstrik anwisning om, hwad wi hafwa att göra, om wi wilja gå med Jesus på Hans lidandeswäg. Derföre säge wi:

Will du gå med Herren Jesus, så se till **att du finnes wid wägen der Han går fram.** Herren Jesus går fram ibland oß uti **sitt ord och sina sacramenter.** Särskildt under passionstiden kommer Han medelst detta ord om sitt lidande. Se då till, att du må finnas i Hans wäg, flitigt umgås med Hans ord. Det är att beklaga, att ej blott de många namnchristna, utan ocksä många af dem, som wilja wara något mera, så litet begagna de dyrbara tillfällen under passionstiden att gå med den lidande Frälsaren. O gifwen eder dock tid, fatten dock lust, wisen dock ifwer att få erfara Hans pinas delaktighet! Men, säger du, om jag då är så fattig och eländig, att jag intet har och intet kan? Will du gå med, så hindrar detta dig icke, om du som en fattig kommer i Hans

wäg. Du får der sitta tiggande. Och när du då, såsom den blinde, hör ljudet af deras röst och steg, hwilka följa med Herren, så fråga, hwem och hwad det är. Och när du förnimmer, att det är Jesus af Nazareth som går fram, så ropa med den blinde: **Jesu, Davids Son, warkunna Dig öfwer mig!** Ja, will du gå med Jesus, så ropa till Honom, att Han miskundar sig öfwer dig. Är det icke det, du behöfwer, då du är så fattig och blind, att du icke ens kan gå med Honom, icke fatta Hans nåd, om Han icke miskundar Sig öfwer dig? Ja, ropa du, äfwen om du skulle näpsas, såsom den blinde. Ty det kan wäl hända, att själafienden kommer och will hindra ditt ropande, emedan han wet, att du då blir hulpen. Kanske också sjelfwa ditt elände reser sig för att bringa dig till tystnad. Möjligen skulle också någon lärjunge kunna wara med om ett sådant näpsande och säga, att man får icke så ropa, utan man skall blott fröjdas. Men låt icke sådant tysta ned ditt rop. Ropa du desto mera. Ty för sådant rop stannar din Frälsare. Det tränger djupt in i Hans hjerta. Ja, Han icke blott stannar för ett sådant rop, utan bjuder, att du skall ledas till Honom. Och will ingen annan räcka dig handen och hjelpa dig till Honom; så skall Hans Ande hjelpa din swaghet. Lemna då ifrån dig allt och kom, utblottande dig på allt, fram till Honom. Och när du då står inför Honom och Han frågar dig: **Hwad will du att Jag skall göra dig?** så swara: **Herre, att jag måtte få min syn!** Ja, låt detta blifwa din bön hwarje gång du under passionstiden följer Honom på Hans lidandes wäg. Stanna ofta och bed: **Herre, gif mig min syn!** så skall du få din syn och med alla Hans lärjungar följa Honom, då Han går att lida, följa Honom då han går till herrlighet. — Herre Jesu Christe! Dig ware tack, att du åter låter oß med din församling följa Dig på din gång till Jerusalem. Wi bekänne oß wara helt arma och blinda. Wi hafwa intet och kunna intet taga, utan det warder oß gifwet af Dig. Och nu har Du ju af ingen annan orsak fullbordat din afgång till Jerusalem, än att Du skulle frälsa och hjelpa oß. Så warkunna Dig då öfwer oß, då Du finner oß wid wägen der Du går fram. Om Du icke stannar

wid wårt rop, utan går framom oß, så blifwa wi uti wårt armod och blindhet. Men nu will Du ju, att wi skola blifwa hulpna, på det wi måge prisa Dig. Derföre bedje wi: Gif oß wår syn! Öppna wåra förstånds ögon, att wi med hela din lärjungaskara måtte gå med Dig och mer och mer prisa ditt namn. Amen.

3.

Passionspredikan på Fastelags Söndag.

I Jesu namn!

(Sw. Ps. 86.)

Då sötebrödshögtiden tillstundade, sade Jesus till sina lärjungar: I weten att twå dagar härefter warder påska. Och Menniskones Son skall öfwerantwardas till att korsfästas. Då församlade sig de öfwerste presterna och de skriftlärde och de äldste ibland folket uti den öfwerste prestens palats, hwilken het Caiphas, och rådslogo, huru de måtte så gripa Jesum med list och dräpa Honom; ty de fruktade för folket. Då sade de: Icke uti högtiden, att upplopp icke warder ibland folket. Och gick satan in uti Judas, som kallas Ischariot och war en af de tolf. Han gick bort och talade med de öfwerste presterna och föreståndarena, huruledes han wille skaffa Honom dem i händer, och sade till dem: Hwad wiljen I gifwa mig, att jag förråder eder Honom? När de det hörde, gladdes de och wordo öfwerens med honom, att de skulle gifwa honom tretio silfwerpenningar; och han lofwade dem det och sökte efter lägenhet, att han måtte antwarda Honom dem utan buller. Men på första sötebrödsdagen, då man offrade påskalammet, gingo lärjungarne till Jesum och sade till Honom: Hwar will Du, att wi skola tillreda för Dig att äta påskalammet? Då sände Han twå af sina lärjungar, Petrus och Johannes, sägande: Gån in i staden, si, när I kommen der in, warder eder mötande en man, som bär en wattenkruka; följer honom i huset, der han ingår, och säger husbonden: Mästaren låter säga dig, min tid är hardt när; hwar är herberget, der Jag må äta påskalammet med mina lärjungar? Och han skall wisa eder en stor sal, beredd och städad; der reder till för oß. Och lärjungarne gingo ut och kommo in i staden och funno, som Han dem sagt hade, och tillredde påskalammet.

Om påskalammets tillredelse

handlar den upplästa texten. Derom wilja wi ock tala, under bön, att i wåra hjertan en tillredelse för påskalammet måtte ske.

I.

Först tilldrager sig Han wår uppmärksamhet, som sjelf blifwit wårt påskalam och beredt sig dertill i kärleken, hela sitt lif igenom, ty **Christus hafwer älskat oß och gifwit Sig sjelf ut för oß.**

I sitt sammanhang lyda orden, som begynna passions-historien, så: (Matth. 26: 1, 2.) **Och det begaf sig när Jesus hade lyktat alla dessa ord, sade Han till sina lärjungar: I weten att o. s. w.** Evangelisten ser tillbaka på alla Herrans ord. De, med hwilka Han slutat, woro orden om Hans sista tillkommelse såsom werldsdomare. Nu heter det från Hans mun, som nyß talat om Menniskones Sons sittande på majestätsens thron: "Menniskones Son skall öfwerantwardas och korsfästas." Det behöfdes således, såsom någon säger, mer än **ord** till menniskornas förloßning. Ack, hwad hade wi wäl welat göra med alla dessa ord till oß, om wi icke i Honom, som talade dem, haft en Frälsare som gaf Sig sjelf ut för oß?

Påsken hade kommit allt närmare. Det war 6 dagar före påska, som Maria smort Jesus med kostelig balsam, på förhand tillredande Honom till Hans begrafning. Nu återstodo endast 2 dagar. Slutligen kommer det till räknandet af timmar på passions-uret. Men huru wäl hade icke dessa timmar och dagar blifwit anwända för "tillredelsen"! Eller hade icke Herren ifrån den första högtid, wid hwilken Han gick upp med sina föräldrar och war i de stycken, som Hans Fader tillhörde, öfwat sig i den lydnad, som nu skulle föra Honom i döden, ja i korsets död? Hade icke Hans kärlek tillredt Honom, eller rättare: Hade Han icke i kärleken tillredt Sig att utgifwa Sig sjelf till en försoning för wåra synder? Lärjungarne öfwerraskas, men Han öfwerraskas icke. Ja, då Han säger: **Menniskones Son skall öfwerantwardas,** så omnämnes härwid icke Hans lydnad utan blott Guds råd. Ja, Han säger icke, att Han skulle öfwerlemna Sig till att korsfästas, utan öfwerlemnas skall Han. Så har Han wuxit in uti Guds råd, lefwat Sig in uti detta, just genom lydnad i kärleken. Och åt detta råd öfwerlemnar Han Sig. När Han kommer i werlden heter det:

Offer och spisoffer behaga Dig intet; men öronen hafwer Du öppnat Mig; du will hwarken bränneoffer eller syndoffer. Då sade Jag: Si Jag kommer, i boken är skrifwet om Mig. Din wilja, min Gud, gör jag gerna, och din lag hafwer Jag i mitt hjerta. Så heter det ock här, ännu fullkomligare: Menniskones Son skall öfwerantwardas till att korsfästas. Så skall den skada, som skedde wid det förbudna trädet, botas på korsets träd. Han skall dö på korsets träd för de synder, som sprungit fram ur synden wid det förbudna trädet, förlossa från lagens förbannelse, då Han blifwer en förbannelse för oß, ty det är skrifwet: Förbannad är hwar och en som hänger uppå träd. Han skall på korsets träd, med lydnaden intill döden, återtaga synden alltifrån begynnelsen, i sin person upphäfwa synden i menskligheten och så öppna wägen till lifsens träd i Guds paradis, att wi, döende med Honom korsdöden, döende med Honom från denna werld, af Honom ock skola uttagas ur denna närwarande onda werld efter Guds wår Faders wilja.

"Det we förbudna trädet bar
På korsets träd Han lidit har:
Det mig till tröst nu länder."

För lärjungarne war ju den om twå dagar stundande påskan wäl bekant; men dertill kommer nu det allrahemligaste af Guds rådslut, att wid denna påska Menniskones Son skall korsfästas. Detta förutsäger Han. "Orden blifwa allt färre af det lidande, tystnande offerlammet. Hans lidande, Hans död tala så mycket mera. Men alla sina ord måste Han tala ut, såwidt de tjena till att förklara Hans lidande och död." Så hade nu ock detta ord, som förutsäger hans lidande, en djup betydelse. Det hörde till tillredelsen. Först och främst wisar det, att Han på förhand wet och will, hwad som stundar. Och huru mycket beror icke härpå? Utan denna willighet till lidandet, hade ju detta icke warit hwad det war, ett försoningslidande, således saknande sjelfwa dyrbarheten enligt 1 Petri 1: 18, 19. Den söta lukten hade fattats, om hwilken det heter: Christus hafwer älskat oß och utgifwit Sig sjelf

för oß till gåfwa och offer Gudi till en söt lukt. Eph. 5: 2. Så är då påskalammet i sitt inre, i willig lydnad och i kärlek tillredt. — Men äfwen för lärjungarne war Hans förutsägande af stor betydelse. Ofta förut har Han sagt dem, att Han skulle korsfästas, men det hafwa de icke förstått. De woro ej i stånd att förstå det. Men Han upprepar dock i stort tålamod detsamma, om än med smärta deröfwer, att i deras själar icke finna någon genklang för sitt ord, att icke kunna dela något af lidandets bitterhet med dem. Emellertid will Han i denna förutsägelse räcka dem en käpp och staf, wid hwilken de sedan skulle kunna stödja sig, att de icke måtte förargas. Han wille wisa dem, att Han war redo, war det **tillredda** påskalammet. — Slutligen skulle Han med sin förutsägelse ocksä i förhållande till fienderna stå såsom den der war redo. Herrens ord och råd stå der först, innan ännu fiendernas råd och ord omnämnas, att det skall wisa sig, att de med sitt råd icke göra annat, än fullborda Guds.

II.

Så widtager då en tillredelse af påskalammet å Jesu fienders sida: **Då församlade sig de öfwerste presterna och de skriftlärde och de äldste ibland folket uti den öfwerste prestens palats, hwilken het Caiphas, och rådslogo, hurn de måtte få gripa Jesum med list och dräpa Honom; ty de fruktade för folket. Då sade de: Icke uti högtiden, att upplopp icke warder ibland folket. Och gick satan in uti Judas, som kallas Ischariot och war en af de tolf. Han gick bort och talade med de öfwerste presterna och föreståndarena, huruledes han wille skaffa Honom dem i händer, och sade till dem: Hwad wiljen I gifwa mig, att jag förråder eder Honom? När de det hörde, gladdes de och wordo öfwerens med honom, att de skulle gifwa honom tretio silfwerpenningar; och han lofwade dem det och sökte efter lägenhet, att han måtte antwarda Honom dem utan buller.**

Hwarför har Gud tillredt detta påskalam? Hwarföre har Han, som blifwit wårt påskalam, under hela sitt lif redt sig

till för denna lidandes gång, att korsfästas? För wåra synders skull. Det är wåra synder, som framkallat Hans lidande och död. Och war icke i så måtto hela menskligheten syndiga utweckling en slags tillredelse af påskalammet? Klart är, att denna menskligheten synd skall komma att framstå allra bjertast gent emot och inför Guds heliga kärleksuppenbarelse i Christo. Den gör ock så.

Just då Herren står der redo att utgifwa Sig sjelf för syndare, träder ock syndarens fiendskap allra tydligast fram. Måtte wi icke lemna wår egen bild å sido, under det wi betrakta fiendskapen mot Honom, synden i werlden. Wäl kunna wi upptäcka "wår egen synd och ondska swår" uti den bild, som här möter oß.

Då församlade sig de öfwerste presterna och de skriftlärde och de äldste ibland folket uti den öfwerste prestens palats, hwilken het Caiphas, och rådslogo, huru de måtte få gripa Jesum med list och dräpa Honom; ty de fruktade för folket. Det är således allt hwad Herren med sin uppenbarelse såsom öfwerstepresť, med sin lärdom, såsom den rätte skriftlärde, uträttat bland desse öfwerstepresťer, skriftlärde och äldste, att de, rustade i bitter fiendskap, blott söka derefter, att de måtte dräpa Honom. Hwem skulle hyllat denne öfwerstepresť, om icke just Israels öfwerstepresťer? Skulle icke de trädt tillbaka för Honom och offrat åt Honom, såsom stamfadren Abraham det gjorde inför Melkisedek? Hos hwilka skulle Hans lärdom, som icke war af menniskor utan af Gud, funnit ett öppet öra, om icke hos de skriftlärda? De, som ransakade i skrifterna, skulle ju i Honom igenkänt den, som war skrifternas fullbordan, Honom, om hwilken Mose och profeterna skrifwit. För hwem skulle desse äldsta i Israel böjt sig, om icke för Honom, den förstfödde bland många bröder? Men nej, Han warder af dem förkastad. "Den helige och rättfärdige dräpa de". De lida Honom icke. Och folket — för detta frukta de, emedan de ju nyligen warit wittne till detsammas hänförelse för Messiaskonungen. Och dock war der intet att frukta. Detta folk skulle ju snart, anfördt af sina ledare, instämma uti deras rop: korsfäst; ty folket, wilseledt af sina blinde ledare, sjelf förstockande sitt hjerta, war ett från

Gud bortkommet folk, som icke kände och icke wille känna igen den, som kom att **afwända ogudaktigheten i Jakob.** — War det nu så med detta Guds folk, inom hwilket Gud på mångahanda sätt betett sig och talat; stod det så till med dem, hwilka skulle wara bärare af Guds uppenbarelse, hwilka såsom Guds wingård skulle burit ädel frukt; icke war det bättre med hedningarne, som på sina egna wägar wandrat bort, allt längre bort, från Gud, **bortkomne från det lif, som af Gudi är, genom den fåwitsko, som i dem är, och genom deras hjertas blindhet, wordne fåfänglige i sitt sinne och mörke till sina oförnuftiga hjertan.** Synden hade stigit till sin höjd. Icke allenast å Guds sida, hwad Hans förberedelse af frälsningen angår, war tiden fullkomnad, utan ock å menniskors sida hade det kommit till den punkt, att frälsningen nu måste komma. Derför beprisas i Rom. 5: 6, **att Christus i rätta tiden hafwer lidit döden för oß syndare.** Judarnes icke mindre än hedningarnes synd hade gjort det nödwändigt, att Menniskones Son nu skulle öfwerantwardas att korsfästas. De woro, de också, på sitt sätt med om att tillreda påskalammet medelst sin synd och ondska. — Men låtom oß härwid icke förgäta, att wi ock äro de, om hwilka det kan heta: "Det är **wår** synd och ondska stor, som Guds Son så plågar"; att ock **wi** hafwa warit med om att tillreda detta påskalam; att ock **wår** synd, **wårt** köttsliga sinnes fiendskap framkallat detta offer och twungit Menniskones Son att gå denna bittra wäg. Endast om wi detta af hjertat känna och erkänna skola wi rätt kunna blicka in uti den kärlek, i hwilken Han reder Sig till att blifwa wårt påskalam, att offra Sig för oß. Och om wi ställa den heliges och rättfärdiges bild, hwilken de dråpo, rätt lefwande för wåra ögon, just sådan Han stod inför judarne, just sådan Han ännu målas oß för ögonen, icke af menniskors fåfängliga tankar och ord, med ett eller annat drag utaf bilden, utan af Gud och Hans ord, helig i sin kärlek, älskande syndare men hatande allt hwad synd, allt hwad blott sken heter; skulle man icke då, snarare än man uttalar sin afsky för judarne och deras förhållande, gå till sig sjelf, der se till och finna, att man i sjelfwa werket står på samma punkt som de, eller åtminstone bär inom sig något utaf

den ondska, det hat till heligheten, den fiendskap till sannskyldig rättfärdighet, som wi se wara rådande hos Jesu fiender? Eller finnes nu ibland oß intet af detta hedniska sinne, som icke aktar hafwa Gud i känsla, som icke ens will känna Guds osynliga makt och gudom af hans werk och gerningar? Finnes ibland oß, i mitt och ditt hjerta, intet af detta judiska wäsende, i hwilket wi upprätta en egen rättfärdighet och så icke äro Guds rättfärdighet underdånige, ett wäsende, i hwilket wi ransaka skrifterna, men äro och blifwa främmande för Honom sjelf, om hwilken skrifterna wittna? Hafwa wi intet af denna art, som stannar wid formen af det, som wetandes och rätt är i lagen, och sedan trotsa Herren sjelf och Hans ord, då Han med detta angriper oß? — Huru betänksamme borde icke då bilden af Jesu fiender göra oß?

Bland dessa möter oß nu äfwen Judas. **Och gick satan in uti Judas, som kallas Ischariot och war en af de tolf. Han gick bort och talade med de öfwerste presterna och föreståndarena, huruledes han wille skaffa Honom dem i händer, och sade till dem: Hwad wiljen I gifwa mig, att jag förråder eder Honom?** Så har då Guds och menniskors fiende kommit till den makt på en punkt i menskligheten, i en menniska, att han gått in i henne, för att från denna punkt möta Guds helige, en förebild till den slutlige Antichrist. I Judas se wi detta sinne, som wäljer jorden i stället för Gud, som säljer himlen för werlden, förstfödslorätten för en grynwälling, som, fastän Herren med sin nåd och sanning bjudit sig åt honom, förkastar detta, icke wiljande wälsignelsen. Återigen en bild bland de många, som under passionstiden möta oß bredwid Frälsarens, på det wi skola wara i tillfälle att hwar för sig känna igen oß sjelfwa!

"Så sammanträffa då olika rörelser i ljusets och mörkrets rike wid annalkandet af Jesu lidande." Å ena sidan rörer sig Christi kärlek, å andra menniskors fiendskap. Å ena sidan möter oß Guds råd, å andra sidan menniskors. Herrens ord och råd är dock det första, såsom wi sett. Den gamle ormens hälstygn och ondskan hos hans werktyg är icke det enda, utan der bakom och derwid se wi Herrens råd och Hans hjertas tankar. **Honom,**

efter Han af Guds betänkta råd och försyn utgifwen war, hafwen I tagit genom onda mäns händer, korsfäst och dödat, säger derför Petrus i Ap. G. 2: 23. Gud och Hans råd lemna Jesus i Judas' hand, Judas i öfwerste prestens, öfwerste-presten i hedningarnes händer. Så hafwa då Herrens fiender på sitt sätt tillredt detta påskalam, men derwid icke gjort eller kunnat göra annat, än hwad Gud i sitt råd beslutat. Christus är medelpunkten i hela menskligheten historia. Här, wid det innersta af denna medelpunkt, wid Christi lidande, se wi, huru Guds och menniskors råd sammanträffa, ett kosteligt tecken dertill och underpant derpå, att ingen ondskans makt, att intet, ingen ware sig mensklig eller öfwermensklig ondskans makt, skall göra Guds råd om intet, ware sig att detta råd möter oß i Christus sjelf, eller i dem, hos hwilka detta frälsningsråd får hafwa framgång. Ty både satans- och menniskorådet göras här om intet. Icke uti högtiden, heter det å judarnes sida; uti högtiden, heter det af Herrens mun. Och så sker det. Så skall det ske.

III.

Men låtom oß nu ock tillse, huru wi hafwa att tillreda påskalammet eller att reda till för det.

Men på första sötebrödsdagen, då man offrade påskalammet, gingo lärjungarne till Jesum och sade till Honom: Hwar will Du, att wi skola tillreda för Dig att äta påskalammet? Då sände Han twå af sina lärjungar, Petrus och Johannes, sägande: Gån in i staden, si, när I kommen der in, warder eder mötande en man, som bär en wattenkruka; följer honom i huset, der han ingår, och säger husbonden: Mästaren låter säga dig: Min tid är hardt när; hwar är herberget, der Jag må äta påskalammet med mina lärjungar? Och han skall wisa eder en stor sal, beredd och städad; der reder till för oß. Och lärjungarne gingo ut och kommo in i staden och funno, som Han dem sagt hade, och tillredde påskalammet. Herren hade nyligen intågat i Jerusalem och instält sig såsom konung för folket; här will Han nu inställa sig såsom öfwersteprest, men detta kan icke ske inför fol-

tet; här handlar Han blott med de sina, hwilka dock icke förstodo hwad det gällde. Tillredandet bestod uti slagtande af lammet, tillredelsen deraf i huset, anskaffandet af osyradt bröd m. m. Lärjungarne wißte ju, att Han brukade följa högtidernas sedwänja. När nu högtiden war inne, gingo de derföre till Honom och sade: **Hwar will Du, att wi skola tillreda påskalammet?** Han wet, att Fadren ännu en gång beredt Honom ett bord emot Hans fiender. Ännu en gång sluter Han sig i lydnad för Fadren till den ordning, som war gällande ibland Hans folk. Men Han wet ock, hwad detta påskalam har att innebära. Lärjungarne wilja bereda eller tillreda det åt Honom. De weta icke att det är Han, som skall åt dem bereda det rätta påskalammet. Hwad skulle wi kunna bereda åt Honom, hade icke Han beredt allt åt oß? Och hwad kunna wäl wi nu göra annat, än öppna wåra hjertan för Honom och Hans nåd? Det är wår påskatillredelse. Huru nära ligger det oß icke att just nu, wid passionstidens begynnelse, akta på, huru wi så må tillreda för Honom. Ty det må wi dock icke förgäta, att endast om Herren till oß får ingå, derigenom att wi, när Han står för dörren och klappar, höra Hans röst och upplåta dörren, endast om Han till oß får ingå, kan Han hålla nattward med oß och wi med Honom. Och huru sänder Han icke sina budskap, att, särskildt under denna tid, anmäla sig hos oß, att den som hittills warit främmande för Honom må öppna hjertat och att hwarje Hans wän må tillreda huset, att Herren hos honom må få göra sig rätt känd med sin pinas delaktighet? O, huru mycket är icke att winna genom en sådan tillredelse? Huru mycket är icke att få erfara genom Hans mottagande? Men huru mycket måste icke då äfwen wara att förlora, om Han ej undfås, ända till mistning af kallelsen till Lammets bröllop! — Twå af sina förtrognaste lärjungar sänder Herren, Petrus och Johannes. Judas, som wäl annars hade dylika uppdrag, får icke detta, likasom Herren ock, med sitt hemlighetsfulla sätt att tala om stället, der de skulle göra sina tillredelser, döljer denna ort för förrädaren. Lärjungarne få ett liknande, deras tro och lydnad pröfwande uppdrag, som de nyß fingo, då de skulle

förbereda Hans konungsliga intåg i Jerusalem med anskaffandet af åsninnan. Då hade de gått åstad och funnit allt som Han sagt; så ock här. "Och hwad kan Herren icke wänta af dem, som tagit på sig Hans ok?" Hwad förtroende kan Han icke wänta af dem, då de så ofta erfarit, att Han icke swiker det förtroende, man till Honom sätter? Skulle Han icke af dem kunna wänta äfwen willighet att lyda, då de så ofta fått erfara att lydnadens wäg är fridens wäg? Så gå då åstad dit Jesus wisar, huru dunkel den wägen än är; följ Hans anwisning, huru underlig den än kan synas. För hwarje steg, du tager, skall det dunkla klarna upp, det owissa, inweckladе reda sig, och alltid skall det på denna wäg sluta så, som det står om lärjungarne: **De funno som Han dem sagt hade.** Detta är icke den minst wigtiga delen af wår tillredelse för påskalammet; detta är wägen, på hwilken Han will uppenbara Sig för oß. Säger Han icke: **Den Mig älskar, han warder hållande mina ord och min Fader skall älska honom och wi skola komma till honom och blifwa boende när honom?** Detta är ju wägen till erfarandet af Jesu kärlek: lärjungasinnet, det förtroendefulla, sig öfwerlåtande, öppna, williga lärjungasinnet. — Ett sådant sinne wißte Herren att der fanns hos den man, som skulle åt Honom och Hans lärjungar upplåta en sal för påskalammets ätande. Det skulle blott behöfwa sägas: Mästaren, **Mästaren låter säga dig: Min tid är hardt när; hwar är herberget, der Jag må äta påskalammet med mina lärjungar? Och han skall wisa eder en stor sal, beredd och tillpyntad.** Herren kunde hos denne påräkna icke blott den wid högtiderna i allmänhet gällande gästfriheten, utan lärjungasinne, ett lärjungaöra, i hwilket detta: **Mästaren låter säga dig,** skulle ljuda mäktigt och wälbekant. **Min tid är hardt när; hwar är herberget, der Jag må äta påskalammet med mina lärjungar,** detta war helsningen, hwars innehåll skulle komma den för lärjungarne obekante lärjungen att anwisa dem en stor sal, beredd och tillpyntad. — Mästaren med den lärda tungan, Mästaren att hjelpa låter säga hwarje sin lärjunge wid ingåendet i passionstiden: "Min tid är hardt när; hwar är rummet, der Jag må hålla påska?" Äro de många, hwilka,

i likhet med folket i Samarien, icke wilja undfå Honom, när Han ställer sitt ansigte att draga upp till Jerusalem; måtte då hwarje lärjungasinne akta noga på Hans helsning, att Han må finna ett rum, der Han kan få uppenbara hwad det innebär, att Han blifwit wårt påskalam. Kan icke måhända den Hans tid wara inne då Han, ifrån att förut endast utanför och utifrån hafwa nalkats dig, nu kunde få komma in och bo genom tron i ditt hjerta, lefwa i dig? Kan icke måhända den Hans tid wara inne, då Han kunde få gifwa dig en frid, efter hwilken du länge sökt, men hwilken du ännu icke funnit? Eller den tid, då Han kunde få gifwa dig af sitt lif och sin kraft till ett nytt wäsende i andanom? Eller kanske det kan wara Hans — wisserligen då äfwen din — tid i den mening, att du icke oftare får inbjudning från Honom, eller så, att du aldrig mera skall deltaga uti fastelagstidens betraktelser? Wi weta icke detta. Men det wi weta är, att **nu är den behagliga tiden, nu är salighetens dag.** Derför skynda att lemna Honom ditt hjertas stora sal, så stor den är. Der will Han då ock sjelf reda till för sig.

Så låt oß öppna snart
Wårt hjerta uppenbart,
Att Jesus må behaga
Sin boning deri taga,
Oß med sin Anda lifwa
Och ewigt hos oß blifwa.

O Jesu oß beredda gör,
All syndens makt i oß förstör;
Wårt hjerta öppna, wäck och rör,
Att wi dig undfå som sig bör! Amen.

Fastelagsweckan.

Måndag.

Si, min tjenare!

Si, min tjenare! (Es. 52: 13.) Så lydde en gång orden till Herrens profet, och hans inre öga öppnades att i andanom skåda den bild, som han målat för oß uti det 53 kap. af sin profetia. Så måste ock wårt inre öga öppnas genom ett gudomligt "Si!" och genom den kraft, som ligger deruti. Ingen bild är för oß wigtigare att rätt skåda, än bilden af den **lidande** Frälsaren; men å andra sidan är det ingen bild, som wi äro så odågse att rätt betrakta och beskåda som denna. Det är icke utan skäl som de gamle walt till evangelium på Fastelags söndagen ej blott Jesu förkunnelse om sitt lidande, utan ock berättelsen om den blinde mannen, som satt wid wägen och tiggde, hwilkens ögon Frälsaren öppnade. De hafwa dermed welat säga, att wi äro blinde, isynnerhet när det gäller att rätt betrakta Herrens lidande. Så war det ju ocksså med lärjungarne, om hwilka det står skrifwet, att **de förstodo der intet af, och talet war dem så fördoldt, att de icke förstodo hwad som sades.** (Luk. 18: 34.) Men när wi nu höra om den blinde, som satt wid wägen och tiggde, huru han frågar efter Jesus af Nazareth, huru han ropar till Honom: **Jesu Davids Son, warkunna Dig öfwer mig!** huru han ropar desto mera, ju mera de näpsa honom, huru han skyndar fram då Jesus stannar, huru han beder, att han måtte få sin syn, då Frälsaren frågar hwad han will; då behöfwa, få och skola wi uti allt detta efterfölja honom; då skola wi fråga efter Jesum, ropa till Honom mera, alltefter som wi känna wår blindhet, hasta till Honom, när Han stannar för oß, och bedja Honom om wår syn. Då skall ock detta gudomliga "Si!" ljuda till oß, såsom när Herren Jesus sade till den blinde: **Haf din syn!**

Och hwad är det för en syn, som då ter sig för oß? Si, **min tjenare!** heter det; således är det bilden utaf Guds tjenare, som här målas, bilden utaf Honom, som om sig säger: **Menniskones Son är icke kommen på det Han skulle**

låta tjena Sig, utan på det Han wille tjena, och gifwa sitt lif till återlösning för många. (Marc. 10: 45.)

Israel war kalladt att wara Herrens tjenare bland folken, att utföra Hans råd bland dem. Men icke en gång i det, hwarmed Israel hade kunnat tjena, war det troget. Men här är den rätte Guds tjenaren, genom hwilken Gud utför sitt råd och sin nådes wilja. Till Honom heter det: **Det är en ringa ting, att Du äst min tjenare, till att upprätta Jakobs slägter, och igenföra det förskingrade i Israel; utan Jag hafwer gjort Dig till hedningarnes ljus, att Du skall wara min salighet intill werldens ända.** (Es. 49: 6.) Hwad Han skall göra och huru Han skall utföra sin tjenst, säger oß samme profet: **Si min tjenare, Jag uppehåller Honom, och min utkorade, i hwilkom min själ behagar: Jag hafwer gifwit Honom min anda; Han skall låta komma rätt ibland hedningarne, Han skall icke skria eller ropa, och Hans röst skall man icke höra på gatorna. En förbråkad rö skall Han icke sönderbryta, och en rykande weka skall Han icke utsläcka.** (Es. 42: 1—3.) Till den ändan skall Han taga på Sig en tjenares **skepelse och wara lika som en annan menniska och i åthäfwor funnen som en menniska.** (Phil. 2: 5 ff.) Med allt, hwad Han gör för oß, och med allt, hwad han gör med oß, will Han tjena oß. För oß gifwer Han sitt lif till en återlösning; och huru tjenar Han icke sina lärjungar då Han twår deras fötter? Se, att wi så må se Honom, så fatta och omfatta Hans hela lidande — såsom ett tjenande, såsom något, hwarmed Han tjenar **Gud**, som sändt Honom, och oß, till hwilka Han är sänd; derpå syftar det ordet "Si" af profetens mun; och derpå syfte ock wår bön, särskildt under passionstiden; så skola wi **känna Hans pinas delaktighet.**

Öppna oß då ögonen, Du Davids Son, att wi måtte se Dig, följa Dig, tacka Dig. Ja

Öppna mig förståndets öga,
Att jag må din kärlek se,
Som Du wille mig bete,
När Du på det korset höga
Som ett lam uppoffrad war
Och all werldens synder bar.

Tisdag.

Han skall wisligen regera.

Han skall wisligen regera. (Es. 53: 13.) Liksom de föregående orden: **Si min tjenare,** såsom en öfwerskrift till det hela, angifwa, hurudan wäg Messias går, nemligen tjenandets, förnedringens; så angifwa de följande orden i versen det mål, hwilket Han skall nå, den upphöjelse, till hwilken Han skall komma. Han skall wisligen regera. Midt under det Han tjenar utför Han under den djupaste förnedring det wisaste regimente. Fadren har gifwit Honom makt öfwer allt kött, att Han skall återlösa, återställa, återföra menniskorna till Gud. Här, om någonsin, är wisserligen ett wisligt regimente af nöden, om detta från Gud bortkomna, i synd inwefwade "allt kött", detta affallna slägte skall kunna hjelpas till rätta; om menskligهetens genom synd och satans konster intrasslade sak skall redas. Motsägelser och förwecklingar af den allra swåraste art möta öfwerallt, icke minst då Guds-tjenaren sjelf kommer för att taga Sig saken an. Hwem kan lösa dessa motsägelser? Hwem kan reda dessa förwecklingar, som ormen åstadkommit? Hwem kan upplösa alla dessa slingor, med hwilka denne orm bundit slägtet i tusendetal af år? **Han skall wisligen regera.** Han löser motsägelserna på sitt kors. Han reder det inwecklade. Han löser banden utan att förderfwa de bundna. Han söndertrampar ormens hufwud. Ingen menniska, som icke sjelf känt och erfarit motsägelserna inom sitt eget wäsende, ingen, som icke sjelf erfarit, huru bortkommen och bunden hon är, kan fatta hwad det ligger uti detta: **Han skall wisligen regera.** Men den som detta erfarit, den som sett sin egen frälsningssak förlorad, emedan man icke wißte "ut eller in", icke såg någon utwäg, intet råd, den kan i någon mån fatta hwad det innebär, att Herren Jesus wisligen regerat och utfört den sak, som war Honom betrodd. **Wi gingo alle uti willfarelse såsom får; hwar och en såg uppå sin wäg, men Herren kastade allas wåra synder på Honom.** — Se, deruti ligger Guds

wisdom med afseende på oß innefattad; deruti ligger hufwudsumman af wår Frälsares wisa regimente. Och deruti ligger en borgen för, att Han ej mindre skall wisligen regera **med** dem, som äro Honom underdånige, än Han engång handlat wisligen för oß, i wår hela frälsningssak. **Han skall wisligen regera** — detta är det säkra swaret på hwarje fråga, som ännu kan framkallas utaf swåra, inweckIade, förtwiflade omständigheter. Till Honom wände du dig då med förtroende i allt! Och frågar Han dig, såsom Han en gång frågade de blinde (Matt. 9: 28): **Tron I, att Jag kan detta göra eder?** Så swara Honom såsom de: **Ja, Herre,** Du kan det, ty Du regerar wisliga!

Tag då, Herre, ocksa min frälsningssak i din hand! Jag kan icke något reda eller hjelpa, will icke heller regera: Du kan det. På Dig tröstar min själ. Mina ögon se alltid till Dig, att Du skall taga min fot utur nätet. Amen.

Si, min tjenare för mig
Wis i skick, i orden,
Rätt och slätt, otadelig
Wandra skall på jorden.
Han i enfald wägen fram
Går helt from och trogen,
Honom dock för korsets stam
Snart man finner mogen.

Onsdag.

Högt upphöjd.

Han skall upphöjd och ganska högt uppsatt warda. (Es. 52: 13.) Ej mindre än 3:ne olika ord begagnar profeten för att beteckna slutet på Guds-tjenarens wäg: Det heter enligt grundtexten: Han skall hög och upphöjd och ganska högt uppsatt warda. **Ändock Han war i Guds skepelse, räknade Han icke för rof,** rycke det icke till Sig såsom ett rof, **att wara Gud jemlik; utan förnedrade Sig sjelf, tagande på Sig en tjenares skepelse. Derför hafwer ock Gud förhöjt Honom.** (Phil. 2: 5 ff.) Detta är **Guds** wäg. Wi wille höge wara, upphöjde oß sjelfwa och uppsatte oß; detta blef till förnedring. Guds Son förnedrade Sig; derigenom blef Han upphöjd, och derigenom är wägen äfwen till **wår** upphöjelse banad. Men — förgät det icke! — wägen heter förnedringens, sjelfförnedringens och sjelfförödmjukelsens wäg.

Herren "wardt hög, då Han genom Fadrens makt **uppstod ifrån de döda**; genom sin himmelsfärd wardt Han "upphöjd"; och så "uppsatt ganska högt" på Fadrens högra hand. Hwilken underbar wäg! På den skulle **wi** akta, ocksä derför, att det är den wäg på hwilken Han will föra oß med Sig, "upphöja oß i sinom tid" och ganska högt uppsätta oß. **Men först lida och** sedan **ingå i herrligheten; ty om wi lida med,** så **skola wi med regera,** ärfwa med Honom, såsom medarfwingar, **om wi annars lida med Honom, att wi ock med Honom komma måge till herrligheten.** (Rom. 8: 17.)

Men uti denna Herrens upphöjelse och sittande på Fadrens högra hand ligger ock, att Han, såsom den upphöjde och ganska högt uppsatte, will och kan komma oß till hjelp. Han har ej blott en gång offrat ett offer här **på jorden**, såsom öfwerstepresterna det gjorde; utan Han har, sedan Han offrat detta offer, gått in i **sjelfwa himmelen**, att Han skall wara i Guds åsyn för oß, en öfwersteprest efter **Melkisedeks** sätt, d. ä. en öfwersteprest, som ock är konung, hwars prestadöme

är ewigt. **Men efter Han blifwer ewinnerligen har Han ett oförgängligt prestadöme, hwarföre Han ock kan ewinnerligen saliggöra dem, som genom Honom komma till Gud, och lefwer alltid och beder alltid för dem.** (Ebr. 7: 24—25.) **Wi** äro ännu icke upphöjde och uppsatte, men **Han** är det; wi äro ännu ute på werldens oroliga haf, men **Han** är ingången innanför förlåten såsom en förelöpare, att Han må föra oß dit; wi äro ännu i lidandet, i ångest och nöd, men Han är uttagen derur och kan nu hjelpa dem som frestas; wi hafwa twång i werlden, men **Han** har öfwerwunnit werlden och bjuder oß wara wid god tröst; wi äro ännu i förnedringen, men **Han** är förherrligad och har bedit: **Fader, jag will, att der Jag är, skola ock de wara med Mig, som Du Mig gifwit hafwer, att de skola se den herrlighet, som Du Mig gifwit hafwer.** (Joh. 17: 24.) Så få wi lyfta wåra ögon upp till Honom under all nöd och strid, i tron "på Jesum Christum sittande på allsmäktig Guds Faders högra hand."

Tag oß då med Dig, i förnedringen, att wi icke må kunna undandraga oß! Ödmjuka oß, att wi må upphöjde warda. Gör oß delaktiga i bedröfwelsen, i tålamodet och i riket. Amen.

Ack lär oß blott rätt Dig att följa,
I smärtans och stridernas bad,
Ty öfwer den stormiga bölja
Du förer oß in i Guds stad!

Thorsdag.

Många förarga sig.

Månge skola förarga sig öfwer Dig. (Es. 52: 14.) Sedan profeten uti 13 v. i korta drag skildrat Guds tjenares ringhet och storhet, förnedring och upphöjelse, så låter han oß nu i 14—15 vs. se werkningarne utaf både förnedringen och upphöjelsen. Herrens bild är icke sådan, att den passar för det köttsliga sinnet. Den är motsatsen till detta. Han är arm och fattig, Han är ringa och oansenlig, Han är föraktad och försmådd. **Hans skepnad är ledare än andra menniskors, och Hans anseende än menniskors barns.** Det är icke blott på ett yttre sätt, som Han i sitt sista lidande blir wanstäld. Detta lidande är blott ett återsken utaf det sätt, hwarpå syndare anse Honom, ty derefter handla de med Honom. Detta lidande och den bild, Han under detsamma antager, är en följd af det köttsliga sinnets fiendskap mot Gud. Gent emot Honom, Guds bild, wisar detta sinne sig för hwad det är — köttsligt. Derföre ligger förargelsen så nära.

Judarne förargade sig på Frälsaren, stötte sig på Honom, derföre att Han icke war efter deras sinne och wilja, icke gick deras wäg. Äfwen lärjungarne förargade sig på Honom gång efter annan. Icke heller de kunde helt förlika sig med Hans oansenlighet, Hans ödmjukhet, ringhet och lidande. **I denna natt skolen I alle förargas,** säger Frälsaren. Och så sker det. Den förargelse, som redan förut warit å bane, träder nu fram och uppenbarar sig. Äfwen om **de** icke så stöta sig, som judarne i allmänhet, äfwen om de icke äro med om att korsfästa Honom; de förargas dock uppå Honom till en tid, till deß de hafwa dödt från det köttsliga sinnet.

Huru många äro icke ännu i dag de, som stöta sig på denne Guds tjenares skepelse, emedan Han icke är af denna werlden, emedan Han måste gå korsets wäg! Och må du, som will wara en Jesu lärjunge, se wäl till, att icke äfwen du förargas. Ty, säg mig! När du ställdes inför den fattige,

föraktade, lidande, inför den ödmjuke, i allt af sin Fader beroende Menniskones Son; märkte du då icke, huru denna Hans bild war en motsats till ditt köttsliga wäsende? Märkte du icke, att när det medwetandet hos dig gjorde sig gällande: detta är den rätta bilden af menniskan, sådan skulle jag wara, sådan will Herren hafwa mig, sådan will Han göra mig — märkte du icke då, säga wi, att detta "tog emot" hos dig? Kände du icke, att denna Hans fattigdom wille döma ditt begär att hafwa och ega mycket af denna werldens gods; att Hans ringhet dömde ditt högmodiga sinne; att Hans ödmjukhet dömde din högfärd; att Hans beroende dömde din sjelfrådighet och egenwilja? Se då låg förargelsen nära. **Månge skola förarga sig öfwer Dig!** Skall du icke wara bland dessa, så måste du låta döma ditt wäsende och göra bättring. Endast så kan du undgå att förarga dig på Honom, som säger: **Salig är den som icke warder förargad i mig!**

Så döm då, Herre, med din bild den bild, som jag af naturen bär! Döm mitt högmod med din ödmjukhet, min sjelfrådighet med ditt beroende, min höghet med din ringhet, att jag icke må förarga mig uppå Dig, utan gifwa mig åt Dig, att warda din bild lik. Amen.

Jesu, jag med Dig will lida,
Werlden dö jag will med Dig.
Ja, döm mig, Jesu, här i tiden,
Förrän werlden döms af Dig,
Och när tiden är förliden,
I Din dom frikalla mig.

Fredag.

Månge förarga sig.

Månge skola förarga sig öfwer Dig. (Es. 52: 14.) Endast genom bättring kunna wi undgå att förarga oß på Christus, ty Han är och blifwer densamme Han warit. Bilden af Honom uti ordet, Guds wilja och råd uti Honom, den wäg Han förer oß; allt detta är ännu detsamma. Ännu ljuder det i sammanhang med lidandesförkunnelsen (Matth. 16: 21—25): **Hwilken som will följa Mig, han wedersake sig sjelf och tage sitt kors på sig och följe Mig. Ty hwilken som will behålla sitt lif, han skall mista det; och hwilken som mister sitt lif för min skull, Han skall finna det.** Ty Christus är densamme och förändrar Sig icke. Wi äro ock af naturen desamme. Derföre måste antingen wi förändras d. ä. fatta ett annat sinne, eller ocksa skola wi förarga oß på Honom, icke kunna förlika oß med Hans bild, sinne och wäg.

Det war derför de gamle fattade hela passionstiden såsom en botens tid. Derom skulle fastan i det yttre påminna. Den skulle wara ett uttryck af och på samma gång en hjelp och ett stöd för den inre försakelsen af sig sjelf. Wi kunna icke heller taga många steg med wår Frälsare under Hans lidande, utan att denna försakelse af oß sjelfwa tages i anspråk. Eller måste wi icke bekänna, att Hans willighet att lida dömer wår obenägenhet för allt hwad lidande heter? Under det Han umgås med att uttaga oß ur denna onda werld och deß fåfänga wäsende, äro wi, såsom lärjungarne, sysselsatta med tankar på och strid om, hwem som skall wara ypperst; under det Han aktar för intet hela denna werld med allt hwad den har, äro wi upptagne af denna werldens omsorger, de bedrägliga rikedomar och lifwets wällust; under det Han lefwer och andas, rör sig och har sin warelse uti det osynliga, äro wi bundne uti och upptagne utaf det synliga och närwarande; under det Han i stilla ödmjukhet wandrar sin wäg fram, traktar wårt sinne efter höga ting.

Men är det nu så, huru skulle wi kunna undgå att förarga oß på Honom, utan att göra bättring, utan att fatta ett annat sinne, som är ense med Hans, som älskar det Han älskar, som aktar ringa det Han aktar ringa, men aktar högt det, som i Hans ögon är stort och högt? — "Men Herren lider ju för oß, på det att wi icke skulle behöfwa lida". Ja wisserligen. Han bär wår synd, Han lider för oß, Han försonar wår synd. Men icke gör Han detta till den ändan, att wi nu skulle blifwa sådana som wi äro, att wi skulle få wara ostörda i wårt köttsliga sinne. Nej, Han **har offrat wåra synder i sin lekamen på träd, på det wi skulle wara döde synden och lefwa rättfärdigheten** (1 Petr. 2: 24), — ja, på det Han skulle **frälsa** oß. Men hwad wore det för en frälsning, om wi skulle förblifwa i wårt ogudeliga wäsende? Att så fatta Herrens lidande, såsom om det wore **endast** ett lidande för oß, att borttaga wår skuld, och icke ett lidande, som gick ut på att wår synd måtte dödas, det wore att förarga sig på Honom. Att icke wilja gå in uti det lidande med Honom, i hwilket man dör ifrån synden; det är att förarga sig på Honom. Derföre wilja wi hålla fasta, göra bättring; så skall Han blifwa oß kär; då skall allt hos Honom blifwa såsom ett bröd, hwarefter wi längta, ett osyradt bröd, hwarmed wi midt under fastan mättas och hugnas.

Herre Jesu! Mitt sinne är köttsligt af naturen och jag kan icke sjelf ändra det; men Du kan gifwa mig bättring och syndernas förlåtelse. Gör det, för ditt namns skull. Amen.

Jag ingå will af hjertat
Uti den fastetid,
Der köttets lustar lemnas
För helig kamp och strid
I Jesu spår.

Lördag.

Öfwersta presten.

Men alltså skall Han bestänka många hedningar. (Es. 52: 15.) Förnedringen och upphöjelsen har profeten i korta drag tecknat; han har wisat oß den öfwerstepresterligt och konungsligt thronande Messias. Nu låter han oß, likaså i korta drag, se Hans öfwerstepresterliga och konungsliga werksamhet, eller huru Han bland menniskor beter sig såsom öfwerstepreſt och konung. **Men alltså,** heter det, **skall Han bestänka många hedningar,** just såsom den lefwande ewige Öfwerstepresten, just såsom den der en gång warit föremål för förargelsen, warit ledare än andra menniskor; just derigenom är Han i stånd att bestänka många hedningar.

Öfwerstepresten bestänkte nådastolen och folket, ty försoningen, äfwen den förebildande, gällde både Gud och menniskor. Bestänkandet af folket betecknade tillämpningen af försoningen med Gud på folket, att den tillegnades detsamma. Så skall Herren såsom den rätte Öfwerstepresten bestänka många hedningar. **Ty hafwer oxablod och bockablod och strödd aska af kon helgat de orena till köttslig renhet, huru mycket mer skall Christi blod, som hafwer Sig sjelf obesmittad, genom den Helige Ande, Gudi offrat, rena wårt samwete af de döda gerningar till att tjena lefwande Gud.** (Ebr. 8: 13—14.) Hans evangelium är en Guds kraft och Hans blods kraft är genom detsamma werksam. Hwar det förkunnas, der är Han tillstädes för att bestänka hwarje hjerta, som öppnar sig för och mottager Honom i tron. Så framgår man till Gud på den nya och lefwande wäg, som Herren Jesus banat, **bestänkt uti hjertat ifrån ett ondt samwete.** (Ebr. 10: 22.) Ingen orenhet är så stor, att du ej från den kan warda renad; intet elände så stort, att du icke ur det kan uttagas till att tjena lefwande Gud — genom denne Öfwerstepresten.

Det är **hedningar** Han skall bestänka, icke blott sitt folk. Petrus förtäljer wid mötet i Jerusalem (Ap. G. 15), "att

hedningarne hörde evangelii ord genom hans mun och trodde", och **Gud, som hjertat känner, wittnade med dem, gifwandes dem den Hel. Ande — och gjorde ingen åtskilnad mellan oß och dem, utan rengjorde deras hjerta genom trona.** Till huru många hedningar har icke sedan deß samma evangelium kommit och renat deras hjertan! Huru många hafwa icke så fått ett godt samwete genom det **stänkelseblod, som bättre talar än Abels blod!** (Ebr. 12: 24.) Men ack, huru många finnas icke af dessa, hwilka ännu icke blifwit bestänkta! Huru många, som gå med ett ondt samwete och förgäfwes söka den rening, som deras hjertan behöfde!

Hwarje högtid, under hwilken wi i så rikt mått få del af ordets wälsignelse genom förkunnelsen af Guds dråpliga gerningar, manar oß då wisserligen att tänka på dem, för hwilka häraf intet förkunnadt är. Så gör ock passionstiden. Hafwa wi sjelfwa smakat, att Han är god, huru skulle wi icke då längta efter att meddela andra af detta goda! Huru tacksam skulle icke så mången hedning wara för blotta smulorna från wåra bord, för några ord om den Öfwersteprest, som med sitt blod renar från alla synder!

Men huru mäktigt manas wi då icke att för egen del söka delaktighet i kraften af Jesu Christi blod! Huru manande för oß att lemna Herren wåra hjertan, att de af Honom måtte renas, på det Hans blod på oß ej må warda förspildt!

Du himmelske Öfwersteprest, som will bestänka oß med ditt blod, öppna wåra hjertan för Dig, att de ock måtte öppna sig i kärleken för dem, som af dig intet weta! Amen.

O Jesu! det blodet som talar så mildt,
Ditt blod, som från korset flöt neder,
Gif att det på mig ej må blifwa förspildt!
På Dig jag förtröstar och beder:
Gud ware mig syndare nådig!

4.

Passionspredikan på 1:sta Söndagen i Fastan.

I Jesu namn!

(Sw. Ps. 77: 1—4.)

Före påskahögtiden, efter Jesus wißte, att Hans tid war kommen, att Han gå skulle af denna werlden till Fadren, såsom Han hade älskat sine, som woro i werlden, så älskade Han dem till ändan. Då nu aftonen wardt, kom Han och satte Sig till bords med de tolf apostlar, och sade till dem: Jag hafwer med myđen äftundan begärt äta detta påskalammet med eder, förr än Jag lider; ty Jag säger eder, att härefter skall Jag icke äta deraf, till deß det fullkomnadt warder i Guds rike. Och Han tog kalken, tackade och sade: Tager honom och skifter eder emellan; ty Jag säger eder, att Jag icke skall dricka det af winträd kommet är, intill den dagen Jag warder det drickande nytt med eder i min Faders rike.

Men wid de åto om natten, då Herren Jesus förrådd wardt, tog Han brödet, tackade, bröt det och gaf lärjungarne och sade: Tager och äter; detta är min lekamen, som för eder utgifwen warder; det görer till min åminnelse. Sammalunda tog Han ock kalken efter nattwarden, tackade, gaf dem och sade: Dricker häraf alle, detta är kalken, det nya testamentet i mitt blod, som för eder och för många utgjutet warder till syndernas förlätelse. Detta görer, så ofta I dricken, till min åminnelse. Och de drucko deraf alle.

Wisade oß den första delen af denna att Christi kärlek till **syndare i allmänhet,** huru Han går i döden för sina fiender; så se wi här Hans kärlek till **de sina.** Derhän syftade ju ocksä den sista delen utaf den text, wi sist betraktade, i hwilken Herren sökte ett rum för sig och de sina och manade **oß** att tillreda för Honom. Så wilja wi då i dag betrakta

Jesu kärlek till de sina i werlden.

I.

Att det är en skilnad mellan Guds och Christi kärlek **till alla** menniskor och till Jesu **lärjungar,** det se wi

så tydligt endast af den nu upplästa texten, att derom icke kan wara något twifwel. Älskade Han icke sina fiender, älskade Han icke Judas? Jo, wisserligen. Han gick för dem i döden lika mycket, som för sina lärjungar, älskade dem således i wiß mening lika mycket, som dessa senare, wille deras frälsning och wäl lika mycket, som Han wille lärjungarnes. Och dock hwilken skilnad, hwilken himmelswid skilnad! Hos de förra, sina fiender, fann Han intet rum för sin kärlek; hos de senare fann Han ingång. Detta förklarar skilnaden. Detta wisar grunden till densamma. — En fader, en moder älskar twå sina barn, icke för deras goda egenskapers skull, utan emedan de äro barn. Det ena af dessa barn sätter sig motsträfwigt emot föräldrakärleken, som derwid blöder, emedan den icke får winna sitt mål, icke får sin kärlek och sin kärlekswilja fram; det andra barnet låter denna kärlek hos sig finna rum, låter den winna sitt mål. Har icke fadren och modren älskat båda lika? Men huru olika kommer icke denna kärlek att arta sig, just derför att den hos det ena af barnen wann sitt mål, hade framgång, hos det andra rönte motstånd och så tillbakawisades, ja gjordes om intet till sina werkningar? Sammalunda här. — Jesus har älskat oß alla, Jesus älskar oß alla. Han har älskat oß alla så, att Han gått i döden för oß alla. Han älskar oß alla så, att Han will allas wår frälsning och salighet. Men en står Honom emot, en annan lemnar Honom rum i sitt hjerta. En will blifwa uti sin synd, en annan will låta frälsa sig ifrån sin synd. Hos den ene röner hans frälsarekärlek motstånd. Denna frälsarekärlek omgifwer syndaren, söker honom, går efter honom, men förgäfwes. Så war det t. ex. med det förlorade barnet Judas; så med mången ännu i dag. — Hos en annan finner Han ingång med sin kärlek. Denne gifwer sig åt denna kärlek, låter älska sig ut ifrån synden och werlden. Så war det med de öfriga lärjungarne. Så är det ännu i dag med alla dem, hwilka, såsom Jesu lärjungar, wilja låta frälsa sig från synden. — Derföre se wi nu ock, huru, då Herren kommer ibland de sina denna sista afton, Hans kärlek, emedan den har fritt rum, liksom flödar ut och öfwer lärjungarne, ja ut till och ut öfwer alla dem, som

genom deras ord tro på Honom. Nu kan Herren andas ut. Nu kan Han gifwa luft åt sitt innersta.

Detta hafwa wi welat förutskicka till förklaring utaf det uttryck, som Johannes brukar: "de sina" — **såsom Han hade älskat de sina** o. s. w. Härmed är ingen utestängd från Jesu kärlek, så att icke **han** också skulle kunna få erfara den. Ty hwad wille wäl Herren hellre, än att Han kunde få bewisa den mot alla, såsom emot de sina? Kan icke hwar och en, som will lemna sitt hjerta åt Honom, hwar och en, som will låta hjelpa sig ut från syndawäsendet och ur syndaeländet, få wända sig till Honom och blifwa Hans lärjunge? — Men det är dock wißt, att utan en sådan omwändelse kan ingen erfara denna Jesu kärlek till de sina, ty Jesu kärlek will frälsa från synden. Men så är det då ock wißt, att ingen, som i likhet med lärjungarne will lemna sig åt Herren, will låta Hans heliga kärlek hos sig hafwa rum, för sin swaghets eller orenhets eller myckna skröplighets skull behöfwer utesluta sig eller skall uteslutas från delaktigheten uti och erfarenheten utaf denna Jesu kärlek till de sina, ty Jesu kärlek är full af nåd och barmhertighet. Men går denna Hans kärlek, som han beter, derpå ut, att Han måtte få frälsa oß från wår synd, så är det ju tydligt, att **ju mera** en Hans lärjunge öppnar sitt hjerta för Honom och will lemna och gifwa allt sitt orena wäsende att dödas i och bortbrännas af Hans kärleks nitälskande glöd, desto **mera** skall han ock få erfara af Herrens kärlek till de sina, ty i samma mån som denna kärlek får werka det den will, skall den ju ock bete sig i sin rikedom. Detta ligger lika tydligt i sakens natur, som uti hwad Herren sjelf så ofta uttalar. Med detta för ögonen wilja wi nu följa Jesu kärlek till de sina i werlden uti de spår, "som till himlen leda upp".

II.

Före påskahögtiden, efter Jesus wißte, att Hans tid war kommen, att Han gå skulle af denna werlden till Fadren, såsom Han hade älskat sina, som woro i werlden, så älskade Han dem till ändan. Wid sista passionsbetraktelsen hörde wi,

huru Evangelisten Mattheus ledde berättelsen öfwer från Jesu sista tal till Hans sista lidande. Här höra wi nu den lärjunge, som Jesus älskade, på ett sätt, som är honom egendomligt, öfwergå från berättelsen om de intryck, som Lazari uppwäckelse och Herrens dermed i sammanhang stående tal haft med sig, till berättelsen om Jesu lidandes stunder och hwad som under dem förekom. Så talar Johannes (13: 1): **Före påskahögtiden, efter Jesus wißte, att Hans tid war kommen, att Han gå skulle af denna werlden till Fadren, såsom Han hade älskat sina, som woro i werlden, så älskade Han dem till ändan.** Detta är den öfwerskrift, som Johannes sätter öfwer ingången till Jesu lidande; men med samma ord har han ju beskrifwit hela Herrens lif med lärjungarne allt ifrån början, och härmed har Han ju i sjelfwa werket gifwit ett lösens ord för Jesu lärjungar i alla tider med afseende på hwad de få erfara af sin Frälsare, ett "motto" som hwar och en af dem wäl borde göra till sitt lifs motto.

Sin kärlek till de sina hade Frälsaren under sin wandring med dem wisat uti sin utkorelse af dem, uti sitt tålamod med dem, uti lärande, tröstande, underwisande och bestraffande. Och hwilken herrlig kärlekens frukt är icke tålamodet, det tålamod, som en syndare behöfwer af sin Frälsare, men som ock den ene Jesu lärjungen behöfwer af den andre! Må wi icke skatta detta ringa, icke försumma att bewisa det! Bristerna och swagheterna, som wi finna den ene hos den andre, om de än äro intet i jemförelse med dem, Herren finner hos oß, de äro dock ett hårdt skal, som kärleken först har att genomtränga. Derför står **det** allra först uti kärlekens pris (1 Kor. 13), att kärleken är **tålig** och mild. — Då det nu trädde fram för Hans medwetande, att **Hans tid war kommen att Han gå skulle af denna werlden till Fadren,** genom död, såsom hwar och en af oß, men på ett sätt som ingen annan, så glömde Han derwid icke sina lärjungar, som woro i werlden och der skulle wara qwar, utan betedde dem samma, ja än större kärlek intill ändan, wid slutet af sitt lif. Allt det följande är såsom ett utflöde af denna kärlek.

Då nu aftonen wardt, kom Han och satte Sig till bords

med de tolf apostlar, och sade till dem: Jag hafwer med mycken åstundan begärt äta detta påskalammet med eder, förr än Jag lider. Skola wi fatta något af dessa ords öfwerswinneliga innehåll, så må wi stanna och besinna arten af den kärlek, som talar uti dem; då skall den ock kunna komma oß nära, och den Herren sjelf, som talat dem. Wi skola då ocksä bättre förstå det följande, som berättar hwad Han företager bland de sina.

Herren hade med sina lärjungar infunnit Sig i den för Honom tillredda salen. Han hade satt Sig till bords med dem. Då uttalar Han de underbara orden: **Jag hafwer med mycken åstundan begärt äta detta påskalammet med eder, förr än Jag lider.** "Tröst!" med detta enda ord gifwer Bengel förklaringen af detta ställe. Han har **begärt** eller önskat att äta detta påskalammet med sina lärjungar. Derefter har Han **åstundat** med ifrig längtan, med mycken åstundan. Hwarför, må wi wäl fråga. Och då wi söka swaret på denna fråga, skola wi, från hwilken sida wi än se det, finna och igenkänna Jesu kärlek från olika sidor.

Uti Frälsarens ord wid detta tillfälle finna wi det så tydligt uttryckt, att Han kände behofwet af en **afskedsstund** bland de sina, att det icke kan wara twifwel om, att ju den längtan Han hyste war en längtan efter att ännu en gång, just wid detta tillfälle, hafwa de sina närwarande och få wara tillsamman med dem. Denna känsla af afskedets betydelse och deß smärta gifwer sig ju tydligt uttryck uti de orden: **förr än Jag lider**; och: **Jag skall icke äta deraf, till deß det fullkomnadt warder i Guds rike. Jag skall icke dricka det af winträd kommet är, intill den dagen Jag warder det drickande nytt med eder i min Faders rike.** — Men är det icke allt för menskligt tänkt om Honom, att afskedet skulle för Honom betydt så mycket, sä att det för Honom, särskildt i dessa swåra stunder, skulle haft någon betydelse? Wisserligen icke. Han är Gud och menniska; gudamenskligt är Hans hela lif från början till slut. Men är det detta, då är och måste det ju äfwen wara i full mening menskligt. Gudomlig war Hans kärlek; men denna Hans gudomliga kärlek rörde och yttrade sig på mensk-

ligt sätt, såsom hos en **menniska,** så att **allt** menskligt i hwilket sann, gudomlig kärlek kan wara med, intogs, genomträngdes och sattes i rörelse af denna Hans kärlek. "Hans hjerta är ett menniskohjerta med alla **de** känslor, förnimmelser och rörelser, med all **den** längtan, åstundan, bäfwan, som detta lifwet i lekamen har med sig, så widt det utan synd hör till den jordiska menniskans natur och tillstånd. Äfwen för Honom såsom kännande menniska gifwes ett smärtsamt affked. Derför åstundar Han ock af hjertat att göra detta affked för Sig och de sina wederqwickande genom kärlekströst midt under skilsmessans smärta, för att såmedelst på gudomligt sätt helga det mensfliga. Ty midt under det att det tillkommande öfwerswinneligen bjuder Honom ersättning för det närwarandes bitterhet, är Han dock på menskligt sätt fästad wid detta lif i lekamen, wid denna förtroliga gemenskap under den jordiska samwaron, wid denna på detta sätt icke återkommande kärlekens tid." Huru nära kommer icke Herren de sina med denna sant menskliga kärlek äfwen uti alla deras menskliga förhållanden? Huru dyrbart, att Han förstår, såsom en den der sjelf känt och erfarit det, det ljufwa i dessa menskliga band och förbindelser, men ocksă det gripande och det bittra uti allt, hwad som heter slitande af dessa band! Wi hafwa då i Honom en, som wid allt sådant icke står på afstånd, främmande, då ocksă utan medlidande lemnande oß åt oß sjelfwa med **dessa** känslor, **dessa** smärtor; utan wi hafwa en, som kan känna med oß, hafwa warkunsamhet med wår swaghet, i kärleken lefwa ett helt menskligt lif med oß; ja, wi **hafwa** en sådan Öfwerstepresť, ty han har ju icke aflagt sin menskliget der Han sitter på Majestätets högra hand.

Frälsarens åstundan war det således att wid detta påskalams ätande ännu en gång wara tillsamman med de sina till affked. Men härmed äro Hans ord: **Jag hafwer med mycken åstundan begärt äta detta påskalam med eder, förr än Jag lider,** ej uttömda. Såsom Israelit har Han alla Guds stadgar och ordningar kära; att gå in uti dessa, till hwilka äfwen påskalammet hörde, det är Hans lust, Hans lifslust. Och än mera: skulle Han icke delat med alla rättfärdiga och profeter,

som åstundat uppfyllelsen af Guds löften, längtan efter denna uppfyllelse? Och än mera: Han som sjelf skall wara uppfyllelsen, som sjelf skall blifwa påskalammet, Han åstundar nu i gudomlig kärlek att gifwa sitt lif till återlösen för många. Han wet hwad detta skall kosta Honom, Hans lif. Men kärleken är starkare än döden. Så är Hans kärleks åstundan att lida döden för oß, syndare, starkare än Hans smärta. Men äfwen denna Hans kärlek, som kommer Honom att längta efter sitt utgifwande, wisar sig uti en kärlek till de sina i werlden dermed, att Han förklarar förebilden, påskalammet och deß ätande, till något högre. Wid och under påskalammets ätande instiftar Han den heliga nattwarden för att uti den wara när de sina och bete kärleken till de sina i werlden. Ocksä härefter hade Han längtat. Ja,

III.

Uti den hel. nattwarden beter Herren sin kärlek till de sina uti werlden. — Men wid de åto om natten, då Herren Jesus förrådd wardt, tog Han brödet, tackade, bröt det och gaf lärjungarne och sade: Tager och äter; detta är min lekamen, som för eder utgifwen warder; det görer till min åminnelse. Sammalunda tog Han ock kalken efter nattwarden, tackade, gaf dem och sade: Dricker häraf alle, detta är kalken, det nya testamentet i mitt blod, som för eder och för många utgjutet warder till syndernas förlåtelse. Detta görer, så ofta I dricken, till min åminnelse. Påskalammet åts till åminnelse af Guds stora och herrliga frälsningsgerning, Israels utförande af Egypti land och ur träldomens hus. Detta war ju den Guds nådesgerning, på hwilken förbundet i gamla testamentets tid hwilade. Till den återföra profeterna folkets tankar, till den hänwisa de folket, när de wilja styrka deß tro. Till åminnelse af densamma skulle de äta påskalammet och hålla påska. — Herren gick nu att med sin egen kropps offer finna en ewig förloßning ur syndens träldom för alla genom att stifta ett nytt förbund med utgjutande af sitt blod, det nya testamentets. Och det är ju, såsom wi nyß hafwa hört, derefter Han åstundat. Nu will

Han, att Hans lärjungar skola hafwa detta i åminnelse. Derför stiftade Han nattwarden, sägande: **det görer till min åminnelse; detta görer, så ofta I dricken, till min åminnelse.** Dock icke till åminnelse endast af detta, som Han **gjort**, utan till åminnelse af **Honom sjelf: "till min åminnelse"**, ja af Honom sjelf personligen, Honom sådan Han betett Sig emot de sina, till åminnelse af Honom, särskildt sådan Han i denna natt, då Han förrådd wardt, hade gjort Sig känd för dem, älskande dem intill ändan. Likasom nu sjelfwa den Guds frälsningsgerning, genom hwilken Han beredde förloßningen ur syndens träldom, war en inre, andelig, i jemförelse med förloßningen ur Egypten, så är ock åminnelsemedlet, som gifwes, utaf en helt annan, inre och andligare art, än det som påskalammet erbjöd. Detsamma gaf med slagtandet, stekandet o. s. w. en yttre påminnelse om den natt, då Gud förde Israel ur Egypten. I den heliga nattwarden gifwer Herren sin egen i döden utgifna lekamen, sitt eget till syndernas förlåtelse utgjutna blod, att af de sina ätas och drickas. Wore brödet och winet endast ett tecken, som i det yttre påminte om, hwad som med Herren skett, då hade wi ett wida mindre kraftigt och tilltalande åminnelsemedel än Israel uti påskalammet. Men gifwer Herren sin egen lekamen och sitt eget blod, sin i döden utgifna, men förklarade, lefwandegörande kropp; se då hafwa wi här en åminnelse, som Han sjelf **werkar** just dermed, att Han gifwer **Sig sjelf**, en åminnelse, genom hwilken Han sjelf träder fram för de sina och kommer i deras tankar, en åminnelse, ej blott af något som för länge sedan skett, utan af Honom som lefwer, en åminnelse, i hwilken man har Honom, om än osynlig, närwarande hos sig. Så har då Herren uti den hel. nattwarden welat fortsätta den kärleksgemenskap med de sina, som Han, hwad den synliga närwaron angår, afbröt med sitt afsked. Och så fullkomnas i nattwarden de orden: **såsom Han älskat de sina, som woro i werlden, så älskade Han dem intill ändan.** Eller hwad annat ligger deruti att Herren Jesus Christus gifwit och stiftat nattwarden till sin åminnelse, än att Han ännu i dag uti den kommer till sina lärjungar, än att Han älskar dem intill ändan och beter dem samma kärlek, som Han betedde sina

första lärjungar, och det i den mån som deras hjertan ännu äro öppna för Honom? Få de icke här röna samma Hans tålamod och fördrag? De sakna ju härwid icke heller Hans tuktan och bestraffning, om de möta Honom med den sjelfpröfning, som Han en gång framkallade wid den första nattwarden med de orden: **En af eder skall förråda mig,** den sjelfpröfning, till hwilken ock Hans apostel förmanar. Är Han icke ännu den, som nedlåter Sig att twå deras fötter från all orenhet, såsom Han gjorde wid fotatwagningen? Kommer Han icke för att wara närwarande hos dem, just såsom den der i sin gudamenskliga kärlek will gå in att blifwa när dem i deras menskliga förhållanden, deltagande med dem och räckande dem icke mensklig utan gudomlig tröst, icke mensklig utan gudomlig hjelp? Så lyser i nattwarden Jesu kärlek till de sina i werlden. Och huru skulle det wäl wara att lefwa i denna werld utan Jesu kärlek; i denna **fåfängliga** werld utan den kärlek som **blifwer,** i denna werld, der "allt är bemängdt med pust", utan den kärlek, som "ger den rena lust", i denna **syndens** orenande werld utan Jesu **renande,** förlåtande kärlek, i denna **besmittande** werld utan Jesu rensande, **helgande** kärlek, i denna **smärtornas** werld utan Jesu **helande** kärlek, ja i **denna** werld utan att ha utsigt till **en annan,** der Jesu kärlek skall på ett nytt sätt uppenbara sig?

IV.

Den kärlek, Jesus bewisar de sina i denna werlden, innebär nemligen ett löfte om Hans kärleks åtnjutande i den tillkommande werlden. Likasom Frälsaren sjelf kastar en blick in uti detta tillkommande, för att dermed styrka Sig i afskedets och lidandets stund, så riktar Han ock sina lärjungars blick dit. Han säger: **Jag hafwer med mycken åstundan begärt äta detta påskalammet med eder, förr än Jag lider; ty Jag säger eder, att härefter skall Jag icke äta deraf, till deß det fullkomnadt warder i Guds rike;** och: **Tager honom och skifter eder emellan; ty Jag säger eder, att Jag icke skall dricka det af winträd kommet är, intill den dagen Jag warder det**

drickande nytt med eder i min Faders rike. Påskalammet hade nu nått sin fullbordan uti Christus, uti det Gudsrike der Han gifwer Sig sjelf åt de sina. Påskalammets ätande fullkomnas wid ätandet i nattwarden. Men nattwarden är ännu icke det högsta och sista medlet för Herrens samwaro med de sina. Den wäntar på sin högsta fullbordan i det himmelska Gudsriket, och ätandet wid nattwarden fullkomnas wid ätandet och drickandet der i Fadrens rike. "Wi få icke förswaga orden, att intet ätande och drickande der skulle förekomma, men icke heller få wi föreställa oß något annat ätande och drickande, än det, hwarigenom nattwarden fullkomnas. Så lofwar Herren nytt på nytt wid uppfyllelsen i Guds rike." Salig den som äter bröd i Guds rike, äter det nya brödet, dricker af det nya winet. "Nu", säger någon, "äta och dricka wi af Honom, men till slut will och skall Han, såsom här säges, äta och dricka med oß. Påskalammet i Egypten war, redan i begynnelsen, en fest för de förskonade och befriade, såsom ordet betyder; wid den sista uppfyllelsen af detta bjuder den nya jorden åt de förklarade menniskorna, åt hufwudet såwäl som lemmarne, en ny festspis jemte dryck. Då när alla fiender, såsom Egyptierna, äro förkastade, då när Guds folk, såsom Israeliterna, är förskonadt och befriadt, när nådens och gåfwans fullhet äfwen i den förnyade skapelsen såsom mat och dryck skall wara utbredd och utgjuten — då skall Christus i högsta mening fira det ewiga påska, den ewiga stora nattwarden i himmelen med de sina och sjelf äta såsom förut och dock öfwerswinneligen annorlunda." — Detta är hwad Jesu kärlek har bewarat åt de sina, åt dem som Honom älska, ett lifsens bröd, ett himmelskt manna åt den som winner. Men det är icke så förlagdt i det tillkommande, att Han icke redan här skulle låta de sina smaka och erfara något deraf, allt efter som de äro skicklige dertill och allt efter som lidandet gör att de behöfwa erfara det. Sjelfwa den hel. nattwarden innebär ju ett löfte härom och en underpant härpå. Ock om än det icke är det wanliga, att den heliga nattwardens åtnjutande har ett sådant smakande med sig, utan man är hänwisad till trons wäg och får wara tacksam, om med nattwardsbegåendet följer en förnyad åtanke

af Frälsaren, så ligger det wäl icke utom Jesu lärjungars erfarenhet, att Herren der kan iskänka för dem något af den tillkommande werldens kraft. Emellertid hafwa de Hans kärlek i denna werlden, så länge de äro i den; och de skola icke sakna den i den tillkommande. Inträdande i denna skola de wisserligen instämma uti detta: **Såsom Han älskade oß i werlden, så älskar Han i ewighet.**

Må det wi härmed welat säga om Jesu kärlek till de sina i denna werlden ocksä warda sagdt i wåra hjertan af Honom, som utgjuter Guds och Christi kärlek uti hjertat, af Guds Hel. Ande! Men du, min åh., synes dig icke denna kärlek stor? Tilltalar den icke ditt hjerta? Wille du icke wara med bland dessa, som Han kallar "de sina", dessa lärjungar, som denna kärlek gäller? — Jesu kärlek gäller wäl hwar och en af eder, så att Han söker dig, kallar dig till sin gemenskap och delaktighet; men Hans kärlek till de sina får du ej erfara, om du icke lemnar ditt hjerta åt Honom. Men lemnar du Honom rum, såsom lärjungarne det gjorde, så skall du få se, huru nådefull Han är i denna sin kärlek, att din synd och ditt elände icke hindrar Honom att bewisa den, om du endast will låta Honom frälsa dig från synden. Och ju mera du will gifwa din synd till spillo att förtäras af Hans kärlek, desto mera skall Han kunna uppenbara sin kärlek till dig och hos dig. Tala med Honom om denna kärlek; bed Honom wisa dig, hwad som är den emot, att du derifrån måtte renas; sök Honom ofta uti Hans nattward, att du må hafwa Honom i åminnelse och **blifwa i Hans kärlek.**

Du bar ditt kors. Så lär ock mig,
O segerhjelte, winna
Och, uppå korsets helga stig,
Till himlamålet hinna!
Då är min själ
Förwarad wäl
Och lefwer af din kärlek. Amen.

Ps. 150: 1—2.

5.

1:sta weckan i Fastan.

Måndag.

Konungen.

Konungar skola hålla sin mun för Honom. (Es. 52: 15.) Så skall Han bestänka många hedningar, att ock konungar skola hålla sin mun för Honom. Just uti Hans öfwerste-presterliga werk har Hans konungsliga sin grund. Emedan Han offrat ett offer för synderna det ewinnerliga gäller, sitter Han på majestätsens högra sida i himmelen. Och der Han med sitt evangelium får gå fram, der bewisar sig kraften af detsamma ej blott deruti, att det renar hjertan, utan att det ock underlägger sig dem. När hedningarne bestänkas, så upp-rättas ock ibland dem trons lydnad. Och hwad annat inne-bär wäl detta uttryck: Hålla sin mun för Honom, än just denna owilkorliga lydnad, detta obetingade underkastande, hwilket icke mera lemnar rum för någon gensägelse. Till en sådan underdånighet skall Han bringa äfwen jordens mäktige: Ocksä konungar skola hålla sin mun för Honom.

Wäl weta wi, att ej blott folken tala fåfängt, utan att ocksä konungarne på jorden resa sig upp emot Herren och Hans smorde, för att sönderslita deras bojor och kasta deras band ifrån sig; men sedan Herren insatt sin konung på sitt heliga berg Zion, så har dock mer än en af jordens höge låtit underwisa sig. Ja, mer än en konung har hyllat denne konungen i sitt hjerta. Och der man än icke i hjertat gifwit Honom sin hyllning, der har man dock hyllat Honom medelst erkännande af Hans ord och rätter. Huru många konungar hålla icke ännu i denna dag sin mun för Honom? Wi kunna ju härwid icke undgå att tänka på det förhållandet, att när denne Herrens ord kungöres och predikas, konungar så wäl som andre tiga och höra till. Ja är det icke något underligt, att ännu i dag, då gensägelsen mot Herren och Hans ord blifwit

så allmän, hans ords predikan dock ännu är fri, ja ej blott fri, utan att den ännu har denna, om än wisserligen endast yttre makt med sig, denna makt, att ingen wid förkunnelsen af Herrens ord uti församlingen djerfwes höja sin röst emot detsamma? Beror det icke derpå, att Herren är konung?

Men icke ligger uti detta förhållande allt, hwad de orden: **Också konungar skola hålla sin mun för Honom,** innebära. Det finnes ett tigande för Honom, som innebär wida mer än detta; ett botfärdighetens tigande, då en menniska, öfwerbewisad om sin synd och skuld, låter **sin mun tillstoppas** (Rom. 3: 19); ett trons tigande, sådant som Marias, då hon i tron böjer sig för Herrens löftesord: **Si Herrens tjenarinna; warde mig efter ditt tal;** ett ödmjukhetens tigande under stilla lyßnande till hwad Herren talar, sådant som Marias wid Jesu fötter, sådant som Samuels då han säger: **Herre tala, ty din tjenare hörer till;** ett tålamodets tigande under lidandet: **Jag will tiga och icke upplåta min mun; du skall wäl görat;** ett tigande, då man lemnar alla gensägelser och böjer sig i stoftet för Herren och Hans wilja. Till ett sådant skall det ock en gång komma med konungar och förstar uti Herrens fridsrike. Men innan den tiden kommer, hafwa wi att wänta helt annat än folkens och konungarnes tigande. De skola resa sig mot Honom och wisa, att de **icke wilja, att Denne råder öfwer dem.** Ty konungen är ännu i "främmande land". Men må wi icke låta oß indragas i det upproriska wäsendet! Må wi i stället se till, att wi blifwa Honom rätt underdånige, **tiga för Honom,** så skall ock wår tid komma, tiden för regerandet med Christus.

Herre, jag will tiga för dig och icke upplåta min mun: du skall wäl göra't. Gör mig dig underdånig, att du må herska öfwer mig i allt, du min konung och min Gud. Amen.

Din spira, Jesu! sträckes ut,
Så långt som dagen hinner.
Ditt rike står till tidens slut,
Det står, då allt förswinner.
Ditt namn bekäns med himmelskt mod,
Och för ditt kors, din segerstod,
Nedfalla folk och kungar.

Tisdag.

De skola höra det med lust.

Ty dem som intet deraf förkunnadt är, de skola se det med lust, och de som intet deraf hört hafwa, de skola besinnat. (Es. 52: 15.)

De, som intet deraf förkunnadt är, äro hedningarne; de hafwa intet hört derom, att Gud sändt sin Son att wara öfwerstepresst och konung, men just derföre sågo de också med lust det som Guds eget folk icke aktade; derföre besinnade också de det som de egne icke anammade. Läsa wi berättelsen om apostlarnes gerningar, så finna wi på mer än ett ställe detta besannadt. Huru togo icke hedningarne wid evangelium! Med hwilken begärlighet anammade icke den ethiopiske kamreraren predikan af evangelium om Jesus, då Philippus uttydde för honom de orden just ur detta Esaias' 53 kap. 7 v.: **Såsom ett får wardt Han ledd till att slagtas, och såsom ett lam är tyst för honom, som klipper det, så hafwer Han icke öppnat sin mun! Kamreraren for sin wäg och war glad.** Läs Ap. G. 8: 26—40 samt 13: 46—49 m. fl. ställen. Och huru höra wi icke ännu i dag, att de, för hwilka intet utaf allt detta, som wi under passionstiden betrakta, förkunnadt är, med lust höra missionärens ord och besinnat, under det att man i christenheten, såsom en gång i Israel, går det likgiltigt förbi eller endast med kallsinnighet hör derpå!

Med lust wille dock detta ordet höras, hwarje gång det på nytt ljuder ibland oß, det wille i hjertat betraktas. Men huru skall det komma dertill? Det will ju så lätt blifwa gammalt, emedan nästan hwar och en kan det utantill och så wäl känner nästan hwarje uttryck som passionshistorien begagnar. Så läser och hör man det med ett likgiltigt sinne, om det annars blifwer läst och hördt. Huru skall det då blifwa nytt, så att man får lust dertill och besinnar och begrundar det? Månne ett nytt evangelium om Christus och Hans lidande, död, försoning af wåra synder o. s. w. är hwad som behöfwes? O nej; der=

med hade man ju förkastat och förwändt det rätta Guds evangelium. Dermed wore ock i sjelfwa werket det ombytliga sinnet icke tillfredsstäldt; ty snart skulle det då åter wilja hafwa ännu något annat, ännu nyare meningar och framställningar, och så i oändlighet, såsom det alltid har warit. Nej, det är från ett annat håll det skall komma, som ger lust till ordet om den lidande Frälsaren, derinifrån, derigenom att ditt hjerta får göra ny erfarenhet af sitt elände och så kommer till ett nytt, djupare begär, ny, större angelägenhet och ifwer, ny, innerligare längtan, hunger och törst efter lefwande Gud, efter Hans rättfärdighet och upprättandet af Hans bild hos dig och dermed äfwen efter allt, hwad Herren Jesus är och hwad Herren Jesus wunnit åt dig. Derigenom allena skola wi komma att höra med lust. Ty ju mera wi göra bättring af wårt köttsliga sinne, ju mera wi blifwa derom angelägne att werkligen och fullt warda delaktige af Hans nåd, desto mera skola wi i allt det, som förkunnas i ordet om Christi lidande, se wår lust. Då skall det blifwa nytt, såsom spisen för den hungrige. Då skola wi besinna, begrunda det, "sätta det i wårt hjerta" och der betrakta det, såsom hade wi förut intet deraf hört och såsom hade det förut ej warit oß förkunnadt.

Ack, så uppwäck då, Herre Jesu! i wåra hjertan ett nytt, lefwande begär efter Dig, en ny hunger och törst efter Dig och det goda, som Du åt oß wunnit, på det att wi med lust måtte höra och i wåra hjertan besinna alla de herrliga ting som predikas i Guds stad! Wänd bort wåra ögon, att de icke se efter en onyttig läras nyhet, men öppna dem för det ewigt nya i ordet om ditt lidande och död. Amen.

O Jesu Christ, som mandom tog,
Hjelp oß att komma städs ihåg
Din bittra död, ditt rena ord!
I dem wår själ blir saliggjord. :,:

O Helge And'! gif oß din nåd,
Att alltid följa dina råd.
Ledsage, hägne oß din hand,
Gud Fader, Son och Helge And'! :,:

Onsdag.

Ho tror?

Men ho tror wår predikan — —? (Es. 53: 1.)

Förut är skildradt, huru hedningarne skola med lust höra evangelium. Gent emot deras annammande af Christus ställes nu Israels otro. Det är det sedermera botfärdiga folket, som nu sjelf — ocksä genom sina profeter — klagande frågar: **Ho tror wår predikan?** Ho tror den predikan, som bland oß ljuder om Guds tjenaren, om den förnedrade och upphöjde Menniskones Son? Och en sådan fråga höfwes wäl under passionstiden. Ja, midt i christenheten, hwilken, i likhet med hwad en gång war fallet med Israel, har denna predikan om den korsfäste Christus ibland sig, må det wäl så frågas af alla evangelii predikanter, af alla Herrens lärjungar: Ho tror wår predikan?

Paulus betygar: **Wi predike den korsfäste Christum, Judomen en förargelse, och Grekomen en galenskap. Men dem samma, Judom och Grekom, som kallade äro, predika wi Christum, Guds kraft och Guds wisdom; ty Guds galenskap är wisare än menniskor, och Guds swaghet är starkare än menniskor.** (1 Cor. 1: 23—25.) Tro wi denna predikan? Är den för oß Guds kraft, Guds wisdom? Är den kraft, som den korsfäste Christus och predikan om Honom innesluter, för oß starkare än menniskor och allt hwad menniskokraft heter? Är den wisdom, som ligger i Christi kors, för oß wisare än menniskor och all menniskowisdom? O, huru många hafwa icke bortkastat denna wisdom, som wore den dårskap! Huru många försmå icke denna kraft, som wore den idel wanmakt! Men är det då underligt, att den ena dårskapen aflöser den andra under namn af wisdom? Och är det wäl då underligt, att den menskliga kraften och ansträngningarne på så många håll bewisa sig wanmäktiga gent emot nöden och eländet, som ej wilja låta sig hejdas?

Och i hwilken fara stå icke äfwen wi, som ej wilja bort=

kasta Guds wisdom eller försmå Guds kraft, att på ett eller annat sätt taga bort förargelsen från Christi kors och från predikan af den korsfäste! Dermed göra wi det om intet. Ho ibland oß tror denna predikan? Ho tror på den wisdom och kraft som i den ligga förborgade? Ho tager sitt förnuft rätt till fånga under Christi lydnad? Ho tror denna predikan, så att han i den har sin wisdom och finner allt mera af den hemliga **fördolda Guds wisdom, den Gud före werldens begynnelse förskickat hafwer till wår frälsning** (1 Cor. 2: 7), så att han i den söker och finner frälsande kraft? Det är ju redan med afseende på denna predikan som apostelen i 1 Cor. 2: 9 tillämpar de orden: **Det intet öga sett hafwer och intet öra hört och uti ingen menniskas hjerta stiget är, det hafwer Gud beredt dem, som Honom älska.**

Men wilja wi så tro och få erfara denna predikan, då får wår tro icke stå på menniskors wisdom, på deras ord och meningar om Christi kors och försoningen, utan på Guds kraft; och denna will Han genom sin Helige Ande låta dem erfara, som om Honom bedja. Och när skulle wi wäl mera manas att bedja om Anden, som utransakar allting, än då wi stå inför Christi kors?!

Himmelske Fader, gif oß då wisdomens och uppenbarelsens Ande, till din kunskap! Uppenbara oß din Son, att wi måtte i sanning tro predikan om Honom och så erfara din kraft och din wisdom. Amen.

Men alle rope wi till Dig,
Ej annat är till råde;
Ty ingen tar ditt ord till sig,
Om han ej får din nåde.
O helge Fader! tänk derpå,
Att djefwulen will blanda
Sitt ogräs i din säd, och så
Oß komma sig tillhanda;
Ty sänd till oß din Anda!

Thorsdag.

Herrens arm.

Hwem warder Herrens arm uppenbarad? (Es. 53: 1.)

Herren hafwer uppenbarat sin helga arm för alla hedningars ögon, så att alle werldens ändar skola se wår Guds salighet. Så förkunnar Herren genom samme Esaias 52: 10. Med utsträckt, wäldig arm utförde Gud sitt folk från Egypten utur träldomens hus. Så uträckte Han ock sin arm att **frälsa oß ur wåra owänners hand och utur deras hand, som hata oß,** då Han sände oß sin Son. Han är Guds till frälsning utsträckta arm. I Honom har Gud räckt oß fallne sin hand att draga oß upp ur wårt djupa fall. Men huru fördold är icke denna Herrens arm genom den förnedring, i hwilken Guds Son går fram? Hwem warder Herrens i Christo till oß utsträckta arm uppenbarad? De flesta se icke någon sådan Herrens arm. De se icke, att de äro fallna, åtminstone icke djupare, än att de sjelfwa kunna hjelpa sig genom egen arm och styrka, genom egen wisdom, rättfärdighet och kraft. De styra och regera, råda och hjelpa sig sjelfwa, Herren förutan. Så se de icke Herrens arm, eller också ser man med bäfwan huru djupt man är sjunken, men man upptäcker icke för sin otros skull, huru Herren har uträckt sin wäldiga arm att nederslå alla fiender och frälsa dem, som trösta uppå Honom. Mången tager det med sin frälsningssak så, som gällde det blott, eller till största delen, den egna kraften, de egna ansträngningarne, i stället för att man skulle hålla stilla för denna nådefulla hand, som utstryker synderna, helar bristerna och frälsar utur nöden. Och när det gäller Guds församlings nöd; huru mången ser då Herrens hand såsom den styrande, regerande och ledande? Så sätter man sitt kött sig till arm eller ock låter man modlöst händerna sjunka ned. Och dock har Gud uti Herrens Jesu Christi upphöjelse, i Hans uppståndelse och himmelsfärd, uppenbarat, likasom blottat sin arm så, att hwar menniska skulle kunna se den. Han har ju upp-

höjt Honom till en salighetshöfding och **gifwit Honom ett namn, det öfwer alla namn är i himmelen och på jorden.** Upphöjd regerar Han i sin kyrka och församling med uträckt arm. **Ty Gud hafwer satt Honom på sin högra hand i himmelen, öfwer all förstadöme, wälde, makt och herradöme och allt det, som nämnas kan, icke allenast i denna werlden, utan ock i den tillkommande.** (Eph. 1: 20—21.) I Hans hand är allt lagdt, som hörer till wår ewiga frälsning. Genom Hans hand utför Gud allt sitt råd. Detta sker wisserligen på ett för det naturliga sinnet fördoldt sätt; men det är ej så fördoldt, att menniskor icke skulle kunna märka det. Denna arm är icke så förborgad, att den icke kan warda uppenbarad. För hwem warder Herrens arm uppenbarad? För den, som **ödmjukar sig under Guds mäktiga hand**; för den, som böjer sig under denna, då den will krossa det stolta menniskohjertat och bryta det naturliga sinnets sjelfförtroende. För den kan Herrens arm uppenbara sig, såsom den der upprättar dem som nederslagne äro, såsom en arm, hwilken icke är för kort till att hjelpa, mäktig att upphöja i sinom tid. Och blir den en menniska uppenbarad, då kan hon lemna sig åt den, ja, icke blott sig sjelf, utan allt. Hon skall då lära känna den såsom Herrens arm och genom den öfwerwinna uti allt. Så akta då på Herrens arm, o menniska, medan den ännu uträckes till dig i Christo! Böj dig under den, då den förödmjukar och nederslår! Fatta uti den, då den will upphöja, att den må draga dig ur djupet. Ja Herre, utsträck din hand till mig och öfwer mig, att jag må se den, ödmjuka mig och omfatta den till frälsning. Utsträck den öfwer mina fienders wrede och undsätt min själ. Uti din hand befaller jag mig, ty Du hafwer mig förlöst, Herre du trofaste Gud. Amen.

Förbarma dig, o Jesu Christ!
Och wärdes oß benåda.
Du är den starke hjelte wißt,
Som hindra kan all wåda.
Så häls ditt folk utaf deß nöd,
Du, som med lära, lif och död
Oß löst af ewigt qwal och we;
Din nåd bete,
Att intet ondt hos oß må ske!

Fredag.

Ingen skapnad eller dägelighet.

Ty Han rinner upp för Honom såsom en widja, och såsom en rot utur torro jord; han hafwer ingen skapnad eller dägelighet: Wi sågo Honom, men der war ingen den skapnad, som oß kunde behaga. (Es. 53: 2.)

Här beskrifwes, huru Herrens arm uppenbarade sig uti Guds-tjenarens person, lif, werk och lefnad, och hwarför den för så många blef fördold och ännu döljer sig. För Honom, Herren Gud, under Hans ögon, under Hans beskärm, wäxte Han upp i Nazareth, såsom en widja, en frisk, men ringa telning, såsom Josephs och Marias son, hwars lekamliga bröder man kände (Joh. 6: 42). Han war en rot, ett rotskott, utur torr jord. Sedan det Davidiska konungadömets stolta ceder blifwit afhuggen, så att det icke war mera qwar än en stubbe i jorden; sprang detta rotskott fram ur den föraktade Davids slägt. Så armt och ringa war Hans framträdande; under så bekymmersamma yttre förhållanden bland Hans folk inföll Hans lif. Sådan war Hans skapnad. Men det war ingen skapnad eller dägelighet för ett köttsligt Israel. Man såg Honom, Han framkallade förundran gång på gång (Luk. 4: 16 f. Joh. 6: 42), men der war ingen den skapnad eller dägelighet, som kunde behaga. Herren bibehåller ännu, ehuru sjelf upphöjd i herrlighet, ringhetens skapnad i all sin uppenbarelse genom ordet och sakramenten, genom sina trogna, sitt rike, sina werkningar. Så måste det ock wara; ty endast så kan wårt köttsliga sinne sättas på prof och det afgöras om wi skola förarga oß på Honom eller icke.

Detta gäller hela Herrens uppträdande. Men månne wi icke få tillämpa det äfwen på sjelfwa Hans ansigtes skapnad, på Menniskones Sons anlete, sådant det en gång war att skåda af menniskoögon? Wi hafwa många bilder af Frälsaren. Målare ha gjort tecknandet af Hans bild till föremål för sin konst. Hafwa de gifwit oß Hans werkliga bild? War den

skön eller icke? Johannes säger, att han och hans medlärjungar **beskådat** Honom (Joh. 1: 1). De hafwa i Honom sett den täckeligaste bland menniskors barn. Sådan war Han icke för alla. För andra har Hans bild warit motsatsen. Men hurudan har då Hans bild warit? Skön och tilldragande eller mißhaglig och frånstötande? Beggedera, men allteftersom **deras sinne war**, som sågo Honom. Hos Honom war det yttre ett återsken af det inre. Derföre "war i Hans ansigte "ett oförlikneligt sammanflöde af godhet, renhet, allwar, wishet "och allt heligt; men ett sådant ansigte war för de stolta, orena, "lättsinniga syndarena föraktligt." De sågo Honom, men der war ingen den skapnad eller dägelighet som dem kunde behaga.

Oß möter Hans ansigte ännu i dag — i **ordet**. Betrakta noga evangelisternas bild af Honom. Ja, "lineamenterna af Hans gestalt ligga i Hans ord och werk." Huru är det nu? Hwad skapnad har Han för **dig**? Är Han, Hans bild, Hans wäsende i allt dig täckeligt, så att du derefter hungrar och törstar, deri har din lust? Då skall du en gång **mätt warda, när du uppwaknar efter Hans bild.** Eller — besinna det wäl! — ser du Honom, nalkas du Honom, will du hafwa något af Honom, men Hans **hela** bild behagar dig kanske icke? Der är tilläfwentyrs något i den bilden, hwaruti du icke längtar att warda Honom lik? Tänk om du, när **Han en gång låter sig se utan synd,** då skulle i Hans förklarade bild se något, som du icke kunde lida, då skulle du åter "se Honom, men icke finna någon skapnad eller dägelighet" hos Honom; — Huru blefwe det då?!

Förnim, Herre, huru jag menar det! Se dig för mig, att allt, som finnes uti min syndiga bild, må wika för din heliga bild, och jag uti den finna min lust. Amen.

Gerna Han ej tages mot,
Sällan pris Han finner,
Ty ur jorden torr en rot
Skröplig nog upprinner.
Krank, mißhaglig till gestalt,
Full af blod och smärta,
Derför skyr för Honom allt
Med ett afwogt hjerta.

Lördag.

Den föraktadaste och wanwördaste.

Han war den allra föraktadaste och wanwördaste. Han war så föraktad, att man wände bort ansigtet för Honom; derföre aktade wi Honom intet. (Es. 53: 3.)

Deras försmädelser, som dig häda falla uppå mig. Så talar, enl. Ps. 69: 10, den lidande Messias. All synd är ett försmädande af Gud. Den innebär ett förakt för Honom. Derföre föllo ock alla dessa försmädelser och hädelser uppå wår Frälsare, emedan Han företrädde Gud, emedan Han nitälskade för Gud. **Ty för dina skuld lider Jag försmädelse,** säger Han — Ps. 69: 8 — **mitt ansigte är fullt med blygd.** Men denna försmädelse föll ock på Honom såsom den der företrädde oß. Ty likasom Han bar lagens förbannelse, så bar Han ock syndens, uti den försmädelse, som syndare förtjena såsom lön för sina synder och mißgerningar. Ingen har nu såsom Han nitälskat för Gud; derför har ingen såsom Han fått röna försmädelse af menniskor. **De, som i porten sitta, taßla om mig och i dryckenskap qwäder man om mig.** (Ps. 69: 13.) Hwad innebär icke detta för en försmädelse? Ingen har såsom Han tagit på sig wår nöd, ingen såsom Han gått in uti wår ställning; derföre har ingen såsom Han fått widkännas den försmädelse, som drabbar syndaren. **Bland ogerningsmän wardt Han räknad.** De som gå fram om Hans kors häda och bespotta Honom ända in i Hans sista stund. Och ännu efter denna hwilar förförarenamnets försmädelse uppå Honom. Så war Han då den allra mest föraktade och wanwördade, så föraktad, att man gömde bort ansigtet för Honom. Ja, wi aktade honom intet, bekänner det botfärdiga Israel om sitt förra förhållande mot sin Messias.

Detta förakt och denna wanwördnad, som kom wår Frälsare till del, war icke något som Han utan widare kunde skudda utaf sig. O nej! Denna försmädelse och wanwördnad gäller ju i sjelfwa werket Hans Fader, för hwilken Han nitälskar;

den återfaller sedan ocksså på menniskorna och dermed på Honom, som inträdt i deras midt, att bära deras synder. Derföre klagar Han ock inför sin Fader: **Du wet min försmädelse, skam och blygd; alle mine fiender äro för Dig. Försmädelse bråkar mig hjertat sönder och kränker Mig.** (Ps. 69: 20—21.) Så utgör då detta förakt en ej ringa del utaf det "bittra, swåra, som Han led för synder wåra".

Härmed har Han nu upphäft den ewiga försmädelse och blygd, som synden annars måste haft med sig, så att de, som tro på Honom, icke skola komma på skam. **De som uppå Honom se, de warda upplyste och deras ansigte warder icke till skam,** skall icke rodna af blygsel. (Ps. 34: 6.) Men dermed äro wi icke fritagne från att bära Hans smälek. **Wilja wi gå ut till Honom utur lägret,** så måste wi **bära den** (Ebr. 13: 13) och lära oß att med Moses **hålla Christi försmädelse för större rikedom än de håfwor uti Egypten.** (Ebr. 11: 26.) **Wi** wilja gerna äras och prisas och hållas i heder. Men från allt detta fåfängliga wäsende har Herren igenlöst oß, och för oß står intet annat åter, än att med den föraktadaste och wanwördaste dö werlden och oß sjelfwa. Så swårt det än måtte förekomma oß att gå in i denna smälek, så omöjligt det än måtte synas oß att taga den uppå oß, det skall dock blifwa oß möjligt, ja lätt, om wi öfwerlemna oß åt wår Frälsare.

Herre Jesu, Du har blifwit försmädad, emedan jag försmädat Gud med mina många synder. O, så låt då denna din försmädelse bråka mitt hjerta sönder, då det far efter ära inför menniskor och flyr för deras försmädelse. Men låt mig icke komma på skam, ty jag tröstar uppå Dig. Amen.

Swårt och bittert blef Du hädad,
Törnekrönt din hjessa blef.
Att så plågad bli och smädad,
Ack, hwad war det som Dig dref?
Att Du måtte mig bekröna
Med din ärekrona sköna
Pris och ära ware Dig,
Herre Jesu innerlig!

6.

Passionspredikan på 2:dra Söndagen i Fastan.

I Jesu namn!

(Sw. Ps. 75: 1—5.)

Men wid de åto om natten, då Herren Jesus förrådder wardt, tog Han brödet, tackade, bröt det, och gaf lärjungarne och sade: Tager och äter; detta är min lekamen, som för eder utgifwen warder; det görer till min åminnelse. Sammalunda tog Han ock kalken efter nattwarden, tackade, gaf dem och sade: Dricker häraf alle, detta är kalken, det nya testamentet i mitt blod, som för eder och för många utgjutet warder till syndernas förlåtelse. Detta görer, så ofta I dricken, till min åminnelse. Och de drucko deraf alle.

Då nu nattwarden war gjord, och djefwulen hade redan ingifwit Jude Simons Iskariot i hjertat, att han skulle förråda Honom, wißte Jesus, att Fadren hade gifwit Honom allt i händer, och att Han war utgången af Gud, och gick till Gud, stod Han upp från nattwarden, och lade af kläderna, och tog ett linkläde och bandt om Sig. Sedan lät Han watten i ett bäcken, och begynte att twå lärjungarnes fötter, och torkade med det linklädet, som Han war ombunden med. Så kom Han då till Simon Petrus; och Petrus sade till Honom: Herre! skulle Du twå mina fötter? Jesus swarade, och sade till honom: Det Jag gör, wet du icke nu; härefter skall du det få weta. Petrus sade till Honom: Aldrig skall Du twå mina fötter. Jesus swarade honom: om Jag icke twår dig, så hafwer du ingen del med Mig. Då sade till Honom Simon Petrus: Herre! icke allenast mina fötter, utan ock händer och hufwud. Jesus sade till honom: Den, som twagen är, honom göres icke behof utan att twå fötterna; men han är all ren. Och I ären rene, dock icke alle; ty Han wißte, ho den war, som Honom förråda skulle, derföre sade Han: I ären icke rene alle.

Denna text gifwer oß att tala om

Fotatwagningen.

Men, Herre Jesu Christe, böj dig ännu denna afton ned till oß i din kärlek och war ibland oß, så att du talar och werkar bland oß, under det wi tala om Dig. Uppenbara din kärlek för wåra själar och låt ditt heliga kärleks-uppsåt hos oß hafwa framgång! Förtag och gör om intet allt det, utom eller inom oß, som står Dig emot! Amen.

I.

Nattwarden war redo. Djefwulen hade fullbordat sitt råd och Judas hade lemnat sig helt deråt. I Frälsarens menskliga själ lyste nu, såsom en wederqwickande stråle, hwilken för en stund stingrar mörkret, medwetandet derom, att Fadren hade gifwit Honom allt i händer, makt öfwer allt kött. Och såsom Hans utgående från Fadren låg klart för Honom, så också Hans gång till Fadren, så att lidandet och smäleken härwid trädde tillbaka. Alldeles så, som det hos en troende menniska wexlar mellan mörker, smärta och nöd å ena sidan, och ljus, glädje och hopp å den andra, så wexlade det ock hos Herren Jesus, ty Han war oß i allting lik. Utan twifwel har detta medwetande om Hans gång till Fadren äfwen spridt en klarhet öfwer Hans ansigte, en klarhet och herrlighet som Johannes, om ingen annan, förstått och för oß beskrifwit. Härwid war det nu som Han stod upp från bordet och begynte att lägga af kläderna. Han tager ett linnekläde och binder om sig. Derpå låter Han watten i ett bäcken och begynner två twå lärjungarnes fötter, samt torka dem med det linneklädet, Han war ombunden med. — Johannes har noga följt med allt, det märka wi på den noggranna berättelsen. Han har undrat och förundrat sig, ty för Honom war ju detta något nytt. Det borde wara något nytt äfwen för oß. Herre, gör det nytt, stort och beundranswärdt för wåra själar! — Johannes ställer detta tillsamman, att Herren wißte sin utgång af och sin gång till Fadren och att Han twådde sina lärjungars fötter, för att wisa oß sin nedlåtande kärlek, och på det wi skola fatta och behålla det i wåra hjertan att, så wißt som Hans blick in i herrligheten då icke hindrade Honom att tänka på och nedlåta sig till sina lärjungar, så skall icke heller nu Hans sittande på majestätets thron, Hans boende i helgedomen, hindra Honom att nedlåta Sig i kärlek till de sina, att bo när dem, som en förkrossad och ödmjuk ande hafwa, på det Han skall wederqwicka de ödmjukades ande och hela de förkrossade hjertan (Es. 57: 15). Ännu fortgår genom Hans barmhertighet fotatwagningen, själarnes fotatwagning af Fräl=

farens hand. Ännu måste wi wid den, såsom Johannes, förundra oß öfwer Frälsarens kärlek till oß syndare. Frälsaren hade begynt twå lärjungarnes fötter. **Så kom Han då till Simon Petrus; och Petrus sade till Honom: Herre! skulle Du twå mina fötter? Jesus swarade och sade till honom: Det Jag gör, wet du icke nu; härefter skall du det få weta.** De andre hade stilla låtit Herren twå sina fötter. Men det kunde icke Petrus. Hans lynne war sådant, att han wille säga ut hwad han kände. Och Petri sinne war, såsom wi sednast i söndags hörde, sådant, att han icke rätt kunde förlika sig med hwad Herren hade i sinnet att göra för honom och med honom. **Herre skulle Du twå mina fötter?** säger han. Det innebär för honom en allt för stor, skriande motsägelse: å ena sidan Herren, å andra han, och denne Herren skulle nu twå hans fötter! Dermed kan Petrus icke förlika sig. — Wi kunna undra öfwer dessa Petri ord och hans förhållande. Men hafwa wi sjelfwa en gång med Petrus nödgats af hjertat bekänna: **Jag är en syndig menniska,** hafwa wi stått inför Herren med ett: Du Herre, och derwid sett orenheten hos oß, då kunna wi icke blott förklara och förstå Petri ord; nej, snarare måste det förundra oß, om någon finnes, som icke alls känner det swårt att förlika detta, om någon tager det likasom för afgjordt, att Herren twår hans fötter, lika som fölle det af sig sjelf. — Herren hänwisar Petrus till det kommande; nu wißte han icke hwad det, som Herren företog Sig med honom, innebar; sedan skulle han det få weta. Detta gällde ingalunda endast fotatwagningens handling, utan allt Herrens handlande, ja ej minst Hans lidande för Petrus, såwäl som för oß alla. Huru fördold war icke deß betydelse för lärjungarne, för Petrus icke minst? Mycket wille han göra för Herren och förstod icke, att det war **Herren,** som först måste göra allt för honom, isynnerhet **twå** honom. Och war det icke just detta, hwartill Herren war kommen? War det icke detta, hwarpå allt i Hans lidande och död syftade? Ja, hwarpå syftar wäl Herren med allt, som Han företager med sina lärjungar, icke minst med det, som de alls icke förstå och derför hafwa swårt att underkasta sig? "Är det icke",

säger någon, "ett språk, som gäller allt Guds görande, hwilket först efteråt kan rätt förstås? — — Om wi endast hafwa detta klart för oß, så att Han får wisa oß och låta oß känna: **Jag gör det** — håll då tröstligen stilla för Guds hand! Wi skola "härefter" få erfara det, och huru allt war gjordt, att rena oß; wi skola i ewighet genomskåda allt Hans förande, såsom det der tjenade till att rena oß, och instämma i det ena: Du hafwer twagit oß af wåra synder; **derför** har Du troligen nedlåtit Dig till att twå wåra fötter."

I stället för att så gifwa sig i Herrens hand och öfwerlåta sig åt Honom, swarar Petrus: "**Aldrig skall Du twå mina fötter,** eller i ewighet icke skall du o. s. w. Dermed har Petrus bragt saken på sin spets. Derför måste ock Herren göra detsamma. Han swarar: **Om Jag icke twår dig, så hafwer du ingen del med Mig.** Dermed har då Herren wisat, att det egentligen icke war fråga om ett twående med watten, utan att det gällde en twagning från synden och att på denna twagning låg så mycken wigt, att derest Petrus icke underkastade sig densamma, så hade han ingen del i Frälsaren, så woro de skilda åt. — Se derhän kan en Jesu lärjunge bringa saken, om han i något stycke egenwilligt motsätter sig Herren och icke will låta tillrättawisa sig genom Andens öfwertygelse. Då måste det ofta komma derhän, att det å Herrens sida heter — det hörs och förnimmes då ock i själen —: antingen böj och underkasta dig, eller äro wi skilda åt. Det war törhända en enskild synd, med hwilken man icke tog det så noga, ehuru der icke saknades bestraffning; ändtligen hette det: lemna den, eller du har ingen del i Mig. Eller man war i en liknande ställning som Petrus. Man will icke beqwäma sig att taga emot allt af Herren såsom nåd; man wille icke låta älska sig; man menade, att det gick icke an, att Han, Herren, skulle så twå ens fötter. Man märkte wäl och hörde: så skall det wara; men det war ej nog; det hette: **Aldrig skall Du twå mina fötter.** Men Herren sade, kanske just med de erfarenheter, man fick göra: Om du icke låter twå dig af nåd för nåd, så har du ingen del i Mig. Man fick erfara, att antingen måste man ödmjuka sig och låta all tanke på att sjelf

wara något fara, och endast låta Herren twå sig, eller ock skulle man wara utan Herren. — Se, då skall lärjunga-sinnet wisa sig, om det finnes.

Det wisade sig ock hos Petrus. Icke förstod han bättre, än förut, meningen med fotatwagningen. Men gällde det att ha del i Frälsaren eller icke, då måste allt annat fara, egen-wiljan och egensinnet ocksâ, då måtte Herren twå icke allenast fötter, utan händer och hufwud. **Då sade till Honom Simon Petrus: Herre! icke allenast mina fötter, utan ock händer och hufwud.** Se här lärjunga-sinnet! Detta kan widlådas af mycken brist; men ett är wißt: det will uppoffra allt som utesluter från delaktigheten i Christus; allt will det underkasta sig för att hafwa del i Honom. Är det så med dig?

Herren swarade Petrus: Den, som twagen är, honom göres icke behof utan att twå fötterna; men han är all ren. Den som är badad, twagen till hela kroppen, han behöfwer icke mer, än att fötterna nu twås från den orenlighet, som kommit att låda wid dem. Man brukade nemligen i Öster-landet understundom gå uti ett bad före måltiden. Det må nu lärjungarne ha gjort eller icke, bilden är tydlig nog med den förklaring Herren gifwer den: I ären rene. **För det ords skull, som Herren talat till lärjungarne,** och hwilket de tagit wid, **woro de rene.** (Joh. 15: 3.) Men derför behöf-des det wäl icke, att de i allo, i det hela, twåddes och renades, men att deras fötter twåddes, att Herren med sin förlåtande nåd renade dem från all den orenhet, som just dessa dagar, ja dessa stunder, kom wid och besmittade dem, icke minst deri-genom, att Judas war med: **I ären rene, dock icke alle.** Och på denna twagning låg så mycken wigt, att de utan den skulle mistat sin del i Frälsaren. Gäller icke detsamma äfwen oß? — Wi behöfwa twås alldeles rene, såsom David bad i 51 Ps. och såsom Paulus kunde betyga om de Corinthier: **I ären aftwagne, I ären helgade, I ären rättfärdigade genom Her-rens Jesu namn och genom wår Guds Ande** (1 Cor. 6: 11), och sedan dagligen renas från de dagligen widlådande synderna. Herren måste aftwå, helga och rättfärdiga oß, rengöra wåra hjertan genom tron, och sedan i den dagliga bättringen "dag-

ligen och mildeligen förlåta oß alla synder". Uti dopet har Herren twagit oß alla rena, uti **nattwarden** will Han hålla fotatwagning, twå fötterna. Får Han det ock? Ja, i nya födelsens bad har Herren twagit dig, m. åh., och gifwit dig sin Helige Ande att förnya ditt sinne; men huru har det sedan warit? Har Han dagligen fått twå dig genom daglig syndaförlåtelse, eller har din drägt blifwit en syndens besmittade kjortel? Då gäller det, att du åter låter dig twås "all ren". Det sker, om du framgår genom tron **till den nådastol, hwilken Gud hafwer satt genom tron i Jesu blod, ty der låter Han se sin rättfärdighet, i thy att Han förlåter synderna, som blifwit under Guds tålamod.** Och sedan gäller det att, under det du med din ande är wänd till Gud, till att tjena Honom i andanom och göra Hans wilja, du låter twå de fötter, med hwilka du berör denna besmittade och besmittande jord; att du, wandrande i ljuset, låter **Jesu Christi Guds Sons blod rena dig af alla dina synder.** Derwid skall du få erfara något af det Petrus erfor, så att det stundom skall synas dig omöjligt att Herren nu åter skulle twå dina orena fötter; åter — åter efter en ny dags wandring skulle nedlåta Sig till dig. Men hör Hans ord: **Om Jag icke twår dig, så hafwer du ingen del med Mig.** Och om det blifwer dig för swårt att komma till Honom, så nalkas Honom uti Hans nattward, och war stilla då Han ännu i dag der Han thronar i herrligheten står upp för att företaga fotatwagningen i nattwarden; war stilla såsom en lärjunge när Han kommer äfwen till dig med sitt blod, **som är utgjutet för många till syndernas förlåtelse.**

Sedan Herren hade twagit deras fötter och tagit sina kläder uppå Sig igen, och satt Sig, sade Han åter till dem: Weten I, hwad Jag eder gjort hafwer? Så kunde Herren med skäl fråga sina lärjungar, och äfwen oß. **Weten I, hwad Jag eder gjort hafwer?** Så kan Han fråga med afseende på hela sin offerdöd, som gick derpå ut, att Han måtte kunna twå oß af våra synder, och rena oß utaf all wår orenhet. **Weten I, hwad Jag eder gjort hafwer?** Så kan Han fråga för hwarje gång Han med oß företagit något, hwars mening wi icke straxt

förstå. Så för hwarje gång, hwarje afton Han på nytt med sin syndaförlåtande nåd twådde oß rena från den dagens synder. Med denna fråga will Han ju ock föra sina lärjungar till sinnes, att de ej må förgäta fotatwagningen, att de må wisa att de förstått och ej förgätit den. Men huru wisar sig då detta? Jo, deruti att wi, aktande på Hans efterdömelse, göra såsom Han oß gjort hafwer, att wi inbördes twå hwarandras fötter.

II.

Låtom oß då akta på denna **fotatwagning** inbördes.

Hwaruti består den? Huru öfwas den?

Allra först war ju fotatwagningens handling å Herrens sida ett ödmjukhetens exempel att Han, som **war Herre och** Mästare, så tjenade dem, som woro Hans tjenare. **I kallen Mig Mästare och Herre, och I sägen rätt; ty Jag är ock så. Hafwer nu Jag, som är eder Herre och Mästare, twagit edra fötter, så skolen I ock inbördes twå hwarandras fötter.** Jmfr Phil. 2: 5—8. Såsom Han en gång utblottat sig på gudomsskepelsen, så gör Han det här. Det är fotatwagning, eller kanske rättare tillredelse till fotatwagning inbördes, om man ödmjukar sig i förhållande till menniskor; att man icke gör sina gåfwor, sin ställning i andeligt eller lekamligt afseende, sina rättigheter gällande derhän, att man sätter sig öfwer andra, håller sig för god i anseende till dem, dömer dem, föraktar dem, ser ned på dem, utan i stället har det sinne hwartill Paulus (Rom. 12: 16) förmanar: **Håller icke mycket af eder sjelfwa; utan håller eder lika wid dem som ringa äro,** eller, såsom orden egentligen lyda: **Nedlåten eder till dem och det som inför menniskor är ringa.** Till en sådan fotatwagning kan nu wisserligen höra sjelfwa det egentliga twåendet af en annans fötter (jmfr 1 Tim. 5: 10) eller orena kropp, eller i allmänhet sådant, som äfwen i yttre måtto fordrar ett nedlåtande till det som är obehagligt. Wäl weta wi, att ett sådant i och för sig icke är ett tecken till ödmjukhet; att derunder kan dölja sig ett stolt sinne. Men å andra sidan må dock ingen hålla sig för god eller för fin, att, om det skulle

erfordras, böja sig ned och twå en fattig menniska, eller att göra henne ren, om hon håller på att förgås i smuts, icke heller att göra rent omkring henne. Må wi icke förgäta det ordet: **Sannerligen, sannerligen säger Jag eder: Tjenaren är icke för mer än hans herre; icke är heller sändebudet för mer, än den, som honom sändt hafwer.** Huru borde wi icke blygas, då wi hålla oß allt för förnäma att sjelfwa taga uti med sådan hjelp och endast skicka bort dem, som komma i wår wäg, för att lemna en sådan Herrens gerning åt andra! — Men ännu wigtigare är det sinne, i hwilket man, såsom Paulus, i sammanhang med det ordet om Jesu förnedring, derom talar, **räknar hwar den andre yppare än sig, att intet sker med kif eller fåfäng ära, och är så till sinnes, som ock Christus Jesus war.** (Phil. 2: 3.) Se detta förutsätter, att man "lägger af kläderna", **aflägger den gamla menniskan** (Gal. 3: 9) **med hennes gerningar**; aflägger, säga wi, ty ödmjukhet är wisserligen icke den gamla menniskans art. Men då Herren twådde lärjungarnes fötter, så war detta icke blott ett ödmjukhetens tecken. Nej, han afbildade ju dermed den inre twagning och rening ifrån synden, hwilken Han allena kunde åwägabringa. Fördragande, unddragande, förlåtande — det innebar ju Hans twagning. Och till en sådan inbördes fotatwagning är det ju också Paulus i Col. 3: 12—14, likasom Herren och Hans öfrige apostlar öfwerallt, förmanar, sägande: **Så kläden eder nu, såsom Guds utkorade, helgon och älskeliga, uti hjertans barmhertighet, wänlighet, ödmjukhet, saktmodighet, långmodighet; och fördragen hwarandra och förlåten hwarandra, om någon hafwer något klagomål emot den andra; såsom ock Christus eder förlåtit hafwer, så gören ock J. Men öfwer allt detta ikläden eder kärleken, hwilken är fullkomlighetens band.** Detta är hwad wi behöfwa af hwarandra; detta är hwad Herren i sitt testamente anbefaller och lägger oß så allwarligt på hjertat, såsom sin yttersta wilja, såsom något, hwaraf det skall wisa sig, om wi weta hwad Han oß gjort hafwer. Deruti består således denna fotatwagning, att du **unddrager och fördrager** allehanda hos din broder, mot hwilken du kan hafwa något klagomål, dock icke så, att synd ej skulle hållas

för synd eller i falsk kärlek öfwerskylas och öfwerses, utan så att du för din del är beredd att förlåta och åter förlåta: **Såsom ock Christus eder förlåtit hafwer, så gören ock I.** Just wid, under och genom ett sådant fördragande och förlåtande kan den rening allra bäst ske, som Herren sjelf icke underlät, wi mena den rening ifrån synd och brist, som eger rum då en broder låter öfwertyga sig om sin förseelse och sin synd och kommer till insigt i och bekännelse af densamma. Fördragandet och förlåtandet blifwer dock härwid, såsom wi se af Herrens eget förhållande, sjelfwa hufwudsaken och hufwudöfningen, wilkoret för all gemenskap i kärleken. Denna kärlek är **fullkomlighetens band**; den är det "linneklädet", som wi behöfwa taga på oß, wara "ombundne med", och dermed wäl "torka" hwarandras fötter, sedan wi twagit — förlåtit — så att intet i wårt sinne måtte wara qwar af det, som wi en gång welat aftwå, af det som wi förlåtit.

Huru nära ligger oß icke denna fotatwagning? Är der någon bland eder, m. åh., som kan säga, att han icke har något tillfälle att öfwa den? Du må wara barn eller äldre, tjenare eller herre, mästare och lärare eller lärjunge; wißt finnas sådana bland dina syskon, dina kamrater, medtjenare, barn, make eller maka, herrar, husbönder, bland dem som äro öfwer dig eller under dig eller wid din sida, mot hwilka du kan bewisa sådana stycken, hos hwilka du har något, ja mycket att fördraga och förlåta. Tänk blott efter! Tag blott dessa orden med dig hem ur kyrkan! Tag dem med, såsom du ju behöfwer taga Honom med, som twår dina fötter! Ty, säger Frälsaren, **om I detta weten, salige ären I, om I det gören.** Ja, salige; ty näst det, att Herren twår mina fötter, är intet saligare, än om jag kan twå andras. Och twärtom. Hwad är det som gör oß så osaliga i wårt samlif med hwarandra? Är det icke detta, att wi så litet förstå att twå hwarandras fötter, utan i stället plågas af hwarandra och plåga hwarandra, som gör oß så osaliga? Derför sätter Paulus i Col. 3: 95 det ordet om Guds frids regerande i hjertat i sammanhang med det, wi förut hört från samma ställe om förlåtelsen. **Och Guds frid, som öfwergår allt förstånd, förware edra**

hjertan och sinnen i Christo Jesu. — Men härwid kan wäl den, som känner sig sjelf och sin naturs wanart, fråga: Huru skall jag kunna göra detta? Ty wi wilja icke tala om dem, som bortwisa hwarje ord om att göra Guds wilja, och detta kanske till och med derför, som det föregifwes, att det skulle strida emot nåden och tron. — Herren har gifwit oß en efterdömelse, men en efterdömelse icke såsom då menniskor gifwa en sådan, att den nemligen endast ställer anspråk på oß. Nej i sjelfwa efterdömelsen, som Christus gifwer — och i de heligas, men endast såwida man i den igenkänner och hänwisas till denna källa — i den efterdömelse, som Christus gifwer, ligger ocksä kraft. Ty det är ju utaf hwad Han gör med oß, som wi skola lära, hwad wi inbördes hafwa att göra. Det är ju icke något främmande för en Jesu lärjunge, att Jesus twår hans fötter. Och när Han detta gör, står Han ju icke på afstånd, utan Han kommer ju nära med sin ödmjukhet, med sin förlåtelse, med sin kärlek. Han kommer ju till wårt hjerta, om allt detta annars är hjertesak, och icke en blott känslans eller förståndets sak. Till wårt hjerta tränger sig Hans ödmjukhet, Hans förlåtande kärlek, smältande och bewekande. Så är det ju icke omöjligt, att wårt arma hjerta kan få något utaf Hans hjerta och sinnelag, i den mån Han werkligen får twå wåra fötter, d. w. s. i samma mån wi werkligen känna wår orenlighet och dagligen låta Honom bewisa oß nåd.

Men derföre må wi ock å andra sidan se till, huru det är och förhåller sig med denna sak; ty det är dock wißt, att om wi med wårt förhållande tydligen wisa, att wi icke ha sinne för att i ödmjukhet twå hwarandras fötter, icke wilja eller kunna fördraga och förlåta hwarandra, nej icke ens fördraga att någon tänker annorlunda än wi, förrän wi äro färdige att döma honom; då wisar detta, att wi icke weta, hwad det will säga, att Christus twår oß med sitt blod. Och är det icke underligt, ja betänkligt, att just på en tid, då wi så gerna wilja påstå att evangelium och ordet om Christi blod klarare än någonsin skall förkunnas och af flera än någonsin på det rätta sättet omfattas, att just i en sådan tid detta dömande af hwarandra, som innebär raka motsatsen till fotatwagningen,

är så allmänt? Wore det icke underligt, om evangelium, som just är ett evangelium om Christi ödmjuka kärlek och förlåtelse, skulle framkalla ett mot evangelium så stridande sinne? Wore det icke underligt, om man skulle bättre, än annars warit fallet, och bättre än andra, förstå evangelium, men på samma gång mer än annars och mer än andra wara stolt och sjelfklok, dömande och mästrande? Kan en menniska på en gång, som det heter, "bada i Christi blod", men på samma gång icke hafwa en droppe af detta för andra, icke en droppe watten, att dermed twå äfwen dem, icke wilja något litet fördraga och unddraga i werklig kärlek? **Icke talar Jag om eder alla; Jag wet, hwilka Jag hafwer utkorat.** Wi weta wäl, att Herren än i dag har sina lärjungar, som Han twår, och hwilka kunna prisa Hans nåd och dyra blod. De öfwa sig då ock i fotatwagningen. Men icke alla, som woro med Herren, woro rene. Icke alla, som kallas christna och Guds barn, äro det i sanning.

Det är medwetandet härom, som äfwen wid fotatwagningen bryter fram hos Frälsaren. Medwetandet derom, att en bland dem skulle förråda Honom, är det, som lägger sig som en börda öfwer Hans själ. **När Jesus hade detta sagt, wardt Han bedröfwad i andanom.** Den som åt bröd, d. ä. stod i nära, förtrolig gemenskap med Honom, hade sin fot upplyftad att trampa Honom. Mot denna förargelse styrker Herren sina lärjungar med de orden: **Nu säger Jag eder det, förr än det sker, att, när det skedt är, skolen I tro, att det är Jag.** Och till uppmuntran under allt det motstånd och lidande, som de, i likhet med Honom sjelf, under tidernas lopp skulle få erfara, icke minst af dem som hafwa Judas sinne, betygar Herren: **Sannerligen, sannerligen säger Jag eder: Hwilken som undfår den Jag sänder, han undfår Mig; men hwilken som undfår Mig, han undfår Honom, som Mig sändt hafwer.**

Så möter oß äfwen wid fotatwagningen denna mörka bild. Så blandar sig i det ljufliga ordet om lärjungarnes renhet och rening detta: "icke alle", till helsosam warning att icke skrymta, icke förhålla sanningen i orättfärdighet, till en maning att fara efter det lärjungasinne, wi sett hos Petrus.

Denna warnande bild möter oß isynnerhet i nästa text. Wid deß betraktande få wi tillfälle att närmare härom tala. Men denna gång wilja wi dröja wid Jesu bild, bedjande, att deß drag ock hos oß måtte affspegla sig:

En tjenarenas tjenare
Kom alla herrars Herre,
Att frälsa det förtappade,
Det större med det smärre;
Och wid sin bortgång skänkte Han
Oß detta testamente:
"I bröder, tjenen så hwarann,
Som Jag er alla tjente":

Ty hjelp oß, Herre, att wi må,
Bland gåfwor mångahanda,
Som af din rika nåd wi få,
Dock lifwas af en Anda,
Som, kärleksfull och ljuf och blid,
Kan wåra hjertan rena
Och, i rättfärdighet och frid,
Med Christo oß förena!

Tag bort allt köttsligt öfwerdåd,
Allt högmod ur wårt sinne!
Du gifwer de ödmjuka nåd:
Du så, o Gud oß finne!
Att nyttja rätt de pund wi fått,
Du wärdes sjelf oß lära,
Och för allt gjordt och njutet godt
Ge dig allena ära.

Amen.

7.

2:dra weckan i Fastan.

Måndag.

Smärtornas man, plågornas förtrogne.

Han war full med wärk och krankhet (eller egentligen smärtornas man och krankhetens förtrogne). (Es. 53: 3.)

Skriften wisar oß många smärtans män, krankhetens förtrogne: En Jeremias, som klagar öfwer sitt folks nöd och jämmer, såsom hade den warit hans egen och säger (Klagow. 1: 12.): **Eder allom säger jag, som gån här fram om: Skåder och ser till, om någon wärk kan wara sådan, som min wärk, den mig så uppäter, ty Herren hafwer gjort mig full med jämmer på sin grymma wredes dag;** en David, som på ett förebildande sätt fått åt sin smärta gifwa uttryck, som sedan begagnats af den lidande Messias (22 och 69 Ps.), och framför allt en Hjob, som bland alla lidande framställes såsom smärtornas man. Och hwem kan tälja alla dessa lidande, hwilkas klagan utgjutit sig genom Jeremias, Davids och andra lidande heligas ord? Men högt öfwer alla dessa reser sig den på korset upphöjdes bild; ja, ock djupare nedifrån höra wi **Hans** klagan. **Han** är smärtornas man, **Han** är plågornas förtrogne. Ty ingen har såsom Han känt alla smärtor, ingen såsom Han blifwit förtrogen med plågorna. En Jeremias klagan har sin grund deruti, att han lider med sitt folk, känner sitt folks nöd såsom sin nöd. Men Herren Jesus Christus — Han har ingått i hela menskligheten nöd, i det Han, genom hwilken allting äro skapade, blifwit Menniskones Son, menniskoslägtets nye stamfader, Han har, såsom den enda friska punkten på menskligheten kropp, känt alla de smärtor, som finnas inom denna kropp med alla deß lemmar; ja, Han har känt dem så, som ingen af alla dessa sjuka lemmar sjelfwa kunnat känna dem. Honom hafwa plågorna uppsökt. Till Honom, såsom hjertat i denna kropp, har den stämda blodmas-

san strömmat från hela den öfriga kroppen, från hela menskligheten. Han har känt med oß alla, lidit med oß alla, ja, så helt **ett med oß**, som Han war, blef ock detta Hans lidande **med oß** ett lidande för oß, för alla. Ej underligt då, att Han blef smärtornas man, plågornas förtrogne! Ej underligt att

Såsom Jesu smärta war
Aldrig någons warit har!

War det icke äfwen detta, som gjorde att alla de, som hade smärta och plågor, att alla lidande och elända, kände sig dragne till Honom, såsom till den, som både förstår och förmår att hjelpa? Och är det icke på den grund som wi ännu i dag uppmanas att med wåra smärtor och plågor, af hwad slag de wara måtte, komma till Honom, framgå till **nådastolen för att finna nåd och få barmhertighet på den tid oß hjelp behöfwes? Ty wi hafwe ju icke en öfwersteprest, som icke kan warkunna Sig öfwer wår swaghet, utan den som är pint och frestad, och derföre kan hjelpa dem som frestas.** Är Han förtrogen med smärta och plåga, så kan du ocksä förtroligt nedlägga din klagan i Hans sköte och utgjuta din smärta wid Hans bröst. Han förstår det bättre än du sjelf. Så har du i Honom en "förtrogen" under all din smärta. Hoppas du på Honom, så skall barmhertighet omfatta dig.

Herre Jesu! Dig som alla plågor sökt, söker nu jag under all min smärta. Du är med den förtrogen; låt då hwarje smärta göra mig mera förtrogen med Dig. Amen.

Jag på Dig min tröstan ställer:
Du min tillflykt är försann.
Med Din död Du döden fäller,
Att han mig ej skada kan.
Nu i Dig jag hafwer del,
Skydd och helsa utan fel;
Du i nöden wederqwecker
Och från döden mig uppwäcker.

Tisdag.

Han bar wår krankhet.

Sannerligen, Han bar wår krankhet och lade uppå Sig wår sweda; men wi höllo Honom för den, som af Gudi slagen och pinter war. (Es. 53: 4.)

Såsom Hjobs wänner en gång menade, att den lidande mannen icke kunde blifwit så slagen och pint, om han icke genom någon särskild synd ådragit sig detta; så höll man ock den lidande Messias såsom en, som för egen mißgernings skull blifwit slagen och pint, då Han war en smärtornas man och plågornas förtrogne. Men det war i sjelfwa werket wår krankhet Han bar och wår sweda Han lade uppå Sig.

Af det sätt, hwarpå evangelisten Mattheus (8: 17) tillämpar detta ordet, kunna wi förstå hwad detta bärande är. Han omtalar nemligen, att man **till Jesus hade många, som woro besatte, och Han dref ut andarna med ord; och alla dem, som ondt hade, botade Han. På det** — så fortsätter han — **fullbordas skulle, det som sagdt war genom Esaia profeten, som säger: Han hafwer tagit på Sig wår skröplighet, och wåra sjukdomar hafwer Han burit.** Här gifwer evangelisten oß en ny inblick uti Herrens inre ställning till oß menniskor, uti Hans ingående uti all wår nöd. Hafwa wi i föregående vers sett, att Han gjorde wåra smärtor i allmänhet till sina, så höra wi här, att Han ingått äfwen uti medlidandet med wår krankhet och sweda. Han trädde med hela sitt hjerta och själ in i hela wår ställning, alla wåra förhållanden, kände med, led med, ej blott af wår synd, med deß dom och näpst, utan äfwen af alla syndens följder, sjukdom, brist, död. När Han såg alla dessa sjuka, så bar Han deras krankhet, upptog den med deß sweda i sitt hjerta.

Och hwarför skulle detta synas oß så oförklarligt? Wisserligen har ingen mer än Han kunnat göra det så som Han, emedan ingen haft sådan kärlek som Han. Men se wi icke, huru redan på det rent naturliga området t. ex. en fader, en

moder, kan bära barnets krankhet och sweda på sitt hjerta, såsom om de sjelfwa ledo den? Detta, att gå in i en annans förhållanden, är ju således något, som redan hörer den menskliga naturen till genom kärleken. Om nu denna kärlek, såsom hos wår Frälsare, är på en gång den rena kärleken och dertill gudomlig; hwem will då sätta en gräns för deß deltagande uti deras nöd, som den omfattar? Ty

Såsom Jesu kärlek war
Aldrig någons warit har.

Ja, sannerligen Han bar wår krankhet och lade uppå Sig wår sweda.

Så förstå wi då också, hwarföre just de kranka drogos till Honom; men ock huru och hwarföre Han drogs till dem och egnade Sig åt dem. Ack, att wi då också förstodo, hwilken förbarmare wi hafwa i Honom! Att dock alla kranka förstodo, att de i Honom hafwa den, som burit deras krankhet och lagt uppå Sig deras sweda! Huru skulle man då icke söka Honom och hos Honom finna på en gång menskligt och gudomligt deltagande! Huru skulle man icke då ock sjelf uppfyllas af sann, werklig barmhertighet mot dem som lida!

Lär oß då, ja gif oß att blicka in uti detta ditt medlidande, barmhertige Frälsare. Gif oß af din barmhertighet, att ock wi i kärleken må bära andras nöd på wårt hjerta.

Amen.

Bewara oß för syndamen!
När korset trycker war ej sen,
Att hjelpa, styrka, stödja så,
Att det för swårt ej wara må.

O Jesu, Du wår broder kär,
Du will oß alltid wara när.
I wårt elände hos oß blif
Och hjelp oß till ett ewigt lif!

Onsdag.

Han för oss.

Men Han är sargad för wåra mißgerningar skull och slagen för wåra synder skull. (Es. 53: 5.)

Man höll Honom såsom den der af Gudi slagen och pinter war för egna mißgerningar; men — så bekänner det botfärdiga Israel — **Han är sargad för wåra mißgerningar skull och slagen för wåra synder skull.**

Här möter oß ett ord, som så tydligt som möjligt uttalar det **ställföreträdande** uti wår Frälsares lidande — Han för oß, Han i wårt ställe. Wi hafwa sett, huru Han gått in i wår nöd, i wåra smärtor och plågor, burit wår krankhet, allt såsom om det warit Hans; huru Han i egentligaste mening blifwit som en annan menniska, med menniskor kännande, lidande allt mensfligt lidande, warit Gud **med** oß i allt — genom **kärleken,** ja genom en kärlek, som ingen kan mäta eller utgrunda. Men om Han så är och gör allt i fullaste mening **med** oß; huru skulle det då kunna annorlunda wara, än att Han är och gör allt **för** oß, företrädande oß inför Gud? Lika långt Hans kärlek sträckte sig, då det gällde att lida **med** oß, lika långt förer samma kärlek Honom, när det gäller att gå inför Gud **för** oß, att såsom medlare bära wår synd och mißgerning. Eller skulle Han bära wåra smärtor, wår krankhet, wår synd och deß följder, men icke bära allt detta inför Gud? Skulle Han, som i allt gaf Gud Hans ära, såsom det tillkommer menniskan, — skulle icke Han just såsom den der bar wår synd också nalkas **Gud** med denna på sitt hjerta? Skulle Han icke just **inför Gud** känna med oß, ja, såsom den ene och ende, som gjort allas sak till Sin, också såsom den ene och ende känna **Guds** dom öfwer wår synd och erfara **Guds** heliga mißhag öfwer syndarne? Han är wisserligen den oskyldige; men hör det icke till Hans kärlek, att Han blifwit, känt och framstält sig såsom ett med de skyldige? Derföre är **Han** sargad för **wåra** mißgerningar skull och **Han** slagen för **wåra**

synder skull, **Han — för oß.** Detta är försoningens hemlighet, men på samma gång kärlekens hemlighet. Wi fatta den ej, utan att ock i den mån kärleken af oß fattas och erfares. Men hwarföre wille Herren alltså slå Honom (Es. 53: 10)? Emedan Han är den heliga kärleken, som icke kan annat än bewisa sig i helighet. Der synden möter Honom, der måste Hans helighet bete sig såsom straffande rättfärdighet. Hade syndarena sjelfwa måst möta denna helighet, då hade de måst förgås i och under Guds dom. De hade ej kunnat lida den. Jesus möter den. Han bedröfwas, förskräckes och ängslas derwid, ja, bedröfwas intill döden. Men Han går det igenom. Han håller Gud i wördning. Han ärar Gud.

Ja, **Han är sargad för wåra mißgerningar skull och slagen för wåra synder skull. Christus hafwer förlossat oß från lagens förbannelse, då Han wardt en förbannelse för oß.** (Gal. 3: 13.) Ja, Han för oß. **Ty den der af ingen synd wißte, Honom hafwer Han för oß gjort till synd, på det wi skulle warda Guds rättfärdighet genom Honom.** (2 Cor. 5: 21.)

Herre Jesu Christe, Du som blifwit sargad för wåra mißgerningar skull och slagen för wåra synder skull; Dig ware derföre tack. Ack, gif oß öppna förståndsögon att kunna blicka in uti denna försoningens hemlighet, att wi så måtte få erfara deß tröst och kraft. Amen.

För mig sitt lif, sitt dyra blod
Han wille icke spara,
Att för den dom, mig förestod,
Jag måtte tryggad wara.
Han blef hos Gud min löftesman,
Uti Hans död min synd förswann:
Så är jag frälsad worden.

———

Thorsdag.

Hans näpst wår frid.

Näpsten ligger uppå Honom, på det wi skulle frid hafwa. (Es. 53: 5.)

Wi erinra oß ur passionshistorien, huru Pilatus, för att stilla Judarne, sade om Herren Jesus: **Jag will näpsa Honom och släppa Honom.** Huru underligt är det icke, att Herren Jesus skulle näpsas **derför,** att ingen sak fanns med Honom. Det heter ju nemligen, att Pilatus **icke fann någon af de ogerningar med Herren, för hwilka Han blifwit anklagad; icke heller Herodes,** säger han; **ty jag försände eder till honom. Och si, man kunde icke komma på Honom det döden wärdt är; derföre will jag näpsa Honom och släppa Honom.** Uti detta menniskors förfarande med wår Frälsare afspeglar sig på ett hemlighetsfullt sätt det, som föregick med Honom inför Guds dom, det Han, såsom wår hufwudman, fick erfara för oß. Han näpses af menniskor ehuru oskyldig. Och Han näpses af Gud. **Näpsten låg uppå Honom.** Hwad denna näpst innebär kunna wi ana af Davids ord i 6 Ps., hwarest samma ord som här brukas. Han säger: **Straffa mig icke i din wrede och näps mig icke uti din grymhet!** Han, som trädde inför Gud såsom wår borgesman, såsom den der bar werldens synder, fick erfara den näpst, som wi förtjent. Wåra synder förehöllos Honom och på samma gång den tuktan, det förewitande, det straff, som följer med synden. Den som blifwit näpst af Herren, han wet något om, hwad detta näpsande, detta förehållande af synden, innebär. **Min näpst är hwarje morgon ny,** heter det då med smärta. Och dock wet Han endast ganska litet om **den** näpst, som låg uppå Honom, wår Frälsare. Kampen i Gethsemane, lidandet på korset, sedda i ljuset af sådana profetiska ord, som detta: **Jag måste betala det Jag intet röfwat hade** (Ps. 69: 5), wisa oß hurudan Hans näpst war. Men så låg näpsten uppå Honom, **på det wi skulle frid hafwa.** När då Herren näpser och förehåller en

menniska synderna, då får hon erfara hwad jämmer och sorg synden har med sig. I denna jämmer och sorg skulle hwarje menniska förgås, hade icke Herren Jesus låtit näpsten läggas uppå Sig. Men nu, sedan Han detta gjort, kunna wi få frid d. ä. komma i en sådan ställning till Gud, att wi kunna wara trygga. Ty friden är ingalunda trygghet endast i förhållande till werlden och synden, såsom skulle wi endast i förhållande till dem wara trygga. Nej — frid är just denna hjertats trygghet i **förhållande till Gud**, att man icke behöfwer frukta, att Han förebrår synderna, såsom det ock heter i Rom. 5: 1: **Medan wi rättfärdige wordne äro af trone, hafwa wi frid med Gud**, och i 2 Cor. 5: 19: **Han förebrådde dem icke deras synder.** Herren kan wäl näpsa eller tukta de sina; men detta innebär icke något straff till deras förderf. — Så kunna wi hafwa frid på grund af wår Frälsares näpst, på grund af Hans lidande. Derför wisade Herren Jesus lärjungarne sina händer och sin sida, då Han efter sin uppståndelse bådade dem frid, dermed gifwande tillkänna, att de hade Hans sår, Hans näpst, att tacka för sin frid. Den frid, som icke har denna grund, är icke den rätta och skall icke bestå i döden och domen. Hafwa nu wi **frid**? Hafwa wi den rätta friden? **På det** wi skulle hafwa frid blef Han näpst, så att wi icke blott **kunna** få frid, utan det war Hans wilja, att wi skulle hafwa den; det war målet, för hwilket Han led. Hwarföre äro då så många utan frid? — Så förstör då all falsk frid, o Herre! Men gif oß **din** frid, ty Du har ju underkastat Dig och lidit näpsten, på det wi skulle få inträda i friden. Så helse Du oß med din frids helsning och låte oß se dina sår, att de må blifwa wåra fridsboningar. Amen.

Gud för wår skull Honom slår,
Plågar Honom illa;
När i sådan glöd Han går,
Will Han dermed stilla
All Guds wrede, skulden wäl
Till wår frid betala,
Och oß så till kropp och själ
Rikligen hugswala.

Fredag.

Hans sår wår helsa.

Genom Hans sår äro wi helade. (Es. 53: 5.)

Såsom Hans näpst åsystade och slog ut till wår frid, så har genom Hans sår helsa wunnits åt oß. Strimmorna, såren på Honom wittna om wåra sår, wår krankhet. **Ty Han är ju sargad för wåra mißgerningar skull och slagen för wåra synder skull.** En underbar läkare, som helar genom sina sår! Han kom att wara en läkare för de kranka. De fleste anammade Honom icke. De förkastade Honom, de slogo Honom, de sargade och korsfäste Honom; och likwäl förblef Han en läkare; ja, Han beredde just derigenom ett läkemedel för alla wåra syndasår. Det är, som hade Han, den enda friska lemmen, det enda hjerta i menskligheten, som icke försmäktat, såsom wåra, dragit till sig all den krankhet, som fanns i hela menniskoslägtet: **Ja, Han som af ingen synd wißte, wardt ju gjord till synd för oß.** Men så är den helsa kommen, efter hwilken Jakob wäntade. Så är Han upphöjd på korset såsom en gång kopparormen upphöjdes i öknen. Kopparröda ormar hade bitit folket. Der lågo Israeliterna fulla med giftiga, dödliga sår, wäntande på döden. Då upphöjde Moses på Guds befallning ormen, **på det att hwar och en som såg på honom skulle blifwa helad.** Så är nu Herren Jesus i syndeligt kötts liknelse blifwen för oß hwad kopparormen war för Israeliten. Genom Hans sår helas wi. Såren äro djupa, giftiga, obotliga för menniskohand; såren swida och pläga och ingen helande balsam finnes: I Honom, genom Hans sår äro wi helade. Den som ser uppå Honom, han skall blifwa wid lif. Detta är ett under, ett nådens under, att wi så skola helas.

Ack, mången känner ingen krankhet, till deß han dör i den. Mången känner den icke swårare, än att han tror sig sjelf kunna hela den. Och så plåstrar han sjelf med sina sår, hwilka alltjemt bryta upp igen. En annan känner dem med sweda, men

wet icke, huru de skola läkas. Är du en sådan? Hör då: **Genom Hans sår äro wi helade.** Der skall du söka och finna helsa. Känner du med smärta t. ex. din sjelfwiskhet; tro ej att du sjelf kan hela den skadan. Den är för djup. Den krankheten är för djupt inrotad. Hwarje försök att på egen hand, i egen kraft, skaffa hjelp mot dessa syndens sår, skall lära dig, att der will något annat och kraftigare medel till. Swider det djupt inne i ditt hjerta, då du ser din kärlekslöshet eller din kallsinnighet; tro ej att detta djupa onda botas derigenom, att du grufwar dig öfwer detta elände och sjunker ned i mißmod, men icke heller dermed, att du gör dina ansträngningar. Nej, endast genom Jesu sår kan du finna den helsa, som heter kärlek, brinnande nit o. s. w. När derföre synden gör dig ett sorgse mod och kränker, så skynda dig att kasta ögat på din Frälsare och Hans sår, att sänka dig ned i Hans lidande och i den kärlek, som bewekte Honom att gå i döden för dig. I Honom är helsa. Så skall du warda helad. Ty från dessa Hans sår flödar Guds helsosamma nåd till ditt kranka hjerta. Och när du en gång funnit helsa, den fulla helsan; så skall du af allt hjerta med alla heliga bekänna: **Genom Hans sår äro wi helade.**

Herre Jesu, Du känner mitt hjertas krankhet och nöd; Du wet att jag sjelf intet förmår till att hela deß skador. Hela mig derföre Herre, så warder jag helad! Läk mig Du, som är kommen för att hela de kranka! Lär mig att hos Dig och i dina sår söka och finna min helsa och lifskraft. Amen.

O, låt mig med trones öga
Uppåt korset stadigt se
Suga honung från deß höga
Stam, som biet ur blommorne,
Att mitt arma, kranka hjerta
Af din nåd och af din smärta,
Hwarje stund en balsam får
Emot syndens ormasår!

Lördag.

Alle uti willfarelse!

Wi gingo alle uti willfarelse såsom får, hwar och en såg uppå sin wäg. (Es. 53: 6.)

Menskligheten war ju af Gud skapad och dertill bestämd att den skulle wara ett helt, en hjord under Guds ledning. Men i och med affallet från Gud hade sambandet brustit, och söndringen och splittringen trädt i stället. Allt föll isär. Hjorden skingrades — hwar och en gick för sig, men **alle** uti willfarelse.

Hedningarne gå sina egna wägar -- i willfarelse. Judarne hafwa Guds ord och sanning, men gå dock i willfarelse, såsom detta Israel om sig sjelf bekänner: **Hwi låter du oß, Herre, wille fara ifrån dina wägar, och wårt hjerta förstockas, att wi icke frukta dig?** (Es. 63: 17.) Hwad är det nu, som förorsakar denna blindhet, detta mörker, i hwilket menniskor trefwa sig fram utan att finna någon wäg? Det är synden. Den har såsom ett tjockt moln trängt sig emellan Gud och menniskan. Detta moln omtöcknar Guds nådesanlete, så att wi ej kunna känna och finna Honom. **Wåra synder äro de som åtskilja oß och wår Gud ifrån hwarandra och gömma bort Hans ansigte.** (Es. 59: 2.) Derföre ökar sig detta mörker mer och mer, i samma mon som synden ökas. Allt tjockare blir mörkret öfwer jorden, allt större willfarelsen ibland judar och hedningar. Det ökar sig alltmer, ända till deß att **uppgången af höjden besöker oß till att uppenbaras dem som sitta i mörkret och dödens skugga.** Huru stor war icke willfarelsen bland hedningarne under tiden närmast före Christi uppenbarelse? Huru förmörkadt war icke detta Israel? Hafwande uppenbarelsens ljus i deß fulla glans wandrade det dock i ett mörker så stort, att det icke kände ljuset.

Uti detta willfarelsens mörker gingo wi **alle** och gå wi ännu alle, om wi icke akta på det ljus och den hjelp, som kommit i Christus. Denna willfarelse beskrifwes på ett beteck-

nande sätt med de orden: **Hwar och en såg uppå sin wäg.** Härmed målas det förtwiflade tillstånd, i hwilket wi befinna oß. Å ena sidan se wi häruti willrådigheten: ingen kan wisa den andre wägen; å andra sidan den sjelfwiska förblindelsen, att hwar och en håller sin wäg för den rätta.

Huru allmän är icke denna willfarelse ännu i dag, att hwar och en tycker sig wis wara, hwar och en menar sig kunna finna wägen på egen hand. Denna förblindelse ger sig ett otwetydigt uttryck i det ofta upprepade ordet: "Hwar och en blifwer salig på sin tro." Ja, hwar och en, som icke tror, menar sig kunna granska och pröfwa hwad som är sanning eller icke i skriften. Och till och med ibland dem, som tro, återkommer denna blindhet och denna sjelftillit. Derutaf de många willfarelserna midt ibland de christna, af hwilka så många se uppå sin wäg.

Käre wän! Rädes du icke för denna willfarelse? Märker du icke att mörker är å färde? Längtar du icke efter ljus och hjelp? Ljuset och hjelpen äro komna dermed att Herren kastade allas wåra synder uppå Honom. Låt då icke denna hjelp wara förgäfwes! Låt ljuset från korset upplysa din wäg, att du icke irrar mer.

Men Dig, Herre Christe, bedje wi att, såsom Du kom till oß willfarande får, Du nu ock wille söka oß, att wi må omwändas från wåra wägars willa till dig, wåra själars herde och biskop. Amen.

Se wårt hjerta är betaget
Utaf dårskapsdimma kall;
Syndens mörker oß bedragit
Och oß kommit uppå fall.
Herre, se, wi wilse gå:
Wåra tankar, werk också,
På en farlig ban omswäfwa
Och din sannings ljus motsträfwa.

8.

Passionspredikan på 3:dje Söndagen i Fastan.

I Jesu namn!

Men lärjungarne begynte wara illa tillfrids, och sågo hwar på annan, warande twehågse om hwem Han talade, och begynte fråga emellan sig, hwilken den war af dem, som det göra skulle? Och sade till Honom hwar i sin stad: Är det jag? Men Han swarade, och sade: En af de tolf, den som tager i fatet med Mig, skall förråda Mig. Ja, Menniskones Son warder så gående, som skriftwet är om Honom; men we den menniska, genom hwilken Menniskones Son förrådd warder: den menniskan wore bättre, att hon icke wore född. Då swarade Judas, som förrådde Honom, och sade: Mästare! icke är jag densamme? Sade Han till honom: Du sade det. Och war en af Jesu lärjungar, som satt wid bordet intill Hans bröst, den Jesus kär hade, till honom wintade Simon Petrus, att han fråga skulle: ho den war, som Han talade om? När han nu låg intill Jesu bröst, sade han till Honom: Herre, hwilken är det? Swarade Jesus: Den är det, som Jag räcker det indoppade brödet. Och när han hade indoppat brödet, gaf Han det Jude Simon Iskariot. Och efter den stunden for satan in i honom. Så sade då Jesus till Honom: det du gör, gör snart. Men ingen af dem, som wid bordet sutto, förstod hwarföre Han sade honom det; ty somliga mente, efter Judas hade pungen, att Jesus hade sagt honom: Köp hwad behof göres till högtiden; eller att han skulle gifwa de fattiga något. När han då hade tagit betan, gick han strax ut, och det war natt. Då han war utgången, sade Jesus: nu är Menniskones Son förklarad, och Gud är förklarad i Honom. Är nu Gud förklarad i Honom, så skall ock Gud förklara Honom i Sig sjelf, och skall snart förklara Honom.

Och när de hade sjungit lofsången, gick Jesus ut med sina lärjungar öfwer den bäcken Kidron till Oljoberget. Då wardt en träta emellan dem, hwilkendera skulle synas wara ypperst. Då sade Jesus till dem: Werldslige konungar regera, och de, som makten hafwa, kallas nådige herrar; men I icke så, utan den, som störst är ibland eder, han skall wara såsom den yngste, och den der ypperst är, han ware såsom en tjenare. Ty hwilkendera är större, den som sitter eller den som tjenar? Är icke den som sitter? Men Jag är midt ibland eder, såsom den der tjenar; men I ären desamme, som med Mig blifwit hafwen uti min frestelse. Och Jag will beställa eder riket, såsom min Fader hafwer det beställt Mig, och I skolen äta och dricka wid mitt bord uti mitt rike; och skolen sitta på stolar och döma tolf Israels slägter. Och sade Jesus till dem: I denna natt skolen I alle förargas på Mig; ty det är skriftwet: Jag skall slå herden, och fåren af hjorden skola

warda förskingrade; men när Jag är uppstånden igen, will Jag gå fram för eder i Galileen. Och Herren sade: Simon, Simon, si! satan hafwer begärt eder, att han skall sålla eder såsom hwete; men Jag hafwer bedit för dig, att din tro icke skall om intet warda. Och när du är omwänd, så styrk dina bröder. Då sade Petrus till Honom: Om än alle förargades, skall jag icke förargas. Sade Jesus till honom: Sannerligen säger Jag dig: I dag, i denna natt, förrän hanen hafwer twå gånger galit, skall du tre gånger förneka Mig. Då sade han ytterligare: Ja, skulle jag än dö med Dig, skall jag icke förneka Dig. Sammalunda sade de ock alle. Och Han sade till dem: När Jag sände eder utan säck, utan rensel och utan skor, hafwer eder något fattats? Då sade de: intet. Då sade Han till dem: Men nu, ho som icke säck hafwer, han tage honom, sammalunda ock renseln; och den der icke hafwer, han sälje sin klädnad, och köpe swärd. Ty Jag säger eder, att det ännu måste fullbordas på Mig, som skrifwet är: Han är räknad ibland ogerningsmän. Ty hwad som skrifwit är om mig, det hafwer en ända. Då sade de: Herre, si! här äro twå swärd. Då sade Han till dem: Det är nog.

Uti Johannis 10 kap. talar Herren om sig såsom den gode herden, som låter sitt lif för fåren och som derföre ocksä wårdar sig om dem. Det synes oß, som om wi i den upplästa texten just få se, huru Herren i gerning beter sig som den gode herden. Wi wilja derföre närmare betratta denna

Herrans Jesu herdatrohet.

Käre Herre Jesu, Du som i stor trohet mot din Fader lät ditt lif för oß, Du som i stor trohet mot oß icke skonade ditt lif; bewisa nu samma din trohet mot oß deruti, att Du låter Dig wårda om wåra själar, så att de icke ewigt förderfwas. Sök oß, igenhämta oß, hela oß och stöt oß såsom wi betarfwa det — för din trohets skull. Amen.

I.

Wi hörde i slutet af den förra texten, huru Frälsaren "bedröfwades i andanom, betygade och sade: Sannerligen, sannerligen säger Jag eder, att en af eder skall förråda Mig". Häröfwer wordo lärjungarne bekymrade och sågo hwar på annan, warande twehågse om hwem han talade. Först be-

gynte de fråga emellan sig, ho den war af dem, som det göra skulle; sedan wände de sig med sina frågor till Herren sjelf, och **sade till Honom hwar i sin stad: Är det jag? Men Han swarade, och sade: En af de tolf, den som tager i fatet med Mig, skall förråda Mig.** Detta wisar lärjungarnes uppriktighet. Att Herren talat så obestämdt om förrädaren, hade utan twifwel sin grund deri, att Han, på samma gång Han i det längsta önskade skona Judas från det sista, afgörande ordet, wille bland de öfrige lärjungarne framkalla en helsosam sjelfpröfning. Woro de än fjerran från Judas' synd, så woro de dock menniskor, såsom han, med ett syndigt hjerta, och i den skuld, som hwilade tung på Judas, hade de dock i wiß mening sin del; de woro af samma slägte som han, lärjungar med honom. Med sin fråga wisa de dock, att de icke hade hans sinne. Ja, uti den frågan: **Är det jag?** låg ju ett sjelfdömande, ett renande från sådant folk, såsom Paulus derom talar. — Detta hör wisserligen till Herrens Jesu trohet, att Han understundom så talar i sitt ord, och låter detta så werka, att Hans rätte lärjungar deröfwer bekymras. De få derigenom anledning till en helsosam sjelfpröfning, till att döma sig sjelfwa, att de icke måtte warda dömde. Och när de, wiljande weta sanningen, wända sig till Herren med den frågan: är det jag? så skall Han, om Han än dröjer med swaret, dock gifwa det i sinom tid, så att de icke skola behöfwa blifwa i oro till ewig tid. — Judas frågar ändtligen också, men icke för att få **weta** sanningen, utan för att **dölja** den. Han frågar ock, men på ett sätt, som wisar hans falskhet i anden. Hans fråga är så ställd, att der på den skulle gifwas just det swar, som han will hafwa: **Mästare, icke är jag densamme?** under det att de andre lemnade rum öppet för hwad swar Herren än måtte gifwa. O, må wi akta oß för ett sådant frågande som Judas'!

Ja, **Menniskones Son warder så gående, som skrifwet är om Honom; men we den menniska, genom hwilken Menniskones Son förrådd warder: den menniskan wore bättre, att hon icke wore född.** Herren Jesus hade fått det budet af sin Fader, att Han skulle låta sitt lif för fåren. Dertill hade Han

redan gifwit sitt ja mer än en gång. Men det skulle gifwas åter och åter, hwarje gång Hans död på något särskildt sätt, från olika sidor, trädde Honom till mötes. Hans ja innebär hwarje gång en seger öfwer en frestelse. Så t. ex. i Joh. 12: 27. Så ock här. Hwarje steg, Herren tog, förde Honom fram mot korsets död. Men wid hwarje steg mötte Honom ock något bittert och swårt, som frestande trädde i Hans wäg och kostade Honom en kamp. Att Judas skulle förråda Honom, det hörde ock till detta "bittra, swåra, som Han led för synder wåra". Detta se wi af Hans ord, hwarje gång Han talar om Judas. Det är som om derwid ett styng ginge igenom Hans själ. Han bedröfwas **i andanom** derwid. War det swårt att tömma dödens kalk sådan den räcktes Honom af Fadren; hwad war det då icke att taga den utaf Judas, i hwilken synden, ja på wißt sätt all Judafolkets synd samlats utaf djefwulen, att taga kalken af en sådan **syndens menniska**? Hwad låg närmare för Hans rent menskliga känsla, än att här draga sig tillbaka, icke wilja taga döden så att säga genom Judas' hand? Men Han förblifwer trogen mot Fadren. Han träder icke från Guds råd; wid ordet, som är skrifwet om Honom, håller Han sig, såsom wid den käpp och staf, som Fadren räckt Honom; wid det blifwer Han; i detta sänker Han sig in, och dermed i Guds råd: **Menniskones Son warder så gångande, som om Honom skrifwet är.** Besinna wäl denna din Frälsares trohet, att Han så låter sitt lif för fåren. **Fördenskull,** säger Han sjelf, **älskar Fadren Mig, att Jag låter Mitt lif för fåren.** Ja, så har Han blifwit i Guds råd, så har Han utfört det. Sådan är Hans trohet. Skulle Han då icke ock allt fort bete den emot dem, för hwilka Han låtit sitt lif? Skulle icke den komma Honom att än gå långt i sin kärlek till oß och wåra själar, sedan Han oß så älskat hafwer och gifwit sig sjelf ut för oß? Huru långt går Han icke i sin kärlek till Judas! Wäl måste Han ock med affeende på Judas' synd gifwa Guds rättfärdighet deß rätt. Ty att Judas med sin synd hjelper till att fullborda Guds råd, det fritager Honom icke från answaret, det gräsliga answar och dom, som Herren ock uttalar i de orden: **We den menniska, genom hwilken Menniskones Son förrådd warder:**

den menniskan wore bättre, att hon icke wore född. Med dessa ord öppnar sig för wåra ögon — huru mycket mer för Herrens? — ett afgrundsdjup, ett den ewiga fördömelsens we, såsom knappast på något annat ställe i skriften. Ty för den, om hwilken det så säges, står i ewighet intet hopp åter, ty då hade det ändå warit Honom bättre att hafwa blifwit född. Så ger Jesus Guds rättwisa dom deß rätt. Men å andra sidan — huru dröjer icke Herren med det afgörande ordet? Huru wäntar Han icke att räcka honom den beta, efter hwars mottagande satan skulle fara in i honom och hans själ omgifwas utaf en ewig natt och ett ewigt mörker? Och sedan — huru följer icke Herren honom, så långt som barmhertig kärlek kan följa, uti osägligt medlidande, ända till deß Han ser honom bortgå från sitt ansigte för ewigt, detta förlorade barn, som Han burit på sitt hjerta, detta förlorade får, hwilket Han sökt att igenhämta och igenkalla, denna dyrt köpta själ, för hwilken Han gaf sitt lif till återlösen? — Se detta, m. åh., det är herdatrohet! Det är trohet emot Fadren, att Han låter sitt lif för fåren, att menniskones son lemnar sig i händerna åt denna syndens menniska, men ocksa det är trohet, att Han, om än under werop för Guds rättfärdighets skull, följer detta förlorade får med barmhertigt lidande, så länge det ännu finnes i Hans närhet. — Kunna wi icke härutaf förstå wår Frälsares stora kärlek till syndare? Han gifwer sitt lif för dem, att frälsa deras själar, och sedan går Han efter dem, sökande, kallande, glädjande sig då Han finner dem, sörjande om Han förlorar dem. Du undrar kanske, om Han ännu frågar efter dig; skulle Han icke nu fråga efter dig, då Han en gång frågat så efter dig, att Han gaf sitt lif för dig? Du undrar, om Han ännu will älska dig; skulle Han icke älska dig, Han, som icke ännu uttömt sin kärlek på det förlorade barnet, när det dock å sin sida aflägsnat sig från denna kärlek? Du ser kanske upp till Honom, såsom synderskan wid Jesu fötter, undrande om Han har en blick för dig, som ligger eländig wid Hans fötter; Han, som så ser efter Judas, skulle Han icke ha en blick af kärlek till dig, som söker Honom? Du undrar, om Han kan och will älska dig; Han, som sörjer

öfwer att Han icke, såsom Han wille, får älska Judas, icke får älska Honom ut från synden och förderfwet, skulle Han icke wilja älska dig? Jesus är trogen i sin herdakärlek, ty Han war trogen att låta sitt lif för fåren. Denna trogna kärlek försmådde Judas. **Då han war utgången, sade Jesus: nu är Menniskones Son förklarad, och Gud är förklarad i Honom. Är nu Gud förklarad i Honom, så skall ock Gud förklara Honom i Sig sjelf, och skall snart förklara Honom.** Dessa ord wisa, hwilken betydelse det hade i och för uppenbarandet af Guds och Kristi kärlek, att Frälsaren lemnade sig i Judas' hand.

II.

Sin trohet bewisar Herren genom det sätt, på hwilket Han låter **sig wårda** om fåren. Dit hör

1) **Att Han återkallar och återhämtar dem, då de förirrat sig.**

Då lärjungarne med Frälsaren gingo ut öfwer Kidron till Oljoberget, råkade de uti en träta om, hwilkendera skulle synas wara ypperst. Att de dermed hade förirrat sig uppå en för dem främmande mark att söka ett för dem främmande och skadligt bete i köttet, wisar Frälsaren med de orden: **Werldsliga konungar regera, och de, som makten hafwa, kallas nådige herrar.** I werlden beror herrskandet på den yttre makten; de som hafwa den kallas och låta kalla sig med smickrande äretitlar, utan att de alltid derföre i sitt inre och i sitt sinne motswara sådana namn; i werlden är det fåfängliga yttre hufwudsak. **Men I icke så.** Dermed kallar Herren dem i stor trohet tillbaka, och wisar dem, att de med sitt begär att wara ypperst kommit in på ett för hela deras wäsen, såsom Jesu lärjungar, främmande område, att de förirrat sig ut i werlden. Häruti låg bestraffning nog. — Men Han igenhämtar dem ock ganska troligen, först och främst dermed, att Han wisar dem till sig sjelf, till sitt eget exempel. **Ty hwilkendera är större, den som sitter eller den som tjenar? Är icke den som sitter? Men Jag är midt ibland eder, såsom den der tjenar.** Dock icke nog härmed. Han är genast färdig att bjuda dem ersättning för all förmenad winning i werlden. **Han säger:**

I ären desamme, som med Mig blifwit hafwen uti min frestelse. **Och Jag will beställa eder riket, såsom min Fader hafwer det beställt Mig, och I skolen äta och dricka wid mitt bord uti mitt rike; och skolen sitta på stolar och döma tolf Israels slägter.** I stor, nådefull nedlåtenhet erkänner Han deras lärjungaskap såsom ett blifwande med Honom uti Hans frestelser. Hans lif war fullt af frestelser. Dessa hade lärjungarne i sin mån fått dela. Och i dem hade de blifwit med Honom, icke flytt ifrån Honom, deras herde. Andra gingo till rygga, de blefwo. (Joh. 6.) Andra förargades, de kunde wäl ock taga anstöt af Herren, men de mottogo tillrättawisning och öfwerwunno inom sig förargelsen och blefwo med Herren. Emellertid är det tydligt, att Herren ockå ser framföreåt, huru de skulle blifwa med Honom uti Hans frestelser. — Och nu lockar, uppmuntrar och styrker Han dem med öfwerswinneliga löften för den kommande tiden: **Och Jag will beställa eder riket, såsom min Fader hafwer det beställt Mig, och I skolen äta och dricka wid mitt bord uti mitt rike; och skolen sitta på stolar och döma tolf Israels slägter.** Sitt rike will Han gifwa dem, ja, ett helt rike; i detta skola de äta och dricka med Honom wid Hans bord, och en gång när Han kommer, will Han låta dem sitta på ärethroner, dömande sitt folk. De skulle endast nu låta fara de stora tankarne med afseende på det synliga och närwarande; de skulle endast **nu** låta det fara, som efter köttet kom dem så nära, företrädet, herrskandet i denna werld och efter denna werldens sätt; **sedan** kunde de icke göra sig för stora föreställningar och förhoppningar med afseende på det tillkommande, för ewigheten. Se så återför Herren och herden sina får från det främmande betet och marken in i sitt rikes himmelska och ewiga wäsende.

Känna wi icke igen **denna** Jesu herdatrohet? Huru ofta förwirra sig icke Hans får på samma sätt på werldens område, att efter deß wäsende träta om företrädet och fara efter det som högt är? Skulle de icke äta sig döden på detta bete, om de fingo hålla sig der, och icke återkallades af Herden och deras själars biskop? Huru trofast är icke Han, att Han icke der lemnar dem i fred? Huru mycken trofasthet uti Hans bestraffning, då

Han wisar dem hwad det egentligen är, som de fara efter, hwar de egentligen äro, då de på werldens sätt begära utaf werldens lustar! Och huru mycken nåd ligger icke deruti, att Han, trots deras swaghet i frestelserna, likwäl, när Han blott ser andens uppriktighet, erkänner och behandlar dem såsom de der blifwit med Honom uti frestelserna, och derföre styrker dem med det Han gifwer och lofwar dem, styrker dem mot frestelserna genom löftet att en gång få äta och dricka wid sitt bord, och så låta dem erfara något af den tillkommande werldens kraft, för att så motwäga, ja rikligen uppwäga det, som i det närwarande, synliga, frestar och lockar? Utan sådan Hans trofasthet kommo de aldrig wäl igenom. — Derföre fatta mod, du som står i frestelsen och will blifwa med Jesus; fatta mod, du som ser frestelserna framför dig, med fruktan att icke kunna blifwa med Honom; **Han är trofast, som det lofwat hafwer; den det ock wäl fullbordar!**

2) Sin herdatrohet wisar Herren widare deruti, att **Han församlar sina förströdda får.**

Och Jesus sade till dem: I denna natt skolen I alle förargas på Mig; ty det är skrifwet: Jag skall slå herden, och fåren af hjorden skola warda förskingrade; men när Jag är uppstånden igen, will Jag gå fram för eder i Galileen.

Äfwen här höra wi ett återljud af de orden: **Den gode herden låter sitt lif för fåren.** Ty detta, att Herren Jesus låtit sitt lif för oß, det är ju en säker och fast borgen för all Hans öfriga trohet. Det är ju derföre, att Han gaf sitt lif i döden till försoning för wåra synder, som wi kunna tillförse oß något af Hans trohet. — Herren wißte hwad som stundade i denna natt. De skulle alla förargas på Honom. Men äfwen härwid är Fadrens ord genom profeterna det, hwari Han lefwer, och åt hwars fullbordan Han willigt lemnar sig. Ty så war det skrifwet genom Zacharias (13: 7): **Swärd, upp öfwer min herda, och öfwer min folks första, säger Herren Zebaoth. Slå herden, så warda fåren förskingrad; så will jag wända mina hand till de små.** Under detta swärd, som annars skulle drabbat oß och fört oß bort från Gud i ewig förskingring, böjer Han sig willigt. Han talar icke ens derom,

huru detta swärd skulle genomtränga Honom och gå igenom Hans själ, utan endast derom, att slåendet af herden skulle hafwa med sig fårens förskingring. Men icke heller härwid stannar Han, utan trogen mot det profetiska ordet: "så will jag wända min hand till de små", lofwar Han: **när Jag är uppstånden igen, will Jag gå fram för eder i Galileen.** (Jfr Johannes 17: 12.) Till åminnelse af detta Herrens löfte och Hans trohet till pris höra wi derför Lucas i Ap. G. 1: 13, ehuru namnen på apostlarne woro wäl kända utaf evangelierna, åter uppräkna namnen på de elfwa; en war borta, det förlorade barnet; men alla de öfriga woro qwar, emedan Herren bewarat dem, gått framför dem och samlat sin klena hjord.

Huru ofta har det icke hetat: **Swärd, upp öfwer min** församling! och fåren förskingrades. Så war det i förföljelsetiderna; så under de mörka tiderna; så i denna tid, då swärdet wisar sin werkan uti förskingring i följd af splittring och söndring; så då enskilde träffas af detta swärd och kastas hit och dit midt ibland ulfwar. Men Herren wände städse sin hand till de små. Han som för dem är död wisade, att Han för dem ock är uppstånden och lefwer. Han samlade dem åter, efter förföljelsen, under det ondskans och otrons makt rasade. Och midt under splittringens och söndringens tider wet Han att sammanhålla och sammanföra dem, som i Honom äro ett; wäl icke så, att de i det yttre kunna sammansluta sig, men till en enhet i andanom, enhet i bön, och så att de känna hwarandra och weta sig wara ett med hwarandra. Och förwisso skall Han weta att till slut samla hela sin hjord. Ty Jesus **skulle dö för folket: och ej allenast för folket, utan att Han församla skulle Guds barn, som förströdde woro.** — Men ett sådant församlande af den klena, lätt förskingrade jorden, innesluter ännu en annan sida af Hans herdatrohet, nemligen

3) **Att Han wakar öfwer sina får gentemot ulfwen.**

Och Herren sade: **Simon, Simon, si! satan hafwer begärt eder, att han skall sålla eder såsom hwete; men Jag hafwer bedit för dig, att din tro icke skall om intet warda. Och när du är omwänd, så styrk dina bröder. Då sade Petrus till Honom: Om än alle förargades, skall jag icke för-**

argas. Sade Jesus till honom: Sannerligen säger Jag dig: I dag, i denna natt, förrän hanen hafwer twå gånger galit, skall du tre gånger förneka Mig. Då sade han ytterligare: Ja, skulle jag än dö med Dig, skall jag icke förneka Dig. Sammalunda sade de ock alle.

När Han ser ulfwen komma, öfwergifwer Han icke lärjungarne. Han warnar dem. Han såg hwad den gamle ormen, som war färdig att stinga Hans häl, hade i sinnet, ej blott mot Honom sjelf, utan mot Hans lärjungar, och bland dessa i första rummet mot Petrus. Honom kunde han lättast "komma wid", emedan han ju wille gå före de andra — ty den som will gå före andra, får ock bereda sig på att före andra bli angripen —; hos honom fann han mycket utaf detta sjelfförtroende och obrutna wäsende, som gifwer honom ett så godt handtag. Huru troligen warnar nu icke Herren sin Petrus? **Simon, Simon,** ropar Han, **si satan hafwer begärat eder,** begärt ut eder, att få eder på egen hand, **att sålla eder såsom hwete.** — Ack, huru ofta finner icke han, **som går omkring såsom ett rytande lejon och söker hwem han uppsluka må,** sådant hos Jesu lärjungar, hwarigenom han kan komma wid dem? — Wisserligen kunde han icke utan Herrens tillstädjelse sålla; men då Herren fann att kring den kärna af uppriktigt och rättsinnigt wäsende som fanns hos lärjungarne slöt sig så mycket af sjelfförtroende och annat skarn, från hwilket Hans andes warningar och bestraffningar icke fick rensa dem, — ty Herren måste ju tiga — så måste Han lemna dem åt sållningen, att skarnet derwid måtte skaffas undan. Men icke kom denna sållning utan Hans trogna, waksamma warning.

Men hwad än mera är: när ulfwen kommer, wakar Han öfwer fåren icke blott med warningar, utan med förbön inför Gud: **Men Jag hafwer bedit för dig, att din tro icke skall om intet warda.** Herren bad för Simon, att han icke skulle alldeles släppa sitt fäste, icke komma bort, icke förgås, att hans tro, hans blifwande wid Herren icke skulle warda om intet. Och när wi sedan se, huru Petrus går ut och gråter, huru han återföres, huru han upprättas, tröstas och omsider står der såsom en **Petrus;** ej mer såsom den naturlige Simon,

Jona Son, utan såsom en klippa; hwarpå beror det? Huru förklara det? Jesu förebedjande, waksamma trohet har Petrus att tacka för denna utgång af sållningen. — Och war det wäl något annat, som gjorde att en enda af Jesu lärjungar någonsin gick igenom sållningen, utan att falla igenom; war det något annat än just denna Jesu förbön? War det icke alltid just på grund af denna, som frestaren fick afgå med skam och lemna rum för Herren, för Hans nådefulla omwårdnad? Så blef Hans trohet förherrligad, under det att man lärde känna sin egen hjelplöshet och wanmakt.

Herren säger till Petrus: **Och när du är omwänd, så styrk dina bröder.** Herren wille att Petrus, sedan han sjelf erfarit wälsignelsen af Herrens wakande omwårdnad, skulle styrka sina bröder. Det gjorde Han ock med trohet. Läs med uppmärksamhet hans bref, såsom denne Petri bref; så skall du finna huru Herrens herdatrohet gjort Petrus trogen emot sina bröder. Huru troget påminner han dem icke om fienden djefwulen, som går omkring såsom ett rytande lejon? Huru manar han dem icke till nykterhet och waksamhet? Huru är han dem icke behjelplig att omgjerda deras sinnes länder? Huru warnar han dem icke för de högmodigas lott, hwilka Gud står emot? Huru bjuder han dem icke att ödmjuka sig under Guds mäktiga hand? Men huru styrker han dem icke ocksä genom hänwisning till Honom, **som med Guds makt will bewara dem genom tron till salighet?** Huru wisar han dem icke till den **som styrker, stöder och stadfäster?** Huru uppmanar han dem icke till mod i striden: **Stån honom stadeliga emot i tron. Waren Gudi underdånige, står djefwulen emot, så flyr han ifrån eder.** Så hörer då det ocksä till Herrens herdatrohet emot fåren, att **Han gifwer dem herdar efter sitt hjerta.**

4) Slutligen se wi denna herdatrohet uppenbara sig deruti, **att Han icke låter sina får sakna lystringsrop då farliga tider tillstunda, ware sig för församlingen i deß helhet eller för de enskilde.**

Och Han sade till dem: När Jag sände eder utan säck, utan rensel och utan skor, hafwer eder något fattats? Då sade de: intet. Då sade Han till dem: Men nu, ho som

säck hafwer, han tage honom, sammalunda ock rensel; och den der icke hafwer, han sälje sin kjortel, och köpe swärd. Ty Jag säger eder, att det ännu måste fullbordas på Mig, som skrifwet är: Han är räknad ibland ogerningsmän. Ty hwad som skrifwet är om mig, det hafwer en ända. Då sade de: Herre, si! här äro twå swärd. Då sade Han till dem: Det är nog.

För lärjungarne stundade nu fastedagar, ty bröllopsdagarne woro förbi. De skulle nu icke mera wandra under Herrens hägn på samma sätt som förut. Nu hade de att rusta sig med andans wapen. Det är härpå Herren will göra dem beredda.

Huru wexlar det icke på samma sätt för Herrens församling och de enskilde? Att sådana wexlingar af Herren förutsägas, hör till Hans trohet. Det sker till den ändan att de måtte wara beredda på hwad som komma skall, och rusta sig dertill.

Skulle nu icke sådan din Frälsares trohet hafwa något lockande med sig, något tilldragande för dig, m. åh.? Skulle du icke wilja inlåta dig med Honom, som låtit sitt lif för dig? Wågar du att försumma och försaka sådan Hans trohet? Will du gå bort såsom Judas från Hans ansigte?

Har Hans kärlek för dig något wärde, så att du frågar efter den, undrande om den kan gälla dig, så erinra wi dig ännu en gång om Hans kärlek till det förlorade barnet; skulle den kärlek, som sökte och gick efter Judas, icke möta dig, då du söker och går efter den? Jo, wisserligen.

Om du dig skiljt från Herren Gud
Med synder mot Hans helga bud
Och qwäljes utaf lagens hot:
Hos Jesum får du säker bot.
Guds wrede har Han på sig lagt
Och friden Han dig återbragt.

Om tron dig synes matt och swag,
Dock tröst af Jesu kärlek tag:
Att Han, som tro i hjertat ger,
Skall ock fullborda den alltmer.
En rykand' weke släcks ej ut:
Den swaga tron når ock godt slut. Amen.

9.

3:dje weckan i Fastan.

Måndag.

Allas wåra synder på honom!

Men Herren kastade allas wåra synder uppå Honom. (Es. 53: 6.)

Dermed kom hjelpen för oß alla, som gingo i willfarelse, att Herren kastade allas wåra synder uppå Honom. Det war synden, som förmörkade Guds ansigte för oß. Derför kunde hjelp icke på något annat sätt beredas, än derigenom att Herren lät denna synd likasom samla sig kring Hans Son, lät den med deß dom träffa Honom, såsom det egentligen heter: **Herren lät allas wår syndaskuld drabba uppå Honom.** Derför se wi ocksä, huru mörkret samlar sig kring Honom, ty med synden följer mörker. Guds ansigte förmörkas äfwen i förhållande till Honom. Under det att tre timmars mörker omgifwer Honom, går Han inför Gud i mörkret, der Han känner sig af Gud öfwergifwen. Korset blir så den mörkaste punkt på jorden; den stund, då Herren lider, blir den mörkaste stund, som har funnits. Alla, som gingo i willfarelse, hafwa liksom samlat sig med af fiendskap förmörkade sinnen mot denne ene, Guds Helige. Allt är mörker och alla Guds och menniskors wägar synas här förlora sig i mörker. Men si! Mörkret wiker redan wid Jesu död och wid Hans uppståndelse strålar ljuset klart. Ty **Herren wardt förblidkad öfwer wåra orättfärdigheter, och wåra synder och ondska skall Han icke mera ihågkomma.** (Ebr. 8: 12.) Synderna äro **utstrukne såsom moln och mißgerningarne såsom dimma.** Så kom ljus i syndamörkret! Så kom hjelp för de willfarande! Korset är nu den ljusaste punkt i werlden, den ljuspunkt, från hwilken ljus utströmmar öfwer werlden. Allt hwad i den finnes af sant, werkeligt ljus, det har utgått ifrån korset. Den, som af ljusstrålarne från korset låter leda sig till korset och den korsfäste,

han skall icke mera se uppå sin wäg i rådlöshet eller sjelfförtroende, utan han skall finna wägen till lifwet. Omkring korset samlas alla willfarande, som låta föra sig till rätta, och deras anleten ljusna, ty **der** låter Herren sitt anlete lysa öfwer dem och är dem nådig. Och så många, som werkligen kommit dit, i tron på den korsfäste, de äro icke mera willfarande får, deras wäg förlorar sig icke uti mörkret, äfwen om de ännu dragas med mycket mörker och fela i många stycken. Deraf kommer det ock, att de ännu ofta "wandra i mörkret, nemligen så att ljuset icke skiner dem" (Es. 50: 10). Ty synden har alltid detta med sig, att den förmörkar sinnet, bortskymmer Guds nåd och fördunklar medwetandet om hwad synden är. Då kan wisserligen ett tillstånd åter inträda, i hwilket man känner sig som ett willfarande får, som ser hit och dit, utan att finna någon wäg eller utgång ur mörkret. Men likasom Herren en gång beredde hjelp åt hela den willfarande menskligheten dermed, att han kastade allas wåra synder på sin Son; så är ännu **ordet** om denna Herrens nåd just det, som fördrifwer mörkret ur själen. Låt den Helige Ande få öppna hjerta och sinne för det ordet, att **Herren kastade allas wåra synder uppå Honom,** då skall allt ljusna, allt få ett annat utseende. Ja, att Herren kastade allas wåra synder uppå Honom — detta war och detta är det, som skaffar hjelp och gifwer ljus.

Så tackar jag Dig, Herre min Gud, att Du lät allas wåra synder drabba uppå din Son, ty dermed har du beredt mig och alla arma syndare den hjelp, wi behöfde. Låt nu ock din Helige Ande uppenbara för mig, hwad detta innebär, att jag städse i all den nöd, som synden gör, måtte kunna fly dertill och hålla mig derwid, att Du sjelf lagt min synd uppå din Son, att ljus deraf måtte uppgå för mitt hjerta och lysa mig på all min stig. Amen.

När betryck och jämmer
Hjertat hårdt beklämmer,
Låt mig då hos dig
Ro och tillflykt finna,
Låt det moln förswinna,
Som här omger mig!
Kom, o nådesol! med gamman,
Lys och gläd oß allesamman!

Tisdag.

Han lät icke upp sin mun.

Då Han näpst och plågad wardt, lät Han icke upp sin mun; såsom ett lam, det till slagtning ledes, och såsom ett får, det stilla tiger för sin klippare och låter icke upp sin mun. (Es. 53: 7.)

Wi läsa i Passionshistorien, att man förundrade sig öfwer Jesu tystnad. Man skulle ännu mer förundrat sig, om man sett in uti, hwad som framkallade den, nemligen Jesu stilla tålamod.

Wår Frälsares hela offer af trogen lydnad skulle saknat sitt wärde, hade Han icke af ett willigt hjerta bragt Fadren detta offer för menniskors skull. Hans lidande skulle icke warit en söt lukt för Gud, hade uti detta lidande ingått något af otålighet och klagan, ware sig emot Gud eller menniskor. Hade Frälsaren förut wisat sin willighet att gå lidandet till mötes, så ådagalägger Han den nu icke mindre under lidandet genom sitt tålamod och sin stilla tystnad. Då Han näpst och plågad warder utaf krigsknektarne, då Han försmädad och bespottad ledes till slagtning, så låter Han icke upp sin mun, utan **sätter den i stoft och wäntar efter hoppet och låter slå Sig wid kindbenet och lägger mycken försmädelse uppå Sig** (jfr Klagow. 3: 29—30). Så bewisar Han sig åter såsom det Guds Lam, som bär werldens synder. Så offrar Han Sig åt Gud, obesmittad af allt det trots, den owillighet och klagan, som göra sig gällande bland menniskor, så ofta deras planer korsas och deras wilja förhindras, så ofta ett lidande lägges dem uppå. De knorra, medan de lefwa, nära nog öfwer allt, ehuru allt hwad lidande heter wore deras rätta lön; Han låter icke upp sin mun under allt oskyldigt lidande. Ett sådant offerlam höfdes oß, enligt psalmens ord: "Alltid befunnen tålig, ehur Du war föraktad". Allena såsom sådan kunde Han borttaga wåra synder.

Wi må dock ingalunda föreställa oß, att detta tålamod kom liksom af sig sjelft. Nej, äfwen **det** måste tillkämpas. Wi må icke förgäta, att tredje akten af Christi pinos historia före-

gås utaf den andra, eller med andra ord, att wår Frälsare i Gethsemane först måste bestå en den allra swåraste kamp. Den gällde Hans menskliga wiljas uppoffrande åt den gudomliga. Sedan detta offrande skett, är det icke mera fråga om kalkens borttagande, utan nu heter det: **Skall Jag icke dricka den kalken?** Nu tager Han den, med allt hwad till densamma hörer, **utaf syndares händer,** utan att låta upp sin mun. Så har Han blifwit fullkommen äfwen i tålamod.

Till oß ropar nu en af dem, som warit wittne till Christi pina: **Så skolen I ock wäpna eder med detsamma sinnet** (1 Petri 4: 1), med Christi tålamod och saktmodighet; **ty dertill äro wi kallade, efter ock Christus led för oß, låtandes oß en efterdömelse, att wi skola efterfölja Hans fotspår. Hwilken ingen synd gjort hade och intet bedrägeri wardt funnet i Hans mun. När han blef bannad, bannade Han intet igen; och när Han led, hotade Han intet: utan ställde hämnden till Den, som rätt dömer** (1 Petri 2: 21—23). Så wilja wi då komma till Honom, som försonat wår synd, att ock wi af Honom må lära tålamod under allt hwad Gud oß förelägger, lära att stilla lida och tåligt fördraga det bittra och swåra, som möter oß, och så warda Christi beläte lika uti tålamod.

Herre Jesu Christe, Du, som, för att lemna oß ett fullkomligt exempel af allt tålamod, på mångfaldigt sätt blifwit af alla slags menniskor försmädad, bespottad och hädad; och, ehuru Du är en Herre öfwer allting, har welat fördraga allt i högsta tålamod; gif mig arma, ringa menniska, som dock icke är wärd att finnas på jorden, att jag af inga onda anlopp må retas, utan tåligt bära alla wederwärdigheter, som träffa mig, och slutligen salig warda. Amen.

Guds rena Lamm, oskyldig,
På korset för oß slagtad,
Alltid befunnen tålig,
Ehur' Du war föraktad!
Wår synd Du hafwer dragit
Och dödsens makt nedslagit.
Gif oß din frid, o Jesu!

Onsdag.

Tagen utur ångest och dom.

Men Han är tagen utur ångest och dom; ho kan uttala Hans lifslängd? Ty Han är bortryckt utur de lefwandes land, då Han för mitt folks mißgerningar plågad war. (Es. 53: 8.)

Näpst och plågad lät Han icke upp sin mun; men utaf Honom, till hwilken Han stält hämnden, är Han tagen utur ångest och dom. Ångest förorsakade Honom wåra synder, då Han med dem gick inför Gud. Hwilken ångest i Gethsemane och på korset! Dom fälldes öfwer Honom af menniskor; såsom en lifdömd, räknad bland ogerningsmän, fördes Han ut till att aflifwas; såsom lifdömd hängde Han mellan ogerningsmän; ja, äfwen under Guds dom stod Han med wår synd. Denna ångest och dom sträckte sig ända in i döden; ja, i en mening war sjelfwa döden ett **bortryckande ut ur de lefwandes land.** Men hwarföre led Han döden? Är den icke syndens lön? Skall Han lida den död, som är syndens lön, Han hwilken ingen synd gjort hade? Swaret är detta: **Han war för mitt folks mißgerningar plågad,** eller: wåra synder blefwo till straff för Honom. Men bland Hans samtida hwem betänkte detta? Och hwem betänker det ännu i dag rätt, att det om alla Hans hugg och slag, om all Hans ångest och dom gäller: **för wåra synders skull, för wåra mißgerningars skull?** Men Herren skulle icke **blifwa** i ångesten och domen. Sedan Han sänkt sig ned i ångestens djup och gått in under den swåraste dom, så togs Han ut **ur** ångesten och domen i och med sin död och uppståndelse; ho kan nu uttala Hans lifslängd? Man må se **tillbaka** på Hans jordiska lif, hwad det innebar, eller framåt på Hans himmelska lif, hwad det innesluter; ho kan uttala eller beskrifwa det ena eller det andra? Det ena såwäl som det andra sträcker sina wälsignade werkningar ut öfwer tid och ewighet, ut öfwer wår tid och ewighet och icke minst öfwer sjelfwa öfwergången från tiden till ewigheten.

Huru ångestfull skulle icke denna öfwergång blifwit för hwarje menniska, om Herren Jesus icke gått in uti ångesten,

uti dödens ångest? Eller skulle **det** icke förorsaka en syndare ångest, att han måste möta den helige Gudens ansigte? Ja, huru många, som dock lärt känna Herren, hafwa icke fått smaka något utaf dödsångesten, antingen ännu innan den sista stunden war inne, eller i sjelfwa den stunden? Ty det är dock ingen lek att dö. Och mången, som förut tagit det lätt med den saken, har sedan fått erfara helt annat. Luther säger: "På en menniska, som står uti en sådan kamp (nemligen dödens), blir ansigtet blekt och hwitt, ögonen blifwa djupa, öronen kalla o. s. w. Men allt detta är ett intet emot denna wår Herres Christi kamp och strid. Men sådan ångest har wår käre Herre Christus welat lida, sin himmelske Fader till ära och oß menniskor till nytta, på det wi framgent skulle hafwa en Herre öfwer ångesten för döden, att wi må hålla oß till denne mannen, som öfwerwunnit denna förskräckelsen." Se, derföre skola nu ock de, som hålla sig till denne Herren, blifwa tagne utur ångest och dom, såsom wi ju ock till wår stora tröst få se, huru den ene och den andre, som swårligen fruktat för dödens ångest, genom Herrens Jesu nåd blifwit tagen derur och icke smakat döden. **De rättfärdigas själar äro i Guds hand och intet dödsqwal kommer wid dem.** (Wish. B. 3: 1). Wäl oß, att wi öfwerallt hafwa en föregångare, i hwars spår wi nu kunna gå fram; wäl oß, att wi äfwen uti dödens qwal och ångest hafwa en att hålla oß till, hwilken, sjelf pint och frestad, kan hjelpa dem som frestas och förskräckas!

Herre Jesu Christe, Du, som för mig utstått dödens ångest; jag beder Dig af hjertat, att Du i min sista nöd icke wille lemna mig, utan taga Dig utaf mig i min ångest och frälsa min själ från döden, att jag, tagen ut ur ångest och dom, må i de lefwandes saliga land med alla utwalda ewigt prisa och lofwa Dig. Amen.

Så hjelper Du min arma själ,
O trofaste Immanuel!
Ifrån så stort elände.
Din ångst i denna örtagård,
Din kamp och strid med döden hård,
All fara från mig wände.

Thorsdag.

Begrafwen såsom en rik.

Och Han är begrafwen såsom de ogudaktige och död såsom en rik; ändock Han ingen orätt gjort hade, ej heller något swek uti Hans mun war. (Es. 53: 9.)

Profeten har wisat oß den lidande Messias slagen och näpst; Han har låtit oß följa Guds Lam, då det ledes till slagtning, och se deß stilla tålamod, ända till deß att Herren Jesus tages ut ur ångest och dom i döden. Här föras wi till Hans graf, dock icke sådan den i werkligheten blef, utan sådan Hans fiender tänkt att bereda den åt Honom. Man gaf, man bestämde åt Honom en graf bland ogudaktiga, och med en rik (i ond mening) skulle Han warit i sin död. Detta war fiendernas råd och uppsåt. En sådan död och graf hade ju ock warit den enda, som höfdes oß ogudaktiga. Men här war en, **som ingen orätt gjort hade och uti hwars mun intet bedrägeri eller swek blef funnet.** Hwar har du läst en sådan grafskrift, om annars i den war någon sanning? Ingen gjorde Han orätt, alla bewisade Han det rätt war, i kärleken gaf Han hwar och en det honom tillkom, och i Hans mun wardt aldrig funnet något swek, allt som gick från Hans mun war idel sanning och uppriktighet, såsom Han sjelf war sanningen. Se, en sådan grafskrift på den enes graf är det som gör, att wår grafskrift icke behöfwer inför Gud blifwa en skrift till döden, en den ogudaktiges grafskrift, utan att wi kunna blifwa skrifna bland de lefwande. Ändock Han ingen orätt gjort hade och intet bedrägeri wardt funnet i Hans mun, wille man dock gifwa Honom en graf bland ogudaktiga. Så långt sträckte sig detta: **Han är räknad bland ogerningsmän,** men icke längre. Han skulle icke begrafwas med ogerningsmännen på hufwudskalleplatsen; Han skulle icke i sin död wara med en, som rånat och dermed förwärfwat sig rikedom. Nej nu, redan nu wid Hans graf, skulle sonens rättfärdigande af Hans Fader begynna.

Derföre beredes Hans graf icke bland de ogudaktiga, utan i Josephs af Arimathia örtagård; derföre är Han såsom död icke med en ogudaktig rik, utan begrafwes af den ock på godhet och rättfärdighet rike rådsherren och de på kärlek rika qwinnorna. **Fattig är Han blifwen för wår skull, att wi genom Hans fattigdom skulle rika warda,** rika ända in i döden, då wi måste lemna allt. Ty genom hwem hade wäl Joseph af Arimathia och qwinnorna blifwit rika? War det icke genom Honom? Och när helst en menniska far hädan såsom rik i Gud, af hwem har hon fått den rikedomen, om icke af Herren Jesus Christus? Om Honom gäller nemligen det ordet i allra högsta mening: "Såsom intet hafwande, och dock många rika görande."

Så wilja wi då icke förgäta det evangelium, hwarom Paulus i 1 Cor. 15 påminner oß, att Christus är död för wåra synder efter skrifterna **och att Han är begrafwen.** Wi wilja lefwa deruti, dö deruti, att wi i wår graf icke måtte finnas bland de ogudaktiga, utan bland dem, som warit fattiga men blifwit rika.

Wi wilja icke förgäta det, utan tacka Dig, Herre Jesu Christe, att Du blifwit så fattig, att Du ock låtit lägga Dig i grafwen, på det wi i wår graf måtte wara med Dig, som är rik. Ja, gör Du oß rika i Gud, rika i kärleken genom tron på Dig. Amen.

Han i sanning utgaf Sig
För sitt folk i döden,
Och åt både mig och dig
Frälsning wann ur nöden.
Lägges så i griftens famn,
Swept med prakt och ära,
Likt de rike, som ett namn
Stolt i werlden bära. —

Fredag.

Herren wille alltså slå Honom.

Men Herren wille alltså slå Honom med krankhet. (Es. 53: 10.)

Profeten har hittills skildrat den lidande Messias' wäg ända till grafwen. Nu låter han oß i det följande kasta en blick in uti det Guds råd, som låg till grund för detta lidande, samt wisar oß de stora och herrliga frukter, som detsamma skall bära för tid och ewighet.

Herren wille alltså slå Honom, eller göra Hans slag "krankhet". Hans lidande är således icke ensamt ett lidande af menniskor. Det framkallas icke ensamt af dem, af deras fiendskap mot Guds Helige. Det hade i så fall warit endast ett martyrlidande, likt många andras. Men det innebär något mera och annat. **Herren wille alltså slå Honom.** Så står det skrifwet. Så betygas ock i skriften på mera än ett ställe. Den angifwer också orsaken dertill, att Herren så wille slå Honom. Wi hafwa redan hört, att **Han är sargad för wåra mißgerningars skull och slagen för wåra synders skull.** Wi weta ock af skriften (Es. 1: 27), att **Zion måste igenom rätt förlossad warda, och deß fångar igenom rättfärdighet.** Guds kärlek till syndare och Hans lust till deras frälsning framlysa på hwarje blad af bibeln och uti allt hwad Gud från fallets stund företager med dem. Men på samma gång är Hans wrede ock worden uppenbar af himmelen öfwer menniskor för deras synd. Detta är hwad som står skrifwet och hwarom intet twifwel kan wara, hwaremot ingen gensägelse borde höras. Delwis få wi ju ock blicka in uti sammanhanget mellan denna kärlek och wrede och se, huru de icke innebära någon motsägelse till hwarandra utan höra på det innerligaste tillsammans. Emellertid äro dermed icke alla gåtor lösta med afseende på försoningen och betydelsen af Guds Sons lidande. Det förhåller sig med dessa sanningar såsom med nära nog alla skriftens sanningar. Det kan för oß synas, som om de motsade hwarandra, men i sjelfwa werket stå de i den skönaste samklang.

Denna förnimma wi dock icke, utan i samma mån som de olika sidorna af Guds sanning fått blifwa werklighet hos oß, eller med andra ord, i den mån sanningen blifwit lefwande i oß. Då upplösa sig motsägelserna mer och mer. Wilja wi på annan wäg utreda det, som för oß synes ofattligt, då kan det icke ske på något annat sätt, än att wi taga den ena sidan af sanningen och fasthålla den, men låta den andra fara och förneka den. Men detta är att förgripa sig på Gud och Hans sanning. — Så har man gjort med afseende på det ordet om Guds kärlek och Guds wrede. Den förra har man erkänt, den senare icke, åtminstone icke i deß fulla bibliska betydelse, och så har man icke kunnat förstå det ordet om Christi lidande såsom ett lidande pålagdt utaf Gud, i och med detsamma Han **kastade allas wåra synder på sin Son.** Men nu står det här: **Herren wille alltså slå Honom med krankhet.** Då wilja wi ock böja oß för det ordet och — tillbedja inför sådant Guds kärleksråd, att Han icke **skonat** sin **ende Son, utan utgifwit** Honom för oß alla. Ja, då wilja wi icke lyßna till förnuftets inkast hos oß sjelfwa eller andra utan ödmjuka oß och besinna, hwilket förskräckligt ondt synden måtte wara, huru stort det offer war, som den kräfde, och huru det höfwes oß att med englarne, under ödmjuk tillbedjan, skåda in i denna hemlighet: **Herren wille alltså slå Honom med krankhet.**

Herre wår Gud! Gif oß arme syndare nåd att känna dig i dina wägar och råd till wår frälsning. Ho äro wi, att wi skulle wara dine rådgifware, eller att wi skulle kunna utransaka dina wägar? Wi äro syndare, som förtjenat slag af din hand. Lär oß rätt besinna detta, på det wi måtte prisa din kärlek och nåd, att Du wille alltså slå din egen Son med krankhet, att wi skulle friade warda. Amen.

Gud för wår skull Honom slår,
Plågar Honom illa:
När i sådan nöd Han går,
Will Han dermed stilla
All Guds wrede, skulden wäl
Till wår frid betala
Och oß så till kropp och själ
Rikligen hugswala.

Lördag.

Skuldoffret.

När Han sitt lif till skuldoffer gifwit hafwer, o. s. w. (Es. 53: 10.)

Wi hafwa förut betraktat de orden: **Herren wille alltså slå Honom med krankhet.** De hafwa wisat oß, huru wår Frälsares lidande war skickadt af Gud och stod i sammanhang med Guds heliga rätt. Nu säges det oß här, huru wår Frälsare sjelf gifwit sig till ett offer för wår skuld. Ett sådant offer måste gifwas för Guds rättfärdighet skull, och ett sådant offer har Herren Jesus erlagt, såsom det egentligen heter.

All synd är skuld, d. w. s. den är ej blott en swaghet, en olycka, en sjukdom; nej, den är skuld, brott emot Gud, ty **all synd är orätt** (1 Johannes 3: 4), eller lagbrott, öfwerträdelse, en förgripelse emot Gud, genom hwilken menniskan kommer i ett skuldförhållande till Honom och blir skyldig till det straff, hwarmed Gud har sagt, att Han skall hemsöka den, som syndar. Huru mycket menniskor än måtte tala och tänka om synden så, som wore den endast en swaghet, ett sjukdomsondt, som ej kan blifwa föremål för straff och ej göra oß answarige inför Gud; wårt samwete är icke med härom; det talar på ett annat sätt; på ett annat sätt talar ock skriften, och allra tydligast talar wår Frälsares lidande om en **skuld**. För denna har Han gifwit sitt lif till ett **offer**. **Christus hafwer älskat oß, och utgifwit Sig sjelf för oß till gåfwa och offer, Gudi till en söt lukt** (Eph. 5: 2). Så betygar ock Ebr. br. (9: 14), att **Han obesmittad genom den Helige Ande offrat Sig sjelf åt Gud till rening af wårt samwete från döda gerningar.** Åt hwem det offret frambars är icke swårt att förstå, äfwen om de anförda skriftorden icke tydligt uttalade det. Det gällde **Gud**, Honom hwars ära blifwit kränkt, Honom hos hwilken wi stodo i skuld och woro brottslige. Honom har Christus gifwit hela sitt lif i helig lydnad och oskyldigt lidande såsom ett skuldoffer, såsom en betalning eller återlösen. Han har in-

för Gud i sitt menskliga lif framstält en rättfärdighet, som kommer oß till godo, emedan Han i hela sitt lif handlat såsom den der företrädde oß.

Derigenom att Christus offrat detta heliga skuldoffer har Han försonat oß med Gud, **beredt en ny och lefwande wäg in i det heliga.** På grund af detta Christi offer kan Gud nu nalkas oß och wi Honom. Genom detta offer är den genom synden afbrutna gemenskapen mellan Gud och oß återstäld, så att den som nu framgår på denna nya wäg, i tron omfattande Christus och Hans offer, han träder åter in uti den afbrutna gemenskapen med Gud.

Derföre säges det nu ock i det följande, att, sedan Herren alltså welat slå Honom och Han welat utgifwa sig till ett skuldoffer, så skall Han få en säd, så skall Han se sin lust och nog hafwa till syndares frälsning och salighet. Således hafwa genom detta skuldoffer Guds nåd och kärlek med allt, som derur flyter till lif och gudaktighet, så att säga, upplåtit sig för oß. Derföre prisas detta offer af Guds Lam i himlarne och på jorden, i tid och i ewighet.. **Utan** detta offer skulle wi warit uteställda och afstängde från Guds kärleksgemenskap; **genom** och på grund af detta offer står allt åter för oß öppet, ända till ståendet för Guds thron och Lammets.

Så må wi då se till, att wi icke försumma sådan nåd, utan att wi, **medan wi hafwa frihet till att ingå i det heliga genom Jesu blod, också framgå med ett sannskyldigt hjerta uti en fullkommen tro.**

Wi tacke Dig, o Jesu, att Du utgifwit Dig sjelf till ett offer för wåra synder, hwilket ewinnerligen gäller och så med detta ditt offer betalt för wåra synder. Hjelp oß nu, att wi genom samma ditt offer må trygge wara emot alla wåra synder, samt att wi dagligen må dö synden och lefwa rättfärdigheten. Amen.

Afplanat har Han med sitt blod
Den handskrift, som emot oß stod.
Mot oß war Han så god och huld,
Att Han betalte all wår skuld.

10.

Passionspredikan på Midfasto-Söndagen.

I Jesu namn!

(Sw. Ps. 84.)

Då kom Jesus med dem på den platsen, som kallas Gethsemane; der war en örtagård, i hwilken Han ingick, och Hans lärjungar. Så wißte ock Judas, som förrådde Honom, rummet; ty Jesus plägade ofta komma dit med sina lärjungar. Och Han sade till sina lärjungar: Sitter här så länge Jag går dit bort och beder. Och tog Petrus till Sig, Jacobus och Johannes, de twå Zebedei söner, och begynte försträckas, bedröfwas och ängslas; och sade Han till dem: Min själ är bedröfwad intill döden; blifwer här och waker med Mig, och beder, att I icke kommen i frestelse! Och Han gick litet från dem, wid paß ett stenkast, föll ned på sitt ansigte till jorden, och bad, om möjligt wore, skulle denna stunden undgå Honom. Och sade: Abba Fader! allting är Dig möjligt; är det möjligt, så gånge denna kalken ifrån Mig; dock icke som Jag will, utan som Du will. Och Han kom till lärjungarne och fann dem sofwande; och sade till Petrus: Simon! sofwer du? Så förmådden I icke waka en stund med Mig? Waker och beder, att I icke fallen i frestelse. Anden är willig, men köttet är swagt.

Åter gick Han bort andra gången och bad, sägande: Min Fader! om det icke är möjligt att denna kalken går ifrån Mig, med mindre Jag dricker honom, så ske din wilja. Så kom Han och fann dem åter sofwande; ty deras ögon woro tunga och de wißte icke hwad de Honom swarade. Och Han lät blifwa dem och gick åter bort och bad tredje gången, sägande: Fader, är så din wilja, tag denna kalken ifrån Mig; dock likwäl ske icke min wilja utan din. Men Honom syntes en engel af himmelen och styrkte Honom. Och Han wardt betagen af en mäkta stor ångest och bad länge. Och Hans swett war såsom blodsdroppar, löpande ned på jorden. Och då Han uppstod af bönen och kom till sina lärjungar, fann Han dem sofwande af bedröfwelse och sade till dem: Ja! sofwen I ännu och hwilen eder! Det är nog; stunden är kommen, och si! Menniskones Son skall antwardas i syndares händer. Står upp, och låter oß gå; si! den är här som Mig förråder.

Han hafwer på sins kötts dagar offrat bön och åkallan med starkt rop och tårar till Honom, som Honom frälsa kunde ifrån döden; och wardt bönhörd, derföre att Han höll Gud i

wördning. Afse dessa apostelens ord i Ebr.-br. 5: 7 något särskildt tillfälle i wår Frälsares lif, så är det Hans själakamp i Gethsemane, som wi i dag hafwa att betrakta. Här eger werkeligen ett sådant **offrande** rum. Så wilja wi då betrakta

Offret i Gethsemane.

Men först låtom oß bedja: Herre Jesu Christe, jag beder Dig genom den kärlek, i hwilken Du för mig öfwerwunnit Guds wrede och förwandlat densamma i nåd och förbarmande, lust och wälbehag till mig, swaga stoft: ack, förwandla äfwen genom denna din blodiga lydnad min outsägliga hårdhet och mitt halsstarriga hjertas sinne, att jag må blifwa Dig lydig och min själ hafwa Dig kär öfwerallt; och förwandla genom kraften af din blodiga swett på Oljoberget min wilja till din wilja, min olydnad till din lydnad, genom hwilken Du är worden mig, och alla, som Dig lyda, en orsak till ewig salighet! Amen.

(J. Arnd.)

I.

Wid utgåendet från salen, der Herren ätit påskalammet med sina lärjungar, hade Han talat med dem de afskedsord, som Johannes åt oß förwarat i 14—16 kap. af sitt evangelium. Han hade bedit den öfwerstepresterliga **bönen**; nu gick han till det öfwerstepresterliga **offrandet**. Han kommer med lärjungarne **på den platsen, som kallas Gethsemane. Der war en örtagård; i den ingår Han med sina lärjungar.** Annars hade Frälsaren om aftnarne gått ut till Bethanien och hwilat der öfwer natten. Denna natt wäntade Honom ingen hwila. I aning derom, att Han just på denna plats skulle hafwa att utkämpa den allra swåraste kamp, hade Herren ofta förut kommit dit med sina lärjungar för att under bön inwiga den för den sista kampen.

Och Han **sade till sina lärjungar: Sitter här, så länge Jag går dit bort och beder.** Endast tre af lärjungarne kunde följa Honom. De skulle blifwa der, medan Herren **beder**. Med

detta ena ord uttrycker Herren på det lindrigaste sätt, hwad som förestår Honom; mera kunde de icke fatta. Såsom Jacob en gång gått afsides från alla de sina, för att, ensam med Gud, under bön, utföra sin sak; så går nu den rätte Guds Israel afsides för att under rop och tårar kämpa med döden och — öfwerwinna. Endast tre lärjungar tager Herren med sig: Petrus, som utfäстat sig att gå med Honom i döden; Zebedei söner, som förklarat sig williga och skickliga att dricka Hans kalk och döpas med Hans döpelse, såsom de der wille sitta på Hans högra sida och den wenstra.

När Herren kommit afsides med dem, **begynte Han förskräckas, bedröfwas och ängslas:** **förskräckas** såsom för något förfärande föremål, som nalkades och kom allt närmare, så att Han derwid wille likſom sjunka tillsamman; **bedröfwas och ängslas**, intagas af en djup ångst och själanöd, i hwilken Han icke wet, huru Han ur den skall hjelpas, ett bäfwande, under bortwikande af tröſten. Och Han sade till dem: **Min själ är bedröfwad intill döden.** Det gäller en själanöd, sådan den aldrig förr känts af en menniskosjäl, en själens kamp, som både tränger sig in på anden och fattar och griper Hans hela lekamen. Han är bedröfwad **in till döden.** Det är en dödsångest, en **döds**grufwelse. Och hwad är det, som kommer Honom att, enligt Ebreerbrefwets uttryck, ropa **om frälsning från döden?** Är det wäl döden i och för sig? Nej, utan döden såsom syndens lön; det är **synden** uti döden, dödens udd, Guds rättwisa **dom** öfwer synden, sådan denna dom uppenbarar sig i **döden** — detta är det, som framkallar bedröfwelsen. Wisserligen war ju sjelfwa döden icke nu för handen. Den skulle ju följa först på korset. Men wi kunna ju, utaf hwad som ännu föregår med Herrens trogna, förstå, huru Jesus, när lidandets stund nu är inne och döden nalkas för att snart utifrån bryta in på Honom, i sitt inre skall hafwa att bestå en "kamp och strid med döden hård", en anfäktning, full af nöd och frestelse, och att denna genom **Honom, som döden i wåld hafwer, d. ä. djefwulen,** skall drifwas till en höjd, som ingen menniska kan mäta.

Herren säger till de tre lärjungarne: **Blifwer här och**

waker med Mig och beder, att I icke kommen i frestelse. De tre lärjungarne skulle blifwa hos Herren, med Honom skulle de waka. Han kände nemligen äfwen här det rent menskliga behofwet utaf att hafwa några förtrogna i sin närhet. Kunde de än icke bedja med Honom — ingen kunde gå in uti och dela Hans bönekamp, ty "det är blott en Son, en medlare" — så kunde de dock waka med Honom, och Han så finna en lindring genom deras närwaro. Lärjungarne skulle härigenom ocksså komma till insigt uti sin wanmakt och oförmåga, likasom Frälsaren, då Han särskildt wid detta tillfälle såg denna wanmakt, deraf skulle så mycket mera i medlidande och medkänsla af wårt elände och oförmåga att hjelpa oß sjelfwa uppwäckas och uppmuntras att så, som Han gjorde, taga sig wår sak an, kämpa för oß, slå sig igenom för oß. Ty hwad skulle det blifwit utaf allt hwad menniska heter, om Herren icke gått in uti och segrat i denna kamp? Sedan Herren Jesus så förberedt allt, **gick Han litet ifrån dem, wid paß ett stenkast, föll ned på sitt ansigte till jorden och bad, om möjligt wore, skulle denna stunden undgå Honom. Och sade: Abba Fader! allting är Dig möjligt, är det möjligt, så gånge denna kalken ifrån Mig; dock icke som Jag will, utan som Du will.**

Må wi här stanna och söka att göra oß reda för, hwad kampen gäller, hwad den kostar och huru den utföres utaf wår salighetshöfding!

Det är döden, som möter med all den grufwelse, som Guds Helige måste känna för den dom öfwer synden, som i döden uppenbarar sig. Ja, skarpare än ens någon fördömd i helwetet har Han i sin renhet känt Guds rätt och dom. Huru måste icke Han känna bitterheten häri? Huru måste icke Han bäfwa tillbaka derför? Luther säger härom: "Om denna "kamp weta wi intet. Wi menniskor hafwa ett orent, hårdt "och spetälskt kött, som icke fort känner. Emedan nu Christi "kropp, kött och blod är rent och utan synd, har Han känt "ångest tio gånger mera." Och på ett annat ställe säger han: "Christus har älskat sin Fader (af allt hjerta,) af alla krafter, "men dessa smärtor, emedan de öfwerstego krafterna, twungo "den oskyldiga, swaga naturen, att den måste sucka, skria, för-

"skräckas och fly: likasom om du lägger en för stor börda på "en bjelke, så måste den enligt sin natur knaka och brista, utan "att detta är bjelkens fel." Att den menskliga naturen ryggar tillbaka och förskräckes för lidandeskalken, det är för den naturligt, det är icke synd eller olydnad. Men just detta är det, som gör nöden så stor och smärtan så bitter och profwet så swårt. Hans menskliga wilja måste på detta sätt liksom träda ut för sig sjelf. Den kan då icke annat än draga sig tillbaka. Herren kan då icke annat än bedja **att, om möjligt wore, denna stunden skulle undgå Honom.** Det framkallar en spänning inom hela Hans warelse, under hwilken Hans själ känner döden och under hwilken Han kan uthärda allena genom att söka och finna hjelp hos Fadren. Ty nu gäller det att i lydnad sänka sin wilja in i Fadrens, att lemna denna sin menskliga wilja åt Fadrens råd, att gå in i denna stunden, att dricka denna kalken. **Alltså war det en kamp om wiljan.** — Och, m. åh., förstå wi icke, hwarföre kampen i Gethsemane måste wända sig omkring just detta? Eller är det icke menniskors egenwilja, som aflägsnat dem ifrån Gud? Är det icke denna egenwilja, som gör sig gällande emot Guds och strider mot den, sjelfwa olydnaden, synden i werlden, i menskligheten? "Ske icke min wilja" ljuder det igenom nattens stillhet från Gethsemane, ty rundt omkring ligger en werld, hwars wilja är afwiken från Guds wilja. Ty alla äro de afwikne, alla äro de bundne, insnärjde i sin egen wilja. Skall Herren Jesus försona oß, wår synd och olydnad, skall Han godtgöra den, förwärfwa oß nåd och tillgång till sin Fader, så kan detta icke ske på annat sätt, än det här sker, icke genom något mindre än genom **wiljans offer.** Ja, offret i Gethsemane, det är ett offer af wiljan, af den wilja, som hos oß är syndig, hos Honom war endast naturligt mensklig, men som det dock kostade Honom så oändligt mycket att offra, att lemna i Fadrens wilja. Det skola wi nu se af det sätt, hwarpå Herren Jesus utför denna kamp, fulländar detta offer.

Hans **Ande är willig, men köttet är swagt;** så känner Han det i följd af den förbannelse, som ligger i synden och deß lön döden, och i följd af "allt helwetes-andarnes raseri", att

Han allena genom att söka Guds uppehållande kraft kan gå det igenom. Derföre **beder** Han.

Huru ofta talas icke i denna akt om bedjandet! Ja, här är bön, om någonsin bön blifwit hörd uppå jorden. Någon säger: "Detta ord (beder) upprepas så ofta i denna berättelse, "såsom om evangelisterne hade öfwerenskommit med hwarandra, "att icke lemna oß någon ro, till deß wi märka Herrens Jesu "bön." Den är rökelsen som åtföljer Hans öfwersteypresterliga offer.

Han sade: **Abba Fader! allting är Dig möjligt, är det möjligt, så gånge denna kalken ifrån Mig; dock icke som Jag will, utan som Du will.** O, att wi här kunde följa med in uti det allraheligaste och höra och märka något utaf det, som föregår emellan Fadren och Hans Son, wår medlare, wår öfwerstepreſt, wår broder! Hwilket inträngande i Guds Faderliga hjerta! Hwilket wädjande till Hans faderliga barmhertighet och kärlek! Han säger icke blott: **Fader!** utan: **Abba Fader!** Och Han wädjar, icke blott till Hans faderliga hjerta, utan ock till Hans gudomliga allmakt: **Allting är Dig möjligt, är det möjligt, så gånge denna kalken ifrån Mig.** Han hemställer till Fadrens wishet, om der icke finnes någon annan wäg än denna till det stora målet, menniskors frälsning, ty i trogen kärlek till oß will Han icke uppgifwa detta mål. Derför är Han ock willig att gå in i Fadrens wilja, att dricka denna kalken, om det icke annorlunda kan wara: **Dock icke som Jag will, utan som Du will.** Så beder Han andra gången: **Åter gick Han bort andra gången och bad, sägande: Min Fader! om det icke är möjligt att denna kalken går ifrån Mig, med mindre Jag dricker honom, så ske din wilja,** och Hans bön är här mera lidande, alldeles så som det wexlar hos en i nöd stadd menniska. **Och Han gick åter bort och bad tredje gången, sägande: Fader, är så din wilja, tag denna kalken ifrån Mig; dock likwäl ske icke min wilja utan din,** bedjande de samma orden, ty stor nöd lemnar ej rum åt många ord, men gör de få böneorden så mycket ifrigare. Att kalken icke kunde undgå Honom, det wisar sig nu. Och så går Han in uti kampen, der wi icke wilja försöka att följa

Honom, af engelen ifrån himmelen styrkt med gudomlig kraft. **Och Han wardt betagen af en mäkta stor ångest och bad länge. Och Hans swett war såsom blodsdroppar, löpande ned på jorden. Och Han wardt bönhörd,** säger oß Ebreerbrefwet 5: 7, **emedan Han höll Gud i wördning.** Han hade offrat sin wilja. Han hade sänkt den in uti Fadrens; och nu är Han beredd att öfwerantwardas i syndares händer, att som Guds rena Lam låta sig ledas till korset, utan att upplåta sin mun.

Han höll Gud i wördning. — Dermed är i sjelfwa werket allt sagdt om betydelsen af detta offrande. **Si, Jag kommer, o Gud, till att göra din wilja.** Det har nu äfwen här, under den smärtsammaste kamp, fullbordats. **I hwilken wilja wi helgade äro ena reso genom Jesu Christi kropps offer,** heter det i Ebr. br. (10: 10), och strart derefter säges det, att Han **med sitt ena offer fullkomnat dem, som helgade warda.** Att göra och lida det Gud will, det är lydnad. Det är denna lydnad som wår Frälsare städse, här i Gethsemane särskildt, betett. Och frukten deraf är denna, att **såsom genom en menniskas olydnad äro månge wordne syndare, så warda ock genom ens lydnad månge rättfärdige.** Herren Jesus har med denna sin lydnad blifwit en försoning för all wår olydnads synd, för Fadren framburit ett wiljans offer, ett lydnadens offer, som nu blifwer wår rättfärdighet, då wi omfatta Honom. Han har med **willigt hjerta nalkats Gud** och dermed uträttat, att ock wi kunna få framgå och finnas anammelige i Honom, som kärkommen är. Guds dom öfwer synden har i Honom fått sin rätt. Guds fordran på willig lydnad, under uppgifwande af egenwiljan, har af Honom uppfylts. Och så kan nu syndaren nalkas Gud **med dristighet och förtröstning genom troua på Jesum.** — Men detta är icke den enda frukten af detta Gethsemane-offer. Derigenom att Jesus offrat sin wilja har ännu icke wår wiljas motsträfwighet upphört. Huru reser den sig icke emot Guds dom? Huru motsträfwig är den icke, då det gäller att gå in uti Guds råd och wilja? Huru spjernar den icke emot denna? Wore häremot ingen hjelp, då worde intet kött frälst, ty om än Herren öppnat wägen till Gud och

gjort oß anammeliga inför Honom, så skulle det ju till intet hjelpa, om wår wiljas motsträfwighet icke kunde öfwerwinnas, ja, om den icke på wißt sätt redan wore öfwerwunnen i Christus. Men det är den. Och derför är nu intet oöfwerwinneligt hinder hwarken å Guds sida för att mottaga och upptaga oß syndare, icke heller å wår sida, att icke wår gensträfwighet skulle kunna öfwerwinnas, att wi icke skulle kunna blifwa ense med Guds wilja. Dock sker detta icke utan ett **offrande af wår wilja.**

II.

Äfwen för oß går wägen till korset och genom korset till Gud igenom ett Gethsemane. Herren har wäl försonat wår egenwiljas synd, wår olydnad så, att den icke skall wara ett hinder för Gud att inlåta sig med oß eller ett hinder för oß att nalkas Gud; men försonat wår egenwilja och lydnad så, att det skulle göra detsamma om wi behålla den eller icke, det har Han ej; icke heller har Han borttagit den så, att den icke mera finnes. Hafwa wi nu qwar en syndig egenwilja, så är det klart, att den måste brytas; ty aldrig kan jag komma eller stå i gemenskap med Gud, hwilket ju är sjelfwa saligheten, utan att jag blir ense med Hans wilja.

Så föras då äfwen wi, derest Herren får hand om oß, in uti Gethsemane, uti lidande och smärta af allehanda slag. Det som det då gäller är ett offer, ett uppoffrande af wår wilja åt den store Guden. Wisserligen har ju **werkandet och görandet** af det Gud will sina prof och sin nöd med sig; men aldrig sättes man **derwid** på så swåra prof, som när det gäller **att lida** det Gud will. Det är egenwiljans dödswäg.

Denna begynner redan wid de första stegen på salighetens wäg. När syndaren begynner känna Guds dom i sitt samwete öfwer synden, då är han förd in uti ett Gethsemane. Ty hwad det då gäller är att böja sig under Guds dom öfwer synden och gifwa den rätt, att Han må **blifwa rätt i sin ord och icke straffad blifwa då Han dömd warder.** War icke David en gång uti ett sådant Gethsemane? Och hafwa icke alla Guds trogna fått genomgå det uti bättringsnöden? Huru

länge dröjer det icke, innan menniskan will gifwa sig skyldig? Huru reser sig icke det köttsliga sinnets fiendskap emot Gud härwid? — Men här bär nu ock Jesu Gethsemanelidande sin frukt i oß. Ty huru omöjligt skulle det icke wara att böja sig under denna Guds dom och gifwa den rätt, om icke Herren Jesus genom att tömma lidandeskalken hade försonat wår synd, om syndaren icke hade annat än dom för sig, om han icke, på grund af Jesu lydnad intill döden, kunde tillförse sig en nådesdom, en frisägelse, ett uttagande af ångest och dom, såsom wår Frälsare derifrån uttogs efter fullbordadt försoningslidande? Nu kan man gå det igenom, ty Herren utför nu den dom, som i bättringen går öfwer syndaren, till en seger uti frisägelsen från och förlåtelsen af alla synder. Herren Jesus har således icke på det sättet gjort bot för oß i Gethsemane, som skulle wi icke behöfwa i en rätt bot känna och erkänna Guds dom öfwer synden; utan Han har uträttat, att wi ej behöfwa blifwa i ångesten, utan kunna komma ur den till tröstén och friden. Man får då en ny wilja, ense med Guds, en wilja som sträcker sig efter en allt fullare öfwerensstämmelse med Guds wilja uti allt. Men icke heller går en menniska lätteligen in uti trons och det nya lifwets frid, utan genom ett Gethsemane, i hwilket det gäller att lemna sitt egenwilliga werkande och öfwerlåta sig åt Guds råd och nåd.

Men detta är ingalunda det enda Gethsemane, som en Jesu lärjunge har att genomgå. Nej, så ofta han på grund af yttre eller inre förhållanden kommer i en sådan ställning, att det gäller uppoffrandet af den egna wiljan, så ofta kommer han "på den platsen, som kallas Gethsemane". En föres in uti en sjukdom, som omgjordar honom, binder honom, hindrar honom från att arbeta och werka såsom förut; en annan föres in uti andra swåra förhållanden, som blifwa såsom ett tryckande band; från en tredje tager Gud bort det, som kärast war, eller fordrar Han en sjelfwillig uppoffring af detta. — I alla dessa fall blir det fråga om att lemna sin wilja i Guds, att offra sin wilja åt Honom. Der är då ett Gethsemane. Eller war det icke ett sådant för Abraham

der på Moria berg, hwarest han skulle offra sin son? War det icke till ett Gethsemane David en gång wandrade, äfwen han, öfwer den bäcken Kidron, flyende för sina fiender? Liknade det sig icke till ett sådant, när Paulus en gång måste lida kindpustandet af satans engel och nöja sig med Guds blotta nåd? — Uti sådan nöd och strid war ju anden willig, men köttet swagt, ja icke blott swagt, utan på ett syndigt sätt motsträfwigt och motstridigt. Och så begynte kampen. Så gällde det återigen för oß att komma till det altare, som Gud upprest såsom offeraltare för wår egen wilja. Man bad, att om möjligt den och den kalken skulle undgå en, emedan man bäfwade tillbaka för den. Men å andra sidan, hwar der fanns en willig ande, wille man icke skilja sin wilja ifrån Guds. Och så gällde det att upptaga kampen i Gethsemane; så måste det ordet gå i fullbordan: **Hjelten skall för dem slå sig igenom; de skola slå sig igenom, och hjelten först.**

Härwid får då en menniska rätt erfara, hwad Jesus åt henne wunnit. Midt under det hon måste känna det bittra i synden och gifwa Guds dom öfwer den rätt, kan hon dock, på grund af sin Frälsares lydnad och offer, nalkas Gud med ett "Abba, Fader!", tränga fram till Honom, såsom den der i faderlig kärlek och nåd will hjelpa henne. Äfwen hon, ehuru syndare, får wädja till Hans faderliga barmhertighet; äfwen hon får wädja till Hans allmatt, på grund af hwilken Han kan hjelpa. Äfwen hon får wänta hjelp, men icke annorlunda än föregångaren Jesus, således icke alltid, icke ens oftast, så, att det som gör henne nöd, skulle tagas bort, utan så — och dermed bewisar Herren mycket mera på henne sin nådeskraft — att hon kan gå det swåra igenom. Äfwen hon får då lära, hwad den bönen innebär: **Ske icke min wilja, utan din.** Äfwen hon får erfara wexlingen mellan att den ena stunden känna det omöjligt att komma igenom, och att den andra känna det möjligt att lida det Gud will och gifwa sig under Guds wilja. Och huru tröstligt, att hon under sådan strid får se uppå Jesus och weta, att äfwen Han känt swagheten, att Gud således icke will förkasta henne, derföre att hon nu bäfwar och blöder wid offrandet, att Herren ser till andens willighet och

kommer honom till hjelp, midt under det hon sjelf i sådana stunder ofta icke rätt wet, hwilken som har öfwerwäldet, andens eller köttets wilja! Ja, om det skulle synas än så omöjligt att komma igenom, så är dock på hennes och den willige andens sida icke blott Guds hela nåd och makt, utan hela kraften af denna Christi kamp och seger i Gethsemane, och om hon omfattar denna såsom sin käpp och staf, så skall hon wisserligen få erfara kraften af **Christi pinas delaktighet.**

Men huru wigtigt härwid att **waka** och **bedja**, såsom Herren tillropar sina lärjungar i örtagården; **waka** deröfwer, att anden icke insnärjes af köttet, att man med sin wilja efter anden icke wiker för köttets; **bedja**, på det att hon icke må stå ensam i den striden, utan genom bönen undfå den kraft hon behöfwer, den kraft som flödar från Gethsemane. Wid Jesu lidande kom det till det högsta med lärjungarnes swaghet. Här wisade sig alla menniskors oförmögenhet. Åt oß sjelfwa lemnade äro wi sådane. Men wi behöfwa icke wara åt oß sjelfwa lemnade, skola icke blifwa åt oß sjelfwa lemnade, om wi ropa till Herren, skedde det än "med de samma orden", med samma rop utur djupen. Wisserligen har Herren bedit för oß, så att det wißt länder till wårt wäl, så att "det gagnar ewinnerligen"; men det wore ju en dårskap, om wi deraf wille sluta, att nu ingen wår bön behöfs. Icke har Herren talat fåfänga ord härom till sina lärjungar, icke heller till oß.

Wi wilja till slut anföra några ord af en man, som kände hwad allt detta innebar. Han säger: "Der man får Guds rättfärdighet och dom i Christus kära och begynner att gerna gifwa sig in uti tuktan och lidandet, der uppgår hos menniskan ett sinne och en wilja, wid hwilken Gud kan fatta henne för att aldrig mera släppa. Men att märka Guds dom och wara den fiendtlig, nödgas lida och dock icke wilja, det är mångens lefnadslånga strid."

Står du i en sådan strid mot Guds wilja? Om du aldrig will gå in i den, huru skall det då blifwa på sistone? Eller har icke du och jag framför oß ett Gethsemane, som wi icke kunna undgå — dödens, dödsångestens? Huru skola wi komma igenom detta, om wi aldrig tillförene welat ödmjuka

oß under Gud? Huru skall du kunna bära den Guds dom, som med döden går öfwer dig, om du icke förut lärt att gifwa den rätt, om du icke förut lärt att midt under domen wädja till nåden, till Guds genom Jesus för dig öppnade hjerta och kärlek? Huru skall du då kunna böja dig under och lemna dig åt Guds wilja, såsom en frälsande nådeswilja, om du aldrig förr blifwit ense med den? Derföre fly icke Guds dom öfwer synden, utan lär dig, under bön om Guds Helige Ande och under betraktande af din Frälsares lidande, att känna och erfara den saliga frukten af Hans Gethsemane-offer! Ja, låt Hans Helige Ande lära dig, — under lidandet sker det icke minst — att ropa Abba, käre Fader! så skall du mer och mer förstå, hwad du har din Frälsare att tacka för, då Han för dig led denna ångest, "på det att wi", såsom Luther säger, "måtte hafwa en Herre öfwer ångesten, när ögonen bli mörka och tungan icke mera tala kan; att wi då må hålla oß till denne mannen, som öfwerwunnit och i sig sjelf uppslukat ångesten".

Ja, wår Frälsare, ändock Han war Guds Son, hafwer **dock af det Han led lärt lydnad; och då Han fullkommen wardt, blef Han allom dem, som Honom lyda, en orsak till ewig salighet.** (Ebr. br. 5: 8, 9).

"Herre Jesu Christe, Du, som wid din swåra pina och marter, dem Du för din stora kärleks skull, som Du till oß haft, willigt påtagit Dig, i din smärta och ångest häftigt bedit och welat låta Dig stärkas af engelen; ack, gif mig, att jag under all den storm, som öfwerfaller mig med allehanda anfäktning, må med sant förtroende träda till nådastolen, att jag må få barmhertighet och finna nåd på den tid då hjelp behöfwes; att jag ock helt öfwerlemnar min wilja åt din allra bästa, heliga wilja, på det att min wandring och lif, ja, allt mitt ord, werk och tanke må städse warda funne i din tjenst, lydnad och underdånighet." Amen.

11.

4:de weckan i Fastan.

Måndag.

Han skall få säd och länge lefwa.

När Han sitt lif till skuldoffer gifwit hafwer, skall Han få säd och länge lefwa. (Es. 53: 10.)

Här beskrifwes nu en frukt, som uppwäxer derur, att Herren wille alltså slå Honom och att Han gaf sitt lif till ett skuldoffer. Frukten är denna: **Han skall få säd och länge lefwa.** Redan före wår Frälsares födelse gafs Honom genom profetian det namnet **Ewig Fader.** Här höra wi huru detta fullbordas. Det är om förwerkligandet af detta namn som här talas. Han skall wara **Fader,** ty Han skall få en **säd;** Han skall wara **ewig** Fader, ty Han skall **länge lefwa. Efter Hans seger** öfwer synden, döden och djefwulen, **warda Honom barn födde såsom daggen utaf morgonrodnan** (Ps. 110: 3). Sammalunda förkunnar den 22 Psalmen, som i likhet med Es. 53 kap. målar den lidande Messias' bild: **Han skall få en säd, den Honom tjenar** (v. 31). **Alla dem som Honom anamma, dem som tro på Hans namn, gifwer Han makt att blifwa Guds barn, hwilka icke af blod, icke heller af köttslig wilja, icke heller af någon mans wilja, utan af Gudi födde äro;** de äro Hans säd, Hans folk och arf. Han har så att säga genom sin pina födt dem, ty aldrig skulle någon kommit i gemenskap med Gud eller blifwit ett Guds barn, född utaf Gud, hade icke Herren Jesus beredt oß Guds nåd och wälbehag och förwärfwat oß andens gåfwa. Men nu får Han säd, nu födas Honom barn och sådana skola födas så länge werlden står. Ty Han lefwer, Han är **ewig** Fader. Och så lyder löftet: **Jag skall gifwa Honom en ewig säd och Hans stol uppehålla, så länge himmelen warar.** (Ps. 89: 30.)

Han skall länge lefwa. Deri har det sin grund, att barn warda Honom födde, ty endast såsom den lefwande kan Han

göra lefwande. Såsom den der lefwer, är Han närwarande och werksam uti sitt ord och sina heliga sacrament. Och emedan Han detta är, så är Hans **ord** en **lefwande** säd, Hans **dop** ett lifsens watten, Hans **lekamen**, som Han gifwer i den heliga nattwarden, ett **lifsens** bröd. Och deruti att Han lefwer hafwa Hans barn en borgen för sitt lif. **Jag lefwer, I skolen ock lefwa.** Att Han **alltid lefwer**, det gör, att Han **alltid** kan **bedja** för dem, så att, **efter de wordo förlikte med Gud genom Hans Sons död, den stund de ännu woro owänner, de nu mycket mer, efter de äro förlikte, blifwa behållne genom Hans lif** (Rom. 5: 10). Ja, hela en christens lif och hwad dertill hörer, nemligen att dö synden och lefwa rättfärdigheten, det har han att hemta ur detta, att Christus lefwer, såsom wi se af Pauli ord uti Rom. 6 kap., der han grundar de christnas rättfärdighet och makt att dö synden och lefwa Gud derpå, att **Christus, som ifrån de döda uppwäckt är, dör intet mer; döden får intet mer makt öfwer Honom. Ty det Han blef död, blef Han syndene död en gång, men det Han lefwer, lefwer Han Gudi.** Derföre skall ock Hans säd lefwa: **Så håller ock I eder derföre, att I ären döde syndene och lefwen Gudi, genom Christum Jesum wår Herra.**

Så låt dig då af Hans Ande födas och förnyas! Låt Honom, som lefwer, äfwen för **dig** och **i dig** blifwa lefwande! Såsom tillhörande Hans säd skall ock du länge lefwa. **Dina tjenares barn warda blifwande, och deras säd skall trifwas för Dig** (Ps. 102: 29).

Herre Jesu, låt ock mig få tillhöra din säd! Gif mig din Helige Ande, som genom ditt ord och sacrament kan göra mig lefwande! Lär mig att städse hålla mig intill Dig, som alltid lefwer, och låt din förbön komma mig till godo, att jag mer och mer må lefwa i Dig och Du i mig! Du har sjelf sagt: Jag lefwer, I skolen ock lefwa; så uppfyll på mig detta ditt löfte för din trohets skull. Amen.

Hjelp mig så lefwa som den der är död,
Och dö som den der har lefwat
Af ewiga lifwets bröd.

Tisdag.

Herrens uppsåt.

Och Herrens uppsåt skall uti Hans hand framgång hafwa. (Es. 53: 10.)

Att känna en menniskas uppsåt, det är att blicka in uti hennes innersta. Wet jag hennes goda uppsåt mot mig, då kan jag deraf sluta till, hwad som ligger i allt hennes förhållande.

Men här talas om något wida större och wigtigare, nemligen om Guds uppsåt. Hurudant det är, derom underwisar oß redan detta gammaltestamentliga ord uti Es. 53 kap. Det säger oß ju, såsom wi nyß hört, att Herren wille alltså slå sin Son med krankhet, på det Han skulle blifwa ett skuldoffer och sedan få en säd uti alla trogna. Och så skrifwer Johannes derom: **Derpå är Guds kärlek till oß uppenbar worden, att Han hafwer sändt sin ende Son i werldene, att wi skola lefwa genom Honom.** (1 Joh. 4: 9.) Detta är Guds uppsåt; och Han har ej blott i ord, utan i gerning och sanning uppenbarat och lagt i dagen, att Han will wår frälsning och salighet, will att wi skola lefwa. Och se, detta Hans uppsåt skönja wi ej blott deruti, att Han sändt sin Son och utgifwit Honom för oß, utan uti **allt** hwad Han med oß gör. Ty **allt** hwad Han med dig gör, o menniska, det syftar deruppå, att du må frälsas. När Han lägger dig lidande och nöd uppå, såwäl som när Han gifwer dig glädje och lycka, allt har sin grund i Hans uppsåt till din frälsning. Det skulle du ju besinna och wäl märka, på det att ock hos dig måtte wäckas ett uppsåt att blifwa frälst. Har Herren Gud ett så allwarligt uppsåt att frälsa din själ, skulle du då icke komma detta till mötes? Der så sker, behöfwer det icke fela, att icke just du werkligen skall frälsas. Ty med Guds uppsåt förhåller det sig dock icke som med menniskors. Ofta står det icke i deras makt att utföra sin wilja. Men Gud har utfört sin wilja och uppsåt i Christus och skall utföra det genom Honom. Honom gaf

Han makt öfwer allt kött, att Han skulle gifwa ewinnerligt lif åt alla dem, som Fadren Honom gifwit. Och Sonen aflägger sjelf uti sin öfwerstepresterliga förbön räkenskap för sitt **werk: Jag hafwer fullbordat det werk, som Du Mig gifwit hafwer, att Jag göra skulle** (Joh. 17: 4), likasom Han på korset utropar: **Det är fullkomnadt!** Härtill har ock Gud sagt sitt ja och amen dermed, att **Han uppwäckte sin Son från de döda och gaf Honom herrlighet** genom den derpå följande himmelsfärden. Uti Honom, uti Hans hand har Guds uppsåt haft framgång, och skall hafwa det, **ty efter Han blifwer ewinnerliga har Han ett oförgängligt presterskap. Hwarföre Han ock kan ewinnerligen saliggöra dem, som genom Honom komma till Gud, och lefwer alltid och beder alltid för dem.** (Ebr. 7: 24, 25.) Så skall då också **ditt** uppsåt, o själ! att warda frälst, hafwa framgång, men endast om det möter Guds uppsåt i Christo Jesu, d. ä. endast — i Jesu hand. Du skall icke förgäfwes önska och begära något, som enligt detta Guds uppsåt är dig tilltänkt.

Herre Gud, himmelske Fader! Dig ware tack för ditt uppsåt att frälsa oß syndare! Dig ware tack för allt hwad Du gjort och ännu gör för att utföra det! Gif då äfwen mig ett uppsåt till frälsning, som kommer Dig till mötes. Ja, låt mig städse blicka in uti och hängifwa mig åt din goda wilja i Christo Jesu. Amen.

O Gud ditt hjertelag wi sport,
Då Du till menniska Dig gjort,
Af Dig allen wi frälsning fått,
Hwad hade sjelfwe wi förmått?
Ty tacke wi Dig, Jesu Christ,
Som stridt wår kamp och fylt wår brist;
Lof, pris och tack i ewighet
Ske Dig för din barmhertighet.

Onsdag.

I Hans hand.

Herrens uppsåt skall uti Hans hand framgång hafwa. (Es. 53: 10.)

Jesus Christus, Guds Son, är Herrens hand; i Honom är Guds råd till wår salighet fullbordadt, i Honom har Guds uppsåt haft framgång, så att allt i Honom är redo till wår frälsning och salighet. Men såsom Gud utfört sin nådewilja att lägga grunden till wår salighet genom Jesum Christum, så är det ock allena genom Honom, eller uti Hans hand, som min och din frälsningssak kan utföras. Han är medlaren. Han är den, genom hwilken Gud kan nalkas oß och wi nalkas Gud. **Ty Fadren älskar Sonen och allt hafwer Han gifwit Honom i händer.** (Joh. 3: 35.) Derföre måste allt komma i Hans hand, om det skall hafwa framgång. **Utan mig,** säger Jesus, **kunnen I intet göra.**

Många äro de, som alldeles lemna sin själs wäl ur sigte. I hwems hand deras själs sak ligger, weta de icke. Det är ett beklagligt tillstånd. — Andra hafwa begynt att taga denna sak om hand, men ännu hafwa de den i sina egna händer; de arbeta på egen hand, werka i egen kraft, **lägga ut sina penningar der intet bröd är och sitt arbete deraf de icke mätta warda.** (Es. 55: 2.) Men i din egen hand finner din själs angelägenhet ingen framgång. Den måste läggas i Jesu hand. Det kommer du wäl ock att göra, allt efter som du får se och erfara, huru hjelplös du är och huru wanmäktig din hand och kraft är. Då gifwer du dig sjelf i Jesu nådeshand, att Han måtte wid den föra dig till Fadren, med den **utstrykande dina synder såsom ett moln och dina mißgerningar såsom en dimma.**

Men det är icke endast en gång, wid det första anammandet af Guds nåd i Christo, som du måste lemna dig i Jesu hand; nej, allt hwad som hörer till ditt helgande i sanningen måste sammalunda läggas i Jesu hand. All din bön och åkallan, allt ditt lof och din tacksägelse måste genom Jesu

hand komma till Fadren. Och allt det Fadren hafwer, werkar och gör till din frälsning, Hans kärleks utgjutande i ditt hjerta, Hans Andes helgande kraft, köttets dödande, andens stärkande m. m., detta allt får du endast af Jesu hand. Ditt uppsåt att blifwa en helig menniska, att dö dig sjelf och werlden och lefwa Gud, får framgång, endast såwida du lägger det i Jesu händer och i det djupaste beroende af Honom wäntar och tager det ur Hans hand. Så omöjligt det stundom kan synas dig, att ditt begär och uppsåt att fullborda helgelsen skulle hafwa framgång, derföre att ditt onda är så stort men din kraft deremot så liten, så behöfwer du aldrig mißtrösta. Wänta aldrig något af din egen hand, men wänta alltid allt af Jesu hand; då skall Hans och ditt uppsåt hafwa framgång och nå en salig fullbordan.

Så lemnar jag då mig sjelf med allt hwad mig rör i din nådeshand, o Jesu! I min hand är ingen makt, men din hand är allsmäktig! Så skall då min själs begär hafwa framgång genom din Frälsarehand. Deß ware Dig tack, o Jesu! Amen.

Slätt ingen utan Jesus kär
I himlen och på jorden är,
Som glädja kan en sorgsen själ:
I Christo är oß ewigt wäl.
Håll dig med tron wid Honom fast:
Han hjelper dig från all din last.

Thorsdag.

Hans själs arbete.

Derföre, att Hans själ arbetat hafwer, skall Han få se sin lust. (Es. 53: 11.)

När fråga är om arbete, tänker mången aldrig på annat arbete än det, som förrättas med kroppens lemmar. Men hwad är detta emot det arbete, som tager själens alla krafter i anspråk? Men äfwen mellan olika själsarbete kan wara stor skilnad. Det kan wara ansträngande att nödgas mycket anlita tanken, minnet o. s. w.; men detta är ett intet emot den möda, som bekymmer och omsorger kunna förorsaka. Men hwad äro dock alla bekymmer och omsorger, som röra denna werld och deß ting, emot bekymren och omsorgerna för egen eller andras själar? Hwad gör så mycken möda, som synden? Då det nu heter, att Hans — wår Frälsares — själ har arbetat, så måste wi tänka oß något ännu swårare, än hwilken menniskas som helst möda och arbete för synden, ty först och främst har han ju haft ett arbete med allas wåra synder, ty **Herren kastade allas wåra synder på Honom**; dertill kommer ock, att Hans själ måste känna syndens tyngd och börda, deß nöd och smärta, djupare än någon annan. Frågade du hwad det då war, som gjorde Honom detta arbete, så swarar Han dig genom profeten: **Mig hafwer du arbete gjort uti dina synder, och gjort Mig möda uti dina mißgerningar.** (Es. 43: 24.) I Gethsemane arbetar Han med dina synder och mißgerningar så, att Han swettas blod. Sådan möda gör det Honom att taga "den kalk, som wreden rågar" öfwer wåra synder och mißgerningar, att gå in i den död, som är syndens lön. Detta är själsarbete. Och när Han på korset går in uti Guds öfwergifwande, då Han skall tränga igenom den nöd, som detta öfwergifwande medför, då Han ur nödens och dödens djup med starkt rop har att kämpa sig igenom det mörker, som omgifwer Honom; se då arbetar Hans själ.

"Detta wår käre Herres Jesu Christi lidande" säger Luther,

"låter sig icke med menniskotungor uttala, utan öfwerstiger allt "mensfligt förnuft och tanke, särdeles hos denne store, höge "person. Skulle en wanlig menniska ett enda ögonblick känna "denna ångest, så kunde hon icke lefwa, utan måste dö."

O, hwad måste icke synden wara för en tung börda, då den förorsakar sådant arbete! O, huru säkre måtte icke syndare wara, då de taga denna börda så lätt! O, huru litet måtte icke äfwen Jesu lärjungar känna och förstå syndens wederstygglighet för Gud! Annars skulle den ju förorsaka dem långt större nöd och arbete.

Men huru dyrbart är icke å andra sidan detta wår Frälsares arbete! Huru stora ting har Han icke dermed wunnit åt oß! Eller skulle Han ingenting dermed hafwa förtjenat? När wi tala om Hans "förtjenst", när wi bedja Gud om förlåtelse och nåd att bättra wårt syndiga lefwerne "för Hans stora, outgrundeliga barmhertighet och Frälsarens Jesu Christi förtjenst", må då detta **ord** "förtjenst" stå i bibeln eller icke, det som dermed betecknas, det står der; ty hwad will det ordet Jesu förtjenst säga, i deras mun och hjertan hwilka så bedja, om icke detta, att de wänta allt för Hans själsarbetes skull? Och så framställer det Herren sjelf då Han här säger: **Derföre att Hans själ arbetat hafwer o. s. w.** Ja, derföre få och skola nu alla arbetande och betungade komma till Honom, och Han skall wederqwicka dem. Kom då äfwen **du**, när synden gör dig möda och arbetet med den gör dig trött. Här är en, som will och kan wederqwicka dig.

O, Herre Jesu Christe, Du, som tagit på Dig wåra synders swåra börda och med den arbetat intill blodsswett; Dig ware tack för detta ditt arbete. Wederqwick nu dermed wår själ, då den arbetande och betungad af synden wänder sig till Dig. Hjelp oß genom din förtjenst. Amen.

Wärdes mig det hopp förläna,
Styrk mig i den fasta tro,
Att din möda war min ro,
Att Du wille för mig tjena,
På det jag, en syndaträl,
Winna må en friad själ.

Fredag.

Han skall se sin lust.

Derföre, att Hans själ arbetat hafwer, skall Han se sin lust. (Es. 53: 11.)

Skulle den, som arbetat såsom ingen annan, icke ocksä få en fröjd såsom ingen annan öfwer sitt arbetes lön? Men hwilken är då denna lön? Hwad är det som bereder Honom denna lust? Hwad är det hwarpå Han ser sin lust? Gack åter till Hans kors, så skall du få se det. Der hänger wid Hans sida en röfware. Denne ropar i sin nöd: **Tänk på mig, när Du kommer i ditt rike!** Herren swarar honom: **I dag skall du wara med Mig i paradis.** Se, då ser Han sin lust, när en syndare wänder sig till Honom att af Honom få hjelp, och Han så får hjelpa och frälsa, "förlossa fångar sig till pris och för dem öppna paradis". — Der står under Hans kors modren och lärjungen, den Han älskade. De äro förenade i gemensam kärlek till Honom; Han will än ytterligare förena dem. Och när nu lärjungen från den stunden tager Maria till sig och bewisar henne kärlek, då ser Han derpå sin lust, ty dertill hafwer Han behag, att menniskor älska hwarandra, att Han får "wärma, närma till hwarandra dem som wandra kärlekslösa och ur usla brunnar ösa." — Eller när du ser Honom i fariseen Simons hus wända sig till den synderskan, som gråter wid Hans fötter, och tilltala henne med de orden: **Qwinna, dina synder förlåtas dig; gack i frid!** se, då ser Han sin lust, ty Han hafwer **lust till barmhertighet och icke till offer,** Han hafwer lust till lif, icke till död. — Och när Han engång stod der och inbjöd alla arbetande och betungade att komma till Sig, på det Han måtte wederqwicka dem; menar du, att Han icke såg sin lust, när de kommo och mottogo wederqwickelsen hos Honom?

Du, som längtar efter Frälsaren, det är icke blott **du,** som längtar efter eller har din lust uti Hans nåd, Hans bud, Hans wilja; det är lika mycket Han, ja Han än **mera,** som

längtar efter dig och att få bete dig sin nåd. Så låt då Herren Jesus se sin lust deruti, att du wänder dig till Honom; låt Honom se sin lust uti att förlåta dig alla dina synder och hela alla dina brister; låt Honom se sin lust deruti, att du mottager Hans kärlek och låter den uti dig bo och werka; låt Honom se sin lust deruti, att Han får förwandla dig till likhet med sin bild; låt Honom se sin lust deruti, att Han får ställa dig helig, obesmittad och ostrafflig inför sin Fader. — Huru skulle du wäl kunna swara för, om du nekade Honom denna lön för Hans själs arbete, om du, i stället för att söka din lust, din frid, ditt allt i Honom, blefwe qwar i den syndens lust, som gjort Honom så mycken möda och arbete, eller om du wille sätta eget werkande och egen rättfärdighet i stället för Hans nåd och deß werkan?

Just derföre, att Hans själ arbetat, skall Han så se sin lust; derföre will, derföre kan Han komma en arm syndare till mötes med all den nåd, som syndaren till lif och gudaktighet behöfwer. Dertill har Han nog.

Herre Jesu! hjelp mig, att äfwen jag måtte låta Dig se din lust på mig, när jag wänder mig till Dig i min nöd, när jag af Dig mottager mina synders förlåtelse, när jag af Dig helas från min synd, af Dig stärkes att wandra i din wilja, när jag, frälst af Dig, ser min lust uppå din nåd. Amen.

Hör Hans ord: "Så sant jag lefwer,
Jag will icke syndarns död,
Utan att han alltid sträfwar
Till att döda synden snöd.
Jag en hjertlig glädje får,
När en själ, som wilse går,
Will sig rätt till Mig omwända:
Intet ondt skall henne hända."

Lördag.

Han skall nog hafwa.

Derför, att Hans själ arbetat hafwer, skall Han se sin lust och nog hafwa. (Es. 53: 11.)

Här talas om en ny frukt af Herrens arbete, nemligen den, att Han skall hafwa nog. Hwartill? Till att gifwa åt alla och till att utföra allt enligt Guds uppsåt. **Af Hans fullhet hafwa wi alla fått och nåd för nåd,** säger Johannes (1: 16.) **Det war Fadren behagligt, att all fullhet skulle bo i Honom** (Col. 1: 19). Och sedan Han allt försonat genom blodet på sitt kors, kunde denna fullhet upplåta sig för dem, som saknade allt. Så har då Herren Jesus Christus nog för alla till allt.

Synderna äro många, skulden är stor; du inser detta och flyr till Honom, men undrar och frågar, om der för dig skall wara att få så mycken förlåtelse, som din synd är mycken. Det swaras dig: Han har nog; Hans blod är nog mäktigt att **rena af alla synder, ty när Honom är mycken förlåtelse.** (Es. 55: 7.) War der icke nog förlåtelse för den tjenaren, som war skyldig 10,000 pund, då hans herre gaf honom till allt det han skyldig war?

Syndasmittan sitter djupt; syndaförderfwet är bottenlöst; skall du kunna finna tillräcklig hjelp och frälsning? Du har intet, hwarmed du kan möta denna syndens makt; din swaghet är ohjelplig; skall Han hafwa nog för att bota denna skada, för att återställa i dig Guds bild? Ja, Han skall hafwa nog nådesmakt att underlägga sig allt, att "skapa dig till ett Guds werk i Christo och tillreda dig till goda gerningar". (Eph. 2: 10.) Han hade ju nog af denna nådens makt för att göra den förnekande Petrus till en bekännare inför allt folket, att låta sin nåd wara så mäktig uti en Paulus, att han kunde bekänna sig hafwa mer arbetat än alla de andra apostlarne; Han hade ju nog för att af tusende arma, elända syndare göra heliga, som förherrligat Hans namn.

Den, som är rik, hafwer nog och behöfwer intet, han går

detta ordet förbi och förstår icke huru dyrbart det är. En sådan menniska skall Herren låta blifwa tom. Men de hungriga uppfyller Han med goda ting genom detta ord. För dem blir det allt mera dyrt och anammanswärdt, att deras Frälsare har nog att fylla all deras brist. De få nemligen aldrig nog, kunna aldrig stanna, låtande sig nöja med hwad de redan hafwa fått. Deras behof blir allt djupare och desto mera fly de i trängtande bön dertill, att de måtte uppfyllde warda med allehanda Guds fullhet.

Så glöm då icke detta, du som så längtar, att Jesus skall hafwa nog äfwen för dig; nog af nåd och förloßning, nog af makt och nåd, nog att förnya dig till sin kunskap och bild, nog att göra dig icke blott rättfärdig, utan äfwen helig och herrlig. Han skall hafwa nog att ersätta hela den werld, du försakar, nog att **glädja ditt hjerta, då de andre mycket korn och win hafwa** (Ps. 4: 8), nog att wederqwicka din själ i ångesten, nog för att i ewighet fröjda din ande. Detta må du icke heller då förgäta, när du tages i anspråk för gifwande, arbetande, werkande. Skulle du än känna dig stå der likasom med tomma händer, denne Herren är **mäktig så lagat, att allehanda nåd rikeligen blifwer i dig; att du i allting alltid nog hafwer, nog mäktig till alla goda gerningar.** (2 Cor. 9: 8.)

Dig ware tack, Herre Jesu Christe, som kommit, på det att de dina skola lif och öfwernog hafwa! Dig ware tack, att Du till den ändan gifwit ditt lif till ett skuldoffer! Förläna oß nu, att wi af din fullhet måtte taga nåd för nåd. Wi hafwa intet; Du har allt. Så komma wi då till Dig; uppfyll oß bittida med din nåd, att wi nog hafwa och warda nog mäktiga till alla goda gerningar. Amen.

Om dig stor swaghet kommer på,
Med trogen bön till Jesum gå:
Hos Jesum finnes tröst och råd,
Ty Han är rik af makt och nåd.
Sann läkdom mot all synd och brist
Uti Hans sår du finner wißt.

12.

Passionspredikan på 5:te Söndagen i Fastan.

I Jesu namn!

(Sw. Ps. 76.)

Och wid Han ännu talade, då kom Judas, en af de tolf, och med honom ett stort antal folk med swärd och stafrar, lyktor och bloß, utsände af de öfwerste presterna, fariseerna, de skriftlärda och äldsta ibland folket. Men den, som förrådde Honom, hade gifwit dem ett tecken, sägande: Hwilken jag kysser, den är det; tager Honom och förer Honom warligen. Och efter Jesus wißte allt det Honom wederfaras skulle, gick Han fram och sade till dem: Hwem söken I? Swarade de Honom: Jesum af Nazareth. Sade Jesus till dem: Jag är det. Stod ock Judas, som Honom förrådde, med dem. När Han då sade till dem: Jag är det, stego de tillbaka och föllo till jorden. Då sporde Han dem åter till: Hwem söken I? De sade: Jesus af Nazaret. Jesus swarade: Jag sade eder, att det är Jag. Söken I Mig, så låter dessa gå; på det de ord skulle warda fullkomnade, som Han hade sagt: Af dem, Du Mig gifwit hafwer, borttappade Jag ingen.

Då steg Judas hastigt fram till Honom, och sade till Honom: Hell Rabbi! och kyßte Honom. Då sade Jesus till honom: Min wän! hwarefter kommer du? Judas! förråder du Menniskones Son med kyssande? Då stego de fram och buro händer på Jesus, och grepo Honom. Då sågo de, som när woro, hwad på färde war, och sade till Honom: Herre! skola wi taga till swärd? Då hade Simon Petrus ett swärd, det drog han ut, och högg till öfwerstepresten s dräng, och högg hans högra öra af; och war drängens namn Malchus. Då swarade Jesus och sade: Låter det blifwa härwid. Och sade till Petrus: Stick ditt swärd i skidan; ty alle de, som taga till swärd, de skola förgås med swärd. Eller menar du, att Jag icke kunde bedja min Fader, att Han skickade till Mig mer än tolf legioner englar? Skall Jag icke dricka den kalken, som min Fader Mig gifwit hafwer? Huru blifwer då Skriften fullkomnad, att så ske skall? Så tog Han på drängens öra, och helade honom.

I samma stund sade Jesus till de öfwerstepresterne och föreståndarne i templet och till de äldsta och skaran, som till Honom komne woro: Såsom till en röfware ären I utgängne med swärd och stafrar, till att taga fatt på Mig. Jag hafwer hwar dag warit i templet när eder och lärt, och I hafwen icke kommit edra händer wid Mig; men detta är eder stund och mörkrets makt; — på det Skriften skulle fullbordas. Då öfwergåfwo alla lärjungarne Honom och flydde.

Men skaran och höfwidsmannen och judarnes tjenare togo fatt på Jesus, och bundo Honom och ledde Honom bort; först till Hannas, ty han war Kaiphe swärfader, hwilken i det året war öfwerstepresf. Och Kaiphas war den, som hade gifwit judarne rådet, att det war nyttigt, att en menniska dödde för folket. Men en ung man följde Honom, klädd på blotta kroppen uti ett linkläde, och unge män grepo honom; men han lät fara linklädet, och kom undan ifrån dem naken.

I wår sista passionsbetraktelse sågo wi wår Frälsare i Gethsemane. Der har Han kämpat ut och går nu med de orden: **Si, den är här som mig förråder,** att öfwerantwardas i syndares händer. Af dem se wi Honom i dag bindas. Huru betydelsefulla äro icke de band, med hwilka Han bindes? Wi wilja närmare betrakta dessa

Jesu band.

Du blef gripen utaf många,
Öfwerfallen, bunden hårdt
Och i mörkret släpad bort,
På det jag en usel fånge,
Som war snärd i mörksens band,
Måtte lösas af din hand.

I.

Wid det Jesus ännu talade kom Judas, en af de tolf. Med honom följde ett stort antal folk, dels romerske soldater, som blifwit för tillfället uppbådade, försedde med swärd, dels öfwersteprestesternas tjenare, af hwilka somlige försedt sig med stafwar, ifall Han, som de sökte, skulle sätta sig till motwärn, och med lyktor och bloß, för att söka Honom, om Han skulle wilja gömma sig undan för dem. Till dessa hade nu ock sällat sig en skara af löst folk, ja till och med några af öfwersteprestesterna och de skriftlärda sjelfwa, för att öfwerwaka Hans gripande. Tecknet war dem gifwet af Judas: **Hwilken jag kysser, den är det!**

Och efter Jesus wißte allt det Honom wederfaras skulle, gick Han fram och sade till dem: Hwem söken I? Herren erbjuder sig sjelf åt dem. Han wet allt hwad Honom weder-

faras stall. Han är, sedan Han i Gethsemane kämpat ut med Gud, beredd derpå. De skola icke behöfwa uppsöka Honom, icke heller anwända wåld för att gripa Honom. Friwilligt öfwerlemnar Han Sig i syndares händer. Det skulle ock Hans fiender förstå. Då de wille göra Honom till konung, flydde Han undan, då det gäller korsdöden går Han den willigt till möte. Han frågar: Hwem söken I? Men ingen wågar swara: Dig, Dig söka wi. För många war wäl ock Frälsaren personligen obekant, så att de icke förstodo, att det war Den, hwilken nu talade med dem, som de skulle gripa. Derför säga de: **Jesus af Nazareth söka wi. Sade Jesus till dem: Jag äre't. Stod ock Judas, som Honom förrådde, med dem.** Det som så mången gång händt med Herrens helige, att fienden för dem måst frukta sig, det inträffar ock här. Herrens heliga person med allt hwad om den war kunnigt för folket, Hans stilla, med majestät förenade framträdande, Fadrens bekännelse till Sonen — allt detta gjorde, att då Han sade: **Jag äre't, stego de till rygga och föllo till jorden.** Det war endast genom ett nytt: Jag äre't, som Herren gaf dem makt att åter uppstå och hwarigenom Han öfwerlemnade Sig i deras händer. Till egen befrielse will Han icke anwända sin makt. Men dertill anwände Herren intrycket af sitt: Jag äre't, att gifwa lärjungarne ett lejdebref: **Söken I Mig, så låter dessa gå; på det de ord skulle warda fullkomnade, som Han hade sagt: Af dem, Du Mig gifwit hafwer, borttappade Jag ingen.** Han är bunden af Fadrens råd, bunden af sin kärlek till Fadren, af sin herdatrohet mot oß. Derföre kunna nu Hans fiender gripa Honom, derföre öfwerlemnar Han Sig åt dem såsom en i sitt inre redan bunden. Men Han är ock bunden wid det ord, som war skrifwet, bunden wid lärjungarne att förwara dem, derföre säger Han: **Söken I Mig, så låter dessa gå.** Ty det skulle hafwa öfwerstigit deras krafter, om de ock nu blifwit gripne. De skola gå fria, då **Han** bindes. Huru framskimrar icke här hela försoningens råd? Att lärjungarne få gå, då Herren gifwer Sig i fiendernas händer, det är ej något, som blott **afbildar** detta råd, utan äfwen uppenbarar och framställer det. **Söken I Mig, så låter dessa**

gå — detta är ju i sjelfwa werket lösen för hela Herrens förhållande i anseende till oß. Han möter synden, döden, djefwulens wåld. Men Han flyr icke undan, lemnande oß åt dessa fiender, utan Han möter dem, på det att wi skola gå frie. Detta framskymtar mer och mer, ju längre wi gå framåt uti passionshistorien. — Och det är icke allenast lärjungarne som det kommer till godo, att Herren så låter Sig bindas; är det icke äfwen fiendernas lycka? Ty hwad hade blifwit deras lott, om Herren mot dem anwändt den makt, som stod Honom till buds? War det icke i sjelfwa werket äfwen de, som fingo gå, derföre att Herren gaf Sig i syndares händer; de fingo gå fria, tills widare åtminstone, för Guds dom, emedan Herren här gick in i den. Wisserligen gjorde Han detta närmast i Gethsemane, men emedan menniskors synder wanärat Gud offentligt, inför menniskor, så måste Han ock gå in under domen af menniskor, så måste Hans försonings lidande gå äfwen igenom ett offentligt lidande af syndares händer.

Då steg Judas hastigt fram till Honom, och sade till Honom: Hell Rabbi! och kyßte Honom. Då sade Jesus till honom: Min wän! hwarefter kommer du? Judas! förråder du Menniskones Son med kyssande? Ännu en gång möter Herren det förlorade barnet ansigte mot ansigte, ja, måste till och med låta Sig kyssas af honom. Huru nära har icke allt, hwad synd och satans makt heter, fått komma wår Frälsare och tränga in på Honom? Detta Judas-tecken war öfwerflödigt, sedan Herren sjelf gifwit Sig till känna; men Judas will stå wid sina ord, bewisa sitt mod inför skaran, och så får Herren erfara det djefwulska trots, som ligger i synden. Det är en afgrundsondska, som här wågar sig in på Honom och genomstinger Honom, såsom en gång då Joabskyssen gafs (2 Sam. 20: 9, 10). Hwad låg nu här närmare än wrede? Och dock! Hwad höra wi af Herrens mun? Ett: **Min wän,** min förtrogne! Endast saktmod och kärlek har Herren här att bewisa. "Helwetet i menniskorna dömes genom menniskosonens gudomliga kärlek under Guds tålamods tid." Med detta "min förtrogne" wisar Herren tillbaka på hela den förgångna tiden, på allt hwad Judas under den fått erfara, på allt hwad som

under denna tid stått honom till buds af nåd och barmhertig kärlek; liksom Herren ock med sin fråga: **Hwarefter kommer du? Judas, förråder du Menniskones Son med kyssande?**, afslöjar Judas' afsigt, såsom för Herren redan wäl bekant, och så för sista gången låter ett klappande på Judas' hjerta höras, ett klappande, för hwilket denne dock icke har någon känsla. Dessa äro då de sista ord, som Judas förnimmer ur Herrens mun. Och huru skulle icke detta: **min wän**, som påminte om allt det förflutna, bränna Judas' samwete såsom en glöd och Herrens låga? — Ja, min wän, allt det Herren dig gjort och minnet af detta skall en gång, om du icke låter beweka dig att öfwergifwa syndens wäg, blifwa ewigt glödande kol på ditt hufwud, ditt samwete.

Tecknet war gifwet. **Då stego de fram och buro händer på Jesus och grepo Honom.** De som woro i Herrens närhet, **när de sågo hwad på färde war, sade till Honom: Herre! skola wi taga till swärd?** Petrus afwaktade icke något swar. För Honom war det tydligt, att tiden war inne för anwändande af de wapen, som woro till hands. Han drog ut sitt swärd och högg in i hopen, **och högg till öfwersteprestens dräng, och högg hans högra öra af; och war drängens namn Malchus.** Förut hade Petrus tillförsäkrat Herren sin hjelp, men då han icke med Honom wakat och bedit, så kunde han nu icke hjelpa. Ifra för Herren, det kan han, men icke rättsligen, utan köttsligt. "War icke Herren oskyldig, war det icke en oerhörd förgripelse mot allt hwad heligt och rätt war, att de grepo Honom, deras Herre; skulle man icke afwärja detta och taga till swärd?" Så kunde det wäl heta inom Petrus, men Herren är icke med om Petri nitälskan. Han bjuder Petrus att sticka swärdet i deß skida, emedan **alla de som taga till swärd skola förgås med swärd,** och säger: **Eller menar du, att Jag icke kunde bedja min Fader, att Han skickade till Mig mer än tolf legioner englar? Skall Jag icke dricka den kalken, som min Fader Mig gifwit hafwer? Huru blifwer då Skriften fullkomnad, att så ske skall.** Petrus är lös och fri att handla, men Herren är bunden. En legion englar för hwarje apostel kan Han kalla till sin hjelp

med en wink, om han will. Men Han är bunden i sitt inre och kan det icke. Han är bunden, sedan Han i örtagården gifwit sin wilja åt Fadren, att dricka den kalk som Fadren Honom gifwit. Han har der, under osäglig kamp och strid, bundit sin wilja wid Fadrens; från den kan och will Han icke lösa Sig, och derför kan Han icke och will Han icke göra Sig lös från fiendernas hand, icke undandraga Sig att taga kalken af syndares händer. Han har gått in under och känt Guds dom öfwer synden, derför kan Han icke annat än låta Sig antwärdas i syndares händer att genom dessa fördömas och behandlas såsom en fördömd. Bunden wid Fadrens ord säger Han derför: **Huru blifwer då Skriften fullbordad, att så ske skall?**

Herren Jesus styrktes icke alla stunder af englar från himlen, förnam icke alla stunder på samma sätt Fadrens wälbehag till hwad Han gjorde, uppehölls icke alla stunder genom förnimbar inre glädje. När Han fått erfara sådant stärkande, sådan förnimmelse af Fadrens närhet, gällde det för Honom, såsom för hwarje Hans efterföljare, att, när den känbara förnimmelsen af himmelsk tröst och kraft drog sig undan, i trones lydnad hålla Sig wid ordet, wid löftesordet, eller wid det ord, som anwisade Honom Hans wäg. Sådan tro och trohet bewisade Han här. I Gethsemane war det en kampens stund; med den följde särskild styrka och ett särskildt Fadrens ingripande; här gällde det att **blifwa** på denna wäg och derwid icke hafwa annat att hålla Sig wid och rätta Sig efter, än **ordet**, Skriften, som skulle fullbordas. Den är ock Hans käpp och staf, den är **Hans fötters lykta och ett ljus på Hans wäg.** Af Skriftens ord är Han bunden; till deß fullbordande känner Han Sig förbunden. Och derföre märkes ingen wink till englars legioner, derföre bortwisar Han, såsom en frestelse, Petri försök och tillbud att wärna om Honom och afwärja fiendens anlopp. Till sina fiender har Han blott en bön: låten det wara, medan Jag helar. Ty det enda, hwartill Herren Jesus anwände sina ännu lösa händer, är att ännu en gång helande uträcka dem: **Så tog Han på drängens öra, och helade Honom. I samma stunden sade Jesus till de**

öfwerste presterne och föreståndarne i templet och till de äldste och skaran, som till Honom komne woro: Såsom till en röfware ären I utgångne med swärd och stafrar, till att taga fatt på Mig. Jag hafwer hwar dag warit i templet när eder och lärt och I hafwen icke kommit edra händer wid Mig; men detta är eder stund och mörkrets makt; — på det skriften skulle fullbordas. Likasom Frälsaren icke behöfde något swärd för Sig, till sitt förswar, så behöfdes icke heller något swärd emot Honom. Det ena kunde ej fria Honom, när Han wille och skulle öfwerlemna Sig i fiendernas händer; det andra kunde icke fälla Honom, om Han icke gifwit Sig åt dem. Han wände Sig derföre till de öfwerste presterna, föreståndarena och de äldsta. De woro de egentligen skyldige, icke folket, än mindre de hedniske soldaterna. Han wisar dem, hwilken sjelfmotsägelse der låg uti deras sätt att behandla Honom. Han hade dagligen warit i templet och lärt; då hade de icke kommit sin hand wid Honom, huru ofta de än derefter sökt. Nu kommo de emot Honom med swärd och stafrar, såsom hade Han warit en röfware. Hade de icke förr kunnat gripa Honom, så skulle de icke heller nu kunnat det, om Han icke friwilligt gifwit Sig åt dem. Men det gjorde Han, emedan det war deras, dem af Gud gifna stund. Dock — det war ej blott deras stund, utan mörksens makt. Dermed wisar dem Herren, hwarpå det berodde att de nu hade makt öfwer Honom. Dermed för Han dem warnande till sinnes, huru de handlade i mörkrets tjenst, woro tjenare åt mörkrets rike. Och så öfwerlemnar Han Sig åt dem och åt mörkrets makt. Såsom mörkret förut brutit in öfwer Hans inre, så bryter det nu på wißt sätt in äfwen i det yttre. Skulle Herren Jesus återlösa oß ej blott ifrån alla synder och från döden, som är syndens lön, utan ocksä från djefwulens wåld; så hörde härtill, att Han ej blott gick in under syndens dom och bedröfwades intill döden, utan ock att mörkrets makt fick omhölja och omsluta Honom. Det är det som här sker. Han har förut sagt: **Nu går domen öfwer denna werlden; nu skall denna werldens furste utkastas; denna werldens furste kommer.** Ormens, den gamle ormens, **hufwud**, som skall söndertrampas af qwinnans säd,

reser sig, — och slår sina ringlar omkring Menniskones Son. Att detta ökade smärtan af Jesu lidande, det förstår i någon mån den, som erfarit, hwad mörkrets wäldighet förmår genom att ängsla, qwälja och pina. — Det enda ljus, som ännu lyser in i detta mörker, är Skriftens. "**På det Skriften skulle fullbordas**", tillägger Herren ännu här, tagande deß ljus med Sig. — Anloppet af mörkrets makt, inbrytandet af deß mörker, fastän det egentligen icke gällde lärjungarne, war nog att förströ dem: **Då öfwergåfwo alla lärjungarne Honom och flydde. Men skaran och höfwidsmannen och judarnes tjenare togo fatt på Jesum och bundo Honom.** Nu kunna de ock binda Jesus. Och det är dessa **Jesu band** som tala så mycket. De äro icke blott en **bild** af något inre, andeligt förhållande, utan de tala fast mer **rätt egentligt** om Herrens Jesu hela återlösningslidande. Ty wi hafwa ju i hela denna text sett, huru Herren Jesus war bunden i sitt inre. I Gethsemane hade Han bundit Sig wid Guds wilja; bunden af denna, bunden i kärlek, tålamod, trohet, möter Herren skaran, och så äro Hans band wittnesbörd om huru Han friwilligt går in under synden med deß dom, döden med deß ångest, helwetets makt med deß mörker och qwal, för oß bundne, för oß, som woro stadde under domen, **trälar genom dödens räddhåga under honom, som döden i wåld hade, d. ä. djefwulen.**

Bunden ledde de Frälsaren bort först till Hannas, ty han war Kaiphe swärfader, hwilken i det året war öfwerste=prest. Och Kaiphas war den, som hade gifwit judarne rådet, att det war nyttigt, att en menniska dödde för folket. Wi minnas, wid hwilket tillfälle Kaiphas, profeterande, emedan han war öfwerste=prest, hade gifwit Judarne det rådet, att de borde låta en man dö för folket. (Johannes 11: 47—52.) Wi minnas ock, huru Johannes derwid tillagt: **ty Jesus skulle dö för folket.** Att nu Johannes påminner härom på detta ställe, wisar wäl tydligt nog, huru Han will, att detta ord skall tagas med wid betraktandet af det som nu sker med Herren Jesus, att detta ord, som i all sin korthet dock förklarar hela Guds råd uti Jesu lidande, skall öfwer detta sprida sitt ljus. Detta ljus må wi då låta falla ocksä öfwer Jesu band, att wi

må se, hwarföre Han burit dessa och hwad Han dermed åt oß wunnit. Det är ju derom som apostlarne i sina bref wittna; det är ju derom som församlingen sjunger, såsom wi nyß hafwa gjort:

Du, o Jesu! måst utstånda
Hädeord och hån och spe,
Smälek, hugg och mycken wånda,
Band och bojor, ångst och we,
Mig eländig att förlossa,
Mörkrets kedjor sönderkrossa.
Pris och ära ware Dig, Herre Jesu innerlig!

Wi woro bundne — såsom wi ännu äro det, om wi icke sökt och funnit förloßningen i Christo Jesu — bundne under Guds dom och wrede, bundne genom döden af helwetets makt. Hwem kunde förlossa? Woro icke alle samman bundne trälar, som icke kunde hjelpa sig sjelfwa, långt mindre andra? **Kan dock en broder ingen förlösa, eller med Gudi någon försona; det kostar för mycket och han måste låta det bestå i ewighet.** (Ps. 49: 8, 9.) **Kan man ock taga en kämpe hans rof bort, eller kan man** — utan widare — **lös göra ens rättfärdigs fångar? — Nu skola de fångar kämpen borttagne warda och deß starkas rof löst warda. Och jag skall träta med dina trätare och hjelpa dina barn.** (Es. 49: 24, 25.) **Zion måste igenom rätt förlossad warda, och Hans fångar igenom rättfärdighet, på rättmätigt sätt.** Det är derföre wi se Jesus bunden. Men derföre se wi oß ock i tron förlossade genom Honom, ty Han är förlossaren i Jacob. "Han är min Herre, hwilken mig förtappade och fördömda menniska förlossat, förwärfwat och wunnit hafwer ifrån alla synder, ifrån döden och djefwulens wåld, icke med guld" o. s. w. **Christus hafwer förlossat oß ifrån lagens förbannelse, då Han wardt en förbannelse för oß.** Han uppfyller löftesordet (Osea 13: 14): **Men jag will förlossa dem utur helwetet, och hjelpa dem ifrån döden: Död, jag skall wara dig ett förgift, helwete jag skall wara dig en plåga. Jesus skulle dö för folket. En är död för alla** (2 Cor. 5: 14). **Så att wi det hålle, att om en är död för alla, så äro de alla döde.** Så äro Jesu band wår för-

lossning. Så är Han bunden, att wi skulle lösas. Så gifwa Jesu band frihet åt den, som till Honom flyr och i tron anser Hans band. — Du må wara huru bunden som helst under domen för dina synder; **i Honom är förlossning genom Hans blod, syndernas förlåtelse, efter Hans nåds rikedomar.** Och det kan icke fela, att du i Honom finner denna förlossning. — Du må wara huru insnärjd som helst uti syndens och satans garn och bojor, **besinnar du dig ur Hans snara,** så skall det icke fela, att **Sonen gör dig fri,** om du till Honom uträcker dina bundna händer. — Du kan icke wara så bunden i din naturs förderf, att icke du kan wänta förlossning af Jesu hand. Du kan icke gå i så swår träldom genom dödens räddhåga, att icke Han, **som nederlagt honom som döden i wåld hade,** icke gör dig fri, om du will blifwa fri. **"Låt dessa gå"**, så kan Herren Jesus nu säga om alla, som tro på Honom, ja i sjelfwa werket njuter hwar och en **någon** frukt utaf Jesu band. Ty, m. åh., hwad är det som, om wi så få säga, binder **Guds wrede af himmelen, att den icke warder uppenbar öfwer all menniskornas ogudaktighet och orättfärdighet, de der förhålla sanningen i orättfärdighet?** Hwad är det som gör att Herren har tålamod med oss ännu i dag, då **en** rustar sig emot Honom och söker Honom endast för att gripa Honom, då **en annan** står wid hans sida, såsom hans förtrogne, hans tjenare, eller ligger wid Hans bord, men såsom den der förråder Honom med kyssande; då **en annan** — kanske Hans lärjunge — handlar efter köttet i köttslig nitälskan, eller flyr och öfwergifwer Honom i köttslig feghet; hwad är det, fråga wi, som beredt en sådan **godhets, tålsamhets och långmodighets rikedom** åt werlden, om icke **Jesu band?** Är det icke för Jesu skull allt detta wederfares oss, dag från dag? Sker det icke för Hans dyra försonings skull? Äro icke Hans händer ännu såsom bundna, wisserligen icke af menniskors makt, motstånd eller ondska, utan af gudomligt tålamod? — Må wi då gifwa oss i Hans händer, som en gång warit bundna, att wi af dem måtte lösas från alla wåra band! Men wakte sig en hwar att förakta Hans mildhet, att binda Hans händer med sjelfwilligt syndande och motstånd, ty en dag kommer då Han skall

döma jordens krets med rättfärdighet och med gudomlig makt betyga inför alla sina fiender: **Jag äre't;** att Han då icke förtörnas och du förgås, utan att du måtte wara bland de salige som fly till Honom.

II.

Ja, Herren har med sina band löst oß, att wi skola wara Hans **frie,** men detta är detsamma, som att wi skola wara Hans **bundne,** bundne med Hans band. Det är icke träldom. Det är endast syndens band, som innebära träldom. Wi wilja derföre betrakta Jesu band äfwen sådana de finnas hos Hans fria, hos Hans trogna.

Då Paulus i 2 Cor. 5: 14 skref: **Christi kärlek twingar oß så, efter wi det hålle o. s. w.,** då bar han Jesu band. Bunden war han i sitt inre af Christi kärlek, af Hans saktmod och tålamod. Derföre se wi ock, huru han äfwen underkastade sig yttre band, ända intill fängelsets kedjor; han ser i allt detta, som i yttre måtto binder honom, Herrens band. Huru skönt talar han icke derom, t. ex. i Ap. G. 20: 22—24: **Och nu si, jag, bunden i andanom, färdas till Jerusalem, icke wetande, hwad mig der öfwergå skall. Utom att den Helige Ande i alla städer betygar och säger, att bojor och bedröfwelse stå mig före. Dock aktar jag det intet, ej heller är mig sjelf mitt lif kärt, på det jag skall fullkomna mitt lopp med glädje och det embete, som jag anammat hafwer af Herren Jesus, till att betyga evangelium om Guds nåd.** Och densamme Petrus, som wid Jesu tillfångatagande intet förstod af Jesu band, huru se wi icke honom sedan såsom en Herrens bundne, med swärdet i skidan, gå i Jesu spår, ända intill korsdöden, också han drickande den kalken, som Fadren honom gifwit. — Redan hos förebilderna till wår Frälsare, t. ex. en David m. fl., se wi något af dessa band, såsom då han står inför en bannande Simei. Han will icke att en hand skall lyftas mot honom; han är bunden i Herren; derför säger han också till dem, som wilja draga swärdet mot Simei: **låt honom banna, ty Herren hafwer bjudit Simei banna David.** Huru mycket

starkare skulle icke samma band wisa sig i nya testamentets tid hos deß trogne; de hafwa ju sett Jesu band? Fråga wi då hwad dessa band egentligen äro, eller hwad det är att bära Jesu band; så kunna wi swara derpå med att hänwisa till Jesu exempel och till Jesu ord. Att icke anwända sin makt, eller den makt som kunde stå enom till buds, såsom en gång Zebedei söner det wille; att "lida de onda"; att icke, derföre att saken är rättwis och rätten på ens sida, taga till köttsliga wapen, såsom Petrus; att taga emot Herrens tuktan, äfwen då den kommer genom menniskohand; att icke stöta bort ett lidande, derföre att det kommer genom menniskor; att wara stilla och bida, då man märker att stunden är gifwen menniskor o. s. w. — se det är att bära Jesu band i Jesu efterföljd. Eller i enlighet med Herrens egna ord och apostlarnes förmaningar: **att älska sina owänner, att icke stå det onda emot, utan att, om någon slår en wid det ena kindbenet, wända det andra till; att wäpna sig med Christi sinne, att bemanna sig med Christi saktmodighet och mildhet; att icke wedergälla ondt för ondt** o. s. w.; det är att bära Jesu band. **Dertill ären J kallade**, säger Petrus, **efter Christus led för oß, låtande oß en efterdömelse, att J skolen efterfölja Hans fotspår.** (1 Petr. 2: 21 f.)

Likasom detta är den enskilde förelagdt, så har ock hela Herrens församling att bereda sig på sådana band. Den har detsamma att genomgå, som Jesus, deß hufwud. Det skall för denna församling komma en tid — det betygar hela skriften — då deß fiender skola räcka henne den sista lidandeskalken, då de skola föra i fängelse och i döden; det skall komma en stund då Jesu trogna måste säga: Detta är eder stund och mörkrets makt, en stund då de skola wara hänwisade till att bära samma band som Jesus. Detta beskrifwes i Uppenb. 13: 10 så: **Här är de heligas tålamod och tro.** Då har Herrens församling att i tålamod lida, men ock att i tron på ordet wänta en snar förloßning.

Herren Jesus låte oß erfara wälsignelsen af sina band till förloßning från alla syndaband, att ock wi warda "bundne i Herranom". Amen.

13.

5:te weckan i Fastan.

Måndag.

Christi kunskap.

Och genom sin kunskap skall Han min tjenare, den rättfärdige, många rättfärdiga göra; **ty Han bär deras synder.** (Es. 53: 11.)

Paulus talar om en **den öfwerswinneliga Jesu Christi kunskap,** i jemförelse med hwilken **han räknar allt annat för skada** (Phil. 3: 8). Fråga wi efter en kort sammanfattning utaf denna kunskap, eller efter ett kort uttryck i ord för hwad den innehåller, så finna wi ett sådant just här, då det heter: **Han bär deras synder,** eller uti det, som Johannes döparen uttalar, då han will göra Jesus känd för sina lärjungar: **Si Guds lam, som borttager werldens synder.** Dessa ord låta oß nemligen lära känna både Herren Jesus sjelf och Hans werk. **Han bär deras synder:** detta låter oß blicka in uti Herrens Jesu kärlek till oß, att Han blifwit så ett med oß i kärleken, att Han på sitt hjerta bär, i sin lekamen offrar wåra synder, bärande deras förbannelse; men detta ord säger oß ock, hwad Hans **werk** gällde, nemligen att bära, bortbära wår syndabörda och borttaga wår synd.

Det synes nu wäl, som om innehållet utaf detta ord: **Han bär deras synder,** wore lätt att fatta och snart kunde läras, ja som om en kunskap, hwilken uttryckes med så korta och enfaldiga ord, icke wore wärd att kallas öfwerswinnelig. Och dock — hwilken kunskap är djupare och högre, än den, som lärer oß, huru wi skola warda frie från synden? Det är den rätta, **hemliga wisheten,** om hwilken David talar i Ps. 51: 8. Den öfwerträffar wisserligen all annan kunskap. Derföre är den icke heller så lätt att fatta. Gud måste **låta** en menniska **weta** densamma, såsom David säger. Ty har man lärt känna synden såsom en börda som trycker samwetet, såsom en skuld

för hwilken man måste förskräckas, emedan man genom denna skuld bindes under Guds wrede, då är det ingalunda en lätt sak att fatta de orden: **Han bär deras synder,** eller att i tron fatta den nåd, som dessa ord förkunna. Då heter det: **Min synd är alltid för mig; min näpst är hwarje morgon ny.** Då bär man gerna länge sjelf på den bördan, i det hopp att man skall kunna göra sig den qwitt, och man har icke tanken på annat än på sig sjelf och sin synd. Man hör och wet, att Jesus burit werldens synd, och ändock bär man sjelf uppå den, såsom om ingen syndaborttagare, ingen Frälsare funnes till. Skulle man uppriktigt uttala, huru man har det i sitt inre, så skulle det heta: "Jag bär mina synder och har derför ingen frid i mina ben." Längre kan det icke komma, om icke Guds helige Ande får öppna ögonen för evangelii klarhet och wända den nödställda menniskans öga och hjerta bort från hennes elände och nöd till att se på Jesum, som burit hennes synder. Sker detta, då förklarar Han Jesus för hennes hjerta. Då lär hon att förstå något af detta: **Han bär deras, wåra, mina synder.** Hon begynner att stafwa på detta: **Han — bär — mina — synder.** Huru helt annorlunda ser hon det icke nu, när hon fått blicken på detta: **Han** — **Han bär.** Hon har nu begynt att lära de första bokstäfwerna af denna öfwerswinneliga kunskap. Och dermed fortsätter hon, så länge hon lefwer, enligt Pauli ord i Phil. 3: 8 ff. Ju längre hon lefwer och ju mera hon lär att fatta dessa ord, desto öfwerswinneligare blir Christi kunskap för henne, så att allt annat i jemförelse med denna förlorar sitt wärde.

Eger du denna kunskap? Hwad gagnar dig eljest, om du wißte allt annat?

Så gif mig då, o Gud, wisdomens och uppenbarelsens Ande till din och din Sons kunskap! Lär mig hwad det är, att Han bär wåra synder, på det jag, i all min nöd och under allt mitt elände, må deraf tröstas, wederqwickas och styrkas.

Amen.

Från Sinai till Golgatha Ditt öga wänd, o menniska!
Och se hwad du har brutit. För dig Han lagens wrede bär:
O syndare! för din skuld är Hans helga blod utgjutet.

Tisdag.

Han skall göra många rättfärdiga.

Genom sin kunskap skall Han, min tjenare, den rättfärdige, många rättfärdiga göra, ty Han bär deras synder. (Es. 53: 11.)

Så talar Herren Gud om sin Son, sin tjenare. Äfwen deruti skall denne utföra sin Faders råd och wilja, att Han gör många rättfärdiga. Detta kan Han, emedan Han är **den rättfärdige.** Han är den ene, ende rättfärdige; men detta är Han icke endast för sig, utan, såsom **Han en resa led rättfärdig för orättfärdiga** (1 Petri 3: 18), så bewisade Han Sig ock hela sitt lif igenom rättfärdig — för de orättfärdiga, d. ä. Han framställde i sitt lif en rättfärdighet, som gäller för de orättfärdiga och kommer dem till godo. Derföre **kan** Han göra den ogudaktige rättfärdig. Och Han skall göra många rättfärdiga, så att det om dem kan heta: **Salige äro de, som deras orättfärdigheter äro förlåtna, och deras synder öfwerskylda. Salig är den man, som Gud ingen synd tillräknar.** (Rom. 4: 6, 7.) Många hafwa redan erfarit den nåden, att de äro wordne **rättfärdige, utan förskyllan, af Hans nåd genom den förloßning, som i Christo Jesu skedd är** (Rom. 3: 24), och om många skall det ännu heta: **I ären aftwagne, I ären helgade, I ären rättfärdigade, genom Herrens Jesu namn, och genom wår Guds Anda** (1 Cor. 6: 11).

Han skall göra många rättfärdiga genom sin kunskap. Hufwudsumman af denna hafwa wi i en föregående betraktelse lärt känna: **Han bär deras synder.** Det kunde nu synas underligt, att denna rättfärdiggörelse säges ske genom Hans kunskap, då det på så många andra ställen i skriften säges, att wi warda rättfärdiga genom **tron.** Men det innebär ingen motsägelse. Ty hwad annat innebär wäl denna kunskap, eller att en menniska känner Herren såsom den rättfärdige, hwilken bär wåra synder, än den tro, som äfwen annorstädes betecknas såsom en kunskap. Jmfr Joh. 7: 3; Tim. 2: 4. Ty här är

ju icke tal om en blott förståndskunskap. En sådan gör ingen menniska rättfärdig. Nej, det är fråga om en hjertats kunskap; den är en kunskap, som bjuder det af sina synder förkrossade hjertat läkedom och tröst. Ett hjerta, som kännes wid sin synd och längtar att från den warda fri, det omfattar innehållet af denna kunskap såsom ett räddande ord, det griper uti det ordet om Christus, det omsluter, i och med ordet Honom, Frälsaren sjelf med hela Hans frälsningswerk. Hwad är detta annat än tron? Denna tro gör rättfärdig, ty den omfattar den rättfärdige. Denna tro frälsar från döden, ty den omfattar allt hwad Christus såsom syndaborttagare gjort och lidit. Den som är af denna tro, honom aktar och räknar Gud rättfärdig för Christi skull.

Genom en sådan Christi kunskap, genom en sådan tro, får ju ocksä Gud sin ära, ty den som omfattar Jesus såsom sin Frälsare, han har dermed ocksä gifwit Gud rätt i allt Hans råd, han har med sin tro likasom gifwit sitt ja och amen till hela Guds rättfärdighets uppenbarelse i Christo.

Så gör den rättfärdige många rättfärdiga genom sin kunskap. Den som icke på denna wäg blifwit rättfärdig, han är icke rättfärdig inför Gud, hwilken rättfärdighet han nu än måtte hafwa inför menniskor. Derför gå icke denne ene rättfärdige förbi, utan stanna för Honom och bed om Hans kunskap till tro!

Herre Jesu! jag är orättfärdig och en syndare, men Du är rättfärdig och har burit mina synder. Derpå tröstar min själ, ty så ikläder Du mig rättfärdighetens kjortel. Uti Dig hafwer jag rättfärdighet och starkhet. Derför ware Dig pris och tack! Amen.

Han i nåd för mig will ömma:
Hwilken kan åklaga mig?
Hwilken wågar den fördömma,
Som Han kallat har till Sig?
Om mig syndens minnen smärta,
Gud är större än mitt hjerta.
Han min trogna suckan hör,
Och af nåd rättfärdiggör.

Onsdag.

Mycket till byte, starka till rof.

Derföre will jag gifwa Honom ganska mycket till byte och Han skall hafwa de starka till rof. (Es. 53: 12.)

Då en stark bewäpnad bewarar sitt hus, så blifwer det i frid, som han eger. Men der en starkare tillkommer och öfwerwinner honom, tager han bort all hans wapen, der han tröste uppå och skiftar hans rof (Luc. 11: 21, 22). Den starke och bewäpnade är ingen annan än denna werldens furste, en stark ande, bewäpnad med alla de wapen, han såsom lögnaren af begynnelsen och såsom den gamle ormen eger. Menskligheten war det hus, som han bewarade. Då kom en starkare till. Det war wår Herre Jesus Christus. Han öfwerwann och nederlade honom, som döden i wåld hade, d. ä. djefwulen, genom sin trohet mot Fadren och oß, så att denna werldens furste i Honom hade intet. Han tog bort de wapen, hwarpå den starke tröstade, nemligen lögnen och synden, och så wann Han förloßning åt oß, som annars hade måst wara trälar i den starkes hus. Derför att Han detta gjort, lofwar Honom här Hans himmelske Fader att **gifwa Honom ganska mycket till byte,** och att **Han skall hafwa de starka till rof,** eller, såsom det förhända närmare efter grundtexten är att förstå: Jag will gifwa Honom del bland de stora och med de starke skall Han skifta rof. Redan i 52: 15 hette det med afseende härpå: **Han skall bestänka många hedningar, att ock konungar skola hålla sin mun för Honom.** Han har af sin Fader fått och skall alltjemt få lön och del bland de stora och mäktiga, så att Han likt denna werldens store och mäktige, om än på en helt annan wäg än de och för helt andra ändamål än de, underlagt sig menniskor, tagit dem såsom ett byte från denna werldens furste. Huru många starka hafwa icke af Honom blifwit öfwerwunne, så att de, i likhet med en Saulus, uppgifwit sin fiendskap och såsom Hans stridsmän slutit sig till Honom? Huru mycket byte har Han icke tagit, då Han gjort

sig sådana starka underdåniga? Krafter, gåfwor, lemmar, hwilka förut stått i otrons, lögnens och orättfärdighetens tjenst, hafwa **efter Hans seger offrats Honom wälwiljeliga uti helig prydning** (Ps. 110: 3).

Uti 1 Cor. 15: 55—58 se wi, hurn Apostelen Paulus, just på grund utaf den seger, som Herren wunnit öfwer den starke, öfwer död och helwete, manar dem, som sjelfwe blifwit ett Herrens segerbyte, att wara faste, owiklige och rike uti Herrens werk alltid. Han skrifwer: **Du död, hwar är din udd? Du helwete, hwar är din seger? Dödens udd är synden; syndens kraft är lagen. Men Gud ware tack, som oß segern gifwit hafwer genom wår Herre Jesus Christus. Derföre, mine käre bröder, waren faste, owiklige och rike uti Herrens werk alltid, efter det I weten, att edert arbete är icke fåfängt i Herren.** Så skola wi gifwa oß sjelfwa åt Honom med allt hwad wi hafwa. Då skola wi ock med Honom få dela bytet, som Han utskiftar. Till sist skall Han, såsom **ärones konung, stark och mäktig, Herren mäktig i strid, få sig gifna hedningarne till arf och werldens ändar till egendom** (Ps. 2: 8).

Herre Jesu! Du har kommit som den starkare och öfwerwunnit den starke, förlossat oß ur djefwulens wåld; så har Du då rätt att taga alla och allt som ett byte för din räkning. Låt då äfwen mig och allt det mitt är warda Dig underlagdt! Amen.

Din Fader Dig allena
Har gifwit allt i hand,
Att Du må allt förena
Med trons och fridens band:
Och så åt Dig förwärfwa
Ett folk, som sällt skall ärfwa
Det rike Du beredt.

Hwad Fadren Dig har gifwit,
Du ej borttappa will;
Du för till rätta lifwet
Allt hwad Dig hörer till.
Dit wärdes mig ock föra,
Att jag må Dig tillhöra
I tid och ewighet!

Thorsdag.

Det öfwerswinneliga "derföre".

Derföre will jag gifwa Honom ganska mycket till byte; derföre att Han gaf sitt lif i döden, och wardt ogerningsmannom lik räknad och mångas synder bar och bad för öfwerträdarena. (Es. 53: 12.)

Wi hafwa redan förut i denna skildring af den lidande Messias hört, huru profeten med ett "derföre" hänwisat till de wälsignelserika följderna af detta Hans lidande. Så i 11 v.: **Derföre att Hans själ arbetat hafwer, skall Han få se sin lust** o. s. w.; så i början af denna vers: **Derföre will Jag gifwa Honom ganska mycket till byte** o. s. w.; och nu åter: **Derföre att Han gaf sitt lif i döden och wardt ogerningsmän lik räknad och mångas synder bar och bad för öfwerträdarena.** Med detta senare wisas wi ännu en gång tillbaka till allt hwad wår Frälsare gjort och lidit för syndares skull. Han har gifwit sitt lif i döden — blifwit ogerningsmän lik räknad — burit mångas synder — bedit för öfwerträdarena. Härpå syftar nu detta "derföre", som twenne gånger förekommer i denna sista vers. Sedt i sitt sammanhang med det föregående angifwer det orsaken dertill, att Gud skall gifwa sin Son ganska mycket byte och de starka till rof. Ja, det hänwisar oß i sjelfwa werket till Christi lif och död såsom till den källa, ur hwilken allt hwad som hörer till menniskors frälsning härflyter. Derföre nämna wi det som ett **öfwerswinneligt "derföre".** Werkningarne och följderna utaf wår Frälsares återlösningswerk äro ju ock i sanning öfwerswinneliga och oöfwerskådliga. Gå wi tillbaka till gamla testamentet och se, huru Herren redan då hade tålamod och öfwerseende med menniskors synd, huru Han förlät synder och helade brister o. s. w.; så gjorde Han detta **derföre** att Hans Son i tidens fullbordan skulle gifwa sitt lif för oß och försonande bära wåra synder. Betänka wi all den nåd, som nu i nya testamentets tid kommer menniskor till del; så föras wi, om

wi följa dessa nådeströmmar tillbaka till deras ursprung, åter till detsamma, och det heter då äfwen med afseende på alla dessa nådesbewisningar: **derföre** flöda de, emedan Christus gifwit sitt lif i döden o. s. w. Icke blott derföre att Gud war så god, icke blott derföre att Gud älskat werlden, erfara wi så mycken nåd. Ty denna Guds kärlek hade icke kunnat flöda till oß med all denna nåd, om icke Christus gifwit sitt lif i döden. Derföre är det till **Christus** i Hans egenskap af medlare, försonare och återlösare, som wi åter och åter hänwisas, när det skall gifwas skäl för att Gud handlar med syndare i nåd. Tag bort detta "derföre", och nådesströmmarne skola icke flöda, källan skall wara afstängd, Gud skall icke kunna inlåta sig med oß, långt mindre träda med oß i nådefull gemenskap.

Allt hwad du får erfara utaf Guds förekommande, kallande nåd; allt hwad Guds helige Ande werkar till bättring och tro; all den nåd, som wederfares den, som tror, till syndernas förlåtelse, rättfärdighet och ett nytt lif; allt hwad Gud werkar till den troende menniskans fulländning; allt har det sin grund i Christus och Hans werk, allt sker det **derföre** att Han gaf sitt lif i döden och wardt ogerningsmän lik räknad och mångas synder bar och bad för öfwerträdarena.

Herre Gud, Du, som welat att all fullhet skulle bo i din Son, på det att wi genom Honom skulle uppfyllde warda med allehanda din fullhet; gif oß din helige Ande, att wi måtte af all din nåd i Christo delaktige warda. Amen.

O Du, som för wår frälsnings skull
Oskyldig, helig, nådefull,
Dig sjelf ej wille skona!
Ditt blod, o Jesu! öfwer mig
Wälsignande må gjuta sig
Att mig med Gud försona.
Mig lifwe detta dyra blod
Till kärlek, tro och tålamod;
Det tröste mig i all min nöd,
Det styrke mig i lif och död,
Att, efter ett i frid och hopp
Fullbordadt lopp,
Jag i din famn må tagas opp!

Fredag.

Det trösteliga "derföre".

Derföre will jag gifwa Honom ganska mycket till byte, — — derföre att Han o. s. w. (Es. 53: 12.)

Likasom all Guds nåd tillflyter oß genom Christus eller derföre att Han gaf sitt lif i döden, så är det ock **derföre,** som wi nu hafwa tillgång till Gud och af Honom kunna wänta allt hwad till lif och gudaktighet hörer. Det är tröstеligt.

När wi i Ebreerbrefwets 4 kap. uppmanas att trösteligen framgå till nådastolen, så har detta sin grund deri att wi, enligt apostelns ord (15 v.), **hafwa icke en öfwersteprest, som icke kan warkunna sig öfwer wår swaghet; utan den som frestad är i allting, likasom wi, dock utan synd. Derföre,** säges det, **låtom oß trösteliga framgå till nådastolen, att wi måge få barmhertighet och finna nåd på den tid oß hjelp behöfwes.** På ett liknande sätt talar han i föregående vers (14 v.) och på många andra ställen. Ja, är det icke detta, hwarom hela evangelium wittnar, då det med afseende på allt wårt nalkande till Gud hänwisar oß till Christus och Hans medlarewerk?

Will du i bön komma inför Herren din Gud och wänta att få det du behöfwer, huru kan du wänta detta, du som är oren och owärdig? Är det icke emedan du i din bön håller dig till din medlare, som beder för dig? Derföre will Gud höra dig och gifwa dig hwad du beder.

Kommer du med din syndabörda och din syndaskuld för att få bördan aflyftad genom syndernas förlåtelse; huru kan du wänta något sådant och tro att det werkligen är så, att Herren förlåter **dig** all din myckna synd? Jo, om du — emedan du åkallar Herrens namn. Ty för Hans namns skull förlåtas synderna. — Gör den inneboende synden dig nöd och du icke wet, huru du skall kunna från den blifwa förlossad, men du i denna din nöd wänder dig till Gud, klagande ditt elände för Honom, så kan du tryggt wänta förloßning och

hjelp, emedan Christus af Gudi är dig gjord till wisdom och till rättfärdighet och till helgelse och till förloßning. **Derföre** skall du finna hwad du söker.

Ja, i allt ditt sökande af Herrens ansigte, i allt ditt umgänge med Honom, i hela ditt förhållande till Honom, skall detta "**derföre**" wisa dig till den rätta grunden för all din tro och allt ditt hopp: — Christus, som **blifwit en orsak till ewig salighet för alla dem, som Honom lyda** (Ebr. 5: 9). Rubbas denna grund, då wacklar allt; tillstänges denna wäg, då förtages all werklig tröst och kraft. Förgät derför icke, när du will komma inför Gud, på hwad grund du får komma till Honom, bedja och wänta af Honom det, som till din salighet hörer. Wid denna grunden må du stadeligen blifwa; då kan du tröstekligen framgå att få barmhertighet och finna nåd.

Lär mig då, o Herre Gud! genom din helige Ande att sätta ett fullkomligt hopp till denna din nåd i Christo Jesu, så att jag alltid må hålla mig derwid, att Du för din Sons skull will gifwa mig allt. Amen.

Så mig Herren ej förskjuter,
Så jag nalkas Gud med hopp:
Frid sig i mitt samwet gjuter,
Ljus uti min själ går opp;
Wiljan, som blir heliggjord,
Frukter bär af nådens ord;
Hjertat, från sin smitta renadt,
Blir med Gud i tron förenadt.

Jesu blod min skuld afplanar.
Jesus hafwer allt försont;
Jesus allt godt för mig manar,
Att jag warder nådigt skont.
Jag en säker tillflykt får
Uti Jesu djupa sår;
Jesus hjelper utur nöden
Uti lifwet och i döden.

Lördag.

"Derföre" ännu i ewigheten.

Derföre will jag gifwa Honom ganska mycket till byte — —; derföre att Han gaf sitt lif i döden o. s. w.

Wi hafwa sett, huru öfwerswinneliga frukterna äro af Christi återlösning, så att Gud på grund af denna bekänner sig till menniskor och beter dem all nåd; wi hafwa ock sett, huru tröšteligt det för oß är, att wi på grund af Hans medlarewerk få nalkas Gud och wänta allt af Honom; må wi nu ock till slut kasta en blick in i ewigheten, såwidt skriften tilläter oß detta, och se, huru ännu der detta "derföre" gör sig gällande, eller med andra ord, huru ännu i **ewigheten** den nåd, som Christus åt oß wunnit, angifwes och af de frälsta erkännes såsom grunden och orsaken till deras frälsning och salighet.

Uti Uppb. 7 kap. wisas oß **en stor skara, den ingen räkna kan, af alla hedningar och slägten och tungomål, ståndande för stolen och för Lammet, klädd i sid, hwit kläder, och palmer i deras händer.** Johannes tillfrågas utaf en af de äldste, hwilka desse äro. Han swarar: Herre, du wet det. Och han sade till Johannes: **Desse äro de, som komne äro utur stor bedröfwelse och hafwa twagit sin kläder och gjort dem hwit i Lammets blod. Derföre äro de för Guds stol och tjena Honom dag och natt uti Hans tempel.** Wäl höra wi här omtalas icke blott hwad Christus gjort och lidit, utan att de frälsta twagit sin kläder och gjort dem hwita i Lammets blod, hwarmed hänwisas till deras tros och helgelses fullbordan. Men huru skulle deras kläder blifwit twagna och gjorda hwita, om de icke haft denna **fria och öppna brunn emot synder och orenhet,** som heter Christi blod? Således återföres äfwen här allt dertill, att Christus låtit sitt lif för dem, för dem utgjutit sitt blod.

Detsamma, som här med tydliga ord utsäges, förnimma wi äfwen, då wi lyßna till de frälstas lofsånger. **Salighet**

Honom, som sitter på stolen, wårom Gudi och Lammet! Så sjunger denna skara (Uppb. 7: 10). **Du äst wärdig att taga boken och upplåta hennes insegel; ty du äst dödad, och hafwer igenlöst oß Gudi med ditt blod af allahanda slägte och tungomål och folk och hedningar.** Så lyder "den nya sången" enligt Uppb. 5: 9. I den instämma röster af många englar — och talet på dem war mäng sinom tusende tusen —: **Lammet, som dödadt är, det är wärdigt att hafwa kraft och rikedom och wisdom och starkhet och ära och pris och lof.**

Så se wi, huru widt det sträcker sig detta "derföre", huru allt wänder sig kring detta: Han är dödad, Han har låtit sitt lif. Måtte det nu förhålla sig så äfwen i wåra hjertan, så att wi redan nu lära oß den nya sången, hwilken icke lider några mißljud. Må wi icke förgäta, att de, som sjunga den deruppe, hafwa twagit sin kläder och gjort dem hwita, ty intet orent skall der inkomma; men må wi heller aldrig förgäta, att denna twagning af wårt hela wäsende icke kan ske utan i Lammets blod, på det att wi nu måtte samlas kring den korsfäste, och deruppe kring Lammet, som dödadt är.

Du, Herre Jesu! är wärdig att hafwa ära, pris och lof. O, så gif oß nåd att ära Dig af allt hjerta, söka allt allena genom Dig, wänta allt för din skull, anwända all din nåd i trohet och lydnad, och så prisa Dig nu och i ewighet!

Amen.

I Dig är Fadrens wälbehag,
I Dig wår salighet,
O Jesu Christ, i går, i dag
Och i all ewighet!

———

14.

Predikan på Palm-Söndag.

(Högm.=text. 1:sta ärg.)

I Jesu namn!

Sex dagar före påska kom Jesus till Bethanien, der Lazarus hade warit död, den Han uppwäckte ifrån de döda. Der gjorde de Honom en nattward, och Martha tjente, men Lazarus war en af dem, som med Honom wid bord sutto. Då tog Maria ett pund smörjelse af kostelig oförfalskad nardus och smorde Jesu fötter och torkade Hans fötter med sitt hår; och huset uppfylldes med lukt af smörjelsen. Då sade en af Hans lärjungar, Judas Simons Iskarioth, som Honom förråda skulle: Hwi wardt icke denna smörjelsen såld för trehundrade penningar och gifwen åt fattiga? Det sade han icke, att han wårdade sig något om de fattiga, utan derföre att han war en tjuf och hade pungen och bar det gifwet wardt. Då sade Jesus: Låt henne blifwa; hon hafwer det bewarat till min begrafningsdag; ty I hafwen alltid fattiga när eder, men Mig hafwen I icke alltid. Så förnam mycket folk af Judarna, att Han war der, och kommo dit, icke allenast för Jesu skull, utan ock att de skulle se Lazarus, den Han uppwäckt hade ifrån de döda. Då rådslogo de öfwerste presterna, att de ock skulle dräpa Lazarus; ty många af Judarne gingo bort för hans skull och trodde på Jesus. Dagen derefter, när folket, som dä mycket kommet war till högtidsdagen, hörde, att Jesus kom till Jerusalem, togo de palmqwistar och gingo ut emot Honom och ropade: Hosianna, wälsignad Han, som kommer i Herrans namn, Israels konung. Och fick Jesus en åsninna och satte Sig deruppå, såsom skrifwet är: Räds icke, du dotter Zion; si, din konung kommer, sittande på en åsninnas såle. Detta förstodo Hans lärjungar icke med det första, utan då Jesus war förklarad, kommo de ihåg, att detta war skrifwet om Honom och att de hade detta gjort Honom.

Dyre åh.! Med denna dag träda wi in uti den heliga, af gammalt **stora** kallade weckan. Minnesrikare än dagarne i den wecka, som ligger emellan denna dag och Jesu uppståndelsedag, har menniskoslägtets historia icke dagar att uppwisa. Ja, det är icke blott wid denna weckas **dagar,** utan ock wid deß **timmar,** som minnen knyta sig, hwilka aldrig, ej ens i ewig=

heten, skola förblekna. I den gamla kyrkan egnade man ocksä åt dessa dagar ett firande, som äfwen i det yttre war egnadt att lägga menniskorna på hjertat wår Frälsares lidande och död. Likasom af den heliga fastelagstidens heliga, helsosamma sed nästan intet finnes qwar — fastelagen har ju snarare blifwit förwandlad till en yrans, sällskapandets och nöjenas tid —, så återstår icke heller af den stora, tysta, heliga weckans firande mera än högtidsdagarne, och under dessa ett allmännare begående af Herrens nattward. Och hwem will wäl förneka, att i detta allmännare begående af Hans nattward något låter sig förnimma af det intryck, som denna tid gifwer äfwen åt sådana sinnen, som dock icke äro med Herren förbundna? Ty månne då alla de, hwilka under dessa dagar omgifwa Herren, werkeligen såsom en krets af wänner sluta sig intill Honom? Månne i sjelfwa werket Herrens Jesu omgifning under lidandesweckan ännu i dag är så olik den omgifning, som dagens heliga text för oß beskrifwer? Denna fråga och swaret på densamma må wäl ligga äfwen oß, som i dag omgifwa Herren, på hjertat, oß, af hwilka många under denna wecka komma att omgifwa Honom wid nattwardsbordet. Måtte den ligga oß så om hjertat, att wi med angelägenhet söka att igenkänna oß uti någon af dem, som på den första palmsöndagen omgåfwo Honom! Måtte dagens heliga text få tjena oß härwid, då wi med ledning af densamma gå att betrakta:

Herrens Jesu omgifning under lidandes-weckan.

I.

Uti Herrens Jesu omgifning finna wi här allra först en **trängre wänkrets.** Den utgöres af trenne syskon. Jesus hade dem kära. Och de hade Jesus kär. Derom wittnar den nattward, de nu gjorde Honom i samma Bethanien, der Lazarus hade warit död, den Han uppwäckte ifrån de döda. Huru skulle de icke ära Honom, som de lärt känna såsom uppståndelsen och lif=

wet! Den nattward, de gjorde Honom, war en måltid, wid hwilken allt doftade af kärlekens tackoffer. — **Martha tjente.** Det war hennes sak. Och Herren förmenade henne det icke. Hela hennes tjenst wid bordet war en tacksägelse och med måltidens rätter, som wäl hon anordnat och framräckte, frambar hon äfwen sitt hjertas tack. — **Men Lazarus war en af dem, som wid bordet sutto.** Huru måtte icke Lazarus hafwa med sina ögon "beskådat ewiga lifsens ord, som war när Fadren, men blifwit oß uppenbaradt", och af hwars mun han i grafwen hört ett ord till lifs! Ja, huru måtte han icke wid detta stilla åskådande af Herren, sådant det just höfdes honom och öfwerensstämde med hans hela ställning till Herren, hafwa liksom druckit lif af Honom, som war uppståndelsen och lifwet! — Och **Maria,** hon som så ofta suttit stilla wid Jesu fötter och insamlat nåd och sanning af Hans fullhet, hennes hjerta hade nu så fylts af Herrens kärlek, att hon icke längre kunde tillbakahålla den kosteliga oförfalskade nardus, som hon nu ur sitt hjerta och det sönderbrutna nardusglaset utgöt öfwer Herrens wälsignade fötter, så att huset uppfylldes med lukt af smörjelsen.

Detta är Herrens närmaste omgifning. En sådan har funnits allt sedan deß och skall finnas, så länge Herren går fram genom denna werld, om den ock alltid utgöres endast af en liten krets. Eller hafwa sådana icke funnits och finnas de icke än, hwilka såsom Martha tjena Herren, som dem tjenat; sådana, hwilkas steg blifwa såsom bewingade, om de förstå och weta, att det är Herren, de få tjena; sådana, åt hwilka aktandet på Herrens lidande och åtnjutandet af Hans lekamen och blod gifwer ny lust och kraft att gifwa sig Herranom till en helig offertjenst? — Och Lazarus, igenfinna wi honom icke hwarhelst någon hört Guds Sons röst, så att han lefwer och derigenom blifwit ett barmhertighetens käril? Då sitter man ännu såsom Lazarus, ware sig när ordet om den lidande Frälsaren förkunnas, eller då Han håller nattward, — man sitter stilla, beskådande, lyßnande, för att låta sig uppfyllas med Hans nåd, för att hemta lifwet af Hans död. Ens lif står ju alltsammans deruti, att Han war död, men är lefwande worden. —

Och Mariasinnet, sådant det i hennes kosteliga nardus gaf sig uttryck, ja, det finna wi icke hwar som helst. Men war det dock icke detta, som gaf sig tillkänna i den ena eller andra gerningen af heliga själar, uti offergerningar som af mången tadlades, mißkändes, förtyddes och snart förgåtos? Ho wet, om icke till och med mången gåfwa, som förr gafs till kyrkor och deras altaren, hwilket man nu skulle anse allt för ringa att kosta något uppå, war ett offer, en nardus, som ett Maria-sinne framburit åt Herren. Wißt är, att dessa Maria-själar och Maria-gåfwor icke äro att söka eller låta sig finna hwar som helst. De sjelfwa höra gemenligen till "Herrens förborgade" och deras gåfwor äro, åtminstone till sin inre halt, fördolda.

II.

I den **widare** kretsen af Herrens omgifning finna wi först **Judas**. I honom se wi en bild af alla dem, för hwilka allt får wärde endast efter den "nytta" det gör, eller efter den winning det medför. Likasom Judas ansåg omkostnaden, som Maria gjorde i och för smörjelsen, såsom förspild, så finnes ju ännu mången, som håller allt hwad som wågas på Herrens sak af tid och penningar för bortkastadt. Huru ofta anses det icke så med afseende på hwad som anwändes för Guds rikes befrämjande, för själars frälsning, bland munchristna eller bland hedningar? Det kunde bättre anwändas på något, som gaf afkastning, heter det. Och lika litet som det hos Judas fanns werklig månhet om de fattiga, ehuru han åberopar deras fördel, lika litet är det alltid så uppriktigt menadt med talet om sin månhet för det allmännas gagn m. m. Huru ofta är det icke den egna fördelen, som ensamt afses? Det förskräckligaste är, att för Judas Herren sjelf på wißt sätt är endast ett medel för winning. Herren och Hans sak gälla jemnt så mycket, som de erbjuda tillfälle till winning. Han will rikta sig på Herrens bekostnad. Han skall ju helt snart sälja Honom för trettio silfwerpenningar. O, att Herren ännu i dag skall i sin omgifning finna sådana, **som mena gudaktighet wara en winning**; sådana, för hwilka det skulle göra detsamma, om Herren

Jesus funnes eller icke, endast de genom Honom, t. ex. genom att wara tjenare i Hans församling, eller tjenare i templet, kunna hafwa sin bergning. Hit höra ock alla de, som sälja egna och andras själar för en snöd winning, de, för hwilka dessa äro nästan blott ett medel för jordisk winning. Själar, som Herren Jesus dyrt köpt, uppoffras af dem för en ringa winning; menniskan har för dem ej annat eller högre wärde, än efter som hon, eller andra genom henne kunna förtjena penningar. Huru se wi icke, att man i fabriker och wid stora arbeten alldeles förbiser, att dessa barn, dessa arbetare hafwa dyrt köpta själar. Det kommer lätt derhän, att alla dessa ej wärderas så mycket som maskinerna eller arbetsdjuren. Det war endast fråga om, huru mycket de kunde arbeta och förwärfwa för egarens räkning. Och, ty wärr, säljer mången sjelf sin själ för arbetsförtjensten. Judas war såsom ett stingande törne för Herren. Så stinger det enom ännu i dag i själen, då man ser arbetare, som för en högre dagspenning tillspillogifwa Herrens dag, kanske till och med Långfredagen — och andra högtidsdagar. — Att dock ingen af oß, k. åh., måtte finnas bland dessas tal! Ty hwilken ställning komma wi wäl då att intaga till Honom, som går till korset?

III.

En Herrens omgifning af helt annat slag utgöres af öfwerste presterna. **Då folket förnam, att Jesus war i Bethanien, kom det i myckenhet dit, icke allenast för Jesu skull, utan ock att de skulle se Lazarus, som Han uppwäckt ifrån de döda. Då rådslogo de öfwerste presterna, att de ock skulle dräpa Lazarus; ty många af Judarne gingo bort för hans skull och trodde på Jesus.** Ju flere, som samla sig till Herren, desto större deras afund, fruktan och nit. De afundas Honom det anseende Han winner och frukta att de skola mista sitt. I sådan afund nitälska de. Det kan icke gå folk och land wäl, om Han får blifwa. Detta är en underlig omgifning. Den rör sig kring Herren; deß afund, fruktan och bitterhet wänder sig kring och gäller Honom. Men Herren sjelf komma de icke

nära; icke gerna så nära, att de höra Honom, om icke för att bespeja Honom; icke att äta med Honom, om icke för att ännu dölja hwad de hafwa i sinnet, till deß stunden är kommen att helt bryta med Herren.

Denna omgifning är ännu helt talrik. Den utgöres af alla dem, som wäpna sig emot Herren af afund och fruktan. De unna Honom icke, att Hans wisdom skall gälla mera än denna werldens, att Hans rättfärdighet skall betyda mera än menniskors egen, att Hans makt öfwer menniskors hjertan skall wara större än deras. Det man fruktar är att man sjelf skall blifwa undanträngd. I djupaste grunden är det icke fråga om något mindre, det känner man, än om Herren skall wara konung och hafwa äran, eller om menniskan skall hafwa den. Det är det sjelfwiska wäsendet som reser sig emot Honom, som är kommen att bereda sjelfwiskhetens död. Deraf denna bitterhet ännu i dag från detta håll. Men när man nu i denna bitterhet wäpnar sig för att gifwa dödsstöten åt Herren och Hans sak, månne man då uttalar denna sin afsigt tydligt och klart? Nej, man war kanske icke klart medweten om hwad man ytterst wille, icke heller hwarföre man wille detta. Och så gick man åstad i sin fiendskap under föregifwande utaf att man ömmade för folkets wäl, för deß rättigheter, deß frihet, upplysning och framsteg. Och emedan christendomen med sina "dogmer" och lärosatser är hinderlig för allt detta, hette det, så måste den afskaffas eller åtminstone omdanas efter tidsmedwetandet, wetenskapens och bildningens framsteg. Isynnerhet är ej tron på en korsfäst Frälsare och en försoning uti Hans blod att lida. Under allt detta wille mången dock icke helt bryta med christendomen, emedan tiden för deß fall ännu icke war inne. Ännu deltager man kanske i nattwardsbegående och dylikt, kommer så i yttre måtto i Herrens närhet, under det man i sjelfwa werket är Hans fiende.

Wilja wi blifwa bewarade för detta wäsende, så gäller det att i grunden försaka oß sjelfwa, annars skola wi lätt nog, om än i finare former, komma att likna de öfwerste presterna och deras själsfränder, hwilka icke kunna lida Christi kors.

IV.

Men wi se äfwen andra, som omgifwa Herren, då Han går till sitt lidande. Det är **folket**, om hwilket det i texten heter, att **de togo palmqwistar och gingo ut emot Honom och ropade: Hosianna! Wälsignad Han, som kommer i Herrans namn, Israels konung.** Huru helt olika synas icke desse, som så ropa, wara de öfwerste presterna? Och huru mycket mera tycker man sig icke kunna wänta af detta folk, ja, något helt annat, när det sedan blir fråga om Jesu sak! Folket har tilltalats af Jesu ord och gerningar. Det war dock icke så bortkommet som deß öfwerstar och de skriftlärde, ej så på förhand, ej så af sjelfwiska afsigter intaget emot Herren som de sistnämnde. Folket uppröres, hänföres och fröjdas; det pryder Herrens wäg och synes skola följa Honom troget ända till korset. Och dock se wi, att många innan kort instämma i öfwerstepresternas rop **emot** Jesus. Hwaraf kommer sig detta? Deraf att Herren icke med sitt kors motswarar folkets köttsliga förwäntningar. Det köttsliga sinnet är ännu det rådande. Och emedan det detta är, så kan det wäl till en tid tilltalas af Jesu ord och gerningar; men när Han nalkas korset, då träder det i dagen såsom det köttsliga sinne, som är **fiendskap emot Gud.**

Igenkänna wi icke uti detta folk alla dem, hwilka komma Herren helt nära, mycket höra Honom, ofta se Hans gerningar och röras häraf, besökas af sanningen, intagas af evangelii nådefulla ord, förnimma nådens ljuflighet, hänföras för stunden, än till tårar, än till fröjderop, gå före Herren att bereda Hans wäg, pryda Hans stig med uppoffring af sina egodelar, sjunga Hans lof med ljudelig röst —, men hwilka dock utgöra en omgifning, som ej är att lita uppå, emedan den till slut lätt nog ökar antalet af Herrens fiender? När Herren nemligen går till sitt kors och will att de skola gå med för att der se Gud och Hans rättfärdighet, synden och werlden, allt i deß rätta ljus, hwilket ju icke kan ske utan ett allwarligt sjelfdömande och afdöende från synd och werld, då wilja och kunna de icke längre wara med; då kommer det i

dagen, att de ej låtit angripa sig i sitt innersta, ej låtit föra sig till en werklig sinnesändring, utan welat, sådana de woro, hafwa en Frälsare efter sitt sinne, en Frälsare, som kunde fröjda och glädja dem, borttaga fruktan för domen och anklagelserna för synden, öfwerskyla ondskan och betäcka öfwerträdelserna, men icke en Frälsare från — det köttsliga sinnet. Och när detta kommer fram, då måste det på ena eller andra sättet bryta ut i ett korsfäst! med hwilket man ställer sig på fiendens sida, om än denna ens ställning ännu länge kan döljas för menniskors ögon.

Så må wi då, hwar och en för sig, noga se till, huru det är med oß, ja bedja Herren utransaka oß, på det att wi icke wid Jesu kors måtte komma att intaga platsen bland Hans fiender, utan finnas tillhörande den Herrens omgifning, hwilken texten till slut omtalar.

V.

Det heter nemligen, att ett skriftens ord fullbordades wid Jesu intåg i Jerusalem. Det war skrifwet: **Räds icke, du dotter Zion; si din konung kommer, sittande på en åsninnas fåla.** I dessa ord tilltalas ett Herrens Zion. Ett sådant skulle hela Israel warit, ett Zion, som i bäfwande förbidan gått sin konung till möte. Hela gamla testamentets tid war ju af Herren ämnad att förbereda folket för Messias' ankomst; Johannes döparen hade gått före Honom att bereda Hans wägar; Herren Jesus sjelf hade nu i nära tre år gått omkring att samla sin hjord. Men det oaktadt war hwarken folket eller deß ledare beredde på sin konungs ankomst. Deremot fanns der en skara af lärjungar, sådana som, wäntande efter Israels tröst, hade funnit det de sökte i Jesus af Nazareth. Många äro de icke, som utgöra denna omgifning. Den synes wid Hans ankomst knappast till. Men den finnes dock der. Den ene efter den andre träder fram, när hela den öfriga hopen, som omger Herren, wisar sin fiendskap; wi behöfwa endast tänka på qwinnorna kring korset, Joseph af Arimathia och Nikodemus wid grafwen m. fl. Desse utgöra det Zion,

som så trösteligt tilltalas, emedan de hafwa lärt att "frukta sig för Herrens ord" och endast med bäfwan följa Honom in i Hans lidande. Sådana har Herren ännu i dag omkring Sig; de nalkas icke utan bäfwan Hans kors under den stilla weckan. De hafwa af Honom blifwit förberedda genom en helsosam hjertats förkrosselse. De helsa Honom wäl icke med jubel, de följa Honom snarare med en wiß bäfwan, som håller dem på något afstånd. De känna sitt hjertas elände och förderf, sin owärdighet och wanmakt, men all deras trängtan står till den korsfäste, utan Honom kunna de icke lefwa; derför är deras öga wändt till Honom och deras bön läter icke af.

Till detta Zion ser Herren i nåd. Hans ögon se uppå dessa själar och Hans öron äro wände till deras bön. De skola komma Honom och Hans kors allt närmare. De skola taga sig dristighet till att begära Hans lekamen, de skola taga Honom ned af korset och lemna Honom en hwilostad i sina hjertan, när de andre, som tycktes icke weta om något annat än fröjd, redan hafwa ropat sitt korsfäst! eller åtminstone flytt ifrån korset. Ja, de skola omsider få jubla såsom Maria Magdalena, då hon fick ropa sitt Rabbuni! och lärjungarne, då de fingo helsa hwarandra med ett: **Herren är sannerligen uppstånden!**

Wäl dig, om du tillhörer denna lärjungakrets. Din bäfwan skall förwandlas i fröjd. Den konung, som under denna wecka kommer törnekrönt och will taga dig med Sig in uti sin pinas delaktighet, Han skall komma till dig med fröjd wid sin uppståndelse. Detta förstår du icke med det första, såsom det heter om lärjungarne i 16 v.; men när Jesus för dig warder förklarad, då skall du fröjdas med Zion.

Ja, allt skall förändra sig i och med Herrens uppståndelse. Samma personer, som omgåfwo Honom under lidandesweckan, äro då ännu qwar. Men i hwilken annan ställning äro de icke komne genom Hans uppståndelse? Judas har gått bort till sitt rum i förtwiflan. Öfwerstepresterna hafwa sökt att upprätta sitt mod, men de se, att de äro öfwerwunne af Jesus af Nazareth, och såsom öfwerwunne träda de snart i bakgrunden. Det Hosianna-ropande folket har till stor del dra-

git hans blod öfwer sig och bär på deß dom. Det rädda Zion har fattat tröst, har kommit till korset och deß bäfwande wäntan är förwandlad i fröjd. Wänkretsen i Bethanien känner wäl Herren icke mer efter köttet, men närer det ewiga lif, som den i Herren funnit, wid hans bord, och älskar Honom, som den icke ser. Ja, lidandesweckan är ej det sista. På den följer en uppståndelses tid och en Herrens igenkomst. Då skall allt förändras, ja, allt wisa sig sådant det är, det är redan war, medan man i det ena sinnet eller det andra omgaf Herren. — Besinnen detta, I alle; besinnen, till hwilka bland Jesu omgifning I sällen eder! Betänken eder, I Judas-själar som säljen eder Herre! Besinnen eder, I som rådslån emot Honom! Gören bättring, I som wiljen hjelpa eder fram med blotta rörelser och Hosiannarop, utan att gå in på Herrens wäg, det är in i eder sjelfwa, ut ifrån kött och werld! Bemannen eder, I som med bäfwan möten eder korsfäste konung. Fallen ned wid Hans kors! Rädens icke! Älsken Herren I Hans helige! Hållen nattward med Honom. Tjenen Honom, beskåden Honom, offren Honom eder nardus, tills hela Hans hus gifwer sin wällukt af alla frälstas tackoffer. Amen.

15.

Passionspredikan på Palm-Söndag.

I Jesu namn!

Då ledde de Jesus till öfwerstepresten Kaiphas, der de skriftlärde och de äldste församlade woro; och följde Simon Petrus Jesus, och en annan lärjunge. Densamme lärjungen war känd med öfwerstepresten; och gick in med Jesus i öfwersteprestens palats; men Petrus stod utanför dörren. Då gick den andre lärjungen ut, som känd war med öfwerstepresten, och talade med dörrwårdarinnan, och hade Petrus in. Då en tjensteqwinna fick se honom sittande wid ljuset, såg hon på honom, och sade: Du war ock med Jesus af Galileen. Men han nekade för alla, och sade: Jag känner Honom icke, ej heller wet jag hwad du säger. Och så gick han ut i gården; och hanen gol.

Då sporde öfwerstepresten Jesus om Hans lärjungar och om Hans lära. Jesus swarade honom: Jag hafwer uppenbarligen talat för werlden; Jag hafwer alltid lärt i synagogan och i templet, der alle judar kommo tillsammans, och hemligen hafwer Jag intet talat. Hwi spör du Mig? Spör dem till, som hört hafwa, hwad Jag hafwer talat till dem; si! de weta hwad Jag hafwer sagt. När Han detta sade, gaf en af tjenarne, som der när stodo, Jesus en kindpust, sägande: Skall du så swara öfwerstepresten? Jesus swarade honom: Hafwer Jag illa talat, så wittna om ondt; men hafwer Jag wäl talat, hwi slår du Mig? Och Hannas hade sändt Honom bunden till öfwerstepresten Kaiphas.

Men Simon Petrus stod och wärmde sig med drängarne och tjenarne, som hade gjort en koleld midt i palatset; ty det war kallt. Då såg honom en annan tjensteqwinna, och sade till dem, som der när woro: Denne war ock med Jesus af Nazareth. Då sade de till honom: Är icke du ock en af Hans lärjungar? Åter nekade han och swor: jag är det icke. Och litet derefter, wid en timma, kom en annan och besannade detsamma, sägande: Wisserligen är du ock en af dem; ty du är en galileisk man, och ditt tungomål röjer dig. Sade ock till honom öfwersteprestens tjenare, dens frände, som Petrus hade huggit örat af: Såg jag icke dig med Honom i Örtagården? Då begynte han förbanna sig och swärja: Jag känner icke den mannen, den I om talen. Och i detsamma, wid han ännu talade, gol åter hanen. Och Herren wände Sig om och såg på Petrus. Och då begynte Petrus tänka på Herrans ord, huru Han honom sagt hade: Förrän hanen

hafwer galit twå gånger, skall du tre gånger förneka Mig. Och Petrus gick ut, och gret bitterligen.

Men de öfwersta presterne, och de äldste och hela rådet sökte efter falskt wittnesbörd emot Jesus, att de måtte låta döda Honom; och kunde dock icke finna; ty många hade burit falskt wittnesbörd emot Honom; dock gjorde deras wittnesbörd icke fyllest. På det sista kommo twå falska wittnen, och buro falskt wittnesbörd emot Honom och sade: Wi hörde Honom säga: Jag will nederslå Guds tempel, som är med händer uppbygdt, och i tre dagar uppsätta ett annat igen, utan händer uppbygdt; — och deras wittnesbörd gjorde icke ändå fyllest.

Då stod den öfwerste presten upp ibland dem och frågade Jesus, sägande: Swarar Du intet? Hwad wittna desse emot Dig? Men Han teg, och swarade platt intet. Åter sporde den öfwerstepresten och sade till Honom: Är Du Christus, den wälsignades Son? Jag beswär Dig wid lefwande Gud, att Du säger oß, om Du är Christus Guds Son? Sade Jesus till honom: Du sade det; Jag är så. Dock säger Jag eder, härefter skolen I få se Menniskones Son sitta på kraftens högra hand och komma i himmelens sky. Då ref den öfwerstepresten sina kläder sönder, och sade: Han hafwer hädt Gud; hwad göres oß nu mera wittne behof? Si! nu hören I Hans hädelse; hwad synes eder? Då fördömde de Honom alle, sägande: Han är skyldig till döden. Och de män, som höllo Jesus, begabbade Honom, spottade i Hans ansigte och kindpustade Honom. Somlige bundo för Hans ögon, och slogo Hans ansigte, och frågade Honom, sägande: Säg oß, Christe, ho är den dig slog? Och mycken annan hädelse sade de emot Honom.

Men om morgonen, som det dagades, församlade sig alle öfwerstepresterne med de skriftlärde och äldste bland folket, och hela rådet emot Jesus, att de måtte dräpa Honom. Och de hade Honom för sitt råd, sägande: Är Du Christus: säg oß det. Och Han sade till dem: Om Jag säger eder det, så tron I det icke; frågar Jag ock, så swaren I intet, ej heller släppen I Mig. Härefter skall Menniskones Son sitta på Guds krafts högra hand. Då sade de alle: Så är Du Guds Son? Swarade Han: I sägen det; Jag är ock så. Sade de: Hwad göres oß nu mera wittnesbörd behof? Wi hafwe sjelfwe hört det af Hans mun.

De twå styckena, som den upplästa texten af sig sjelf framställer till wår betraktelse, äro

Petri förnekelse, Jesu bekännelse, en bild af mensklig trolöshet och gudomlig trofasthet.

Herre Jesu, Du har bekänt Dig till oß in i döden, till oß trolöse och affällige; wärdes Du ock nu i din trohet bekänna Dig till oß, så att du för oß upptäcker allt det, som

kan komma oß att förneka Dig, att wi genom din trofasthet mätte warda trogne! Amen.

I.

Petrus förnekar Frälsaren, förnekar Honom tre gånger på en natt, **nekar för alla och säger: Jag känner Honom icke; nekar åter och swär, att han icke är Jesu lärjunge; förbannar sig och swär: Jag känner icke den mannen, der I om talen.** Tänka wi blott på Petri yttre ställning till Frälsaren, huru länge han umgåtts med Honom, huru tillgifwen han wisat sig Honom; då kan denna förnekelse förekomma oß öfwerraskande. Men icke så, om wi gå tillbaka och följa denna förnekelse till deß **rot.** Ty då skall det wisa sig, att den war ingenting mindre än den fullmogna frukten af ett frö, som låg i Petri hjerta och wäsende. Och huru angeläget är det icke, att wi sålunda gifwa akt på den dolda orsaken till den framträdande synden, att den måtte blifwa oß uppenbar, och wi mot den finna bot! Detta är så mycket mera angeläget, som Petri förnekelse ingalunda är något så alldeles owanligt bland Jesu lärjungar. Eller war det icke en förnekelse, hwartill man gjorde sig skyldig, då man så **talade** eller så **handlade,** att ens ord och werk alldeles tydligt sade, att man icke kände den mannen, icke war Hans lärjunge? Huru månget utbrott af häftighet i ord, eller köttslighet uti ens sätt att gå till wäga, war icke en sådan förnekelse, hwarmed man på sitt sätt sade: **Jag känner Honom icke.** Efter ett sådant utbrott af synden stod man der öfwerraskad, såwida man icke så want sig wid köttsliga ord och tilltag, att de intet bekomma enom; man wißte icke, huru detta war möjligt, huru det kunnat ske; man wille det ju icke, man har förr gjort det och sett, huru illa det war, föresatt sig, att det aldrig mera skulle ske o. s. w. Ja, huru kunde det ske — att Petrus förnekade, att **du** förnekade? — Låtom oß derföre följa Petri förnekelse steg för steg till deß grund. — Förnekelsen är der i hans inre, innan den ännu framträder i det yttre. Det war en tjensteqwinnas ord, som först bringade Petrus ur fattning. Huru war det möjligt?

Hade icke Petrus kort förut wågat att draga swärdet emot hela den bewäpnade skara, som dragit ut emot Frälsaren? Hade han icke då trotsat hela fiendens hop? Och nu wiker han för en tjensteqwinnas ord. Huru förklara detta? Swar: War icke redan det en förnekelse, att han drog swärdet? Hade han icke redan dermed, såsom ock Frälsarens ord wid detta tillfälle gifwa tillkänna, gått i en helt annan riktning än lärjungens, handlat twärt emot Jesu sinne och anwisning? Och hwaruti hade detta sin grund? Hwad låg närmast der bakom? Jo, att Petrus icke welat höra Herrens warning och förutsägelse: **I denna natt skolen I alle förargas på Mig.** Deraf lät han icke säga sig. Nej, Herren måste tiga och låta Petrus hafwa rätt — tills widare. Ja, gå wi ännu något längre tillbaka — till fotatwagningen — så hade Petrus äfwen wid den welat sätta sin wilja igenom gent emot Herrens. Wäl hade han gifwit med sig, men endast för det afgörande ordet: **Om Jag icke twår dig, så hafwer du ingen del i Mig.** Petri swar på deßa ord bewisar hans lärjungasinne, men detta hade icke i allt fått göra sig gällande. Såsom ju en menniska kan wisa, att hon i det hela will wara lärjunge, och derföre will wåga allt, utan att dermed är sagdt, att hon icke i något särskildt stycke ännu skulle kunna wara bunden i köttet, eller i något afseende obruten. Gå wi ännu längre tillbaka, så minnas wi ju särskildt från det tillfälle, då Herren förkunnade sitt lidande för lärjungarne, huru Petrus då hade stält sig emot Honom och icke welat kännas wid Honom såsom den der gick att lida och dö, nekat att följa Honom på den wägen, samt i wiß mening redan då i sitt inre sagt: **Jag känner icke den Jesus, som lider och dör.** Och hwarpå berodde åter detta? Jo, derpå, att, såsom Herren just wid det tillfället derom påminte sina lärjungar, ingen kan följa Honom utan att **wedersaka sig sjelf, mista sitt lif.** Petrus hade lemnat sin båt, sitt yrke, sitt hem och följt Herren, fästat sig wid Honom, fått Honom kär. Men under allt detta hade han icke försakat eller lemnat sig sjelf i ett afseende, nemligen när det blef frågan om hurudan den Frälsaren skulle wara, och det rike, som Han wäntade och wille hafwa. Den **lidande**

Frälsaren, med ett rike icke af denna werlden, intagande det riket genom korsets död — se detta war något, som i Petri inre icke fann genklang, som Petrus icke wille eller kunde kännas wid. Herren kunde icke ändra **sin** wäg, **sitt** råd, Petrus kunde nu mera å sin sida icke heller låta **sitt** sinne fara; så måste denna motsägelse komma skarpt fram, ju längre Herren framskred på sin wäg. Petrus **kunde nu icke annat än** — förneka. Kom nu härtill sållning, såsom wi förut sett, att äfwen den **måste** komma; kom härtill satans anlopp, så war intet mindre öfwerraskande än Petri förnekelse. Den war sålunda icke något, som Herren likasom skickat Petrus, för att förödmjuka honom, utan något som Petrus sjelf wållat, men som genom Herrens nåd blef honom till helsosam förödmjukelse. Det war således icke heller ytterst ur sjelfförtroendet, synden wäxte fram, utan deraf, att Petrus **icke welat försaka sig sjelf,** hwilket dock födde af sig sjelfförtroende.

Se, m. åh., huru wigtigt är det icke då, att wi i tid låta Herren angripa wårt köttsliga wäsende och det icke blott i allmänhet, utan till deß särskilda sidor, allt efter som de finnas hos den ene och den andre. Det saknas oß helt wißt icke förnimmelser deraf, att wi hafwa sådana swaga sidor; Herren låter oß icke, när wi umgås med Honom och ställa oß under Hans Andes uppsigt och inwerkan, sakna intryck deraf, att det eller det i Hans ord, i Hans wäg med oß, i Hans rike och deß beskaffenhet, går i en motsatt riktning mot wårt köttsliga sinne. Wi få erfara, huru wårt sinne, om wi så få säga, likom "ömmar" wid det eller det ordet. Wi få känna en aning derom, att i det eller det stycket, i det eller det förhållandet, eller i wår sinnesstämning i det eller det afseendet, mot den eller den menniskan, är något som strider emot andens sinne. Eller wi förnimma, huru i det eller det Herrens sätt att gå till wäga med oß ligger någonting som är oß emot. Se, då gäller det, om wi wilja försaka oß sjelfwa, mista wårt lif och följa med. Wilje wi icke det, sätte wi oß uti wårt inre till motwärn, fasthålle wi egensinnigt wår en gång intagna ställning, behålle wi egenwilligt wår en gång fattade mening, wilje wi icke låta angripa wårt kött; då går det med oß såsom med Petrus.

När då Herren sedan warnar, hafwa wi icke öra derför; **Han** får kanske **tiga** och **wi behålla rätt**. Någon fara se wi icke. Wi blifwa, om icke uti det stora hela, så i något wißt stycke, bundne uti sjelfförtroende. Och lika litet som Petrus kunde tro på Herrens förutsägelse om sitt fall, lika litet lär du tro derpå, om någon skulle säga det eller du sjelf tänka dig något sådant, förr än du står der förundrad öfwer att något dylikt kunnat ske. Det är derföre ett icke ringa mißförstånd, när man fattar det så med Petri förnekelse och med sådant som liknar den, som om det wore en tillfällig händelse eller en oundwiklig skickelse af Gud, för att man skulle lära känna sin swaghet. Är det endast en tillfällig händelse, att man så förgår sig, då är ju derpå icke widare skäl att tänka; så låter man då sjelfwa den dolda orsaken till försyndandet wara qwar; man låter icke föra sig tillbaka till sjelfwa roten; den får wäxa och snart kommer då en ny förnekelsens frukt fram. Tager man det nu i någon mån noga, så hålles man härigenom uti en ständig owißhet; tager man det mindre noga, så tillgripes den andra utwägen, att förklara förseelserna och försyndandena, såsom hafwande sin grund uti Guds skickelse. Det war nödwändigt heter det, att det skulle så gå. Och det war ju sant. Men då det tillägges: på det jag måtte se min swaghet och hållas i ödmjukhet, så låg wisserligen häruti någon sanning, nemligen den, att Gud i sin nåd begagnar sjelfwa försyndandet till något godt; men icke war det nödwändigt i den meningen, att jag, utan att begå den synden, icke skulle kunnat blifwa i ödmjukhet. Och det högst farliga uti ett sådant sätt att taga det med synden är detta, att i stället för att man genom den skulle komma att djupare känna sin skuld, skulden mer i sjelfwa werket lägges på Gud. Men just derigenom kommer den då icke heller att blifwa till werklig förödmjukelse, icke heller att framkalla det uppwaknande öfwer eländet eller den smärta, som skulle framkallas, och som den dock hade med sig hos Petrus. Ty detta är något, som wi ej må förbigå, då wi tala om Petrus: **han gick ut och gret bitterliga**. — Petri **förnekelse** är icke så owanlig, men Petri **tårar** äro det så mycket mera. O, huru kan man icke få **wänja** sig wid att förgå sig,

att det nära nog kommer att anses såsom hörande till ordningen med dylikt! Huru kan man icke wänja sig wid dessa förseelser, så att de icke mera göra någon smärta, icke förorsaka något sår i själen! Och huru skulle man då kunna blifwa helad? Ack, att wi måtte lära **att med Petrus gråta öfwer wår synd!**

Hwad är det sålunda som afspeglar sig uti Petri förnekelse, om icke mensklig trolöshet emot Herren? Petrus är icke en allt igenom trolös menniska, sådan som Judas. Men så mycket der hos Petrus är af **Simon,** såsom Herren kallade honom, då han warnade honom för förnekelse; så mycket der är qwar hos oß utaf det naturliga förderfwet, af köttet, af oß sjelfwa, så mycket är der ock af trolöshet. Oß sjelfwe lemnade **äro** wi trolöse och **blifwa** wi trolöse mot all Guds nåd. Endast det, som war af Herren werkadt hos Petrus, war något annat; "Genom sina förra trofasta ord hade nemligen Herren beredt något i Petri hjerta, hwaraf sedan en enda blick kunde framkalla så många frukter", och endast detta, som war af och kom från Herren, upprättade Petrus och återförde honom från hans trolöshet. Ja, det som detta gjorde war Herrens trofasthet. Låtom oß då nu betrakta denna.

II.

Wår Frälsares bekännelse, en bild af gudomlig trofasthet.

I band fördes Frälsaren till öfwerstepresten Caiphas, der de skriftlärde och äldste woro församlade. **Öfwerstepresten sporde Jesus om Hans lärjungar och Hans lärdom,** likasom om denna warit en hemlig sak, med hwilken Frälsaren smugit fram. Derför åberopar Herren sig på de twå wittnen för sanningen, af hwilka Gud alltid begagnar sig: å ena sidan sitt lärande i de af Guds hand från äldre tider inrättade och befästade anstalterna: **Jag hafwer alltid lärt i synagogan och i templet, der alle judar kommo tillsammans, och hemligen hafwer Jag intet talat. Hwi spör du Mig? Spör dem till, som hört hafwa, hwad Jag hafwer talat till dem; si! de weta hwad Jag hafwer sagt,** och å andra sidan den kraft, som bewisat

sig på dem, som hört Honom. Han bekänner och försakar icke. Hans bekännelse är städse sådan, att Han icke blott förswarar Guds heliga sak, utan ock söker dem och deras samweten, inför hwilka Han står anklagad. **Hwarför spör du Mig?** Nog wißte öfwerstepresten om allt detta; frågan, hwarför han dock sporde, war en samwetsfråga, åt hwilken öfwerstepresten dock icke lemnade rum. **När Han detta sade, gaf en af tjenarne, som der när stodo, Jesus en kindpust, sägande: Skall du så swara öfwerstepresten? Jesus swarade honom: Hafwer Jag illa talat, så wittna om ondt; men hafwer Jag wäl talat, hwi slår du Mig?** Ett slag af tjenaren är det swar Han får, såsom hade Han talat ohöfwiskt. Med ett slag afgifwer denne sitt wittnesbörd. Men äfwen i förhållande till den grofwa råheten låter Herren sin saktmodighet warda kunnig. Han förklarar Sig willig att höra hans wittnesbörd, om han kunde bewisa att Jesus illa talat. Hwad hade här legat närmare än tystnadens förakt? Men **förakt** finnes icke hos Herren i förhållande till syndare. Han aktar äfwen denne råe tjenare wärdig ett swar, och ett swar som, i likhet med det Han nyß gifwit öfwerstepresten, wädjar till hans samwete. — Petrus säger (1 Ep. 3: 15): **Warer alltid redebogne till att swara hwarjom och enom, som begär skäl till det hopp, som i eder är; och det med saktmodighet och fruktan.** Hwad detta sista uttryck innebär kan Herrens Jesu exempel lära oß. "Tänk", säger någon, "på **den** som har talat detta, på **den till** hwilken han talat det, och på **orsaken** hwarföre Han så talat, så skola dessa ord med en gudomlig kraft kunna nederslå all i dig uppstigande wrede."

Men ack, just detta att "tänka på" Jesu ord i den rätta stunden, så att å wår sida bekännelsen, förswaret, ej blir en förnekelse genom det sätt, hwarpå det sker, med wrede och häftighet — det är något utaf den trohet, som wi sett icke finnas hos menniskan, såwida icke Herren genom sin trohet fått göra henne trogen. Wi se det på Petrus. Han tänkte icke på Herrens ord om förnekelsen. Först **när Herren wände sig om och såg på Petrus,** då först **begynte Petrus tänka på Herrens ord, huru Han honom sagt hade: Förrän hanen hafwer galit twå**

gånger, skall du tre gånger förneka Mig. Hwad hade det blifwit af Petrus, om icke Herren i sin trofasthet gifwit honom denna blick? Petrus hade ett sinne för den, derför gick den honom till hjertat; för Judas hjelpte icke det, som war mer än denna blick. Men utan den hade Petri "tro blifwit om intet". Midt under det Herren Jesus anklagas och af sin lärjunge förnekas, har Han dock för Petrus — wäl inga ord i denna stund, men — en blick, "som hjertat genomborrar". "Midt under Jesu lidande talas om Petri fall och upprättelse för att wisa, hwad som är hufwudsaken och nyttan deri: att gifwa oß bättring och syndernas förlåtelse." Och huru mycken trofasthet der ligger uti denna blick, huru Herren dermed ännu bekänner Sig till den Honom förnekande lärjungen; detta har wäl hwar och en Jesu lärjunge tillfälle att erfara och beprisa. Huru trofast bekände sig icke Herren till dig, då du, förgätande Hans ord och förnekande detta tålamodssinne, eller "Christi saktmodighet och mildhet", förswarade din sak på ett köttsligt sätt? Sjelfwa den bestraffning, du fick, war ju ett tecken till, att Herren ännu wille weta af dig, och i bestraffningen låg ju alltid, då den kom från Herren genom Hans helige Ande, en wink derom, att Han ocksåwille förlåta dig. Hos de öfwerste presterna och de äldste och hela rådet war det afgjordt, att Herren skulle dö, det gällde blott att finna någon anklagelse och wittnen som bekräftade den. **De sökte derför efter falskt wittnesbörd emot Jesus, att de måtte låta döda Honom; och kunde dock icke finna; ty många hade burit falskt wittnesbörd emot Honom; dock gjorde deras wittnesbörd ändå icke fyllest.** Det är som om en förtwiflan härwid grep öfwerstepresten, men i stället för att förklara Honom oskyldig griper han i wredesmod till en annan utwäg. **Swarar Du intet?** frågar han, likasom hade Jesus behöft swara på och förswara sig emot sådana anklagelser. **Men Han teg och swarade platt intet.** Att förswara Sig hade ju här warit detsamma som att gifwa ny anledning till förwändande af Hans ord, eller att, om de aktat Hans förswar, göra sig fri. Hwarken det ena eller andra will Herren. Hade Han wid det enskilda förhöret inför öfwerstepresten swarat och förswarat

Sig, så böjer Han Sig här undergifwet för den högsta domstolen i Israel, som Han icke will förnärma, "såsom ett barn för den orättwise fadren", i lydnad för den himmelske Fadrens dom. Detta Herrens tigande griper och uppeggar den öfwerste prestens sinne och samwete: **Åter sporde den öfwerste presten, och sade till Honom: Är Du Christus, den wälsignades Son? Jag beswär Dig wid lefwande Gud, att Du säger oß, om Du är Christus, Guds Son?** Då säger Jesus: — ty att nu tiga, hade warit att förneka — **Du sade det; Jag är så.** Och Han hänwisar sedan i sin bekännelse på den höga ställning, Han ock snart inför deras ögon skulle intaga. Han talar der om Sig, den nu föraktade och dömde, icke med ett Jag, utan såsom en annan. Jag, så arm Jag är, så dömd Jag här står, är dock den **Menniskoson**, om hwilken I hafwen läsit hos Daniel, den I **skolen få se sitta på kraftens högra hand, och komma i himmelens sky**, hwars fortsatta uppenbarelse skall blifwa ett ständigt kommande i dom, till deß Han kommer till den sista domen. Och likwäl intet we! uttaladt öfwer dem! — Han står der stilla som ett lam — såsom Guds Lam, som bär werldens synder och dom. Detta upprepar Herren wid sin andra bekännelse inför den formliga, fulltaliga doms-rätt, som bittida på morgonen samlas för att formligen bekräfta dödsdomen. **Då ref den öfwerste presten sina kläder sönder, och sade: Han hafwer hädt Gud; hwad göres oß nu mera wittne behof! Si! nu hören I Hans hädelse; hwad synes eder? Då fördömde de Honom alle, sägande: Han är skyldig till döden.** Öfwerstepresten gifwer med sina kläders sönderrifwande tillkänna sin fasa öfwer den förmenta Gudshädelsen, att Jesus sagt Sig wara Guds Son. "Dermed har han ock sönderrifwit den judiska öfwerstepresta-drägten och embetet för alltid." Israel har i sin öfwersteprest, sina skriftlärde och äldste förkastat den rätte öfwerstepresten, den förstfödde och enfödde — sin Messias. Men så är Han ock blifwen den rätte öfwerstepresten. Och nu bryter emot Honom lös hela hopens hat och ondska: **Och de män, som höllo Jesus, begabbade Honom, spottade i Hans ansigte och kindpustade Honom.** Somlige **bundo för Hans ögon, och slogo Hans**

ansigte, och frågade Honom, sägande: Säg oß, Christe, ho är den Dig slog? Och mycken annan hädelse sade de emot Honom. Med allt detta, med död och dom, hädelse och förakt för sina ögon, bekänner Herren Sig dock wara Guds Son.

Så se wi då Jesus, "menskligheten befriare i band, werldsdomaren anklagad, ärans konung på det skymfligaste sätt mißhandlad, den helige såsom en förbrytare, Guds Son såsom en Guds försmädare, Honom, som är uppståndelsen och lifwet, dömd till döden." Ja, så måste det wara. Wi äro de bundne, förbrytarena, Guds äras skändare, lifdömde. Men **Christus led för oß, rättfärdig för orättfärdiga, på det Han skulle offra oß, igenföra oß till Gud,** såsom förlossade, frikände och förherrligade. Wi hade i synd ryckt till oß Guds-likheten och derigenom råkat i elände, synd och skam, sådan den uppenbarar sig hos dessa, som dömde Herren, herrlighetens Herre, derwid företrädande oß och wårt slägte. Han går in i detta elände och förakt, stiger så djupt som möjligt ned deri, bär **deras försmädelse, som Gud försmäda; betalar så det Han icke röfwat hade.** Han fasthåller under djupaste förnedring, under de mest bittra och swåra yttre omständigheter, att Han är Guds Son och bekänner det med en **god bekännelse.** Dermed har Han ytterst bekänt sig till oß, till dem som Honom dömde, till oß, för hwilkas skull Han blef dömd. Det är gudomlig trofasthet. Och ur denna trofasthet emot sin Fader och emot oß, som Han här bewisar, flödar all Hans trohet emot oß uti allt, som tillhör wår frälsning. Wi hafwa uti Es. 50: 4—9 tillfälle att se, hwad som rörde sig uti wår Frälsares innersta under denna dom och under den smädelse, som derwid wederfors Honom. **Herren Herren hafwer gifwit Mig en lärd tunga, att Jag wet tala med den trötte i rätt tid; Han wäcker Mig hwar morgon; Han wäcker Mig örat, att Jag hörer såsom en lärjunge. Herren Herren hafwer öppnat Mig örat, och Jag är icke ohörsam och går icke tillbaka. Jag höll min rygg till dem, som Mig slogo, och mina kindben dem, som Mig ryckte; mitt ansigte wände Jag icke bort för försmädelse och spott. Ty Herren Herren hjelper Mig, derföre kommer Jag icke på skam,**

derföre hafwer Jag hållit mitt ansigte fram såsom en flintsten; ty Jag wet, att Jag icke på skam kommer. Den är när, som Mig rättfärdigar, ho will träta med Mig? Låt oß tillhopa gå, ho är den, som rätt hafwer emot Mig? Han komme hit till Mig. Si, Herren Herren hjelper Mig, ho är den Mig fördöma will? Si, de skola allesamman föråldras såsom ett kläde; mal skall uppäta dem. Och derföre hänwisas nu i 10 v. hwar och en, **som fruktar Herren och lyder Hans tjenares röst,** d. ä. hwar och en Jesu lärjunge att, om Han **wandrar i mörkret och honom intet skiner, hoppas uppå Herrans namn och förlåta sig uppå sin Gud, seende på Jesus, trons begynnare och fullkomnare. Är tron en wiß förlåtelse på det man hoppas och att icke twifla på det man icke ser,** så har Herren Jesus både begynt och fullkomnat denna tro. Han har under de mest motsägande yttre omständigheter, under fördömelse och hädelse, likwäl hållit sig till den, Han icke såg. Han har **icke aktat smäleken, utan lidit korset** för den Honom tillfallande **glädjen** och det **lustiga wäsendet på Guds högra hand.** Han har **hållit hoppets bekännelse owikliga.** Såsom Han warit trofast att med sin dom, ångest och död **uttaga oß ur** domen för wåra synder, att försona Fadren och förwärfwa oß nåd och syndernas förlåtelse; så will Han ock, såsom trones begynnare och fullkomnare, bewisa sin trohet emot hwar och en, som håller sig till Honom, såsom wi hafwa sett det i Hans förhållande till Petrus, för att icke tala om Hans trofasthet emot sjelfwa fienderna uti Hans bekännelse. Ja, **Han är trofast, som det lofwat hafwer, den det ock wäl fullbordar.**

Skulle du, m. åh., icke wilja inlåta dig med en så trogen öfwerste prest, med denne din Frälsare? Eller will du förblifwa en trolös syndare, som intet annat gör, än **förnekar den dig köpt hafwer?** Wänder du dig till Honom och genom Honom till Gud, så skall din förra trolöshet icke wara dig till hinder, ty din Frälsare har försonat den. Derföre sök Hans ansigte! Akta på Hans ord! Åkalla Hans namn i bönen! Icke skall Han swika det förtroende, som Han sjelf i sitt ord ingifwer dig; icke skall Han swika de löften, du af Honom

har, om du förehåller Honom desamma i bönen. Nej, Han skall troligen uppfylla dem.

Är du Hans lärjunge, så är det ordet om Petri förnekelse och om trolösheten i den för dig icke främmande. Kanske har du i färskt minne något, hwarmed också du på något sätt sagt dig icke känna Honom. Wi bedje dig då: ransaka — låt Honom ransaka — ditt wäsende, så att du följer din synd till deß rot och grund. Annars skall du bereda dig ständig nöd och sätta dig i ständigt ny fara! Tag emot den bestraffande upptäckt, som du derwid kan göra, och ödmjuka dig under den. Kanske har Herren redan gifwit dig sin blick. Det wore då icke underligt, om du grete bitterliga. Men gif dock akt uppå, att i den blicken ligger äfwen en wink, att du skall komma tillbaka till Honom, som will och kan förlåta, ja icke blott förlåta, utan göra dig trogen genom sin gudomliga trofasthet.

Amen.

(Sw. Ps. 128.)

16.

Passionspredikan på Måndagen i Dymmelweckan.

Då stod upp hela hopen af dem och hade Jesus bunden inför rådhuset, och öfwerantwardade Honom landshöfdingen Pontius Pilatus. När Judas, som Honom förrådde, såg att Han war dömd, ångrade det honom, och bar igen de trettio silfwerpenningar till de öfwerste presterne och till de äldste, och sade: Jag hafwer illa gjort, att jag hafwer förrådt menlöst blod. Då sade de: Hwad kommer det oß wid? Der må du se dig om. Och han kastade silfwerpenningarne uti templet, och gick sin wäg, och gick bort och hängde sig sjelf.

Men de öfwerste presterne togo silfwerpenningarne, och sade: Man må icke kasta dem uti offerkistan, ty det är blodswärde. Och när de hade hållit råd, köpte de dermed en krukomakares åker till främmandes begrafning; af hwilka den platsen heter blodsplatsen intill denna dag. Då wardt fullkomnadt det, som sagdt war genom Jeremias profeten, som säger: De hafwa tagit trettio silfwerpenningar, der den sålde med betald wardt, hwilken de köpte af Israels barn, och hafwa dem gifwit för en krukomakares åker, som Herren mig befallt hafwer.

Ännu en gång möter oß i passionshistorien Judas' bild. Det är bilden af en förlorad, en genom synden af werlden bedragen. I menniskors förhållande mot honom se wi werldens sätt att handla med menniskor. Tänka wi nu på en annan lärjunge, som också stod i fara men hwilken Herren Jesus fick taga om hand, så erbjuder detta oß

En jemförelse mellan werldens och Herrens Jesu sätt att behandla menniskor.

I.

Werlden begagnar menniskor endast såsom medel för sina sjelfwiska ändamål; Herren Jesus söker i allt att winna dem för sitt rike.

Öfwerstepresterne och de äldste hade med glädje mottagit Judas' anbud att sly Herren i deras händer. Och såsom det plägar wara wid dylika tillfällen, hade de wäl icke sparat på ware sig smicker eller löften samt warit på allt sätt till mötes kommande. Men hwad betydde i sjelfwa werket Judas för dem? Hwad wärde hade han? Han hade intet wärde — det wisar sig sedan; endast det han kunde göra, nemligen främja deras planer. Han war blott ett medel för deras sjelfwiska ändamål.

Sådan är werlden, den der drifwes af sina lustar, ännu i denna dag. Sådan är den winningslystna werlden. För winningen säljer den själar. Huru mången själ har icke sålts och köpts för en snöd penning? Så begagnar man menniskorna för att genom dem winna. De gifwas till spillo, för winning skull. Huru är det icke detta, som på så mångfaldigt sätt håller menniskor tillsamman, att de genom hwarandra wilja winna. Menniskans wärde blir då just så stort, som wärdet på den penning, hon kan förwärfwa. — Sammalunda med wällusten i alla deß former, ända från den gröfsta otukt, ända till den mest förfinade njutning. Horkarlen begagnar sin nästa såsom ett medel för sin lusta; sedan hon dertill begagnats, är hon intet wärd. Ända in i wänskapskretsen och på den naturliga kärlekens område når detta werldens sinne, för hwilket nästan i sjelfwa werket gäller endast så mycket, som hon på något sätt kan bereda njutning. Den, som är begåfwad, behaglig o. s. w., den will du gerna se i din krets. Hwarför? För din egen och de andres njutning. Den menniskan blir sålunda endast ett medel för din lust. — Och när wi menniskor i wår sjelfwiskhet och wårt högmod wilja wara yppare, den ene än den andre, göra wi icke då återigen menniskor till ett medel för oß, så att wi genom dem wilja komma oß upp; — ja, wäl ock på deras bekostnad? De hafwa wärde efter som de tjena wårt jag.

Är det nu underligt, att werlden på detta sätt handlar med menniskor; den handlar ju i sjelfwa werket så med sig sjelf. Har den ej sjelf gjort sig till ett medel för sina lustar och begär och genom dem för denna werldens furste? Eller hade icke öfwerstepresterne och de äldste blifwit slafwar under sin egen lusta, sitt hat, sin sjelfwiskhet? Och huru är det wäl med

hela den werld, som ligger i det onda? Har den icke "gifwit sig synden för en tjenare", uppoffrat sig sjelf? Om den nu så sjelf endast tjenar ett för deß eget bästa främmande ändamål, huru skulle den kunna handla annorlunda med **andra**?

Må wi då, hwar och en för sig, se till, att wi icke måtte finnas bundne i sjelfwiskheten, att wi sjelfwe icke måtte wara blott ett medel för lustarne, **wandrande efter som köttet och sinnet lyster**, ty då komma wi, om än på ett finare sätt, att behandla menniskor såsom öfwerstepresterne och de äldste behandlade Judas.

Men Herren Jesus, huru umgås då Han med menniskor? Behandlar också **Han** dem endast såsom medel? Han som sjelf gifwit sig ut för alla, offrat sig sjelf för dem, huru skulle Han så kunna behandla dem? Nej, Han will winna dem för sitt rike. Derpå syftar Han med allt. Om wi tänka tillbaka på Herrens förhållande till Judas, huru hade Han icke gått efter det förlorade barnet, ända in i det sista utsträckande sig efter hans arma själ, för att uttaga den ur den snara, i hwilken han war fången efter satans wilja? — Och Han är ännu densamme. Själarna äro Honom dyrbara. Derföre will Han winna dem. Och såsom Han en gång ej sparade sitt lif, sitt dyra blod, så sparar Han icke heller nu något; allt anwänder Han som medel, för att winna en själ för sig. — Skulle du icke hellre öfwerlemna dig åt **Honom**, än åt **werlden**?

II.

Werlden söfwer och döfwar menniskors samweten för att icke hindras i sina planer; Herren Jesus wäcker dem för att hindra deras förtappelse.

Werlden söfwer och döfwar menniskors samweten. Dessa kunna ju icke alltid wara lika tysta, lika sofwande, lika slöa; stundom wäckas de något litet och gifwa då sin oro tillkänna. Men huru snara äro då menniskor att sjunga sin söfwande waggsång för dem, som äro oroliga i sin sömn? Huru liknar icke werlden dessa hedningar, som med allehanda skriande och wäsen öfwerrösta jämmerropen af dem, som offras åt afgudarne!

Den döfwar samwetena, wäl icke alltid uttryckligen med ord; men så mycket mera med sitt exempel.

De öfwerste presterne och de skriftlärde skulle wäl, så att säga, warit Judas' samwete; de borde hafwa wäckt på hans samwete, warnat och afrådt. Men nej, af sådant höra wi intet. De wordo öfwerens med honom. De woro öfwerens att döfwa samwetet, sitt eget och hans. Man måste döfwa andras samwete, för att ens eget skall få wara i ro, och genom att döfwa sitt eget döfwar man äfwen andras. Detta är werldens sätt den dag i dag är. Werlden är full af sofwande men i sömnen oroliga samweten. Och i stället för att den ene skulle hålla den andre waken, så söfwer den ene den andre, dels omedwetet, dels medwetet och uppsåtligt. Ty huru skulle det gå, om samwetena öfwer allt uppwaknade? Hwilken omstörtning af all werldens syndawäsende och orättfärdighet skulle det icke föra med sig? Huru hade det wäl gått med öfwerstepresternes och de äldstes planer att skaffa Jesus af wägen, om Judas hade waknat och besinnat sig af djefwulens snara, i hwilken han war fången efter hans wilja?

Ja, det är ej underligt, att man i werlden söfwer och döfwar hwarandras samweten; werlden sjelf ligger i det onda, i den ondes famn, söfd af honom, döfwad till sina sinnen af hans list och makt. Annars skulle ju menniskor wakna upp, besinna sig, tro och warda frälsta; men detta will icke deß furste.

Huru helt annorlunda med Herren Jesus! Han går lika träget omkring och söker, hwem Han må uppwäcka, som djefwulen går omkring, sökande efter hwem han må uppsluka. Herren Christus ropar lika träget sitt: **Waka upp, du som sofwer, och statt upp ifrån de döda,** som själafienden waggar in i sömnen med sitt: **Frid, frid, ändock der ingen frid är.** Huru trogen war icke Herren att wäcka sina lärjungars samweten! Huru går Han icke warnande till och från dem, midt under sitt swåraste lidande? Och hwem wågar wäl säga, att Han låtit sådana warningar och wäckelser fela med afseende på den arme Judas? Nu har han waknat, icke för Herrens

wäckelse, utan i förtwiflan, för att af själafienden uppslukas. Huru förhåller sig werlden wid sådan nöd?

III.

Werlden har intet öra eller hjerta för de bedragnes nödrop; Herren Jesus har hjerta för dem.

Förfärande äro de nödrop, som höras från det förlorade barnet: **Jag hafwer illa gjort, att jag hafwer förrådt menlöst blod! Jag hafwer illa gjort! Jag hafwer förrådt menlöst blod.** Så låta nödropen från de bedragnes läppar — här och på andra sidan, i tiden och i ewigheten.

Jag hafwer illa gjort! O, huru mänget sådant rop förnimmes icke på denna jord? Der war en ung qwinna, som af andras förespeglingar och egna lustar drogs in i kamrar och okyskhet. Synden bar sin bittra frukt: jämmer och sorg, fattigdom och nöd! Så hördes nödropet: **Jag hafwer illa gjort!** Der war en annan, som uträckt sin hand efter främmande gods. Lagens arm träffade honom; snart hördes inom fängelsemuren detta samma: **Jag hafwer illa gjort.** Från huru mången drinkares mun hördes icke samma rop, sedan han förslösat allt sitt och förstört sitt timliga wäl! Der war en jungfru, som för sällskapslifwet förgätit Herren; hon klagade: **Jag hafwer illa gjort.** Eller man waknade upp af syndasömnen, man fick se, huru man efter sina egna tankar wandrat på den wäg, som drager till fördömelsen. Denna fördömelse hotade att uppsluka en, och åter hördes ångestropet: **Jag hafwer illa gjort.** Ja, huru ofta hördes icke det ropet midt ibland den hwimlande, yra skaran af bedragne?

Och på andra sidan — der inom **ewighetens** förlåt, hwilka nödrop höras icke der? Är icke Judas' rop såsom ett rop från denna ewighet? Han står ju färdig att ingå i den? Han ropar in i denna werlden, att det måtte gälla i öronen på alla, som bedraga andras själar och sjelfwe låta bedraga sig. Der i ewigheten har man fått se, hwad det gällde; **der** hafwa ögonen öppnats, **der** wisar det sig, att man förrådt menlöst blod, ja, att detta just war den stora synden, att

man med sin otro och obotfärdighet förrådt det menlösa Jesu blod, att man förspilt deß frälsande kraft och nu icke har något, dermed man sin arma själ lösa kan från den ewiga nödens och ångestens band. Under förtwiflans rop går Judas dit in och låter oß så i andanom höra detta rop blandadt med tusende andras. Och de ljuda ännu i dag. Ack, menniskor höra dem oftare än de wilja tillstå. Man hade ännu så mycket qwar af samwete, att man wäl förstod, att den och den bortgångna menniskans lif war sådant, att det icke kunde sluta wäl. Och hwad äro loftalen wid grafwen, ware sig af owärdiga prester eller af de närmaste annat, än försök att öfwerrösta de hemska, anklagande ropen, som genljuda uti de lefwandes egna samweten?

Men werlden har intet öra eller hjerta för alla dessa nödrop. Eller hwad hjerta har wäl förföraren för den arma förförda qwinnans nöd och klagan? Hwad den bedragande stallbrodren i synden, i tjufnaden, i dryckenskapen för den bedragnes? Hwad öra lånar wäl umgängeswännen, sällskapsbrodren åt klagan öfwer förspild samwetsfrid, som höres af den från Herren bortkomnes mun? Hwad hjerta har werldsmenniskan för den ur syndasömnen uppwaknade själens bättringsklagan? Hwad swar har man att gifwa der wid dödsbäddarne eller der wid begrafningarne, hwarest så månget ångestrop förnimmes? I sjelfwa werket intet annat än det iskalla, hånande, bortstötande swar, som öfwerstepresterne gåfwo Judas. Det lyder så: **Hwad kommer det oß wid? Der må du se dig om.**

Så gör icke Herren Jesus. Han har öra, Han har hjerta för ångestrop, när man med dem wänder sig till Honom. Men det gjorde icke Judas. Det **kunde** Judas icke göra. Han hade förhärdat sitt hjerta för Jesu röst. Han hade gifwit sig så långt in i djefwulens snara, att han wäl kunde märka, huru den drogs till, men ej komma ut ur den samma till Herren Jesus. Så är det ock med de fördömda. Hade Judas ännu kunnat fly till Herren, ännu mottaga en blick af Honom, så hade han fått den och så hade hans ångestrop funnit genklang i Jesu hjerta.

Detta se wi af Herrens förhållande mot Petrus och många

andra. De dolda ropen i hans själ nådde den bundne Frälsaren. **Han wände sig om och såg på Petrus.** Så såg Han till synderskan i fariseens hus; så hörde Han röfwarens på korset bön.

Och när har wäl Herren någonsin swarat en bedragen, som nu besinnade sig ur djefwulens snara, med ett: "Hwad kommer det Mig wid? der må du se dig om"? Nej, så swarar icke Han. Icke behandlar herden så det får, som låter sig finna. Icke swarar Fadren så den förlorade son, som återwänder. Icke war detta Herrens swar till de elända, som kommo i Hans wäg med sitt: **Jesu Davids Son, warkunna Dig öfwer mig.** Den, som wänder sig till Honom, skall alltid finna Hans öra öppet, Hans hjerta warkunsamt, hade man ocksä det största elände att för Honom bekänna; komme man ocksä till Honom tusende resor; ja, komme man ocksä i elfte stunden och ropade af hjertat: **Jag hafwer illa gjort! Förlåt!** Hans swar blefwe ändock icke ett: "Hwad kommer det Mig wid?" utan ett: **Mitt hjerta brister Mig — — att Jag måste förbarma Mig.** (Jer. 31: 20).

IV.

Werldens ord, ware sig hotelser eller löften, warda om intet, men Herrens Jesu ord gå alla i fullbordan.

På goda ord och löften hade der icke sparats å de öfwerste presternas sida. Penningarne hade Judas ju ock fått. Men huru upplöste sig icke redan efter några timmar allt uti ett intet för den arme Judas? På ord och löften är werlden rik, liksom deß furste war det i förhållande till Adam och Eva. Förföraren, dryckesbrodren, werldsdyrkaren, ja, barnet, som narrar kamraten till synd, weta ju alla att gifwa löften. Och under stundom tagas hotelser till hjelp. Men hwad blifwer utaf allt detta? Huru upplöser sig icke allt uti ett intet, ja, i det som är sämre än intet! Hwart hafwa alla dessa löften med sitt goda, dessa hotelser med sitt onda tagit wägen? Hwad har blifwit derutaf — der i ewigheten?

Men Herrens Jesu ord gå alla i fullbordan. Judas

kastade silfwerpenningarne uti templet och gick sin wäg. "Ledd af Herrens hemliga hand kastar han penningarne, den lön, som folket gifwit för sin herde, i templet, på det att (till fullbordan af det profetiska ordet i Zach. 11: 13.) folkets swåra otacksamhet skulle förehållas det just på det rum, der det trädde fram för Herren. Detta förskräcker dem icke; de söka att rena templet från blodswärdet, penningen från blod, under det de skynda att utgjuta den Herrens blod, som war templets herre, och dermed — skynda de äfwen att ödelägga och nederbryta templet. Dock — just med detsamma, hwarmed de wille dölja sin mißgerning, upprätta de ibland folket en åminnelse af densamma. Den krukomakare-åker, de köpa till begrafningsplats för främlingar, som kommo till eller bodde i Jerusalem, blef såsom ett likfält för Israels folk, med denna inskrift af Jeremias (19 Kap.): **De hafwa gjort detta rummet fullt med oskyldigt blod. — — Derföre, si den tid warder kommandes, säger Herren, att man detta rummet intet mer kalla skall Tophet, eller Hinnoms sons dal, utan dråpodal. Ty jag skall förstöra Jerusalems gudstjenst i desso rummena, och skall låta dem falla genom swärd för deras fiender och deras hand, som efter deras lif stå, och skall gifwa deras kroppar foglarne under himmelen och djuren på markene till mat. Och skall göra denna staden öde och till spott — och skola i Tophet begrafne warda, derföre att eljest intet rum der skall wara till begrafning.** Så profeterade en gång Jeremias, då han med de äldste och presterne gick ned i Hinnoms sons dal framför krukomakareporten och sönderbröt inför dem en lerkruka, sägande: **Såsom man sönderbryter en krukomakares kärl, så att det ej mera kan warda helt, så will jag ock sönderbryta denna stad och detta folk.** Denna hotande straffdom hade på ett förebildande sätt gått i fullbordan, då Jerusalem första gången förstördes; dock — ännu en gång skulle det slutligen uppfyllas, ty på nytt, och nu genom den största af alla synder, genom förkastandet af Frälsaren, hade folket dragit öfwer sig Guds hämdedom. Derföre skall, såsom Zach. 11 Kap. förutsäger, den föraktliga lönen, priset som Israels barn satt på sin Frälsare, bäras ut ur templet till krukomakaren, nemligen

just på den plats, der folkets förra styggelse ropade till Gud om hämd; der skall denna lön nederläggas såsom en ny pant, hwilken folket i sinom tid måste igenlösa. Nu har det skett såsom Herren befalt. Öfwerstepresterne hafwa tagit de 30 silfwerpenningarne och för dem köpt i Hinnoms dal just den plats, krukomakarens åker, hwarest en gång Jeremias förkunnade för folket deß förkastelse. Det första lik man här begrof war liket efter förrädaren Judas, i hwilkens sjelfmord det sjelfmord afbildas, som Judarne begingo då de dödade sin konung. — — **Såsom Herren mig befalt hafwer.** De och Judas med dem göra här hwad Zacharias profeten, såsom förebild af den gode herden, gör i enlighet med Herrens befallning."

Se så fullbordas Herrens ord. Ett af dem faller icke till jorden. Sjelfwa Hans fiender måste fullborda Hans ord öfwer sig sjelfwa. Hans ord innesluta i sig idel werkligheter, äfwen om dessa ännu icke synas till. Hans domsord äro idel förfärande, förskräckliga werkligheter, Hans löften äro idel saliga, fröjdande werkligheter, ända in i ewigheten. Intet kan hindra deras fullbordan, allt tjenar blott att befordra Hans ord till werkställighet. Himmel och jord skola förgås, werlden och hennes lusta; men Hans ord skola icke förgås, och den som har Hans ord på sin sida och gör Hans wilja, han blifwer ewinnerliga.

Så utwälj då, hwem du tjena will, werlden eller Herren Jesus. Det förhåller sig med dessa twå, såsom wi nu sett. Will du begagnas blott som ett medel för lustarne i werlden, will du af werlden söfwas och döfwas, will du till sist höra deß talla: "hwad kommer det mig wid, der må du se dig om"; will du se alla deß löften blifwa till ett intet — wälj då werlden! Men will du icke detta; will du af Herren winnas, af Honom wäckas till salighet, will du att dina nödrop af Honom skola höras, will du se fullbordan af alla Hans löften; wälj då Herren Jesus!

Må sedan hwar och´en, som utwalt Herren, mer och mer helt skilja sig från werlden och deß wäsende och mer och mer gifwa sig helt åt Herren; ty i den mån du detta gör, skall du få erfara, att han så **from är, och intet orätt är i Honom!**

Amen.

17.

Passionspredikan på Tisdagen i Dymmelweckan.

När de nu komne woro med Jesus inför rådhuset, gingo judarne der icke in, att de icke skulle warda besmittade, utan att de måtte äta påskalammet. Då gick Pilatus ut till dem, och sade: Hwad klagomål hafwen I emot denne man? Då swarade de och sade till honom: Wore Han icke en ogerningsman, så hade wi icke öfwerantwardat Honom dig. Då sade Pilatus till dem: Tager I Honom och dömer Honom efter eder lag. Då sade till Honom judarne: Oß är icke lofligt att döda någon; på det Jesu tal skulle fullkomnas, som Han sagt hade, då Han gaf tillkänna, med hwad död Han dö skulle. Och de begynte klaga på Honom, sägande: Denne hafwe wi beslagit dermed, att Han förwänder folket och förbjuder gifwa kejsaren skatt, och säger Sig wara Christus en Konung. Då gick Pilatus åter in i rådhuset, och kallade Jesus och sade till Honom: Är Du judarnes konung? Jesus swarade: Säger du det af Dig sjelf, eller hafwa andra sagt dig det om Mig? Pilatus swarade: Icke är jag en jude; ditt folk och de öfwerste presterne hafwa Dig mig öfwerantwardat. Hwad hafwer Du gjort? Jesus swarade: Mitt rike är icke af denna werlden; om mitt rike wore af denna werlden, så fäktade ju mina tjenare derom, att Jag icke worde Judarne öfwerantwardad; men mitt rike är icke hädan. Då sade Pilatus till Honom: Så är Du dock en Konung? Jesus swarade: Du säger det, Jag är en Konung. Dertill är Jag född, och är dertill kommen i werlden, att Jag skall wittna om sanningen. Hwar och en som är af sanningen, han hör min röst. Sade Pilatus till Honom: Hwad är sanning?

Och när han detta sagt hade, gick han åter ut till judarne, och sade till dem: Jag finner ingen sak med Honom. Och när Han anklagades af de öfwerste presterne och de äldste, swarade Han intet. Då sade Pilatus till Honom: Hör Du icke huru mycket de intyga emot Dig? Och Han swarade honom icke ett ord; så att landshöfdingen förundrade sig storligen. Men de höllo i med sitt tal, sägande: Han gör uppror ibland folket, lärande öfwer allt judiska landet; begynnande i Galileen, och sedan allt hit.

Då Pilatus hörde nämnas Galileen, frågade han om Han war en galileisk man. Och då han förnam, att Han war under Herodis wälde, försände han Honom till Herodes; ty han war ock i Jerusalem på den tiden. Då Herodes fick se Jesus, wardt han ganska glad; ty han hade i lång tid haft åstundan till att se Honom; ty han hade mycket hört om

Honom, och hoppades få se något tecken göras af Honom. Och han frågade Honom om många stycken; men Han swarade honom intet. Stodo ock de öfwerste presterne och de skriftlärde, och klagade swårligen på Honom. Men Herodes med sitt folk föraktade Honom, och begabbade Honom, och klädde Honom uti ett hwitt kläde, och sände Honom igen till Pilatus; och Pilatus och Herodes woro wänner emellan sig på samma dag; ty emellan dem hade förut warit owänskap.

Då kallade Pilatus tillhopa de öfwerste presterne och föreståndarne och folket, och sade till dem: I hafwen antwardat mig denne mannen, såsom den der hafwer förwändt folket; och si, jag hafwer förhört Honom i eder närwaro, och finner dock ingen af de ogerningar med denne mannen, som I anklagen Honom före, och ej heller Herodes; ty jag försände eder till Honom. Och si! man kunde icke komma på Honom med det döden wärdt är; derföre will jag näpsan och släppan.

I Jesu namn!

Likasom apostelen Johannes i början af sitt 1:sta bref med glädje bebådar, att **lifwet** kommit i werlden, att det ewiga lifwet, som war när Fadren, kommit in i denna **dödens** werld; så höra wi Honom i slutet af samma epistel fröjda sig deröfwer, att sanningen kommit in i denna **lögnens** werld i och genom Honom, som han så betecknande kallar **den sanne**. Han säger: **Wi wete, att hela werlden är stadd i det onda. Men wi wete, att Guds Son är kommen, och hafwer gifwit oß sinne, att wi kännom den sanne och ärom i den sanne, i Hans Son, Jesu Christo.** 1 Joh. 5: 19, 20. Det är samme Johannes, som åt oß förwarat den bekännelse, som wi i dag höra wår Frälsare inför Pontius Pilatus aflägga om sig såsom sanningen, såsom den der är kommen i werlden att wittna om sanningen. Ja, med Honom är sanningen kommen in i denna lögnens werld. Detta är i sanning "ett ljufligt och gladt budskap", ty annars hade wi alle sammans warit förlorade. Men huru stickar man sig nu emot sanningen, emot den frälsande sanningen i Christo Jesu? Att härpå akta, bjuder oß den upplästa passionstexten. Låtom oß derföre betrakta

Sanningen i denna werld.

I. Huru den kommit i denna werld.
II. Huru den der förhålles af många.
III. Huru deß röst af somliga höres och anammas.

Sänd ditt ljus och din sanning, att de föra och leda mig till ditt heliga berg och till din boning. Amen.

I.

Förstode wi rätt, hwilket ondt lögnen är, huru den, såsom wi nyligen på 5:te Söndagen i Fastan sett, snärjer menniskor och förderfwar dem; huru skulle wi icke då, k. åh.! fröjda oß åt wår Frälsares bekännelse inför Pilatus: **Jag är en Konung. Dertill är Jag född, och är dertill kommen i werlden, att Jag skall wittna om sanningen. Hwar och en som är af sanningen, han hör min röst.** Wore wi af sanningen, hade wi öra för deß röst, huru skulle wi icke då hasta till Honom, såsom man från mörkret hastar till ljuset? Huru skulle icke då wåra hjertan wända sig till Honom, såsom blomman wänder sig emot ljuset? Huru skulle wi icke då lyßna till det ordet: Han är kommen med sanningen, såsom en sjuk hörer det bådas, att läkaren är kommen med läkemedlet, eller fången hörer, att förlossaren är kommen med befrielse?

Wisserligen lyste ljuset i werlden redan innan ordet wardt kött, **men mörkret hafwer det icke begripit.** Menniskorna kände icke igen sanningen; wisserligen werkade hon i menniskors samweten, men hon war ej ensam mäktig att lösa dem från lögnens band. Derföre kom Christus, dertill född och dertill kommen i werlden, att wittna om sanningen. Ja, Han är sanningen. Han icke blott **talar** sanningen, utan, hwad mera är, Han är sanningen till hela sin **person.** I Honom se wi **Gud,** sådan Han i sanning är, ty den som ser Christus, han ser Fadren. I Honom se wi **menniskan** i sanningen, d. w. s. sådan Gud skapat henne, sådan hon skall wara. I Honom se wi Gud, sådan Han är i sitt förhållande till menniskan, och menniskan i hennes rätta förhållande till Gud. Uti den bild, wi hafwa af Honom i Hans ord, uti det wittnesbörd, som Han sjelf och genom sina apostlar aflagt, hafwa wi denna sanning ännu qwar ibland oß.

Huru stort, men ock huru afgörande, att Han en gång stått der inför Pilatus! I Jesus stod ju sanningen inför hednawerlden. Huru stort, men ock huru afgörande, att Han,

som är sanningen och som är allt i sanning, den sanne öfwerstepresten, den sanne profeten, den sanne konungen, det sanna påskalammet, stod der midt ibland sitt folk, att Han, den sanne, står midt ibland oß ännu i dag med sanningen, såsom det ljus, i hwilket wi kunna se och lära känna allt — Gud, oß sjelfwa, werlden, menniskorna, wägen till Gud, ja allt — sådant det werkligen är! Ja, i Jesus, i Hans ord, äfwen i detta ord om Honom såsom sanningen, möter oß ljuset, och wi ställas ej mindre än judarne och Pilatus inför Honom. Och, så ofta Hans ord kommer till oß och Hans Ande nalkas oß, så är det **wi**, som stå inför sanningen, snarare än att sanningen står inför oß; ty i sjelfwa werket war det mera Pilatus, som stod inför Jesus, än Jesus inför Pilatus. Det war mera Pilati sak — hans ewiga frälsnings-sak — som afgjordes af Jesus, af Pilati eget förhållande till Jesus, än Jesu sak som afgjordes af Pilatus eller af Jesu swar och förhållande inför honom. Så är det ock ännu i dag mera wår sak, wårt ewiga wäl, som kommer till afgörande genom det sätt, hwarpå wi förhålla oß emot sanningen i Jesus, än att Hans sak och sanning skulle afgöras af oß. Ty sanningen är nu kommen i werlden; sanningens konung är kommen. Han blifwer det Han är, wi må nu göra med Honom såsom judarne och Pilatus gjorde, eller såsom Hans lärjungar. Derpå beror wårt wäl eller we, men sanningen beror ej deraf.

II.

Akta wi nu på, huru den i werlden komna sanningen mottages, så ter sig en sorglig syn, lika sorglig, som den texten wisar oß, derutinnan nemligen, att så många menniskor förhålla sanningen. Derom wittnar Paulus i Rom. 1: 18: **Guds wrede af himmelen warder uppenbar öfwer all menniskornas ogudaktighet och orättfärdighet, de der förhålla sanningen i orättfärdighet.**

Sanningen förhålles utaf dem, som redan **hafwa** den, såsom af judarne, i **skrymteri.**

Judarne hade sanningen. Den war dem betrodd. De

hade formen af det, som wetandes och rätt war i lagen, så att de lärde och underwisade andra. Och dock förhöllo de den. Den fick ej blifwa en sanning för deras inre, ej bewisa sig såsom sanning i deras hjertan. Uti det yttre fasthöllo de och ifrade de för den, nitälskade för och berömde sig af den; ja, med denna blotta kunskap om sanningen, detta endast yttre åberopande af den, wände de sig emot Honom, som war sjelfwa sanningen, och wärjde sig, när Han bestraffande, upplysande och frigörande wände sig till deras samweten. Judarne wille icke ingå i hedningens, Pilati, hus, emedan de derigenom skulle blifwa orenade och icke kunna hålla påska. War detta i och för sig icke något orätt, så blef dock deras sätt att gå tillwäga skrymtaktigt, då de lade så stor wigt på en sådan sak, under det att de förkastade det sanna påskalammet, den sanna reningen från synderna och drogo öfwer sig Christi dyra blod.

O, huru förhålles icke ännu i dag sanningen på samma sätt i skrymteri! Man wet, man känner, man ifrar för sanningen, för deß bokstaf, deß form, ända in uti det minsta, när det gäller bekännelsen i läran, i kunskapen, men **emot** sanningen, när det gäller deß förwerkligande i lifwet, när den upplysande och straffande tränger in på hjertat.

Sanningen förhålles af dessa, som ega den, widare genom **förutfattade meningar.** Judarne hade efter sitt sinne uppgjort sig en bild af den kommande Messias. Der låg uti deras föreställning om Honom, såsom befriare från yttre förtryck, en wiß sanning. Han skulle ju förlossa sitt folk; men på en helt annan wäg och på ett helt annat sätt, än de tänkte sig det, — på en andelig wäg. Detta wille de i sina köttsliga föreställningar icke fatta. När Herren derföre kom att göra dem rättsligen frie, så förhöllo de sanningen genom sina förutfattade meningar. **Wi äro Abrahams barn och hafwa aldrig någons trälar warit,** sade de. Och nu till slut, då Han bekänner sig såsom konung, förhålla de sanningen lika mycket som hedningen Pilatus, ja än mer. De förkasta sin konung: **Wi hafwa ingen konung utan kejsaren.** — Så göra menniskor sig ännu i dag en bild af Christus och christendom efter sitt eget sinne. Man will hafwa både en Christus och en christendom, men märk

wäl, en sådan, som stämmer öfwerens med ens eget sinne och wilja, som lämpar sig efter det jordiska och köttsliga sinnet. Huru många sådana falska föreställningar och förutfattade meningar äro ej gängse ibland werldsmenniskorna, ja delwis också ibland dem, som wilja tillhöra Herren, om än hos dessa framträdande i finare form? Så och så skall det nu wara med Herrens wägar och werk, ty så önskar man, att det skall wara, och så har man kanske hört och lärt det; så och så skall det och det ordet förstås och icke annorlunda. När nu Herren, som icke rättar sig efter wårt sinne, går **sina** wägar och werkar sitt werk; när nu Han gör sin hela fulla sanning gällande; när Han genom sina tjenare i ordets predikan eller genom sina werkningar i menniskors samweten wisar sanningen från en annan sida; då är man på förhand intagen deremot, man will icke, att det skall wara så; så kommer man då att wända sig **emot** sanningen, under det att man åberopar en sida af den; så förhåller man den, håller den tillbaka, på grund af de förutfattade meningarne.

Så förhålles sanningen af dem, som ega den. Men den förhålles ock utaf dem, **till hwilka den nu först kommer,** först och främst **genom snöd likgiltighet.**

Den i Christus uppenbarade sanningen hade aldrig förr kommit Pilatus så nära som nu. Han måste, om än blott för sitt embetes skull, inlåta sig med den, ransaka angående den. I sitt samwete förnimmer Pilatus, att den som står inför honom, är oskyldig; han kunde sålunda också förstå, att denne talade sanning, såsom Herren sjelf inför honom betygar. Sanningen söker Pilatus, tränger sig honom in på lifwet. Pilatus frågar: **Är du judarnes Konung?** Jesus swarar: **Säger du detta af dig sjelf, eller hafwa andra sagt dig det om Mig?** och will dermed, att han för egen del skall afgöra, att han skall för sin egen person fråga, ty sanningen will alltid blifwa personlig, d. w. s. när den kommer till dig, will den, att du skall fråga efter den för din egen del. Men se nu, huru Pilatus wänder sig bort och håller sanningen ifrån sig. Han säger: **Icke är jag en jude; ditt folk och de öfwerste presterne hafwa Dig mig öfwerantwardat. Hwad hafwer Du**

gjort? Likasom wille han säga: För egen del frågar jag icke efter allt detta, mig personligen rör det icke. Jag frågar, derför att jag måste fråga. Huru ofta bete wi arma menniskor oß icke på samma sätt emot sanningen, när den så trofast kommer och söker oß? Wi undgå icke att komma i beröring med sanningen. På tusende sätt och wägar kommer den till oß och ställer sig inför oß, ty såsom ett med kärleken, är äfwen sanningen uppfinningsrik. Utan att wi sjelfwe wilja eller weta det, hafwa wi sanningen inför oß. Wi mena, att det endast gäller att döma öfwer den, gifwa wårt utlåtande om den, och så intet widare. Men Herren menar det annorlunda. Han spörjer oß derunder: "Hwad tänker du? Hwad är du? Huru har du det med afseende på denna sak? Hwad betyder denna sanning för ditt hjerta?" Men likgiltiga wända wi oß ofta bort, blanda bort saken, på det att sanningen icke skall blifwa allt för närgående.

Eller: man war icke alldeles likgiltig; man wille kanske gerna weta, huru det werkligen förhåller sig med sanningens sak. Der trängde kanske ur det inre fram en fråga liknande Pilati: Hwad är sanning? Men man **trodde** ej på sanningen. Man frågade wäl, men mera i ett slags **mißtröstan om sanningen**, och derföre hade man, såsom Pilatus, icke lust, gaf sig icke heller tid att afwakta swaret af Herren på en sådan fråga. Pilatus gick, sedan han frågat Herren: **Hwad är sanning?** genast ut till judarne. Huru wanligt är icke detta, att man så i **otro** wänder sig från sanningen och icke will höra deß eget swar! Likasom det på den tiden kommit derhän med hedningarne, att ingen rätt trodde på någonting; så har det ock kommit derhän bland så många inom Christenheten, att de ej tro något. Samwetet frågar wäl: hwad är sanning? Men man tror ej att någon sådan kan finnas. Man spörjer efter den i förbigående, men wänder den snart igen ryggen och will icke inwänta det swar, som Herren skulle gifwa, om man af Hans mun sökte det i Hans ord under bön om sanningens ande.

Ja, sjelfwa Guds folk är under sådana tider i stor fara att i otro förhålla sanningen. När det från många olika håll ropas: "Här är sanning!", så må wäl detta framkalla frågan:

Hwad är sanning? Så spörjes ock ofta bland Guds folk. Men månne man icke ofta gör i någon mån såsom Pilatus, d. ä. frågar i förbigående? Emedan man icke tror på sanningen, emedan man i hemlighet mißtröstar om att bland de hwarandra korsande meningarne lära känna sjelfwa sanningen, så ger man sig icke tid att afwakta upplysning och swar af Herrens egen mun, wårdar sig icke om att troget ransaka skrifterna under ihållande bön om Guds helige Ande; utan man går, såsom Pilatus, ut till folket, och så blir snart folkets, flertalets röst afgörande. Så blef sanningen förhållen i otro och mißtro och fick icke göra sig känd. — Eller man trodde i wiß mån på sanningen; den bewisade sig såsom sanning i samwetet; man war öfwertygad om det rätta, t. ex. deri, att man skall omwända sig, göra allwar med sin salighetssak; äfwen utifrån saknades icke bekräftelser på sanningen; och likwäl förhöll man den och gaf den till spillo af **menniskofruktan eller lust att behaga menniskor.** — Så war det med Pilatus. För hans samwetes domstol stod Jesus oskyldig; det betygar han sjelf, det betygar hans hustru enligt den dröm, hon haft. Men å ena sidan fruktar Pilatus kejsaren, å den andra will han tillfredsställa folket, och så uppoffrar han sanningen. — Icke är nu detta något så alldeles sällsynt. Huru ofta fick man icke en inre öfwertygelse om sanningen! Den wann genklang uti ens inre och gång på gång stadfästades den genom yttre förhållanden och omständigheter. Man wille gifwa den rätt. Man wille ställa sig på deß sida, men icke helt; ty man fruktade menniskorna mer än Gud, man wille göra **dem** tillfreds, icke stöta sig med dem, med deras åsigter och bruk o. s. w. Och så blef det till slut ingen annan utwäg än att offra sanningen, samwetet och allt heligt för menniskors skull.

Texten förehåller oß ännu en bild af dem, som förhålla sanningen. Uti Herodes se wi nemligen en bild utaf dem, som i **lättsinnets orättfärdighet** affärda sanningen, då den kommer till dem. Herodes hade i lång tid haft åstundan till att se Herren; ty han hade mycket hört om Honom, och hoppades få se något tecken göras af Honom. Derföre blef han nu glad, då Pilatus försände Jesus till honom. Här stod nu

äter sanningen inför menniskor, men tyst, bunden, förstummad och på sådant sätt förhållen. — Och huru skulle den här kunnat öppna sin mun för dessa "af andelösa njutningar, werldslighet och förströelse utmattade sinnen"? Herodes frågade Jesus om många stycken, men Han swarade intet. Slutet härpå blef, att **Herodes med hans folk föraktade Honom, och begabbade Honom, och klädde Honom uti ett hwitt kläde, och sände Honom igen till Pilatus,** och att Herodes med sitt folk således icke fingo höra ett sanningens ord, emedan de sjelfwe i lättsinne förhöllo den. — Ack, det gifwes menniskor nog, hwilka taga det helt godmodigt med christendomen, såsom med allt annat. De hålla den oskadlig och de christna för oskyldiga, wälmenande menniskor, hwilka för ingenting göra sig mycket beswär, förgäfwes försaka detta lifwets njutningar. Men sådana sinnen kunna dock snart wända sig till begabberi och bruka Christus och Hans sak, såsom de i sitt lättsinne bruka allt annat, till förlustelse och förströelse. Inför dem tiger sanningen. Med sitt lättsinne hålla de deß mun tillyckt.

III.

Den, som är af sanningen, han hörer min röst, säger Jesus. Den är af sanningen, som icke håller tillbaka, trycker eller tystar ned sanningen i samwetet, utan gifwer den luft, lemnar den rum och gifwer den gehör. En sådan menniska hörer ock Jesu röst. Sådana woro Jesu lärjungar. De woro icke frie från allt hwad förutfattade meningar och sådant mera heter; men i sitt innersta woro de af sanningen. Den, som är af sanningen, nöjer sig icke med sanningens form och bokstaf, ej med att läsa och höra sanningens ord, utan han will hafwa, känna, erfara sanningen sjelf. Den, som är af sanningen, will icke på förhand fatta eller behålla någon egen mening, innan sanningen sjelf talat, wore den meningen än så kär, än så länge hyst, wore den än de allra flestes; utan han will weta sanningen. Den, som är af sanningen, frågar efter den, icke för det han måste göra det på embetets wägnar, eller af annan yttre orsak, utan emedan han för egen del will weta, lära, öfwa, göra sanningen. Den som är af sanningen, han har

förtroende till den, lyßnar till deß wissa swar på hjertats frågor och will icke uppoffra den för andras meningar. Den som så är af sanningen, han hör Jesu röst; den will Han höra i sanningens ord; den will han höra bland de många olika meningarna; den will han höra för egen del; den will han höra för att kunna följa Jesus. Den får han ock höra. Den får han höra, när Herren Jesus kallar honom till sig; den får han höra, när Herren wisar honom hans synd; den får han isynnerhet höra, när Jesus förklarar sin nåd och kärlek. Så lyder då denna röst: **Dina synder förlåtas dig, gack med frid! Såsom Fadren hafwer älskat Mig, så hafwer Jag ock älskat eder; blifwen i min kärlek. Ingen hafwer större kärlek, än att han låter sitt lif för sina wänner.** Jesu röst hör han så sägande: **Hwilken Mig efterfölja will, han tage sitt kors uppå sig och följe Mig.** I frestelsen hörer han: **Si satan hafwer begärt dig.** I nöden: **Det är Jag, war icke förfärad!** Och i döden känner Han den rösten och säger: **Det är min wäns röst!** Så blifwer då sanningen äfwen anammad och deß röst hörd i denna werld, der den af så många förhålles. Må nu du och jag, k. åh., se till, att wi icke finnas bland dem, som förhålla sanningen i orättfärdighet, ty då komma wi, antingen wi wilja det eller icke, att på det ena eller andra sättet, som denna passionstext har wisat oß det, förneka och förkasta den Herren, som oß köpt hafwer. O nej, må wi i stället anamma kärlek till sanningen, att wi måtte salige warda, och med Johannes kunna instämma: **Wi wete, att wi ärom af Gudi, och hela werlden är stadd i det onda. Men wi wete, att Guds Son är kommen, och hafwer gifwit oß sinne, att wi kännom den sanne, och ärom i den sanne, i Hans Son Jesu Christo; denne är sanner Gud, och det ewiga lifwet.** (1 Joh. 5: 19, 20.)

Herre, Du hafwer lust till sanningen, som i det fördolda ligger; gif ock mig lust och kärlek till sanningen, att jag alltid måtte höra och följa din röst. Mitt hjerta är argt och illfundigt, men wärdes Du med din sanning wara mig nära och i nåd taga Dig mig an. Låt mig icke komma på skam, ty jag förtröstar uppå Dig. Amen.

18.

Passionspredikan på Onsdagen i Dymmelweckan.

Då kallade Pilatus tillhopa de öfwerste presterna och föreståndarne och folket, och sade till dem: I hafwen antwardat mig denne mannen, såsom den der hafwer förwändt folket; och si, jag hafwer förhört Honom i eder närwaro, och finner dock ingen af de ogerningar med denne mannen, som I anklagen Honom före, och ej heller Herodes; ty jag försände eder till Honom. Och si! man kunde icke komma på Honom med det döden wärdt är; derföre will jag näpsan och släppan.

Men wid högtiden plägade landshöfdingen gifwa folket en fånge lös, hwilken de helst begärde. Och hade han på den tiden en beryktad fånge, nemligen en röfware, som hette Barabbas, hwilken gripen war och låg i fängelse med några, de der ett upplopp hade gjort, och hade uti upploppet bedrifwit ett dråp. Då gick folket ut och begynte bedja, att han skulle göra dem, som hans plägsed alltid war. Swarade Pilatus, sägande: I hafwen sedwänja, att jag skall gifwa eder en lös om påska. Hwilken wiljen I, att jag skall gifwa eder lös, Barabbas, eller Jesus, judarnes konung, som kallas Christus? Ty han wißte, att de öfwerste presterna hade utaf afund Honom öfwerantwardat. Men de öfwerste presterna och de äldste ingåfwo folket, att de skulle begära Barabbas och förgöra Jesus. Då ropade hela hopen och sade: Tag denne af wägen, och gif oß Barabbas lös. Åter talade Pilatus till dem, och wille gifwa Honom lös. Hwad skall jag då göra med Jesus, den I kallen judarnes konung? Då ropade alle: Korsfäst Honom! Då sade han tredje gången till dem: Hwad hafwer Han då illa gjort? Jag finner ingen dödssak med Honom; derföre will jag näpsan och släppan. Men de lågo åt med stort rop, och begärde, att Han skulle korsfästas. Och deras och de öfwerste presternas rop wardt allt mer och mer.

Då tog Pilatus Jesus, och hudflängde Honom; men landshöfdingens krigsknektar togo Jesus till sig på rådhuset, och församlade hela skaran kring Honom och afklädde Honom, och klädde på Honom en purpurmantel, och wredo samman en törnekrona, och satte på Hans hufwud, och satte Honom en rö uti Hans högra hand, och böjde knä för Honom, och begabbade Honom, och begynte till att helsa Honom, sägande: Hell judarnes Konung! och spottade på Honom, och gåfwo Honom kindpustar, och togo rö och slogo dermed Hans hufwud.

Då gick åter Pilatus ut, och sade till dem: Si, jag hafwer Honom

ut till eder, att I förstå stolen, att jag finner ingen sak med Honom. Då gick Jesus ut, och bar en törnekrona och ett purpurkläde. Och han sade till dem: Si menniskan! När de öfwerste presterne och tjenarne sågo Honom, ropade de och sade: Korsfäst! Korsfäst! Pilatus sade till dem: Tager I Honom och korsfäster; ty jag finner ingen sak med Honom. Judarne swarade honom: Wi hafwe lag, och efter wår lag skall Han dö, ty Han hafwer gjort Sig till Guds Son.

Då Pilatus hörde det talet, fruktade han ännu mer, och gick åter in i rådhuset och sade till Jesus: Hwadan är du? Jesus swarade honom intet. Då sade Pilatus till Honom: Talar Du icke med Mig? Wet Du icke, att Jag hafwer makt att korsfästa Dig, och hafwer makt att släppa Dig? Jesus swarade: Du hade ingen makt öfwer Mig, wore hon dig icke gifwen ofwanifrån; för den skull hafwer han större synd, som Mig hafwer dig öfwerantwardat. Och ifrån den tiden sökte Pilatus efter att gifwa Honom lös; men judarne ropade och sade: Gifwer du Honom lös, så är du icke kejsarens wän; ty den, som gör sig till konung, han är emot kejsaren.

När Pilatus hörde det talet, hade han Jesus ut, och satte sig på domstolen, på det rum, som kallas Lithostrotos, på ebreiska Gabbatha. Och det war påskatillredelsedag, wid sjette timman. Och när Han satt på domstolen, sände hans hustru till honom, och lät säga honom: Befatta dig icke med denne rättfärdige man; jag hafwer mycket lidit i dag i sömnen för Hans skull.

Då sade han till judarne: Si eder konung! Då ropade de: Tag bort, tag bort, korsfäst Honom! Pilatus sade till dem: Skall jag korsfästa eder konung? Swarade öfwerste presterna: Wi hafwe ingen konung, utan kejsaren. Men när Pilatus såg, att han intet kunde uträtta, utan sorlet blef alltmer, wille han då göra folket till wiljes och dömde, att ske skulle, som de begärde. Och han tog watten och twådde sina händer för folket, och sade: Oskyldig är jag i denne rättfärdige mannens blod. I mågen se eder derom. Då swarade folket och sade: Hans blod komme öfwer oß och wåra barn! Då gaf han dem Barabbam lös, den i fängelset satt war för upploppet och dråpets skull, som de begärt hade. Men Jesus öfwerantwardade han, efter deras wilja till att korsfästas.

Då Jesus gick ut, bärande törnekrona och purpurkläde, sade Pilatus till judarne: **Si menniskan!** Likasom Caiphas förut fått uttala ett profetiskt ord: **Det är nyttigt, att en man dör för folket;** så får nu ock den andre af Jesu domare, Pilatus, uttala ett ord, mera öfwerensstämmande med hans ställning, såsom hedning, ett ord så djupt och af så omfattande betydelse, att det erbjuder ett rikt ämne för wåra betraktelser. **Si menniskan!** så tillropas oß ännu denna afton. Och hwad

skulle wäl ligga oß närmare på dessa dagar, än att stanna för och behjerta Pilati-ordet:

Si menniskan!

I.

Si menniskan — den fallna menniskan, menniskan i hennes förnedring!

Wilja wi se menniskan i hennes sanna gestalt, sådan hon werkligen är, så skola wi akta uppå, hurudan hon wisar sig inför och i sitt förhållande till Herren Jesus. Wi arme menniskor göra oß i wår inbilskhet höga föreställningar om oß sjelfwa och wår ställning till Gud. Dessa falska föreställningar kunna fortfara, så länge man håller sig på afstånd från Gud och icke träder med Honom i närmare beröring. Men låt Gud komma menniskan nära och menniskan Gud nära, så skall det snart wisa sig, hurudan hon är. Detta wisar passionshistorien allra tydligast. Ty det är ju, k. åh., något märkeligt, att just kring den lidande Frälsaren samla sig menniskor, hwilka hwar för sig afspegla **wår** bild från olika sidor, sådan den ter sig hos olika menniskor. Såsom all menniskornas synd likasom samlar sig kring Herren Jesus, så är Han ock i sitt lidande omgifwen af alla slags syndare, alla hwar för sig företrädande oß, så att, om wi wilja, wi i dem kunna igenkänna oß sjelfwa.

Ja, icke nog härmed. Just emedan Herren Jesus å ena sidan företräder menniskor och bär deras synd; just emedan å andra sidan deras innersta förhållande till Gud, deras synd, måste komma i dagen, då de stå inför Honom, som är Guds bild på jorden; så kommer ock wår synd, wår bild att öfwerflyttas på Honom, så kommer Han att framstå i wår skepnad efter den yttre företeelsen, så får Han intaga den ställning, som höfdes oß, så att Han blir föraktad, slagen o. s. w. Låtom oß då akta på några af de personer, som möta oß i den upplästa passionstexten, att wi måtte i dem igenkänna oß sjelfwa. Se då den fallna menniskan, **såsom en mot Gud upprorisk menniska!**

Det är ju märkwärdigt, att den ogerningsman, mellan hwilken och Herren Jesus judarne hafwa att wälja, denne Barabbas, just är en röfware, **hwilken gripen war och låg fången med några, de der ett upplopp hade gjort och hade i upploppet bedrifwit ett dråp.** Hwad äro wäl wi annat än **röfware,** som ifrån begynnelsen alltjemt röfwat från Gud Hans ära? Eller hwad är det wäl du gör, o menniska, då du will wara din egen och tillegnar dig det, som tillkommer Gud allena? Hwad är din egenrättfärdighet, hwad är din sjelfwiskhet, ditt sjelfförtroende, din egenwilja, din sjelfberömmelse, din egenkärlek, ditt högmod — hwad är det annat än ett rofferi, ett röfwande från Gud af Hans ära, hwarmed du tager **ifrån Honom** och tillegnar **dig** det, som är **Hans?** Men hwad är åter detta röfwande från Gud, om icke ett **uppror** emot Honom? Ett uppror ligger i det **köttsliga sinnets fiendskap emot Gud, ty det är icke Guds lag underdånigt, kan det icke heller.** Ja, wi äro mot Gud upproriska menniskor, som skulle wilja sätta Honom af Hans thron, om wi det förmådde. Hwarje enskild synd är en yttring af detta uppror. När du icke fruktar, icke älskar, icke tror och litar på Gud öfwer allting, då är detta uppror. Hwarje hjertats afwikelse, hwarje olydnad är uppror, ty der ligger uti allt detta ett: "Wi wilja icke att denne skall råda öfwer oß!"

Synes detta wara för mycket sagdt, så låtom oß blott närmare se till, huru man förhåller sig mot Gud uti Hans helige Son, såsom passionstexten det framställer. Snart skola wi då finna att det werkligen så är. Jesus och Barabbas ställas i walet. Jesus skall korsfästas, Barabbas gifwas lös. Så wäljer man i upproriskt sinne. Apostelen Petrus ser just uti denna tilldragelse ett uttryck af det köttsliga sinnets fiendskap emot Gud. **I öfwerantwardaden Hans Son och förnekaden Honom inför Pilatus, då han dömde att Han skulle gifwas lös. Men I förnekaden den Helige och Rättfärdige; och báden att mandråparen skulle gifwas eder. Och liffens förste dråpen I.** (Ap. G. 3: 13—15.) Uti hela judarnes förhållande se wi sålunda menniskors upproriska wäsende, i hwilket wi förneka den Helige, men utbedja oß mandråparen,

rasa emot Gud uti Hans renaste och fullaste uppenbarelse uti Sonen, afsäga oß Herren såsom konung: **wi hafwe ingen konung utan kejsaren!** Och huru se wi icke i Pilatus sjelf menniskan uppresande sig emot Gud uti sitt samwete, afskuddande sig det band, som der ännu binder henne wid Gud? Han förråder Gud, sanningen, samwetet, utaf menniskofruktan och menniskobehagsamhet, fruktar kejsaren, will behaga folket och göra det tillfreds — resande sig emot Gud. Och så slutar äfwen detta menniskors uppror emot Gud med ett **dråp. Lifsens förste dråpen** J. Käre åh.! Känner du icke igen dig uti dessa bilder? Har du intet gemensamt med honom, som röfwat? Har du intet gemensamt med detta folk, som förnekar den Helige, som frånsäger sig Herren såsom konung? Har du intet gemensamt med honom, som offrar öfwertygelse, sanning, samwete, och dermed Christus och i Honom Gud, af fruktan för menniskors omdöme eller af begär att winna deras bifall? Skulle du än hos dig icke igenkänna de allra gröfsta yttringarne af detta mot Gud upproriska wäsende, så eftersinna dock, om det icke hos dig återkommer uti en finare gestalt. Och om detta wäsende hos dig icke skulle wara **rådande,** emedan du i din **ande** blifwit Gud underdånig, så eftersinna dock, om du icke likwäl igenfinner det uti det **köttets** wäsende, som för dig ingalunda lärer wara främmande. — Allt **det** är upproriskt wäsende, som icke är Herren underdånigt. Och **då** är der uppror, ware sig i ditt innersta, i din ande, eller om icke der, så åtminstone uti ditt kött, när och i samma mån som Gud icke är allt i dig och för dig eller när du sjelf, utan Gud will något wara, hafwa och göra.

Men se då widare den fallna emot Gud upproriska menniskans **lott**; se, hwad som tillkommer henne såsom sådan; se, hwad som redan nu och ewigt skall blifwa hennes del, om hon icke återwänder från sitt upproriska sinne. Se, allt detta kan du förstå, om du aktar på din lidande Frälsare! Ty se, Han behandlas just så, som wore **Han** den mot Gud och menniskor upproriske. Han dömes såsom sådan. Med Honom handlar också Gud i sin dom, som wore Han en ogerningsman, emedan Han trädt in ibland de upproriske och bär deras synd. Och

det du nu ser wederfaras **Honom**, se, det är din lott, det är något af denna dom, som redan nu på wißt sätt träffar dig i andelig måtto, och som ewigt måste hafwa blifwit din del, om Herren Jesus icke blifwit din Frälsare.

Se då i Honom bilden af den fallna menniskan — utblottad och afklädd, utblottad på och saknande all berömmelse för Gud eller Guds herrlighet, afklädd sin herrliga drägt, såsom Guds bild. Wißt kan hon ju ännu skyla sig med en egen rättfärdighet inför menniskor; men ack, inför Gud är hon **jämmerlig och blind och naken.** Till spott och hån bär Jesus en purpurmantel, emedan du till spott och hån will något wara inför Gud, ändock du intet är. Och hwilket utblottande och afklädande är icke att wänta för den, som med fortsatt egenrättfärdighet och obotfärdighet står Gud emot, när Han en gång från en sådan menniska skall taga **allt!**

Se i Honom bilden af den fallna menniskan, midt i sitt uppror, wanmäktig, med ett rö i sin hand i stället för konungaspira! Se der din bild! Du war ämnad att konungsligt herrska öfwer all Guds skapelse. Men du är fallen. Och nu har du blott en rö uti din hand; wanmäktig är du blifwen genom synden, wanmäktig gent emot dina sinnen, dina lustar och på wißt sätt gent emot hela den yttre werlden, och detta under det du menar dig wara herre och herrska. Se der din Frälsare stående med en rö i sin hand för din skull. — O, hwilken smädefull wanmakt wäntar icke den, som ej här lär att **hylla Sonen!**

Se i Honom menniskan, den fallna, upproriska menniskan, se henne med förbannelsens och wanärans tecken. Ja, **Han** är törnekrönt, krönt med förbannelsens törnen för wåra synders skull, och till spott och hån bär Han en krona, sådan den höfwes oß; ty förbannelse är hwad Guds lag uttalar öfwer **hwar och en, som icke blifwer wid allt det, som i lagen skrifwet står, så att han det gör.** Dessa förbannelsens törnen skall man finna i äfwen den yppersta ärekrans, om icke själen genom Christus blifwit förlossad från lagens förbannelse; ja, på alla wåra wägar wäxer något af dessa törnen, som såra den enes fötter såwäl som den andres. Se der den fallna menniskan!

Käre åh.! Känner du nu igen din bild? Förstår du,

har du erfarit, hwilken menniska **du** är? Det låter sig då med smärta kännas i din hela warelse; då kan du ej annat än sucka wid dig sjelf och öfwer dig sjelf och längta att blifwa en annan menniska. Till den, som så med smärta känner sin synd och längtar efter att blifwa en ny menniska, säga wi då widare:

II.

Si menniskan — i den menniskan Jesus upprättad och upphöjd!

Huru gerna wänder sig icke blicken till Honom, wår Frälsare, sedan wi med allwar fästat den på oß sjelfwa! Huru gerna hwilar icke ögat på Honom, som i sig företer en så helt annan bild af menniskan! Huru finner icke sinnet ro wid beskådandet af Honom! Huru blir Han icke, just under ett sådant hjertebeskådande, en spis, en mättnad, för den, som hungrar och törstar efter rättfärdighet! Ty Han är ju icke blott en menniska såsom andra, dertill en sann, ren, helig, sin bestämmelse motswarande menniska; utan Han är menniskones Son, d. ä. den **ene**, som står der för de andra, utförande den förlorade menniskans förlorade sak. Derföre, när wi se **Honom**, så se wi ock **menniskan**, sådan hon i **Christus** framstår inför Gud och sådan hon i **Christus** och **genom Honom** kan och skall blifwa.

Si menniskan! Så må wi då med skäl tillropa hwar och en af sina synder betungad och med sitt elände arbetande själ, nu då Christi lidande stiger till sin höjd, nu då wi äro samlade kring den lidande Frälsaren, att det stund för stund må ljuda i wårt hjerta: Si menniskan! Ja, se i Honom den annars upproriska, mot Gud sig uppresande menniskan, underdånig, böjande sig under Guds bud, wilja, skickelse och dom, ja, under det swåraste lidande, och detta utan knot. Se, huru underdånig Han är Fadren, äfwen då det gäller att dricka den bittraste kalk! Se, huru stilla Han böjer sitt hufwud under törnekronan, bärande förbannelsen för oß! Se, huru tålig och undergifwen, äfwen då, när oförtjenad försmädelse drabbar Honom! Se, huru Han icke **wänder sitt ansigte från dem,**

som Honom slå, eller sitt kindben från dem, som Honom rycka — i lydnad för sin Fader!

Se i Honom den annars mot Gud fiendtliga, från Gud sig bortwändande menniskan, i kärleken till Gud fördragande allt.

Se den menniska, som annars af menniskofruktan eller menniskobehagsamhet uppoffrar allt, sanning, samwete och Gud, se henne i Christus för sanningen och Gud uppoffra allt, ända intill lifwet.

Se, sådan är den menniskan Christus Jesus! Sådan har Han framstält sig för Gud — för oß, och dermed åt oß återwunnit rättfärdighet, lif och ära. Och så få wi nu åter se menniskan i Christus upprättad, frälsad, upphöjd.

Ja, i Christus har den utblottade, all rättfärdighet och herrlighet inför Gud afklädda menniskan återwunnit rättfärdighet. Jesus Christus är worden wår rättfärdighet. Der Han utbreder öfwer en menniska sin purpurmantel, är hon klädd uti den yppersta klädningen, rättfärdig för Gud. **Ty wi hålle det så före, att menniskan warder rättfärdig icke genom lagens gerningar, utan genom trona på Jesum Christum. Ty den der af ingen synd wißte, Honom hafwer Gud för oß gjort till synd, på det wi skulle warda Guds rättfärdighet genom Honom. Så warda wi rättfärdige utan förskyllan, af Hans nåd, genom den förloßning, som i Christo Jesu skedd är.** (Rom. 3: 24.) Men allena i **tron** är det, som en menniska kan se sig i Christo rättfärdig.

I och genom Christus har den under syndens wälde wanmäktiga menniskan blifwit upprättad och återstäld till sin ursprungliga makt och wälde, att herrska, icke i sjelfwiskhet, ty i den beherrskas man, utan i kärleken. **Jesus Christus, den oß älskat hafwer och twagit oß af wåra synder med sitt blod,** Han gör oß genom tron och kärleken till **konungar och prester för Gudi och sinom Fader.** (Uppenb. 1: 5.) Ja, der en menniska kommit in **under nåden**, under Christi nådes hägn, **der skall synden icke mera wäldig wara öfwer henne,** (Rom. 6: 14.), icke heller döden. **Utan om döden hafwer för ens synds skull wäldig warit genom en, mycket mer skola de, som**

undfå nådens och gåfwans fullhet till rättfärdighet, wara wälдige i lifwet genom en. (Rom. 5: 12.) Derwid håller sig tron med blicken fästad på Jesus Christus, **som den ena menniskan war i nåden.**

I Christo Jesu är den fallna menniskan upphöjd till ära och wälsignelse. Midt under förbannelsen war dock Christus den wälsignade och midt under smäleken den i himlen ärade. Så får ock för Hans skull den troende menniskan ärfwa wälsignelse och ära. **Du skall låta Honom en liten tid af Gudi öfwergifwen warda; men med äro och herrlighet skall du kröna Honom. Du skall göra Honom till en Herre öfwer dina händers werk.** (Rom. 8: 6, 7.) Derwid håller sig tron och hoppet, under förnedring och smälek, med blicken fästad på Jesus Christus, **som för dödens lidandes skull krönes med ära och pris.**

Så, k. åh.! hafwa wi fått kasta en blick på menniskan, på den fallna, men ock på den i Herren Jesus upprättade menniskan. Ack, att den blicken måtte hafwa warit en **hjertats** blick, ty då ligger uti den den bästa beredelsen till firande af Jesu döds åminnelse.

Hwad skulle wäl nemligen å ena sidan kunna djupare förkrossa och böja oß ned i stoftet, än om wi fått kasta en blick in uti wårt inre affall, i wårt djupa förderf, i wår stora själaskada genom att i oß sjelfwa igenkänna den fallna menniskan? Skulle icke detta framkalla syndabekännelse af hjertats grund och en djup själens hunger och törst efter rättfärdighet och förening med Frälsaren?

Men framställer sig nu under dessa dagar wår lidande Frälsare för oß; tillropas det oß: Si menniskan Jesus Christus och i Honom den fallna menniskan frälsad; huru skulle icke detta lyfta sinnet och hjertat upp ur stoftet! Huru skulle icke detta komma oß att hasta Honom till möte, som kommer, wälsignad i Herrens namn! Tron ser Honom än, såsom Israeliterne sågo på kopparormen uti öknen. Och åt denna tro gifwer Han sig uti sin heliga nattward, på det att hwad som är i **dig** af den **fallna, förderfwade** menniskan skall förswinna och förgås, och du i och genom Honom warda en frälst, upp=

rättad menniska. Skulle du då icke längta efter Honom, hungrande nalkas Honom, troende anamma Honom?

Så se då menniskan och böj dig djupt i stoftet! Se menniskan Jesus Christus, **som sig sjelf utgifwit för dina synder,** och hasta emot Honom, att du må swepa dig in i Hans purpurmantel, tränga dig in i Hans kraft, genom Honom warda wäldig i lifwet och med Honom ärfwa wälsignelse! Amen.

19.

Skriftetal på Skärthorsdagen.

I Jesu namn!

Då tid war, satte Jesus sig ned, och de tolf apostlar med Honom. Och Han sade till dem: Jag hafwer med mycken åstundan begärat äta detta påskalammet med eder, förr än Jag lider.

Det är evangelisten Lucas, som åt oß bewarat dessa Jesu ord i 22 Kap. 14—15 v. Lärjungarne hade på Jesu tillsägelse tillredt påskalammet för Honom och sig. Då timman war inne, kom Han och satte Sig med de 12 apostlar. Och så lyda nu de ord, med hwilka Han möter dem, inledande denna sista sammanwaro: **Jag hafwer med mycken åstundan begärat äta detta påskalammet med eder, förr än Jag lider.**

Herren säger ej blott, att Han åstundat eller längtat att nu komma tillsamman med lärjungarne; Han tillägger: "med **mycken åstundan begärt**". Det är, som om det menskliga språket ej hade ord, som kunde fullt uttrycka, hwad som i denna stund rörde sig i Jesu själ. Det är icke heller underligt, ty här är ju en **gudomlig** kärlek.

Då wi denna stund, på nattwardens instiftelses dag, äro församlade för att också sitta till bords med Herren Jesus, så kan wäl näppeligen något ord ligga oß närmare, än just det, wi nyß hafwa hört. Så wilja wi då betrakta

Jesu kärleksåstundan i Nattwarden.

I. Hwad innesluter och innebär denna åstundan?

II. Hurn hafwa wi att komma den till möte?

I.

Då Herren Jesus wid den första nattwardsmåltiden med de sina uttrycker sin längtan efter att ännu denna gång få wara tillsamman med dem, så uttalar sig deruti Hans rent menskliga känsla, behofwet utaf den wederqwickelse, som låg uti att ännu en gång få wara tillsamman med dessa få wänner, dessa få, som nära nog woro de ende, hwilka Han wunnit, hwilka förstodo Honom, och hos hwilka der fanns rum för Hans kärlek. Detta uttalar sig tydligen i Hans ord: Jag har längtat äta detta påskalammet — **med eder** — förr än **Jag lider.**

Så går ock Herrens Jesu åstundan i nattwarden ännu i dag derpå ut, att pläga umgänge med de sina. Wäl har Han nu icke behof deraf på samma sätt, som när Han wandrade här nere, oß i alla rent menskliga känslor lik; men i sin kärlek åstundar Han ännu att pläga umgänge och gemenskap med dem, som höra Honom till. Han är ej en för sin brud liknöjd brudgum. Han älskar sin församling och dwäljes gerna med henne. Och såsom Han **gjort henne ren i wattnets bad genom ordet,** så närer och föder Han henne med sitt eget kött och blod i den heliga nattwarden.

War det nu än ett rent menskligt behof, som gaf sig tillkänna uti Herrens åstundan att ännu en gång äta påskalammet med de sina, innan Han skildes från dem; så inneslöt Hans kärleks åstundan dock wida mera. Såsom Israelit, såsom medlem af Guds folk, älskade Han alla de stiftelser, som detta folk hade af sin och Hans Gud. Så älskade Han ock att fira påska. Han hade förut ätit påskalammet med dem, men **denna** påskalamsmåltid innebar något särskildt. Det war det sista **förebildliga** påskalammet, som nu åts. Detta wet Herren. Han wet, att **Han** sjelf skall blifwa det rätta påskalammet, **offradt** för oß. Detta är ju uttaladt uti Hans ord: **förrän** Jag **lider.** Innan nästa dags slut skall Han, **näpst och plågad,** så**som ett lam till slagtning föras.** Men huru kan Han då åstunda och längta efter detta sista påskalam? Det är ju detsamma som att längta efter lidandet? Icke längta **wi** efter

en dag, som skall medföra ett länge wäntadt lidande, en länge fruktad förlust? Nej, wi göra det icke, men Herren gör det. Det är Hans kärlek, som framkallar denna längtan. Han längtar att fullborda Guds råd och wilja, Han längtar efter den stund, som Fadren bestämt, Han längtar efter wår frälsning och förloßning, såsom Moses med hela Israels folk en gång längtade efter den förloßning från Egypten, till åminnelse af hwilken påskahögtiden firades; Han längtar att se sitt folk frälst från deras synder, ändock denna förloßning skall ske genom Hans eget dyra blod.

Denna Hans kärleksåstundan spörja wi ännu, så ofta wi samlas kring Herrens bord. Ty så ofta wi höra de orden: "Wår Herre Jesus Christus i den natt då Han förrådd wardt", så ofta ställes ju Herrens hela sinne, Hans kärleks åstundan att gå i döden för oß, fram för wår själ, att wi måtte betänka, att Han icke blott utgifwit sin lekamen och utgjutit sitt blod till förloßning och syndernas förlåtelse, utan att Han i kärlek **längtat** derefter, emedan Han "med mycken åstundan begärat" wåra själars frälsning.

Men wår Frälsare icke blott åt påskalammet med sina lärjungar, utan Han instiftade just under påskalammets ätande den heliga nattwarden, såsom wi redan hört af passionshistorien. Hans längtan gick således derpå ut, att Han måtte före sin död stifta detta testamente. meddela dem af och så förwara dem **genom** sin kärlek och likasom draga dem in uti denna. Ty **det** är ju kärlekens art, att den will meddela sig åt den älskade, så mycket den får och kan. Den har deraf ett behof. Det ligger uti deß natur. Derföre wille Herren Jesus ej endast utgifwa sig i döden för **alla**, utan ock gifwa sig åt **de sina** på ett särskildt sätt uti den heliga nattwarden. — Lärjungarne hade också nu särskildt ett stort behof af Hans kärlek, ett behof af att, **såsom Han älskat dem, medan Han war med dem i werlden, Han nu ock älskade dem intill ändan.** De hade ett sådant sinne, såsom alla Jesu lärjungar hafwa, att hela werlden icke kunde lemna dem ersättning för Jesus. Ty wid Honom woro de fästade med sin själs begär. Hwad war hela werlden för dem, om de icke mera hade Honom, om

de icke åtnjöte Hans kärlek? — I hwilka faror swäfwade de icke särskildt dessa dagar, då brudgummen togs ifrån dem? Deras inneboende onda, men icke mindre werlden utom dem och denna werldens furste satte dem i fara. Hwem skulle i dessa faror förswara dem? Jesus allena kunde det med sin kärlek. Så säger Han ju ock i sin sista bön: **Medan Jag war med dem i werlden, hafwer Jag förwarat dem.** Genom Hans fortfarande kärlek allena kunde de blifwa förwarade. — Slutligen war deras uppfostran för himmelriket ännu icke på långt när fullbordad. Mycken orenhet lådde ännu wid dem. Mycken köttslighet fanns ännu qwar. Huru skulle de blifwa hulpne från allt detta, om icke genom samma kärlek, som hittills wårdat sig om dem, om icke genom Jesu kärlek? De behöfde dragas helt in och försättas i denna. Af den skulle det, som hos dem ännu fanns qwar af orenhet och köttslighet, bortsmältas och bortrensas. — Allt detta wet Herren. Det är Hans kärleks åstundan att komma detta deras behof af Hans kärlek till möte. Derföre instiftar Han nattwarden.

Herren är densamme. Hans rätte lärjungar hafwa ock ännu samma behof. — De behöfwa en Frälsare, som ständigt är när dem, som älskar dem, ty hela werlden förnöjer dem icke. Utan Honom är hela werlden för dem tom och ödslig. Derföre kommer Han till dem i sin heliga nattward och kungör och meddelar dem utaf sin kärlek, att de skola blifwa i den och tro på den trots all sin synd och owärdighet. Det de lefwa, **lefwa de i Guds Sons tro, att Han älskat dem och gifwit Sig sjelf ut för dem;** denna tro will Han styrka med sin nattward, medelst denna förwissande dem derom, att Han älskat dem så, att Han utgifwit Sig för dem, sitt blod till deras synders förlåtelse. Han åstundar att försätta dem i sin kärlek genom tron. — Så behöfwa de ock förwaras för det onda inom och utom dem och för den onde i werlden. Ty de äro uti icke mindre fara än de förste Hans lärjungar woro. Sig sjelfwe lemnade måste de förgås, förderfwas genom sitt inneboende förderf, dragas bort af werldens lustar och uppslukas af sin fiende djefwulen. Derföre är det Hans kärleks åstundan i nattwarden, att förwara dem genom gemenskapen med

Sig. Han will blifwa i dem såsom de i Honom, på det att sålunda **Den, som är i dem, skall wara större** och mäktigare **än den, som är i werlden.** — Dertill kommer nu ock, att de, som wilja höra Honom till, ej mindre än de förste lärjungarne, ännu icke på långt när äro Honom like. Huru mycket orent, som låder wid dem, känna de nogsamt sjelfwe; Han ser det ännu mera. Men en längtan efter att blifwa Honom lika finnes hos dem, en hunger och törst efter rättfärdighet, som af intet mindre kan stillas, än af likheten med Honom i sinne och wandel. Sådan är **deras** åstundan. Derföre kommer Han, i sin kärleks åstundan, i den heliga nattwarden, för att draga dem in i sin heliga kärlek, att med denna, såsom med en eld, smälta och bränna bort werldens och köttets wäsende och upptända i dem den heliga kärlekens eld, om hwilken Han en gång sade: **Jag är kommen att upptända en eld på jorden; och hwad wille Jag hellre, än att den alla redan brunne!** (Luk. 12: 49.) Se, allt detta, och ännu mycket mera, innesluter Jesu kärleksåstundan i den heliga nattwarden. Huru brinnande är den icke? Den är en glöd och en Herrens låga. Ännu i afton förnimma wi i dessa samma ord det samma sinne, i hwilket Herren en gång uttalade de orden: **Jag hafwer med mycken åstundan begärat äta detta påskalam, denna nattward med eder.**

II.

Huru hafwa wi nu att komma denna Jesu kärleks åstundan i nattwarden till möte? Så må wi wäl fråga, ty huru stor Hans kärlek än är, just derföre, att den är sann, helig kärlek, kan den ju icke owilkorligt werka till wälsignelse; den kan ju till och med blifwa till dom, om den ej med rätt sinne anammas. Bland de lärjungar, som sutto der wid det första nattwardsbordet, war äfwen Judas. Jesu kärleks åstundan gällde äfwen honom i så måtto, att Herren Jesus älskade äfwen hans själ och wille föra honom ut ifrån förderfwet. Men Judas mötte Jesu kärlek med kärlek till synden och wille från denna synd icke låta frälsa sig trots alla warningar.

Derföre hördes snart ett we! — **we den menniskan!** — af Jesu mun öfwer detta förlorade barn. Så blef kärleken wänd i nitälskan **emot** Judas.

Häraf må nu också wi låta warna oß. Kom icke, dyre nattwardsgäst, Herren till möte med ett falskt hjerta, d. w. s. med ett hjerta, som i hemlighet håller med synden! Emedan Jesu kärlek är helig och syftar på syndens borttagande, så kommer den att med nitälskan wända sig **emot** dig, brinnande och såsom en Herrens förtärande låga, **om du will blifwa i werlds- och syndawäsendet eller i någon medweten synd.** Jesu kärlek är på **syndarens** sida **emot synden.** Står du nu på syndens sida, blifwande i den, så träffas du af Herrens nitälskan mot synden i hela den kraft, med hwilken kärleken sökte din frälsning, du träffas af ett we! Derför må du se wäl till, att du icke kommer till nattwardsbordet endast för sedens skull, för dina närmastes skull eller för skenets skull. Om du annars icke frågar widare efter din Frälsare, icke dagligen söker Hans umgänge i ordet och i bönen, utan lefwer utan Gud, utan Jesus i werlden, huru skulle du då till wälsignelse kunna möta Frälsaren i nattwarden? Förstår du icke, att du förråder Honom, och det med kyssande? Och om detta icke nu gör dig oro, en gång skall det komma att stå dig dyrt, att du förrådt menlöst blod.

Men derföre att Jesu kärlek är en helig, från synden frälsande kärlek, så må äfwen du, som will wara en Jesu lärjunge, enligt apostelens förmaning, pröfwa dig sjelf, om du låter Herrens Ande för dig upptäcka och döma allt syndigt wäsende. Du behöfwer icke pröfwa **andra**, men så mycket mera **ditt eget wäsende.** Ty om du icke sjelf dömer dig, så warder du dömd af Herren, **äter och dricker dig sjelf domen.** Denna dom är nemligen intet annat än Jesu heliga kärleks nitälskan mot dem, som göra denna kärlek medwetet och motwilligt motstånd, så att den icke får bewisa sin frälsande kraft.

Har du, käre nattwardsgäst, gått in uti en werklig sjelfpröfning, så har du wisserligen under denna fått se mycket, som förorsakar dig nöd. Du kan då weta med dig inför Herren, att du icke will fasthålla något syndigt wäsende; du kan

weta med dig, att du, i likhet med Petrus, hellre will uppgifwa allt än din del uti Frälsaren. Men å andra sidan känner du ock, huru mycken synd du har, i huru stor fara du för syndens skull står, samt huru mycket der uti dig är, som behöfwer dö, och huru mycket der ännu fattas dig af Jesu sinne. Är det än din åstundan att få blifwa i Jesu kärlek, att genom den blifwa förwarad och af den helgad; kom då i denna din åstundan din Frälsare till möte. Han åstundar ju detsamma som du. Han will ju meddela Sig åt dig, omfatta och genomtränga dig med sin kärlek. Låt icke din myckna synd göra Hans kärlek mißtänkt. Han har ju **älskat dig och gifwit Sig sjelf ut för dig och sitt blod till dina synders förlåtelse.** Kan du då tro, att Han will förmena dig sin kärlek? Låt icke ditt stora förderf förringa Hans kärleks kraft. Lemna dig blott åt densamma. Hwad dig synes omöjligt, det är Hans kärlek mäktig att utföra hos dig och med dig. Hans åstundan efter dig är mäktigare än din efter Honom. Lyft dina ögon upp till Honom och mät Hans nåd, Hans kärlek och deß kraft, icke efter ditt trånga hjertas trånga mått, icke heller efter din kärlek, utan efter hwad Han gjort för dig, när Han gick i döden för dig, efter hwad Han gör med dig, när Han gifwer dig sin lekamen och blod, och efter hwad Han säger, då Han ännu denna afton helsar alla sina lärjungar med de orden: **Jag hafwer med mycken åstundan begärat äta med eder** — denna nattward. Låt helt omfatta dig af Hans kärleks åstundan; gif allt, som i dig är, in uti denna, såsom uti en eld, att det, som **ditt** är, i den elden må uppbrännas och förtäras, och det, som **Hans** är, af den elden i dig upptändas. Blif sedan i denna Hans kärlek! **Om du håller Hans bud,** **främst** af alla kärlekens, så **blifwer du i Hans kärlek.** Och Hans kärleks åstundan skall icke hwila med mindre, än att Han förer dig in i sitt himmelska rike, der Han will hålla en ny nattward med alla sitt rikes barn. Möt Honom i denna tillförsigt, under det du för Honom bekänner din synd:

Jag fattig, syndig menniska . . . .

20.

Ottesångspredikan på Långfredagen.

O, Guds Lam, som borttager werldens synder, fräls oß, milde Herre Gud! O, Guds Lam, som borttager werldens synder, hör oß, milde Herre Gud! O, Guds Lam, som borttager werldens synder, gif oß din frid och wälsignelse!

Joh. 3: 14, 15: **Såsom Moses upphöjde ormen i öknene; alltså måste ock Menniskones Son warda upphöjd. På det, att hwar och en, som tror på Honom, skall icke förgås, utan få ewinnerligt lif.**

Dessa ord talade wår Frälsare till Nicodemus, då denne kommit till Honom om natten. Sedan Herren Jesus nedslagit Nicodemi stolta sinne och hos honom beredt rum för sitt nådesord, hänwisade Han Nicodemus till det, som inom en icke aflägsen framtid skulle ske med Menniskones Son. Såsom en gång Moses i öknen upphöjde kopparormen bland de döende Israeliterna, att de måtte blifwa wid lif genom att se på denne kopparorm; så skulle nu ocksä Menniskones Son upphöjas på korset, på det att hwar och en, som tror på Honom, icke skall förgås, utan få ewinnerligt lif. Det är denna bild, som på Långfredagen träder oß till möte. Kopparormen war ett "tecken" (4 Mos.-B. 21: 8) i dubbelt hänseende: Ett **dödens** tecken, i det att han afbildade de ormar, genom hwilkas bett mycket folk i Israel blef dödt och således wittnade derom, att döden brutit in bland Guds folk; ett **lifwets** tecken, i det att Herren låtit Moses uppresa honom till ett sådant tecken, att hwilken som biten war och såg uppå kopparormen, han skulle blifwa wid lif. Så är ock

Menniskones Son på korset, ett dödens och ett lifwets tecken.

Efter jag all werldslig tanka
Bör i dag ur hågen slå
Och wid korset troget stå:
Hjelp mig, att jag der må samka
Helga droppar af ditt blod,
Som uppfriskar själ och mod.

I.

Menniskones Son på korset är ett dödens tecken, ty — att Han hänger på korset, är ett tecken till att döden herrskar ibland menniskors barn.

Kopparormen, som Moses upphöjde i öknen, war ett tecken till att döden herrskade bland Israels barn; han hade icke annars behöft upphöjas. De hade knorrat mot Herren. Till straff derför hade Han sändt **brännande ormar; de beto folket, så att mycket folk i Israel blef dödt. Så kommo de till Mose och sade: Wi hafwe syndat, att wi emot Herren och emot dig talat hafwe: Bed Herren, att Han tager dessa ormarne ifrån oß! Mose bad för folket. Då sade Herren till Mose: Gör dig en kopparorm, och res honom upp för ett tecken; hwilken som biten är och ser uppå honom, han skall lefwa.** (4 Mos.-B. 21: 5—8.) Ormar hade bitit Israeliterna, en orm af koppar upphöjdes. Så påminte sjelfwa kopparormen om det, som förorsakat de dödliga betten, om det, som hotade att förgöra Israels barn.

Så är Menniskones Son, upphöjd på korset, ett tecken till att död herrskar bland menniskorna. Hwarför skulle Han wäl hänga der på korsets träd, om icke en dödens nöd wore å färde? Genom satans ormbett bära wi alla döden inom oß. **Döden är kommen öfwer alla menniskor, efter de alle syndat hafwa.** (Rom 5: 12.) Synden har såsom ett ormagift genomträngt hela wår natur, alldeles så som ormens gift tränger in i den ormbitnes hela kropp. Kommer icke snar och kraftig hjelp emellan, så måste wi "döden dö". Den andliga

döden har redan lagt sig tung öfwer menniskors själar; i menniskans **kropp** werka dödens krafter; snart kan då den **ewiga** döden gripa oß. Ja, döden herrskar äfwen **der**, hwarest ytan tyckes tyda på lif. Allt detta kan en blick på korset lära oß. Wisserligen wittnar lagens ord otwetydigt om wåra synder och om den skilsmessa från Gud, d. ä. om den **död**, som denna synd medför; en blick omkring oß i denna werld öfwertygar oß derom, att med synden också **syndens lön**, som är **döden**, kommit i werlden, så att döden der **blifwit wäldig**; ja, det köttets sinne, som herrskar bland menniskor, **är** redan döden. (Rom. 8: 6.) Men allra tydligast wisar det sig, att döden herrskar bland menniskors barn, om wi betrakta Menniskones Son på korset, om wi betrakta bilden af den döende Frälsaren. Men döden är ju syndens lön. Hwarför dör då **Han**, som af egen synd intet wißte? Jesus dör, emedan Han bär wåra synder med deras lön — döden. Denna död är så wäldig, att den angriper sjelfwa lifwets Herre. **Ty Den der af ingen synd wißte, Honom hafwer Han för oß gjort till synd.** (2 Cor. 5: 21.) **Wår** död och det, som förorsakar den samma, igenfinna wi således hos Honom. Hans död är derför ett tecken till att döden herrskar bland oß. Så har **bilden**, kopparormens dödsbild och dödstecken, blifwit en förfärande werklighet uti Menniskones Sons död.

Menniskones Son på korset är ett dödens tecken, ty — att Han hänger på korset, är ett tecken, att alla de ibland menniskors barn, som icke genom Honom finna lif, skola dö uti sina synder.

Då kopparormen måste upphöjas, emedan räddning på ingen annan wäg war att finna för den ormbitne Israeliten, så låg deruti äfwen detta, att den, som föraktade det af Gud anwisade medlet till räddning, måste dö. — **I ingen annan,** än i den på korset upphöjde Menniskones Son, **är salighet** eller frälsning från döden. Är nu Han den ende Frälsaren, och tron på Honom den enda utwägen att undgå fördömelse och komma till delaktighet af Hans frälsning, då är Hans kors ett tecken till oundwiklig död för hwar och en, som går Hans kors förbi och i otro föraktar det enda botemedlet emot synden

och deß dödande gift. Såsom Herren Jesus en gång talade till Judarne, så talar Han ännu i dag från sitt kors: **Om I icke tron, att det är Jag, skolen I dö i edra synder.** (Joh. 8: 24.) Tror du icke, att det är Han, det är, att Han är den Han säger sig wara, den ende Frälsaren och syndaborttagaren, så skall du dö i dina synder. Detta samma betygar ännu i dag Christi evangelium. Derföre blifwer det för dem, som förtappade warda, en **döds lukt till döden.** Och när menniskor förarga sig mer på det ordet om korset än på något annat Skriftens ord, kommer det sig icke deraf, att de af detta ord mer än af något annat förstå, att de skola dö i sina synder, då de i sitt hjerta wända sig bort från Menniskones Son på korset?

Så besinna dig då wäl, o menniska, när du i dag träder under Herrens kors, att du icke wänder dig bort från den korsfäste, ty då blifwer Han dig ett dödens tecken. Känn hellre din synd och nöd, att du i Honom måtte finna ett lifwets tecken, ty **detta** är Han ock, och det will Han för dig långt hellre blifwa än ett dödens.

II.

Menniskones Son på korset är ett lifwets tecken, ett tecken till att lifwet är uppenbaradt ibland dödens barn.

Då Moses på Guds befallning upphöjde kopparormen, så war dermed lifwet kommet till och uppenbaradt ibland dödens barn. Så är ock i Christus lifwet uppenbaradt. Det ewiga lifwet, som war när Fadren, har i Honom trädt in bland dem, **som i allt sitt lefwerne måste trälar wara under dödens räddhåga,** för att öfwerwinna och borttaga döden. Wäl synes icke något lif till, då Menniskones Son på korset uppgifwer anden i döden. Det ser snarare ut, som om äfwen här på korset idel död wore å färde. Likasom kopparormen hade en likhet med de ormar, som bitit Israeliterna, så hade ock wår Frälsare tagit på sig **syndelig kötts liknelse** och blifwit **gjord till synd för oß.** "Ehuru Han war oskyldig, så blef Han dock en syndare lik och tog på sig synden, på det Han måtte hjelpa oß, som i sanning äro syndare, ifrån detta dödande gift."

(Luther). Derföre dör Han, men dermed frälsar Han ock oß genom sin död från wår död, och återställer lifwet. Ty dermed, att Han **utgjutit sitt blod till wåra synders förlåtelse,** häfwer Han den skilsmessa från Gud, som wåra synder åstadkommit, och öppnar för oß **en ny och lefwande wäg** till gemenskap med Gud. Så **borttager Han döden** med sin död och **förer lif och oförgängligt wäsende i ljuset, gifwer sitt kött för werldens lif.** (Joh. 6: 51.)

Dermed är **Menniskones Son worden ett lifwets tecken, äfwen i så måtto, att hwar och en, som tror på Honom, skall icke förgås utan få ewinnerligt lif.**

Hwar och en, som såg på kopparormen, skulle enligt Guds löfte blifwa wid lif. Så skedde ock. Så har Herren Gud äfwen anwisat oß en lifwets wäg uti detta ord och löfte: **Hwar och en, som tror på Honom, skall icke förgås utan få ewinnerligt lif. Ty derpå är Guds kärlek till oß uppenbar worden, att Gud hafwer sändt sin ende Son i werlden, att wi skola lefwa genom Honom.** (1 Joh. 4: 9.) Han är på korset högt upphöjd såsom ett lifwets segerbanér, att hwarje hjerta, som suckar under dödens makt, skall kunna wända sin blick till Honom. Ja, Han will draga själens blick till Sig; Han will genom kraften af det ordet om korset tända tron i det förkrossade hjertat. De, som så i tron på Honom se, få derigenom ett nytt lif tändt i sina hjertan, ty med sådan tro omfatta de Honom, som sjelf är lifwet. Likasom för den ormbitne Israeliten ingen annan wäg till räddning fanns, än den af Gud anwisade: **Se på kopparormen,** så finnes icke heller för det hjerta, som täres af smärta öfwer synden och lider under dödens wälde, någon annan wäg till räddning, än denna ena: **Tro på Christus.** Den wägen må synas dig helt underlig; sådan syntes ock den, som af Moses anwisades Israeliten; det finnes dock ingen annan wäg, intet annat medel mot de swidande syndasåren, ingen annan hjelp mot den hotande döden. Icke det att du ser på syndasåren, icke det att du känner efter, huru djupa de äro, icke det att du sjelf söker hela dem, utan det, att du tror på Christus, gifwer lif och helsa. "Den, som will erhålla en säker hjelp och räddning ifrån syn=

den och den ewiga döden, han måste höra och lyda detta underliga Guds råd och låta all annan tröst, frälsning och företagande fara, och allenast fästa sitt hjerta wid denne Christum, som har låtit upphöja sig för oß, burit wåra synder och lidit döden i sin lekamen." (Luther.) Derföre se på Honom i tron, så skall du blifwa wid lif! Och detta är wägen till nytt lif, icke endast då det gäller att undkomma döden i den första bättringens nöd, utan så länge ännu syndens ormagift werkar. Förgäfwes skall du emot detta gift anwända andra medel, än det som anwisas dig med det ordet: **Hwar och en, som tror på Honom.** Så ofta du nu med smärta igenkänner werkningarne af detta gift uti ditt hjertas ondska och uti ditt wäsendes wanart, och hjertats köld, likgiltighet, hårdhet, sjelfwiskhet och onda lusta såsom dödstecken komma dig att förfäras, så skall du skynda att under bön kasta en trones blick på Honom, som är upphöjd på korset till ett lifstecken. Då skall du få erfara, huru det rätta lifwet åter begynner att röra sig uti dig. Det, som allt ditt egna arbete och werkande icke kunde uträtta, det skall tron på den korsfäste werka uti dig. Och lika wißt, som din ondska är ett tecken till död — om den icke warder botad — lika wißt är Christi kors ett tecken till lif, om du i tron omfattar det, såsom det i psalmen (47) heter:

Omkring ditt kors, o Jesu kär!
Jag sträcker mina händer,
Och mot det lifsbanér, Du bär,
Ett hoppfullt öga wänder:
Det we, förbudna trädet bar,
På korsets träd Du lidit har:
Det mig till tröst nu länder.

Ja, när du ända in i döden — och i sjelfwa döden, — igenkänner werkningarne af ormagiftet, så är dock Christus äfwen i döden ett lifwets tecken för hwar och en, som på Honom tror. Under det att själafienden för din häpnande blick torde framdraga mångahanda tecken dertill, att du "skall förgås", får du ännu i det sista fästa ögat på din korsfäste Frälsare såsom ett lifwets tecken; Hans pina och död skall då wara dig ett tecken dertill, att du **icke skall förgås, utan få ewinnerligt lif.** Amen.

21.

Högmessopredikan på Långfredagen.

I Jesu namn!

(Sw. Ps. 92.)

Så, som Jesu kärlek war,
Aldrig någons warit har.

Uti dessa psalmens ord hafwa wi nyß förenat wåra röster. Det hette ock i psalmen

Så, som Jesu **smärta** war,
Aldrig någons warit har.

Ty just deraf, att ingens smärta warit så stor som Jesu, se wi, att ej heller någons **kärlek** warit sådan som Hans. Alla smärtor äro samlade wid korset, hos den korsfäste, likasom all nöd der samlat sig. Ett hjerta sammanpressas af all denna nöd! Att så rymma och bära, fatta och lida alla smärtor, det förmådde allena kärleken, Jesu kärlek.

Dock, mine åh.! wi stå här inför en hemlighet. Så wälbekant allt än måtte wara oß i anseende till orden och de yttre tilldragelserna, wi stå dock inför gudaktighetens, försoningens hemlighet. Men denna har sin grund i en annan hemlighet — **kärlekens**. Endast i den mån wi äro i stånd att fatta denna, skola wi kunna fatta den försoning och förloßning, som skedde i Christi död på Golgatha. Här är ett heligt rum. Må wi icke nalkas det, utan att först hafwa böjt oß djupt ned i stoftet med bön till **wårs Herras Jesu Christi Fader, att Han wille gifwa oß wisdomens och uppenbarelsens Ande till sin kunskap, att wi med all helgon måtte begripa, hwad längden och bredden och höjden och djupet är, och dermed känna Christi kärlek, den all kunskap öfwergår, på det wi måge uppfyllde**

warda med allehanda Guds fullhet. Ja, bedjande wilja wi nu instämma uti efterföljande psalm:

Sw. ps. 75: 3—4.

Läs 5:te Akten!

Wåra betraktelser på denna stund wilja wi sammanfatta uti detta:

Så, som Jesu kärlek war, Aldrig någons warit har.

Herre Jesu Christe, för din kärleks skull gifwe Du oß nåd att rätt besinna din kärlek! Amen.

I.

Wi wandra i dag till Golgatha med tusende andra; ty på denna dag följa dock många med af dem, hwilka annars icke gå med den hopen, som högtid håller. Menniskor ana och känna, mer än de sjelfwe wilja tillstå, att här på Golgatha afgöres sådant, som rörer hela menskligheten sak för tid och ewighet. Det är En på hwilken allas blickar fästas. Hwem är Han? Han är den, **genom hwilken allting äro gjorda och i hwilken allting bestå.** (Col. 1: 15—16.) **Behageligt hafwer warit Fadren, att all fullhet skulle bo i Honom och att Han genom Honom allting försona skulle med Sig sjelf.** (19—20 v.) Han är den, som åtagit sig det fallna menniskoslägtets sak. Han **kunde** det, ty Han war ju deß hufwud, Den i hwilken allt skapadt hade bestånd. Men emedan werlden hade lösryckt sig från Honom, sitt ursprungliga hufwud, och försjunkit i synd, så wille Han återknyta bandet med de fallne för att sedan förena dem med Gud i Sig sjelf, och — — så steg Han ned från sin heliga höjd och tog uppå Sig den jordiska menniskonaturen och blef den andre Adam, i hwilken det fallna menniskoslägtet nu är sammanfattadt. Han måste derföre ej blott **antaga denna menniskonatur,** utan så **ingå i den,** och dermed i hela wär belägenhet, att Han blef **ett med** oß. **Kunde** Han

detta såsom skapelsens hufwud, så war **det**, att Han också **wille** och **gjorde** det, ett werk af Hans osägeliga kärlek.

Wår menskliga natur är **anlagd** på gemenskap, den enes med den andre. Menskligheten är ju skapad till att wara ett helt, en kropp. Äfwen såsom fallen har den bibehållit något utaf denna sin art. Så ligger det ju ock uti den menskliga kärlekens natur, äfwen såsom blott naturlig, äfwen såsom endast ett swagt återsken af den gudomliga kärleken, att den ingår uti andras förhållanden. Huru långt har icke moderskärleken, kärleken mellan makar, kärleken hos ett folks räddare, huru långt har icke — säga wi — redan **denna** kärlek gått uti att åtaga sig barnets, makans, folkets nöd? Hafwa icke alla dessa lidit **med** de sina? Men ligger redan uti den menskliga naturen och kärleken något sådant, ehuru de genom synden och sjelfwistheten äro förderfwade och förwridna; hwad gräns finnes då för den **gudomliga** kärleken, **när denna ingår och werkar uti en ren menniskonatur,** sådan som den, hwilken wår Frälsare bar? Det öfwergår allt wårt förstånd. För detta den gudomliga kärlekens werk i Christo äro wi så främmande, emedan wi äro så främmande för gudomlig kärlek i allmänhet.

Besinna wi nu detta wår Frälsares ingående uti wår nöd, så måste wi utbrista: "Så, som Jesu kärlek war, aldrig någons warit har." Han gick in i wår natur såsom menniska. Sedan **lefde Han Sig in i den.** Frestelse, försakelse, lidande — allt fann Honom såsom menniska, allt utstod Han såsom menniska, allt förde Honom, så att säga, djupare in i menniskonaturen, men dermed också in uti all deß nöd, in uti bärandet af all deß synd, såsom den djupa orsaken till allt elände. Intet, som hörer oß till, äfwen i wårt wigtigaste förhållande till Gud, war Honom främmande; allt upptog Hans kärlek uti sig, så att det wardt Hans, att Han kände det såsom sitt, led deraf såsom sitt. **Sannerligen, Han bar wår krankhet och lade uppå Sig wår sweda.** Såsom Han i Gethsemane känt **domen** öfwer wår synd såsom en dom öfwer Sig, så är Han den på korset öfwergifne, som ropar: **Min Gud, min Gud, hwi hafwer Du öfwergifwit Mig!** bärande menniskornas synd och nöd på sitt hjerta. Sådan aldrig någons kärlek war, att

den på ett sådant sätt blef ett med en annan, så bar en annans nöd.

Huru oförliknelig wisar sig icke denna Jesu kärlek, i hwilken Han, ett med oß, bär wår synd, lider wär nöd, då wi widare besinna **huru wi menniskor förhöllo oß emot Honom?** Ty detsamma, som under Jesu hela lif wisat sig, det framträder här wid Jesu kors i sin höjd; wi mena menniskors förkastande af Honom. Herren Jesus går djupare in och djupare ned i wårt elände; men derunder blir wårt förnekande och försakande af Honom allt större. Se, huru alla försaka Honom. Alla förkasta Honom. Af alla utstötes Han och upphöjes ändtligen på förbannelsens träd. På samma gång Han lider all menniskornas nöd, unnas Honom icke af dem, för hwilka Han lider, en menniskas lott. **Jag är en matk och icke menniska,** klagar Han, **menniskors begabberi och folks bespottelse.** Under det att hwarje lem i Hans mensfliga kropp och hwarje kraft i Hans mensfliga själ i sitt innersta **känner, lider** med oß, och Han så omsluter oß syndare med sin kärleks armar; så rycker sig allt löst från Honom, eller wänder det sig emot Honom bortstötande och förkastande Honom. Och dock sluter Han oß blott fastare intill sitt hjerta, och går så blott med desto djupare smärta att såsom öfwerstepreſt och medlare te Sig inför Gud. "Såsom denna Jesu kärlek war, aldrig någons warit har."

Här öppnar sig då ett nytt djup af Jesu Christi kärlek, deruti nemligen, att Han fasthåller gemenskapen med oß, icke försakar oß, äfwen när det gäller att lida, ej blott menniskans ondska och fiendskap, utan **Guds dom öfwer menniskors synd.**

II.

Man har från olika håll icke kunnat förlika sig med Christi ställföreträdande lidande. "Känslan" och förnuftet hafwa rest sig mot en sådan föreställning, att den oskyldige skulle lida för de skyldige, ändock just det är kärnan af evangelium och försoningens hemlighet, att **Christus led en resa, rättfärdig för orättfärdiga, att Han skulle offra oß Gudi.** Man har så på olika sätt sökt undwika denna korsets förargelse, än genom för-

ringande af menniskors synd och skuld, än genom förringande af Guds rättfärdighet. Wisserligen stå wi här inför en hemlighet, men en hemlighet af gudomlig kärlek, ware sig att wi tänka på **Guds Fadrens kärlek,** som så utgaf sin ende Son, eller på **Sonens kärlek,** som så utgaf Sig för oß.

Ofattligt och oförklarligt, om wi taga det på ett blott yttre sätt, är det, att en, utan widare gemenskap med de andre, **lider** och **dör för** dem. Men besinna wi att detta företrädande af andra hwilar på och har till sin förutsättning, att den, som så träder i de andres ställe, är worden **ett** med dem, då kunna wi icke blott fatta möjligheten häraf; wi måste säga: Det kunde icke annorlunda wara, än att Christus **led för oß.**

Hafwa wi förut kunnat blicka något in uti den Jesu kärlek, i hwilken Han **blef ett med oß** ända in i döden, ända in i olidelig dödstörst, så må wi blott följa samma kärlek i spåren, då den med oß, med wår synd på sitt hjerta, **går inför Gud,** och wi skola se, huru den likasom af sig **sjelf** blir en **ställföreträdande** kärlek, och deß werk ett **ställföreträdande försonings- och förloßningswerk.** Ty lika långt Han i kärleken gått att göra allt wårt till sitt, lika långt går Han ocksa uti att för oß handla med Gud. Detta för oß, ja, i wårt ställe, det wäxer nödwändigt fram ur detta **med** oß, som ligger i hela Hans lif och död. Herren Jesus bär wår synd, känner deß smärta och nöd; skall nu icke Han, som i allt intagit menniskans ställning och ingått uti hennes förhållanden, **träda fram inför Gud?** Har Han icke bedjande och förebedjande gjort det hela sitt lif igenom? Skall Han icke göra det nu, in till det sista? Skall Han icke te Sig **för Gud med oß?** Gör Han det icke, när Han på korset beder: **Fader förlåt dem det, ty de weta icke hwad de göra?** Går Han icke då **in i det heliga** att åt oß söka och finna en **ewig förloßning?** Skall Han icke ära Gud, såsom **menniskan** har att ära Honom, ära Honom med fullkomlig lydnad, ära Honom i Hans helighet och rättfärdighet, ära Honom i Hans rättwisa dom öfwer synden och syndarena? Men ho är härtill dogse, om icke Han, Fadrens enfödde, Menniskones Son? Så djupt Han sänkt sig in uti wår natur, såsom Han i sitt innersta genom kärleken är förenad med oß, så djupt och

så i sitt innersta måste Han känna Guds dom öfwer synden såsom en dom öfwer Sig; så djupt måste **Han** känna det Guds öfwergifwande, som är **wåra synders rätta lön.**

Eller **gifwes** det ingen Guds dom öfwer synden och syndarena? Wi säga **syndarena**, ty hwar finnes wäl **synden** utan hos **syndarena**? Hwad menar Herren då med det ordet: Gråten icke öfwer Mig o. s. w.? Eller finnes intet Guds öfwergifwande för syndens skull? Hwad mening har då Frälsarens rop på korset? Jo, **de finnas** — denna dom, detta öfwergifwande, denna gudomliga rättfärdighet. Ty synden är ett förnärmande af Gud, som framkallar Hans heliga nitälskan mot hwar och en, som lemnat denna synd rum hos sig och med den rest sig emot Gud. Detta får **Han** känna och erfara, som, bärande oß på sitt hjerta, också bär wår synd. Han smakar Guds wrede öfwer syndarena, Han **warder en förbannelse,** Han är den öfwergifne, Han smakar **döden — för alla.** Ingen **kan** det såsom Han. Han allena kan ära Gud med lydnad och tålamod, under det Han lider hwad syndarena förtjent. Han kan bära Guds wrede och öfwergifwande och dock hålla fast wid Gud såsom sin Gud. Han wet Sig å ena sidan, såsom Guds enfödde, wara **skild** ifrån syndare, wara Guds kärleks Son; men å andra sidan, såsom **ett med dem,** känner och erfar **Han** hwad **de** hafwa förskyllt af Guds wrede. Deraf å ena sidan detta: **Min Gud, min Gud!** ty Gud är dock Hans Gud, och å andra: **Hwi hafwer Du öfwergifwit Mig!** Så handlar Han, den ene, med Gud i hela menniskoslägtets namn å allas wägnar; så handlar Gud med Honom i hela menniskoslägtets, i allas ställe — **en för alla, rättfärdig för orättfärdiga. Ja, Han** är **sargad för WÅRA mißgerningars skull och slagen för WÅRA synders skull, näpsten ligger uppå Honom, på det wi skulle frid hafwa, och genom Hans sår äro wi helade.** (Es. 53: 5.)

Hwad wi här talat om wår Frälsares bärande af wår synd inför Herren, såsom en naturlig följd deraf att Han blef **ett med** oß i kärleken, detsamma wisar sig ock såsom hörande till försoningens wäsende af Skriftens framställning utaf offrens försonande betydelse i gamla testamentet. Ty läsa wi i deß

sammanhang t. ex. de 5 första kapitlen af 3:dje Mose bok, hwilka innehålla Guds egna föreskrifter angående offren, så finna wi, huru det der gång på gång upprepas, att dessa offer skulle frambäras på altaret, inför Herren. Inför Herren alltså skulle dessa förebildande offer frambäras. Så heter det ock om gamla testamentets prester, att de skulle "bära menighetens mißgerningar och försona dem **för Herranom**" (3 Mos. 10: 17). Men hwad således gamla testamentets offer och prestadöme förebildade, det framgär tydligast af beskrifningen på öfwersteprestens offer på den stora försoningsdagen, Långfredagens förebild, uti 3 Mos.=B. 16:de kapitel, der det till slut heter (30 v.): **På den dagen sker eder försoning, så att I warden rene gjorde; ifrån alla edra synder warden I rengjorde för Herranom,** egentligen: "inför Herrens ansigte". Här war ju således förebilden af det, som en gång skulle fullkomnas af den store öfwerstepresten på den stora försoningsdagen. Och "**det är fullkomnadt**", en gång för alla, ty "**Christus är genom sitt eget blod en resa ingången uti det heliga, och hafwer funnit en ewig förloßning**". (Ebr. 9: 12.) Här höra wi det: **i det heliga, inför Gud.**

Stanna wi här inför det allraheligaste, dit wår öfwerstepresť, med Israels barns och alla menniskobarns namn på sin bröstsköld, ingår; lyßna wi till det rop, efter de 3 timmarnes mörker, hwarmed Han läter oß höra hwad som föregått mellan Honom och Hans Gud; betänka wi hwad detta Guds öfwergifwande måste innebära för Guds enfödde Son; besinna wi hwad domen öfwer synden innebär; — då måste wi åter bekänna: "Såsom Jesu kärlek war, aldrig någons warit har", efter Han icke lät det swåraste lidande skilja sig från oß eller hindra sig ifrån att intill sista droppen tömma wår kalk, fullkomna wår återlösning, **försona werlden med Gud** och **igenlösa oß Gudi. Derföre är Han, Lammet, wärdig att taga ära och lof och pris och tack.**

Ty låtom oß besinna, hwad denna försoning och igenlösning innebära! I Herren Jesus har hela menskligheten stått inför Gud. I Herren Jesus har menniskoslägtet burit en fullmogen frukt, som heter helig, fullkomlig **lydnad**, sådan Gud

äskar den. I Herren Jesus har menniskan ärat Gud medelst lydnad för Hans lag och lidande af Hans rättwisa dom, ty Han är worden ett med oß, wi ett med Honom; så har Han för oß tillfyllestgjort. **Ty wi hålle det så före, att om en är död för alle, så äro de alle döde.** (2 Cor. 5: 14.) **Så war Gud i Christo och försonade werlden med Sig sjelf och förebrådde dem icke deras synder och hafwer beskickat ibland oß försoningens ord.** (2 Cor. 5: 19.) **Så wordo wi förlikte med Gud genom Hans Sons död, den stund wi ännu woro owänner.** (Rom. 5: 10.) Nu har förlåten remnat; nu **hafwa wi frihet att ingå uti det heliga genom Jesu blod, hwilken Han oß beredt hafwer till en ny och lefwande wäg genom förlåten, det är igenom sitt kött. Nu är Gud förblidkad öfwer wåra orättfärdigheter, och wåra synder och wår ondska will Han icke mer ihågkomma.** (Ebr. 8: 12.) "Förloßningen är nu wunnen" "ifrån alla synder, ifrån döden och djefwulens wåld", ty **i Honom hafwa wi förloßning genom Hans blod, syndernas förlåtelse efter Hans nåds rikedomar.** Allt hwad syndens **makt** heter har likasom brutit sig emot Honom. I Honom, i Hans person, som är **en af oß**, en **med** oß, en för oß, har allt hwad synd heter fått sin död. Allt hwad synd heter har frestande nalkats och trängt sig in på Honom, men i och af Honom öfwerwunnits. Från werldens alla lustar, som annars herrska öfwer oß, från werldens kärlek, från werldens lust, från högmodet och sjelfwiskheten, sådana de regera i werlden, har Han förlossat oß, Han, den på korset fattige, plågade, försmädade, och dermed brutit dessa synders makt i menskligheten, så att hwar och en, som tror på Honom och så warder född af Gud, skall wara förlossad från syndatjenst och gå framåt till en inre förloßning från allt hwad synd heter. Derföre blir man genom Hans kors korsfästad i förhållande till werlden. Werlden dör wid Hans kors, och wi dö med Honom ifrån werlden, om wi i sanning tro på den korsfäste. **Genom sin död har Han nederlagt honom, som döden i wåld hade, d. ä. djefwulen, och så gjort dem frie, som i allt sitt lefwerne måste trälar wara under dödens räddhåga.** (Ebr. 2: 14.) Så hafwer Han försonat oß och förlossat oß. I hwarje frukt

af denna försoning och förloßning, som en troende menniska åtnjuter, smakas och förnimmes det, att

Så, som Jesu kärlek war,
Aldrig någons warit har.

III.

Ty låtom oß nu till slut se, huru denna Jesu kärlek, i hwilken Han blifwit ett med oß och med oß på sitt hjerta gått inför Gud, **på nytt wänder sig till oß för att meddela oß frukterna af Hans död, för att öppna wägen för Guds kärlek till oß.**

De tre första af wår Frälsares ord på korset wisa oß hans sinnelag emot dem som Han försonat. I dessa ord uttalar Han i sjelfwa werket hwad som är frukten af Hans lidande, sådan denna frukt kommer olika menniskor, eller menniskor i olika själstillstånd, till del.

Och om du, m. åh., följt din Frälsare i spåren, när Han i sin kärlek först **stigit ned** i wår djupaste nöd och smärta, och sedan **gått inför Gud,** att offra Sig till ett offer åt Gud för wåra synder; skulle du då icke ocksä med ett för sådan nåd och kärlek sig öppnande hjerta taga emot Honom, då Han liksom kommer tillbaka ur det heliga, dit Han ingått, för att nu meddela dig frukterna af sin död?

Skulle du icke akta uppå hwad det är för en wälsignelse, som Han i sina genomstungna händer medför åt dig — hwem du än må wara; ty för **alla** är Han död, och åt **alla** har Han något att gifwa från sitt kors. Se då först, huru Han åt syndare utwerkar och utbeder Guds **tålamod och långmodighet,** då Han, upphöjd på korset, beder: **Fader förlåt dem det, ty de weta icke hwad de göra!** Se, för denna Hans förböns skull är det, som wi ännu lefwa under Guds tålamod, att wi deraf måtte **lockas till bättring.** Huru stort är icke detta tålamod mot hwarje **enskild** menniska, och sedan mot **hela werlden?** Huru stor måste då ej den kärlek wara, som åt **sådana** syndare, som wi äro, utwerkat och beredt ett sådant tålamod? Försumma då icke detta, o menniska, och mißbruka det ej!

Se widare, hwilka werkningar **till bättring, till wäckelse** och **syndens erkännande** Jesu död har med sig hos höfwidsmannen, hos allt folket, som det sett; se, huru de slå sig för sitt bröst, när de gå hem; se isynnerhet den botfärdighet, som i närheten af den korsfäste banar sig wäg till den ene röfwarens hjerta; se, huru hans förra hårdhet smälter i bekännelse af synden! Är icke detta en frukt af Jesu död, af Hans kärlek in i döden? Hwad Han sjelf fått erfara af Guds rättfärdighet under ångest och dom, det afspeglar sig nu i syndarens bättring, ty i den känner och erkänner syndaren Guds rättfärdighet och gifwer Gud rätt uti Hans dom öfwer synden, utan att behöfwa förtwifla derwid, just emedan Herren Jesus gått in i denna dom. Derförutan skulle syndaren haft Guds **förtärande** dom emot sig, den han ej kunnat lida. När en syndare nu will besinna sig och gå inför Gud, så finner Han, att Jesus gått samma wäg, stått inför Gud för honom; derföre kan den dom, som går öfwer syndaren, **utföras till en seger**. Så kan syndaren, redan då han står i bättringens kamp, finna huru stor Jesu kärlek war, efter Han gick den wägen. Dröj då icke att besinna dig! Dröj icke att gifwa Gud och Hans dom öfwer dig rätt i ditt hjerta! Och måste du slå dig för ditt bröst, emedan du derinne finner så mycken hårdhet, isynnerhet när du står inför Jesu kors, så se deruti en frukt af Jesu död till syndens erkännande, och sänk dig med ditt hårda hjerta in i Jesu död; den har kraft att smälta det!

Se widare, huru Han som öppnat wägen in i det heliga genom sitt dyra blod, se, huru Han leder den botfärdige på den wäg, Han öppnat, in i detta heliga! Se, huru Han tänder **trones** ljus uti röfwarens hjerta! Se, huru denne i yttersta nöden förmår att i Jesus igenkänna Frälsaren och konungen, under det att ingen annan gör det, åtminstone icke så som han! Hwarifrån denna underbara tro, hwarifrån denna tro, som står profwet i den swåraste anfäktning, då Jesus sjelf ropar: **Hwi hafwer Du öfwergifwit mig?** Ack, den kommer från Honom, den korsfäste, **som tron begynt och fullkomnat hafwer**. Så låt då korset få tända trons ljus in i ditt hjerta! Deruti ser den korsfäste sin lust. Men akta än widare på din Frälsare, huru Han för tron,

för den botfärdige röfwarens tro, **öppnar paradiset. I dag skall du wara med Mig i paradis,** säger Han. **Så tager Han och så får Han de starka till rof och ganska mycket till byte, derföre att Han wardt ogerningsmännen lik räknad och mångas synder bar och bad för öfwerträdarena.** (Es. 53: 12.) För huru mången har Han icke sedan deß för sin pinas skull öppnat paradiset! Huru hafwa icke för så många Hans lärjungar wägen wid deß sista slut welat mörkna och ingången i himmelriket welat tillsluta sig! Men Jesu kors lyste in i mörkret, Jesu blod öppnade åter wägen till det annars för syndare tillstängda paradiset. Och hwad menar du, att deras sång i detta paradis först och sist skall prisa, om icke Jesu kärlek?

Men ännu en frukt af Jesu kärlek måste wi betrakta: — den som wid Jesu kors uppwäxer i Hans lärjungars hjertan — **kärleken,** den inbördes kärleken, ja, **all** den kärlek, som är en kärlek för Jesu skull. Med sitt ord till lärjungen: **Si din moder!** och till modren: **Qwinna, se din Son!** plantar Herren Jesus sin kärlek från korset i sina lärjungars hjertan. Kärlek har Jesus welat planta på jorden. Att upptända deß eld, dertill war Han kommen. **Hwad wille Han hellre, än att den alla redan brunne!** Nu har Han nog att gifwa, för att äfwen wi kärlekslöse skola kunna komma till att älska. Akta då på Hans kärlek om du will älska, såsom Jesus will att du skall älska dem. Han stält wid din sida, för Hans skull älska dem såsom återlösta med Hans blod, eller såsom tillhörande Honom. Akta på och **bewara** denna kärlek i allt ditt förhållande till dem, på det att äfwen genom din kärlek, d. ä. Jesu kärlek i dig, då den besegrar sjelfwiskheten och dödar egenkärleken, det måtte warda kunnigt, betygadt och beprisadt att

Så, som Jesu kärlek war,
Aldrig någons warit har.

Amen.

22.

Aftonsångspredikan på Långfredagen.

I Jesu namn!

Läs 6:te akten!

Berättelsen om wår Frälsares begrafning lemnar ett intryck, likt det som wi erfara, då wi warit närwarande wid en kär wäns sista stunder och allt nu är tyst och stilla. Till stillhet, inre samling och begrundande manar ju gerna ett sådant tillfälle. Hwilken stämning skulle wäl också passa bättre på Långfredagens eftermiddag? I en sådan stämning gifwe Herren oß nu nåd att akta på

Jesu begrafning.

I.

Wilja wi med wåra hjertan deltaga i denna, då weta wi redan mer än wäl, hwem det är som här föres till grafwen. Men äfwen när wi weta detta i allmänhet wid en menniskas jordande, så twingas wi dock, då wi beledsaga henne till hennes sista hwilorum, att återföra i wårt sinne, hwem och hwad hon war, hwad hon för oß war och hwad wi woro för henne. Och ju närmare den aflidne stod oß i lifwet och wi honom, desto mera tränger sig detta eftersinnande uppå oß. Så kunna wi ju då icke underlåta att ännu en gång ställa denne dödes bild för oß, frågande: Hwem war Han? Hwad har Han gjort? Hwad war Han för oß? Hwad woro wi för Honom?

Ja, hwem war Han, som här lägges död i grafwen? Det war Guds egen, käre Son, som kom hit att uppsöka och frälsa oß förtappade. Han war Marias Son, Menniskones

Son, wår broder. Han war den ena menniskan i nåden, hwilken såsom den andre Adam tagit Sig utaf oß, af wår förlorade sak, ända intill döden.

Hwad har Han då gjort för oß? Han har warit **lydig intill döden, ja intill korsets död,** under sin kötts dagar offrat bön och åkallan med starkt rop och tårar, arbetat med sin själ för wåra synder och haft möda med wåra mißgerningar, gått in i den starkes hus och öfwerwunnit honom, tagit ifrån honom hans wapen, skiftat hans rof och löst hans fångar, gått in i det allraheligaste och wunnit en ewig förloßning med sitt dyra blod, försonat oß med Gud genom sin död. Detta har Han gjort. Detta har Han wunnit.

"Hwar har du en wän här sport,
Som dig gjort, hwad Han har gjort?"

Ja, Han har warit mer än en fader, en moder, en broder och wän emot dig. **Ty ingen hafwer större kärlek, än att han låter sitt lif för sina wänner.** Eller har icke hela Hans lif blifwit offradt för dig? Har icke hela Hans lif warit dig egnadt? Har Han icke tänkt på dig in uti det sista? Hwad har **du** gjort för Honom? Hwad har **du** warit för Honom? — Är det icke denna fråga, som så allwarsamt tränger sig uppå oß, då wi stå wid en nära anhörigs graf? Och är det wäl underligt, om en allwarsam ransakning kommer att hållas, då man tänker på, å ena sidan hwad en bortgången warit för oß, och å andra sidan hwad wi warit för honom, om wi motswarat hans kärlek? Men gäller detta en menniska bland wåra likar, huru mycket mera gäller det wårt förhållande till **Honom,** som gått i döden för oß? Wid Hans graf, om någonsin, borde wäl den frågan tränga igenom merg och ben: Detta har Han gjort och warit för mig, hwad har jag warit för Honom? Wäl är Han icke död för att, såsom en annan död, icke mera komma igen. Nej, Han uppstår, Han kommer igen, Han skall komma igen att döma lefwande och döda. Men just derföre, o själ! kan du ju icke undgå att med afseende på denne döde, hwilkens död du wållat med din synd, spörja dig sjelf: Hwad har jag warit för Honom? Har jag

gifwit Honom mitt hjerta? Har Han wunnit mig såsom lön för sin möda, eller har jag nekat Honom Hans mödas lön? Har jag kommit till Honom såsom till min Frälsare, eller har jag blifwit qwar uti den werld, från hwilken Han welat uttaga mig, uti den synd, från hwilken Han welat frälsa mig? Har jag under Hans kors slagit mig för mitt bröst, under erkännande af min synd, eller förhärdat mitt hjerta mot Hans nåd? Har jag anammat Honom, trott på Hans namn, såsom den botfärdige röfwaren tagit till Honom min tillflykt, eller i otro hållit mig fjerran? Har jag såsom Hans lärjunge uppfylt Hans sista bön och önskan, Hans bud att älska dem Han ställt wid min sida, eller har jag i kall sjelfwiskhet gäckat Hans åtrå att upptända kärlekens eld i mitt hjerta? Sådana frågor må ju wäl gå oß till hjertat, såsom frågor från den för oß i döden gångne Frälsaren.

II.

Men wi wilja nu akta äfwen på **dem, som följa Frälsaren till Hans graf.** Går det oß till sinnes, att wi icke förhållit oß mot Honom så, som wi bort, så må wi nu skynda att sluta oß till dem, som beledsaga Honom till grafwen.

Bland dem möter oß först Joseph af Arimathia, **en rik man och ärlig rådsherre, god och rättfärdig, den icke hade samtyckt till deras råd och gerningar; ty han wäntade ock efter Guds rike och war Jesu lärjunge, dock lönliga, för Judarnes rädsla skull.** Hans rikedom och anseende äro honom icke nog att tillfredsställa hans sinne; hans ärlighet och rättfärdighet hindra honom att samtycka till de andres råd och gerningar; hans wäntan står efter Guds rike, hwars ankomst för honom grytt i Jesus af Nazareth. Hans wäntan, hans lärjungasinne hafwa dock ännu icke förmått att öfwerwinna menniskofruktan och rädslan. Men nu tager han sig dristighet att träda fram. Det har nu kommit derhän, att han måste taga ett steg. Han kan icke längre lida att se Herren med de ogudaktige äfwen uti Hans död. Derföre går han till Pilatus och begär den dödes lekamen, för att lägga Honom i sin

egen graf. Detta må nu kosta hwad det will af smälek och nöd; han **måste** så göra, och han **kan** det genom Honom och för Hans skull, som gått i döden.

Så må då icke heller du, m. åh., som, om du är "ärlig", icke kan wara med om alla dessa förkastelsedomar öfwer Herren och Hans sak, längre dröja att ställa dig helt på Hans sida och bjuda Honom en hwilostad hos dig. Och om du hittills icke wågat att wara uppenbar med ditt lärjungaskap, så träd nu fram för Hans skull, som för dig lidit smälek och död. Wäntar du med Joseph af Arimathia efter Guds rike, efter en ny tingens ordning inom och utom dig, tag dig då dristighet att, med denne man, utbedja dig icke blott Jesu lekamen, utan Honom, den lefwande Frälsaren. Tag dig dristighet att gå in uti det heliga, inför Gud, och begär att Jesus måtte gifwas dig såsom din. **Ty har Gud icke skonat sin ende Son, utan gifwit Honom ut för oß alla,** äfwen för dig, **huru skulle Han icke ock gifwa dig allting med Honom?** (Rom. 8: 32.) Han är ju för **dig** död, Han har ju genom sin död försonat din synd. **Hwilken är den som då will fördöma dig? Christus är Den som lidit hafwer döden.** (Rom. 8: 34.) Pilatus gaf Joseph Jesu lekamen. Huru skulle icke mycket mera Gud gifwa dig sin Son till egendom, när du will hafwa Honom boende i ditt hjerta. Tag dig dristighet att ingå i det heliga, **efter du nu har frihet att der ingå genom Jesu blod,** och bed Gud, att **du må stark warda genom Hans Ande till den inwärtes menniskan, att Christus må bo genom tron i ditt** hjerta, **stadeligen rotadt och grundadt i kärleken.** Dermed hjelper du Honom till Hans bästa hwilostad!

En annan af dem, som äro med om att begrafwa Herren är Nicodemus, han, som tillförene kom till Jesus om natten — af rädsla; nu rädes Han icke att i en afgörande stund bekänna sig till Herren. Då hade Herren försatt Nicodemus i trångmål genom det ordet om nya födelsen, betygande, att han måste födas på nytt, om han wille se Guds rike. Genom detta trångmål, som han ej på egna wägar undflydde, hade der i hans hjerta blifwit rum för det nådesord, som Herren redan då räckte honom, sägande: **Såsom Moses upphöjde**

ormen i öknen, så måste Menniskones Son warda upphöjd, på det att hwar och en, som tror på Honom, skall icke förgås utan få ewinnerligt lif. Detta ord hade Nicodemus anammat med saktmodighet, då det af Herren plantades i hans själ. Der hade det grott på djupet **af hans hjerta.** Det wisar sig nu deruti, att han kom med ett offerwilligt hjerta. Han hade efter samtalet med Jesus gömt Hans ord, och Frälsarens kors och död hade lärt honom, hwad det war att tro på Honom, "såsom Israeliterna sågo på kopparormen". Det lif, han så i tron wunnit, kommer nu fram. Det är ingen ringa gåfwa han har att lägga ned wid den korsfästes fot, i den korsfästes graf. Så fullbordas det ordet af Jesu mun: **Utan hwetekornet, som faller i jorden, warder dödt, så blifwer det allena; men warder det dödt, så bär det mycken frukt.** (Joh. 12: 24.) Ja, af detta hwetekorn befruktas nu hwarje Guds ords sädeskorn, som får falla ned och slå rot uti ett menniskohjerta. Från Jesu Christi död och graf sprider sig nu lifwet wida omkring.

Derföre, k. åh., om du såsom Nicodemus en gång kommit i trångmål för din själ och Herrens evangelium och nådesord derjemte gifwits dig; kanske har det ännu icke spirat upp ofwan jord uti känbar frid, kanske har det hittills wuxit i det fördolda, hwilket då wisar sig uti din allt djupare längtan efter Herren. Men kom nu till Christi graf och låt det ordet om den korsfäste befrukta trons frö uti ditt hjerta, att du nu må kunna **lefwa** i Guds Sons tro, i denna tro: **Han hafwer älskat mig och gifwit Sig sjelf ut för mig.** (Gal. 2: 20.) Om du med Nicodemus wäntat efter det nya lifwets kraft, lär då att söka och finna den der, hwarest han fann den, hos den korsfäste, genom det stadiga uppblickandet till Honom, som **blifwit gjord till synd för dig, på det du skulle warda Guds rättfärdighet genom Honom.** Och när du med Nicodemus så lärt känna Honom, dröj då icke, försumma icke att hedra din Frälsare och Hans lekamen! Nicodemus kom med en dyrbar blandning af myrrah och aloe wid hundrade pund. Gif och offra så äfwen du rikeligen åt Herren hwad du har, offra din syndiga lusta, din syndiga egenwilja, din syndiga sjelfwiskhet!

Låt det allt warda begrafwet med Christus, såsom Han ju har welat begrafwa, d. ä. taga med Sig i grafwen, din syndaskuld. Offra hwad du har, hwad du kan åt Hans lekamen, Hans församling!

Så togo de — Joseph och Nicodemus — Jesu lekamen ned och swepte den i ett rent kläde med wälluktande kryddor, såsom Judarne plägade begrafwa. Och war på det rummet der Han korsfäst war en örtagård, och i örtagården en ny graf, hwilken Joseph hade uthuggit i ett hälleberg, der ingen hade uti lagd warit. I den lade de Jesus, för Judarnes tillredelsedag. Ty sabbaten, då allt skulle wara stilla, höll på att gå in. Derföre lade de Jesus i denna graf, som war nära. Och de wälte en stor sten för dörren till grafwen och gingo sina färde. Endast några qwinnor, Maria Magdalena och Maria Jose, blefwo qwar. Med dem wilja nu äfwen wi dröja en kort stund och **bese grafwen.**

III.

Det är en ny graf. "Likasom gifwaren af en ny födelse, "wille födas på nytt sätt af en jungfru; så wille ock stiftaren "af den nya uppståndelsen begrafwas på ett nytt sätt. I en "ny graf wille Den läggas, som begär att bebo ett nytt hjerta." (Bernh.) Herrens graf ligger i en örtagård. "I en örtagård framkommo synd och förbannelse med Adams öfwerträdelse, i en örtagård tog Christi försoningslidande sin begynnelse, i en örtagård blefwo med Christus synd och död och förbannelse begrafne. Grafwen war Josephs; alltså hwilade Herren uti en främmande graf. Hwarföre skulle wäl ocksså Han behöft en egen graf, hwilken endast tre dagar skulle hwila i grafwen? I en främmande graf lägges Han, som är död för främmande skuld."

Qwinnorna sutto gentemot grafwen och betraktade den. Så må ock wi göra. Huru mäktigt talar icke alltid tystnaden kring grafwen! Huru talar icke densamma wid **denna** graf! Så må wi då i stillhet och ensamhet dröja wid den, under stilla bön.

Om qwinnorna heter det, att **om sabbathen woro de stilla, såsom budet war i lagen.** Med Jesu död och grafhwila har den stora sabbath inträdt, af hwilken alla gamla testamentets sabbather endast woro en skugga. Herren Jesus har med sin själs arbete beredt den rätta sabbathshwilan. Wid Jesu graf begynner den. Emedan Han är död för wåra synder, så kunna wi få hwila, om wi komma till Honom, hwila ut wid Hans fullbordade werk. Med uppståndelsen begynnes Herrens dag, nya testamentets sabbath. Så bese då grafwen så, att du blifwer stilla, att du i tron hwilar, hwilar ut, för att sedan i likhet med qwinnorna **tillreda wällucktande kryddor och smörjelse** åt din Frälsare, i det du nu gifwer Honom ditt hjertas tro, kärlek och lydnad.

Bese wi Jesu graf rätt, så ljusnar det mer och mer öfwer densamma. Uppståndelsens ljus uppgår öfwer den. Och när du då i andanom ser **din** graf bredwid **Hans**, så faller der äfwen öfwer den ett nytt ljus. Ja, **ned uti** den graf, som utan ljuset af Jesu uppståndelse måste blifwa mörk och förfärande, faller då ett ljus, som tränger igenom, så att icke allenast ingången till din graf blifwer ljus, utan äfwen utgången ur den, ja **denna** utgång ännu mera, emedan den förer till lifwet hwar och en som tror på Jesus Christus.

Stillheten wid Jesu graf afbrytes dock snart. Wäktare, bewäpnade wäktare, infinna sig der, sedan andra först hafwa warit wid den och beseglat stenen för grafwens dörr. Hwad wilja desse? Hwem har sändt dem? De öfwerste presterna och de fariseer. De kunna ej wara stilla, icke ens på sabbathen. De ha erinrat sig, bättre än lärjungarne, Herrens ord om uppståndelsen. Nu wilja de hafwa grafwen förwarad, att icke Hans lärjungar skola komma och stjäla Honom bort och säga för folket: **Han är uppstånden från de döda.** De kunna ej wara stilla. De kunna ej hålla någon sabbath. De, som blifwa i sina synder, hålla Christus på korset; de wilja ock hålla Honom i Hans graf. De kunna ej heller wara stilla.

Nej, det blir aldrig stilla wid Jesu graf. De finnas, hwilka aldrig kunna gifwa sig ro för det ordets skull om Jesu uppståndelse. Denna wilja de med all makt förhindra, d. ä.

förneka. Ty det förstår man rätt wäl ännu i dag, att är Han sannerligen uppstånden, "då blifwer den sista willan wärre än den första" i deras läger, hwilka ej wilja, att Denne skall råda öfwer dem. Är Han uppstånden, då är Han till himmelen faren, då sitter Han på Guds högra hand, då skall Han dädan igenkomma till att döma lefwande och döda — det förstår man, men det will man icke. Derföre utsättas wäktarne än i dag, de der skola förmena Herren att uppstå eller, när de det ej kunna, förneka Hans uppståndelse och förmena menniskor att tro på densamma. De sätta alltjemt sitt insegel på stenen.

De förnya tid efter annan sina försök att behålla Christus bland de döda. Och det skall komma derhän, att christenheten i stort affaller, på nytt korsfäster och på nytt graflägger Jesus Christus, Guds Son. Dei är redan mycket i den wägen gjordt. Bullret kring korset och grafwen blifwer allt större, wäktarena och de insegel, hwilka sättas på Hans grafsten af otrons barn, allt flera. Men blif du stilla wid grafwen. Bese den rätt, så skall du få se, huru åter och åter wäktarena fly, inseglet brytes och Herren framgår i ny uppståndelses glans och Hans församling med Honom, och du skall i uppståndelsens hopp med denna Hans församling kunna instämma:

Jude slägt! din otro spegla
Uti dessa underting;
Utsätt wakten och besegla
Grafwen med Pilati ring:
Christus går dock utan möda
Genom stenen från de döda.

Amen.

23.

Påsk-Lördagen.

Begrafne med Christo.

Wi äro begrafne med Christo, genom dopet, i döden; att såsom Christus är uppwäckt ifrån de döda genom Fadrens herrlighet, så skole ock wi wandra i ett nytt lefwerne. (Rom. 6: 4.)

Påsk-Lördagen war den egentliga dopdagen i den gamla kyrkan, ty hon såg i dopet det begrafwande till Christi död, hwarom Paulus här talar. För henne war detta en dyrbar werklighet att genom dopet **wara inplantad med Christus till en lika död, för att ock warda uppståndelsen lik.** Det är också i sanning något stort och herrligt, som dopet medför, då wi genom detsamma warda begrafne med Christo. Liksom den, hwilken döptes, enligt den äldsta kyrkans sed nedsänktes i wattnet, så nedsänkas wi genom dopet med Christus i Hans graf --- **till döden,** till en sådan delaktighet utaf Hans död, att wi warda från wåra synder lika frie, som Christus war fri från wår syndabörda, då Han efter fullbordadt lidande hwilade i sin graf. Så medför dopet syndernas förlåtelse. Se Ap. G. 2: 38. Men begrafwandet till Christi död innesluter också, att wi genom dopet äro wordne delaktige uti Hans död **till att dö med Honom** från synd och werld. Allt detta syftar derpå att, såsom **Christus är uppwäckt från de döda genom Fadrens herrliga makt, wi ock** i kraft af Hans uppståndelse **skola wandra i ett nytt lefwerne,** såsom de der äro uppståndne med Christus.

Hwilken **nådens och gåfwans fullhet** (Rom. 5: 5) innesluter då icke dopet? Det inplantar i den andre Adam; det försätter oß, den förste Adams barn, i gemenskap med Honom; det gör oß delaktige af Hans döds och uppståndelses kraft.

Det medför en nåd, i hwars rätta anwändande wi hafwa att öfwa oß i alla wåra lifsdagar. Döpelsen i watten tyder derpå, "att den gamla menniskan hos oß skall genom en daglig ånger "och bättring förqwäfwas och dödas med alla synder och onda "lustar, och en ny menniska åter dagligen framkomma och upp= "stå, hwilken i rättfärdighet och helighet ewinnerligen inför Gud "lefwa skall."

Står du, min wän, i denna öfning? Annars har du undfått döpelsens nåd fåfängt, och hwad gagn har du då af ditt dop, hwad gagn af Christi död och begrafning? Skynda derföre tillbaka till denna nåd, och omwänd dig till Herren, att du måtte få erfara den saliga kraften af ditt dop. Denna kraft skall du få erfara, om du i tron sänker din synd och din gamla menniska med deß onda lustar ned i dopets näd, d. ä. i Christi död, som tillegnades dig i dopet, ty den är mäktig att borttaga dina synder och att döda ditt kött. Uppståndelsens kraft till ett nytt lefwerne skall du då icke mer sakna. Se, med sådan öfning firar du bäst åminnelsen af din Frälsares hwila i grafwen, och under sådan öfning går du budskapet om Hans uppståndelse rätteligen till möte.

Herre Jesu! låt mig kraftigt få erfara din döds och upp= ståndelses kraft, den Du mig i det heliga dopet meddelat, att jag med Dig dör och med Dig uppstår. Amen.

Jag är wäl med Dig begrafwen
Genom dopet till din död;
Jag är krossad af den stafwen,
Mose lag, och det du böd;
Men den onda wanart qwicknar
Ofta i min själ på nytt
Och will det jag förr har skytt.

Hjelp fördenskull, Jesu Christe!
Med din Andes milda nåd,
Att det lif, som Adam miste,
Då han följde satans råd,
Alltid må i mig förnyas,
Styrkas och förökas så,
Att jag lifwets wäg kan gå.

3.

Påsk- och Pingsthögtiderna.

Om Påsk- och Pingsthögtiderna.

"Herren är uppstånden!" tillropade den ene den andre i den gamla kyrkan på Påskdagens morgon. "Han är sannerligen uppstånden, Hallelujah!" så ljöd swaret. Och om än denna helsning icke uttalas, så är det dock denna stora tilldragelse, som upptager de christtrognas sinnen hwarje ny Påskdag, uppfyller deras hjertan med helig fröjd, och genomtonar församlingens sköna påskpsalmer, såsom då det i en af dessa sjunges:

Upp, min tunga! Att lofsjunga
Hjelten, som på korsets stam
För oß blödde, Led och dödde,
Som ett menlöst offerlam;
Han ur griften, Efter Skriften,
Nu i ära träder fram.

(Ps. 106.)

Den mellan Påsk och Pingst liggande tiden kan betraktas från en twåfaldig sida; den får sin pregel dels af den bakom liggande högtiden, dels af den stundande Pingsten. Å ena sidan fröjdar sig församlingen öfwer sin Frälsares uppståndelse och lif, å andra sidan blickar hon längtansfullt efter uppfyllelsen af den uppståndnes löfte om Andens gåfwor. Himmelsfärdsdagen bildar gränsen mellan efterfirandet af Påsken och förberedelsen för Pingsten. Detta wisar sig, om wi öfwerblicka söndagarne mellan dessa högtider med deras texter.

1:sta Sönd. e. Påsk (Quasimodogeniti, 1 Petri 2: 2)*). **Evangeliet** bär till församlingen den uppståndnes bebådelse af frid wid Hans första uppenbarelse för lärjungakretsen. **Epistelu** framhåller födelsen af Gud genom Jesu Christi uppståndelse från de döda, i sammanhang med ordet om wattnet och blodet, hwarmed Herren kommer att tända och nära den tro, som öfwerwinner werlden.

2:dra Sönd. e. Påsk (Misericordias Domini, Ps. 89: 1). **Uti evangeliet** framställes Herren såsom den trogne herde, hwilken, sedan Han en gång i döden låtit sitt lif för fåren, nu, då Han återtagit detsamma, will anwända det i trogen omwårdnad om de sina; under det att **epistelu** uppmanar dem, som höra Hans röst och känna den, att efterfölja Hans fotspår.

3:dje Sönd. e. Påsk (Jubilate, Ps. 66: 1). **Evangeliet** är i likhet med de efterföljande söndagarnes evangelier hemtadt ur Herrens affkedstal till lärjungarne och förehåller dem återseendets tröst och glädje, ej blott efter uppståndelsen, utan än mera sedan Herren "gått till Fadren", då, såsom för Honom sjelf, så ock för lärjungarne ett nytt lif i fröjd och kraft skall wäxa upp "just ur förnedringens och lidandets födslowånda". **Epistelu** wisar Christi uppståndelses frukt, det nya lifwets kraft hos de trogna till underdånighet och tålamod.

4:de Sönd. e. Påsk (Cantate, Ps. 98: 1). Denna söndags evangelii-text, om Herrens bortgång och om Andens just på Jesu bortgång följande ankomst och werksamhet till Jesu förherrligande, förer oß "till sjelfwa gränsen af Pingstkretsen i Herrens år", under det **epistelu**, utgående från ordet om födelsen ofwanefter, manar till saktmodigt anammande af det ord, genom hwilket Anden werkar. — Så har församlingen förts hän emot **Christi Himmelsfärdsdag**, med hwilken dag blicken mera rigtas framåt mot Pingsten, och församlingen sträcker sitt hjerta efter den till himmelen farne Frälsaren, att

*) Om orsaken till denna och följande söndagars latinska namn, se första häftet sidd. 5 och 6.

af Hans hand undfå gåfwan framför alla gåfwor — den Helige Ande. Här möter oß först

Bön-Söndagen (Rogate, Es. 48: 20), hwars **evangelium** innehåller underwisning om bönen i Jesu namn, såsom wägen till fullkomlig glädje, emedan den är wägen till undfåendet af glädjens Ande; **episteln** wisar oß den rätta gudstjensten i anda och sanning.

6:te Sönd. e. Påsk (Exaudi Ps. 27: 7). Uti **evangeliet** förnimmes nu löftet om Hugswalaren, som Herren will sända af Fadren, och hwilken skall wittna hos lärjungarne om Jesus Christus, att ock de, om än under werldens fiendskap, må wittna om Honom. **Episteln** manar församlingen att under waksamhet och bön gå Pingstens högtid till möte.

De sju weckornas påskafröjd mynnar ut i **Pingstdagen**, Pentekostä, d. ä. den 50:de*) efter Herrens uppståndelse. Deß betydelse angifwer Pingstdagens **epistel**, som innehåller berättelsen om Andens utgjutande öfwer den första församlingen, under det att **evangeliet**, på samma gång löftet om Anden i detsamma förnyas, framställer de herrliga frukterna af Andens ankomst: kärlek, fröjd, frid.

Annandagens evangelium innehåller hufwudsumman af all nådepredikan, sammanfattningen af den treenige Gudens nådewerk. **Episteln** omtalar hedningarnes första upptagande i Christi församling och wisar, huru de ock skola warda "delaktige af samma löfte" som Judarne.

Trefaldighets-Söndagen, med evangeliet om den nya födelsen och den apostoliska lofprisningen uti **episteln** af Hans werk, af hwilken, genom hwilken och till hwilken allting äro, kan på en gång fattas såsom afslutande den första delen — högtidsafdelningen — af kyrkoåret, och såsom inledande Trinitatistiden. I den förra egenskapen är den att anse såsom den heliga Trefaldighetens fest; i den senare står den med ordet om nya födelsen i spetsen för hela Trinitatis-tiden, hwars uppgift det är att framställa den treenige Gudens werk i oß genom Anden.

Wi wilja nu kasta en blick öfwer Påsk- och Pingsthögti-

*) Nemligen dagen.

dernas historiska utweckling och det sätt, hwarpå man i den äldre kyrkan firade dessa högtider.

Utaf alla kyrkans högtider är Påsken den äldsta. **Han hafwer gjort en åminnelse till sina under, den nådelige och barmhertige Herren** (Ps. 111: 4). Ja, Han har sjelf gjort en sådan åminnelse af uppståndelsens under dermed att Han på sin uppståndelses dag uppenbarade sig för sina lärjungar och bådade dem påskafriden. 1 Cor. 5: 7, 8 synes antyda detta Påskhögtidens höga ursprung. Det är dock först wid midten af 2:dra århundradet som den först omnämnes, med anledning af den strid, som då uppstod mellan den öster- och westerländska kyrkan angående tiden för Påskens firande. Striden afgjordes så, att Påskdagen skall firas på första söndag, som inträffar efter den första fullmånedag sedan wårdagjemningen inträdt. Med denna bestämmelse ansåg man sig komma den 14:de Nisan, dagen för den judiska Påskens firande, så nära som möjligt. Lärjungarnes glädje den första Påskdagen öfwer deras uppståndne Frälsare återspeglade sig uti den gamla kyrkans påskafröjd. Denna fröjd kastade sina strålar tillbaka öfwer Påskaftonen och framåt öfwer hela Pentekostä, såsom man kallade de 50 dagarne efter Påsk. Påskaftonen war hela menigheten församlad i kyrkan och förblef der hela natten. Det war en gammal föreställning, att Herren skulle återkomma en Påsknatt till de sinas slutliga förloßning, likasom Han Påsknatten befriade sitt folk ur Egypten. I denna förwäntan församlade sig menigheten kring Herrens altare. Der wille den finnas wid Herrens sista ankomst. "Först efter midnatt hängaf man sig mera åt glädjen öfwer uppståndelsen. Efter midnattsstunden begynte redan lofsången: "Ära ware Gud i höjden!"; fröjdefull orgelmusik och klockljud lät höra sig; episteln erinrade om den andliga uppståndelsen; åter ljöd Hallelujah, och påskfröjden blef allt mera jublande och hög, ju närmare det led åt uppståndelsemorgonen, till deß den utgöt sig såsom ett haf öfwer alla, och alla, gripna af det stora ämne, som uppfyllde deras hjertan, begynte firandet af de 50 dagarnes saliga tid, då hwarje dag hade wärdigheten af Söndag". Katekumenerna, som på Palmsöndagen aflagt sin tros-

bekännelse, döptes Påskaftonen, "begrofwos genom dopet till Christi död"; på Påskmorgonen kommo de i sin hwita dopdrägt till åtnjutande af "odödlighetens spis", Herrens nattward. Den hwita dopklädnaden behöllo de till följd af detta bruk hela den så kallade "hwita weckan", ända till Söndagen efter Påsk (dominica in albis — Söndagen i de hwita kläderna). Såsom Påskaftonen, så war äfwen Pingstaftonen kyrkans förnämsta doptid.

På Påskdagens morgon tillropade den ene den andre: "Herren är uppstånden!" "Han är sannerligen uppstånden!" war swaret. Af dessa jublande tillrop genljödo hus och gator; derwid omfamnade man hwarandra, gaf hwarandra broderskyssen o. s. w. Alla täflade med hwarandra att i kärlekens werk uttrycka sin glädje. Gåfwor utdelades till de fattige, slafwarne fritogos från arbete, under 15 dagar egde inga rättegångar rum, under alla 50 dagarne woro skådespel förbjudna. Påskdagens festfirande sträckte sig öfwer hela den första Påskweckan, hwars alla dagar betraktades såsom festdagar. I wår swenska kyrka lär alltsedan 14:de århundradet påskfirandet hafwa utsträckts till de 4 första dagarne i denna wecka. Småningom inskränktes det till 3 dagar, och sedan 1772 till 2, Påskdagen och Annandagen. Under tiden mellan Påsk och Pingst utmärktes hwarje dag af kyrkligt festfirande, dagligen hölls kommunion, wid hwilken man icke knäföll, utan bad stående, till erinran om den andliga uppståndelsen med Christus.

Weckan mellan Bönsöndag och 6:te Sönd. e. Påsk kallas **bönweckan,** emedan man, enligt gammalt bruk inom den äldre kyrkan, på måndagen, tisdagen och onsdagen (de s. k. gångdagarne) i denna wecka, under högtidliga processioner och litanians bedjande, wandrade genom åkrar och ängar nedkallande wälsignelse öfwer årets gröda. Wid denna sed att från och med Bönsöndagen ifrigt bedja om wälsignelse öfwer jorden, skulle man, säger Löhe, i kyrka och hus dock så mycket mer hålla fast, som naturens och sädens helgande på ett så skönt sätt öfwerensstämmer med Himmelsfärds- och Pingstfesten, hwilka nu komma allt närmare. Ty genom sin himmelsfärd är Christus worden en konung öfwer naturen och årstiderna, och den

Ande, som Han wid Pingsten gifwer de sina, är densamme, som hwarje år förnyar jordens anlete och hwars heliga, alltjemt återkommande werk är himmelens och jordens hela prydnad.

På thorsdagen i weckan efter Bönsöndag infaller Christi Himmelsfärds fest. Om denna firats från begynnelsen, weta wi icke. Möjligen har den trädt tillbaka för hela denna festtid, ty den omnämnes icke förr än i början af 4:de århundradet. "Man kunde kalla denna dag för Jesu öfwerstepresterliga wälsignelses födelsedag".

Skönt säger Löhe om hela denna påskfesttid: "Påsken är äfwen för oß en fest med full, glad förhoppning, och är än icke wår påskfest så full af barnsligt jubel, som julhögtiden, är den än icke så heligt, wårlikt hänförande som pingstfesten, så blifwer dock Herrens uppståndelsedag en konung för alla wåra 365 årsdagar, och den troende känner sig på denna dag i besittning af ett nytt, andligt lif. Den allwarliga, manliga fröjd, som man har, då den hela striden är wunnen, swärdet stucket i skidan och man fått en wiß utsigt till ett fridsamt lif, uppfyller den christtrognes hjerta med en djup, inre, frimodig tillfredsställelse".

Slutet på hela Pingsten (d. ä. de 50 dagarne e. Påsk) bildar den 50:de dagen, **Pingstdagen**, hwilken åter i sin Octava (8:de dag) har såsom slutfest **Trefaldighets-Söndagen**. Pingsthögtiden förskrifwer sig ända från det 2:dra århundradet; Trefaldighetssöndagen deremot är icke äldre än sedan 10:de årh. I Pingsten har Israels Pingstfest nått sin förklaring. Wid den frambars förstlingen af årets skörd såsom tackoffer åt Herren; **här** är en bättre frukt, ett bättre tackoffer, Judar och hedningar, offrade och offrande sig åt Herren — genom Anden; **då** erinrade man sig lagstiftningen wid Sinai; **här** skrifwes lagen i menniskornas hjertan och gifwes i deras sinne — genom Anden.

Kasta wi nu en blick tillbaka på wåra högtider, så märka wi, att de blifwa, så att säga, allt innerligare, att de stora Guds frälsningsgerningar, som de förkunna och framställa, träda oß allt närmare, att de, den ena efter den andra, mer och mer uppfordra oß att icke låta det bero wid hwad som

stett för oß, utan fara derefter, att wi uti oß måtte känna kraften af Herrens ankomst, af Hans lidande, död och uppståndelse, till ett nytt lif i den Helige Ande. Återkommande år efter år, wilja de ock år efter år allt mer försätta oß in uti dessa dråpliga Guds werk för oß, och omsätta dem till Guds dråpliga werk i oß. Dertill wälsigne Herren wårt högtidsfirande! Dertill ware

wårs Herras Jesu Christi nåd, Guds Faders kärlek, och den Helige Andes delaktighet med oß!

Amen.

Böner.

Påsken.

I.

Allsmäktige Gud, Du som genom din Sons död hafwer gjort synden och döden om intet, och genom Hans uppståndelse återställt oskuld och ewigt lif, på det att wi, förlossade från djefwulens wåld, skulle lefwa i ditt rike; förläna oß, att wi allt sådant måge af hjertat tro och, i sådan tro beständige, Dig alltid lofwa och tacka, genom samme din Son, Jesum Christum, wår Herra. Amen. (Luther.)

II.

Allsmäktige, ewige Gud, barmhertige Fader, som utgifwit din Son för wåra synders skull och uppwäckt Honom för wår rättfärdighet, genom Honom öfwerwunnit döden och öppnat oß tillgång till det ewiga lifwet; wi bedje Dig, gif oß genom din Helige Ande, att wi oß i sann tro härpå förlåte, och att wåra kroppar med Christo warda till ewigt lif uppwäckte, och att wi genom betraktande af denna tröst må med tålamod fördraga all detta lifwets wedermöda, genom kraften af din Sons, wårs Herras Jesu Christi uppståndelse, hwilken med Dig och den Helige Ande lefwer och regerar från ewighet till ewighet. Amen. (Pommerska agendan.)

III.

Jag tackar Dig, min allrakäraste Herre, Jesu Christe, att Du mig till tröst och salighet är på tredje dagen uppstånden till min rättfärdighet, och att Du genom dina änglar, predi-

kanterne, uppenbarat mig, tröstlöse syndare, din fröjderika uppståndelse. Hjelp, käre Herre, Jesu Christe, att jag måtte hafwa en hjertlig längtan efter Dig, hjertligen trösta mig af din uppståndelse mot alla mina fiender, förtrösta på ditt sannfärdiga, helsosamma ord, derigenom uttagas från all fruktan och förskräckelse, och här wara synden död och lefwa rättfärdigheten, glad säga denna werldens bedröfwelse farwäl, och på yttersta dagen uppwäckas till den ewiga fröjden och saligheten. Amen.

(Ur Minsinger.)

IV.

O, Du sanne fridsfurste, Herre Jesu Christe, Du uppenbarade Dig i dag dina bedröfwade lärjungar till tröst, Du trädde in ibland dem såsom all werldens Medlare och Försonare och upprättade dem åter med din milda fridshelsning. Wi bedje Dig, allra käraste Herre, låt äfwen oß få åtnjuta denna påskafrid; när i ångesten wåra synder jaga oß och pläga oß såsom en gnagande mask, så träd Du in midt ibland oß och helsa oß med fridens helsning; wisa oß då din nådeshand, på hwilken Du tecknat oß; dina fötter, till hwilka wåra öfwerwunna fiender äro lagde, din öppnade sida, i hwilken wi såsom en dufwa i stenklyftor i owädrets tid, kunna gömma oß. Låt för wåra bedröfwade själar predika bättring och syndernas förlåtelse, att de, efter det Du oß så mycket godt betett hafwer och genom din segerrika uppståndelse räddat oß ur ewigt förderf, måtte wara tillfreds, och wi så, här timligen och der ewinnerligen, saligt åtnjuta dina påskskatter. Amen. (Ur Cubach.)

V.

Annandag Påsk.

O, Du kärleksrike och milde Herre Jesu, som i dag tillrättafört och tröstat de båda förirrade och bedröfwade lärjungarna; wi bekänna och beklaga, att äfwen wårt förstånd af naturen är förblindadt i allt det, som profeterne skrifwit, och

att wi af oß sjelfwa intet godt förmå i det andligt är; bedje dig derför att Du wille hjelpa wår blindhet och swaghet, göra oß ifriga i tron och brinnande i kärleken, på det den rätta upplysningen af din kunskap må i wåra hjertan uppkomma. Och emedan nu den sista tiden är förhanden och alltings ände kommit nära, då din kära, christliga kyrka anfäktas af falsk lära och falska bröder, ack! så blif hos oß, Herre; sticka dig dock icke, som om du wore en gäst i landet och såsom en främling, som blifwer der endast öfwer natten, utan skynda att bistå oß, Herre, wår hjelp. När ändtligen wår lefnads-afton är förhanden, så blif hos oß och i oß, att wi med fröjd må fara hädan dit, der wi ewigt hos Dig blifwa skola. Amen. (Ur Eubach.)

VI.

Allsmäktige Gud, wi bedje Dig, förläna oß att wi, sedan wi nu påska firat hafwa, må behålla din wälsignelse och i lif och wandel genom din nåd bära frukt. Genom samme din Son, Jesum Christum, wår Herra. Amen. (Löhe.)

Christi himmelsfärdsdag.

VII.

Allsmäktige Herre Gud, förläna oß, som tro din enfödde Son, wår Frälsare, till himlen faren wara, att wi med Honom andeligen må uti andeligt wäsen wandra och bo. Genom samme din Son, Jesum Christum, wår Herra. Amen. (Luther.)

VIII.

Allsmäktige Herre Gud, wi bedje Dig, förläna oß, som tro, att din ewige Son, wår Frälsare, oß till godo farit till himmelen, att ock wi, som med Honom äro försatte i det himmelska wäsendet, alltid måtte trakta efter det, som ofwan-

till är, till deß wi samt med Honom warda till herrligheten upphöjde. Genom samme din Son, Jesum Christum, wår Herra. Amen. (Löhe.)

IX.

Käre Herre Gud, wår nådige Fader i himmelen, wi se, hwilken tröstelig och fröjderik fest wi hafwa i wår Herres Christi himmelsfärd; derföre lofwe, tacke och prise wi Dig och bedje, att Du wille oß i sådan nåd behålla, och slutligen för Jesu Christi din Sons skull beskära oß en salig död, att wi saligen måtte fara efter Honom och med Honom besitta det ewiga lifwet och saligheten. Det förläne Du oß, käre Herre. Amen. (Luther.)

X.

Allsmäktige Gud och wårs Herres Jesu Christi Fader, jag säger Dig af hjertat tack för din stora nåd och barmhertighet, den Du oß arme syndare genom din käre Son, wår Herra, bewisat hafwer, hwilken för wåra synder är död och uppstånden till wår rättfärdighet och nu sitter på din högra hand, företräder oß hos Dig och bereder oß nåd och wälbehag; jag beder Dig genom din fröjdefulla uppståndelse och himmelsfärd, att Du ock wille uppwäcka mig ur alla synders och mißgerningars graf och draga mig upp till Dig, der Du sitter på din Faders högra hand, att jag allena till de ewiga egodelarne må hafwa min lust, kärlek och åstundan. Låt min kropp härnere på jorden lefwa, äta, dricka och akta på sin kallelse; men låt mitt hjerta, tankar, sinne och mod wara hos Dig i himmelen. Beskydda och bewara mig för synder och allt ondt, behåll mig i din sanna kännedom, så länge jag har att lefwa här nere på jorden, till deß jag en gång helt och hållet kommer till Dig, Dig ansigte mot ansigte skådar och ewigt hos Dig blifwer. Amen. (Ur Minsinger.)

Pingst.

XI.

Herre Gud, käre Fader, Du som på denna dag dina trognas hjertan upplyst och lärt hafwer: gif oß, att wi genom densamme Anden må hafwa rätt förstånd och alltid fröjda oß af Hans tröst och kraft; genom densamme din Son, Jesum Christum, wår Herra. Amen. (Luther.)

XII.

O Gud, Du som dina trognas hjertan med den helige Andes upplysning lärt och en christlig församling uppbyggt hafwer, gif oß, att wi i samme Ande må wara rätt sinnade och alltid fröjda oß af Hans tröst, att Han genom sin kraft och bistånd nådeligen renar wåra hjertan och beskyddar dem för all wederwärdighet, på det att din församling i ingen måtto genom fiendens anlopp skadas må, utan i all sanning ledd warda, såsom din Son, wår käre Herre Jesus Christus nådigt lofwat hafwer, hwilken med Dig i densamme helige Andes enhet lefwer och regerar, sanner Gud, alltid och ewinnerligen. Amen. (Löhe.)

XIII.

Herre Jesu Christe, Du den allsmäktige Gudens Son, wi bedje Dig, att Du genom ditt ord wille gifwa din helige Ande i wåra hjertan, att Han oß efter din wilja förer och regerar, i allehanda anfäktning och olycka tröstar, i din sanning mot all willfarelse leder och behåller, på det wi måge stå faste i tron, tilltaga i kärleken och goda werk, och genom wiß förhoppning till den nåd, Du oß förwärfwat och skänkt, ewigt salige warda; Du som med Fadren och den helige Ande lefwer och regerar från ewighet till ewighet. Amen.

(Pommerska agendan.)

XIV.

O helige Ande, sannfärdige, allsmäktige Gud, Du som uppenbarat dig, då Du i synlig måtto utgöts öfwer apostlarne, Du sanningens ljus och själarnes tröst, som Guds Son lofwat att sända oß: Wi bedje Dig af hjertat, att Du wille förbarma Dig öfwer oß, och för Frälsarens Jesu Christi skull i oß uppwäcka en rätt kännedom och åkallan af det gudomliga Majestätet, af den ewige Fadren och hans Son, Jesus Christus samt med Dig; att Du wille icke låta oß falla i försökelse eller willfarelse, göra wåra hjertan rena och heliga och i oß uppwäcka gudsfruktan, rätt tröst, tro, hopp och kärlek till Dig; wi bedje ock, att Du wille allt widare uppehålla den heliga christenheten och regera den med rätt lära, goda råd och enighet, att Du äfwen i det werldsliga regimentet wille gifwa goda råd, frid och lycka, på det wi i ewighet med gladt hjerta måtte tacka och lofwa den ewige Fadren och Hans Son, Jesus Christus, samt med Dig, genom wår medlare Jesum Christum, som med Dig och Fadren lefwer och regerar ifrån ewighet till ewighet. Amen.

(Pommerska agendan.)

XV.

O himmelske Fader, jag tackar Dig af hjertat, att Du öppnat mina ögon och genom din älskade Son, Jesus Christus, wisat mig ditt fårahus, det himmelska Jerusalem. Ack, gif mig ock ett lydaktigt hjerta, att jag må höra Hans röst, af hjertat omwända mig till Honom och så blifwa och förblifwa ett rätt får uti Hans församling. Amen. Herre Jesu Christe, Du som är den enda dörren och wägen, icke allenast till din kyrkas fårahus, utan äfwen till himmelriket, ack, förbarma Dig öfwer ditt arma får, bewara mig för alla tjufwar och själamördare. Upplåt genom din helige Ande mitt hjertas dörr, och för mig så, att jag äfwen träffar den rätta dörren, och genom Dig warder en sann lem i din lekamen, och slutligen blifwer en medarfwinge af det ewiga lifwet. Amen, Herre

Jesu, Amen. O, Du himmelske dörrawårdare, helige Ande, öppna mitt hjerta, att jag i dag och alltid må lära rätt känna det rätta min Herres fårahus och dörren till detsamma; bewara mig för falsk lära, och hjelp att jag må fly alla falska själamördare, och genom min Herre och Frälsare, Jesum Christum, här i tiden må warda rättfärdig och der ewigt salig. Amen.
(Ur Eubach.)

Trefaldighetsfesten.

XVI.

Wi tro på Gud Fader, Gud Son och Gud den Helige Ande. Gud hjelpe oß alla, att wi i sådan lärdom och tro ända till wårt slut må warda funne beständige och rene. Amen.
(Luther.)

XVII.

Allsmäktige, ewige Gud, Du som lärt oß att i rätt tro weta och bekänna, att Du i tre personer af lika makt och ära är en enig, ewig Gud och derför är att tillbedja; wi bedje Dig, att du wid sådan tro wille oß alltid fast behålla emot allt som oß anfäkta kan. Du som lefwer och regerar i ewighet. Amen. (Luther.)

XVIII.

Allsmäktige, ewige Gud, Fader, Son och Helige Ande, Du som rikligen låtit oß se din nåd, att Du, ewige Fader, skapat hela werlden och oß menniskor till din bild, och Du, ewige Guds Son, blifwit menniska för wår skull och på korset betalt wåra synder, och du, ewige, Helige Ande, som i ewighet utgår från Fadren och Sonen och som genom det heliga evangelium fört oß till tron och oß helgat: Wi bedje Dig, o enige, ewige och allsmäktige Gud, Fader, Son och Helige Ande, behåll oß i en sann kännedom af ditt namn och i rätt tro allt intill wår ändalykt, och gör oß genom din nåd ewigt salige, Du som lefwer och regerar i ewighet. Amen.
(Pommerska agendan.)

Psalmer och Sånger.

För Påsken.

I.

Upp och lofwer Herren!

(Melodi: Sw. Ps. 216.)

1. Upp och lofwer Herran,
Fienden är fjerran:
Jesus seger fått.
Lejonet af Juda,
Som kan döden bjuda,
Har ur grafwen gått;
Satans makt Han nederlagt.
Menskoslägtet är förlossadt,
Ormens hufwud krossadt.

2. Han, som lifwet födde,
När Han för oß dödde,
Nu det återbragt;
Han steg ned i grafwen,
Sönderbröt den glafwen,
Synden der nedlagt.
Lifsens port Han öppen gjort:
Hjelten, som på korset hängde,
Först sig genomträngde.

3. Friden sjelf Han bådar;
Tron i glädje skådar
Dödens boning tom.
Se, nu tystnar lagen,

Jesus är uttagen
Utur ångst och dom;
Ty när Han, Wår löftesman,
Fri ur fängelset utstiger
Lagens fordran tiger.

4. Låt oß Honom prisa,
Och det lif bewisa,
Han i oß will se,
Att wi med hwarandra
Må för Honom wandra
I nytt lefwerne,
Tills wi få Med Honom gå
Ut ur denna jemmerdalen
In i fröjdesalen.

II.

Wak upp, si natten är förbi!

(Melodi: Sw. Ps. 24.)

1. Wak upp, si natten är förbi,
Och solen upp är gången.
Det Christus är, som gjort dig fri
Och tagit döden fången.
Nu frihet och rättfärdighet
Har segrat i all ewighet;
Ty Christus är uppstånden.

2. Själ, stå nu upp ur syndens graf,
Och till ett nytt lif syfta,
Lägg dina syndakläder af,
Att hjertat sig må lyfta
Till himlen upp, der Jesus är;
Och ware Han din själs begär,
Hans lif det du will lefwa.

3. Förgät allt som till rygga är,
Det ofwan är åstunda,
Att du ditt hopp i allting här
På Jesu lif will grunda.
På werlden trampa och deß prakt,
Och sök du himlen med all akt,
Der du din Jesus finner.

4. Förgäfwes uti döda ting
Din Frälsare du söker;
Du irrar utan frid omkring
Och blott din nöd föröker.
Sitt lif Han gaf, ej kläderna,
Sin Anda, ej bokstäfwerna,
Han är ej sten, men sanning.

5. Och trycker dig en sorgens sten,
Din Jesus kan den häfwa,
Om du det tror, du här all' re'n
Med fröjd kan ängslan qwäfwa.
Ja, dröjer Gud med hjelpen sin,
Och syns förlorad saken din,
Han ser dig och är nära.

6. Det lejon utaf Juda stam
I dag har seger wunnit,
Det dödade Guds rena lam
Har oß till godo funnit
Lif, salighet och ewig frid,
Och i sin segerrika strid
Förwissat oß om lifwet.

7. Gack då, min själ, i striden fram,
Och låt dig ej förfära;
Din Jesus gör dig segersam
Och skall dig kraft beskära,
När du i bön och fasta will

Dig rusta, och städs lyßnar till
Hans ord och det rätt följer.

8. Räds ej för satan, werld och död,
Hur grymt de dig må jaga,
Din Jesus lefwer, ingen nöd
Dig ur Hans hand kan taga.
Med kraft Han i de swaga bor,
Och som en segerhjelte stor
Han hjelper dem i striden.

9. O, Du uppståndne Jesu Christ,
Som är ur dom uttagen,
När min lekamen blir till sist
Af döden nederslagen,
Min anda tag i ditt förwar,
Och stoftet, som här stannar qwar,
Förklara wid din ankomst.

10. Dig, Jesu, prise i all rum
Ditt folk, och Dig upphöje,
Ej någon tunga ware stum,
För Dig all knä sig böje
De ännu strida, lofwe Dig,
De redan wunnit, lofwa Dig,
Du Lam som är wår konung.

III.

Upp min tunga.

(Melodi: Sw. Ps. 106.)

1. Upp min tunga att lofsjunga
En berömlig kamp och strid,
Som sig hände, när Gud sände
Sonen i fullbordans tid,

Som förwärfde, att wi ärfde
Seger och en ewig frid.

2. Ormen rådde och förmådde
Eva till olydighet.
På det oråd följde onåd,
När hon dödsens äpple bet;
Då war brutet och beslutet
Döden dö i ewighet.

3. Nu, att wisa straff och lisa
Och Guds mißkund, war förwißt
Utaf nöden, att med döden
Eve brott och ormens list
Skulle straffas, läkdom skaffas
Mot den stora nöd och brist.

4. När då tiden war förliden,
Som af Gud besluten war,
Stiger Sonen utaf thronen,
Af en jungfru mandom tar;
Blir wår Broder, jungfrun moder,
Som profeten talat har.

5. När förlidne och framskridne
Woro tre och trettio år,
Lät Han skilja sig med wilja
Som ett lam ifrån sin' får;
Måste lida spott och qwida;
Willig till sin pina går;

6. Törnekröntes; ja, här röntes
Mer än menskligt tålamod;
Ack, besinna, Han lät rinna
För wår synd sitt dyra blod:
Hwilket renar och förenar
Oß med Gud i dopets flod.

7. Han hudflängdes och upphängdes
Uppå korsets träd och stam,
Han är worden här på jorden
Ett oskyldigt Påskalam;
Han har dragit, från oß tagit
Syndens börda, last och skam.

8. När fullbordadt allt war wordet,
Han sin anda sist uppgaf,
Togs strax neder, och med heder
Lades uti Josefs graf.
Fadrens ifwer blidkad blifwer,
Dödsens bojor lösas af.

9. Efter Skriften, utaf griften
Stod Han upp och seger wann,
Dermed fällde satans wälde,
Den med mörksens kedjor band:
Först förlänte testamente
Till sin kärleks wissa pant.

10. Satan fängslas och nu ängslas;
Syndens wåld och dödsens makt
Är nu bunden, öfwerwunnen.
Helwet's port Han nederlagt.
Nu är heladt hwad wi felat;
Fadrens nåd är återbragt.

11. Ty lofsjunge, gamle, unge
Fadren i sin herrlighet,
Och hembäre tack, och äre
Sonen för Hans kärlighet;
Samt den sanne Helge Ande,
Nu och i all ewighet!

IV.

Ho will mer för döden bäfwa?

(Melodi: Sw. Ps. 77.)

1. Ho will mer för döden bäfwa
Som för en allswåldig makt?
Christus lefwer och skall lefwa,
Han har döden nederlagt.
Döden är ej fruktanswärd;
Frukta mer för synd och werld!
Öfwer härjaren med glafwen
Hafwer Christus brutit stafwen.

2. Wißt försöktes dödens tänder,
Hur de kunde bita bäst,
När han engång fått i händer
Den han fruktat allramest;
Men det war som wille natt
Taga sjelfwa dagen fatt,
Stoftet himlens sol betäcka
Eller mörkret stjernan släcka.

3. Detta är wår påskaglädje:
Jesus lefwer, fast han dött!
Till Hans död från wår wi wädje,
I Hans lif wårt lif är födt;
Jesu, hjelp oß hwarje stund
Dö från synd och werld i grund!
Då först få wi rätt förfara,
Hur du månd' uppstånden wara.

4. När wi dagligt oß winlägga
Att, med Jesu Christi nåd,
Gamla menskan nederlägga
Med deß lustar, werk och råd,

Se wi, att en ny uppstår,
Som allt större krafter får;
Det är oß till tecken gifwet
Af uppståndelsen och lifwet!

Annandag Påsk.

V.

O, I galne och senhjertade till att tro m. m.

(Melodi: Sw. Ps. 223.)

1. Hur länge, tröga hjerta,
Du mig en börda war!
Hur ofta gör mig smärta,
Hwad du försummat har!

2. Hur trög är du att pröfwa
Och tro hwad Gud har sagt!
Som talte Han till döfwa
Och wore utan makt.

3. Hur trög är du att taga
Hwad godt dig Fadren ger,
Som wille Han bedraga
Och dig ej älska mer.

4. Hur trög är du att bedja
I all din nöd och brist,
Som wille Han ej glädja
De sina först och sist.

5. Hur trög är du till striden,
När synden reser sig,
Som wore nu ej friden
I fara mer för dig.

6. Hur trög är du att lida,
När Gud dig agar mild,
Som om du wore wida
Från skuld och brister skild.

7. Du wet, o Gud, hwad smärta
Mig all min tröghet ger;
Ack, bäre Du mitt hjerta
I tålamod allt mer!

8. Du kan mig trogen göra,
Wäck mig ur tröghet opp!
Så skall din nåd mig föra
Till målet för mitt lopp.

VI.

Christi himmelsfärd.

(Melodi: Sw. Ps. 66.)

1. Nu är oß skedd en glädje stor,
Ty Christus upp till himla for;
Lofsjungom med en hjertans fröjd,
Wår broder for till himmelshöjd.

2. Den englachor och himlahär
Gudomlig ära Honom bär
Och stämmer upp sin jubelton,
Tillbedjande inför Hans thron.

3. Ty Han, som är den Herren båld,
Som hafwer allt uti sitt wåld,
Han är wår broder huld och blid,
Att englar ock der glädjas wid.

4. Rum hafwer Han åt oß beredt,
Ett ewigt hem de sina gett;
Så sjungom nu med hjertans fröjd:
Wår broder for till himmels höjd.

5. Wi skola ärfwa himmelrik
Och warda helga englar lik;
Det de ock ganska gerna se,
Att sådan ära oß må ske.

6. Med oß så är nu ingen nöd,
Ty satan, synd och ewig död
Har Christus för oß nederlagt,
Allt som hans ord det hafwer sagt.

7. Han sänder ned den Helge And',
Att lära oß fly syndens band,
Oß trösta genom Herrans ord
Och skydda wäl för satans mord.

8. Om wi blott tro på Jesum Christ,
Så få wi hjelp i all wår brist.
Så bygger Han en christenhet,
Till ewig, fröjd och salighet.

9. Nu tackom Gud i allan stund.
Och prisom utaf hjertans grund,
Lofsjungom Honom så med fröjd,
Att det hörs upp i himmelshöjd.

10. Gud Fader uti ewighet,
Dig säger nu din christenhet
Lof, tack och ära med all flit;
Till Dig står all wår tröst och lit.

11. Guds Son, du Herre Jesu Christ,
Äst herrlig och allsmäktig wißt;
Dig lofwar nu din christenhet,
Deßlikes ock i ewighet.

12. Du helge Ande, sanner Gud,
Som lär oß wandra i Guds bud,
Wi lofwe Dig, wi prise Dig,
Wi tacke Dig, ewinnerlig.

13. Du heliga Treenighet,
Låt oß få bli i enighet,
I glädje och i himmels fröjd,
Dit Christus för oß är upphöjd.

För Pingsten.

VII.

Pingst Psalm.

(Melodi: Sw. Ps. 66.)

1. Wi fire nu med hjertans fröjd
Den tid Gud gaf af himmels höjd
Den helge And', hugswalarn, in
Uti apostlars håg och sinn.

2. Han sken som eld på hwar och en,
Förtog allt hwad dem gjorde mehn;
Då blefwo de rättsinnade
I tro och kärlek brinnande.

3. De talade med tungor så,
Att alla folk der undra på;
De höllos ock för druckne män,
Fastän de intet smakat än.

4. Af Petrus blef i dagen lagt
Det Joël förut hade sagt
Allt om Guds And's tillkommelse,
Trots Judarnes gensägelse.

5. Om Pingestdag Gud lagen gaf,
Att wara oß en tuktans staf;
Nu kom Guds Ande samma dag,
Och lär oß hålla Herrans lag.

6. Du som har lärt propheterna,
Och se'n upplyst apostlarna,
Förlåt oß all wår skuld och brist,
Gif frid och afstyr satans list.

7. Dig öfwer oß förbarma nu,
Och sänd oß med de gåfwor sju
Din Anda uti Jesu namn,
Som lärer oß wårt själagagn.

8. Gud Fader, så ock Sonen med,
Ske ewigt lof, som sände ned
I dag utöfwer jorderik
Sin helge And' af himmelrik.

VIII.

Bön om den helige Anda.

1. Träd in i detta hjerta,
Guds Ande ren och skär,
Fast jag med bitter smärta
Wet hur det syndigt är;
Ack, jag det borde rena,
Men det kan Du allena,
Så kom och blif mig när!

2. Kom in i detta sinne,
Åt Dig helt anbefaldt,
Fast mörker är derinne,
Och det är tomt och kallt,
Det kan sig sjelft ej lysa,
Ack, finge det Dig hysa,
Hur olikt blef då allt!

3. Jag ser hur jorden prålar
Med örter utan tal;
Ej dröjde solens strålar
Fast winter låg i dal;
De skyndade att komma,
Och strax sågs marken blomma,
Som nyß war tom och swal.

4. Dock kan ej solen hinna
O Ande, dit Du når,
Dock kan ej solen brinna
Så warmt, som Du förmår;
Hwi skall jag då ej wåga
Dig bedja, att din låga
Min winter gör till wår.

5. Hur kan jag sjelf förtaga
All syndens styggelse?
Hur mörkret från mig jaga
Och ljus och tröst mig ge?
Att tömma hafwets watten,
Från fästet sopa natten
Mig wore lättare.

6. Till Dig jag tillflykt tager,
Kom Ande hos mig in,
Tänd upp din helga dager
Uti mitt skumma sinn',
Att mörkret måtte wika,

Med all deß här tillika
Och jag får blifwa din.

IX.

Kom till oß, du himmelska dufwa!

1. Kom till oß, du himmelska dufwa,
Du milde Guds Ande, kom ned
Med ordet, det saliga ljufwa,
Att Christus för syndare led.

2. Att Fadren så älskade werlden,
Att Han ende Sonen oß gaf,
Att säker med Honom blir färden
Till lifwet fast genom en graf.

3. Ja, lär oß blott rätt Honom följa
I smärtans och stridernas bad;
Ty öfwer den stormiga bölja
Han förer oß in i Guds stad.

X.

Trefaldighetssöndag.

1. Gud heligsta Treenighet,
Du store Gud i ewighet,
Gud Fader, Son och helge And',
Personer tre, dock en Gud sann
Högtlofwad för barmhertighet,
Den Du oß menskor har betett.

2. Gud Fader, Dig nu prisar jag,
Som allting skapt, och än i dag
Bewarar allt med Faders hand;
Ditt ord Du sänder i all land;

Din Son Du har mig gifwit här;
Deß tackar jag Dig, Fader kär!

3. Guds Son, o Herre Jesu Christ!
Du mig bewist stor nåd förwißt,
Att Du sann mandom på Dig tog,
Och uppå korset för mig dog:
Dermed min synd afplanad är;
Deß tackar jag Dig, Broder kär!

4. Gud helge And', min tröstar' sann,
Som i min barndom tog mig an
Att genom dopet bli Guds barn,
Och hulpit mig ur satans garn:
Du helgar, tröstar, gifwer mod,
Deß tackar jag Dig, Tröstar' god.

5. Högtlofwade Treenighet!
Stor glädje har Du mig beredt.
Gig nåd att lefwa christelig,
Och sist min and' befalla dig;
Så skall jag med osäglig fröjd
Lofsjunga Dig i himmels höjd.

Ett sätt att hålla gemensam morgon- och aftonbön under Påsk- och Pingsttiden.

Efter psalmen och morgonbönen *) följer:

Under Påsktiden:

Herren är uppstånden! Halleluja!

Swar: **Han är sannerliga uppstånden! Halleluja!**

Under Pingst- (och Trefaldighets-) tiden.

Gemensamt: **Wårs Herras Jesu Christi nåd, Guds kärlek och den heliga Andas delaktighet ware med oß allom.** Amen. **)

Derefter läses en för Påsk- eller Pingsttiden passande bibeltext; hwarpå den **apostoliska tron**, gemensamt uttalad, följer. Efter betraktelsens läsande kan någon till högtiden hörande bön och psalm läsas, samt Fader wår och wälsignelsen.

*) Se "Minnen från andaktsstunder II, 1:sta häftet pag. 34.

**) Musik till Responsorierna m. m. hoppas wi få meddela i nästa häfte, som afslutar serien: "Minnen från högtiderna".

Skriftetal på Påskdagen.

I Jesu namn!

Går bort och säger Hans lärjungar och Petro, att Han går fram för eder uti Galileen; der skolen I få se Honom, såsom Han eder sagt hafwer. Marc. 16: 7.

Så lydde helsningen på den första Påskdagsmorgonen, då qwinnorna, som hastat till grafwen, för att smörja Jesu lekamen, funno grafwen tom och deröfwer förfärades. Waren icke förfärade, sade engelen; I söken Jesum af Nazareth, som korsfäst war; Han är uppstånden, Han är icke här. Si, rummet, der de hade lagt Honom! Men går bort, och säger Hans lärjungar och Petro, att Han går fram för eder i Galileen; der skolen I få se Honom, såsom Han eder sagt hafwer. Hela evangelii bebådelse ligger på wißt sätt innesluten uti denna helsning. Herren stadfästade den sjelf med sin särskilda uppenbarelse för Petrus den samma dagen.

För Jesu lärjungar berodde nu allt derpå, om Han, deras Herre och Frälsare, lefde och åter wille bekänna sig till dem. Ty med Honom woro de i sitt innersta förbundne, wid Honom woro de fästade med hjertats fasta band. Blef Han i grafwen, död, då war det ock slut med deras lif; gick Han lefwande ur grafwen, då lefde de med Honom. Men ingen gällde detta i högre grad än Petrus. Wi kunna icke förneka, att Petrus warit Herren hängifwen. Men Petrus hade förnekat Honom trenne gånger; han hade affagt sig gemenskapen med Honom. Wisserligen hade Petrus blifwit kallad tillbaka från sina wägars willa, derigenom att "Herren wände sig om och såg på Petrus". Petrus hade ock gått ut och gråtit bitterligen. Men detta hindrade icke, att Petrus mer än någon af de öfrige lärjungarne swäfwade uti en smärtsam owißhet, om Herren tänkt på Honom i nåd. Det är icke otänkbart,

att Petrus känt det så, som hade han i sin mån warit wållande till Herrens död. Och hade än budskapet om Jesu uppståndelse genast af Petrus blifwit trodt och anammadt, så skulle dock tanken på hans förnekelse röfwat ifrån honom all tröst af detta budskap. Han skulle känt sig utesluten från deras krets, som tillhörde den uppståndne och dermed äfwen ifrån den nåd, som uppenbarade sig i såwäl engelens, som ännu mer i Jesu egen helsning: **Gack till mina bröder och säg dem: Jag far upp till min Fader och eder Fader; och till min Gud och eder Gud** (Joh. 20: 17).

Men Herren wißte wäl, hwad tankar Han hade om både sina lärjungar i allmänhet och om Petrus i synnerhet. Derför sände Han budskap på budskap till dem, att Han war uppstånden, helsande dem såsom sina bröder; och såsom Han särskildt tänker på Petrus, så nämner Han honom ock särskildt, på det att intet twifwel måtte lemnas öfrigt, att Han, den uppståndne, icke hade förkastat Petrus för hans synders skull. Ja, Herren låter det icke bero wid en särskild helsning; Han låter en särskild uppenbarelse komma just honom till del. Wi kunna näppeligen föreställa oß, med hwilken salig häpnad Petrus mottagit denna helsning och uppenbarelse. Men utaf detta Herrens sätt att gå tillwäga med lärjungen kunna wi få en aning om, huru stor och öfwerswinnelig den nåd är, som Jesus Christus genom sin uppståndelse framhaft.

För hwar och en Jesu lärjunge måste det wara af den största wigt att weta, om Herren Jesus, den uppståndne, bekänner sig till Honom. Så snart nemligen en menniska går in uti ett rätt lärjungaförhållande till Frälsaren, så blir Han för henne oumbärlig. Hon kan icke mera lefwa och wandra på egen hand, såsom förut. Hon kan icke komma till Fadren utan genom Honom. Men i den mån Jesus på detta sätt blir oumbärlig för en själ, blir hon ock angelägen om att få weta, om Herren hörer henne till, om Han will bekänna sig till henne. Detta gäller i synnerhet hwar och en som, i likhet med Petrus, på grund af sitt stora elände eller särskilda försyndanden, finner sig med allt skäl kunna frukta, att Herren icke mera will se till en sådan eländig, eller bekänna sig till en,

som så försyndat sig. Huru kan nemligen icke eländet uppwakna uti en syndares hjerta? Han har redan förut lärt känna något derutaf, men det han nu får se utaf det inneboende förderfwet kommer att på fullt allwar sätta i fråga, om han kan höra Honom till, om Herren mera kan wilja fråga efter honom. Kommer så härtill särskilda försyndanden, att man förgått sig, försakat Honom, swårligen brutit emot Hans nåd och swikit den trohet, man lofwat Honom, så är det icke underligt, om det blir hjertenöd, såsom hos Petrus, då han, träffad af Herrens blick, gick ut och gret bitterligen. Herren låter nemligen icke sådana blickar fattas, som genomborra hjertat. Han gifwer dem genom sin helige Andes inwertes tuktan och bestraffning. Då måste man gråta i sitt hjerta, och då kan man få erfara detsamma, som Petrus erfor under dagarne mellan Jesu död och uppståndelse, såsom hade man förwerkat sin rätt att höra Herren Jesus till, såsom hade man intet mera att wänta af Honom. Det är med all rätt — så heter det då i själen — Herren öfwergifwer mig, ty jag har försummat och försakat Hans nåd, warit trolös och syndat mot Honom. Wißt wore det ock rätt, om Herren då öfwergåfwe mig och icke mera wårdade sig om en sådan lärjunge. Men — **barmhertig och nådelig är Herren, tålig och af stor mildhet. Han träter icke till ewig tid och wredgas icke ewinnerliga. Han handlar icke med oß efter wåra synder och wedergäller oß icke efter wåra mißgerningar. Ty så hög, som himmelen öfwer jorden är, låter Han sin nåd wäldig wara öfwer dem, som Honom frukta.** Se, detta är hwad hela Herrens förhållande efter uppståndelsen förkunnar och betygar. Detta ligger inneslutet uti Hans budskap till och uppenbarelse för sina lärjungar och Petrus. Och denna nåd beter han ännu i dag, på grund af sin död och uppståndelse, alla sörjande i Zion. Ty ännu i dag sänder Han bud till sina lärjungar och särskildt till dem, som hafwa "en bedröfwad Ande". Hans evangelium är ett sådant budskap. När Han låter det budskapet förkunnas i sin församling: **Herren är sannerligen uppstånden!** då är detta ett: **Går och säger mina lärjungar och Petro,** att Jag lefwer, att Jag, som för deras

synders skull blef utgifwen, är uppwäckt för deras rättfärdighet, att Jag ännu är deras Herre, Frälsare och Gud, att Jag ännu will gå fram för dem såsom deras herde, att de åter skola se Mig. Och det evangelium, Han så låter förkunna dem, det tillämpar Han ock genom sin helige Ande på deras hjertan. Men då Han wet, huru swårt särskildt en Petrus, en bedröfwad och sörjande lärjunge, skulle hafwa att tillegna sig detta ord till alla, emedan han menar sig ingen del hafwa uti detta ordet för sina synders skull, så sänder Herren detta budskap till den enskilde. Detta sker genom aflösningens ord. Ty hwad ligger deruti att Herren uppdragit åt sina tjenare, att de i Hans namn skola lösa, förlåta synder, om icke ett: "Går och säger Petro — den och den, som wandrar uti mörker och nöd, uti samwetsångest och hjerteqwal öfwer sin synd — gå och säg just honom, att Jag förlåter honom **hans synd och icke kommer hans mißgerning mera ihåg**". Herren har nemligen icke welat, att Hans nuwarande lärjungar skola sakna något utaf de hjelpmedel till tro och Herrens kunskap, hwilka stodo Hans förste lärjungar till buds. Hade de tillfälle att få höra, huru Herren Jesus namneligen tillförsäkrade dem sin nåd, såsom wid detta tillfälle fallet war med Petrus, då Herren nämnde hans namn; så hafwa Jesu lärjungar ännu i dag samma utwäg och tillfälle att blifwa försäkrade om sina synders förlåtelse, derigenom att Herren med sitt tröstеord wänder sig till hwar och en af dem. Detta sker, då Han genom sina tjenares mun tillsäger den ene och den andre, som will begagna denna nådefulla förmån — den enskilda aflösningen — hans synders förlåtelse. Det war ju också just efter uppståndelsen, som Herren sade till sina lärjungar: **Tager den heliga Anda. Hwilkom I förlåten synderna, dem förlåtas de, och hwilkom I behållen dem, dem äro de behållna.** (Joh. 20: 23), så att detta tröstemedel härstammar just från Christi död och uppståndelse och har något uti sig utaf Hans uppståndelses kraft. Huru trösteligt är icke detta! Ty om någon befinner sig uti särskild syndanöd och mörker, och icke wet, huru han skall kunna tillegna sig syndaförlåtelsens nåd, och han uti ett sådant tillstånd wänder sig

till en Herrens tjenare och af denne får höra: dina synder förlåtas dig! hwad är då detta annat, än att Herren ännu i dag säger ett: Gack och säg Petro, gack och säg den och den, att på hans mißgerning skall icke mera tänkt warda? Sådan nåd kan Herren bete äfwen genom den allmänna afslösning, som förekommer före den heliga nattwardens begående, om än denna aflösning icke är en aflösning i egentligaste mening, ty för att den detta skall wara, måste den ju wara enskild, gälla den enskilde. I dag säger Herren sålunda till oß, sina tjenare: Gån och sägen Petro, d. ä. gån och sägen hwar och en, som I finnen stadd i en sorg efter Guds sinne, att Jag för honom är uppstånden, att Jag förlåter honom hans synd. Och detta fullgöra wi med den allmänna aflösningen för dem, som med församlingen bekänna sin synd, och med enskild aflösning för dem, som sådan begära.

Med affeende på Petrus lät Herren det icke stanna derwid, att Han genom engelens och qwinnornas mun sändt honom en nådefull helsning, Herren lät ock en särskildt uppenbarelse komma honom till del. Detsamma gör Herren än, då Han icke blott i aflösningens ord talar till den enskilde, utan ock i **nattwarden kommer till honom** och ter sig för honom. Eller skulle werkligen Herrens kommande uti den heliga nattwarden icke lika mycket innebära en Hans uppenbarelse för själen, som när Han på sin uppståndelsesdag uppenbarade Sig för Petrus? Då kom Han särskildt till Petrus, **här** kommer Han särskildt till dig; **der** betedde Han sig lefwande för Petrus, gör Han det icke äfwen **här**? **Der** hade Han ett nådefullt ord till Petrus derom, att Han gått i döden för honom och nu icke wille komma Petri synder och otrohet ihåg; ett sådant ord har Han ock här för den, som går med ett öfwer sina synder sorgset sinne. Ty hwad säger Han, när Han här i nattwarden möter en sådan lärjunge? **Tag och ät, detta är min lekamen; tag och drick, denna kalk är det nya testamentet i mitt blod, som för eder och för många utgjutet warder till syndernas förlåtelse.** Är icke detta trösteligen taladt? Är icke detta ett ord, som kan wisa, att Han icke mera will tänka på öfwerträdelsen, utan att den skall wara förlåten och glömd? Ja, Han

ej blott talar sådana ord, Han gifwer sådana gåfwor, som dessa orden: "för eder utgifwen och utgjutet" innehålla, nemligen syndernas förlåtelse, lif och salighet.

Men låtom oß lägga märke till något mera uti den helsning Herren genom engelen sänder till lärjungarne och Petrus. **Går och säger Hans lärjungar och Petro, att Han går fram för eder i Galileen. Der skolen I få se Honom, såsom Han eder sagt hafwer.** Herren lofwar att gå fram för sina lärjungar uti Galileen. Dit will Han samla den förskingrade hjorden. Der will Han gå fram för dem såsom herden, såsom **den gode herden, som låtit sitt lif för fåren** och som nu wårdar sig om dem. Han will samla dem omkring Sig. Han will samla dem till hwarandra. Han will wårda Sig om dem, Han will lära dem att wårda sig om hwarandra. Detta uppfylles ock i den heliga nattwarden. Der samlar Herren de sina, der will Han hafwa dem som en hjord samlad omkring Sig såsom herden, att de måga i kärleken hålla ihop, sluta sig intill hwarandra på samma gång de sluta sig intill Honom. Wi weta ju, huru Herren uppdrog åt Petrus att, sedan han blifwit omwänd, styrka sina bröder och wisa sin kärlek till Jesus uti omwårdnad om Hans lam och får. Så will Han ock nu sjelf wårda Sig om hwar och en af de sina, på samma gång Han will, att hwar och en af dem skall wårda sig om sin broder. När du går från nattwardsbordet, skall du icke behöfwa gå ifrån Jesus. Han will gå med dig, och du skall blifwa hos Honom. Han will wårda Sig om dig, och du skall lemna dig åt och akta på Hans wård, den Han utöfwar genom sin helige Ande.

Uti budskapet genom engelen hänwisas lärjungarne och Petrus till hwad Herren redan förut sagt dem: — — **såsom Han eder sagt hafwer.** Detta Hans ord skulle warit dem nog utan ware sig englahelsningen, qwinnornas budskap och särskilda uppenbarelser. Men då de nu hade lemnat ordet ur sitt hjerta, så wille Herren af sin barmhertighet komma dem till hjelp, att de måtte tro Hans uppståndelse. Men sedan skulle de icke wänta sådana uppenbarelser, utan när de en gång genom dessa blifwit förwissade om uppstån=

delsen, hade de att hålla sig wid Hans **ord** derom, och lefwa sig in uti detta. Såsom wi hafwa sett, nedlåter sig Herren till de sinas swaghet. Han kommer dem till möte uti aflösningens ord, uti nattwarden, låter dem ock stundom tydligt erfara och förnimma, att Han är dem huld och nådig. Men deras tro skall icke hwila på dessa känslor och förnimmelser, utan hålla sig wid hwad Han sagt dem i sitt ord. Särskildt må en nattwardsgäst, för hwilken Herren tett sig uti den heliga nattwarden, icke wänta, att han ständigt skall få **smaka och se huru ljuflig Herren är,** utan bereda sig på, att andra stunder komma, då ordet om syndernas förlåtelse och Jesu närwaro icke ljuder lika mäktigt inom honom, då han icke ser Herren så, som då Han i nattwarden stod inför lärjungen. Då gäller det, att hålla sig wid detta: såsom **Han eder sagt hafwer,** att blifwa wid det nakna, blotta ordet, som är wißt och fast. Dertill will ju Herren också hjelpa honom genom den nådeskraft, som Han i nattwarden beter.

Är nu du, käre nattwardsgäst, en lärjunge, d. ä. en som lärer af Jesus uti Hans ord, en som will hålla dig intill Honom och utwälja Honom framför alla andra och allt annat? Annars gäller icke helsningen dig, ty du frågar då icke efter deß innehåll. Är du en lärjunge, se till om det ej kan wara med dig som med Petrus, att du warit trolös mot din Frälsare och Hans nåd. Har detta gått dig till hjertat såsom det gick Petrus till hjertat, så att ditt hjerta gråter öfwer ditt elände och du nu bekymrad frågar och undrar, om Herren Jesus ännu will weta utaf dig, ännu bekänna sig till dig? Hör och anamma då påskhelsningen: **Går och säger Hans lärjungar och Petro, att Han går fram för eder i Galileen, der skolen I få se Honom, såsom Han sagt hafwer.** Hör huru den ljuder i detta ord och sedan i aflösningens ord, och möt Frälsaren, då Han kommer dig till möte, med bekännelse af dina synder:

Jag fattig, syndig menniska . . . .

2.

Högmessopredikan på Påskdagen.

Wi bedje Dig, wårs Herras Jesu Christi Gud, herrlighetens Fader, att Du wille gifwa oß wisdomens och uppenbarelsens Anda till din kunskap. Och upplys wåra förstånds ögon, att wi förstå kunna, hwad hopp Du hafwer kallat oß uti, och huru rik dins arfs herrlighet är uti helgonen, och huru öfwerswinneligen stor din kraft är till dem som tro, efter din mäktiga starkhets werkan, hwilken Du werkade i Christo, då Du uppwäckte Honom ifrån de döda. Amen. Ja härom bedje wi Dig, Herre, då wi nu förene oß, inför Dig, i efterföljande psalm:

N:o 111: 1.

Fader wår som är i himmelen, o. s. w.

Marc. 16: 1—8. Och då sabbathen framgången war, köpte Maria Magdalena och Maria Jacobi och Salome wälluktande kryddor, på det de skulle komma och smörja Honom. v. 2. Och på den ena sabbathen kommo de till grafwen ganska bittida, då solen uppgick, v. 3, och sade emellan sig sjelfwa: Ho skall wälta oß stenen ifrån grafwens dörr? v. 4. Och då de sågo till, sågo de stenen wara afwältad, den ganska stor war. v. 5. Och när de ingångna woro uti grafwen, sågo de en ung man sittande på högra sidan, klädd i ett fotsidt hwitt kläde; och de wordo förfärade. v. 6. Men han sade till dem: Warer icke förfärade; J söken Jesus af Nazareth, som korsfäst war; Han är uppstånden, Han är icke här; si rummet, der de hade lagt Honom. v. 7. Men går bort och säger Hans lärjungar och Petro, att Han går fram före eder uti Galileen; der skolen J få se Honom, såsom Han eder sagt hafwer. v. 8. Och de gingo hasteligen derut och flydde ifrån grafwen; ty dem war bäfwan och häpenhet påkommen; icke heller sade de något för någon, ty de räddes.

Såsom wi erinra oß från berättelsen om Jesu begrafning, hade qwinnorna, af hwilka här nämnas Maria Magdalena och Maria Jacobi och Salome, suttit stilla gent emot grafwen och besett den, hwarefter de återwändt till sina hem, för att tillreda wälluktande kryddor åt den begrafne. Om sabbaten woro de stilla. Men redan wid gryningen af den följande dagen

begåfwo sig till grafwen wid solens uppgång. En fråga låg tung och bekymrande på deras hjerta, hwilken som skulle wälta den tunga stenen ifrån grafwens dörr. Emellertid war det bekymret öfwerflödigt. När de kommo till grafwen och sågo till, sågo de stenen wara afwältad, den ganska stor war. Dertill war ock något annat och mera skedt, än de hade kunnat tänka eller hoppas. I den öppna grafwen mötas de af en engel, som bådar dem, att den de sökte, Jesus af Nazareth, war uppstånden.

Oändligt betydelsefull är den fråga, som låg tung på qwinnornas hjertan under deras wandring till grafwen. Huru betydelsefullt blir då icke också detta, att när de kommo till grafwen, stenen redan war afwältad? Det är en skön, innehållsrik bild utaf hwad som skett i och med Jesu Christi uppståndelse. Låtom då äfwen oß gå med qwinnorna till grafwen och se till,

huru genom Jesu uppståndelse stenen är afwältad ifrån grafwens dörr.

Sw. Ps. 111: 7, 8.

När mitt hjerta måste bäfwa
För ditt hot och lagens röst,
Jesu! låt din Ande häfwa
Denna sten ifrån mitt bröst,
Denna tyngd af syndaskulden;
Låt din engel stiga ned,
Att förkunna mig Din fred!

Ack, låt honom ljufligt båda,
Att du hafwer seger fått!
Låt mig sjelf i trone skåda,
Att Du har ur fängslet gått,
Och detsamma för mig öppnat,
På det jag derur skall gå
Och på domedag bestå.

I.

Hela menniskoslägtets tillstånd har genom synden blifwit graflikt. Ty genom synden hafwa wi sjunkit ned uti en mörk, dödens och förgängelsens graf. Eller hafwa wi icke sjunkit djupt ned, då wi affallit från Gud, bortkommit från det lif

som af Gudi är? Är der icke **mörkt** i denna graf? Wi röra oß der om hwar andra, såsom matkar i jorden. **Alle gå wi ju uti willfarelse såsom får,** enligt en annan Skriftens bild, omslutne af mörker, så att wi icke känna Gud, icke weta lifsens wäg. — Det är en **dödens** graf, der wi måste **döden dö,** om icke lifwet uppenbarar sig och kommer till oß; der döden redan nu gnager oß såsom får, der allt omkring oß förgås och wi sjelfwe måste förgås, emedan wi hafwa förgängelsen uti oß, uti den synd, som genom begärelser och lustar förderfwar. Må nu än en sådan teckning af wårt tillstånd synas för mörk, den är icke mörkare, än Guds eget ord framställer den. Den som känner sitt eget tillstånd, han wet ock, att härmed är icke för mycket sagdt. Säger icke Skriften om oß, att **wår strupe är en öppen graf** (Rom. 3: 13)? Säger icke Herren sjelf till Judarnes ledare, att de woro **like hwitmenade grafwar, som utwärtes synas dägelige, men inwärtes äro fulle med de dödes ben och all orenlighet** (Math. 23:)? Och detta gäller i sin mån om alla i deras naturliga tillstånd, ty här är ingen åtskilnad. Och hwad mena wi, att Han kände och såg, som kom från himmelen hitneder? War för Honom icke tillståndet bland menniskor ett graflikt, likt "de dödas, som begrafwa sina döda"? Och hwad war det, som mötte Honom under wandringen ibland menniskor, om icke denna dödslukt, hwilket framkallade Hans tårar?

Det som än mera gör wår ställning graflik är detta, att den tunga sten och börda, som heter **syndaskulden,** såsom en grafsten utestänger ljuset och trycker oß med döden till döden, **ty syndens lön är döden,** och dödens udd är synden. Ack, denna syndaskuld! Såsom den trycker hårdt hwarje uppwaknadt samwete, så låg den ock — om än icke känd — tung och tryckande öfwer hela menniskoslägtet. Det är denna syndaskuld, hwilken hindrar oß att nalkas Gud. Det är på grund af denna syndaskuld, som djefwulen hade döden i sitt wåld, att dermed hålla menniskor såsom trälar under dödens räddhåga. Den stenen måste bort, om annars ljus och lif skola kunna tränga in och ned ibland menniskor, och de föras ut ur grafwen till lif och oförgängligt wäsende. Med mindre än att den

tages bort, finnes ingen hjelp, ty den binder oß i mörker, nöd och död.

Att komma utur detta graflika tillstånd, derpå hafwa menniskorna sjelfwa fåfängt arbetat; allena en, Menniskones Son, har derur förlossat oß. Sjelfwa denna menniskornas sträfwan, folkens och den enskildes, wisar att man tillfyllest känt, att det icke war så som det skulle wara. Man har arbetat och man arbetar än i dag uppå att — utan Herren Jesus och utan Hans evangelium — höja, lyfta menskligheten ur deß förnedring. Hedningarne hafwa arbetat sig trötte derpå, suckande under en börda, som de sjelfwe icke rätt weta hwad de skola kalla — den heter syndabördan. Christenheten, den christenhet, som ej will weta af Christus, arbetar uppå att hjelpa sig upp, suckande, mer än man sjelf will erkänna, under dödens och förgängelsens tunga börda. Man tänder upp ljus på ljus på det menskliga wetandets område, man gör ansträngningar — det säges med framgång — att lyfta och höja slägtet. Men så länge man icke lemnar rum för evangelii ljus af Christi uppståndelse, icke will weta af Honom som syndaborttagaren, så blir grafwen graf och grafstenen ligger qwar öfwer otrons barn, som ock äro dödens barn.

Allena en, Menniskones Son, har kunnat förlossa oß. Han har stigit ned uti wår graf, i wårt elände. Han har böjt Sig under wåra synders börda, såsom Guds Lam, som bär werldens synder. För dem lider och dör Han, till en försoning för wåra synder. Han, den andre Adam, wår nye stamfader, wårt fallna slägtes nye hufwudman, Han "har förlossat, förwärfwat och wunnit oß ifrån alla synder, ifrån döden och djefwulens wåld". **För wåra synder utgifwen, är Han för wår rättfärdighet uppwäckt.** Han är sannerligen uppstånden. Låtom oß då hasta till Hans graf att se

II.

Huru genom Hans uppståndelse stenen är afwältad ifrån grafwens dörr.

Ack, att nu hwar och en af eder, k. åh.! kände, huru tung den stenen är! Många af eder känna wäl icke synden swår.

Då gån I icke med till Christi graf. I blifwen på afstånd, nere i syndagrafwen, hwilken ej synes eder som wore den en graf! Ack, att då hwar och en, som känner syndens och dödens tyngd öfwer sitt hjerta, wille gå med och se, i ordets ljus se till, huru stenen är afwältad, huru, såsom det heter i psalmen,

"Ur grafwens djup befrias wi,
När sjelf derur du framgår fri."

Syndaskuldens stora sten är afwältad ifrån grafwens dörr. Jesus har **borttagit** den, afplanat den, försonat den. Hans uppståndelse beträftar det. Hade Han icke afplanat den, så hade Han, wår borgesman, icke återkommit från de döda. **Men nu har fridens Gud igenfört Honom ifrån de döda genom det ewiga testamentets blod.** Med uppwäckandet af sin Son, har Gud sagt sitt ja och amen till Frälsarens: **Det är fullkomnadt.** Att så är, derom förwissas wi på det mest eftertryckliga sätt utaf hela uppståndelseshistorien. Hwad är det som **engelen** wid grafwen åsyftar med sina ord? Är det icke att afwälta stenen, bördan, från qwinnornas hjertan: **Waren icke förfärade.** Och detta ord höres åter och åter. — Hwad är det Herren Jesus, den uppståndne, sjelf gör på sin uppståndelsesdag? Han kommer till sina lärjungar, hwilka äro församlade inom lykta dörrar, utifrån förskräckte, inwertes bedröfwade, och det första och sista Han har att säga dem, är detta: **Frid ware eder!** Han hänwisar dem till sina sår, för att wisa dem grunden till denna frid, nemligen att **näpsten låg uppå Honom, på det att wi skulle frid hafwa.** Han afwältar syndabördan från deras hjertan, stenen från hjertats dörr. Särskildt må wi, för att rätt förstå den saliga frukten af Christi uppståndelse, akta på Herrens förhållande till Petrus. Såsom Herren genom engelen borttager qwinnornas förfäran och genom sin egen fridshelsning lärjungarnes rädsla, så gifwer Han genom engelen qwinnorna den tillsägelsen: **Går bort och säger Hans lärjungar och Petro, att Han går fram för eder i Galileen.** Märk wäl, att Han nämner Petrus särskildt. Der war ingen som så wäl behöfde få syndaskuldens börda afwältad från hjertat, som Petrus. Derför tänker Herren särskildt på honom med ett budskap, likasom Han sär=

skildt uppenbarar sig för honom. Petrus skall weta, att Herren icke mera will komma hans synd ihåg. — Wisar icke detta, hwad betydelse Herrens uppståndelse har med afseende på syndaskuldens borttagande? Wisar icke detta Herrens eget afwältande af syndabördan från deras hjertan, som af den tryckas, att Han, såsom wår Frälsare och ställföreträdare, afwältat syndaskulden från wår graf? Hela Herrens eget förhållande wid uppståndelsen är en tillämpning på de enskilde utaf hwad Han gjort för alla.

Huru är det med dig, käre wän? Är synden för dig en börda? Eller kanske den wäger mindre än allt annat tungt i werlden? Det kommer deraf, **att du icke känner den.** Men det måste wi dock säga: Wille du komma upp och ut ur din graf, icke skulle du behöfwa hindras af din syndaskuld. Den skulle icke kunna wara dig i wägen, om du flydde till Christus. Och det wilja wi säga dig, som tryckes af din syndaskuld, dig, som kanske kommit till grafwen i dag med samma bekymmer, som qwinnorna, dig som frågar med oro: Huru skall jag få min synd förlåten? — dig säga wi: Se till, se noga till, om stenen icke är afwältad, om din synd icke är försonad! Hör noga efter, hwad englar, menniskor och Herren sjelf bebådar i dag! Hör noga efter, om icke uti detta budskap är en **fridshelsning** till **dig**, om det icke till **dig** heter: **War icke förfärad;** om icke ett **bud** sändes till **dig** såsom till Petrus, att du må förnimma, att Herren förlåtit din synd!

Men har Herren Jesus genom sin uppståndelse afwältat den syndaskulden, som höll oß i mörker och andelig död, så kan ljus och lif tränga in och ned i werldens mörka graf och tända ljus och lif i menniskors hjertan. Det ordet om försoningen och syndaförlåtelsen förer med sig ljus och lif. Ett hjerta, som annammar detta ord, blir derigenom lefwandegjordt och frigjordt från det **herskande** förderfwet, från **syndens tjenst.** Ty synden kan icke wara wäldig öfwer dem som äro i Christo Jesu, öfwer dem som genom tron äro med Honom förenade. Han har trädt in i wårt lif, Han har segerrikt gått igenom wåra frestelser, Han har trängt igenom döden till lifwet. **Inplantade i Honom till en lika död, skola wi ock warda**

Honom i uppståndelsen like (Rom. 6: 5). Ja, **den öfwerswinneliga kraft, som Gud werkade i Christo, då Han Honom uppwäckte ifrån de döda,** den werkar nu ocksâ i alla dem, som hålla sig till Honom; genom denna kraft tro de, genom den uppstå de och wandra i ett nytt lefwerne. Om icke Christus uppstått genom Fadrens herrliga makt, skulle ingen menniska kunnat tränga igenom till wandring i ett nytt lefwerne; såsom icke heller någon annan än den, som på Honom tror, detta förmår.

Wi weta icke, huru det är med dig, k. åh., om du känner detta syndawäsende i werlden och i ditt eget hjerta grafkallt, om du längtar att uppstå ur synden. Kanske finner du dig wäl uti — grafwen. Månne du skall finna dig wäl deruti till sist? Men om du trängtar efter en andelig uppståndelse, efter frigörelse från synden, då båda wi dig: War icke förfärad! Grafwen är öppnad! Fattar du om din uppståndne Frälsare, så skall du icke blifwa i synden. Nej, blifwande i Honom och lemnande rum för Hans uppståndelses kraft, skall du tränga igenom, så att du kan få smaka något af det rätta lifwet i Gud redan här. Ty när

"Jesus hjelper hwarje stund
Dö från synd och werld i grund,
Då först får du rätt förfara,
Hur Han månd uppstånden wara".

Men den som af ingen andelig uppståndelse ur synden wet, utan ännu ligger qwar i syndens graf, han har ännu icke erfarit Christi uppståndelses kraft.

Den sten, som Christus genom sin uppståndelse afwältat från grafwens dörr, är **dödens och förgängelsens.** Döden är såsom en stor grafsten för detta lifwets dörr, wid utgången derur, och dermed på samma gång för det ewiga lifwets dörr, då man will dit ingå. **Här är alltid sorg, fruktan, wäntan och på sistone — döden.** Måste wi icke i **allt wår lefwerne trälar wara under dödsens räddhåga?** Under den suckar allt lefwande. Men **Christus hafwer döden borttagit och lif och oförgängeligt wäsende framburit uti ljuset genom evangelium** (2 Tim. 1: 10). **Såsom genom en menniska döden är kom-**

men öfwer alla, så är nu ock genom en menniskas död döden öfwerwunnen. Derför höra wi också uti det herrliga 15 kap. af 1 Cor. brefwet, huru apost. Paulus jublar och triumferar: **Du död, hwar är din udd? Du helwete, hwar är din seger? Dödens udd är synden; syndens kraft är lagen. Men Gudi ware tack, som oß segren gifwit hafwer genom wår Herre Jesum Christum!** (v. 55—57). Och denna triumfsång uppstämmer han på grund af Jesu Christi uppståndelse; ty af Honom, Jesus Christus, är han som döden i wåld hade, djefwulen, nederlagd, döden uppswulgen i segern. Stenen är afwältad, och på den afwältade stenen sitter en Herrens engel, som tillropar alla dem som tro på Herren Jesus: **Warer icke** förfärade! Warer icke förfärade för **döden!** Jesus är uppstånden! Döden är borttagen! **Salige äro de som i Herranom dö.** Ja, de som i Herranom dö, ty dör du utan Honom, i dina synder, då stänger döden din wäg, och du får aldrig se lifwet.

Men det är icke blott döden, utan äfwen förgängelsen, som fått wika för den uppståndne. Sjelf kunde Han med afseende på sin död tillegna sig det profetiska ordet: **Du tillstädjer icke din helige att se förgängelsen** (Ps. 16: 10). Så har Han i Sig, i den menskliga natur, som för syndens skull war förgängelsen underkastad, häft förgängelsens makt. Wisserligen måste äfwen Hans trognas lekamen sås uti snöplighet och förgängelse. Ty då Christus är i dem, så är **wäl anden lifwet för rättfärdighetens skull, men kroppen är död för syndens skull.** Om nu **Hans Ande, som Jesum uppwäckte ifrån de döda, bor i dem, så skall ock Den, som Christum uppwäckte ifrån de döda, göra deras dödliga lekamen lefwande, för sin Andas skull, som uti dem bor** (Rom. 8: 10—11). Deras kroppar äro förgängelsen underkastade, men icke annorlunda än sädeskornet, hwars skal förgås, men ur hwars kärna lifwet spirar upp. De skola, såsom detta, uppstå till lif; **det som wardt sådt i snöplighet skall uppstå i herrlighet, det som wardt sådt i skröplighet skall uppstå i kraft** (1 Cor. 15: 43). Allt detta emedan det himmelska, ädla hwetekorn, som föll i jorden och wardt dödt, nu med sin oförgängliga lifskraft

sprängt sjelfwa stenen. **Ty efter döden är genom en menniska, så är ock genom en menniska de dödas uppståndelse** (1 Cor. 15: 21).

Men det är icke blott kroppens förgängelse, som Christus har häft genom sin uppståndelse, utan äfwen hela skapelsens, som blifwit förgängligheten underkastad mot sin wilja. Wi weta att hon suckar under denna förgänglighet. Men sedan Christus uppstått, så suckar hon icke mera förgäfwes. I Hans uppståndelse har hon en borgen för att hon skall ock **warda fri af förgängelighetens träldom till Guds barns herrliga frihet.** Ty i och genom Christi uppståndelse har en ny skapelse begynt. Den är wäl ännu icke fullbordad, men den skall, den också, fullkomnas, så att allt skall warda ganska godt, allt som låtit sig **sammanfatta under Honom, som hufwudet är. Så ware då Gudi tack, som oß segren gifwit hafwer, genom wår Herra Jesum Christum!** Amen.

Aftonsångspredikan på Påskdagen.

(1:sta årgången.)

I Jesu namn!

1 Cor. 15: 12—21. Är nu Christus predikad för eder, att Han är uppstånden ifrån de döda, hwarföre säga då somlige bland eder, att de dödas uppståndelse är intet? v. 13. Är nu de dödas uppståndelse intet, så är ock Christus icke heller uppstånden. v. 14. Är Christus icke uppstånden, så är wår predikan fåfäng, så är ock eder tro fåfäng; v. 15. Och wi warda funne falska Guds wittnen, att wi emot Gud wittnat hafwe, att Han hafwer uppwäckt Christum, den Han icke uppwäckt hafwer, om de döde icke uppstå. v. 16. Ty om de döde icke uppstå, så är icke heller Christus uppstånden. v. 17. Är Christus icke uppstånden, så är eder tro fåfäng, och så ären I ännu uti edra synder; v. 18. Så äro ock de förtappade, som i Christo afsomnade äro. v. 19. Om wi allenast i detta lifwet hafwa hoppet till Christum, så äro wi uslast bland alla menniskor. v. 20. Men nu är Christus uppstånden från de döda och worden förstlingen bland dem, som sofwa. v. 21. Efter döden är genom en menniska, ock genom en menniska de dödas uppståndelse.

Den närmaste afsigten med dessa ord af apostelen Paulus till de Corinthier war icke att framställa de herrliga frukterna af Christi uppståndelse, om än samma frukter här skildras på ett sådant sätt, att orden äro som en högstämd påskhymn. Apostelen bemöter sådana, som sade uppståndelsen redan wara skedd i och med den andliga uppståndelsen och hwilka derföre nekade en kommande de dödas eller kroppens uppståndelse. Han wisar, att ett sådant påstående följdriktigt måste föra till en förnekelse af Christi egen uppståndelse, emedan, om en uppståndelsens skörd icke wore att wänta, så kunde icke heller Christus såsom förstling wara uppstånden. Hans uppståndelse war dock höjd öfwer allt twifwel, och af denna följer de trognes. Men för dem, som icke wille böja sig för denna bewisning, wisar apostelen, hwilka följderna skulle blifwa, om

man med förnekelsen af de dödas uppståndelse äfwen gjorde om intet Christi uppståndelse. Han låter dem se ned i den afgrund af elände, uti det hopplösa mörker, som uppläter sig, om Christus icke är uppstånden — om wi ingen Påsk finge fira. Men ur detta djup, i hwilket apostelen nödgats att stiga ned, swingar han sig åter upp jublande: Nu är Christus uppstånden och för de trogna med sig till ljusa höjder, från hwilka han låter dem skåda ut öfwer

De herrliga frukterna af Christi uppståndelse.

Sann lifsens frukt det träd oß bär,
Der offrad din lekamen är,
Din blod utgjuten rosenröd:
Wi lefwe nu af himmelskt bröd.

I.

Den första frukten af Christi uppståndelse är, att predikan om Christus icke är fåfäng utan kraftig. Är Christus icke uppstånden, så är wår predikan fåfäng, och wi wardom funne falsk Guds wittne, att wi mot Gud wittnat hafwe, att Han hafwer uppwäckt Christum, den Han icke uppwäckt hafwer, om de döde icke uppstå. V. 14, 15.

Tänkom oß Herrens apostlar utgående i all werlden, om det annars under sådana förhållanden hade warit möjligt, att förkunna evangelium, men derwid ingen uppståndelse hafwande att förkunna, eller förkunnande en sådan mot sanningen — hwilken förtwiflad belägenhet! Wisserligen hade deras predikan då warit fåfäng, tom, innehålls- och kraftlös. Sådan skulle all christlig predikan blifwit, om wi ingen Påsk, ingen Christi uppståndelse, hade att fira.

Men nu är Christus uppstånden. Herren är sannerligen uppstånden! Detta är Påskens fröjdefulla budskap, detta är den troende församlingens fröjdefulla bekännelse, och af den bekännelsen fatta sändningaboden i Christi stad nytt mod och hopp,

wetande att deras predikan om Christus icke är fåfäng. Berättelsen om apostlarnes gerningar wisar oß, huru Herrens apostlar tröstelige och med stor frimodighet höja sin röst inför hela judiska folket: **I män och bröder af Israel, hörer dessa orden: Jesus af Nazareth, den man, som när eder af Gud bewisad är med krafter och under och tecken, som Gud hafwer gjort genom Honom ibland eder, såsom I ock sjelfwe weten; Honom, efter Han af Guds betänkta råd och försyn utgifwen war, hafwen I tagit genom onda mäns händer, korsfäst och dödat. Den hafwer Gud uppwäckt och lossat dödsens sweda, efter omöjligt war, att Han skulle behållas af honom.** Ap. G. 2: 22—24. **I förnekaden den Helige och Rättfärdige och båden, att mandråparen skulle gifwas eder. Och liffsens Förste dråpen I; Den hafwer Gud nu uppwäckt från de döda, till hwilket wi wittnen äro.** Ap. G. 3: 14—15. Så kunna de predika, emedan de äro sändningabod i Hans stad, som war död, men är lefwande worden, och såsom den lefwande, upphöjde och förklarade Frälsaren är när och med de sina. Och som deras predikan hade denna fasta **utgångspunkt**, så hade den ock ett lifskraftigt **innehåll: Christus för wåra synders skull utgifwen och för wår rättfärdighet uppwäckt.** Derföre war den ock mäktig och kraftig att werka tron hos dem, som anammade deras tal, ty såsom det war den lefwande Frälsaren, som talade genom dem, så war ock Han, i sin död och uppståndelse, den på hwilken deras predikan syftade, det föremål som förehölls deras tro.

Wi weta och känna wäl, att emellan apostlarnes förkunnelse och wår är skilnaden stor, hwad kraften angår. Men så sant Christus är uppstånden, och wi i kraft deraf såsom sändningabod i hans stad wittna om Honom, så är wår predikan icke fåfäng. Wi äro inga falska Guds wittnen, som wittna, att Gud uppwäckt sin son, den Han dock icke skulle hafwa uppwäckt. Gensägelsen mot den historiska sanningen af Christi uppståndelse har bewisat sig fåfäng. Derföre är wår predikan icke fåfäng. Den är icke ett wårt ord, som wi på eget bewåg eller i eget namn förkunna, utan **Herren**, den lefwande, har bjudit oß predika och wittna om Honom. Ja, om **Honom**,

som **Gud uppwäckt och gifwit herrlighet, på det wi skulle hafwa tro och hopp till Gud.** 1 Petri 1: 19. Denna wår predikan har således ett wißt och fast innehåll, är ett fast och wißt ord, med ett wißt och icke otydligt ljud, för dem, som fråga efter Herren och efter en stark tröst, till hwilken de fly kunna under syndens nöd, ty den är en predikan om hwad Gud gjort i Christo till werldens frälsning, om en förlikning med Gud genom Hans Sons död den stund wi ännu woro syndare, om en förloßning genom Christi blod. Och denna predikan är icke fåfäng eller kraftlös. I och genom den werkar Hans öfwerswinneliga kraft till tro och ett nytt lif, ty uti predikan om den uppståndne är Hans uppståndelses kraft werksam, såsom Paulus uti Eph. 1: 19 talar om, huru öfwerswinneligen stor Hans kraft är till dem, som tro efter Hans mäktiga starkhets werkan, nemligen efter den kraftwerkan, som Han werkade i Christo, då Han uppwäckte Honom ifrån de döda. Detta skola de, som wittna om Herrens uppståndelse, besinna, att de måga weta, hwems kraften är och hwarifrån den kommer. Men detsamma will ock behjertas utaf dem, som fråga efter tron, efter en af Gud werkad, lifgifwande tro. Wi skola besinna, att tron icke är deras werk, utan Guds werk, att det icke är genom **deras**, utan genom **Guds** kraft, som de kunna tro, men också, att denna kraft ligger i evangelium, i predikan om den korsfäste och uppståndne Christus, ja, att i predikan om Honom är samma kraft werksam, som werkade till och i Christi uppståndelse. Det att tro med hjertat till salighet är ju nemligen intet mindre än en uppståndelse ifrån de döda till ett nytt lif; men huru skulle då en sådan tro kunna komma till stånd utan gudomlig kraft? Lemnade man uti sin egen stora wanmakt rum åt denna Guds kraft, så skulle det snart bewisa sig, att predikan om Christus icke är fåfäng, utan en **Guds kraft** och en **Guds wisdom.**

II.

Den andra frukten och följden af Christi uppståndelse är, enligt texten, **den, att tron på Christus icke är fåfäng, utan werksam.**

Wore Christus icke uppstånden, så wore tron fåfäng, kraftlös, tom och innehållslös; den wore då werkligen endast en tom inbillning, såsom menniskor i allmänhet hålla den för att wara. Den wore då en blott tanke och föreställning, sådan som deras tro är, hwilka "af eget förnuft eller kraft tro". Och der någon på allwar wille tro, så skulle dock hans tro finnas fåfäng och owerksam, den skulle icke skaffa honom frid och wißhet, hwarken med afseende på syndernas förlåtelse eller ett nytt andeligt och ewigt lif. Ty, med all sin tro wore man ännu i sina synder, ingen pant funnes på försoningen, ingen uppståndelsens kraft till ett nytt lif — om Christus icke wore uppstånden från de döda.

Men nu jublar Herrens församling hwarje påskdag, och på hwarje Herrens, den uppståndnes, dag, återljuder detta jubel: Herren är sannerligen uppstånden. Och hwarför jublar hon? Jo, emedan hon nu wet, att hennes tro icke är fåfäng. Och huru skulle den kunna wara fåfäng, utan werkan och kraft? Är den icke, såsom wi nyß hörde, en werkan af samma kraft, som werkade i Christi uppståndelse? Är den icke — denna tro — ett lefwande omfattande af Honom, som oß älskat hafwer och gifwit sig sjelf ut för oß? Försätter den icke uti gemenskap med Herren Jesus Christus och uti delaktighet af allt Hans nådesgoda? Warder man icke genom sådan tro inplantad till en lika död, att man ock warder Honom lik i uppståndelsen? Skulle hon då wara fåfäng? O, nej! Tron är werksam.

Den är werksam till syndernas förlåtelse, så att den, som i tron omfattar Herren Jesus Christus, icke mera är i sina synder, såsom aposteln säger: **och wi wore ännu i wåra synder** — om Christus icke wore uppstånden från de döda (v. 17). Om Christus icke uppstått från de döda, så wore det owißt, om synden wore försonad och den ewiga rättfärdigheten framhafd. Men då Han nu är uppwäckt och förherrligad, så ligger häruti en wiß pant uppå, att **Han offrat ett offer för synderna, det ewinnerliga gäller**, att Han **afplanat den handskrift, som war oß emot**, och att det blod, som Han utgöt till syndernas förlåtelse, renar af alla synder dem, som på

Honom tro. Ja, på det wi skulle kunna hafwa sådan tro och tillförsigt till Gud om syndernas förlåtelse för Christi skull, hafwer ju Gud, såsom wi redan hört, uppwäckt sin Son och gifwit Honom herrlighet. Men huru skulle då tron, den af Gud sjelf framkallade, af Gud sjelf werkade tron på Christum, kunna wara fåfäng, eller finna sig wara beswiken uti sin tillförsigt, att Gud förlåter alla synder för Christi skull? Skulle denna tro, som hwilar på Herrens Jesu Christi uppståndelse, wara ett bedrägeri, en fåfäng förhoppning, så att man dock till slut funnes wara i sina synder, under deras skuld och dom? Nej! Den, som tror, är icke uti sina synder, utan har sina synders förlåtelse. Men det, som är mäktigt att aflyfta en sådan börda som syndabördan, att afplana en sådan skuld som syndaskulden, det är icke fåfängt. Fåfängt må menniskor med skäl kalla allt sitt bemödande att med tomma ursäkter skaffa sitt samwete ro; fåfänga må de wäl nämna alla dessa försök att tysta samwetet; fåfänga må wäl dessa inbillningar sägas wara, hwilka menniskor hysa och nära med afseende på frälsning och salighet utan Christus; ty allt detta och annat mera låter dem dock blifwa i synderna; men tron är icke fåfäng.

Den är werksam äfwen till ett nytt lif i Christus. Ty Han lefwer nu. **Christus, som ifrån de döda uppwäckt är, dör icke mer; döden får icke mer makt öfwer Honom. Så håller ock I eder derföre att I ären döde synden och lefwen Gudi genom Jesus Christus wår Herra,** säger Paulus i Rom. 6: 9, 11. Emedan Han lefwer, så lefwa ock de som genom tron äro inplantade i Honom; **det de nu lefwa i köttet, det lefwa de i Guds Sons tro** (Gal. 2: 20.) Så äro de icke mera i sina synder, äfwen i den meningen, att de icke mera lefwa sig sjelfwom eller denna werld, icke efter som köttet och sinnet lyster, utan i ett nytt wäsende efter anden. Den seger, hwarigenom de så öfwerwunnit werlden, är deras tro. Genom den äro de uppståndne med Christo, med Honom försatte uti ett nytt wäsende, till hwilket de mer och mer genom Christi uppståndelseskraft förnyas och förwandlas. — Sådan tro skulle man dock icke kalla fåfäng. Sant är det, att den icke möter

oß öfwerallt, der man talar om tro. Men den finnes dock och bär wittnesbörd om både sig sjelf såsom en werklig tro och om Christi uppståndelse. — Huru fåfängt gent emot sådan tro måste icke allt menskligt åtgörande wisa sig wara, alla blott naturliga försök att förädla menniskan, alla dessa menniskowänliga företag att utan Christi tro wilja rädda menniskor från lasten och eländet? Huru fåfängt allt detta tal om sedlighet, ja äfwen om christendomens sedliga ideal, om man icke eger denna tro? Så må då ingen undra öfwer att de christtrogna fröjda sig deröfwer, att de genom tron på sin uppståndne Frälsare äro uttagne ur sina synders dom och wälde och fått begynna ett nytt, uppståndelsens lif.

III.

En tredje frukt af Christi uppståndelse är den, att de i Christo afsomnade icke äro förtappade, utan frälste.

De som lefwa i Guds Sons tro, de få ock dö i den, ty denna tro på Guds Son är icke så beskaffad, som så mången slags tro i werlden, hwilken kan synas god nog i goda och lyckliga dagar, men som ej består profwet i nödens, än mindre i dödens stund. Ja, de som på Christus tro, de "afsomna i Christo", de öfwerlåta sig åt Honom och Hans nåd såsom barnet, som somnar i sin moders sköte. Men de wore förtappade, desse i Christo afsomnade, om Christus icke wore uppstånden. De hade då bedragit sig på det allraswåraste sätt; de hade här öfwerlemnat sig åt Honom, med tillförsigt till Hans nåd och syndernas förlåtelse genom Honom, de hade af Honom wäntat att warda frälste från all ond gerning till Hans himmelska rike och att der wara med Honom, ewigt frie, ewigt glade, men — bedragit sig, om Han icke wore uppstånden, om Han icke warit förstlingen bland dem som sofwa. De hade warit förtappade. Men nu är Han uppstånden och döden är uppswulgen uti segren. Stenen är afwältad från grafwens dörr. **Han har borttagit döden och lif och oförgängligt wäsende framburit i ljuset genom evangelium.** De i Honom afsomnade äro icke förtappade, hafwa icke bedragit sig uti sin tro

eller sitt hopp. De hafwa icke funnit sig bedragne i sin tro, att de genom sin Frälsare hade syndernas förlåtelse, utan de hafwa funnit allt så, som ordet lofwade. De hafwa icke blifwit beswikne i sitt hopp, att ur dödens sömn få uppwakna efter Hans beläte, warda Honom like. De hafwa icke känt sig beswikne i den tillförsigten att, **när deras jordiska hus nedersloges, de skulle hafwa en byggnad af Gudi byggd, ett hus det ewigt är i himmelen.** De äro frälste och weta, att deras kött icke skall stanna under förgängelsens makt, utan att **Herren skall förklara deras skröpliga lekamen och göra honom lik med sin förklarade lekamen, af den kraft dermed Han förmår Sig allting underlägga.** Det ädla hwetekorn, som fallit i jorden och blifwit dödt, har icke blifwit allena, utan det har burit frukt, och frukten är, att de, som i Christo afsomnat, skola uppstå i herrlighet och kraft. Christus är förstlingskärfwen; efter Honom följer en hel skörd af till kropp och själ frälsta och förklarade menniskor. — Hwilket ljus sprider icke påsksolen öfwer deras anleten, som i Christo afsomna, och öfwer deras grafwar, som der hwila på en förhoppning? **Jag lefwer, J skolen ock lefwa!** Detta är den grafskrift, som Han sjelf sätter på de sinas grafwar. — Förtappade äro de, som dö i sina synder; de hafwa fått se, att de bedragit sig i sina egna tankar och föreställningar om Gud, om döden, om ewigheten. Men ingen, som i Herranom dött, ingen, som i Christo afsomnat, har förtappats.

IV.

En ytterligare frukt af Christi uppståndelse är den, att Herrens trogne ej allenast för detta lifwet hafwa hoppet till Christus, i hwilket fall de skulle wara uslast ibland alla menniskor, utan ock för det tillkommande, och derföre äro de lyckligast bland alla menniskor.

Der funnos på Pauli tid sådana, som höllo de christne för de beklaganswärdaste bland alla menniskor. Apostlarne och de förste christne framställde ocksä för den werld, som alltid ser efter det som för ögonen är, en sådan marterbild, att man

ej kan förundra sig öfwer, att de, som intet erfarit af det goda Guds ord och den tillkommande werldens kraft, beklagade dem. För en werld, hwars hela goda består uti det närwarande, synliga och sinnliga, framstår ännu i dag hwarje sann christen, som försakar ogudaktigheten och den werldsliga lustan, såsom beklaganswärd. Det är ju blott inbillningar, eller åtminstone helt owissa och osäkra ting, i hwilka han söker en ersättning för det han försakar, menar man, och så beklagar man ännu i dag dem, som icke weta att "lefwa" medan de äro här. Öfwer all måtta beklaganswärda skulle de ock wara, dessa Jesu lärjungar, — om Christus icke wore uppstånden. De hade då endast i och för detta lif hopp till Honom. Men för ett kommande lif hade de ju intet att wänta utaf den, som sjelf stannat i grafwen. Och i och med detsamma, som hoppet till Christus för det tillkommande lifwet wore borttaget, så skulle ju äfwen det, som nu redan i detta lifwet fröjdar deras hjerta, hafwa förlorat sin betydelse. Det wore ju intet ewighetslif de redan nu lefde, ingen ewighetskraft, som redan nu meddelade sig åt dem. Allt sjönke ju då i sjelfwa werket ned i timligheten, och för dem stode rätt inga andra ting tillbuds, än de som förgås. Försakande det enda, som sålunda wore att njuta, måtte de med rätta hållas beklaganswärde. Men — nu är Christus uppstånden från de döda; nu hafwa de hopp till Honom för detta och det tillkommande lifwet; nu är Christus uti dem "herrlighetens hopp"; nu är wägen till lifwet dem kungjord, **den wäg, som förer till glädje tillfyllest och lustigt wäsende, ljufligheter på (ur) Guds högra hand ewinnerligen** (Ps. 16: 11). På denna lifwets wäg äro de stadde och ega derföre redan, i samma mån de skrida fram på denna wäg, lifwets fröjd. Derför äro de icke mera beklaganswärde framför andra, utan lycklige framför andra.

Beklagas må den, som menar sig njuta lifwet, men derunder njuter döden, icke den som redan nu lefwer ett ewighetslif; beklagas må den, som prisar det som lycka att lefwa för en werld, som förgås med lustar och begärelser, icke den, som lefwer i Gud; beklagas må den, som är i sina synder, under deras dom och wälde, icke den, som är tagen ur deras

dom och försatt i Guds älskelige Sons rike; beklagas må den, som är utan Christus, intet hopp hafwande, utan Gud i werlden; icke den, som har ett lefwande hopp genom Jesus Christi uppståndelse ifrån de döda. Nej, han är lyckligast bland alla menniskor. Herre, Du uppståndne! Gif oß genom din helige Ande, att wi måtte få erfara din uppståndelses kraft! Amen.

Aftonsångspredikan på Annandag Påsk.

(2:dra årgången.)

I Jesu namn!

1 Petri 1: 18—23. Och weter, att I icke med förgängligt silfwer eller guld igenlöste ären från edert fåfänga lefwerne, efter fädernas sätt; v. 19. Utan med Christi dyra blod, såsom med ett menlöst och obesmittadt lams; v. 20. Hwilken wäl föresedd war före werldens begynnelse: men uppenbarad i de yttersta tiderna, för eder skull; v. 21. Som genom Honom tron på Gud, den Honom uppwäckt hafwer ifrån de döda, och gifwit Honom herrlighet; på det I skullen hafwa tro och hopp till Gud. v. 22. Och görer edra själar kyska, i sanningenes lydnad genom Anden, till oskrymtad broderlig kärlek; älsker eder storligen inbördes af rent hjerta; v. 23. Såsom de, som födde äro på nytt; icke af någon förgänglig säd, utan af oförgänglig, som är, af lefwandes Guds ord, det ewinnerliga blifwer.

Denna text synes oß innebära en närmare förklaring utaf Pauli ord i det 2:dra brefwet till Timotheus, der han i 1: 10 säger, att **Wår Frälsare Jesus Christus hafwer döden borttagit, och lifwet och ett oförgängligt wäsende framburit i ljuset genom evangelium.** Den framställer för oß:

Det förgängliga wäsende, som Christus genom sin död afskaffat, och det oförgängliga wäsende, som Han genom sin uppståndelse framhaft.

I.

Det förgängliga wäsende, som Christus genom sin död afskaffat.

Det förgängliga wäsendet är **det fåfänga lefwernet efter fädernas sätt**, hwarom det i texten heter: **Weter att I igenlöste ären från edert fåfänga lefwerne efter fädernas sätt,** v.

18. Fåfängt kalla wi det arbete, det bemödande, den kostnad, hwarmed man icke winner, det man åsyftat. Ett fåfängt lif och lefwerne är det lif och lefwerne, som en menniska lefwat förgäfwes, så att hon dermed intet wunnit, utan förgäfwes **förslitit sitt lefwerne efter hedningarnes** sätt (1 Petri 4: 3). Nu är ju Gud målet för wårt lif, ty wi äro skapade af Honom, genom Honom och till Honom. Men målet för wårt lif är Han, icke blott i den meningen, att wi en gång, när detta lifwet tager slut, skola komma till Honom, utan ock så, att wi redan nu, medan wi här lefwa, skola lefwa i Honom och för Honom, lefwa i trons gemenskap med Honom, tjena Honom i kärlek till Honom och till wår nästa, och i hoppet hafwa Honom till wårt slutliga mål. Om en menniska icke nu lefwer Gud, huru skulle hon då kunna komma att göra det i **ewigheten?** Och äfwen om hon det kunde, så skulle ju hennes lif här nere hafwa warit ett fåfängt lif, då hon lefwat det utan gemenskap med Gud och dermed förgäfwes; ty är Gud wårt mål, så är det ett fåfängt lefwerne, ett förgängligt wäsende, då wi lefwa utan Gud.

Detta fåfänga lefwerne betecknar Aposteln såsom ett **lefwerne efter fädernas** sätt, emedan wi hafwa ärft det af dem och följt dem efter. Det fåfänga wäsendet har sin grund i det naturens förderf, som wi ärft af wår förste fader Adam. Dertill kommer, att wi lättast taga efter det förwända af wåra fäder. Det ena slägtet träder i det andras spår. Barnen åberopa sig på fäderna och ursäkta med deras förhållande sitt eget fåfänga lefwerne. Och när sanningen will göra sig gällande, då förebära ofta menniskor, isynnerhet äldre, att de wilja blifwa wid sina fäders tro m. m., ändock denna tro icke är af de fromme fäders lefwande tro, utan de döde fäders döda bekännelse och fåfänga wäsende.

Så lefwa menniskor tid efter tid — efter fädernas sätt, styrkande sig i sin säkerhet med fädernas sätt och styrkande de efterkommande med sitt exempel — ett fåfängt lif. Eller skulle det icke wara ett fåfängt lif du lefwer, o menniska, då du lefwer utan werklig gemenskap med Gud, då du lefwer dig sjelf i stället för att lefwa Gud och i kärleken till Honom lefwa äfwen för din

nästa; då du har dig sjelf till din Gud och ej tänker stort på annat, än huru du skall se dig sjelf till godo, liknöjd och obekymrad om huru det går andra? Är det icke ett fåfängt wäsende, då du i hela ditt lif icke har något i Gud, ingen glädje, ingen ro i Honom, och dertill intet kan wänta och tillförse dig af Honom för ewigheten, och då du widare med hela ditt lif i sjelfwa werket ingenting är för din nästa, din broder, emedan du i allt ser blott uppå ditt eget bästa? Känner du icke inom dig och med dig sjelf i ditt samwete, att detta är ett fåfängt wäsende? Så skall du få känna det, om du låter Gud uppwäcka dig af din säkerhet och syndasömn. Då skall du i likhet med alla dem, som besinnat sig ur djefwulens snara, komma att med grämelse bekänna om hela ditt föregående lif: Det har warit förspildt! Jag har lefwat fåfängt!

Detta fåfänga wäsende har Christus genom sin död afskaffat. Aldrig skulle en menniska kunna lefwa ett annat eller bättre lif än detta fåfänga och förgängliga, om hwilket wi nu talat, derest icke Jesus Christus igenlöst oß. Ty wi äro kött och blifwa kött, oß sjelfwe lemnade. Wi skulle, såsom bundne i köttets förgängliga wäsende, aldrig kunnat bringa det längre än till detta: **Den, som sår i sitt kött, Han skall af köttet uppskära förgänglighet,** om hjelp icke kommit. Wi äro bundne i det sjelfwiska wäsendets bojor, bundne af wåra synder under en dom, stadde i en träldomsfruktan, som icke låter oß fatta förtroende till Gud, icke med tillförsigt och hopp se upp till Honom. Och wi skulle alltid hafwa blifwit det — och dermed i fåfänglighetens träldom — om icke Jesus Christus igenlöst oß, och dermed afskaffat detta fåfänga wäsende. Men detta har Han gjort genom sin död. **Weter, att J icke med förgängligt silfwer eller guld igenlöste ären ifrån edert fåfänga lefwerne, efter fädernas sätt; utan med Christi dyra blod, såsom med ett menlöst och obesmittadt lams;** v. 18—19.

Han war ett menlöst och obesmittadt lam. Utan syndamen föddes Han in i denna werld. Och Han gick den igenom utan att besmitta sig med något af den synd, hwaraf werlden är full. **Han behöll sig ren och obesmittad af werlden.** Han lefde Gud, i Gud, för Gud, på samma gång Han

i kärleken tjenade oß. Ja, så tjenade Han oß med detta sitt lif i Gud och för Gud, att **Han gaf sitt lif till en återlösen för många.** Genom att så gifwa sitt lif, "sitt heliga och dyra blod", till en återlösen försonade Han oß med Gud och igenlöste, förlossade oß ur wår bortkommenhet och träldom. Genom sin försoning löste Han det bann, som hwilade öfwer oß och höll oß fångne under Guds wrede i träldomsfruktan, och beredde oß en ny och lefwande wäg till Gud, **offrade Sig sjelf Gudi obesmittad genom sitt eget blod,** som nu kan rena **wårt samwete af de döda gerningar,** så att wi kunna **tjena lefwande Gud.** Och Han har äfwen förlossat oß "ifrån alla synder, ifrån **döden** och djefwulens wåld"; dermed har Han förlossat oß äfwen ifrån lifwet i synden, i sjelfwiskheten, från det fåfänga wäsendet. Ja, detta har Han afskaffat ej blott i sin egen person, dermed att Han lefde ett heligt lif i Gud, utan ock för oß, så att wi nu ej längre behöfwa wara fångne uti ett sådant fåfängt lif utan Gud. Nej, sedan Jesus är död, skall wår synd med sin dom icke kunna hålla oß skilda från Gud, om wi ej wilja wara skilda från Honom. Men icke heller skola wi behöfwa förslafwas och hållas bundne af det sjelfwiska wäsendet i synd och werld, om wi sjelfwe wilja derifrån warda förlossade.

Weter, att I igenlöste ären från edert fåfänga lefwerne! så ropar Apostelen till oß, under det han liksom pekar på Jesu död, kors och dyra blod. Och så skall det afgöras, om du, som hör evangelium, will anamma det till förloßning från det gamla wäsendet, eller om du will fortsätta med att förslita ditt lif utan Gud i werlden, och så, efter hwad på dig ankommer, liksom på nytt upprätta och fortsätta det förgängliga, det dödens wäsende, som Christus med sin död afskaffat. Will du stanna qwar uti och fortsätta ditt syndawäsende, då förkastar du dermed din Frälsare; men will du derifrån warda qwitt genom Hans död och i kraft af Hans dyra blod — ty på någon annan wäg, genom någon annan kraft finner du ej förloßning — hör då widare, hwad din Frälsare åt dig framhaft genom sin uppståndelse, betratta och anamma då

II.

Det oförgängliga wäsende, som Christus genom sin uppståndelse framhaft.

Detta oförgängliga wäsende är allra först ett trons wäsende, ett lif i tron. Det heter i texten: **Christus war wäl föresedd före werldenes begynnelse, men uppenbarad i de yttersta tiderna, för eder skull, som genom Honom tron på Gud; den Honom uppwäckt hafwer från de döda, och gifwit Honom herrlighet; på det I skolen hafwa tro och hopp till Gud,** v. 20—21. Tron innesluter ett oförgängligt wäsende. Det är sant, att en blott tro, att Gud är — och många menniskors tro är icke något annat eller mera, än en sådan död tro, som äfwen djeflarne hafwa — en sådan tro bär död uti sig. Men här talas icke heller om en sådan tro, utan om tron på Gud genom Jesum — **som genom Honom tro på Gud** —, således om en tro, som grundar sig på Jesus och hwad Jesus genom sin död och uppståndelse uträttat, om en tro på Guds nåd och kärlek i Christo Jesu, om en tro som låter menniskan komma nära Gud, blifwa med Honom förenad, så att hon eger Gud och i Honom en Fader. — Se, ett lif i denna tro, det är något oförgängligt, ty Gud sjelf, Hans kärlek och nåd äro oförgängliga. Då lefwer jag ej fåfängt, när jag lefwer i tron på Guds kärlek och i gemenskap med Gud såsom min Fader. Då har mitt lif fått ett innehåll, som det förut ej hade.

Men om jag lefwer i denna gemenskap med Gud genom Christus, så får jag ock wänta mig mer och mer af Honom, jag får och kan **hoppas** på Honom, eller, såsom det i texten heter, **hafwa hopp till Gud**, ej blott tro på Honom för det närwarande, utan hoppas på Honom och Hans nåd för det tillkommande. Och detta hörer widare till det oförgängliga wäsendet — detta, att jag kan hafwa hopp till Gud, att jag redan här, dag efter dag, får **wänta efter Herren från den ena morgonwäkten till den andra,** hoppas på Honom och wänta, att Han skall föra mig till Sig, ja mer och mer göra mig delaktig

af sin natur, ju mer och mer återställa mig till sin bild, och omsider **helga mig alltigenom till ande, själ och kropp,** och att **Han på sistone skall uppwäcka mig af jordene, och att jag skall sedan med desso mine hud omklädd warda och skall i mitt kött få se Gud** (Job 19: 25—26). — Att lefwa i ett sådant hopp, det är wisserligen ett oförgängligt lif och wäsende, ty det jag så wäntar och hoppas, det är icke tomma skenbilder, tomma skuggor som förswinna, utan oförgängliga werkligheter, som icke allenast på afstånd fylla sinnet med glädje, utan som redan nu äro mig nära i hoppet och tillföra mitt hjerta den tillkommande werldens kraft.

Uti texten talar apostelen Petrus widare om **kärleken,** såsom tillhörande det oförgängliga wäsendet. **Och gören edra själar kyska i sanningens lydnad genom Anden till oskrymtad broderlig kärlek; älsken eder storligen inbördes af rent hjerta,** v. 22, egentligen: hafwande gjort edra själar kyska i sanningens lydnad, älsker eder uthålligt af rent hjerta. En oskrymtad broderlig kärlek uppkommer, då en menniska är kysk i förhållande till den himmelska sanningen. Denna erbjuder sig åt henne och begär hennes hjerta. Gifwer hon densamma sitt hjertas ja till att **lyda** den, förhåller hon sig **kysk** emot sanningen, så att hon icke håller sig intill någon annan, icke håller sig intill sitt lögnaktiga hjerta, icke heller till denna werldens ande, så werkas der hos henne en oskrymtad broderlig kärlek, en kärlek till hwar och en, som med henne tror på Jesus och lyder sanningen, men en kärlek **icke med ord eller tunga, utan i gerning och sanning.** Man älskar då icke, såsom i denna werlden, skrymtaktigt, d. w. s. blott för egen skull, i sjelfwiskhet, blott dem, som enom älska, utan man älskar bröderna i sanningen och för Jesu skull, för det, som de **äro i Jesus** och för **den likhet, de hafwa med Jesus.** Till dem, hos hwilka en sådan kärlek blifwit plantad, heter det nu: **älsker eder storligen inbördes af ett rent hjerta.** Ty **hufwudsumman af budet,** eller det hwarpå hela Herrens lärdom syftar är just **kärleken af ett rent hjerta,** d. w. s. af ett hjerta, som, renadt från sjelfwiskheten, älskar brodren icke för sin egen skull, utan för Herrens skull, af ett hjerta, som är uthålligt i denna kärlek, såsom Jesus

höll ut med sin kärlek till syndare under allt lidande ända in i döden. — Ett sådant kärlekens wäsende är i sanning oförgängligt. Ty lika wißt som allt det, som wi i egenkärlek och sjelfwiskhet göra och låta, är något som förgås, så att wi, om icke förr, så i ewigheten skola få se allt det wara förspildt, som wi warit och werkat i detta sjelfwiska wäsende; lika wißt skall kärleken **blifwa**, och allt det, som skett i kärleken. Kärleken sjelf är oförgänglig, och allt, som sker i sannskyldig kärlek, wore det icke mera än att jag förlåter ett ondt, som någon gör mig, glömmer en oförrätt, o. s. w., det **blifwer**, det är oförgängligt.

Tron på Guds kärlek och lifwet i denna tro, hoppet till Herren och den herrlighet Han gifwa skall, kärleken till nästan och bröderna — se der det oförgängliga wäsendet! Tilltalar dig icke detta? Måste du icke inom dig tillstå, att det är just till ett sådant lif och wäsende du blifwit skapad, ja, att ditt allrainnersta wissa stilla, allwarsamma stunder trånar efter något sådant som detta, då du ju å andra sidan icke kan annat än ledas wid ditt fåfänga lefwerne utan Gud, i synd och werld? Har du icke en inre öfwertygelse derom, att endast detta lif i Gud, i kärleken, i hoppet, är wärdt att kalla lif, och att, om du ej blir delaktig i ett sådant lif, så är du död och går till död? Låt då denna öfwertygelse få makt öfwer dig; låt då din andes djupaste åstundan och längtan få luft; låt din **wilja** wändas **ifrån** det fåfänga lefwernet, hwarifrån Christus dig igenlöst, till en hunger och törst efter rättfärdighet, efter det oförgängliga wäsendet! Då skall du blifwa mättad, ty

Christus har genom sin uppståndelse framhaft det. Derpå skall du granneligen akta, du som längtar och trängtar efter detta nya wäsende. Ty det må du weta, att aldrig skulle något sådant kunnat komma till stånd hos en syndig menniska, och aldrig skall det hos dig werkligen komma till stånd, om det icke sker genom Christi uppståndelses kraft. Nej, **du** framhafwer det icke, utan Christus **har** framhaft det i ljuset genom sin uppståndelse, och Han allena framhafwer det **i ditt hjerta** genom sin uppståndelses kraft. Låtom oß besinna hwad detta innebär!

Endast genom Christi uppståndelse har ett nytt, oförgängligt lif blifwit möjligt. Ty om wi tänka på denna tro, genom hwilken en menniska lefwer i Guds kärlek och gemenskap, huru skulle en sådan tro kunnat wäckas, om Jesus icke uppstått? Nej, **då hade wår tro warit fåfäng**, såsom Paulus säger (1 Cor. 15: 17). Då hade ingen annan tro warit möjlig än denna fåfänga tro på Gud, den enda tro, som de flesta menniskor hafwa; men ack, hwilken tro! En tro, som aldrig låter dem finna eller komma nära den Gud, på hwilken de säga sig tro, en tro som icke gifwer lif. Då skulle icke heller de, som med ett wäckt samwete fråga efter Guds nåd, kunnat komma till någon frid eller wißhet om Guds nåd och syndernas förlåtelse. Men nu hafwer **Gud uppwäckt Christus och gifwit Honom herrlighet, på det wi skulle hafwa tro och hopp till Gud.** Ja, nu kan ett bedröfwadt samwete fatta tro och tillförsigt till Guds nåd, ty Gud har uppwäckt Jesum och dermed gillat Hans försoning och framstält Honom **till en nådastol genom trona i Hans blod.** Ja, nu icke blott **kan** du få tro på Guds nåd och dina synders förlåtelse, du som derefter längtar och frågar, utan Gud will det, ty Han har uppwäckt sin Son och gifwit Honom herrlighet, **på det** du skall fatta och hafwa en sådan tro och tillförsigt till Honom, och så inträda i trons oförgängliga wäsende. Hwad wi här sagt om tron, det gäller ock om **hoppet**. Ett lefwande hopp är ej möjligt utan genom Jesu Christi uppståndelse från de döda. Utan tron, utan Christus, är menniskors hopp ett dödt ting, man "hoppas det bästa", men hwarken wet man hwad detta bästa är, icke heller har man någon wißhet om, att man skall winna detta bästa. Det är allt töcken och dimma. Men af tron på Jesus födes det lefwande hoppet till Gud. Att wi skulle hafwa tro och hopp till Gud, dertill har Gud uppwäckt Christus och gifwit Honom herrlighet, förklarat Honom, satt Honom på sin högra hand i himmelen i herrlighet. Och Han, Frälsaren sjelf, har sagt om dem, som tro på Honom: **Fader, Jag will, att der Jag är, skola ock de wara med Mig, som du Mig gifwit hafwer, att de skola se min herrlighet, den Du Mig gifwit hafwer; ty Du hafwer älskat Mig, förrän werlden war**

skapad (Joh. 17: 24). Detta kan gifwa ett wißt hopp och hopp om något wißt.

Ur denna trons rot, på denna hoppets stam wäxer nu ock **kärleken** fram med sitt oförgängliga wäsende. Men huru? **Jo, Gud beprisar sin kärlek till oß, att Christus är död för oß, då wi ännu woro syndare;** och Christi kärlek, brinner den icke med klar låga på Hans kors? Hans lif släckes i döden men icke Hans kärlek; den bryter fram wid uppståndelsen i ofördunklad glans; den lyser i hela Hans wäsende och i Hans förhållande till lärjungarne, och meddelar sig åt dessa Hans lärjungar och bär så i dem kärlekens frukter, andans frukter.

Ty genom sin uppståndelse har Christus framhaft ett oförgängligt wäsende, icke blott så, att Han gjort ett sådant möjligt, gjort det möjligt för oß att tro, hoppas och älska, utan Han har framhaft det i sin person, för att meddela det åt oß. Han har fört tro, kärlek och hopp in i den genom otro döda, hopp- och kärlekslösa mensklígheten, ty Han har i sin person, i menniskonaturen, i wår natur upprättat den tro som wi genom wårt fall försakat, det hopp som wi genom synden förwerkat, den kärlek som wi genom wår sjelfwiskhet dödat. Och det Han har, det har Han **för oß**, det är ämnadt **oß**, det will Han meddela oß. Ty den uppståndne är ju **wår** Frälsare, som lefwer för oß. Det oförgängliga wäsende, som genomlyser Honom, det **frambär Han oß till godo i ljuset genom Evangelium,** såsom det heter i ingångsorden.

Då det heter, att Herren frambär eller framhafwer ett oförgängligt wäsende i ljuset **genom Evangelium,** så är ju äfwen dermed sagdt ej blott, att Han will meddela oß detsamma, utan ock **huru** Han will meddela det, nemligen genom sitt ord. När Han kommer med sitt evangelium, med det glada budskapet om sin uppståndelse — och hela evangelium är i sjelfwa werket sammanfattadt uti ordet om denna Hans uppståndelse — då kommer Han för att meddela Sig åt oß såsom den lefwande, att wi skola hafwa tro och hopp till Gud. Detta se wi af det sätt, hwarpå Han bådade sina första lärjungar budskapet om sin uppståndelse. Derwid gick ju allt derpå ut, att de måtte tro på Honom och lefwa. Sammalunda ock nu. Han

will, att wi genom Hans evangelium skola lära känna Honom, ega Honom och lefwa i Honom, såsom Han i oß.

Ty genom detta sitt evangelium will Han föda oß på nytt. Ett nytt oförgängligt wäsende kan wisserligen icke komma till stånd utan en ny födelse, ty icke kan detta nya wäsende framkallas af det fåfänga lefwernet. Nej, det måste skapas, det måste födas fram. Derföre talar Petrus i textens sista vers om denna nya födelse såsom ett wilkor för att man skall kunna älska af rent hjerta, sägande: **såsom de som födde äro på nytt, icke af någon förgänglig säd, utan af oförgänglig, som är, af lefwandes Guds ord, det ewinnerliga blifwer,** v. 23. Herrens **ord** är lefwande, endast emedan **Han** sjelf är den lefwande, den uppståndne. Genom sin uppståndelse är Han worden lefwandegörande Ande, Hans ord lefwandegörande ord. Så kan Han nu meddela Sig och sitt oförgängliga wäsende åt oß. I sina sacramenter meddelar Han Sig åt oß. I dopet meddelar Han Sig att skapa oß nya, att sänka ned i wåra hjertan det nya lifwets frö. **Ty wi äro begrafne med Honom genom dopet i döden, att såsom Christus är uppwäckt ifrån de döda genom Fadrens herrlighet, så skola ock wi wandra i ett nytt lefwerne** (Rom. 6: 4). Uti den heliga nattwarden gifwer Han sitt kött och blod, det förklarade, lefwande och lefwandegörande att meddela af sin oförgängliga lifskraft. **Ty den som äter mitt kött,** säger Jesus (Joh. 6: 54—56), **och dricker mitt blod, han hafwer ewinnerligt lif, och Jag skall uppwäcka honom på yttersta dagen. Ty mitt kött är den rätta maten, och mitt blod är den rätta drycken. Hwilken som äter mitt kött och dricker mitt blod, han blifwer i Mig, och Jag i Honom.** — I och med dessa Herrens sacramenter werkar Hans lefwande ord till ny födelse och förnyelse. Men allt detta sker genom Anden, genom den helige Ande, hwilken Han såsom den uppståndne och förklarade gifwer dem, som bedja Honom. Genom den helige Ande, såsom Christi Ande, warder dopet ett nya födelsens bad, Christi kött och blod lefwandegörande spis, och Hans ord lefwande ord, **Ande och lif,** hwarigenom Han gör menniskor delaktiga af det oförgäng-

liga wäsendet, som i Honom är, som Han i ljuset framhaft och i wåra hjertan will och kan framkalla, skapa och föda.

Ja, Han har redan i dopet, såsom wi hörde, sänkt sitt oförgängliga lif ned i ditt hjerta. Men har denna säd hos dig fått wäxa, wattnad af Hans helige Ande genom ordet? Eller har icke ett fåfängt lefwerne efter fädernas sätt och efter deras sätt, som omgifwa dig i werlden, tagit öfwerhanden? Men will du då icke förlossas från detta fåfänga lefwerne? Will du icke låta din Frälsare afskaffa det hos dig, såsom Han i sin död afskaffat det? Will du icke detta, då **will** du ju förgås. Du **skall** då också förgås. — Suckar du åter under förgängelsens träldom, under träldomen af ett fåfängt lefwerne, dröj då icke att söka och mottaga förloßningen der den är att finna — wid Jesu kors, i Jesu blod. Men will du finna den der, så lemna dig åt Herrens lefwande ord, akta derpå och göm det, ty det är en **lefwande** säd. Anammar du det med saktmodighet, utan uppsåtligt motstånd, så skall det göra dig lefwande. Och hwar någon af eder, k. åh., trängtar efter det nya, oförgängliga wäsende, hwarom texten talar, så mana wi honom, att i tron omfatta den förloßning, som i Christo Jesu skedd är, att han må lösas af träldomsfruktan och träldomsbanden. Ja, öppne sig ditt hjerta för den uppståndne och den uppståndelsens kraft, som från Honom utströmmar. Släpp icke ur sigte det mål, som dig förehålles, att du må fara efter tron och kärleken af rent hjerta; men släpp icke heller under farandet derefter ur sigte Honom, **som döden borttagit och lif och oförgängligt wäsende framburit i ljuset genom evangelium. Tänk på Jesus Christus, som är uppstånden från de döda!** Amen.

Påskweckan.

Tisdag.

En stark tröst.

Jesus sade till sina lärjungar: Edert hjerta ware icke bedröfwadt! Tron I på Gud, så tror ock på Mig. Joh. 14: 1.

Uti wår Frälsares sista samtal med det förlorade barnet Judas förnimma wi mer än ett den heliga kärlekens smärterop. Men när Judas war utgången, höra wi Honom utbrista uti de orden: **Nu är Menniskones Son förklarad** o. s. w. (Joh. 13: 31—22), hwilka ljuda nästan såsom ett triumfrop. Derpå begynner Herren det sista samtalet med de elfwa. Det handlar först om **skilsmessa och återseende** (Joh. 13: 33—14: 31). Han lemnar nu rum åt den rent menskliga känslan af smärta öfwer skilsmessan med afseende både på dem och Sig sjelf. Han säger dem, att de nu icke kunna följa Honom, huru gerna de skulle wilja (v. 33). Och så gifwer Han dem det bud om den inbördes kärleken, som i och genom Honom blifwit ett **nytt** bud, både till deß nya ursprung — ur Hans kärlek — och till deß bewisning — uti inbördes broderlig kärlek, af samma art som Jesu egen kärlek. Denna inbördes kärlek skall gifwa dem en ersättning för Hans synliga närwaro. Genom den skola de wittna om Honom. Med anledning af Jesu ord om sin bortgång utspinner sig nu ett samtal mellan Herren och Petrus, likasom wi sedan få höra ett sådant mellan Thomas och Herren, v. 5—7, mellan Philippus och Jesus, v. 8—21 och slutligen mellan Jesus och Thomas, v. 22—24, så att större delen af det 14 cap. utgör **samtal**. Så skola ock wi **taga del** uti det, som här förekommer mellan Herren och Hans lärjungar, att wi, under betraktelsen af dessa ord, **samtala** med Honom.

Petrus will weta, hwart Herren går, och kan icke förlika sig med, att han icke skall få följa Honom, såsom han ju ofta förut gjort. Så litet förstår Petrus betydelsen af Jesu bortgång i döden, att han will bespara Honom densamma genom att gifwa sitt lif för Jesus. Men det är ju Jesus, som skall gifwa sitt lif för **honom** och för många till återlösen. Petrus kan icke följa Jesus ens i lidandet. Han skall förneka Honom, v. 36—38. Emellertid uppenbarar der sig dock hos honom, såwäl som hos de andre lärjungarne, en tillgifwenhet för Jesu person, som wida skiljer dem från alla andra. Och Herren Jesus intager ocksa med de ord Han talar en ställning till dem, som Han icke antager till någon annan än dem, som hafwa lärjungasinne. Det utmärkande för detta är den fulla personliga hängifwenheten åt Jesus, äfwen om i denna ännu inblandar sig mycken brist. Och endast om wi hafwa detta lärjungasinne, för hwilket Herren Jesus är dyrbar framför allt annat, gälla Hans afskedsord till lärjungarne äfwen oß.

Lärjungarne kunde icke nu följa, men **sedan** skulle de det. Emellan detta "nu" och "sedan" ligga många bittra erfarenheter, förorsakade af Jesu bortgång. Derföre räcker Herren dem sin hand, för att hålla dem uppe i detta smärtans och stridernas bad, ty der någon begär Honom, der hjelper Han en sådan igenom. **Han begärar Mig, ty will Jag uthjelpa honom** (Ps. 91: 14). Han säger: **Edert hjerta ware icke bedröfwadt.** Sjelf hade Han erfarit, hwad det är att wara bedröfwad. Så wet Han då wäl, huru Hans lärjungar äro till mods uti bedröfwelsen, då deras hjerta förskräckes. Derföre bjuder Han dem en stark tröst, sägande: **Tron I på Gud, så tror ock på Mig.** De skulle hafwa tro till Gud, de skulle af Honom tillförse sig all den hjelp, som de behöfde. Och den tro, hwilken de såsom rätte Israeliter hade till Gud, den skulle de ock nu hafwa till Jesus, såsom den der gick att fullborda Guds löfte och gifwa framgång åt Guds uppsåt till deras frälsning. Nu, om någonsin, skulle deras tro tagas i anspråk, då Herren gick ifrån dem, först i döden och sedan genom himmelsfärden, under det att förskräckelse utifrån och bedröfwelse inifrån trängde sig uppå dem. Nu gällde det för dem, såsom

för hwar och en, när bedröfwelse på färde är, att icke twifla på den hjelp, som utlofwats, men som ofta döljer sig under skenbar hjelplöshet.

Så läre då en hwar att tro på Gud, såsom de elfwa lärde det hos Jesus. Lär det under stickelserna, ty i dem kan du se Hans hand; lär det i ordet, ty der kan du höra Hans röst. Den som det lär, han kommer till Christus (Joh. 6: 45), som säger: Tror du på Gud, så tro ock på Mig! Ty hwarje rätt tro på Gud och underdånighet under Honom förer till tro på Christus, och tron på Christus förer tillbaka till tron på Gud såsom Fader. Och **den der tror, han skall icke förskräckas** (Es. 28: 16), ty han tror ju på "Gud Fader och på Jesum Christum, sittande på allsmäktig Gud Faders högra hand".

O, Herre! war Du mig en stark tröst, dit jag alltid fly må, Du, som lofwat hafwer att hjelpa mig — för ditt namns skull. Amen.

Trots werld och satan att I mig
Från min Gud kunnen draga!
Mitt hopp wid Herran fäster sig,
Hans hand skall mig ledsaga.
Han hjelpen har Beredd och snar,
Deß will jag Honom prisa.
Den Honom tror, Han trygger bor:
Ho will mig annat wisa?

Ändock det stundom tyckas må,
Som Gud mig ej will wårda,
Och werldens barn emot mig stå,
Så hätska och så hårda;
Så wet jag wißt, Att Han mig sist
Upprätta skall och hjelpa.
Den på Gud tror, Han trygger bor:
Ho kan mig då nedstjelpa? Amen.

Onsdag.

Boningarne i Fadrens hus.

I min Faders hus äro många boningar; om så icke wore, säger Jag dock eder, att Jag går bort till att bereda eder rum. Och om Jag än går bort till att bereda eder rum, skall Jag likwäl komma igen och taga eder till Mig; att hwar Jag är, skolen I ock wara. Och hwart Jag går weten I, och wägen weten I. Joh. 14: 2—4.

Herren hade räckt sina lärjungar handen, att föra dem igenom den nöd, som de måste genomgå. Nu rigtar Han deras blick uppåt och framåt mot målet, för att så planta pilgrimssinnet i deras och alla de sinas hjertan. **I min Faders hus äro många boningar.** Herren Jesus är ju Sonen i Fadrens hus; så känner Han ock, hwad detta hus innesluter. "Bilden är tagen från Orientens storartade palatser, hwarest boningar finnas icke allenast för furstarne och tronarfwingarne, utan äfwen för alla, om än aldrig så talrika konungasöner." Luther säger: "Han har ännu så stort förråd, att Han gifwer hwar och en af eder hundrade boningar för en. Derföre wågen frimodigt och friskt, hwad werlden kan taga från eder: lifwets boningar äro mycket rymligare, än dödens boning."

Hade de boningarne icke funnits för lärjungarne, så skulle Herren sagt det. Han skulle då icke hafwa talat om ett återseende deruppe, sedan Han gått bort. Men nu går Han bort **för att bereda** dem **rum** i dessa boningar. Hans bortgång i döden till en försoning för wåra synder har öppnat himmelen för syndare. Desse skulle annars för ewigt warit uteslutne från Fadrens hus. Men sedan Jesus såsom **förelöparen ingången är innanför förlåten** (Ebr. 6: 20), så kan Han såsom **salighetshöfding införa många barn i herrligheten** (Ebr. 2: 10). Huru många äro icke redan dit införde? För ingen, som

hörde Jesus till, fattades der plats. Sådan skall icke heller fattas för dig, om du är Hans.

Men lärjungarne kunde ju icke nu följa. Herren måste först icke blott gå bort, utan ocksä **komma igen** och taga dem till Sig. Det lofwar Han ock att göra. **Om Jag än går bort till att bereda eder rum, skall Jag likwäl komma igen och taga eder till Mig.** Den helige Andes utgjutande innebar ett Herrens igenkommande. I en wiß mening tog Han dem redan då till Sig, i det att Han då försatte dem med Sig i det himmelska wäsendet. Utan detta Hans igenkommande skulle lärjungarne aldrig kunnat följa Honom dit Han gått. Ty det är icke nog att Herren gått bort att bereda de sina rum, de måste ock genom mottagande af Andens gåfwa träda i gemenskap med Honom och redan nu med Honom försättas i ett himmelskt wäsende. Huru skulle de annars kunna med Honom intaga de himmelska boningarne? Det är derföre församlingen efter firandet af sin Påskhögtid går Pingstens högtid till möte, ty hon begär, att den i döden bortgångne Frälsaren skall komma till henne i och genom den helige Ande. Så kan hon då sedan skåda längre fram, wäntande Hans sista igenkomst. Och det är wäl egentligen och ytterst om denna Herren talar, då Han säger: **Jag skall taga eder till Mig.** Han sjelf will hemta de sina till Sig; **Jag skall taga eder till Mig; att hwar Jag är, der skolen I ock wara.** Detta löfte gifwer ett tröstelgt swar på alla frågor, som röra tillståndet efter döden. För Jesu trogna är detta nog, **att de skola wara der Jesus är,** ty hwarest Jesus är, der är glädje tillfyllest, der är himmel, men icke annorstädes. Detta är dem ock nog med afseende på deras bortgångne; weta de blott, att desse äro hos Herren, så wilja de icke, såsom så många nu göra, fråga andarne, de döda, om dem. Och om detta för någon icke är himmel och salighet att wara der Jesus är, så har en sådan menniska ingen himmel att wänta. Men såsom det redan här på jorden blir tomt för en Jesu lärjunge öfwerallt der Jesus icke är, wore det än i det behagligaste sällskap och på den skönaste plats, så skulle boningarne deruppe för honom synas tomma utan Jesus. **Men der Han är, der skola ock**

de wara med Honom, som Fadren Honom gifwit hafwer (Joh. 17: 24). **Att få blifwa när Herranom alltid** (1 Thess. 4: 17, 18), dermed skola således Herrens lärjungar **trösta** sig inbördes wid hwarje Hans bortgående, till deß Han kommer.

Säll är den Du, Herre, utwäljer och hafwer honom till Dig att han skall bo i dina gårdar. Han hafwer en rik tröst af ditt hus. Ja, salige äro de, som i dino huse bo; de lofwa Dig till ewig tid. Dit wärdes mig ock föra!

O du, som sade: "Ingen kan
De mina från Mig taga";
Dig mot en werld jag ropar an,
Som will mig från Dig draga.
Låt mig ej willas bort från dem,
Som till din Faders sälla hem
Du lofwat att ledsaga:

Hur tomt är allt hwad werlden har,
Hur kort deß nöjen wara!
Snart stundar natten, då en hwar
Af oß skall hädanfara.
Och då, hwad är all lycka här
Emot det löftet: "Hwar Jag är,
Der skolen I ock wara!" Amen.

Thorsdag.

Jesus är wägen.

Thomas sade till Jesus: Herre, wi wete icke hwart Du går, och huru kunna wi weta wägen? Jesus sade till honom: Jag är wägen, sanningen och lifwet; ingen kommer till Fadren, utan genom Mig. Känden I Mig, så känden I ock min Fader; och nu kännen I Honom, och hafwen sett Honom. Joh. 14: 5—7

Herren hade med afseende på sin bortgång sagt: Hwart Jag går, weten I, och wägen weten I. Ty lärjungarne behöfde icke wara i okunnighet om hwarthän Jesus gick, likasom de ju ock wäl wißte **wägen** till Fadren. Men allt detta insweper sig för dem uti mörker. Man kan ju weta mycket, och dock wet man intet, då det kommer dertill, att detta wetande tages i anspråk för lifwet och deß öfning. Lärjungarne woro wane wid att helt oförtäckt uttala hwad som låg dem på hjertat. Herrens stora mildhet lockar fram deras hjertas förborgade, och de wilja icke undandraga sig den bestraffning, som ofta följer på ett sådant blottande af det innersta. Så säger då Thomas: **Herre, wi wete icke hwart Du går; huru kunna wi weta wägen?** Herren swarar då så wäl på frågan **hwart** Han gick, som på den om wägen. Han går till Fadren, till Gud. "I stället för Fadrens hus, nämner Han Fadren sjelf. Ty icke i himmelen finner man Gud, utan i Gud finner man himmelen." Och wägen till Fadren, hwilken är den? "**Jag är wägen, sanningen och lifwet!**" så lyder det wissa swaret på denna wigtiga fråga. Jesus är wägen, **emedan** Han är sanningen och lifwet. I Honom är Guds **sanning** uppenbarad, ja Han är sanningen, Han är det Han talar och uppenbarar; känner man Honom, så känner man ock Fadren, då känner man ock sig sjelf, werlden, de ting som i werlden äro, ja allt sådant det i sanning och werklighet är. Och genom Honom

meddelar sig Gud åt menniskorna till lif och salighet. Han är såsom Sonen lifwet; Han är den, genom hwilken wi skola lefwa, ty **genom Hans kunskap skänkes allehanda, som till lif och gudaktighet tjenar** (2 Petri 1: 3). Men om Jesus sa är sanningen och lifwet, så är Han ock wägen. Och är Han **allena** sanningen och lifwet, emedan Gud i ingen annan uppenbarar Sig och genom ingen annan meddelar Sig så, som i och genom Sonen, så är Han **allena** wägen, den enda wägen till Gud; **ingen kommer till Fadren, utan genom Honom.** Såsom sådan kände lärjungarne Honom ifrån nu, och så kände de nu på ett begynnande sätt Fadren och hade sett Honom uti Jesus och Hans ord. "Jag är wägen", säger Herren, och dermed tillstänger Han alla andra wägar till Gud, som menniskor utstaka efter sitt eget tycke och sinne. "Jag är wägen", säger Han, och dermed återför Herren menniskors sinnen ifrån det **mångahanda,** som de taga sig före för att komma i himmelen, till **det ena,** till **en punkt;** dermed förwandlar Han det wida fält, der de irra omkring, till en **trång port.** "Jag är wägen", säger Han, och dermed gifwer Han tillkänna, att det afgörande är icke, från hwilket tros-samfund någon kommer, icke hwilka meningar och åsigter någon hyser, icke hans kunskap och wetande, utan det afgörande är, i hwad förhållande han står till Herren Jesus **personligen,** om han känner Jesus, om Jesus är hans wäg till Gud, om Sonen är den, genom hwilken han ingår och utgår (Joh. 10: 9). Många äro helt wißt i denna tid de, som anse sig aldrig kunna komma till klarhet i det, som rörer christendomen, emedan man från så många håll erbjuder sig att wisa wägen till Gud; många äro de, som nära nog förtwifla om att finna den rätta wägen, emedan de, som wilja wisa wägen, peka åt så många olika håll. Ack, om de dock wille stanna för Honom, som här talar, och söka Honom, som säger: **Jag är wägen,** huru skulle de icke då komma till rätta! Ty Herren Jesus icke blott **wisar** wägen, utan Han är sjelf wägen. Finner du Honom — och du finner Honom, om du söker Honom — så finner du wägen. För det ordet: Jag är wägen, skall ock du stanna, du som går dina egna wägar i upprättande af egen rättfär-

dighet, i egen kraft. Och will du weta helgelsens wäg, låt ingen menniska wara din wäg och förebild, utan efterfölj Jesus, likna Jesus, så går du den rätta wägen till helighet. Och om du under detta lifwets mångahanda förhållanden står rådlös och owiß om den wäg, du skall gå; sök Honom, som är wägen, så skall råd och hjelp icke fattas. Ja, detta ord af Jesu mun må dagligen genomtränga dig, pröfwande, om du går denna wägen, tröstande, när du är rådlös och wanmäktig, bärande, när du förirrat dig, och tuktande, när du afwiker, ty Han är i dag, som i går — wägen till Gud. Och "när den "stunden nalkas, då wårt görande och werkande måste upphöra, "och wi icke längre här få förblifwa, utan denna fråga upp-"står: Hwar finner jag nu en bro, eller spång, som är mig "säker, på hwilken jag kan komma öfwer till det andra lif-"wet? — när man kommer derhän, säger jag, så se dig blott icke "om efter någon wäg, som kallas menniskowäg och wårt eget "goda, heliga lefwerne eller gerning, utan se till, att du då "har detta ord hos dig fast inpregladt, och det så, som hörde "du Christum närwarande säga dig: **Jag är wägen**. Se blott "till, att du träder på Mig, det är, håll dig med fast tro och "hjertats hela tillförsigt till Mig; Jag will wara bron och öf-"werföra dig, att du skall i ett ögonblick komma ur döden och "helwetesqwalet i det andra lifwet".

Wisa mig, Herre, denna din wäg, att jag må wandra i dine sanning; behåll mitt hjerta wid det ena, att jag ditt namn fruktar! Du är'et! Wid Dig will jag städse blifwa!

Salig, salig den som kände,
Den som trodde Dig allena,
Sannan Gud, och den Du sände,
Att med Dig oß än förena.
Jesu Christe, Du är worden
Wägen, sanningen och lifwet,
Och i himlen och på jorden
Är oß annat namn ej gifwet. Amen.

Fredag.

Låt oß se Fadren!

Philippus sade till Jesus: Herre, låt oß se Fadren, så hafwa wi nog. Sade Jesus till Honom: Jag är så lång tid när eder, och du känner Mig icke; Philippe, den Mig ser, han ser Fadren; och huru säger du: Låt oß se Fadren? Tror du icke, att Jag är i Fadren och Fadren i Mig? Orden, som Jag talar, talar Jag icke af Mig sjelf; Fadren, som är i Mig, Han gör gerningarne. Tror Mig, att jag är i Fadrenom och Fadren i Mig; eljest tror Mig för gerningarnes skull. Joh. 14: 8—11.

Philippus hade icke kunnat fatta Herrens föregående ord, att lärjungarne nu kände Fadren och att de hade sett Honom. Han säger: **Herre, låt oß se Fadren, så hafwa wi nog!** Mången torde finna denna Philippi begäran underlig eller barnslig. Men underligare är det, att icke hwar och en har samma åstundan som han. Ty skulle wi icke begära att se Honom, af hwilken wi äro skapade? Skulle icke barnet begära att få se sin faders ansigte? War det icke samma bön, som Moses bad, sedan han sett så mycket utaf Herrens werk? **Låt mig se din herrlighet!** sade han (2 Mos. 33: 18). Uttalar sig icke i denna Thomas' begäran mensklighetens djupa behof af en gudomlig uppenbarelse, som låter oß se och känna Gud, sådan Han är? Herren tadlar icke heller Philippus derför att han will se Fadren — huru mången måste Han icke tadla för likgiltighet i denna del? utan emedan han icke sett Fadren i Jesus. Ty dermed, att Philippus beder att få se Fadren, wisar han, att han känner icke heller Jesus: **Jag är så lång tid när eder, och du känner Mig icke. Den Mig ser, han ser Fadren; och huru säger du: Låt oß se Fadren?** Philippus wille wäl hafwa en särskild uppenbarelse från himlen, eller något dylikt. Och huru många äro honom icke lika uti

detta? Lång tid har Herren warit när dem, talat sitt ord, werkat sitt werk och så för dem uppenbarat Sig och Fadren, och likwäl begära de se något särskildt, för att de skola tro. Man undrar och undrar, hurudan Gud är, ja wäl ocksä hurudan Frälsaren i sjelfwa werket är, såsom hade man icke kunnat se och känna Honom och i Honom Fadren. Hwaraf kommer detta? Det kommer deraf, att man icke håller sig till Jesu ord, sådana man hör dem, icke aktar på Jesu werk, sådana man ser dem. Ty så säger ju Herren: **Tror du icke, att Jag är i Fadren och Fadren i Mig? Orden, som Jag talar till eder, talar Jag icke af Mig sjelf; Fadren som är i Mig, Han gör gerningarne. Tror Mig att Jag är i Fadren och Fadren i Mig; eljest tror Mig för gerningarnes skull.** Fadren är icke densamme som Sonen, ty Sonen talar ju både till och om Fadren, som en annan. Men Fadren är i Sonen, och Sonen är i Fadren. "Jag i Fadren, det innebär å Jesu sida ett undertryckande af hwarje egen tanke, wilja och egen kraft wid Hans werksamhet. Fadren i mig, det innebär å Guds sida meddelandet åt Jesu person af hela den rikedom, som är i Guds wäsende." Såsom tecken till och bewis för detta sitt warande i Fadren och Fadrens warande i Sonen anför Frälsaren i första rummet de **ord** Han talar, i andra rummet de **werk** Han gör. Orden, som Han talar, talar Han icke af sig sjelf, utan Fadren genom Honom; de werk Han gör werkar Han icke på egen hand, utan Fadren genom Honom. Så ser man i Hans ord och werk Fadren, Fadrens helighet och nåd, makt och sanning. Derföre höra wi ock en af Hans lärjungar sedan betyga i sitt och sina medtrognes namn: **Wi sågo Hans herrlighet, såsom ende Sonens herrlighet af Fadren, full med nåd och sanning,** Joh. 1: 14.

Så skulle ock hwar och en af oß kunna få se och lära känna Jesum och Fadren genom Honom, om wi stannade och böjde oß för Hans ord och werk. Och förnimmer du icke i ditt innersta en dragning till denne Herren, i hwilken du ser Fadren, ja, i hwilken du ock ser din egen bild, sådan den skulle wara, d. ä. den rätta menniskan, menniskan i hennes rätta förhållande till Gud? Så bed då, att du må få se Fadren, men icke

utan Jesus, utan i Jesus, icke genom särskilda uppenbarelser, utan sådan Han ter sig i ord och werk. Böj dig för dessa, undergif dig Honom, så skall du känna Gud och den Han sändt, och hafwa nog för din af Gud skapade andes oändliga trängtan. Men wet ock, att du af intet annat skall hafwa nog, om du än fyllde ditt hufwud med all kunskap och ditt sinne med alla denna werldens ting.

Ja, Herre, låt oß se Fadren, så hafwa wi nog!

Jesus! lär mig rätt betrakta
Ordet, som blef kött i Dig,
Och all werldens lust ej akta
Mot den fröjd, Du bjuder mig:
Fröjd af sanning, nåd och frid,
Fröjd, som blir i ewig tid,
Då Du Fadrens råd förklarar,
Fadren sjelf oß uppenbarar.

Led oß, Jesu! lär oß lida,
Lär oß werka, såsom Du,
Och ett ewigt lif förbida
Efter detta korta nu.
Som Du ett med Fadren war,
Fadren i Dig uppenbar;
Så wi ett med Dig må wara,
Dig i allt wårt werk förklara.

Amen.

Lördag.

Större gerningar än Jesu.

Sannerligen, sannerligen säger Jag eder: Den der tror på Mig, de gerningar, som Jag gör, skall ock han göra; och skall göra större än dessa: ty Jag går till Fadren. Och allt det I bedjen i mitt namn, det skall Jag göra, på det Fadren skall prisad warda i Sonen. Hwad I bedjen i mitt namn, det skall Jag göra. Joh. 14: 12—14.

Fadren skall göra sig känd i Jesu trogna, likasom i Jesus sjelf, genom de gerningar, som de skola göra. Härom säger Frälsaren: **Den som tror på Mig, de gerningar, som Jag gör, skall ock han göra; och skall göra större än dessa.** Det Herren Jesus gjort till frälsningens **förwärfwande**, det kan ingen annan göra. Men med afseende på **tillämpningen** af Hans frälsningsnåd skall hwar och en, som tror på Honom, göra ej blott de gerningar, som Han gjort, utan större än dessa. Detta är ett så stort och oerhördt löfte, att Herren bekräftar det med ett: **sannerligen, sannerligen säger Jag eder.** Detta löfte uppfyldes snart på apostlarne och sedan på många trogna efter dem. Ty så stora Herrens undergerningar till sjukas helande, dödas uppwäckande, o. s. w. än woro, större woro dock de gerningar, som gjordes af en Petrus, Paulus och af andra, som under tidernas lopp fått wara redskap i Herrens hand till många själars frälsning.

Men hwaraf kom den kraft, som werkade sådant? Apostlarne och andra troende med dem woro sjelfwa de första att frånsäga sig äran härför och kraften härtill. Derom wittnar isynnerhet berättelsen om apostlarnes gerningar. Så läsa wi i Ap. G. 3: 12—16, huru Petrus, med anledning af den förundran, som grep folket, då det såg den ofärdige mannen, som Petrus botat, sade till folket: **I män af Israel, hwi undren I här uppå? Eller hwi sen I på oß, lika wißt som**

wi af wår egen kraft eller förtjenst hade det åstadkommit, att denne hafwer fått sin gång? **Abrahams och Isaacs och Jacobs Gud, wåra Fäders Gud, hafwer förklarat Sin Son Jesum, hwilken I öfwerantwardat hafwen och förnekat inför Pilatus, då han dömde, att Han skulle gifwas lös. — — Den hafwer Gud uppwäckt ifrån de döda, till hwilket wi wittne äro. Och hafwer genom tron på Hans namn, på denne, som I sen och kännen, stadfäst sitt namn; och tron, som är genom Honom, hafwer gifwit denne hans helbregda, i allas edra åsyn.** Den stora kraften kom icke af dem, utan från den uppståndne och förklarade Frälsaren, "som werkade med dem". Han säger: Sådant skolen I göra, **ty jag går till Fadren.** Deruti att Jesus gick till Fadren, öppnade wägen för syndare till Gud och beredde wäg för Andens sändande i syndares hjertan, — deruti ligger hemligheten. Dock, ännu en annan hemlighet upplåter Herren för oß, såsom grunden dertill, att Hans trogna skola göra större gerningar än Han. Det är **bönens** hemlighet. **Och allt det I bedjen i mitt namn, det skall Jag göra, på det att Fadren må prisad warda i Sonen.** Emedan Jesus gått till Fadren och fått all makt i himmelen och på jorden, så **kan** Han uppfylla de sinas böner. Och Han **will** ännu, genom de sina, göra allt som tjenar till Fadrens förherrligande, likasom Han sjelf på jorden i allt sökte Fadrens ära. Men kan Han och will Han göra allt, hwarigenom Fadren warder ärad, så **skall** Han ock göra det — **det skall Jag göra** — om man beder, om man beder i **Hans namn,** så att man i sin bön är förenad med Honom genom tron på Hans namn, och, såsom Han, med sin bön syftar på Fadrens ära. Läs i Pauli bref, huru han "alltid i alla sina böner" tänker på församlingarne, läs i Luthers, Arndts och andre Guds mäns lif, huru de hafwa bedit, så skall du förstå, hwarifrån de hemtat kraften, hwad som war hemligheten i deras lif och werksamhet. Till yttermera wisso upprepar Herren detta löfte om bönhörelse: **Hwad I bedjen i mitt namn, det skall Jag göra.** Huru wissa äro icke dessa ord! Huru höga och enkla stå de der icke, likasom wäntade de blott på bedjande själar, som "fly dertill, att de måtte få det, som

utlofwadt är"! — Huru mycket är icke det, som hwar och en troende skulle wilja göra för andras wäl? Hwarföre blifwer då så litet deraf? Icke kunna wi säga, att intet göres i wåra dagar för menniskors frälsning. Man skulle snarare kunna säga, att det göres för mycket, nemligen i den meningen, att wi **göra så mycket, företaga oß så mycket,** under det att wi ej lika **mycket bedja** i Jesu namn. Så blifwa wi de handlande, i stället för att **Jesus** skulle wara det, Han som säger: Det **skall Jag göra.** Stanna då för detta löfte och låt det icke wara obegagnadt! Besinna hwilken makt Herren med detsamma lagt i dina händer, om du nu annars will utsträcka dem till Honom i bön! **Bed såsom du kan,** under åberopande af din Medlares förtjenst, att du må kunna **bedja såsom du bör** — i Jesu namn!

Det är mig ljuft, att Du, Herre, hörer min röst och min bön; att Du böjer din öron till mig, derföre will jag åkalla Dig i mina lifsdagar.

Bed trägen, bed i Jesu namn;
Då öppnar Gud en Faders famn,
Och gifwer dig sin Andas nåd
Till ljus och hjelp i råd och dåd,
Till hopp och tröst i sorgens tid,
Till kraft och mod i andlig strid. Amen.

Måndag.

En annan hugswalare.

Älsken I Mig, så håller mina bud. Och Jag skall bedja Fadren, och Han skall gifwa eder en annan hugswalare, att Han skall blifwa när eder ewinnerligen; sanningens Ande, den werlden icke kan undfå; ty hon ser Honom icke och känner Honom icke: men I kännen Honom; ty Han blifwer i eder och skall wara i eder. Joh. 14: 15—17.

Herren loswar här sina lärjungar **en annan** hugswalare. Herren Jesus hade hittills sjelf warit deras hugswalare, ty Han hade troligen bistått dem uti all deras nöd, lärt dem, huru de skulle bedja, sjelf bedit för dem mot deras fiende, hulpit dem i deras swaghet och på allt sätt bewisat, att Han wille till det bästa utföra deras sak. Men då Han nu lemnar dem, så behöfwa de "en annan" hugswalare, en som blifwer hos dem ewinnerligen och som skall wara i dem, förena sig med deras ande. Denne hugswalare är den helige Ande, som här kallas sanningens Ande, ej blott emedan Han **lärer** all sanning, men också gör sanningen till **sanning** för och i de trogna, så att de icke allenast skola hafwa sanningens form och bild uti kunskap om sanningen, utan att denna sanning skall blifwa **werklighet och lif uti dem.** Ty allena genom Guds helige Ande blir den sanning, wi weta, sanning och werklighet i och hos oß. Det som icke är werkadt af Honom, det är ännu icke sanning hos oß.

Denne sanningens Ande kan werlden icke undfå, ty hon ser Honom icke och känner Honom icke. Wäl kan anden icke ses med lekamliga ögon, men Hans werk kan dock förnimmas uti samwetet, och det beror då uppå, om man känner och igenkänner Honom såsom sanningens Ande, åt hwilken man hos sig will lemna rum. Detta gör icke werlden. Hon will icke underkasta sig Andens tuktan, hon will icke låta straffa sig.

Derför kan hon icke undfå hugswalaren. Ty Han gifwes endast åt dem, som äro Honom lydaktige (Ap. G. 5: 32). Med den, som står i inre strid och motsägelse till Hans werkande, kan Han icke förena sig. Men lärjungarne kände Honom. I Herren Jesus hade denne sanningens Ande mött dem, och de hade blifwit Honom underdånige, i det de med uppriktigt lärjungasinne slutit sig till Jesus. Honom hade de fått kär. Han hade dragit deras hjertan till Sig, och intet war för dem så dyrbart, som Han. Om de nu så älskade Honom, så skulle de hålla Hans bud, **taga wara** på hwad Han lagt dem på hjertat såsom sin wilja, ty huru skulle wäl kärleken till Herren annorlunda eller bättre bewisa sig, än uti ett sådant hållande och bewarande af Hans bud? Om lärjungarne så blefwo på den wäg, som Frälsaren anwisat dem, så wille Han på dem uppfylla löftet om Andens sändande, hwarigenom ännu större nåd skulle wederfaras dem. **Jag skall bedja Fadren, och Han skall sända eder en annan hugswalare.** Här lofwar Jesus, att Han skall wara deras förespråkare och förebedjare hos Fadren. Den framför allt annat goda gåfwan — den helige Ande — will Han utbedja åt dem af Fadren, och Han skall gifwa dem denna gåfwa; ty huru skulle icke Sonens bön blifwa hörd! Och skulle icke Fadren sammalunda höra hwarje bön, hwilken likasom inneslutes i denna Jesu bön och går ut på detsamma som den? Jo, hwarje bön om den helige Ande, såsom hugswalare och sanningens Ande, will Herren höra. Beder du om Honom, då wisar detta, om det annars är allwar med din bön, att du icke mer will höra den werld till, som icke kan undfå Honom. Beder du om Honom till Fadren, så skall Han förwisso gifwa hwad du beder. Och hwad skulle wi snarare eller mera behöfwa än denne sanningens Ande, som kan lära sanningen, och som kan göra, att den sanning, som wi känna, blir sanning i oß? Ty huru mycket weta wi icke, hwilket ännu står likasom utanför oß, hwilket fyller förståndet men icke hjertat; huru mycket som wetes, men icke **lefwes**, blifwit förstådt, men icke upplefwadt? Huru mången, som wet att tala om alla christendomens sanningar och gifwer dem sitt bifall, är dock icke i sitt inre främmande för sanningen! Är

det så med dig, så bed om sanningens Ande. Får Han werka sanningen och införa den i hjertat, huru skall Han då icke bete sig såsom **hugswalaren, hwilken blifwer när och uti Herrens trogna?** Jo, Han skall hugswala dig med sanningens tröst, Han skall utföra din sak emot satan, Han skall stå dig bi i din nöd, stilla ditt hjerta, när det fördömer dig (1 Joh. 3: 19), och blifwa när dig ewinnerligen. Men will du icke se Honom, icke känna Honom, icke böja dig för Honom, då kan du icke undfå Honom, då blir du utan sanningens tröst, då stannar du i lögnen.

Så gif mig då, käre himmelske Fader, din helige Ande, och tag Honom sedan icke ifrån mig; trösta mig med din hjelp, och den frimodige Anden uppehålle mig!

Uti all sanning led Du mig,
Förståndet öppna nådelig
Och lär mig Gud, din wilja!
Ack, gör mig från all synder ren,
Att jag må följa Dig allen,
Allt ondt ifrån mig skilja!

Uppå min sida alltid stå,
Att satan mig ej skada må,
Ej werlden mig förföra!
Med minom anda wittne bär,
Att ett Guds barn jag också är,
Det Han will saligt göra!

Amen.

Tisdag.

Ewig Fader.

Jag skall icke låta eder wara faderlöse; Jag skall komma till eder. Än är en liten tid, och werlden ser Mig icke mer. Men I skolen icke se Mig; ty Jag lefwer; I skolen ock lefwa. Joh. 14: 18—19.

Herrens löften äro så stälda i anseende till antingen det sätt, hwarpå de uttalas, eller det goda, de innehålla, att de icke passa för andra, än för dem, åt hwilka de äro ämnade. Stundom inflätas de uti en beskrifning på Herrens lärjungar, såsom då det heter: **De fattiges trängtan hörer Du, Herre** (Ps. 10: 17); på andra ställen hafwa de ett sådant innehåll, att det goda, de lofwa, icke blir något godt för andra, än för dem som dessa löften gälla. Så är det här. Herren lofwar att komma till de faderlöse. Men hwilken annan skulle kunna glädja sig åt ett sådant löfte som detta, än den, som med lärjungarne känner sig faderlös? Äfwen hos den naturligt sinnade menniskan förekomma rörelser, under hwilka också hon får en öfwergående förnimmelse deraf, att hon är såsom utan Fader, såsom hon ju ock werkligen är. Men hon förqwäfwer sådana rörelser, och will för sig sjelf ej tillstå, huru illa det med henne är, huru tomt det är i hennes hjerta. Derföre får hon icke heller erfara tröstEn af detta Jesu löfte, utan förblifwer i sitt hjelplösa tillstånd. Annorlunda war och är det med Jesu lärjungar. För dem hade Frälsaren blifwit hwad en fader är för sina barn. Derföre blef också deras belägenhet, då Jesus lemnade dem, lik ett barns, som förlorat sina föräldrar och nu står der hjelplöst och rådlöst, utan "huld och skydd". Och hwar helst en menniskas hjerta blir rätteligen intaget af Herren Jesus, der blir Han för henne allt, så att hon, om hon mister Honom, är och känner sig wara som ett öfwergifwet, hjelplöst barn, som icke har någon att hålla sig till. Sådana har Herren

gifwit det löftet: **Jag skall icke låta eder wara faderlöse, Jag skall komma till eder.** Och detta löfte uppfyller Han troligen genom Hugswalaren. Genom Honom kommer Jesus till dem, lärjungarne, icke alltid i den stund, då de sjelfwa begära det, men alltid på den tid, då de behöfwa det; icke alltid så, att de förnimma det, men alltid så, att **Han låter de faderlöse finna nåd när Sig** (Hos. 14: 4). Ty alltjemt upprepas detsamma, som lärjungarne fingo erfara enligt Jesu ord: **Än är en liten tid, och werlden ser Mig icke mer; men I skolen se Mig.** Snart skulle Herren tagas bort, för alltid ur werldens åsyn; men lärjungarne skulle se Honom, icke blott då Han efter uppståndelsen tedde Sig för dem, utan än mera då de med andens ögon fingo skåda Honom så, som de aldrig förr sett Honom. Så wexlar det för en Jesu lärjunge mellan att se Jesus och wandra i tron utan att se. Att aldrig mera få se Honom, det är domen öfwer dem, som icke fråga efter Herren, det innesluter i sig allt hwad elände och död heter. Men åt ett sådant elände skola Herrens trogna icke hemfalla. **I skolen se Mig,** säger Herren, och så ter Han sig åter för dem. Icke heller skola de blifwa dödens rof: **Jag lefwer, I skolen ock lefwa. Jag lefwer,** så betygar Han midt i dödens åsyn, ty Han är en Herre öfwer döden. **Jag lefwer,** så kan Han nu wittna, ty **Han dör icke mer, döden får icke mer makt öfwer Honom, ty det Han blef död, blef Han synden död en gång, men det Han lefwer, lefwer Han Gudi** (Rom. 6: 10). Derför skola ock Hans lärjungar lefwa: **I skolen ock lefwa.** Ja äfwen **de,** säger Paulus i sammanhang med de anförda orden, **skola hålla sig derföre, att de äro döde synden och lefwa rättfärdigheten genom Jesum Christum wår Herra** (v. 11). Ty då en menniska kommit i förening med sin Frälsare genom tron och finnes i Honom, så har hon så wuxit tillsamman med Honom, att Hans lif är hennes lif. Hon lefwer då i Honom och **af** Honom. Och det, att **Han** lefwer, blir derföre den säkra borgen för henne, att äfwen **hon** skall lefwa, så mycket mera, som Han, den lefwande, ju städse meddelar Sig åt henne såsom lifsens bröd i sitt ord och gifwer henne sitt kött och blod i den heliga nattwarden, sägande:

Hwilken som äter mitt kött och dricker mitt blod, han hafwer ewinnerligt lif, och Jag skall uppwäcka honom på den yttersta dagen (Joh. 6: 54). Så är Han de sinas "ewige Fader". (Es. 9: 6).

Herre, det Du talar, det gör Du ock; deraf lefwa wi, och wårt lif står alltsammans derutinnan, att Du för oß är död och nu lefwer!

Min lifsförste stod med triumf ur sin grift,
Af egen gudomlig förmåga.
Sjelf döden Han blifwit ett dödligt förgift,
Och helwetes plågor en plåga.
Han lefwer, och dör ej i ewighet mer;
Mig samma lifgifwande kraft Han beter:
"Jag lefwer, I skolen ock lefwa".

Så lefwer jag åter; dock nu icke jag,
Men Christus, mitt lif, i mig lefwer!
Jag lefwer i tron, till min Jesu behag,
I mörkret mig mer ej inwefwer.
I Jesu jag finner ljus, fägnad och tröst;
Mig gläder Hans ljufwa försäkrande röst:
"Jag lefwer, I skolen ock lefwa."

Amen.

Onsdag.

För hwem Jesus will uppenbara sig.

På den dagen skolen I förstå, att Jag är i min Fader; och I i Mig, och Jag i eder. Den mina bud hafwer och håller dem, han är den Mig älskar; och den Mig älskar, han skall warda älskad af min Fader, och Jag skall älska honom, och honom skall Jag uppenbara Mig. Joh. 14: 20—21.

På den dagen, då hugswalaren kommer (v. 16), då Jesus sjelf kommer till lärjungarne (v. 18), **skola de förstå, att Jesus är i sin Fader, och de i Honom och Han i dem.** Förut (v. 11) har Frälsaren påkallat deras **tro** derpå, att Han är i Fadren; nu säger Han, att de skola förstå det. Dock är det icke fråga om ett tomt, torrt fattande med förståndet, utan om ett hjertats fattande, en hjertekunskap, som winnes på erfarenhetens wäg, då man förnimmer lifwet af Gud, som man fått genom Jesus. Ty får man lifwet af Gud genom Honom, då är ju Han i Gud, i Fadren, annars kunde Han icke gifwa lifwet. Men med erfarenheten deraf, att Han är i Fadren, följer ock det, som Frälsaren uttrycker med orden: **I i Mig och Jag i eder,** och "när de icke känna något annat lif mera, än det, som de hemta af Honom — I i Mig, — och tillika erfara, att Hans hela lif werkligen öfwergår i dem — Jag i eder —, så skola de fatta hwad Han uppenbarat dem, hwad Gud är för Honom och hwad Han är för Gud". Huru detta skall ske, gifwer Herren närmare tillkänna uti de följande orden: **Den mina bud hafwer och håller dem o. s. w.** Här angifwes wägen till den saliga föreningen med Gud i Christo, och det steg för steg. Först: **Den mina bud hafwer** — den som fasthåller hwad Jag bjudit — **och håller dem,** så att Han i sitt lif bewarar dem såsom sin wäg, **han** — detta är det andra — **är den Mig älskar,** en sådan är min wän; **och den Mig älskar, han skall warda älskad af min Fader.** Detta är liksom

den tredje "länken i denna nådekedja". Detta ord kan synas underligt. Älskar Gud icke alla? Jo, wisserligen; men det är skilnad mellan kärlek och kärlek. Det är skilnad mellan denna medlidandets kärlek till en fallen werld, som beror derpå, att Gud älskar werlden i Sonen och såsom den der är mottaglig för Herrens kärlek, d. ä. **kan** mottaga den, och detta kärlekens wälbehag till en troende själ, som beror derpå att hon nu werkligen mottager Hans kärlek, såsom det ju ock bland menniskor är skilnad mellan en kärlek, som lider med det förlorade barn som icke will låta sig räddas, och kärleken till det barn, som blifwer föräldrarne lydigt. Men det är ock skilnad mellan Guds kärlek i allmänhet till en själ, som i tron annammat Jesus, och den kärlek, som han har till en Jesu wän som wisar sin kärlek uti hållandet af Hans bud. Älskade icke Jesus särskildt Johannes? Och hwarför? War det icke emedan Johannes mottog mera af Jesu kärlek? Ty detta **mottagande** af Herrens kärlek och af Hans sinne och bewarandet af hwad wi mottagit, det är wår sak. **Den Mig älskar, Han skall warda älskad af min Fader** — sådana ord måste wi låta gälla, och icke bortblanda eller förswaga den med ett allmänt tal derom, att "Gud älskar alla lika", eller ens derom att Gud älskar alla troende lika. Annars löpa wi fara att gå miste om den kärlek hwarom här talas. Och wore det icke ett dåligt tecken, om någon i förhållande till en maka eller wän läte det bero derwid att man har dessas kärlek, och icke frågade efter att winna mera af densamma? Kunde icke ett sådant kärleksförhållande lätt upplösas? Och kunna wi icke fatta, att såsom Guds kärlek sänker sig ned till den, som i tron håller sig till Hans Son, så skall Guds kärleks öga med allt större wälbehag skåda ned på den, som med allt större kärlek förenar sig med denne Hans älskade? Och Han, Frälsaren åter, Han skall, "när Han ser Fadrens kärleksblick rigtad på sina lärjungar, känna sig med dem förbunden genom ett nytt band: Och jag skall älska honom; detta är det fjerde steget till den höjd, dit Herren Jesus will föra de sina, och hwilken Han beskrifwer med det ordet: **och honom skall Jag uppenbara Mig**". Derom kan icke hwem som helst tala; men till erfarenhet häraf will och

kan Han föra hwar och en, som af Hans kärlek will låta uppwäcka sig till ifwer, nit och trohet uti hållandet af Jesu bud. Må ingen i klenmod undandraga sig, och tänka: Detta är icke för mig; sådant kan jag icke få erfara. Så behöfwer du icke tänka, ty Herrens kärlek är ju alltigenom oförskylld, full af nåd. Du har ju endast att mottaga och förwara hwad du mottagit. Herrens kärlek skall då kunna göra stora ting med dig. Men må icke heller någon, som tagit det första steget till Jesus, nöja sig dermed, såsom om nu allt wore wunnet, som kan winnas. Må ingen i tröghet och likgiltighet blifwa tillbaka, utan fara efter målet, som förhålles af Guds kärlek i Christo Jesu!

Herre Jesu, drag oß, så löpe wi! Låt Dig wårda om wåra själar ganska troliga, att de icke måtte förderfwas! Älska oß ut ur förderfwet, älska oß upp till Dig!

O Jesu! kom, kom hit till mig,
Dig wärdigas mig gifwa,
Att dock din kärlek innerlig
Må ewigt hos mig blifwa.
I nöd och död är Du min fröjd,
I Dig är jag så hjertligt nöjd:
Ej skole wi åtskiljas.

Amen.

Thorsdag.

"Oß och icke werlden."

Sade till Jesus Judas, icke den Ischarioth: Herre, hwad är det då, att Du skall uppenbara Dig oß, och icke werldene? Swarade Jesus, och sade till honom: Den Mig älskar, han warder hållande min ord, och min Fader skall älska honom, och Wi skola komma till honom och blifwa boende när honom. Men den Mig icke älskar, han håller icke min ord: och det ordet I hören, är icke mitt, utan Fadrens, som Mig sändt hafwer. Joh. 14: 22—24.

Judas hade icke kunnat fatta, hwad Jesus sagt om sitt uppenbarande för den, som älskar Honom. Derför frågar Han: **Herre, hwad är det då, att Du skall uppenbara Dig oß och icke werlden?** Eller egentligen: Hwad har händt, hwad har skett, att Du icke skall uppenbara Dig werlden? Judas hade wäntat, att Herren skulle uppenbara sig äfwen för werlden, ty han, lika som de andre lärjungarne, hade ännu så mycket qwar af den gamla judiska föreställningen om en Messiasherrlighet, som skulle lysa äfwen i werldens ögon. Denna föreställning och deraf kommande förhoppningar hade nu, såsom någon säger, blifwit öfwerkorsade af Jesu föregående ord. Judas will nu weta, hwad som kommit emellan och — enligt hans tanke — förändrat Jesu plan. — Emedan Judas ännu icke fattat beskaffenheten af Jesu rike, så kan han icke heller fatta den stora skilnaden, som der är emellan werlden och lärjungarne. Detta är ett fel, men det skall snart rättas. Judas och de öfrige lärjungarne skola snart lära att förstå, både hwad Jesus är och hwad werlden är. Till ett motsatt fel göra icke sällan Jesu nuwarande lärjungar sig skyldige. Med det sätt, hwarpå de tala om werlden, göra de ofta swalget mellan sig och werlden så stort, som om hos dem intet mera funnes utaf werldens wäsende. Detta otidiga dömande, detta föraktliga talande om werlden är ingalunda mindre felaktigt än Judas' och

hans medlärjungars motsatta förhållande. "Förr än du låter en dom öfwer werlden eller öfwer någon werldsmenniska gå öfwer dina läppar, måste du först kasta en blick in i ditt eget inre, huru det ser ut med werldssinnet hos dig sjelf, om det hos dig helt förswunnit och från hwilken tid. Gif så akt, om icke, då du följer denna regel, dina domar skola blifwa mera sällsynta, och när någon gång dömmandet blir nödwändigt, om det icke då skall blifwa mildare och barmhertigare än förut."

Frälsaren inlåter sig icke på Judas' fråga med ett uttryckligt beswarande. Ett sådant swar hade Judas icke förstått. Men i sjelfwa werket innehålla Jesu ord dock ett swar, nemligen i så måtto, att Han först förklarar, hwarföre Han skall uppenbara Sig för **lärjungarne** (v. 23), och sedan, hwarföre Han **icke** kan uppenbara sig för **werlden** (v. 24). Herren upprepar hwad Han kort förut sagt, att det beror på att man håller Hans bud, om Han skall uppenbara Sig för någon. Här betonar Han kärleken såsom det första: **Den Mig älskar, han warder hållande min ord.** Som wille Han säga: Lär blott att älska och lär detta af mig, så skall du ock hålla mina bud. Derjemte utwidgar Herren det löfte, som Han redan gifwit: **Min Fader skall älska honom,** derhän att Han säger: **Och Wi skola komma till honom och blifwa boende när honom.** Jesus är gången bort att bereda de sina boningar i Fadrens hus. Men Han will ock komma igen och bereda boningar åt Fadren och Sig uti deras hjertan. Först här nere en Guds boning i hjertat, sedan deruppe boningar i Fadrens hus — det är ordningen. Men nu swarar Herren ock på Judas' fråga, hwarföre Han icke kan uppenbara sig werlden: **Den Mig icke älskar, han håller icke mina ord.** Herren finner icke rum hos dem, som höra werlden till; ty werlden håller icke Jesu ord; men **detta ord är icke Hans, utan Fadrens, som Honom sändt hafwer.** Det är således ingen ringa ting, om man icke håller Jesu ord, ty då håller man icke heller Fadrens ord, utan står i en inre strid och motsägelse till Honom, och huru skulle Han kunna taga sin boning i en sådan menniskas hjerta? — Luther säger, med anledning af dessa ord, följande: Här har

du i korthet werlden afmålad och beskrifwen, huru hon är beskaffad och bör anses, nemligen att hon ej kan eller will älska Christum, eller hålla Hans ord. Det kommer deraf, att hennes kärlek och håg är rigtad åt ett annat håll; såsom St. Johannes säger: **Det, som är i werldene, är köttsens begärelse, och ögonens begärelse, och högfärdigt lefwerne,** 1 Joh. 2: 16. — Kort förut har Han sagt: **Den min bud hafwer och håller dem m. m.;** och nu säger Han: **Det ordet, I hören, är icke mitt, utan Fadrens.** Huru är det då på en gång Hans och icke Hans ord? Jo, Han bemödar sig alltid att tala så, att Han först förer oß till Sig, och, då wi äro förde till Honom, strax drager oß till Fadren, så att wi, när wi höre Honom tala, genast läre oß säga: "Det talar Fadren genom denne Christum till mig", — och hemte den tröst, glädje och kärlek till Honom, att intet annat Guds ord till mig eller om mig är i himmelen, och äfwen englarne intet annat höra, än hwad Christus talar med mig".

Wi bedje Dig, wårs Herras Jesu Christi Fader, att Du wille gifwa oß kraft efter din herrlighets rikedom, att wi må starke warda genom din Ande till den inwertes menniskan, att Christus må bo genom tron i wåra hjertan, stadeligen rotade och grundade i kärleken!

Ack, Herre Jesu! hör min röst,
Gör Dig ett tempel i mitt bröst;
Uti mitt hjerta blif och bo,
Så har jag tröst och ewig ro.

Amen.

Fredag.

Nytt och gammalt.

Detta hafwer Jag talat till eder, medan Jag hafwer warit när eder. Men hugswalaren, den helige Ande, hwilken Fadren skall sända i mitt namn, Han skall lära eder all ting, och påminna eder allt det Jag eder sagt hafwer. Joh. 14: 25—26.

Detta hafwer Jag talat till eder medan Jag hafwer warit när eder. Herrens samtal med lärjungarne om skilsmessan och återföreningen dem emellan, både deruppe (v. 1—3) och här nere (v. 12—24), nalkas med dessa ord sitt slut. De hafwa ännu icke fattat allt. **Men hugswalaren, den helige Ande, hwilken Fadren skall sända dem i Jesu namn, Han skall lära dem all ting.** Hugswalaren bär här namnet: den helige Ande, emedan Han är den som helgar de trogna d. ä. afskiljer och renar dem från det orent är till en Guds heliga egendom. Denne helige Ande skall Fadren sända i **Jesu namn.** Endast på grund deraf, att Jesus försonat syndare med Gud och gått till Fadren, kan Han sända sin helige Ande till syndare, och Han sänder Honom till alla, som begära att blifwa helgade genom Honom. **Han skall lära eder all ting,** säger Frälsaren. Det lärjungarne ännu icke kunde bära, emedan deras inre ej war moget derför, det skall denne Ande inifrån lära dem. Han skall ock **påminna dem om allt, som Jesus dem sagt.** Lära och påminna — "dessa begge stå i nära förbindelse med hwarandra: Han skall lära dem det nya, i det att Han påminner om det gamla, och Han skall erinra dem om det gamla, i det Han lärer dem det nya." Han skall icke komma med något nytt, som icke ligger inneslutet uti det, som Jesus redan lärt dem. Han skall ansluta sig till de ord, som Jesus plantat i dem. Dem skall Han befrukta, åt dem skall Han gifwa lif och nytt ljus. Och hwarje nytt ljus, som Han meddelar dem, skall återföra dem till de ord, som Jesus talat. Så ter sig Andens werksamhet ännu i dag hos Jesu lärjungar. Det ljus, som Anden gifwer i själen, faller tillbaka öfwer de

ord, som de redan hört, och dessa ord gifwa nu åter ett nytt ljus åt själen.

Så är den helige Ande den, som allena gör rätte skriftlärde, **som till himmelriket lärde äro, hwilka hemta fram nytt och gammalt** (Matt. 13: 52). Der Han gifwer skriftlärdom, der stannar man icke wid blotta wetandet och upprepandet af det gamla, utan detta blir genom Anden nytt, får nytt lif och nytt ljus genom nya erfarenheter som göras under Andens ledning. Men — denne Ande skiljer sig ock wida från alla de andar, som endast wilja "föra nytt på banen an". Det "nya ljus", med hwilket de tid efter annan framkomma, är icke hemtadt ur det gamla ordet, som man hört från begynnelsen, och förer icke heller tillbaka till detta, utan bort derifrån, och blifwer derföre såsom wilseledande irrbloß. Guds Ande lär hela Guds församling nya ting, annars skulle hon icke kunna skrida framåt i sanningen, men äfwen härwid gäller det, att det nya, som Han lärer, framkommer ur det gamla och för tillbaka till detta. Men här kunna wi ock lära, hwilket det rätta förhållandet är mellan det skrifna ordet och den helige Ande. Utan det yttre ordet finner man icke Anden, man må åberopa sig på ande och ande huru mycket som helst. Derföre skall du fliteligen umgäs med detta ord och hålla dig hårdt derwid, om du will att den helige Ande skall lära dig allt. Men å andra sidan skall du flitigt bedja om den helige Ande, ty allt ditt yttre umgående med ordet hjelper dig till intet, om den helige Ande icke får i ditt inre lära dig allt. — Så bjudes här äfwen en mäktig tröst åt dem, som gerna wille lära, gerna wille ihågkomma allt hwad de höra och lära. Är du bland dessa, så hör här, att Han, denne helige Ande, skall lära dig allting. I Honom har du läromästaren, war du blott lärjunge, som låter wäcka ditt öra och sinne att höra. Han skall påminna dig allt. Godt är, om du kan wäl minnas hwad du hör och läser, men skulle det än slå mycket fel med ditt minne, så skall du icke derför gifwa det förloradt. Har du wid ordets hörande bedit Guds Ande att kunna gömma det ord, i hwilket Han tilltalat dig, wißt skall Han i rätta tiden påminna dig derom; ja, äfwen om det sjunkit aldrig så djupt

ned i glömskans djup, ser Han blott, att du är willig att böja ditt hjerta till Hans lärdom, så skall Han i rätta stunden lära dig. "Det ligger mera makt deruppå, att förstå Guds ord, när man hör det, tro det, när man har förstått det, och följa ordet, när man har trott det, — än att mycket minnas." Huru dyrbart är icke detta löfte om den helige Andes påminnande! Huru ofta får icke en Jesu lärjunge erfara uppfyllelsen af detsamma, då just i rätta stunden ett Herrens ord kommer honom i sinnet, wederqwickande och hjelpande! Huru nytt blifwer icke då det gamla ordet! Och huru mycket mera skulle han icke få erfara häraf, om Herren alltid funne honom willig att akta på den helige Andes påminnelse och lärdom! Men utan Hans påminnelse — huru går det då? Jo, wi tänka då på Herrens ord först efteråt, sedan wi redan syndat, såsom det skedde med Petrus wid förnekelsen.

Så led mig då, Herre, i dine sanning och lär mig, ty Du äst den Gud, som mig hjelper; dagligen förbidar jag Dig! Påminn mig i rätta stunden om allt det Du sagt hafwer och mig säga wille. Gör det gamla städse nytt för mitt hjerta!

Kom, Helge Ande! till mig in,
Upplys min själ, upptänd mitt sinn',
Att jag i Dig må blifwa!
Låt lysa liffens ljus för mig,
Och led mig på den rätta stig!
Dig will jag helt mig gifwa.

Lördag.

Jesu frid.

Friden låter Jag eder; min frid gifwer Jag eder; icke gifwer Jag eder så som werlden gifwer. Edert hjerta ware icke bedröfwadt, ej heller rädes. Joh. 14: 27.

Frälsaren stod nu i begrepp att lemna lärjungarne. Swåra ting förestodo dem redan nu, och än mera sedan under hela deras lif. Det som under all inwertes strid och utwertes räddhåga kunde styrka och bewara deras hjertan och sinnen, det war Herrens frid. Men denna frid, denna själens trygghet i förhållande till Gud, i medwetandet om Hans nåd och wälbehag, war icke lärjungarnes naturliga egendom. De egde den icke. Men Jesus egde den för sin egen del, och gick att förwärfwa den åt syndare, att ock de måtte frid hafwa. Han säger nu: **Friden låter Jag eder.** Detta är Hans testamente — Hans lärjungar skola hafwa frid. Och den frid Han gifwer dem är Hans egen frid: **Min frid gifwer jag eder.** Han will, att de skola taga del uti den ro och trygghet i Fadrens wälbehag, som Han sjelf är i besittning utaf midt i åsynen af lidande och död. Men såsom Frälsaren sjelf åtnjöt en frid, som war utaf en helt annan art än werldens frid, så gifwer Han den ock på ett helt annat sätt än werlden gifwer: **Icke gifwer Jag eder såsom werlden gifwer.** Werldens s. k. frid beror derpå, att hon för sig och andra döljer den nöd och fara, i hwilken man werkeligen swäfwar. Hon will icke se, hwad som hotar henne från Guds sida för syndens skull; hon will icke heller se, hwilka faror som möta i det yttre. Hon breder deröfwer en slöja. Och så säges det af den ene till den andre, likasom man så tilltalar sig sjelf: Det har ingen fara. Sådan frid når icke hjertat, tager icke bort den inre oron på djupet af samwetet, ger icke heller någon rätt tillförsigt eller frimodighet att möta lifwets swårigheter och nöd. Annorlunda gifwer

Jesus frid. Han fördöljer icke själens nöd, icke heller förtiger Han för de sina, att kamp och strid skola möta dem. Men Han gifwer dem under allt detta en frid, som gör, att de icke behöfwa bedröfwas eller hållas i inre oro, icke heller rädas eller warda försagde med afseende på det, som de hafwa att genomgå: **Edert hjerta ware icke bedröfwadt, ej heller rädes.**

Herren Jesus har wunnit och förwärfwat frid åt syndare. **Näpsten ligger uppå Honom, på det wi skulle frid hafwa.** Och dock sakna de flesta werklig frid, trygghet, ro till själen. Men är då icke frid och samwetsro något, som hwarje menniska begär? Är det icke derefter, som menniskor på sitt sätt ocksä sträfwa? — Hwem wille icke komma till frid? Och dock — den **ogudaktige hafwer ingen frid, säger wår Gud.** Hwaraf kommer detta? Det kommer deraf, att man icke will låta gifwa sig frid så, som Jesus gifwer. Man will icke för sig låta upptäcka den djupa orsaken till ofriden och oron. Antingen helt och hållet fördöljer man den inre nöden, eller far man öfwer den med så lätt hand som möjligt och tager en öfwergående rörelse för den rätta friden, och så får Jesu frid icke sänka sig ned i hjertat. När friden som bäst behöfdes, flyr den och lemnar hjertat i oro och försagdhet. Eller ock har man sett in uti syndanödens och syndaförderfwets djup, men har dock icke funnit friden, emedan man sökte den såsom en **sin** frid, d. ä. såsom en frid, hwilken man skulle finna genom sig sjelf, i stället för att man skulle söka den såsom en **Jesu** frid, d. ä. såsom en frid, hwilken Han genom sin försoning förwärfwat och wunnit och nu **gifwer** dem, som på Honom tro. **Ty Han är wår frid** (Eph. 2: 14). **Rättfärdige wordne af tron, hafwa wi frid med Gud genom wår Herra Jesum Christum.** (Rom. 5: 1.) "Detta är nu ett ganska tröstetigt och ljufligt farwäl, att Han lemnar dem, icke städer och slott, eller silfwer och guld, utan **friden**, såsom den högsta skatten i himmelen och på jorden, att de ej skola hafwa någon förskräckelse eller sorg af Honom, utan en rätt skön, önskad frid i hjertat. Ett intet är den barnsliga och dåraktiga glädjen af wackra kläder, penningar, wällust och utswäfningar; ty denna glädjen warar ett ögonblick, och hjertat blifwer dock owißt och i ofrid eller bekymmer.

Ty det kan ej säga, att det har en nådig Gud, det har alltid ett ondt samwete, eller ett falskt hopp, som dock twiflar, så att det beständigt förblifwer i ofrid och oro, drifwet af djefwulen. Men I (mine lärjungar) hafwen ju intet mera att klaga öfwer: Jag lemnar eder den herrliga höga skatten, att I kunnen hafwa ett godt, wackert, fridsamt hjerta för Gud och Mig."

Herre, tillsäg dina heliga din frid! Ja, Guds frid, som öfwergår allt förstånd, förware wåra hjertan och sinnen i Christo Jesu!

Synden mig förskräcker,
Som Guds wrede wäcker,
Mot mig usla mull.
Ack, jag må wäl qwida,
Mina händer wrida:
Gud, förlåt min skuld!
    Jesu blid,
    Gif mig din frid:
Du, som led hwad jag förskyllde
Och Guds lag uppfyllde!

Jag på Christum bygger,
Derför blir jag trygger
Och från synden fri.
Satan jag ej fasar,
Huru han ock rasar;
Jesus står mig bi.
    Fastän synd,
    Den swåra tyngd,
Tycks mig wilja nederstjelpa,
Kan dock Jesus hjelpa. Amen.

Måndag.

Jag går till Fadren.

I hörden, att Jag sade eder: Jag går bort och kommer åter till eder. Haden I Mig kär, så gladdens I ju, att Jag sade: Jag går till Fadren; ty Fadren är större än Jag. Och nu sade Jag eder det förrän det sker; att I tro skolen, när det skedt är. Joh. 14: 28—29.

Herren unnar icke allenast sina lärjungar frid, utan Han will att de till och med skola glädjas öfwer Hans bortgång, ty Han säger: **I hörden, att Jag sade: Jag går bort, och kommer åter till eder. Haden I Mig kär, då gladdens I ju, att Jag sade: Jag går till Fadren; ty Fadren är större än Jag.** Med dessa bewekande ord will Herren wända deras tankar ifrån dem sjelfwa och deras bedröfwelse, att de i stället skola besinna det, som rörer Honom. Han går nu till Fadren. Dit har Hans längtan stått, dit wänder sig nu Hans blick, såsom Han äfwen wid andra tillfällen älskat att tänka på och fröjdat sig öfwer, att såsom Han war utgången af Gud, Han nu gick till Gud. Dermed skulle nu ock en stor förändring ske med afseende på Hans tillstånd. Fadren är större än Jag, säger Han, och kastar dermed en blick ur förnedringen till upphöjelsen, ur smäleken till äran, ur ringheten till herrligheten, hwilken Han hade hos Fadren förr än werlden war. Lärjungarne skulle häröfwer glädja sig för Hans skull i samma mån de hade Honom kär. Såsom äfwen i andra stycken gäller, att man genom förgätandet af det som rör en sjelf, af egna sorge- och glädjeämnen, för andras skull werkligen kan glädjas, så skulle ock för lärjungarne, om de lärde att med förgätande af sig sjelfwa glädjas för Herrens egen skull, bakom detta glädjeämne öppna sig ett annat. Ty att Herren gick bort inneslöt ju i sig, att Han åter skulle komma till dem. Det förra — Hans bortgång — war ett wilkor för det senare —

Hans igenkommande. Gladdes Josephs bröder en gång, då de förnummo, att han, deras broder, war den förnämste näst Pharao i hela Egypti land, skulle då icke de, hwilka genom tron fått Jesus till sin broder, glädjas deröfwer, att **Gud satt Honom på sin högra hand i himmelen öfwer allt förstadöme, wälde, makt, herradöme, och allt det som nämnas kan, icke allenast i denna werlden, utan ock i den tillkommande, och hafwer allting lagt under Hans fötter, och hafwer satt Honom församlingen till ett hufwud öfwer allting** (Eph. 1: 20—21)? Skulle de icke glädjas deröfwer, att Han gätt till Fadren, der Han **manar godt för dem** (Rom. 8: 34) **och är en förswarare, den rättfärdig är** (1 Joh. 2: 1)? Det är ett ganska allmänt fel hos dem, som dock med sitt hjerta hänga wid Herren, att de så litet hemta tröst och kraft af ordet om Hans lif. Hwad Han med sin död uträttat, det får i någon mån sin rätt; deremot förgäter man, hwad som är att wänta på grund af Hans lif. Och likwäl höra wi ju Ap. Paulus i Rom. 5 beprisa ej mindre Hans lif, än Hans död. Han säger i 10 v.: **Efter wi wordom förlikte med Gudi, genom Hans Sons död, den stund wi ännu woro owänner; mycket mer, efter wi äro förlikte, blifwe wi nu behållne genom Hans lif.** Så innesluter Herrens bortgång ett ämne till fröjd.

Och nu sade Jag eder det, förrän det skedt är, att I tro skolen, när skedt är. Så talar Herren med afseende på icke blott ordet om sin bortgång, utan äfwen det Han wid andra tillfällen sagt om hwad som skulle möta lärjungarne efter Hans bortgång (jmfr 16: 1—4). Dermed wille Han förebygga den förargelse, som annars låg så nära, och i stället gifwa dem ett nytt fäste för deras tro. Ty huru skulle det icke befästa deras tro, att Herren redan förut sagt dem det? — Der är ännu i dag mycket, som Herren på förhand säger de sina i sitt ord, på det att de icke måtte förargas, när det och det inträffar, som går emot deras tankar och sinne, utan i stället deraf blifwa fastare i trone, såsom de lärde äro. Att på den första glädjetiden, då brudgummen är när bröllopsfolket, skall följa en fastetid, då man icke får smaka och se Her-

rens godhet såsom i begynnelsen; att ordets werkan icke alltid skall wara känbar, utan djupt fördold; att en Jesu lärjunge, ju längre han wandrar fram på Herrens wäg, skall komma att känna sig mera fattig och utblottad; att ondskan, ju mera det lider emot änden, skall taga öfwerhanden; detta och annat sådant har Herren sagt förut. Wäl hjelper detta icke lärjungen ur all fara att förargas, då det, som ordet förutsagt, werkligen inträder; men det hjelper honom att gå det igenom, om han håller sig wid ordets käpp och staf. Ja, då icke blott hjelper det honom igenom, utan han hemtar då ny kraft att wandra och icke uppgifwas, att "tro, när det skedt är". Ja, han får då mer och mer insigt i det tröste- och glädjeämne, som ligger deruti, att Jesus gått bort, emedan Han derigenom kan **wara när sina lärjungar alla dagar intill werldens ända** (Matth. 28: 20).

Herre, blifwe Du kär för wåra hjertan, din bortgång dyrbar, din närwaro wälsignad, din återkomst efterlängtad!

Han är nu worden Fadren lik, Halleluja!
Regerande i himmelrik, Halleluja!

Han för oß arma syndare, Halleluja!
Är der en förebedjare. Halleluja!

Han kärleksfull från himmelen, Halleluja!
Nu till de sina skådar än. Halleluja!

I denna stora segers fröjd, Halleluja!
Lofsjungom Gud i himmelshöjd. Halleluja! Amen.

Tisdag.

Jesus och denna werldens förste.

Härefter talar Jag icke mycket med eder; ty denna werldens förste kommer; och i Mig hafwer han intet. Men på det att werlden skall förstå, att Jag hafwer Fadren kär, och så gör som Fadren mig budit hafwer; står upp, låter oß gå hädan. Joh. 14: 30—31.

Snart skulle Frälsarens samtal med lärjungarne afbrytas. Judas war utgången, men skulle snart komma igen. Och deßförinnan hade Herren att wänta en kamp med honom, som Han känner såsom "denna werldens förste", den der makt hafwer öfwer hela werlden. Redan wid begynnelsen af Frälsarens offentliga lif hade denna werldens förste kommit för att med denna werldens lust locka wår salighetshöfding in på en annan wäg, än den Fadren förelagt Honom såsom wår medlare och förlossare. Segerrikt genomgick Han frestelsen och i stor trohet fullbordade Han den wäg, Honom förelagd war, ända till det sista. Nu kommer denna werldens förste åter, denna gång ställande sig uti Jesu wäg med outsägligt lidande och förskräckelse, för att om möjligt med detta "stingande i Hans häl" affkräcka Honom från fullbordandet af Hans werk — att "krossa ormens hufwud". I Jesus finner han en menniskoson, tillgänglig för all rent menskligt smärta, en som kan **förskräckas, bedröfwas** och **ängslas.** Men han finner **intet** hos Honom af allt det, som annars gifwit honom rätt och makt öfwer menniskor. **I Mig hafwer han intet,** säger Frälsaren; intet af den synd, hwarmed alla andra äro besmittade, intet af den lögn, som hos alla andra gör sig gällande, intet af den olydnad, i hwilken alla andra afwika, intet af allt det, hwarigenom han har rätt och makt öfwer menniskor. Emedan nu hos Jesus finnes allt det, hwarigenom werldens förste kan komma Honom nära, en kärlek, genom hwilken Han ingår i allas nöd och tager på sig

allas skuld, en menniskonaturens känslighet, hwarmed Han förnimmer lidandet djupare än någon annan menniska, så måste kampen blifwa öfwermåttan swår; men emedan hos Jesus intet finnes af allt det, hwarigenom satan skulle hafwa någon rätt till eller makt öfwer Honom, så är segren wiß och herrlig. Det är i detta dubbla medwetande om, å ena sidan den nöd och kamp, som stundar, å andra sidan den seger, som wäntar, Herren säger: **I Mig hafwer han intet. Men på det att werlden skall förstå, att Jag hafwer Fadren kär och så gör som Fadren Mig budit hafwer; står upp, låter oß gå hädan.** Så står Herren upp med sina lärjungar från bordet i salen, för att öfwer bäcken Kidron gå till Gethsemane örtagård. Werlden skall förstå — ack, skulle den icke kunna det? — att **Jesus har Fadren kär, efter Han så gör, som Fadren Honom budit hafwer,** äfwen när detta kostar Honom **bön och åkallan med starkt rop och tårar** (Ebr. 5: 7)? Ja, skulle man icke häraf kunna förstå både Fadrens kärlek till werlden, som icke skonar sin ende Son från denna smärtewäg och Frälsarens, som icke skonar sig sjelf? Men besinnar man hwad det nu gäller för en kamp och strid, skulle man då icke kunna förstå, att "wi icke med guld eller silfwer, utan med Christi heliga och dyra blod och med Hans oskyldiga lidande och död" måste "förlossas, förwärfwas och winnas ifrån alla synder, ifrån döden och djefwulens wåld"? Och måtte hwar och en, som hörer dessa Jesu ord, af dem lära, att Han icke kan möta denna werldens förste, när denne förr eller senare kommer och gör sin rätt gällande, med mindre än att han werkligen är funnen i Christo Jesu och i det nya wäsendet i Honom! Ty huru skulle wäl du, arma menniska, hos hwilken denna werldens förste finner så mycket af sitt wäsende, på egen hand kunna fria dig från hans rätt och makt? **Wi wete, att den af Gudi född är, han syndar icke; utan den som född är af Gudi, han förwarar sig, och den onde kommer icke wid honom.** 1 Joh. 5: 18. Om nu detta oaktadt denna werldens förste finner så mycket hos en pånyttfödd menniska, att han på många sätt kan fresta och förskräcka henne — ty hans frestelser och förskräckelser häntyda wäl derpå, att han äfwen hos de trogna fin-

ner det ena och det andra, som han igenkänner såsom sitt —; huru skall det då gå den menniska, som finnes utan gemenskap med Christus? **Blifwer den rättfärdige med plats salig, hwar blifwer då den ogudaktige och syndaren?** 1 Petri 4: 18. Derföre se till, att denna werldens förste aldrig må finna dig annorlunda än i Christo, i Christi tro och i Christi sinne! Då kan du wara trygg och öfwerwinna i allt detta genom Honom, som dig älskat hafwer.

Herre Jesu! Hjelp mig att städse finnas i din gemenskap, att den onde icke måtte komma wid mig! Gör mig fri från synden, på det jag måtte undfly alla djefwulens försåt!

Wår egen kraft ej hjelpa kan,
Wi wore snart förströdda;
Men med oß står den rätte man,
Wi stå af honom stödda.
Frågar du hwad namn han bär?
Jesus Christ det är:
Han är den Herren Gud,
Som, klädd i segerskrud,
Sin thron för ewigt grundat.

Och wore werlden än så stor
Och full af mörksens härar,
Dock, när ibland oß Herren bor,
Platt intet oß förfärar.
Werldens förste är ju dömd,
Och hans kraft är tömd,
Han, på ett hufwudhår,
Oß skada ej förmår:
Ett ord kan honom fälla. Amen.

Onsdag.

Winträdet och grenarne.

Jag är ett sant winträ, och min Fader är en wingårdsman. Hwar och en gren i Mig, som icke bär frukt, den tager Han bort; och hwar och en som bär frukt, den rensar Han, att han mer frukt bära skall. Joh. 15: 1—2.

Herren har lemnat den sal, i hwilken Han med sina lärjungar ätit påskalammet. Under aftonens stillhet wandrar Han med dem ut ur staden mot Kidronsdalen. Men Herrens hjerta är fullt; Han har ännu mera att säga dem, särskildt om deras ställning till Honom och om Hans ställning till dem, sedan Han kommit åter och genom den helige Ande förenat sig med dem. Derföre stannar Han nu under wägen — så hafwa wi att tänka oß det — och, wid åsynen af ett winträd, begagnar Han Sig, såsom så ofta annars, af en bild, som naturens rike erbjuder Honom. I winträdet med deß grenar ser Han gemenskapen mellan Sig och sina lärjungar afbildad. **Jag är ett sant winträd och min Fader är en wingårdsman.** Med Honom eger det i sanning rum, som på ett afbildande sätt ter sig i winträdet, — ty den yttre naturen afspeglar ju öfwerallt på sitt lägre område högre och andeliga förhållanden — nemligen att från Honom lifwet utgår till och meddelar sig åt alla dem, som med Honom träda i en lefwande förbindelse, lik den, i hwilken grenen står till trädet. Han är, såsom den lefwande Gudens Son, den som bär lif till menniskorna; men Han skulle icke kunna meddela detta lif åt dem, hade Han icke blifwit menniska och dermed trädt i en lefwande förbindelse med oß. Så har Fadren inplantat i Honom menskligheten, satt Honom att wara winträdet, att wi genom Honom skulle få lif; och Fadren är äfwen den, som wårdar sig om grenarne, låter inympa dem i trädet och sedan medelst sin försyns skickelse och sin helige Ande sköter dem. Såsom Christus, Guds Son,

genom inplantningen i wårt slägte blifwit winträdet, så warda wi inplantade i Honom genom dopet (Rom. 6: 3—5), att wi måtte warda grenar i Honom, delaktige af Hans lifskraft. Wi se här, att det alltigenom är fråga om en **lifsgemenskap**. Att wara en christen, att höra Christus till, det är att med Honom stå i en lefwande gemenskap. "Är Christus winträdet, så gifwes det ingen christendom, der icke Christi person är begynnelsen. Man kan icke wara en christen, om man går förbi denne mannen. Grenen wäxer fram af winträdet, de christna måste wexa fram ur Christus. Han måste lefwa i dem, Hans lif i dem måste blifwa deras saft och blod. Så talar ju Paulus (Gal. 2: 20): **Jag lefwer, dock icke nu jag, utan Christus lefwer i mig.**" Men är det så alltifrån begynnelsen fråga om en gemenskap i lif, då blir det afgörande för hwar och en, som i Honom inympas och med Honom träder i förbindelse, om detta Christi och Hans andes lif få werka derhän, att det gamla syndalifwets krafter, som wi omföra uti oß såsom grenar i Adam, tillbakaträngas och undertryckas, eller om man lemnar rum åt dessa naturens skämda safter, åt den gamla menniskan med deß synder och onda lustar. Man blifwer då en sådan gren, som icke bär frukt. Men en sådan tager Han bort, säger Frälsaren om sin Fader. Med mycket tålamod fördrager Han den menniska, som står med Honom uti en blott yttre, men icke inre gemenskap; men omsider kommer det dock derhän, att hon tages bort.

Och hwar och en, som bär frukt, den rensar Han, att han mer frukt bära skall. Der det sanna winträdet får meddela sin kraft, der har detta med sig ett fruktbärande. Det som "sätter" denna frukt är intet annat än winträdets lifssaft. Och **då allahanda utaf Christi gudomskraft, som till lif och gudaktighet tjenar, oß skänkes genom Hans kunskap,** (2 Petri 1: 3), så wäntar Herren mer och mer frukt. Men till den ändan göres det behof, att Herren **rensar** grenen. Detta rensande innesluter i sig all den inwertes och utwertes tuktan, som Herren anwänder för att borttaga sådant som hindrar grenens fruktbärande. Månget wattenskott, som ser friskt och prydligt ut, blifwer då afskuret; mossan, som nästan

wäxt tillsamman med grenen, afskrapas; wingårdsmannens knif står derwid ofta djupt nog. Hwar är der en gren i winträdet, en lem i Christus, som icke erfarit swedan och smärtan af denna rensning? Men hwar är der wäl någon, som icke också å andra sidan måst omsider gifwa Herren rätt uti att detta behöfdes; skulle icke annars grenens frukt, ja deß lif, hafwa blifwit satt på spel? — Är nu **du** en gren i Christus? Bär du frukt i Honom?

Herre Jesu, min Frälsare, i Dig will jag blifwa, i Dig will jag lefwa; förkasta mig icke! Uppwäck mig, stärk mig i din gemenskap och rensa mig; men kasta mig icke bort.

Du sanna winträd! låt mig få
I dig en gren i sanning wara,
Och bära frukt, och aldrig stå
Din wingård till en börda bara
Ack, inplantera mig i Dig,
Och werka "Andans frukt" hos mig.

Ja, sköt och rensa sjelf din qwist,
Att den må wäxa till allt mera!
Och glädja Dig, till deß Du sist,
Får den i himlen omplantera;
Hwad outsäglig fröjd att då
För ewigt i din lustgård stå. Amen.

Thorsdag.

Intet af dig sjelf.

Nu ären I rene för det tal skull, som Jag hafwer talat med eder. Blifwer i Mig och Jag i eder. Såsom grenen kan icke bära frukt af sig sjelf, med mindre han blifwer i winträdet; så kunnen icke heller I, utan I blifwen i Mig. Joh. 15: 3—4.

Här gifwer Herren sina första lärjungar det wittnesbörd, att hos dem en rening redan kommit till stånd, så att de woro skickade för den innerliga gemenskapen med Honom. Ty det tal, som Herren hade talat, hade de annammat. Derigenom hade de blifwit "all rene" (Joh. 13: 10). De woro wisserligen felaktige, de förirrade sig ofta, men de hade dock med öppet och willigt sinne tagit emot allt hwad Jesus sagt dem. Hwar helst en sådan sinnets uppriktighet och mottaglighet werkas af Jesu ord, der skall man ocksä, äfwen om mycken brist och stor swaghet ännu kommer i dagen, i sinom tid få erfara, hwad den gemenskap innebär, som Herren angifwer med de orden: **Jag är winträdet, I ären grenarne,** ty i en sådan själ kan lifwet af Jesus inströmma. Med afseende på **underhållandet** af denna gemenskap säger Herren: **Blifwer i Mig och Jag i eder!** Har man med Honom blifwit förenad, så gäller det att **blifwa** i Honom. Detta blifwande innebär nu i sjelfwa werket intet annat än ett fortsatt kommande till Honom, eller att man ständigt, åter och åter, wänder sig till Honom. Så ofta Hans ord uppwäckt ny längtan efter nytt lif, så ofta Hans Andes bestraffning i samwetet gjort sig gällande, så ofta man upptäckt sin inre orenhet, sin olikhet med Honom, så ofta man hemtat sig tillbaka från sinnets förströelse, — att då icke låta träldomsräddhåga, mißmod och modlöshet intaga hjertat, utan åter wända sig till Honom med bekännelse af synden, med hunger och törst efter rättfärdighet, wäntande allt af Honom,

inneslutande sig i Honom, omfattande Honom och Hans nåd med sin tro; det är att blifwa i Honom. Ja, genom ett sådant kommande icke allenast blifwer man i Honom, utan man tränger då djupare och djupare in i Honom och Hans lifgifwande gemenskap. Man, så att säga, hungrar sig in, man lefwer sig in i Honom.

När Frälsaren säger: **Blifwer i Mig och Jag i eder,** så gifwer Han dermed tillkänna, att det är icke blott **wi** som skola blifwa i Honom, såsom grenen blifwer i winträdet, utan att också Han will blifwa i oß, såsom trädet med sin saft och lif blifwer i grenen. Men med dessa ord betygar Han också, att Han icke kan så blifwa, lefwa och werka i oß, om wi icke blifwa i Honom.

Såsom grenen kan icke bära frukt af sig sjelf, med mindre han blifwer i winträt, så kunnen icke heller I, utan I blifwen i Mig. Har det en gång kommit derhän med en menniska, att hon blifwit angelägen om att bära frukt; o, huru swårt har hon icke då att fatta och ingå uti det beroende förhållande till Herren, hwilket är grundwilkoret för allt fruktbärande! Wäl har hon redan erfarit, att hon intet är, intet har och intet förmår, och likwäl skall hon tusende gånger ertappa sig sjelf med att wilja bära frukt af sig sjelf. Derföre behöfwer Herren åter och åter inskärpa detta, att lika så wißt grenen icke kan bära frukt af sig sjelf, lika litet kan en menniska bära sannskyldig andans frukt utan genom att blifwa i Herren Jesus. Blotta ordet "af sig sjelf" borde ju komma en Jesu lärjunge att wakna öfwer det sjelfbedrägeri, i hwilket han är fången, då han på egen hand, i egen kraft, menar sig kunna frambringa lifwets frukt. Men här hjelper intet annat än **erfarenheten,** den bittra smärtsamma, utblottande erfarenheten utaf hwad man är och förmår "af sig sjelf". Och månne wi icke i detta förhållande kunna finna en lösning af det gåtfulla deruti, att på de trognas bön om helgelses frukter ofta närmast följa just sådana förkrossande erfarenheter, som synas innebära motsatsen till det, hwarom de bedit, och hwilka tyckas wara ett tecken dertill, att Gud icke hörer deras bön? Men huru farligt är det icke att lemna rum åt sådana otrostankar? Huru komma icke de att förlama böneifwern? Nej, icke så. Gud

hörer din bön, derom skall du wara wiß; det skall du tro. Men hwarföre handlar Han då på detta sätt? Kan Han icke just dermed wilja lära dig, att du af dig sjelf icke kan bära frukt, på det att du så mycket ifrigare måtte med din tro och bön tränga in i Jesu gemenskap och så — enligt hwad de följande orden utsäga — komma att werkligen bära frukt, ja bära mycken frukt? Wäl dig, om du detta besinnar, och låter det djupare beroendet af Herren dig behaga och så grundligen lärer dig detta: "icke af dig sjelf!" Huru dyrköpt den lärdomen än måtte blifwa dig, du skall dock tacka för hwarje gång du lärt något deraf. Wäl dig, om du icke mißtager dig om denna **Herrens** wäg, du som just mißtager dig om **dig sjelf**, då du af dig sjelf wäntar frukt. Föres du på denna Herrens wäg allt mera in uti andans fattigdom och ned uti den bittra sjelfkännedom, i hwilken du intet annat har att berömma dig utaf, än af din fattigdom och swaghet (2 Cor. 12: 5—10), så skall du få erfara, hwad det är, att Christi kraft i dig bor och werkar.

Dig, Herre Jesu, som förmår göra öfwer allt, hwad wi kunna bedja eller tänka, efter den kraft, som werkar i oß, Dig ware ära!

Den ondska är wäl stor,
Som än i hjertat bor,
Men, Jesu! wid din sida
Jag mot allt ondt kan strida.
I Dig min kraft jag finner,
Hos Dig min sorg förswinner.

Mig mycket fela kan,
Dock är din lofwen sann,
Att Du af nåd will skänka
Mer godt än jag kan tänka;
Med Dig jag trygg kan wara
I all min nöd och fara.

Amen.

Fredag.

Han winträdet, wi grenarne.

Jag är winträt, J ären grenarne; den som blifwer i Mig, och Jag i honom, han bär mycken frukt; ty Mig förutan kunnen J intet göra. Hwilken som icke blifwer i Mig, han skall bortkastas såsom en gren, och förtorkas; och man binder dem samman, och kastar i elden, och de brinna. Joh. 15: 5—6.

Då Herren här upprepar: **Jag är winträdet,** och tillägger: **J ären grenarne,** så synes Han oß dermed wilja ytterligare inskärpa, hwad **Han** är och hwad **wi** äro, på det att Han werkligen måtte få wara winträdet för de sina, och att de å sin sida måtte intet **annat** wilja wara än grenar. Ty härpå beror allt. Är Han winträdet, då skola ock de, som blifwa i Honom, så att Han kan blifwa i dem, komma att bära frukt, ja, mycken frukt. — När en annars uppriktig själ wid åsynen af det myckna onda, som i henne bor, mißtröstar om att kunna bära frukt, då beror detta derpå, att hon förgäter detta Herrens ord och den tröst, som deruti ligger: **Jag är winträdet.** Ty det är ju från trädet frukten kommer genom grenen, men icke från eller af grenen för sig. Och widare: äro de trogna grenarne, då kunna de intet göra utan Jesus: **Mig förutan kunnen J intet göra.** När derföre någon tilltror sig att utan och utom Jesus, d. ä. utan att i det djupaste beroende hänga wid Honom, kunna något göra, som kan kallas frukt, då har han förgätit att han är endast gren; och huru skulle wäl en gren för sig, utan att taga emot saft af trädet och utan att lefwa af detta, kunna bära frukt? — Men äfwen på ett tredje sätt kan det ske, att dessa Jesu ord icke få sin rätt, nemligen då någon wäl will höra Jesus till, men icke gerna hör det ordet om fruktbärande, om helgelse. Man åberopar blott detta: **Utan Mig kunnen J intet göra,** men på ett sådant sätt, att man genom åberopande häraf will komma ifrån allt det, som

på menniskan ställer något anspråk. Men dermed förnekar man ju i sjelfwa werket både att Jesus är winträdet, som låter sina grenar bära frukt, och att man sjelf är en gren, som i kraft af gemenskapen med winträdet Jesus **kan** bära frukt, och **måste** bära frukt, om man icke såsom ofruktbar skall bortkastas (se Matt. 7: 19—21).

Huru mycken wigt der ligger uppå detta, att Herren i sanning får wara winträdet, och att wi i sanning äro grenar, eller med andra ord derpå, att der emellan Honom och Hans lärjungar eger ett lifsförhållande rum, som motswarar detta: **Jag är winträdet, I ären grenarne,** det wisa oß de följande orden: **Hwilken som icke blifwer i Mig, han skall bortkastas, såsom en gren, och förtorkas, och man binder dem samman, och de brinna.** Den som, efter att hafwa kommit i lifsförening med Herren Jesus, icke blifwer i Honom genom ett fortsatt kommande till Honom, han står uti en fara, som här skildras med de allwarsammaste ord. Kommer man icke ständigt till Honom, antingen emedan man i otro mißtröstar om att af Hans fullhet få nåd för nåd, eller emedan man i eget werkande tror sig sjelf något kunna göra, eller ock emedan man i likgiltighet ej lägger sig all winning om att i **Jesu Christi kunskap icke finnas utan frukt** (2 Petri 1: 8); — då bortkastas man. Grenen kan icke annat än förtorkas, då den skiljes från trädet. Den kan någon tid bibehålla en wiß friskhet uti det yttre, så länge den ännu lefwer på den saft, som i den är qwar; men i det inre är döden gifwen, ty lifwet har dragit sig tillbaka. Och härpå måste följa ett förtorkande. Så kunna de som en gång haft lif, men kommit bort från Herren, ännu en tid hafwa namnet och skenet af att lefwa, men äro förtorkade. Och sådana förtorkade grenar duga då till intet annat än att bindas samman och kastas i elden. Detta olycksaliga förhållande framställer sig för Herrens blick; Han ser huru det i tidens lopp skall inträffa, och Han talar om domen deröfwer såsom redan skedd: han är bortkastad — såsom det egentligen heter om den ofruktbara grenen. Detta skall wara en warning för alla Hans lärjungar. Och denna warning skall ljuda desto kraftigare, allwarsammare i deras öron,

ju längre det lider emot ändans tid, att de icke låta besmitta sig af otrons, oberoendets eller likgiltighetens ande, och så med werlden förgås.

Så inskrifwe Herren djupt i alla de sinas hjertan, hwad det innebär: **Jag är winträdet, I ären grenarne!** så att **Han** städse måtte i lif och werklighet wara deras winträd, och **de** städse i lif och werklighet grenar i Honom! Och akte hwar och en rättsinnig själ till sin tröst på det ordet: **Utan Mig kunnen I intet göra.** Ty detta ord försäkrar ju derom, att Herren will gifwa hwad Han bjuder, emedan Han, då Han äskar frukt, wet och tager i beräkning, att wi utan Honom intet kunna.

Ja, Herre, gif hwad Du befaller och befall sedan hwad Du will! Du säger, att jag förmår intet **utan** Dig, allt **med** Dig. Låt detta på mig besannas, ty Du är ju winträdet, jag grenen.

Hjelp mig, Jesu, from förtrösta
På din sanning och din nåd,
Och bland dina återlösta
Fröjdas af ditt kärleksråd.
Låt min tro allt mera stärkas
Och på goda frukter märkas!

Lördag.

En trefaldig gemenskap.

Om I blifwen i Mig, och min ord blifwa i eder, allt det I wiljen mågen I bedas, och det skall ske eder. Joh. 15: 7.

Herren talar här om en trefaldig gemenskap, eller om gemenskapen med Sig i trefaldigt afseende. Först heter det: **Om I blifwen i Mig.** Härmed erinrar Han åter om nödwändigheten af att ständigt **komma** till Honom i **tron,** och att genom **tron blifwa** i Honom, emedan de, som äro grenar i Honom, endast så kunna mottaga lifwet af Honom. Men Han tillägger: **och min ord blifwa i eder.** Dermed wisar Han oß, att Hans blifwande i oß, hwarom Han förut talat, icke kan ske utan genom **ordet.** Det måste wara medlet, genom hwilket Han kommer till oß och meddelar sig åt oß. Icke såsom om härmed de andra nådens medel, dopet och nattwarden, skulle uteslutas. De werka ju deßutom icke utan ordet. Men icke må man utom ordet wänta sig särskilda werkningar. Men märk wäl, huru Han härom talar! Han säger: **om mina ord blifwa i eder.** För gemenskapen med Christus är det således icke nog, att man på ett yttre sätt umgås med Hans ord. Nej, det will blifwa i oß; och det alldeles på samma sätt, som winträdets lif och saft blifwer i grenen. Men denna saft kommer ju icke på ett yttre sätt grenen tillgodo, utan **inuti** grenen rör den sig och genomströmmar hela grenen ända ut i den minsta ådra af hwarje deß blad. Se, så will Guds ord blifwa i dem, som höra Herren till. Detta sker icke på en gång, — ty här måste ju wäxandets lag göra sig gällande —; utan så småningom tränger Guds ord igenom wårt wäsende, wårt tänkande, wiljande, warande. Och ordet har icke nått målet med sitt werkande, förrän det trängt igenom **allt,** genomsyrat **allt,** uppfylt äfwen den minsta ådra, gjort sig gällande

äfwen öfwer den doldaste rörelse i wårt inre och den skenbart obetydligaste handling i wårt yttre lif. Besinnade wi detta rätt, så skulle wi icke frestas att stanna wid och nöja oß med ware sig ett ringa wetande om sanningen eller några snart öfwergående intryck af sanningens ord, utan det skulle hos oß blifwa en allt större hunger efter ordet.

Men när Herrens ord så blifwer i en menniska, sätter det omedelbart då frukt? Eller då detta ord städse på nytt kommer till henne, månne Herren då hos henne finner eller hon sjelf hos sig finner allt wara sådant, som det enligt ordet skulle wara? Wisserligen icke. Twärtom träffar ju detta heliga ord hos oß städse på sådant, som oheligt och orent är. Det första intrycket utaf ordet låter en Jesu lärjunge mer eller mindre känna, att mycket ännu fattas deri, att ordet hos honom blifwit kött och blod, låter honom förnimma att der hos honom ännu rör sig så mycket af den förderfwade naturens art. Detta framkallar **bön**. Ordet, budet, löftet förwandlas så hos honom till **bön**, såsom ock Herren i sammanhang med de orden: **om min ord blifwa i eder**, widare säger: **allt det J wiljen mågen J bedas**. Detta är wägen till fruktbärandet. Dermed att en menniska beder om det, som ordet förehåller henne, födes och bildas frukten. J sådan bön uppläter sig hjertats blomkalk för den befruktande kraften ofwanifrån, för himmelens sol och dagg. Och allt det hon då will bedja, derom får hon bedja, ty det är ju Herrens eget ord, som framkallat denna bön. Herren igenkänner ju i sådan bön sitt eget ord, sin egen wilja. Wid sådan bön manar Anden godt för den bedjande med outsäglig suckan. Derföre har denna bön också det stora löftet: **och det skall ske eder.** Ty huru skulle icke Herren höra den bön, som Han sjelf framkallat? Huru skulle Han icke gifwa hwad Han sjelf manat själen att utbedja sig? Jo, det skall ske. Och när det sker, då är frukten der. Men må man wäl märka, att denna andans och ordets frukt icke kommer såsom med ett trollslag. Gud förändrar icke sin ordning efter wårt sinne, som otåligt fordrar att frukten genast, utan kamp och bön, skall falla uti ens sköte. Nej, man måste gå Guds wäg, om man will göra Gudi frukt. Så winnlägg dig då om, att du

må stå i denna trefaldiga gemenskap med Herren: **Trons — ordets — bönens.** Blif i Honom med **trones** tillförsigt, annars hämmas ordets tillflöde till ditt hjerta genom träldoms räddhåga, ty om denna får intaga hjertat, då kan icke ordet intränga; låt **ordet** mer och mer blifwa uti dig och genomtränga ditt hela wäsen; låt det icke stanna wid, att du läser och hörer Guds ord, eller derwid att du wet det; utan war angelägen om, att det ju mer och mer måtte få **blifwa** i dig, så skall du icke blifwa mätt, såsom annars lätt sker, utan du skall hungra derefter mera än förr; och när du under ett sådant ordets blifwande i dig i alla stycken måste widkännas din fattigdom och brist, så **låt allt ditt begär wara kunnigt för Gud i bön, åkallan och tacksägelse.** Då skall den kosteliga frukt, om hwilken Herren här talar, komma fram, icke så, att du af den kan berömma dig, men så att Fadren deraf warder prisad, icke så, att du med sjelfförnöjelse beskådar den, men så, att andra utaf den finna hugnad.

Så will jag då blifwa i Dig, min Frälsare, och icke rycka mig lös från Dig; men låt Du ock ditt ord blifwa i mig och mer och mer genomtränga hela mitt wäsende. Ja, så är din wilja, och derför får jag ju bedja derom med wißhet, att Du skall göra hwad jag beder. Deß ware dig tack!

O Herre Gud, oändelig,
Gif oß nåd till att prisa Dig
Och sätta all wår tro dertill,
Att Du är ewigt god och mild!:,:

O Jesu Christ, som mandom tog,
Hjelp oß att komma städs ihåg
Din bittra död, ditt rena ord!
I dem wår själ blir saliggjord.:,:

O Helge And'! gif oß din nåd,
Att alltid följa dina råd.
Ledsage, hägne oß din hand,
Gud Fader, Son och Helge And'!:,: Amen.

Måndag.

Hwem tillkommer frukten?

Deruti nan är min Fader prisad, att I bären mycken frukt och warden mina lärjungar. Joh. 15: 8.

Fadren är wingårdsmannen. Honom tillkommer frukten. Hans pris söker Jesus äfwen hos sina lärjungar. Ju mera frukt de bära, desto mera kunna menniskor se deras goda gerningar och prisa deras Fader, som är i himmelen (Matth. 5: 16). Men å andra sidan blir Herrens sak mißtänkt, ja ofta försmädad, då de, som skulle företräda denna sak, bära ingen eller dålig frukt. Ty af frukten skulle man ju känna trädet. Så ligger det på deras förhållande, som wilja wara lärjungar, en långt större wigt, än de sjelfwa alltid besinna. Äro de grenarne i winträdet, så är det just genom dem, som Herren will låta menskligheten lära känna lifwets frukter, såsom trädet bjuder oß sin frukt genom sina grenar. Derför säger ju också Herren Jesus (Joh. 17: 20), att det skall bero på Jesu lärjungars förhållande, på deras fruktbärande i inbördes kärlek, om werlden skall känna och förstå, att Fadren sändt Honom. Så ställer ock Herren dessa twå stycken tillsamman: att I **bären mycken frukt** och **warden mina lärjungar.** Att lärjungarne **warda,** mer och mer blifwa lärjungar — detta är på en gång en frukt af gemenskapen med Honom och ett wilkor för rikare fruktbärande. Ty ju mera de blifwa lärjungar, d. ä. ju mera de träda i det rätta beroende-förhållandet till Herren, ju mera de blifwa stadigt i Jesus och Hans ord obehindradt får blifwa och werka i dem och de i ständig bön draga till sig Hans lifskraft; desto mera frukt skall der hos dem framkomma, genom hwilken Fadren warder känd och prisad.

Men hwilken är nu den **frukt,** om hwilken Herren i denna liknelse om winträdet och grenarne så ofta talar? För att rätt

förstå detta må wi först och främst besinna, att frukt icke är något tillkonstladt, af menniskohand eller genom menniskowerk framkalladt; nej, frukt är **det**, som wäxer fram af sig sjelf, enligt egen, inre lag och kraft, såwida annars wilkoren för fruktbärandet förefinnas. Dessa wilkor äro, såsom wi förut sett, trons blifwande i Jesus **och** ordets blifwande i menniskan under bön. Men i förhållande härtill står dock menniskan icke såsom en owerksam åskådare. Nej, allt detta tager hela hennes innersta i anspråk. Och dock är det å andra sidan icke hon, som werkar frukten, utan den werkas i henne, den **wäxer** fram. Begge dessa sidor måste wi fasthålla, annars råka wi lätt uti antingen likgiltighet, menande, att allt går af sig sjelf, eller en i sjelfwerksamhet, som slutar med mißmod eller säkerhet. Frukten **wäxer** fram, men ej **utom** oß, utan i oß. Men hwilken frukt? Såwäl utaf de närmast följande orden, som på grund af andra Jesu och hans apostlars ord weta wi, att den första och förnämsta frukten, som på wißt sätt i sig innesluter alla öfriga, är kärleken. Denna ställer ocksä Paulus först, då han i Gal. 5: 22, 23 angifwer, hwilken andens frukt är, nemligen: **kärlek, fröjd, frid, långmodighet, mildhet, godhet, tro, saktmodighet, kyskhet.** Häraf se wi, att frukten hos en Jesu lärjunge icke består uti några wissa särskilda werk och egna företag, utan att den först och närmast består uti ett andeligt sinnelag och deraf följande andeligt förhållande just uti de pligter, som ligga honom närmast. Det är derför icke utan fara att yrka på wissa yttre werk, deltagande uti arbete för Guds rike o. dyl., så snart en menniska wändt sig till Herren. Lätt kan hon förmås till sådant, men huru lätt kan ej detta werkande utåt blifwa en snara för henne, så att hon föres bort från det inre och förlorar sig uti ett yttre arbete, hwilket endast då är att anse som frukt, när det på ett naturligt sätt wuxit fram ur det inre. Kan det icke lätt ske, att det blir en brådmogen frukt, som blott medtager grenens saft och snart faller af! Nej, lemne man henne tid att "sätta frukt". Låt andens sinne hos henne få werka, så skall detta bära frukt uti den werksamhet och **det** kall, hwaruti Herren satt henne. Ty wi få icke förgäta, att dessa andens frukter, som heta

kärlek, fröjd, frid, långmodighet, mildhet o. s. w., äro i första hand ämnade åt dem, som enligt naturlig och gudomlig ordning stå en sådan menniska närmast. Dem tillkommer det att först få njuta af dessa frukter. Du skall derför icke, då det är fråga om att bära frukt, tänka wida omkring dig, hit och dit, hwad du skall göra och företaga; utan se till, att du, der Gud satt dig, och ibland de menniskor, som Gud stält wid din sida, kan öfwa och bewisa kärlek, fröjd, långmodighet mildhet m. m. Eller månne det skulle wara yppare och bättre att liksom plocka utaf grenen en frukt, som kanske icke en gång är mogen, för att räcka den åt fjerran stående menniskor, under det att de närmaste icke få smaka annat än en bitter kart; skulle detta wara bättre än att låta dem, som dagligen stå dig nära, maka, barn, syskon, wänner, tjenare, medtjenare, eller dem hwilka enligt Guds skickelse komma i din wäg, det är din nästa, plocka och njuta en frukt af mildhet, godhet, saktmodighet? Och om du så bär frukt der du står, skall då icke denna frukt bära ny sådan, som kan sträcka sig wida omkring med sina werkningar, ja, ända derhän, att Fadren i himmelen för den warder prisad?

Så gif då, o himmelske Fader, för din egen äras skull, att jag i din käre Son må bära mycken frukt och låta min saktmodighet, mildhet och kärlek allom menniskom, men allra mest mina närmaste, kunnig warda.

O ädla ljus! gör med ditt sken
Wår tro på Jesum sann och ren,
Och den sjelf upplifwa
Att frukter gifwa.
Hjelp oß, att i denna tro
Till ändan faste blifwa!
O Gud! förbarma dig!

Amen.

Tisdag.

Blifwen i min kärlek.

Såsom Fadren hafwer älskat Mig, så hafwer Jag ock älskat eder; blifwen i min kärlek. Om I hållen min bud, så blifwen I i minom kärlek; såsom Jag ock hafwer hållit mins Faders bud och blifwer i Hans kärlek. Joh. 15: 9—10.

Frälsaren har förut sagt: **Blifwen i Mig!** Här säger Han: **Blifwen i min kärlek!** ty kärleken, Guds kärlek i Christo Jesu, är sjelfwa lifsbandet så wäl mellan Fadren och Sonen, som mellan dem och de trogna. Gud älskar sin Son och deruti har Han lifwet; Sonen älskar de trogna, och deruti hafwa de lifwet. Så har lifwet med Guds kärlek kommit från himlen ned till jorden: **Såsom Fadren hafwer älskat Mig, så hafwer Jag ock älskat eder.** Derföre måste Jesu lärjungar, om de wilja lefwa, blifwa i Jesu kärlek: **Blifwen i min kärlek!** Af Sonens kärlek till dem måste de hemta lifwet, och af denna hans kärlek måste de fortfarande lefwa, den skall wara deras lifs näring, deras lifs element. Af den måste de låta sig belysas, genomträngas, om Han annars skall blifwa i dem och de kunna bära den frukt, som heter kärlek. Om detta blifwande säger Herren: **Om I hållen min bud, så blifwen I i minom kärlek; såsom ock Jag hafwer hållit min Faders bud och blifwer i Hans kärlek.** Med detta: **Om I hållen min bud, så blifwen I uti min kärlek,** har Herren ingalunda förnekat, att Hans kärlek är en fri, oförskylld gåfwa, som icke förtjenas genom några werk eller gerningar. Han har härmed icke sagt, att man, för att winna Hans kärlek, först måste hafwa gjort sig den wärdig. **Ty deruti står kärleken; icke det wi hafwom älskat Gud; men det Han hafwer älskat oß, och sändt sin Son till en försoning för wåra synder** (1 Joh. 4: 10). Men lika wißt detta måste ihågkommas, på det man icke i träldomssinne må hållas tillbaka

från anammandet af Jesu kärlek och, med allt bemödande att bära frukt, likwäl finnas ofruktbar; lika wigtigt är det att betänka det, som Herren Jesus här framhåller med afseende på blifwandet i Hans kärlek. Här gäller det, att man endast då blifwer i Hans kärlek, när man håller Hans bud. Hans bud är, såsom Han sjelf säger i en följande vers, **"att I skolen älska eder inbördes"**. Det går ut på kärlekens öfning. Men är nu detta Hans bud, så kunna wi ju förstå, huru man utan hållandet deraf icke kan blifwa i Hans kärlek. Ty det är ju detsamma, som om wi sade, att grenen icke blifwer i trädet, icke mottager deß lifssaft, om denna saft icke får blifwa en frukt, ty då är der något, som hämmar tillflödet. Så kunna Jesu trogna icke blifwa i Jesu kärlek, om de icke hålla Jesu bud, ty då hämma de tillflödet, den tillströmmande kraften af Hans kärlek, och då måste den draga sig tillbaka.

Då Herren lägger sina lärjungar hållandet af sina bud på hjertat, så hänwisar Han dem till sitt eget förhållande till Fadren och Hans bud: **Om I hållen min bud, så blifwen I i minom kärlek, såsom Jag ock hafwer hållit min Faders bud och blifwer i Hans kärlek.** Så blef Jesus sjelf uti sin Faders kärlek, att Han oaflåtligen höll Hans bud. Afwikelse från Fadrens bud skulle ock warit en afwikelse från Hans kärlek. Äfwen då Fadrens bud gick derpå ut, att Herren Jesus skulle dricka lidandets allra bittraste kalk och låta sitt lif för fåren, höll Han detta bud och bewarade sig i Guds kärlek, hwilken för Honom war dyrbarare än allt. Så skola nu ock Jesu trogna winlägga sig om att hålla Jesu bud, äfwen om detta skulle kosta dem aldrig så mycken sjelfförsakelse och uppoffring af deras egen wilja, på det att de icke genom afwikelse från Jesu bud, från kärlekens wäg, må gå miste om åtnjutandet af Guds kärlek. De skola behålla sig i Guds kärlek (Jude ep. 21 v.) genom att blifwa och röra sig uti kärlekens element; fly allt, som är emot kärleken, såsom det der hindrar och hämmar Guds kärleks utgjutande i deras hjertan; och när de brutit emot denna kärlek, skola de under bekännelse af sin synd och afbön för densamma skynda att åter låta försätta sig i sitt element — kärleken. Det finnes intet,

som gör en mennisk så känslig för hwad som är enligt eller emot Guds wilja, som kärleken. Tag blott rätt wara på Guds kärlek, akta blott rätt noga på hwad denna kärlek tillåter eller afråder, så skall du ej taga miste om hwad du bör göra och låta. Och så länge du så håller Jesu bud, skall du ock behålla dig i Guds kärlek. Men bered dig uppå, att detta medför en djupgående försakelse af din egenkärlek.

Så behåll oß då, o Herre, med de dina i din kärlek och behåll oß wid dina bud!

O menniska! det är dig sagdt
Hwad Gud af dig begär.
Hwad Han uppå ditt hjerta lagt
Din egen sällhet är.

I enfald och i ödmjukhet
Håll dig till Herrans ord,
Och låt, när du Hans wilja wet,
Hans wilja blifwa gjord.

Du genom Christum allt förmår,
Som sjelf dig mäktig gör,
När dig hans Ande leda får,
Och dig Hans kärlek rör.

Amen.

Onsdag.

Fullkommen glädje.

Detta hafwer Jag talat till eder, att min glädje skall blifwa i eder, och edor glädje fullkommen warda. Joh. 15: 11.

Att den werld, som icke ser eller känner Guds Ande (Joh. 14: 17), icke förnimmer något af den fröjd, som tillhör Guds rike, utan föreställer sig, att der är idel sorg och jämmer, deröfwer må man icke förundra sig. Dock deröfwer må man förundra sig, att denna fröjd är obekant för så många af dem, som söka Guds rike. Men det är mer än underligt, ja, det är att beklaga, att det understundom bland dem, som wilja höra Herren till, finnes ett sådant sinne, att det ordet om hållandet af Jesu bud och hwarje förmaning, som syftar på ett sådant hållande, skall synas dem hinderligt för sådan glädje. Det häntyder på, att någon wäsentlig brist ännu widlådar ens christendomswäsende, då man will njuta nådens tröst och glädje, men ej gerna hör talet om hållandet af Jesu bud och görandet af Guds wilja. Det är långt ifrån att evangelium på ett **lagiskt** sätt skulle **fordra** glädje. Glädjen kan icke framkomma genom **fordran** af glädje; nej, den will **wäxa** fram af evangelii nådesord. Men det är ock långt ifrån, att ordet om hållandet af Jesu bud skulle hindra eller störa glädjen i och öfwer Herrens nåd och kärlek. Nej, dessa twå kunna icke skiljas åt, då det är fråga om fullkomlig glädje. Då det framhålles, att man såsom christen "skall wara glad", så ligger deruti en djup sanning. Men endast då uttalas hela sanningen, då denna glädje sättes i närmaste sammanhang med hållandet af Jesu bud. Lösryckes den från detta sammanhang, då blifwer den en ytlig, konstlad glädje, som ej har djupare jord och derför snart wißnar, ja kanske efterträdes af lika stor nedslagenhet och oro. Den blir en känslans, men ej en hjertats glädje. Ty låtom oß akta på huru Herren här talar. Säger

Han icke, att Han talat om blifwandet i Hans kärlek och hållandet af Hans bud, just **på det att** Hans lärjungar måtte hafwa Hans fullkomliga glädje uti sig? Låtom oß närmare betrakta dessa Herrens ord. Herren talar om en sin glädje midt under det att Han reder sig till för det swåraste lidande. Och hwilken är Hans glädjekälla? Är det icke den, som Han sjelf nyß angifwit med de orden: **Såsom Jag hafwer hållit min Faders bud och blifwer i Hans kärlek?** Att wara i Faderns kärlek innesluter för Honom ock att **uppenbara** denna kärlek för werlden, och detta gifwer Honom en fullkomlig glädje. Och se, denna sin fullkomliga glädje unnar Han nu ock de sina. **Detta hafwer Jag talat till eder, att min glädje skall blifwa i eder.** Han will leda Guds kärlek in i de sinas hjertan och så hos och i dem öppna samma glädjekälla, som Han har i sitt eget hjerta. Det war Hans glädje att älskas och älska; så skall denna Hans glädje blifwa i lärjungarne, om de behålla sig i Guds kärlek genom att blifwa i Jesu kärlek, och i lydnad för denna hålla Jesu bud. Man får då icke fatta det så, som om det att hemta tröst af Jesu kärlek och att hålla Hans bud innebure en motsats till hwartannat, eller så som skulle det första gifwa glädje och det andra störa glädjen; utan likasom Jesus sjelf hade sin glädje uti att mottaga och gifwa kärlek, så skall det ock wara och ju mer och mer blifwa Hans lärjungars glädje ej blott att weta sig wara föremål för Guds och Christi kärlek, utan ock att bete och uppenbara denna kärlek uti lydnad för Guds wilja. Ty så förblifwa de i kärlekens element, och kärlekens element är glädjens element. Och skulle wi icke sjelfwa i någon mån kunna intyga, att så är? Skall icke en gudälskande själ kunna wittna derom, att glädjen ligger uti att älska och hålla Guds bud? Höra wi icke Johannes betyga i sin 1:sta epistel kap. 5 v. 3: **Det är kärleken till Gud, att wi hållom Hans bud; och Hans bud äro icke swåra.** Och månne det icke å andra sidan allt för ofta wisar sig, att glädjen öfwer Herrens nåd och kärlek störes och lider intrång, så ofta man i sitt wäsende och lif gör intrång på kärleken, i olydnad går sin egen, sjelfwiska wäg? Herren wille dock, att Hans wänner skulle hafwa en fullkom=

men glädje, icke en ofta afbruten utan en stadig glädje, icke en blandad utan en ren glädje, en glädje sådan som Hans egen. Ty icke är wår glädje fullkommen med mindre den blifwer såsom Jesu egen glädje. I detta lifwet kunna wi wäl icke komma till en sådan glädje i anseende till **graden**, men i anseende till **arten** och beskaffenheten af wår glädje kan den redan här blifwa fullkommen, så att wi icke finna fullkommen glädje uti något annat än det, som utgjorde Jesu egen glädje. Och derhän skola wi komma i den mån, som wi hålla Jesu bud. Då skola ock andra kunna förstå, att werklig glädje gästar i Jesu lärjungars hjertan, men också endast der.

Låt då, Herre, glädja sig alla dem, som trösta uppå Dig, ewinnerligen låt dem fröjda sig; ty Du beskärmar dem; låt dem i Dig glade wara, som ditt namn kärt hafwa!

Kom, Helge Ande! Herre Gud!
Gif lust att hålla dina bud.
Wår köld, wår tröghet öfwerwinn,
O! kom i wåra hjertan in.
Du helga kraft! Med nådens sken
Gör wiljan god, gör själen ren,
Att lifsens wäg wi glade gå,
Och, heligt rörde, sjunga må:
Halleluja! Halleluja!

Amen.

Thorsdag.

Den inbördes kärleken.

Detta är mitt bud, att I skolen älska eder inbördes, såsom Jag hafwer älskat eder. Joh. 15: 12.

Med dessa ord lärer oß wår Frälsare, att de bud, om hwilkas hållande Han kort förut talat, egentligen utgöra ett enda, nemligen det att älskas inbördes. **Detta är mitt bud, att I skolen älska eder inbördes.** Är det i allmänhet nödwändigt, att man håller sig hårdt wid Guds ord, på det att icke wåra tankar och meningar må träda i stället för Guds mening och wilja, så är det icke minst af nöden, då det gäller att beswara den gamla frågan, hwilket som är det yppersta af alla bud. Med afseende derpå hafwa Judarnes skriftlärde swårligen felat, i det att de uppstält många menniskobud och med dessa gjort Guds bud om intet för sina stadgars skull (Matth. 15: 1—9) och stält det yppersta budet i skuggan. Och fara är, att i detta stycke ännu i dag mycket felas äfwen bland dem, som söka det Gud tillhörer. Huru lätt faller man icke med sina tankar på än det ena än det andra, såsom skulle det wara en synnerligen god gerning, under det att man förgäter och förbiser detta ena största och första — att älska? Icke detta är Herrens bud, att man skall gripa sig an med mångahanda yttre företag, wore de än i sig sjelfwa de allra bästa, utan **detta**, att Jesu lärjungar skola älska hwarandra inbördes. Lära de först detta, så må de sedan **bewisa** denna kärlek så som Herren anwisar dem det. Och hwad hjelper det wäl, att man är werksam på många sätt, om man ännu icke lärt det första och förnämsta; om man kanske till och med werkar på ett sådant sätt, att kärleken derwid kommer till korta? Derför skall detta Herrens ord ständigt uppwäcka Hans lärjungar och liksom samla deras håg och sinne åt detta ena håll, på denna ena punkt, i denna ena riktning, som

han angifwer med det ordet: **Detta, detta är mitt bud, att I skolen älska eder inbördes.** Inför detta skola de stanna, efter detta skola de ransaka sig, detta skall wara afgörande: om de älska hwarandra inbördes. Ty det är det **nya bud** (Joh. 13: 34), som Han gifwit dem. Deraf skola alla förstå, att de äro Hans lärjungar, om de hafwa kärlek inbördes (v. 35). Detta bud gäller det nu att "hålla", att bewara, om man will blifwa i Jesu kärlek, enligt hwad wi uti 10 v. hörde; ja, att **hålla** det, ty på samma gång detta bud icke är swårt, när kärleken får herrska, så är det å andra sidan det swåraste af alla bud, emedan inga menniskobud kräfwa en så djupgående sjelfförsakelse som detta, om det skall hållas, om man skall hålla ut med kärleken emot dem, hwilka så ofta sätta kärleken på prof. Då Frälsaren tillägger: **såsom Jag hafwer älskat eder,** så wisar Han oß dermed både hwilken den **källa** är, ur hwilken den inbördes kärleken skall framspringa, och **hurudan** den kärlek är, med hwilken Jesu lärjungar skola älska hwarandra. Källan är Hans kärlek till dem. Förgäfwes skall man då söka framtwinga denna kärlek der, hwarest någon icke gjort lefwande erfarenhet af Jesu kärlek; förgäfwes skall den, som endast kläder sig i en yttre gudaktighet, söka efterhärma denna det andeliga lifwets yttring. Ställa sig Jesu lärjungar lik, deltaga i deras andaktsöfningar, tillegna sig deras tal, sälla sig till deras umgänge, ansluta sig till deras werksamhet, m. m. dylikt, **det** skall en sådan menniska kunna; men **ett** kan hon icke, och det är — älska dem såsom Jesus älskat; ty hon känner icke denna kärlek. Och den kärlek, Herren Jesus anbefaller de sina, är till sin art något helt annat än denna allmänna menniskokärlek, som werlden beprisar och af hwilken hon berömmer sig, ändock hon icke wet hwad sannskyldig kärlek är. Den inbördes kärleken är ock något annat än ett klemigt wäsende, som glömmer att kärleken är helig. "Att älska hwarandra inbördes är icke att berömma hwarandra", icke att smickra hwarandra, icke att hylla eller se genom fingret med hwarandras synd och orenhet; nej, det är att älska på det sätt, som Jesus älskade sina lärjungar och ännu älskar de sina. Och det weta wi wäl, att **Han,** så stor Hans kärlek än war, ja, just derföre att Hans kärlek

war så stor, icke såg förbi sina lärjungars synd, utan straffade den, och detta både för syndens skull, emedan Han hatade henne, hwar Han fann henne, utan ock för deras skull, emedan Han led af den synd, som wanstälde dem. Derföre höra wi ock Paulus säga: **Kärleken ware utan skrymtan, haten det onda, blifwandes wid det, som godt är** (Rom. 12: 9). Och Petrus skrifwer: **Gören edra själar kyska i sanningens lydnad genom Anden, till oskrymtad broderlig kärlek; älsken eder storligen inbördes af rent hjerta.** (1 Petr. 1: 22.) Så måste då ännu alltjemt all sann inbördes kärlek återkomma till, utgå ifrån och låta lära sig af detta: såsom Jag hafwer älskat eder.

Göre då Herren erfarenheten häraf lefwande hos de sina, så att den inbördes kärleken måtte uppwäckas, förnyas och stärkas, och blifwa ett nytt wittnesbörd om huru Jesus älskar de sina!

O kärlekseld! uppwärm wårt sinn',
Allt hat, all ljumhet öfwerwinn,
Att wi lefwa läre,
Som bröder käre,
I försonlighet och frid,
Och Christi sinne bäre.
O Gud! förbarma dig!

Amen.

Fredag.

Kärleken låter sitt lif.

Ingen hafwer större kärlek, än att en låter sitt lif för sina wänner. Joh. 15: 13.

Herren har bjudit sina lärjungar att älska hwarandra inbördes, och framstält sin kärlek till dem såsom grunden till och föredömet för denna deras kärlek. Nu wisar Han, **hurn** Han älskat dem, att de ock så skola älska hwarandra.

Ingen har större kärlek, än att en låter sitt lif för sina wänner. Längre kan wänskapen icke gå, än att en wän låter sitt lif för den andre. Herrens kärlek till menniskorna i allmänhet har wisserligen gått längre, ty **Han är död för oß, då wi ännu woro syndare, owänner** (Rom. 5: 8). Och hade Han icke bewisat denna kärlek, så hade ingen kunnat blifwa Hans wän. Men om kärleken till sina owänner talar Herren icke här, utan Han framställer sitt förhållande till lärjungarne såsom sina wänner, till en förebild för deras inbördes kärlek. Detta synes hafwa föresweäfwat apostelen Johannes, då han i sin 1 ep. kap. 3 v. 16 skrifwer: **Derpå kännom wi Guds kärlek, att Han hafwer låtit sitt lif för oß; och skolom ock wi låta wårt lif för bröderna.** Herrens kärlek till lärjungarne måste, så att säga, taga den wägen, att Han lät sitt lif för dem. Med något mindre hade de icke warit hulpne. Och medförde icke Herrens kärlek till lärjungarne ett ständigt "låtande af lifwet" för dem, såsom då Han åter och åter måste dragas med deras oförstånd, deras förwändhet och senhet att tro? Måste Han icke i wiß mening ständigt låta sitt lif för dem, för att **ständigt kunna** älska dem? Ingen har så älskat som Han, ty ingen har så litet funnit det, som war wärdt att älska, som Han, ingen har det derföre i wiß mening **kostat** så mycket att älska, som det kostade Honom. Och stå wi uti erfarenhet af Hans kärlek, då weta wi, att så kan ingen älska

som Han, om hwilken Paulus skrifwer: **Den mig älskat hafwer och gifwit sig sjelf ut för mig** (Gal. 2: 20). Men känna wi nu Guds och Christi kärlek derpå, att ingen så älskat som Gud, emedan Han i kärleken låtit sitt lif för oß, så **skolom ock wi låta wårt lif för bröderna.** Utan detta kunna wi icke werkligen älskas inbördes. All sann kärlek måste, i likhet med Christi kärlek, gå igenom detta: **låta sitt lif för bröderna.** Ty likasom Christus hos lärjungarne ej allenast fann synd, hwilken Han måste försona, genom att för dem gå i döden, utan ock måste lida och fördraga så mycket hos dem, innan Han kunde hjelpa dem ut ur synden; så lär wäl icke heller du, om du will älska såsom Jesus bjudit dig, finna idel heliga och fullkomliga bröder. Du skall ju twärtom finna syndare uti dessa bröder, ehuru de, likasom du sjelf, stå i uppriktig strid emot synden. Men skall du nu likwäl kunna älska dessa, af hwilka den ene har ett fel, den andre ett annat — likasom du sjelf ju icke är utan alla fel —; då måste du låta ditt lif för dessa bröder. Det är dock icke ditt lekamliga lif, som du först har att offra för dem, ty om du än läte din lekamen brinna, och hade icke kärleken, så wore det dig icke nyttigt (1 Cor. 13: 3). Nej, ett annat lif, swårare att mista än detta lekamliga, måste du lemna för deras skull. Det är det lif, i hwilket du täckes dig sjelf, älskar dig sjelf — ditt sjelfwiska lif. Ty det är denna sjelfwiskhet, wore den än aldrig så djupt dold, aldrig så fint anlagd, aldrig så wäl förklädd, som hindrar den inbördes kärleken. När Paulus i Rom.-brefwet (15: 1 ff) förmanar de starkare att hafwa fördrag med de swagare i kärleken, så påminner han just om denna sjelfförsakelse, sägande: **Så skicke sig hwar och en, att han måtte täckas sin nästa till godo och till förbättring. Ty ock Christus täcktes icke Sig sjelf.** Det är uti detta: **täckas sig sjelf** som det lif, som skall mistas, har sina djupaste rötter. Emellan din sjelfwiskhet och denna kärlek blir det en strid på lif och död. Skall kärleken winna, så mister du lifwet; och låter du icke ditt lif, så mister kärleken sitt. Det är något ljufligt med denna "kärlek inbördes"; men ljufligheten smakas här, såsom alltid i Guds rike, först sedan man underkastat sig bitterheten

— dödens bitterhet, det bittra uti att låta sitt lif för bröderna. Detta må wi besinna och derpå göra oß beredda. Har den inbördes kärleken icke gått denna wäg, så är den icke mycket wärd. Den kärlek, som icke låter sitt lif, är icke wärd kärlekens namn. Derföre är det icke heller wärdt att mycket tala om den kärlek, som skall finnas här eller der, bland de och de menniskorna, inom det och det samfundet o. s. w., såwida den icke haft tillfälle att bewisa, om den är af den art, att den kan låta sitt lif. Finnas wi willige att gå denna wäg, så skola icke många timmar förrinna, sedan wi hört detta, innan det uti förhållandet till brodren, den broder du ser och har dig närmast, skall gifwas tillfälle och anledning att mista ditt lif och så kunna älska. Blicka då upp till Jesus, så skall det gifwas dig att älska!

Ja Du, Herre Jesu, har i sanning älskat, ty Du gaf ditt lif för oß; så gif oß då att wandra i kärleken, såsom Du hafwer älskat oß och gifwit Dig ut för oß till gåfwa och offer, Gudi till en söt lukt.

En större kärlek ingen
Bewisa kan, än den,
Som glad mot döden skyndar
Att offras för sin wän;
Ja, ännu större under
Guds Son betett mig har,
Mig tjenat intill döden,
Fast jag Hans owän war.

Så will ock jag nu skynda
Att tjena Honom gladt,
Och gerna dö för dessa,
Han i sitt ställe satt.
De minsta af Hans bröder
Inwid min wäg nu stå,
Att jag med fröjd må låta
Mitt lif för dessa små.

Amen.

Lördag.

Icke tjenare utan wänner.

I ären mina wänner, om I gören hwad Jag bjuder eder. Härefter säger Jag icke, att I ären tjenare, ty tjenaren wet icke hwad hans herre gör; men wänner hafwer Jag kallat eder, ty allt det Jag hafwer hört af minom Fader, det hafwer Jag kungjort eder. Joh. 15: 14—15.

Så långt har Herren Jesus gått i kärleken, att Han låtit sitt lif för sina wänner. Och wänner ären I, säger Han till sina lärjungar, **om I gören det Jag bjuder eder.** Ty wisar sig icke alltid den sanna wänskapen deruti, att man gerna går wännens önskan till mötes? Detta hade ock så lärjungarne gjort, så att Herren med dessa ord: I ären mina wänner o. s. w. kunde bekräfta det wänskapsförhållande, som emellan Honom och dem hade kommit till stånd. Såsom wän hade ock Han betett sig emot dem: **Härefter säger Jag icke, att I ären tjenare, ty tjenaren wet icke hwad hans herre gör.** En tjenare gör det han skall göra, blott derföre att det är honom ålagdt. Men han får icke blicka in uti husfadrens råd och planer, han kan icke förstå hwarföre hans husbonde gör så eller så. Ett helt annat och innerligare förhållande eger der rum mellan husfadren och hans barn, eller emellan wänner, ty de uppenbara för hwarandra sitt hjertas tankar, planer och önskningar. Så hade Herren Jesus behandlat sina lärjungar. **Wänner hafwer Jag kallat eder, ty allt det Jag hafwer hört af min Fader, det hafwer Jag kungjort eder.** Sin Fader och sin Faders råd hade Han uppenbarat för dessa fåkunnige. Ja, allt hwad Han hört af sin Fader, det hade Han med förtroende kungjort för dem, såwidt de woro i stånd att bära det. Det de ännu icke kunde bära, det skulle Hugswalaren, den Helige Ande sedan förkunna dem (Joh. 16: 12—15). **Ty Herrans hemlighet är ibland dem, som frukta Honom, och sitt**

förbund låter Han dem få weta (Ps. 25: 14). Sådan förtrolighet från Herrens sida se wi redan i gamla testamentet. Huru uppenbarar Han icke redan för Abraham sitt råd: Herren sade: **Huru kan Jag dölja för Abraham det Jag gör, efter han skall warda till ett stort och mäktigt folk, och all folk på jorden skola warda wälsignade i Honom? Ty Jag wet, att han befaller sina barn och sitt hus efter sig, att de skola hålla Herrens wägar, och göra hwad rätt och godt är.** (1 Mos. 18: 17—19).' Till en ännu större förtrolighet skulle ju nya testamentets nåd kunna bringa det.

Huru arm tager sig icke otron ut gent emot ett sådant Herrens förtroliga uppenbarande af sin nåd för sina wänner! Och när de wisa och förnumstiga icke kunna eller wilja förlika sig med en Guds "uppenbarelse" i ordet och genom Sonen, huru wisa de icke då, att de icke wilja ställa sig i ett **personligt** förhållande till Gud, allra minst i ett **lydnads**förhållande till Honom? Ty den som träder i ett personligt förhållande till Gud, han kan icke nöja sig utan en personlig uppenbarelse, han kan icke nöja sig med mindre än att denne Guden talar till och gör sig känd för honom. Den som will lyda Guds ord, han warder förnimmande att ordets lärdom är af Gud (Joh. 7: 17). Men icke alla, som söka Gud, hafwa derför inträdt i denna förtroliga gemenskap med Honom. Man måste börja med att tjena och lyda Honom såsom en Herre, den man fruktar, och hwars wilja man är angelägen att göra, derför att det är **Hans** wilja, äfwen om man såsom tjenare ännu icke wet hwad ens herre gör, eller hwarföre Han gör det, hwarföre Han befaller så. Men härwid skall det icke stanna. Herren will i sin kärlek och genom sin nåd göra tjenaren till wän, **taga honom sig sjelfwom till barn efter sin wiljas goda behag, sin herrliga nåd till lof** (Eph. 1: 5—6). Då inträder detta: **Wänner hafwer Jag kallat eder** o. s. w. Men äfwen mellan dessa wänner kan åtskilnaden wara stor, så att Herren kan låta den ene få weta mera af sin hemlighet än den andre, allt eftersom den ene är trognare mot Hans nåd och i lydnaden för Hans wilja än den andre. Huru mycket är icke här att winna af den, som bewisar trohet? Huru skulle

icke Jesu wänner på denna wäg kunna komma till klarhet och insigt uti Herrens råd och wilja, uti Hans ord och werk? Huru skulle de icke på denna wäg komma derhän, att Herren finge leda dem med sina ögon (Ps. 32: 8), i stället för att de nu så ofta taga miste, fara will eller åtminstone trefwa i owißhet, och måste lida allehanda "bett och betsel i munnen" (Ps. 32: 9) för sin olydnads skull? Och då det i wåra dagar råder så mycken owißhet om, hwad sanningen lärer i det och det stycket, kommer då icke detta deraf, att Herren icke kan få uppenbara sin sanning för de sina, emedan de icke stå i nog förtroligt förhållande till Honom?

Af Jesu kärleksfulla förtrolighet med sina wänner kunde desse ock lära den rätta förtroligheten med alla dem, som göra Fadrens wilja, och så, äfwen i detta afseende, lära att älska hwarandra inbördes så, som Han dem älskat.

Herre Jesu, wi wilja wara dina wänner; men lär oß då ock att göra hwad Du bjuder oß, på det Du måtte kunna kungöra oß din Faders råd och uppenbara oß din hemlighet!

Uti all sanning led Du mig,
Förståndet öppna nådelig
Och lär mig, Gud! din wilja.
Ack! gör mig från all synder ren,
Att jag må följa Dig allen,
Allt ondt ifrån mig skilja.

Amen.

Måndag.

Frukt som blifwer.

I hafwen icke utkorat Mig; men Jag hafwer utkorat eder, och tillskickat eder, att I skolen gå, och göra frukt och eder frukt skall blifwa; på det att hwad I bedjen Fadren i mitt namn, det skall Han gifwa eder. Joh. 15: 16.

Såsom Herren wisat sin kärlek uti uppoffrandet af sitt eget lif (v. 13) och uti nedlåtande hängifwenhet och förtrolighet (v. 15), så ock uti förekommande nåd. **I hafwen icke utkorat Mig; men Jag hafwer utkorat eder.** Icke å lärjungarnes, utan å Jesu sida hade begynnelsen blifwit gjord till den gemenskap, i hwilken de stodo med Honom. Apostlaembetet, på hwilket Herren i första hand syftar, war en fri gåfwa af Hans förekommande nåd, såsom Paulus ock fattar det, då han (Eph. 3: 8) säger: **Mig, som är den allra ringaste ibland all helgon, är denna nåd gifwen.** Och hwar finnes en enda Jesu lärjunge, som icke måste gifwa Herren rätt uti detta ord: **I hafwen icke utkorat Mig, men Jag hafwer utkorat eder?** Utkorelse och kallelse bero på Hans fria nåd.

Med kallelsen till apostlaembetet följde ock, att Herren **tillskickat** eller egentligen **satt lärjungarne att gå och göra frukt.** Han utrustar de sina så, att de kunna och skola gå åstad, icke på egen hand, icke i egen kraft, icke efter egen wilja, utan ledde af Hans hand, starke i Hans kraft, styrde af Hans Ande, att bära frukt. Och denna deras frukt skall **blifwa.** Många gå åstad och werka jemförelsewis stora ting i denna werld med de naturliga gåfwor, som Herren gifwit dem. Deras gåfwor lysa, deras werk wäcka beundran och deras namn är i allas mun. Men månne derföre deras werk — deras frukt — också skall blifwa? Nej, intet annat werk blifwer för **ewigheten,** än det werk, som war gjordt i Gud, ingen annan gerning, låge den också till sin yttre beskaffenhet inom Guds

rikes område, är en frukt som blifwer, utom den som har sin rot och sitt ursprung uti detta: **Jag hafwer satt eder, att I skolen gå och göra frukt.** Men förhåller det sig så, huru många frukter skola då icke affalla och finnas odugliga — för ewigheten! Men skulle icke då hwar och en se till, att han icke fåfängt arbetar och fåfängt löper; se till, att han sjelf är af Herren satt att göra frukt och att hans werk och gerning komma fram såsom en frukt af detta hans personliga förhållande till Herren och gemenskapen med Honom? Ty är icke detta den rot och stam, ur hwilken hwarje frukt, om den annars skall **blifwa,** måste utweckla sig och framkomma? Ty så säger Herren: **på det att hwad I bedjen Fadren i mitt namn, det skall Han gifwa eder.** Medelst dessa ord förknippar Herren på det närmaste med hwartannat det att göra frukt, som blifwer, och det att bedja i Hans namn. Den djupa åtskilnaden mellan alla dessa werk, som förgås, och dem, som blifwa, ligger nemligen deruti, att de förra äro gjorda af menniskan sjelf, utan gemenskap med Herren, utan tro och bön; de senare åter äro werk af Herren genom Hans trogna, framwuxna under bön. Bönen i Jesu namn är wilkoret för att man skall bära frukt, som blifwer, men samma bön är ock sjelf en frukt, ur hwilken gemenskapen med Herren mer och mer kommer fram. Ju mera frukt en Jesu lärjunge bär, desto mera blir det hos honom ett bedjande i Jesu namn. Denna bön är hemligheten uti hans werkande, den dolda fruktbringande kraften i hans lif.

War icke detta förhållandet med apostlarne, hwilka dessa ord i första hand gälla? Deras werk och ord buro frukt för tid och ewighet. War det icke förhållandet med alla dessa Guds män, hwilkas frukter hafwa blifwit, så att wi ännu njuta af dem? De gingo åstad och buro frukt, ty de gingo åstad och bådo. Och blef det dem icke just på denna bönewäg mer och mer kunnigt, att det är Herrens fria och förekommande nåd, som man först och sist har att beprisa? War det icke denna hemlighet, som på bönens wäg upplät sig för dem, och hwilken Paulus, han som mer arbetat än de alle, så uttrycker: **Jag hafwer mer arbetat än de alle; dock icke jag**

utan Guds nåd som i mig är? (1 Cor. 15: 10). Må wi på denna samma wäg lära känna Herrens förekommande nåd, och i deß kraft gå och göra frukt! Kunna wi än icke göra anspråk uppå en kallelse till apostlaembete, så kunna och så wi dock räkna på en kallelse till det arbete och werk, i hwilket Herren will finna oß. Derwid gäller det då, att Herren sätter oß till att göra frukt, icke i egen makt och kraft, utan i kraft af Hans nåd, som städse förekommer och erbjuder sig åt hwar och en bedjare. Bedja och göra frukt, göra frukt och bedja — detta är wägen.

Låt mig så, o Herre, i allt mitt werk finnas utkorad af Dig, satt af Dig att, bedjande i Jesu namn, bära frukt, som blifwer.

Jesus Kristus, endast Han,
Mäktig är att gifwa,
Att det goda trädet kan
Rikt på frukter blifwa.
Hjelp och råd
Kraft och nåd
Till att Herren tjena,
Gifwer Han allena.

Jesu, gif att jag med Dig
Nära blir förbunden;
Då förwisso skall hos mig
Äfwen frukt bli funnen
Gif att jag
Till din dag
Mycken frukt må bära,
Dig till pris och ära!

Amen.

Tisdag.

Den frukt, som Jesus wäntar.

Detta bjuder Jag eder, att I älsken eder inbördes. Om werlden hatar eder, så weten, att hon hafwer hatat Mig, förr än eder. Joh. 15: 17, 18.

Då Herren säger: **detta bjuder Jag eder,** så syftar Han wäl dermed på allt hwad Han i detta femtonde kap. talat om sig såsom winträdet och om de trogna såsom grenar i Honom, om deras blifwande i Honom och om Hans blifwande i dem. Har Herren förut, i 12:te v., sammanfattat allt hwad Han **bjuder** de sina uti detta ena, att de **skola älskas inbördes,** så wisar Han med dessa ord, att allt ocksä derpå är anlagdt, att gemenskapen mellan Honom och Hans lärjungar med allt hwad till denna gemenskap hörer, alltigenom syftar deruppå, att hos grenarne i winträdet **framkalla** denna den inbördes kärlekens kosteliga, mogna frukt. Kärlek will Herren hafwa, men Han uppskär icke utan att förut hafwa sått, Han äskar icke utan att förut hafwa gifwit. Derföre har Han ju hänwisat till gemenskapen med sig och blifwandet uti sig såsom till den rot och stam, ur hwilken kärleken kan springa fram. "Hans werk är idel kärlek: kärlek i anseende till deß förborgade ursprung, Fadrens kärlek; kärlek i deß första uppenbarelse, Christi kärlek; slutligen i deß fulla blomma, de trognas inbördes kärlek. Kärleken är detta werkets rot, stam och frukt." Så är **hufwudsumman af budet,** d. ä. målet, på hwilket hela den evangeliska förkunnelsen syftar, **kärleken af ett rent hjerta och af ett godt samwete och af en oskrymtad tro** (1 Tim. 1: 5). Behöfwa wi åter och åter erinras derom, att det är kärleken, som innefattar alla andra bud, så må wi ock åter och åter besinna, att det är framkallandet af denna kärlek, som Herren åsyftar med hela sitt nådewerk. Blifwandet i Honom får derför icke stanna wid ljuflig ro och förnöjelse, såsom

wore detta målet, eller som hade man nu wunnit allt, då man kommit dertill. Ty på samma gång det ordet om blifwandet i Herren innebär motsatsen till detta sjelfwerkande, som ingen frukt skaffar, har det ock något **uppfordrande** uti sig, det will föra till ett Hans kärleks blifwande i oß och ett wårt blifwande i kärleken. Detta är den kosteliga frukt, efter hwilken Herren wäntar, såsom efter lönen för sin möda med oß; detta är den kosteliga frukten af Fadrens och Jesu kärlek. Och huru ljuflig skall icke denna frukt blifwa äfwen för **den**, hos hwilken Herren får frambringa den! Ty hwad är kosteligare än att kunna älska? Och sedan för dem, som få plocka och njuta kärlekens frukt!

Hwad som gör den inbördes kärleken ännu kosteligare är det, att gent emot Jesu lärjungar står en werld, som är enig i hatet emot Jesus och Hans trogna. **Om werlden hatar eder, så weter, att hon hafwer hatat Mig förr än eder.** Werlden, d. ä. menskligheten, sådan hon är af naturen, utan Gud, är wisserligen icke enig. Den sjelfwiskhet, som förer herrawäldet i werlden, kan icke i sanning sammanhålla menniskor; de egna intressena och fördelarne komma menniskor att sjelfwiskt afsöndra sig från hwarandra, för så wida icke just denna sjelfwiskhet **twingar** dem att för tillfället hålla tillsamman. En sådan sammanhållning, född af sjelfwiskheten, företer werlden gent emot Herren och Hans lärjungar. Hon hatar dem. Men när hon wisar detta hat, då skola de weta, att hon hafwer hatat Jesus förr än dem. De skola således icke förundra sig deröfwer, såsom om dem hände något nytt, utan de skola ställa detta lefwande för sin själ: Werlden har hatat Jesus förr än oß. Detta skall wara deras tröst. Men då de således af werlden intet annat än hat hafwa att wänta — och märk wäl detta, så att du icke wäntar, att werlden skall **älska** dig — så behöfwa de så mycket mera älska hwarandra inbördes. Uti denna inbördes kärlek skola de hafwa en ersättning för och en hjelp emot det hat, som utifrån kommer dem till del. Och är det icke äfwen derför, som Frälsaren nu, wid afskedet från sina lärjungar, lägger dem den inbördes kärleken på hjertat, emedan Han wet, hwad de nu, efter Hans bortgång, hafwa att

wänta af den werld i hwilken Han utsänder dem såsom får ibland ulfwar? Han unnar dem ju gerna, att de i den inbördes kärleksgemenskapen måtte wärnas, wärmas och styrkas emot den kyla, som möter dem från werldens sida.

Men huru har nu denna Herrens afsigt gått i fullbordan med afseende på Hans lärjungar i denna tid? Har Hans nåd och werk, som ibland oß rikeligen förkunnas och beprisas, fått framkalla denna inbördes kärlek? Finner Han hos oß det Hans är, eller finner werlden hos oß det hennes är?

Käre Herre Jesu Christe! Du har icke sparat ditt lif, ditt dyra blod, då du i kärleken gaf Dig ut för oß. Du har intet underlåtit af allt det, som kan upptända kärlek i wåra hjertan. Derföre wäntar Du ock med rätta kärlekens kosteliga frukt hos de dina. Har Du länge förgäfwes arbetat på mig, utan att finna denna frukt, ack, så lemnna mig dock icke, tag mig icke bort, förrän Du fått se den och mina bröder fått smaka den.

Mig föd och wattna med ditt ord
Och med ditt blod, så trogen,
Att jag, med nytta för din jord,
Blir för din himmel mogen.
Mig wärdes, för din kärleks skull,
Till trones frukter lifwa:
Ty snart, der trädet föll omkull,
Der skall det ock förblifwa.
Låt, för ditt namn,
Mig falla, Jesu! i din famn.

Amen.

Onsdag.

Hwarföre werlden hatar Jesu trogna.

Woren I af werldene, så älskade werlden det hennes wore; men efter det I icke ären af werldene, utan Jag hafwer eder utwalt ifrån werldene, derföre hatar werlden eder. Joh. 15: 19.

Här säger oß Herren, **hwarföre** werlden hatar Jesu trogna, nemligen emedan **de icke äro af werlden. Hwad** det will säga att icke wara af werlden förstå wi bäst, om wi erinra oß huru Frälsaren talar i sin öfwerstepresterliga bön (Joh. 17: 16): **De äro icke af werldene, såsom ock Jag icke är af werldene,** och uti Joh. 8: 23: **I ären nedanefter, och jag är ofwanefter; I ären af desso werldene, jag är icke af desso werldene.** Herren är ofwanifrån, bärande uti sig den himmelska werldens wäsende; Han är derför i sitt innersta främmande för och skild ifrån det, som är i werlden, ögonens begärelse, köttets begärelse och ett högfärdigt lefwerne. Hans öga skådar Fadren och Hans herrlighet, Hans håg står till de himmelska tingen och Han fröjdar sig i andanom öfwer dem; Han söker allena den ära, som är af Gudi. Så äro ock Hans trogna icke af denna werlden. Han hafwer utwalt dem ifrån werlden, uttagit dem från denna närwarande onda werld (Gal. 1: 4). Derigenom hafwa de fått ett andens sinne, hwilket liknar Jesu sinne, om de än, såsom aldrig Han, hos sig sjelfwa måste känna igen mycket af denna werldens wäsende och städse stå i strid deremot.

Det är nu derföre werlden hatar dem, att de icke hafwa samma sinne som hon; derför att de akta ringa det hon aktar högt och twärtom; att de hata det hon älskar och älska det werlden hatar. Så känner då werlden hos dem icke igen sitt wäsende, utan det finnes hos dem ett annat sinne och wäsende, som är motsatt hennes eget. Deraf känner hon

sig bestraffad, och det ännu mera än om hon blott hörde talas om ett annat wäsende än sitt, ty hon ser, att en menniska kan blifwa och wara annorlunda än hon sjelf är och will wara. Och emedan werlden så genom Jesu trogna i sitt samwete öfwertygas om sin ondska och synd, så hatar hon dem. Hon skulle wäl kunna lida dem, som i någon måtto woro olika henne, om hon blott hos dem funne det hennes wore. **Woren I af werldene, så älskade werlden det hennes wore,** säger derföre Frälsaren. Ett sådant ord som detta borde med rätta komma mången, som will räknas för en Jesu lärjunge, att rädas och att bedja Herren bepröfwa och förnimma sitt wäsende. Ty huru kan det wara med ditt lärjungaskap, om werlden älskar dig? Älskar hon dig icke då, just emedan hon hos dig finner det hennes är? Werlden har en skarp blick nog, då det gäller dem, som på något sätt skilja sig från henne, för att efterforska, om de werkligen i själ och hjerta, till håg och sinne äro henne olika, eller om de, med all olikhet i det yttre, dock äro af werlden och älska werlden. Märker hon detta, så kan hon wäl lida någon olikhet, ty hon wet att hon dock i sjelfwa werket har dem på sin sida. En skenchristen, som, med all sin yttre fromhet och sitt afskiljande från werlden i yttre måtto, dock wisar sig älska de ting, som i werlden äro, som är swag för jordisk winning och njutning, begärlig efter jordisk ära och anseende, som med all sin yttre werldsförsakelse ännu icke i sitt inre låtit uttaga sig från werlden; en sådan bryr werlden sig icke om att hata, hon kan till och med älska honom, emedan han dock är af werlden, eller ock föraktar hon honom såsom ett salt, som mistat sin sälta. Detta bör dock komma hwar och en att gå in uti sitt inre för att se till, huru det der är ställdt, och icke nöja sig med att i somliga yttre ting wara olik werlden, hwarmed det mycket wäl kan förlikas att wara af werlden

Det talas ofta med rätta derom, att de christne skola skilja sig från werlden. Men ack, hwad hjelper det, att man afhåller sig från det och det werldsliga nöjet, eller att man skiljer sig från det och det umgänget, om man i sitt inre icke låtit uttaga sig från denna närwarande onda werld, om man

icke i anseende till sjelfwa sitt wäsende, sin håg och lust en gång blifwit skild och dagligen mer och mer skiljer sig från det, som i denna werlden är det bestämmande för menniskors dikt- tan och traktan, för deras håg och sinnesriktning? En werlds- försakelse, som icke har sin grund uti ett inre utgående och afdöende från werlden, har ringa wärde och skall aldrig af- twinga werlden deß erkännande, ej en gång i form utaf hat — ty i sjelfwa werldens hat ligger dock ett erkännande; — likasom en sådan werldsförsakelse icke heller af Herren skall er- kännas på den sista dagen.

Käre Herre Jesu, Du är icke af denna werlden, men jag hörer af naturen denna werlden till. Wärdes då uttaga mig af werlden till hjerta och sinne och det ju mer och mer! Låt denna werld, som är stadd i det onda, intet hos mig finna af det hennes är; men finne Du hos mig städse af ditt sinne, att Fadrens kärlet må wara i mig!

Jesu! gör mig så till sinnes,
Såsom Du till sinnes war.
I all nöd mig för till minnes,
Hur ditt kors Du tåligt bar.
Och, om menskor hata mig,
Jesu lär mig likna Dig:
Deras brott och nöd begråta,
Deras oförrätt förlåta.

Amen.

Thorsdag.

Tjenaren är icke förmer än hans herre.

Kommer ihåg mina ord, som Jag hafwer sagt eder: tjenaren är icke förmer än hans herre; hafwa de förföljt Mig, så skola de ock förfölja eder; hafwa de hållit min ord, så warda de ock hållande edra. Joh. 15: 20.

Jesus är Herren. Med sin död har Han förwärfwat sig rätt till oß. **Ty Christus är derpå både död och uppstånden, och åter lefwandes worden, att Han skall wara Herre, både öfwer lefwande och döda** (Rom. 14: 9). Tjenare och intet mera äro Hans lärjungar. Men tjenaren är icke förmer än hans herre. Han får icke wänta, att han skall hafwa det bättre än hans herre. Eller hwad skulle wi säga, om en tjenare wille ligga och sofwa, under det hans herre arbetade i sitt anletes swett? Men är tjenaren icke förmer än hans herre, så må han icke undandraga sig att dela sin herres lott. **Hafwa de förföljt Mig, så skola de ock förfölja eder,** säger derföre Jesus, såsom Han ock redan förut, då Han utsände lärjungarne att predika, hade beredt dem härpå: **Lärjungen är icke öfwer mästaren, och icke heller tjenaren öfwer sin herre. Det är lärjungen nog, att han är såsom hans mästare, och tjenaren, att han är såsom hans herre. Hafwa de kallat husbonden Beelzebub, huru mycket mer skola de så kalla hans husfolk?** (Matth. 10: 24—25). Men såsom Herren sjelf äfwen fann ingång med sitt ord i somligas hjertan, så att de höllo Hans ord, så skola ock Hans lärjungar få göra den tröstande erfarenheten, att deras ord blifwa hållna och bewarade i trogna hjertan. Icke så de wänta att mottagas med öppna armar hwarhelst de komma, ty de äro endast tjenare, som icke äro förmer än deras herre; men de skola icke heller af alla röna motstånd, ty de äro dock Herrens tjenare.

Kommer ihåg min ord, som Jag hafwer sagt eder, säger

Frälsaren särskildt med afseende på de trognas ställning såsom tjenare och hwad de såsom sådana hafwa att wänta från werldens sida. Och det behöfs wäl, att de komma ihåg just detta, ty alltid är menniskohjertat benäget att undandraga sig delaktigheten uti Herrens lidande, efterföljandet utaf Hans fotspår, och isynnerhet äro wi i denna tid wordne så klemige uti wårt christendomswäsende, så korsskygge, att wi wäl behöfwa hos oß inskärpa detta: **kommer ihåg min ord!** kommer ihåg min wäg, min lott! Det ser ofta så ut, som sökte och wäntade man endast det, som är roligt eller förnöjsamt, utaf sin christendom och sin kallelse såsom christen. När det icke är "roligt" will man icke längre wara med. Men huru skall det då gå, när det kommer att gälla förföljelse och lidande? Skall tjenaren då icke mycket mera wilja wara förmer än hans herre? "För oß, denna tidens christne, ligger wisserligen något mycket utskämmande i det ordet: **Tjenaren är icke förmer än hans herre.** Wi hafwa blifwit helt klemiga helgon. Det behöfs icke mycket för att hos oß framkalla ack och we. Wi hafwa snart stort medlidande med oß sjelfwa. När i de första århundradena af den christna kyrkan hwila inträdt under några årtionden, och en förföljelse sedan utbröt, så wisade sig wanligen följderna af den längre ron deruti, att de christne nu woro så mycket mera förskräckte, ty den som ännu icke upplefwat någon förföljelse, honom gick det såsom en rekryt, då han första gången måste in i slagtningen; — huru menen I wäl att det skulle gå hos oß, som under många menniskoåldrar lefwat i god ro och endast genom hwad wi läst i böcker weta om förföljelse?" Så må då denna Jesu påminnelse rycka upp hwar och en Hans lärjunge ur slöheten, fegheten och klemigheten. Får Herren blott uttaga de sina ur werlden och göra dem willige att lida det, som werlds- och sjelfförsakelsen har med sig **redan nu**, så skola de ock warda skicklige att lida förföljelsen, då **den** en gång kommer. För det kommande bereda wi oß nemligen bäst, då wi rätt akta på wår uppgift **uti det närwarande**. Och i hwarje tid gifwes det tillfälle nog till en sådan beredelse, finner Herren de sina endast trogna och sig hängifna,

så att de städse wilja följa Honom efter och såsom tjenare icke wara förmer än deras herre.

Ack, Herre, wi måste blygas och skämmas, då wi tänka uppå wår korsskygghet och klemighet, wi som dock skulle wara dina tjenare, Du som led korset och icke aktade smäleken. Wärdes Du uppwäcka oß att i sanning och på allwar tjena Dig och följa Dig efter, lida med, att wi ock med Dig komma måtte till herrligheten!

Du framgick som en tjenare,
War tyst wid werldens smädelse,
Till blodsswett Du arbetat har
Och intill döden tålig war.

När jag Dig, Mästare, så ser,
Är jag, som tjenare, ej mer.
Du räcker lärjungen den lott,
Som sjelf på jorden Du har fått.

Ej menskopris och weklig frid,
Ej goda dagar utan strid,
Som man i werldens tjenst kan få,
Will du ditt sändebud bestå.

Amen.

Fredag.

De hafwa hatat mig utan sak.

Men allt detta skola de göra eder för mitt namns skull; ty de känna icke Honom, som Mig sändt hafwer. Hade Jag icke kommit och talat med dem, så hade de icke synd; men nu hafwa de ingen ursäkt för sina synd. Den Mig hatar, han hatar ock min Fader. Hade Jag icke gjort de gerningar ibland dem, som ingen annan gjort hafwer, så hade de icke synd; men nu hafwa de sett det, och hata både Mig och min Fader. Dock är det skedt, att det talet fullkomnas skulle, som i deras lag skrifwet är: De hafwa hatat Mig utan sak. Joh. 15: 21—25.

Herren har förut förberedt sina lärjungar derpå, att de skola blifwa hatade såsom Han; nu säger Han, hwarföre de skola blifwa så hatade, nemligen för Hans skull. **Detta skola de göra eder för mitt namns skull.** Sjelfwa frälsarenamnet uppwäcker hat och förföljelse från werldens sida. Men huru är det möjligt, att detta namn, som bådar och lofwar frälsning, kan framkalla sådant motstånd och bitterhet? Är det icke derför, att sjelfwa detta namn innebär en dom öfwer werlden, sådan den är utan Gud? Det är ett ljus, som uppenbarar menniskors nöd, på samma gång det bjuder dem frälsning från nöden. **Och detta är domen, att menniskorna älskade mer mörkret än ljuset, ty deras gerningar woro onda** (Joh. 3: 19). Då Herren säger: **Detta skola de göra eder, ty de känna icke Honom, som Mig sändt hafwer,** så kunde det ju synas, som om de woro utan skuld. Men så är det dock icke, ty just detta, att de icke känna Fadern, beror på ett försyndande, swårare än alla andra. **Hade Jag icke kommit och talat med dem,** säger Herren, **så hade de icke synd,** då wore denna okunnighet att ursäkta, men sedan Han kommit, som intet talade utan det Han hört hos Fadren, så hafwa de in=

gen ursäkt för sin synd. Då de ändå hata Honom, så hata de ock Hans Fader, och det är således icke längre i owetenhet, utan i fiendskap som de förkasta Herren. Ty till Hans ord komma ock Hans **gerningar, sådana som ingen annan gjort hafwer.** Om hans **ord** ännu lemnat rum för någon owetenhet, så äro Hans gerningar sådana, att man måste lära känna Honom, om man annars will. Då man nu trots dessa ändå icke känner och anammar Honom, utan hatar både Honom och Hans Fader, så är ingen ursäkt mera öfrig; då fullbordas det ordet (Ps. 35: 19): **De hafwa hatat Mig utan sak.**

Hwilket ljus sprida icke dessa Herrens ord öfwer den fiendskap, med hwilken menniskor tiderna igenom wända sig emot Herren, Hans sak och Hans lärjungar? Huru answarsfull och ödesdiger blifwer icke den fiendtliga ställning, de intaga till Christus? Herren tager wisserligen understundom menniskors okunnighet i betraktande såsom något, hwilket förmildrar deras answar, när nemligen denna owetenhet är mer eller mindre oförwållad, såsom deras war, hwilka korsfäste Honom, om hwilka Han derför säger: **De weta icke hwad de göra.** Och många äro helt wißt äfwen inom christenheten de, hwilkas synd är mindre och hwilkas dom skall blifwa drägligare, emedan de icke hade tillfälle att lära känna Honom, emedan de icke med Honom kommo i närmare beröring? Men många äro de, som hört Hans ord och sett Hans werk, men hwilka likwäl icke lärt känna Honom, emedan de icke **welat,** emedan de älskade mer mörkret än ljuset, emedan de icke anammade kärlek till den sanning, helighet och rättfärdighet, som i Christus trädde dem till mötes. De äro utan ursäkt för sin synd. Deras synd blifwer. Deras wäg närmar sig förhärdelsen. Så war förhållandet med Judarne då; månne icke många inom den nuwarande christenheten stå i samma fara?

Men månne då de, som wilja höra Herren till, å sin sida äro ursäktade och utan all skuld dertill, att menniskor wända sig bort från evangelium? Kunna de alltid säga om werldsmenniskornas bitterhet och fiendskap: "Wi hafwa i ord och werk wisat dem hwad evangelium är och förmår? De hafwa derför hatat oß utan sak". Ack, må ingen drista sig att göra dessa

ord till sina: **om han lider såsom en mördare, tjuf, illgerningsman, eller som den der träder in i en annans embete** (1 Petri 4: 15). Men äfwen den, **som lider såsom en christen**, må wäl besinna, om Herren i honom och genom honom fått så uppenbara sig för werlden, som Han wille; om Christi bild i ord och gerning genom honom trädt werlden till mötes. Endast i den mån, som detta skett, är han utan skuld till och delaktighet uti werldens fiendskap. Hwem wågar här twå sina händer? Men då höfwes det ock wäl Herrens trogna att i ödmjukhet inför Gud och i barmhertighet emot nästan både tänka på och tala om werldens fiendskap.

Herre! förbarma Dig öfwer den werld, som hört dina ord och sett dina werk, men ändå hatar Dig! Förbarma Dig öfwer de dina, att när werlden ser dem, hon måtte se Dig i dem, att hon icke för deras synders skull må hata Dig och din Fader!

Ja, led mig, Gud, som bäst Du wet,
Och lär mig din rättfärdighet,
Låt mig ej falla, så att de,
Som hata mig, sin glädje se.

Men döm dem, att de weta må,
Att de på onda wägar gå.
Och lär dem, Herre, på allt sätt,
Att wända om och wandra rätt.

Amen.

Lördag.

"Hwem är den oß starka gör?"

Men när Hugswalaren kommer, den Jag skall sända eder af Fadrenom, sanningens Ande, som utgår af Fadrenom, Han skall bära wittnesbörd om Mig. I skolen ock deßlikes wittna: ty I hafwen warit med Mig af begynnelsen. Joh. 15: 26—27.

Här bjuder Herren de sina tröst och hjelp emot werldens hat och fiendskap. Menniskofruktans makt är stor. Huru mången bäfwar icke tillbaka, då han hör talas om werldens fiendskap? Huru mången går icke med ett hemligt, men djupt bekymmer, huru han skall kunna bekänna Herren och wittna om Honom? Det synes omöjligt att kunna tränga igenom allt werldens hat, att kunna bekänna Herren inför menniskorna. Hwem är det då, som oß starka gör? Guds helige Ande och Han allena. "Blott i Hans kraft wi komma fort." Derföre se wi ock, huru Frälsaren, innan Han för sina lärjungar widare öppnar utsigten öfwer framtiden och afslöjar hela djupet af werldens fiendskap, bjuder dem tröst emot denna fiendskap och kraft att bekänna Honom, förnyar löftet om den helige Ande, sägande: **Men Hugswalaren** o. s. w.; som wille Han säga: Allt detta kan wißt blifwa eder swårt att bära; I skullen wäl med allt detta för ögonen rygga tillbaka och undandraga eder bekännelsen af mitt namn, men Hugswalaren, den helige Ande, Han skall inwärtes stå eder bi, trösta och glädja edert hjerta och deröfwer utgjuta mitt namns kosteliga balsam, så att det, som annars skulle blifwa eder för swårt och bittert, genom Andens hugswalelse och tröst skall blifwa eder lätt, ja en kostelig sak. Detta löfte uppfylde Herren ju också snart på det herrligaste. Petrus hade förnekat Herren af fruktan för en tjensteqwinna och hennes likar; men se huru frimodigt han på pingstdagen och sedan wittnar och bekänner. På samma

sätt med andra, som förut bäfwat; de gå nu med frimodighet eld och swärd till möte. Den helige Andes tröst gjorde klenmodiga och swaga lärjungar till frimodiga och kraftiga bekännare. Ty hwem är den, oß starka gör? Det är sanningens Ande, som utgår af Fadern. Hwad förmår lögnen emot sanningen? Hwad förmår lögnens ande emot sanningens Ande? Såsom sanningens Ande blottar den helige Ande för de trogna den lögn, i hwilken werlden är inwefwad, och wisar dem, huru werlden med allt sitt goda är stadd i det onda, huru hela styrkan af deß wäsende är såsom spindelwäfwens, ett intet. På samma gång Han så låter de trogna i sanningens ljus se ihåligheten och swagheten af werldens wäsende, gifwer Han kraft åt deras wittnesbörd, så att sjelfwa werlden, midt under sitt hat, får erfara något af sanningens makt. Den helige Ande, som Herren gifwer dem, hwilka Honom lydaktige äro, är ju nemligen Anden, som **utgår af Fadrenom**, således den Allsmäktige, som kan göra de swaga starka, ja, genom de swaga öfwerwinna de starka.

Han skall bära wittnesbörd om Mig. Det är Han, som wittnar om Jesus inför werlden, men genom Jesu lärjungar, derigenom att Han först wittnar i deras hjertan om Jesus: **J skolen ock deßlikes wittna**, säger Herren, och tillägger: **ty J hafwen warit med Mig af begynnelsen.** Detta, att hafwa warit med Jesus af begynnelsen, att hafwa warit med **all den tid, som Jesus ut- och ingick med de sina, alltifrån Johannes döpelse, till den dagen, att Han ifrån dem tagen wardt** (Ap. Gern. 1: 21, 22), war ett nödwändigt wilkor för apostlaembetet och apostlawittnesbördet, på det att de måtte kunna wittna om det de sett och hört hade. Så, som de, kunna wi icke hafwa warit med. Och dock gäller det ännu i dag, att ingen annan kan wittna om Jesus, än den som warit med af begynnelsen, ingen annan än den, som begynt med "Johannes döpelse", d. ä. med den bättring, som är inför Gud, och sedan följt Jesus till korset, erfarit Hans uppståndelses kraft och blifwit beklädd med kraft utaf höjden. Men allt detta sker och werkas endast derigenom, att den helige Ande får wittna om Jesus. Genom Hans wittnesbörd blir

hela Jesu lif något werkligt och närwarande. Så kan man då wittna; ja, så kan man icke underlåta att wittna.

Så ser du hwem som gör dig stark att bära werldens gensägelse, hwem som gör dig skicklig att bekänna och wittna om din Frälsare — Hugswalaren, sanningens Ande, som utgår af Fadren. Derföre skall du först och sist bedja om den helige Ande och om Hans wittnesbörd i ditt hjerta. Det som är omöjligt för menniskor, det är möjligt för Gud. Huru swag och bäfwande du än måtte wara, Herrens Ande är mäktig att göra dig till en frimodig bekännare, som **alltid är redebogen till att swara hwar och en, som begär skäl till det hopp, som i dig är, och det med saktmodighet och fruktan** (1 Petri 3: 15).

Så wärdes då, o Herre Jesu, på mig fullborda ditt löfte och sända mig Hugswalaren, sanningens Ande af Fadren, att ock jag, friad och löst från all menniskofruktan, må bekänna Dig inför menniskor och gerna bära din smälek. Ja,

Ditt ord will jag bekänna
För denna arga werld;
Mig skall ej från Dig wända
Gods, ära eller flärd.
Led mig uti din wilja,
Upplys mitt mörka sinn',
Låt ingenting mig skilja
Från rätta sanning din.

Amen.

Måndag.

Detta hafwer Jag sagt eder, på det I icke skolen förargas.

Detta hafwer Jag sagt eder, på det I icke skolen förargas. De skola utskjuta eder af synagogorna; men den tid skall komma, att den eder dräper, skall mena sig göra Gudi tjenst dermed. Och detta skola de göra eder; ty de känna icke Fadern, ej heller Mig. Men detta hafwer Jag sagt eder, att när den tiden kommer, skolen I komma ihåg, att Jag hafwer det sagt eder. Detta hafwer Jag icke sagt eder af begynnelsen; ty Jag war med eder. Joh. 16: 1—4.

Sedan Frälsaren hänwisat sina lärjungar till den rätta tröstekällan, der mod och kraft uppwälla, nemligen den helige Andes bistånd och kraft, kan Han nu ocksä låta dem så som aldrig tillförene se in uti hela widden af det lidande och den förföljelse, som wäntar dem. Wisserligen har Han redan förut, då Han utsände dem att predika, förberedt dem derpå, att deras wittnesbörd icke skulle willigt mottagas; men så länge Han war med dem, kom motståndet dock att ytterst drabba Honom. Han tog undan de hårdaste slagen, om wi så få säga. Nu stundade en annan tid, då, sedan Han war tagen från dem, fiendskapen skulle wända sig i första hand mot dem. Denna fiendskap skulle gå så långt, att man skulle utskjuta dem af synagogan. De skulle icke utgå utan utdrifwas och utskjutas, såsom det ju i alla tider tillhör den lidande Herrens lärjungar icke att i sjelfrådighet afskilja sig från synagogan, eller den christna kyrkan, huru swårt tillståndet der än måtte wara, utan att bida, wänta och lida; något, som är mycket swårare än att afskilja sig. Men det skulle icke stanna derwid, att de utstötos ur synagogan, man skulle ock dräpa dem, och den, som detta gjorde, skulle mena sig göra Gudi tjenst dermed. Och allt detta skulle de göra, emedan de icke kände Fadren ej heller Honom, som Han sändt.

Berättelsen om apostlarnes gerningar och martyrhistorien wisar oß, huru allt detta gick i fullbordan. Men den wisar oß ock, huru Herrens förutsägelser om de stundande förföljelserna buro frukt. **Detta hafwer Jag sagt eder, på det J icke skolen förargas. Detta hafwer Jag sagt eder, att när den tiden kommer, skolen J komma ihåg, att Jag hafwer det sagt eder.** Det war nemligen så långt ifrån, att apostlarne och de första christne förargades på den förföljelse, som träffade dem, att de snarare helsade den med fröjd, emedan de deruti sågo en uppfyllelse af Herrens ord och ett wittnesbörd derom, att de woro Hans. Se t. ex. berättelsen i Ap.G. 4 och 5 kap.

Den närwarande tiden är icke i allmänhet en förföljelsens tid, om än icke, t. ex. inom de romerskt katholska länderna, och ännu mer i hednawerlden, der evangelium förkunnas, sådana ännu saknas, hwilka blifwa utskjutna och dräpta för Herrens namn skull. Men wi weta, att förföljelsen icke för alltid tagit en ända. Ordet betygar, att med den yttersta tiden skall följa en fiendskap emot Jesu lärjungar, så bitter och häftig, att den aldrig tillförene warit sådan. Herrens förutsägelser i denna del hafwa således icke förlorat sin betydelse; måtte de icke heller förlora sin wigt för dem, hwilka de närmast gälla, på det de icke måtte förargas, när den tiden kommer! Efter långa tiders ro skall det mera än någonsin förut gälla att komma ihåg dessa Jesu ord. Men äfwen om du och jag icke skulle komma att upplefwa dessa tider, så gifwes det tillfällen nog att wisa, om wi taga Herrens ord till hjertat eller icke. Ty komma icke förföljelser, så kommer för wisso "bedröfwelse, i margahanda försökelse, hwar så behöfwes" (1 Petr. 1: 6). Äfwen då gälla Jesu ord: **Detta hafwer Jag sagt eder, på det J icke skolen förargas**, och Petri: **Förundren eder icke öfwer den heta, som eder wederfares, såsom eder hände något nytt (1 Petri 4: 12). Mången tager det strax gladeliga med Herrens ord, men han hafwer ingen rot i sig sjelf, utan står till en tid; och när bedröfwelser och förföljelser påkomma för ordets skull, strax förargas han (Matth. 13: 20—21).** Huru wigtigt är det icke då, att redan från begynnelsen, då Jesus ännu är med och låter sin närwaro

ljufligen förnimmas, komma ihåg hwad Han har sagt, nemligen att det icke alltid skall så förblifwa, att andra tider komma, då brudgummen tages ifrån de sina, att fastedagar med bedröfwelse stunda? Ty Herrens lärjungar få dock icke wänta eller begära endast ljufliga ord, endast solskensdagar. Och när Herren gifwer sådana med tröst och frid, så skola de anwända dem till beredelse för stundande frestelser och lidanden, som då wanligen icke låta länge wänta på sig. Huru skola de stå bi under onda dagar, om de icke komma ihåg hwad Jesus sagt dem på förhand? Men lägga de äfwen sådana Hans ord på hjertat, hwilka äro bittra, så skall ocksä detta bittra, då det kommer, blifwa ett wittnesbörd om Hans sanning och trohet, och i sig innesluta något ljuft.

Herre Jesu! hjelp mig att komma ihåg all din ord, på det jag icke måtte förargas, utan i stället warda tröstad, då jag tänker på, huru Du af werldens begynnelse dömt hafwer och huru det blifwer dagliga efter ditt ord!

När menniskor bespotta mig
Och uti grund förakta,
Som Gud mig hade stött från sig,
Dock will jag det ej akta:
Ty Herren mig
Skall wisserlig
I sinom tid upphöja.
Jag Honom tror
Och trygger bor,
Hur djupt de än mig böja.

Amen.

Tisdag.

Eder är nyttigt, att Jag bortgår.

Men nu går Jag till Honom, som Mig sändt hafwer; och ingen af eder spör Mig, hwart Jag går. Men efter Jag hafwer detta sagt eder, är edert hjerta wordet fullt med bedröfwelse. Dock säger Jag eder sanningen: Eder är nyttigt att Jag bortgår; ty om Jag icke bortgår, så kommer icke Hugswalaren till eder; men går Jag bort, så skall Jag sända Honom till eder. Joh. 16: 5—7.

Om werldens bittra hat hade Herren förut icke talat med sina lärjungar, emedan Han war med dem. Nu hade Han måst säga dem det; ty tiden för Hans bortgång war inne. Men i sjelfwa Hans bortgång till Fadern låg en borgen för, att de icke skulle lemnas åt sig sjelfwa, ensamme gent emot werldens hat, utan att de i allt detta skulle öfwerwinna genom den helige Andes kraft. **Eder är nyttigt,** säger Han, **att Jag bortgår, ty om Jag icke bortgår, så kommer icke Hugswalaren, men går Jag bort, så skall Jag sända Honom till eder.** Den helige Ande kunde icke sändas såsom Hugswalaren, som blifwer när de trogna ewinnerligen, med mindre Herren Jesus först genom sin bortgång i döden försonat werldens synd och borttagit skiljemuren mellan syndare och Gud. Ty Gud kan icke så förena sig med syndare, att Han gifwer dem af sin Ande och sitt lif, utan att den stora förlikningen genom Christi död gått deremellan. Och Herren Jesus kan icke sända Hugswalaren, den helige Ande, förrän Han genom sin bortgång till Fadren blifwit förklarad och förherrligad, såsom det heter i Joh. 7: 39: **Den helige Ande war ännu icke på färde, ty Jesus war ännu icke förklarad.** Så war det då lärjungarne nyttigt, att Jesus bortgick. Detta kunde de icke nu fatta. Men derför wille Herren, att de skulle spörja Honom om denna Hans bortgång och om det, som dermed stod i sammanhang.

Ett sådant spörjande wille Han framkalla, då Han sade: **Nu går Jag till Honom, som Mig sändt hafwer, och ingen af eder spör Mig, hwart Jag går.** Wisserligen hade de förut sport Honom, men på ett sådant sätt, att Han icke kunnat gifwa dem de swar, som de behöfde. De skulle åter spörja; men, säger Han, **efter det Jag hafwer detta sagt eder, är edert hjerta wordet fullt med bedröfwelse.** Bedröfwelsen öfwer de mörka utsigter, som uti ordet om werldens hat och Jesu egen bortgång öppnat sig för dem, hade uppfylt deras hjerta och förstummat deras röst. Och dock war allt detta, som så nedslog deras sinne, dem **nyttigt,** så att de haft skäl att snarare deröfwer glädjas än bedröfwas.

Eder är nyttigt att jag bortgår! Gäller detta med afseende på Jesu bortgång genom döden och himmelsfärden, eller Hans werk till menniskoslägtets frälsning, så gäller det ock ännu i dag med afseende på Herrens sätt att gå till wäga med de sina, då Han will göra dem delaktiga utaf sin frälsande nåd och den helige Ande. Det, som uppfyller deras sinnen med den största bedröfwelse, det kan ofta icke allenast wara dem nyttigt, utan blifwa dem en källa till hugswalelse och tröst. Men ocksa twärt om. "Om föräldrar gifwa akt på sina barn, måste de ofta le öfwer hwad som i barnahjertat framkallar jubel och hwad som förorsakar bittra tårar. Men om wi en gång från ewighetens ståndpunkt betrakta wårt lif, skola wi på samma sätt le öfwer oß sjelfwa, att wi så ofta fröjdat oß öfwer att hafwa hopat sand, men sörjt då wi funno perlor."

Ett förwaringsmedel emot sådana mißtag bjuder Herren sina lärjungar för alla tider med de orden: **Ingen af eder spör Mig?** Dermed wille Han nemligen framkalla ett frågande, ett bedjande, som, om wi icke försummade det, skulle gifwa Honom tillfälle att kungöra oß sin hemlighet och låta oß weta sitt förbund. Men såsom det då war, nemligen att bedröfwelsen hindrade lärjungarna att bedja, så är det ofta ännu. Bedröfwelsen öfwer Herrens bortgång, att Han på wißt sätt synes lemna oß, då wi bäst behöfde Hans närwaro, bedröfwelsen öfwer det ena eller det andra tuktans slag, som träffar oß, framkallade ofta motsatsen till det Han åsyftade, en stum-

het och ett frätande af sorgen, i stället för att man så mycket mera skulle utgjutit sitt tal för Honom och gifwit Honom sin nöd före (Ps. 142: 3). Eller också heter det: "jag har redan sport Honom, redan ofta bedit, utan att jag fått swar eller hjelp". Men då borde Herrens wänligt lockande ord till lärjungarne: Ingen af eder spör Mig? uppwäcka wårt sinne att åter spörja, åter bedja, ödmjukare, ihärdigare än förut. Då skulle hwarje Hans bortgående och deraf följande sorg blifwa oß nyttig. Då skulle hwarje sådan Hans bortgång blifwa ett igenkommande med ny tröst och kraft i den helige Ande.

Så wärdes Du då, o Herre! låta din bortgång till Fadren blifwa äfwen mig till gagn, så att Du sänder mig Hugswalaren! Låt mig icke af någon sorg så uppslukas, att jag icke med lärjungasinne spörjer Dig om din mening med dina wägar, och så kan låta dem behaga mina ögon.

Möda, sorg och tårar,
Allt hwad hjertat sårar,
Synd och dödsens qwal,
Skola mig ej skilja,
Mot min Jesu wilja,
Från Guds barnas tal.
Derom jag,
Så natt som dag,
Till min Gud, min suck will sända
Till min wandrings ända.

Amen.

Onsdag.

Den helige Andes straffembete.

Och när Han kommer, skall Han straffa werldena för synd, för rättfärdighet och för dom; för synd, ty de tro icke på Mig; men för rättfärdighet; ty Jag går till Fadren, och härefter sen I Mig intet; men för dom; ty denna werldenes förste är nu dömd. Joh. 16: 8--11.

Här beskrifwer Herren med få ord hela den helige Andes werksamhet i förhållande till den för Gud ännu främmande werlden, och Han talar så derom, att apostlarnes och alla andre Hans tjenares werksamhet derwid träder alldeles i bakgrunden. Det är wäl **genom** dem, som Han utför sitt werk, och dock nämnas de här icke, emedan det är den hel. Ande allena, som förmår öfwerbewisa och på ett straffande sätt öfwertyga werlden, ty detta innesluter här ordet "straffa". Det är i trenne afseenden, som den hel. Ande på detta sätt skall öfwertyga werlden om deß orätt och willfarelse i förhållande till Christus. Ty det är omkring werldens ställning till **Honom**, som den hel. Andes straffande werksamhet wänder sig, på samma gång Han med denna ytterst åsyftar att förherrliga Christus. Den som af den hel. Ande botfärdigt låter sig öfwertygas, för honom blir Christus till uppståndelse, så att han i Honom finner sin salighet; men den, som i obotfärdighet står den hel. Ande emot, honom blir Han till fall och förtappelse.

Han skall straffa werlden för synd. Det förhöll sig med Israel, såsom det ännu i dag förhåller sig med menniskorna i werlden, att när det talas om synd, så tänker man allenast på wissa enskilda gröfre synder emot Guds lag, såsom mord, hor, tjufnad och andra köttets gerningar. Men i det ljus, som den hel. Ande upptänder, framträder **otron** såsom den egentliga synden, såsom den synd, hwilken är grunden och orsaken till alla andra synder. Att i otro förkasta Jesus, i hwil-

ken Gud bjuder oß sin nåd och allt godt, det är menniskans största synd; i denna synd utmynna alla andra synder, och ur denna synd komma alla andra synder fram, såsom ur sin källa. Will menniskan tro på Honom, så botas all syndens skada; wänder hon sig bort från Honom i otro, så är hennes själaskada obotlig.

Han skall straffa werlden för rättfärdighet; ty Jag går till Fadren och härefter sen I Mig icke. Wi weta, hurudan den rättfärdighet war, hwilken Judarne i likhet med sina öfwersta och de fariseer sökte upprätta, en egen, ytlig, gerningarnes rättfärdighet. Om än werlden, sådan hon nu är, icke är lika mån om en yttre rättfärdighet, som Judarne woro det, så är det icke derför, att hon bättre än Judarne förstår, hwad rättfärdighet är och söker den sanna rättfärdigheten. Derföre måste den hel. Ande ännu straffa werlden för rättfärdighet, öfwertyga henne derom, att Jesus Christus warit och är den ende rättfärdige, hwars rättfärdighet af werlden blifwit förkastad och hållen för orättfärdighet, under det Han af Fadren rättfärdigades, då Han gick till Fadren och genom sin upphöjelse till himmelsk osynlig herrlighet blef förherrligad. "På långfredagen har synden blifwit Jesus talldömd, rättfärdigheten Hans domare; på pingstdagen har denna dom blifwit upphäfd. Den fördömde tillkommer nu rättfärdigheten; domarena äro mißgerningsmän." Får den hel. Ande öfwertyga en menniska om denna Herrens rättfärdighet, så warder all hennes rättfärdighet gjord till intet, och hon hänwisas då till Honom, som, sjelf rättfärdig, gifwit sig ut för de orättfärdiga, att i Honom söka och hafwa all sin rättfärdighet genom tron (Phil. 3: 9). Will hon åter icke låta sin rättfärdighet fara inför glansen af Jesu rättfärdighet, då måste hon till sist dömas såsom en orättfärdig.

Han skall straffa werlden för dom, ty denna werldens förste är nu dömd. Såsom werlden far will med afseende på hwad synd och rättfärdighet är, så ock med afseende på hwad dom är; och såsom Judarne icke wille weta af någon annan dom än en dom öfwer hedningarne, så wilja menniskor i allmänhet icke weta af annan dom än de ogudaktiges,

till hwilka man då naturligtwis icke räknar sig sjelf. Den hel. Ande måste derföre öfwertyga werlden derom, att i Jesu död domen gått öfwer hela werlden och deß furste (jemfr Joh. 12: 31), att det war han, som med menniskors tillhjelp då utförde sin mandråparegerning på den oskyldige Guds Son, men att han då ocksä blef dömd. Öfwerbewisad härom måste werlden döma sig sjelf, emedan hon deltagit i denna werldens furstes gerning. Den som detta gör, han skall icke blifwa dömd, emedan werldens furste fått sin dom och således icke mera kan fördöma den som tror. Men will man icke så låta döma sig, utan ännu gör gemensam sak med denna werldens furste, då hemfaller man ock till sist under domen öfwer honom.

Wilja wi se, huru den hel. Ande genom apostlarnes predikan utförde detta sitt straffande för synd, för rättfärdighet och för dom, så må wi läsa apostlarnes gerningar, särskildt 2: 14—41; och wilja wi **erfara** det, då må wi böja oß djupt för den hel. Ande under bön om Hans straffande. Då skola wi ock få erfara den **tröst**, som Hugswalaren ger.

Ja, straffa mig, Du Guds helige Ande, för synd, för rättfärdighet och för dom, att jag må tro till rättfärdighet och salighet.

Hjelp, att jag ej bortkastar
Med synd och ondska mer
Ditt ord, som synden lastar,
Men tröst i ångren ger.
O Herre båld!
Låt mig så trofast blifwa,
Att ingen mig kan drifwa
Från Dig med list och wåld.

Amen!

Högmessopredikan på Christi Himmelsfärdsdag.

(Andra årgången.)

I Jesu namn!

Wälsignad ware Gud och wårs Herras Jesu Kristi Fader, den oß wälsignat hafwer med all andelig wälsignelse i de himmelska ting genom Christum.

Uti en sådan lofsägelse utbrister ap. Paulus i begynnelsen af brefwet till de Epheser, hwarest wi läsa orden i 1 kap. 3 v.

Sjelf omgifwen af och uppfyld med all andlig wälsignelse i himmelska ting, som genom Kristus kommit honom och hans medtrogna till del, återgifwer aposteln åt Gud medelst tacksägelse den wälsignelse, som han mottagit af Gud. Ty den nåd, som ofwanifrån nedkommer, likt regnet och snön af himmelen, det uppstiger åter dit från ett troende hjerta, förwandladt i lofwets och tacksägelsens offer och wällukt. Wälsignelse har han fått, derför wälsignar han Gud. Genom Christum har han mottagit wälsignelsens gåfwor, derför går ock hans lof samma wäg. Det är såsom "wårs Herras Jesu Christi Fader" Gud af honom prisas.

Wälsignelse — hwilket betydelsefullt och innehållsrikt ord! Wälsignelse — war det icke detta, som wi, särskildt wid mera afgörande wändpunkter i lifwet, kände oß behöfwa? War det icke detta wi önskade att gifwa andra, då de stodo wid ett nytt, afgörande skede i lifwet? Ja, äfwen der man för öfrigt i sitt lif icke mycket aktade Herren, hans nåd och wälsignelse, der kände man dock stundom ett behof af att wid ett eller annat tillfälle önska sig sjelf eller andra wälsignelse af Gud. Uti en sådan önskan gaf sig en samwetets makt tillkänna, den innebar en dunkel aning derom, att menniskan endast för så widt Gud är med kan taga sig fram. Ty wälsignelse innebär ju just detta, att Gud, Herren, bekänner sig till menniskan med sin makt och nåd.

Men denna wälsignelse, detta att Gud bekänner sig till menniskan, kan ingalunda afse endast **en del** af hennes warelse. Med sin **ande** måste hon komma till och stå i gemenskap med Honom, som är ande. Ja, medelst sin Ande måste Gud bekänna sig till och träda i gemenskap med menniskan, om hon i sanning skall warda wälsignad. Med **andlig** wälsignelse har Gud welat wälsigna oß i och medelst himmelska ting, och det genom Christum. Wälsignelse — det war hufwudsumman af alla gamla testamentets löften; wälsignelse — det är innehållet af nya testamentets hela nåd, **Abrahams wälsignelse i Christo** Jesu (Gal. 13: 14). Ty af Honom är den beredd, af Hans hand allena kommer all andelig wälsignelse.

I dag fira wi Herrens himmelsfärd, hans bortgång från werlden till Fadren. Om wi nu gerna lyßna till och söka att i minne och hjerta behålla de wälsignelsens ord, som gått öfwer en döende faders eller moders läppar; huru mycket mera skulle wi icke stanna för, lyßna till och öppna wåra hjertan för den till himmelen farande Frälsarens wälsignelse, så mycket mera, som Han nu är den lefwande, som ännu kan wälsigna; så mycket mera som den wälsignelse, Han har att gifwa, är en andlig, ewig, i de himmelska ting.

Om hans wälsignelse, äfwen för denna stund öfwer wåra betraktelser, wilja wi derföre bedja och anropa:

Fader wår — —

Text: Luc. 24: 49—53. **Och si, Jag will sända öfwer eder min Faders löfte; men I skolen blifwa i staden Jerusalem, tilldeß I warden beklädda med kraft af höjden. Och Han hade dem ut till Bethania och upplyfte sina händer och wälsignade dem. Och skedde, då Han dem wälsignat hade, skildes Han ifrån dem och uppfor i himmelen. Och de tillbådo Honom och gingo sedan in i Jerusalem igen med stor glädje. Och woro alltid i templet, prisade och lofwade Gud. Amen.**

Sedan Herren efter sin pina betett sig lefwande för sina lärjungar med mångahanda] bewisning under fyratio dagar och talat med dem om Guds rike, samlade Han dem på Oljoberget. Dit försätter oß dagens text. Derifrån är det som

Herren, under det Han wälsignar de sina, uppfar till himlen, dit han ingår för att såsom den rätte öfwerstepresten göra sitt offer gällande till wälsignelse för sitt folk. Låtom oß då i dag betrakta

Den himlafarne Frälsarens wälsignelse i himmelska ting.

I.

Den himlafarne Frälsarens wälsignelse är en wälsignelse i de himmelska ting, ty den innesluter och medför himmelska ting.

Med himmelriket kom Han till jorden, och när Han bortgår, har Han der grundat detta sitt rike, ett rike med himmelska ting, ty **Han sänder Fadrens löfte** (v. 49. Ep. 4 ff.). Fadrens löfte war löftet om den helige Ande. Det kunde så kallas, emedan först genom detta löftes fullbordan alla andra löften fullkomnades. Alla Guds löften gå nemligen ut på att återställa och återupprätta den gemenskap med Gud, till hwilken menniskan skapades, men som genom synden afbröts. Herren Jesus återstälde den i sin person, men först genom den helige Andes utgjutande och meddelande åt menniskorna kunde en gemenskap mellan dem och Gud komma till stånd; först genom den helige Andes gåfwa war himmelriket i fullaste mening kommet till menniskorna.

Herren, den himlafarne, allena kunde wälsigna med denna gåfwa och med de himmelska ting, som den innesluter. I Honom bodde och i Honom allena kunde Anden bo i sin fullhet. Ty Han war "det heliga", den ende helige på jorden. Men så länge Han ännu bar syndeligt kötts liknelse, kunde dock den i Honom hwilande och boende Anden icke utgjutas. Derför säges det: **Den helige Ande war ännu icke på färde, ty Jesus war ännu icke förklarad.** (Joh. 7: 39). Men då Herren efter att hela sitt lif igenom hafwa gjort Andens lifsmakt gällande i och genom det kött, hwaraf Han blifwit delaktig; sedan Han helgat sin kropp, genomträngt den med Anden och framgått ur grafwen med förklarad lekamen; så war det icke mera något

som hindrade den Andens fullhet, som i Jesus bodde, att utströmma från Honom öfwer dem, som låtit bereda sig att mottaga denna gåfwa. Nu hade Herren makt, gudomlig makt att sända Fadrens löfte: **Jag skall sända eder,** säger Han. Genom denna Andens gåfwa och utgjutelse satte sig Herren i gemenskap med sina lärjungar, i den lefwande gemenskap, enligt hwilken Han wille wara sin församlings hufwud. **Ty Gud hafwer satt Kristus på sin högra hand i himmelen öfwer allt skapadt, och hafwer satt Honom församlingen till ett hufwud, hwilken är Hans kropp och Hans uppfyllelse, som allt i allom uppfyller.** (Eph. 1: 22—23). Med himmelska ting har Han ju då i sanning wälsignat sin församling, när Han sändt Fadrens löfte. Och ännu i dag kommer samma wälsignelse ur den himlafarne Frälsarens öfwerstepresterliga händer, der annars hjertan finnas, som äro skickliga och beredda att mottaga densamma.

Då Herren, jemte det Han lofwar sin helige Ande, tillägger: **men I skolen bekläadas med kraft af höjden** (v. 49), så se wi, hwad den wälsignade gåfwan, den helige Ande, innebar och medförde. I och med fullbordandet af Fadrens löfte skulle lärjungarne warda **beklädde med kraft af höjden.** En himmelsk kraft skulle sänka sig ned öfwer dem, och de skulle få erfara, att deras Mästare, Herre och hufwud, som en gång **blef korsfäst i swagheten, nu lefde i Guds kraft,** beklädd med all makt i himmelen och på jorden. Besinna wi å ena sidan lärjungarnes tillstånd förut, betrakta wi deras hela förhållande, särskildt under Jesu lidande, huru de woro hemfallne under swagheten, huru de, efter menskligt måttstock, starkaste ibland dem, t. ex. en Petrus, såsom rö'n drefwos hit och dit och förströddes af winden; akta wi sedan å andra sidan uppå, hurudana de befinnas efter Pingsten, huru den förut för en tjensteqwinnas fråga förskräckte Petrus, nu står upp och wittnar inför allt folket om Jesus af Nazareth, den menniskor korsfästat men Gud uppwäckt, — hwilken himmelswid olikhet i deras tillstånd! Wisserligen woro de äfwen förut lärjungar, som uppriktigt följde Herren; wisserligen war der hos dem mycket godt, och huru helt olika woro de icke Judarne i allmänhet! men någonting annat och nytt inträdde

dock sedan de mottagit wälsignelsen i de himmelska ting, sedan de blifwit wälsignade med himmelsk kraft. Likawäl som gamla testamentets trogna warit påwerkade af den helige Ande, hade lärjungarne ock warit det redan förut; men nu skulle de warda **beklädde med kraft af höjden**; de skulle med den omgjordas, af den betäckas, wärmas och styrkas, dock icke på ett yttre sätt, utan så, att Anden blef deras nya lifselement — Anden deras **kraft af höjden.**

Allt, som i denna werld berömmes såsom ande och andekraft, är, när det stammar **nedifrån** och är af blott naturlig art, icke annat än idel swaghet, idel dårskap, idel wanmakt. Ja, hwad äro alla kraftansträngningar, äfwen om de syfta på det andeliga, annat än swaghet och kraftlöshet, så länge de icke bäras af Anden? Men kraft af höjden är ett himmelskt ting, med hwilket allena den Herre, som **farit upp i höjden och undfått gåfwor för menniskorna,** kan wälsigna. Med denna kraft kan Han ännu bekläda och omgjorda, ty Herrens Ande och Herrens kraft äro än i sig desamma. Funne den blott kärl, lika uttömda på den sjelfgoda naturens krafter, som lärjungarne woro det, den skulle då ännu wisa sig såsom **kraft af höjden,** som kunde bekläda oß arme och omgjorda oß, ty den är ju **Hans** kraft, som "sitter på allsmäktig Guds Faders högra hand".

Den himlafarne Frälsarens wälsignelse är en wälsignelse i de himmelska ting, ty genom den försättes man uti ett himmelskt wäsende.

Det kan icke annorlunda wara. Der Herren, den himlafarne Frälsaren, träder i gemenskap med en menniska och försätter henne i sin gemenskap, der kan det icke annat wara, än att hon ocksä i sin mån försättes i det himmelska wäsendet, ehuru hon ännu är stadd på jorden. — Om Herrens lärjungar heter det, att de **tillbådo Honom,** då Han uppfor. Af tillbedjande skaror möttes förwisso ärones Konung, då Han, som **en liten tid warit öfwergifwen af englarne, nu för dödens lidandes skull, kröntes med ära och pris** (Ebr. 2: 9). **Alle Guds englar skola tillbedja Honom,** så förkunnades det, då Han i ringhet trädde inom denna werlds område. Huru mycket

mera skulle icke alla englar tillbedja honom, då Han återwände till Fadren, sedan Han **med blodet på sitt kors tillfredsställt allt både det som i himmelen och på jorden är, rensat wåra synder genom sig sjelf och satt sig på Majestätsens högra sida i höjden** (Ebr. 1: 3). I himmelen är ju allt tillbedjande; skall Han då icke tillbedjas äfwen på jorden af dem, som känna Honom. Lärjungarne hade under all den förtrolighet med Herren, som Han under sina köttsdagar tillstadt dem, dock städse bibehållit wördnaden för Honom. Förtroligheten förswann icke dermed, att Han uppfor till himlen. Genom Hugswalaren, den helige Ande, kommo de Honom närmare än någonsin förr. Men detta hindrade icke, att de nu i wördnadsfull hängifwenhet tillbådo. Nej, just derigenom, att de kommo Honom närmare, och Hans oförlikneliga höghet och herrlighet nu uppenbarade sig för dem, måste de tillbedja — deltaga uti det himmelska wäsendet deruppe. Och hwar Herren wälsignar med sin helige Ande, der wisar sig detta icke uti en förtrolighet, som gränsar till förmätenhet och andelig djerfhet, utan i en förtrolighet, som mer och mer närmar sig de saligas tillbedjan i himmelen.

Lärjungarne **gingo sedan in i Jerusalem igen med stor glädje.** Ett nytt drag, i hwilket wi igenkänna något af det himmelska fröjdewäsendet! För Herren låg redan under lidandet **wägen till lifwet öppen. För Dig är glädje tillfyllest och lustigt wäsende på Guds högra hand ewinnerligen. —** Deröfwer gladde sig Hans hjerta (Ps. 16: 9—11). Han hade **älskat rättfärdigheten** in i döden och **hatat ogudaktigt wäsende. Derföre hade Gud, Hans Gud, smort Honom med glädjens olja framför alla Hans medbröder** bland menniskors barn. Af denna kosteliga glädjeolja fingo lärjungarne del genom Hans wälsignelse, och så war deras förra sorg förwandlad i glädje. Långa och bittra hade deras sorgestunder warit, men **Herren tröstade och fröjdade dem nu, så att de förgåto sin bedröfwelse.** Uti det yttre hade ingenting förändrat sig. Judarnes hat och bitterhet woro lika stora, om icke större; lärjungarnes wärnlöshet och yttre hjelplöshet woro större, icke mindre än förut. Nu, mera än någonsin förut, hade de,

menskligt sedt, haft skäl att bedröfwas och sörja; och nu gå de tillbaka till detta Jerusalem, som hade dräpit profeterna och stenat dem, som woro sända till detsamma, och än widare skulle göra så; och till detta Jerusalem återwända de **med glädje.** Otron, som förnekar Herrens uppståndelse och himmelsfärd, har på många underliga sätt sökt att förswaga det bewis för Herrens uppståndelse, som ligger uti den stora genomgående förändring, som inträdde i lärjungarnes hela lif och wäsende med Christi uppståndelse och himmelsfärd; men förgäfwes. Lärjungarnes frimodighet och fröjd, som satte dem i stånd att allt lida och försaka, låter sig i sanning icke förklaras, om de lefwat blott i inbillningar. Nej; **Jag skall åter se eder, och edert hjerta skall glädjas. Eder är nyttigt, att Jag bortgår; ty om Jag icke bortgår, så kommer icke Hugswalaren; men går Jag bort så skall Jag sända Honom till eder;** detta är förklaringen. Ja, der Herren hugswalar med sin himmelska tröst, der spirar ock en glädje af himmelsk art och natur fram, en **god tröst midt under werldens twång.** Men icke **all** fröjd, som rör sig omkring det andeliga, är af himmelsk art eller en werkan af den helige Ande. Det wisar sig bäst, då det blir fråga om att lida, härda ut under swåra förhållanden. Den rätta fröjden gör en menniska stark att lida, bära, fördraga; den falska fröjden will eller kan intet eller litet tåla och unddraga. **Fröjd i Herranom är ju starkhet.**

De lärjungar, som förut woro församlade inom lyckta dörrar af rädsla för Judarne, se wi nu i **templet prisande och lofwande Gud.** Fjettrarne äro sprängda, försagdhetens och menniskofruktans fjettrar; och tungans band är lossadt att prisa och lofsäga. Se detta är ju också en sida af det himmelska wäsende, i hwilket Herren med sin wälsignelse, med Anden och kraften af höjden, försätter de sina. Ty lofwet är egendomligt för det himmelska wäsendet. Det är ju tungomålet i himmelriket. Deruttaf kunna nu äfwen wi förstå, huru wida wi blifwit försatte i det himmelska wäsendet, om wi nemligen hafwa fått "en ny wisa i munnen" — och i hjertat — att lofsäga Gud. En sådan hörde wi nyß uti ingångsorden.

Så se wi då, hwad denna wälsignelse af den himlafarne

Frälsaren innebär och medför. Den är just **derföre** så öfwermåttan rik och kraftig, emedan Hans wälsignelse icke innebär något annat eller mindre, än att Han, som lefwer, **sätter sig i lefwande gemenskap med, bekänner sig till** sina lärjungar, att lefwa **med** dem och i dem. Och bandet emellan Honom och dem är Anden, sammanfattningen af all Guds och Christi gåfwa.

II.

Skulle nu icke i wåra hjertan wäckas ett begär att warda delaktige af sådan wälsignelse? Blifwer den himlafarne Frälsarens wälsignelse icke wår, då hafwa wi ju i sjelfwa werket ingen Frälsare. Så mycket mera borde wår längtan uppwäckas efter denna kraft af höjden, efter att warda försatte i detta himmelska wäsende, som det, när wi se omkring oß eller blicka in uti wåra egna hjertan, snart och allt för tydligt wisar sig, att just denna kraft af höjden, detta himmelska wäsende, i så wäsentlig mån saknas, och det icke allenast inom den werld, om hwilken Herren före sin bortgång betygade, att den icke **kunde undfå Hans Ande, emedan hon icke ser eller känner Honom,** utan ockjå inom den krets, som bekänner sig till Herren. Orsaken till detta sorgliga förhållande kan icke wara den, att den himlafarne Herrens wälsignelse sjelf i någon mån skulle hafwa förlorat i rikedom och kraft. Icke heller fattas de wälsignade medel, genom hwilka denna nåd skulle kunna tillflyta menniskors barn. Men det, som fattas, är hjertan, öppna och mottagliga för de himmelska håfworna uti deras fullhet och kraft.

Hurudana de kärl äro, i hwilka Herren nedlägger och utgjuter sin wälsignelse i de himmelska ting, det kunna wi lära, om wi kasta en blick på de lärjungar, som mottogo wälsignelse af Herren wid Hans himmelsfärd. Wi skola då wid jemförelsen med dessa kunna finna hwad som göres oß behof. — Allra först se wi då, att ett werkligt lärjungaförhållande egde rum mellan dem och Herren. Under trenne år hade Herrens lärjungar gått i Hans skola. Af Honom hade de icke blott mottagit underwisning i Hans ord; nej, hela Hans

ledning war en uppfostran. Under denna hade deras hjertan mer och mer blifwit fästade wid Herren personligen. De följde Honom, ehuru Hans wägar ju mer och mer togo en riktning, som stod i rak strid med deras naturliga böjelser och deras åskådningssätt. Ändtligen kom det till lidandet. Herren, som enligt deras mening på en annan wäg skulle upprättat Guds och Israels rike, öfwerantwardades i döden. Lärjungarne förargade sig wisserligen på Honom, men de lemnade Honom dock icke i sitt hjerta. Det gällde deras lif, lifwet uti de egna tankarne, den egna wiljan och kraften. Det gällde för dem att mista detta lif, enligt hwad Herren förut sagt dem. Och de mistade det. Jesu graf blef också för dem en graf, i hwilken deras förra lif jordades. Men sedan Herren efter sin pina betett sig lefwande med mångahanda bewisning och talat med dem om Guds rike och så beredt deras hjertan, att, såsom en torr och törstig jord längtar efter regn, de nu ock längtade efter Andens regn; så återstod nu intet annat för dem än att wänta efter serlaregnet från himmelen, som Herren lofwat utgjuta öfwer de törstiga. Till ett sådant förbidande höra wi ju ock, att Herren uppmanar dem. Detta förbidande under bön war ju också det enda, som stod dem öppet. Med sitt dåwarande tillstånd kunde de icke wara tillfreds, men afklädde naturens och det egna, sjelfwiska werkandets kraft, kunde de ju icke mera tänka på att sjelfwe hjelpa sig, utan de woro helt och hållet hänwisade till att med hela sitt begär sträcka sig efter deras till himlen farne Frälsare, under bön hållande sina hjertan öppna för Honom och Hans gåfwa. Se här, min wän, den stämning, den hjertats ställning, som betingar mottagandet af den fulla wälsignelsen!

Är nu denna själens stämning, är denna hjerteställning det betecknande och utmärkande för oß? Wi wilja nu icke tala om förhållandena i allmänhet. En christenhet, som till stor del förnekar Herren, som oß köpt hafwer, förnekar Hans ord, förnekar Hans majestät såsom den der "sitter på allsmäktig Guds Faders högra hand", huru skulle hon kunna mottaga wälsignelse af en förnekad Herre? Men äfwen om wi stanna inom en trängre krets, äfwen om wi tänka blott på dem, som

bekänna sig till Herren, finna wi då hos dem det sinne, som möter oß hos lärjungarne? Att man endels wet med sig samma swaghet, som hos lärjungarne **innan de blifwit beklädda med kraft af höjden,** det wisar sig deraf, att man åberopar deras exempel just från denna tid i deras lif, och tröstar sig dermed på ett sådant sätt, att man icke anser sig behöfwa fara efter något annat eller mera af kraft. Ja, lärjungarnes exempel, särskildt Petri, har i detta afseende blifwit mißbrukadt ända derhän, att man dermed förswarat fortsatta syndafall. Men detta war ju icke fallet med lärjungarne. De tröstade sig icke med det som war. Ack, mången har icke gått igenom den död, de genomgått, det egna lifwets, den egna kraftens död; mången har ej blifwit afklädd naturens kraft, det egna werkandets, den egna rättfärdighetens, icke heller lusten till synden, så att man från den will blifwa fri. Men huru skulle man då kunna ikläda kraft af höjden? Mången **will** icke, **kan** icke heller ingå uti det stilla förbidande, det wäntande, under bön om den helige Ande, som just utmärker lärjungarnes förhållande. Och nöjer man sig icke med hwad som är, utan far efter något högre och bättre, så tager detta ofta en annan utwäg, nemligen sjelfwerkandets i stället för förbidandets wäg. Menniskokraft och menniskowerk sättas i stället för **Guds** werkande och **Guds** kraft, och blir det åter fråga om någon tillwäxt, så wäntar åter man detta snarare af menniskokraft, menniskoord, menniskowerk än af Anden utaf höjden. Så saknas den wäl beredda, törstande jorden, de tomma kärilen, de i lefwande begär efter Herren utsträckta, för Honom sig öppnande hjertanen. Och så länge icke ett endrägtigt förbidande af Herrens löfte om den helige Ande kommer till stånd, under hwilket än en gång det gamla böneropet: **O att Du wille låta himmelen remna!** tränger sig fram ur den längtande församlingens hjerta, så länge är icke heller någon mera allmän wälsignelse med Ande och kraft af höjden, med ett himmelskt wäsende, att förwänta.

Dock — du min åhörare! kan du nöja dig med som det är — med **dig!** Har du undfått wälsignelse af din till himlen farne Frälsare? Har du kommit i lefwande förbindelse

med Honom? Eller kan du wara Honom förutan? Kan du utan Honom wänta en himmelsfärd för din själ? Förgäfwes! **Ty ingen kommer till Fadren utan genom Sonen.** Så se då till, att du ingår i lärjungaförhållandet till Honom, att du gifwer dig i Hans skola att följa med Honom. Det går då till kors och död också för dig. Wägen till himmelsfärdsberget går ännu öfwer Jerusalem och Golgatha, der man mister sitt lif. — Står du tilläfwentyrs just nu i denna öfning, gif dig icke tillfreds med swagheten, men gif dig ej heller utöfwer. **Christus är den, som lidit hafwer döden; ja, Han är ock den, som uppwäckt är; den ock sitter på Guds högra hand och manar godt för oß** (Rom. 8: 34). Han är den, som kan förlossa dig och föra dig till nytt lif. Men nöj dig icke med mindre än Andens nya lif, ej med mindre än med kraft af höjden! Saknar du detta ännu, se efter Herren och wänta efter Gud din Frälsare! Städ dig under Hans wälsignande händer med bön om Hans helige Ande. Han skall icke förmena dig sin wälsignelse. Den skall komma öfwer ditt törstande hjerta som en ljuflig dagg och regn. Och frågar du, hwar de till wälsignelse utbredda händerna äro, så swara wi: Uti Herrens ord och sakrament. Genom dessa är det som Han ännu will och kan wälsigna, ty **efter Han hafwer ett oförgängligt prestadöme, så kan Han ewinnerligen saliggöra dem som genom Honom komma till Gud, och lefwer alltid och beder alltid för dem.**

Amen.

— —

Fredag.

Den rätte läraren.

Jag hafwer ännu mycket att säga eder; men I kunnen det icke nu bära. Men när Han kommer, som är sanningens Ande, Han skall leda eder uti all sanning; ty Han skall icke tala af sig sjelf; men hwad Han hörer, det skall Han tala, och det som ske skall, skall Han förkunna eder. Joh. 16: 12—13.

Sedan Herren förut talat om den helige Andes werksamhet i förhållande till werlden, talar Han nu om Hans werk hos sina lärjungar. Det war ju **dem**, som Herren gaf löftet om den helige Ande, innan Han uppfor till himmelen. Ännu hade Herren mycket att säga dem. Wäl hade Han kungjort dem allt det Han hört af sin Fader (Joh. 15: 15), såwidt de kunnat mottaga det. Men ännu kunde de icke **lära** eller fördraga allt. Till detta, som de ännu icke kunde bära, få wi wäl räkna de dyrbara sanningarne om Jesu försoningsdöd, om Hans rikes utweckling m. m. Men det Herren **nu** icke kunde meddela dem, det skulle den helige Ande sedan lära dem: **När Han kommer, som är sanningens Ande, Han skall leda eder uti all sanning.** "Den helige Ande är här framställd under bilden af en förare eller wägwisare, hwilken wisar wandraren wägen på en obekant trakt. Denna trakt är sanningen." Uti hela den sanning, som är i Christo Jesu, skall den helige Ande införa lärjungarne, steg för steg. På grund af denna lärdom hafwa apostlarne i sina skrifter förkunnat oß **hela** sanningen. Ja, äfwen om det som ske skall, om de yttersta tingen, hafwa de kunnat lära oß det nödigt är, ty, säger Herren, **det som ske skall, skall Han förkunna eder.** Allt hwad wi läsa i apostlarnes bref och i Johannes uppenbarelsebok om den yttersta tiden och deß tecken är en frukt utaf detta Herrens löfte. "**Dessa äro sanna Guds ord.**" (Uppb. 19: 9).

Ty Han skall icke tala af sig sjelf, men hwad Han hörer, det skall Han tala. Just derför är Han sanningens Ande, emedan Han icke talar af sig sjelf. Likasom Sonen intet talar utaf sig sjelf, utan endast det Han hör af sin Fader, så talar Anden icke af sig sjelf, utan hwad Han hörer. För lögnens Ande är **det** utmärkande, att Han talar af sitt eget (jemf. Joh. 8: 44). Han har gjort sig fullkomligt oberoende af Gud, talar derföre blott af sitt eget och derföre är han lögnens fader, derför talar han lögnen. Och i samma mån, som menniskan talar oberoende af Gud, af sitt eget, blifwer äfwen hennes ord ett lögnens ord. Den helige Ande deremot talar endast det Han hörer af Fadren och Sonen. Derför äro Hans och all Skriftens ord wissa och sanna. Ja huru wiß och fast är icke Guds uppenbarelse i Skriften! **Herrens wittnesbörd är wißt och gör de enfaldiga wisa. Herrens rätter äro sanna, allesamman rättfärdige.** Ps. 19: 10.

Så är då den helige Ande den rätte läraren, som leder in uti hela sanningen med ett wißt och fast sannings ord. Och så se wi, hwem som kan kallas en rätt lärare bland menniskor, nemligen den, som, sjelf lärd af den helige Ande, förer in uti hela sanningen, icke talar af sig sjelf, utan endast det Han hör och lär af sanningens Ande genom sanningens ord, i ödmjukhet lyßnande dertill. Ty menniskan tillkommer det icke i första hand att lära andra utan att sjelf låta lära sig, icke att föra andra in i **sina** tankar, utan att föra dem in uti sanningen, in uti icke allenast några wissa sanningar, wore de än så dyrbara, utan in i **hela** sanningen, icke att blott tala och tala, efter som henne tyckes, utan att höra hwad Herren talar och så förkunna detta. I samma mån någon detta gör, är han en rätt lärare.

Här kunna wi då ock widare lära, hwad som hörer till ett rätt lärjungaskap, nemligen att under bön om den helige Ande låta wägleda sig steg för steg in uti hela sanningen under lyßnande till och aktgifwande uppå hwad man hörer af Gudi.

Menniskor kastas i wåra dagar mer än förr hit och dit, i owißhet frågande: Hwad är sanning? Så wänder sig en

till den sekten och partiet, en annan åt ett annat håll: en mißtröstar om allt hwad sanning heter och tror till slut intet, en annan wänder sig till bedrägliga andar bland de lefwande eller de döda, för att få weta sanningen, en annan åter kastar sig trött af striderna i den "allena saliggörande" romerska kyrkans sköte, för att låta leda sig af en menniska, som säger sig wara ofelbar. Men du behöfwer icke wända dig hwarken hit eller dit, om du blott med ett rätt lärjungasinne wänder dig till den rätte läraren, som leder i all sanning. Honom har din till himmelen farne Frälsare lofwat dig. Så wänd dig då till Honom bedjande:

Herre wisa mig din wäg, att jag må wandra i din sanning. Led mig i dine sanning och lär mig, ty Du äst min Gud. Din gode Ande lede mig på en jemn stig!

Helige Ande!
Sanningens Ande!
Kom att oß ledsaga.
Låt oß ej falla eller oß förwilla,
Men till målet draga,
I trones ljus, förtröstande och stilla.
Wishet, o Herre!
Gif oß af höjden.

Amen.

—

Lördag.

Den helige Ande prisar Jesum.

Han skall prisa Mig; ty af mino skall Han taga och förkunna eder. Allt det Fadren hafwer, det är mitt; fördenskull sade Jag, att Han skall taga af mino och förkunna eder. Joh. 16: 14—15.

Såsom den helige Ande icke **talar** af sig sjelf utan det Han hörer, och icke **tager** af sitt eget, utan af Christi fullhet, så har Han också till sitt **mål** att förherrliga icke sig sjelf, skild från Sonen, utan **Han skall prisa Mig,** säger Frälsaren. Sonen prisar Fadren och den helige Ande prisar Sonen. Så gå de tre gudomspersonernas werk ut på ett inbördes, ömsesidigt förherrligande. Men **derigenom** förherrligar den helige Ande Christus, att Han tager utaf det Hans är, det Honom tillhör och det Han har förwärfwat. Ett sådant förherrligande af Christus, medelst tagande af Hans fullhet, kan dock icke ega rum, utan att den helige Ande **tager ifrån** menniskan det hennes är, det hon såsom en syndig menniska är och har. Detta tagande sker derigenom, att den helige Ande, såsom wi i de föregående orden hörde, straffar henne för synd, för rättfärdighet och för dom. Ett sådant straffande medförer den sanna botfärdigheten och förer in uti andans fattigdom. I denna andans fattigdom blir menniskan ett tomt käril, hwilket den helige Ande kan uppfylla. När detta utblottande skett, då är tiden inne för Hans **egentliga** werk. Detta består deruti, att Han allra först förherrligar Christus **för** själen, i det Han för henne förklarar Christus, fullheten af Hans nåd, rikedomen af Hans barmhertighet, storheten af Hans makt, på det hon i sin synd, sitt elände och sin wanmakt må i tron omfatta Honom. Dermed förherrligar Han Honom också **uti** själen, så att Christus i henne warder förklarad, såsom Paulus säger i 1 Cor. 3: 18: **Wi warde förklarade uti samma beläte, ifrån den ena klar-**

heten till den andra, såsom af Herrans Ande. Men der Herren Jesus så warder förklarad **för** och **uti** själen, der kommer ock Hans bild att framlysa ur henne, så att Christus genom henne warder förklarad och förherrligad, då Christi bild och sinne i och genom henne träda andra till möte. Men allt detta sker endast derigenom, att den helige Ande tager af Christi och förkunnar det. **Af hans fullhet får hon nåd för nåd** (Joh. 1: 16); **af Hans gudomskraft skänkes henne allehanda, hwad som till lif och gudaktighet tjenar** (2 Petr. 1: 3). Hwad hon är, det är hon allena i Honom, hwad hon har, det har hon allena i Honom, hwad hon förmår, det förmår hon allena genom Honom. Hon kan icke mera prisa sig sjelf; Christus prisar hon, Han är hennes berömmelse.

Här kan du således lära, hwad som är den helige Andes werk, nemligen allt det, som går ut på och medför, att Christus warder prisad och förherrligad för dig, i dig, af dig och genom dig. Men du får aldrig förgäta, att **Han** på detta sätt icke kan blifwa prisad med mindre, än att **du** blifwer alltmera utblottad och werkligen fattig i din ande. **Honom bör wäxa till, dig bör förminskas.** Detta är regeln. Du wille tilläfwentyrs gerna, att Christus måtte warda prisad af dig, men på ett sådant sätt, att du derwid ock finge behålla **din** berömmelse. Men det låter sig ej göra. Endast under bittra och smärtsamma, ofta mycket underliga och förbryllande erfarenheter å din sida kan Hans herrlighet hos dig upprättas på spillrorna af din egen rättfärdighet och ditt sjelfförtroende.

Men här kan du också lära att pröfwa andarne, om de äro af Gudi. Ty detta är pröfwostenen: Förherrliga de Christus eller icke? Det är icke swårt att känna igen "willones ande" uti dem, som uppenbart nedsätta honom, som rycka gudomsherrligheten från Honom, förklarande Honom wara endast en menniska, om ock renare och fullkomligare än alla andra. De prisa i Honom blott menniskan, men menniskopriset är enligt Guds ord en dödssynd. Så är det icke heller swårt att förstå, hwilken ande, som talar genom dem, hwilka uppenbart förneka Hans försoningswerk och röfwa ifrån Honom Hans **frälsare-ära**. Men äfwen då detta icke sker uppenbarligen, utan på ett hemligt sätt, så

att Christus, Hans pina och död till att försona oß med Gud förlorar sin betydelse, under det att Gud Fadren och Hans kärlek skenbart upphöjas, äfwen då skall du kunna genomskåda willfarelsen i ljuset af detta ord: **Han skall prisa Mig,** ty Frälsaren säger ju: **Allt det Fadren hafwer, det är mitt; fördenskull sade Jag eder, att Han skall taga af mino och förkunna eder.** Dermed gifwer Han ju tillkänna, att all Fadrens kärlek och nåd allena genom Honom och för Hans skull kommer oß till del, att Fadren icke will och icke kan warda prisad utan i Sonen och genom Honom. Så kan du ock förstå, att endast det är ett rätt Guds werk till menniskors frälsning, wid hwilket man lemnar rum åt den helige Andes tagande och gifwande och icke så umgås wid själars omwändelse, som wore denna ett menniskowerk.

Så tag då, Herre! ifrån mig allt, som mitt är, och gif mig af Christi fullhet, att Han af mig, i mig och genom mig måtte warda prisad ju mer och mer.

Du, som ny mig danar
Och min synd afplanar
Genom Christi blod!
Du, all renhets Anda!
War mig städs tillhanda,
Gör mig wis och god;
Lär mig ditt behag att göra,
När mitt kött mig will förföra.

Amen!

Måndag.

Sorg, som wändes i glädje.

Någon liten tid, och I sen Mig intet; och åter en liten tid, och I sån se Mig; ty Jag går till Fadren. Då sade några af Hans lärjungar mellan sig: Hwad är det Han säger oß? En liten tid, och I sen Mig intet; och åter: en liten tid, och I sån se Mig; och att Jag går till Fadren. Då sade de: Hwad är det Han säger: En liten tid? Wi wete icke hwad Han talar. Då märkte Jesus, att de wille spörja Honom, och sade till dem: Derom frågen I mellan eder, att Jag sade: En liten tid, och I sen Mig intet; och åter: En liten tid, och I sån se Mig. Sannerliga, sannerliga säger Jag eder: I skolen gråta, och jämra eder; men werlden skall glädjas; I skolen warda bedröfwade; men eder sorg skall wändas i glädje. Joh. 16: 16—20.

Frälsaren återkommer nu till det egentliga afskedet från lärjungarne. Han säger dem, att det är endast en liten tid och sedan se de Honom icke; men efter en liten tid igen skola de åter se Honom, ty Han går till Fadren. Det första "en liten tid" syftar på Hans bortgång genom döden, då lärjungarne woro beröfwade Hans närwaro; det andra "en liten tid", då de skulle få se Honom, syftar på Hans uppståndelse och dermed följande himmelsfärd och förklaring genom Andens utgjutande, då de åter skulle få se Honom. Sjelfwa Hans bortgång war nemligen wilkoret för Hans återkommande. Just derigenom, att Han gick bort, skulle åter lärjungarne kunna få se och umgås med Honom; såsom Han ock säger till Maria Magdalena på uppståndelsedagens morgon: **"kom icke wid Mig, ty Jag är ännu icke uppfaren till min Fader."** Dermed gifwer Han ju tillkänna, att det är först med himmelsfärden, som Han åter kan träda i den fulla gemenskapen med de sina.

Att detta skulle wara ett gåtlikt tal för lärjungarne, kunna wi lätt fatta. De säga ju också öppet till hwarandra: **Hwad är det Han säger: En liten tid? Wi wete icke hwad Han talar.** Herren kan nu icke för dem göra tydligt, hwad Han menar. Detta hörde till det, hwarom Han kort förut sagt, att de icke kunde bära det. Men Han låter dem weta, hwad Hans bortgång skulle föra med sig, och förbereder dem derpå med ett "**sannerliga, sannerliga säger Jag eder**" — ett uttryck, som alltid häntyder på något owäntadt, något som särskildt will läggas på hjertat —: **sannerliga, sannerliga säger Jag eder: I skolen gråta och jämra eder; men werlden skall glädjas; I skolen warda bedröfwade, men eder sorg skall wändas i glädje.** Snart skulle lärjungarne wid Jesu kors få erfara hwad detta "gråta och jämra sig" innebar; snart skulle de warda bedröfwade såsom aldrig tillförene, under det att werlden jublade öfwer Jesu död; men gick detta i fullbordan, så skulle de icke mindre få erfara uppfyllelsen af Jesu löfte: **eder sorg skall wändas i glädje,** då de åter **wordo glade att de sågo Herran,** och ännu mer, då de i kraft af Andens gåfwa uppfyldes med fröjd och frid.

Detta "en liten tid och I sen Mig icke" med deß bedröfwelse, då Jesus bortgår och undandrager de sina sin förnimbara nådes-närwaro, återkommer ännu i dag, men icke mindre detta andra "en liten tid och I sån se Mig", med deß glädje, då Han åter beter sig såsom närwarande. Härpå har ju Herren förberedt de sina, och likwäl kunna de ännu i dag blifwa icke mindre förwirrade genom hans bortgående än lärjungarne blefwo det, ehuru Han med en ed betygat, att hwarje sådan sorg, som wänder sig kring Honom, skall wändas i glädje. Wi säga: hwarje sorg, som wänder sig kring Honom, ty icke gäller det om **all** sorg, att den skall wändas i glädje. Det gifwes en **denna werldens sorg,** som icke står i något sammanhang med förhållandet till Jesus. Man sörjer öfwer sjukdom och fattigdom, öfwer swåra förluster af menniskor, som warit en dyrbara, eller deröfwer att ens förhoppningar i det och det afseendet slagit fel. Wisserligen kan äfwen en sådan sorg blifwa till godo, om den nemligen får bana wäg för och leda till

en annan, djupare sorg. Men sker icke detta, låter man icke af sådan sorg föra sig in uti sitt eget inre och sedan till Herren, att söka Honom och Hans nåd, under umgående med Hans ord och i bön, då har den intet löfte, ingen wälsignelse. Nej, **hon åstadkommer döden** (2 Cor. 7: 10). Och huru många menniskor se wi icke dödade af denna sorg, ja, dödande sig sjelfwa? Men der din sorg är en sorg efter Guds sinne, och den framför allt annat wänder sig kring Herren och ditt förhållande till Honom, så att allt smärtar eller gläder dig allt eftersom det will skilja dig ifrån eller förena dig med **Honom**, och du i denna sorg söker Herrens ansigte uti Hans ord, under träget suckande, då skall din sorg wändas i glädje om "en liten tid". Ty Jesus har gått till Fadren, och i Honom har du **en förswarare, som rättfärdig är, och Han är försoningen för dina synder; ja icke allenast för dina, utan ock för hela werldens** (1 Joh. 2: 1—2). Håller du dig blott stadeliga intill Honom, så skall Han icke swika sitt: **sannerliga, sannerliga säger Jag dig,** ty Han är trofast, som det lofwat hafwer. **De som uppå Honom se, de warda upplyste och deras ansigte warder icke till skam. Då de elända ropa, så hörer dem Herren och hjelper dem utur all deras nöd.** (Ps. 34: 6—7).

Så will jag då se efter Dig, Herre, och wänta efter Dig, min Frälsare, Du skall höra mig. Om jag än i mörkret sitter, så är dock Du, Herre, mitt ljus. Du skall föra mig uti ljuset, så att jag skall se min lust uppå din nåd.

O, min själ, war ej bedröfwad,
Haf ej oro, haf god frid;
Herren kommer oförtöfwad,
Bida du, Han wet sin tid;
Hoppas fast på Hans miskund,
På Hans rätta hjelpestund.
Då skall ondskans här förswinna
Och din fasta borg du finna.

Amen.

Tisdag.

Glädje, som födes af sorg.

När qwinnan föder barn, hafwer hon sorg; ty hennes stund är kommen; men när hon hafwer födt barnet, kommer hon sin bedröfwelse intet ihåg; ty hon gläds, att menniskan är född i werlden. Så hafwen I ock nu bedröfwelse; men Jag skall åter se eder, och edert hjerta skall glädjas, och ingen skall taga eder glädje ifrån eder. Joh. 16: 21—22.

Med denna jemförelse emellan barnaföderskans sorg och glädje å ena sidan och Jesu lärjungars å den andra, wisar oß Herren, huru den största glädje födes fram af och under den häftigaste smärta. Glädjen öfwer att en menniska är född till werlden uppwäger för qwinnan all den smärta, som hon haft, ja, hon kommer sin bedröfwelse icke mer ihåg. Men till denna glädje kommer det icke heller utan smärta. Qwinnan har "sin stund", den kan hon icke undgå, men ett ögonblick -- och smärtan är wänd i glädje. —

Lärjungarne skulle snart lära att förstå betydelsen af denna liknelse. Herrens egen stund war snart inne, ty äfwen Han, ja, Han mer än någon annan, måste gå smärtans wäg till glädje; och Hans lidandes stund blef en sådan äfwen för lärjungarne. Då war deras tid kommen, när Frälsaren upphöjdes på korset. De stodo då inför en död. Men snart ser Han dem åter såsom de Honom; då glädjes deras hjerta och de komma sin bedröfwelse icke ihåg, ty ur denna bedröfwelse har nu framgått en glädje, en den helige Andes fröjd, som icke skall tagas ifrån dem.

Så måste all rätt glädje födas ur sorg. Den glädje, som icke wuxit upp ur smärtan, är en endast yttre glädje, som förgås, en blomma utan rot; en sådan glädje föder ock endast smärta. Werlden will hafwa glädje, men smärtan flyr hon, derför "**blifwer**" icke heller hennes glädje. Den, som will erfara sann

och waraktig glädje, får icke fly denna wäg. Ty det nya lifwets glädje kan icke komma fram utan genom en smärtefull död. Så förhåller det sig, då den nya menniskan födes. Trons glädje följer endast på bättringens, syndakännedomens nöd. Denna wäg måste man ock gå i den dagliga förnyelsen. Aldrig kommer något nytt åter fram utan genom en födelse under bedröfwelse. Likasom qwinnan, då hon föder barn, swäfwar mellan lif och död, mellan hopp och fruktan, så står ock en Jesu lärjunge i nödens tider likasom inför en död, hwarwid han måste helt öfwerlåta sig åt Herrens blotta nåd och barmhertighet. Men när han genomgått denna dödssmärta, när Herren med bedröfwelsen fått werka det Han will, då förwandlas — och det understundom ögonblickligt — ångesten i glädjen, ty man känner och ser, att något nytt har blifwit födt och framkommit. Man kommer då för sådan glädje icke ihåg den förra bedröfwelsen, ja, man är willig att underkasta sig smärtan för denna glädjes skull, som den föder. — Derför skall en Jesu lärjunge, när bedröfwelse å färde är, wäl inskärpa hos sig detta Jesu ord och säga: Nu är min stund kommen, den kan jag icke undgå. Wäl synes nu intet annat än död, men jag will befalla mig åt Herrens nåd och makt och förbida Hans hjelp. Snart är nöden förbi, då skall jag åter glädjas.

Om den glädje, som så födes fram ur smärta, heter det nu ock, att **ingen skall taga den glädjen ifrån en.** All endast yttre glädje kan när som helst tagas bort; icke så med denna glädje, som, emedan den blifwit **född** under sorg, likasom sammanwuxit med ens innersta. Denna glädje kan wäl till en tid likasom draga sig tillbaka och lemna rum för en ny själens födslowånda, men tagas ifrån en Jesu lärjunge, det kan den icke, så länge han blifwer wid Herren. Icke ens den **sista** nöden, **dödens** nöd, skall fråntaga honom glädjen, utan äfwen ur den skall ny, owansklig glädje födas fram. Wißt kunde sorgen, när stunden kom, för mången blifwa stor, och aldrig syntes man tilläfwentyrs så swäfwa mellan lif och död som då; men så kom ock glädjen aldrig så öfwerraskande och öfwerwäldigande, som då en troende själ gick öfwer från dödsån=

gesten till den ewiga glädjen och ångestropen förwandlades i lofsång, emedan man såg sig wara född in i den nya werlden. Då skall man icke komma sin bedröfwelse ihåg. Jesus skall åter se en sådan själ, och hon skall se Jesus, och ingen skall taga hennes glädje ifrån henne. Det är med blicken härpå, som Paulus säger: **Derför förtröttas wi icke, utan ändock wår utwärtes menniska förgås, så warder dock den inwärtes förnyad dag från dag. Ty wår bedröfwelse, den dock timlig och lätt är, föder i oß en ewig och öfwer alla måtto wigtig herrlighet; wi som icke se efter de ting, som synas, utan de, som icke synas, ty de ting som synas äro timmelig, men de, som icke synas, äro ewig.**

Så hjelp mig då, o Jesu, genom din nåd, att ur all min sorg en glädje måtte födas, som icke kan tagas ifrån mig; och hjelp mig, att jag ur den sista nöden måtte få gå till ewig glädje.

Det sälla ord och trösteljud
Jag will i hjertat fästa,
Att dem, som älska Dig, o Gud!
Allt tjenar till det bästa.
Den här sin börda tålig bär,
Du styrker och Du stöder,
Och smärtan, som dock timlig är,
En ewig sällhet föder.

Jag will ej om den glädjen be,
Som söks af syndaträlen:
Att sörja, bättre är än le;
Ty sorg förbättrar själen,
Du stunden wet, att från all nöd
Ditt barn för ewigt skilja;
Ty är min bön, i lif och död:
Ske, Herre, blott din wilja.

Amen.

Onsdag.

Bönen i Jesu namn.

Och på den dagen skolen I intet spörja Mig. Sannerligen säger Jag eder: Allt det I bedjen Fadren i mitt namn, skall Han gifwa eder. Härtill hafwen I icke bedit i mitt namn; beder och I skolen få, att edor glädje må warda fullkommen. Joh. 16: 23—24.

Då Frälsaren här och i det följande talar till sina lärjungar om en dag, då de icke skulle spörja o. s. w., så hafwa wi med denna dag att förstå hela den tiden, som för lärjungarne inträdde i och med återseendet efter uppståndelsen, isynnerhet från och med den helige Andes utgjutelse på pingstdagen. Från denna dag, då wisdomens och uppenbarelsens Ande gafs dem att blifwa när dem ewinnerliga, skulle de icke mera spörja Honom, såsom de nu behöfde göra det, emedan den helige Ande skulle lära dem allting. Då skulle de ock begynna bedja på ett nytt sätt, så som de förut icke bedit och icke **kunnat** bedja — de skulle bedja i **Jesu namn**. Wi weta, att Herren redan från begynnelsen införde sina lärjungar i bönens öfning. Derom har han talat till dem enligt Matt. 6: 8—13; 7: 11 ff.; Luk. 11: 1—13; 18: 1—7; Matth. 17: 24—18: 35; 21: 22; Joh. 14: 13 f. 16: 23. Dessa åter och åter förekommande uppmaningar till bön med löften om bönhörelse wisa, huru det låg Honom om hjertat att uppfostra sina lärjungar till **bedjare**. Nu öppnar Han för dem en ny inblick i bönens wäsende, en ny utsigt öfwer böneumgänget, med de ord, Han talar om bönen i Jesu namn.

Hwad innebär det då att bedja i Jesu namn? En jemförelse med hwad det i allmänhet innebär att bedja i en annans namn kan gifwa oß en aning härom; en aning, säga wi, ty det, hwarom Herren här talar, läres icke i sanning och werklighet utan under och genom **bön**. Om du sänder

någon till en din wän att bedja honom om något i ditt namn, så följer deraf, att då denne, som du sändt, framför sitt ärende, så räknas det icke så, som om han wore den bedjande, utan som om du sjelf stode der och bäde. Det wärde och de anspråk, du har, öfwerflyttas på honom, som kommer i ditt namn. Det skulle wara ett afslag på din begäran, om den, som frambär denna, icke finge hwad han bäde. Men detta förutsätter då ock, att den, som utför ditt ärende, icke framställer andra önskningar än dina, ty om han utför sina egna ärenden, skilda från dina, så handlar han ju icke längre i ditt namn. — Att bedja i Jesu namn, det måste ju då innebära, att den, som så beder, kommer inför Gud i Jesu namn, med Jesu rättighet så att säga, och i Jesu ärende, i Jesu sinne. Men då är det i sjelfwa werket icke han som beder, utan Jesus i honom, han i Jesus — på Jesu räkning och för Jesu räkning.

Hittills hade lärjungarne wisserligen bedit, men **i Jesu namn** hade de icke bedit, och de hade ju icke heller **kunnat** så bedja. Ty dels hade betydelsen af Jesu namn ännu icke uppgått för dem, så länge detta namn icke fått sitt rätta ljus från korset; dels hade lärjungarne ännu icke mottagit den helige Ande, som i dem plantade Jesu sinne. Men från den dagen, då detta skett, skulle de bedja — och allt mera lära att bedja — i Jesu namn. Och wid sådan bön knyter nu Herren med ett nytt: **Sannerliga, sannerliga säger Jag eder,** löftet: **Allt det I bedjen Fadren i mitt namn, det skall Han gifwa eder,** ty **intet** kan Fadren wägra den, som beder i Jesu namn; det wore ju detsamma, som om Han icke alltid skulle höra sin Son. — "Men", frågar någon, "om hwilka ting får jag då bedja i Jesu namn?" Wi swara: Du får bedja om allt det, hwarom du werkligen **kan** bedja i **Jesus** och **efter Hans sinne.** Men om nu bönen i Jesu namn har sådana löften, då kan frukten af densamma icke wara någon mindre än denna, att Jesu lärjungars glädje på denna wäg skall warda fullkommen: **Beder och I skolen få, att eder glädje må warda fullkommen.**

Öfwer sådana löften kan wäl ett menskligt sinne häpna. Men ack att denna häpnad icke, såsom så ofta sker, stannade wid ett likgiltigt eller mißmodigt hörande af sådana löften!

Nej, du får icke likgiltigt höra sådana löften, såsom om de icke anginge dig, som om du icke behöfde dem; du får icke mißmodigt låta dem gå dig förbi, såsom skulle du icke kunna få erfara det herrliga i dem. Men du kan icke få erfara, hwad dessa löften innesluta, om du icke will göra dig mödan att bedja, om du icke, såsom lärjungarne, will lära att bedja och gå in uti trons och sjelfförsakelsens skola. Men will du detta, då får du icke hålla det omöjligt, att ju äfwen du skall kunna få erfara wälsignelserna af bönen i Jesu namn. Kan du icke genast bedja i Jesu namn, så bed så som du kan; är blott allwar i din bön, så att du med den söker Gud och Hans goda, så skall den icke wara förgäfwes. Bed isynnerhet om nådens och bönens Ande, så som pingstens högtid dig dertill manar, och låt hwarje ord, som Gud talar till dig, och hwarje werkan af den helige Ande på ditt hjerta framkalla en bön, så skall äfwen du kunna bedja den bön, som har de största löften och som förer till fullkomlig glädje.

Herre Jesu! huru ofta har Du icke uti ditt ord förehållit mig dina löften om bönhörelse, huru ofta har Du icke uppwäckt mig till att bedja, och ändock har jag ännu icke rätt lärt att bedja såsom Du will. Wärdes förlåta mig min försumlighet och ohörsamhet ånyo, men uppwäck mig dock ånyo, att jag må bedja och få, och min gjädje så warda fullkommen.

Det är din Fader kär, som dig befaller bedja;
Din broder är ock den, dig will din bön tillstädja;
Din tröstare, ehwad du bedja skall, dig lär:
Alltså med ödmjukt hopp till Gud din suckan bär.

Så kommer jag, min Gud! i Jesu namn rätt glader,
Och säger i fast tro: jag är ditt barn min Fader!
Jag beder, tror och wet, att Du min bön upptar;
Du will, Du kan, Du gör, hwad Du mig lofwat har.

Amen.

Thorsdag.

Den stora förändringen.

Detta hafwer Jag talat till eder med förtäckta ord; den tid skall komma, att Jag icke skall tala med eder med förtäckta ord; utan uppenbarligen skall Jag förkunna eder om min Fader. På den dagen skolen I bedja i mitt namn och Jag säger icke eder, att Jag skall bedja Fadren för eder. Ty Fadren sjelf hafwer eder kär, efter det I haden Mig kär och trodden att Jag är utgången af Gudi. Joh. 16: 25—27.

Här förklarar Herren närmare, hwad Han i det föregående sagt derom, att de icke mera skulle spörja Honom, och att de skulle bedja i Hans namn. Han wisar dem, hwilken stor förändring, som meddelandet af Andens gåfwa skulle medföra, både med afseende på Hans förhållande till dem och deras förhållande till Honom särskildt i bönen.

Hittills hade Herren talat till dem med förtäckta ord, eller i liknelser, såsom ju sjelfwa detta Hans afskedstal innehöll flera sådana. Men den **tid skulle komma, då Han icke skulle tala med förtäckta ord, utan uppenbarligen förkunna dem om sin Fader.** Då den helige Ande wardt dem gifwen, bortföll mer och mer det gåtfulla i Hans ord. Så kunde då en af Hans tjenare säga: **Wi tala om den hemliga fördolda Guds wisdom, den Gud före werldens begynnelse förskickat hafwer, till wår herrlighet. Den hafwer Gud oß uppenbarat genom sin Ande** (1 Cor. 2: 7, 10); och på ett annat ställe: **Men nu skåda wi alla, såsom uti en spegel, Herrans klarhet med upptäckt ansigte** (2 Cor. 3: 18). — Men det är icke blott de egentliga liknelserna, som kunna kallas förtäckta ord; allt Herrens ord blir i sjelfwa werket endast en liknelse för menniskan, så länge till deß den helige Ande kommer och upptäcker menniskans ansigte, d. ä. borttager täckelset från hennes sinne. Skriftens ord och sanningar kunde hon wäl förut

känna och på wißt sätt fatta med sitt förstånd, men de woro dock för henne förtäckta, woro endast liknelser, till deß hon genom den helige Ande erfor och genomlefde dem. Då kunde Herren uppenbarligen förkunna henne om sin Fader. Ack! huru mången har icke endast liknelsen af sanningen, "formen af det som wetandes och rätt är"! Huru wigtigt är det icke då, att du icke nöjer dig med ett tomt wetande om sanningen med blotta liknelser af den, utan kommer att ega sanningen sjelf. Men detta kan endast den helige Ande werka.

Om det andra, med afseende hwarpå en förändring skulle inträda, säger Herren: **På den dagen skolen I bedja i mitt namn, och Jag säger icke eder, att Jag skall bedja Fadren för eder o. s. w.** Det kunde wid första påseendet tyckas, som om dessa Jesu ord innebure en motsägelse till hwad Han förut sagt (i Joh. 14: 16): **Jag skall bedja Fadren och Han skall gifwa eder en annan Hugswalare,** och till det, som apostlarne med så stor tillförsigt och glädje uti sina bref betyga om Jesu förbön, t. ex. i Rom. 8: 34; Ebr. 9: 24; 1 Joh. 2: 1—2. Men någon sådan motsägelse eger icke rum, ty då Herren här säger, att Han icke skall bedja Fadren för lärjungarne, såsom Han förut sagt, att Han skulle göra, så beror det derpå, att de nu, på den tid, hwarom Herren här talar, fått den helige Ande, så att de genom Honom kunna bedja i Jesu namn, Jesus i dem och de i Jesus. Men då de så bedja i Jesus och Jesus i dem, då behöfwer Han icke längre såsom förut bedja för dem. Och hwad beträffar Hans företrädande förbön, sådan den på de anförda ställena i apostlarnes bref framställes, så kunna de aldrig undwara den, då de ej äro utan synd (jemf. 1 Joh. 2: 1—2); men Herren Jesus skall genom sitt företrädande såsom deras förswarare hos Fadren icke behöfwa på nytt införa dem uti det goda förhållandet till Honom, ty uti ett sådant stå de redan. De äro barn och behandlas som barn. **Fadren sjelf,** säger Frälsaren, **hafwer eder kär, efter det I haden Mig kär och trodden att Jag är utgången af Gud.** Härmed är icke sagdt, att Fadrens kärlek kom dem till del Sonen förutan, eller utan afseende på deras ställning till Honom. Twärtom betygar ju Frälsaren, att Fadrens kärlek hwi=

lade öfwer dem, just **emedan** de fått Frälsaren kär och i tron anammat Herren såsom utgången af Gud. Fadren älskar Sonen, och möter med sin kärlek i Honom hwar och en som kommer Honom till mötes i Hans Son, älskande Honom, troende på Honom. Men det har Han welat inskärpa hos alla de sina, att emedan **de rättfärdige wordne äro af tron, så hafwa de frid med Gud genom sin Herre Jesum Christum, och genom Honom tillgång i tron till den nåd, uti hwilken de stå** (Rom. 5: 1—2), så att de kunna framgå i bönen **med dristighet och all förtröstning genom tron på Honom** (Eph. 3: 12). Men sådant kan endast den helige Ande werka. Derför säger Paulus (Eph. 2: 18): **Genom Honom hafwe wi båda tillgång uti en Ande till Fadren.**

Så se wi, huru allt kommer an derpå, att Anden öfwer oß warder utgjuten, så att wi, med Herrens första lärjungar, må få den rätta lefwande insigten uti Hans herrlighet och öfwa bönen i Jesu namn, under ett förtroligt nalkande till Gud, wår käre himmelske Fader.

Ja, gif oß, käre himmelske Fader, din helige Ande, wisdomens och uppenbarelsens Ande till lefwande kunskap, nåds och böns Ande till lefwande bönegemenskap med Dig genom din Son.

Kom, Guds dyra gåfwa,
Som Han wärdes lofwa:
Och min tro upptänd.
Kom, ack! kom min längtan!
Kom, mitt hjertas trängtan!
Och mitt qwal bortwänd.
Hjertat får nytt lif och styrka,
När Du gör det till din kyrka.

Amen.

Fredag.

Nu tron I.

Jag gick ut af Fadren, och kom i werlden; åter öfwergifwer Jag werlden och går till Fadren. Sade Hans lärjungar till Honom: Si nu talar Du uppenbarliga, och säger inga förtäckta ord. Nu wete wi, att Du wet allting, och Dig göres icke behof, att någon spör Dig; derföre tro wi, att Du är utgången af Gudi. Swarade Jesus dem: Nu tron I? Si tiden tillstundar, och är redo kommen, att I warden förskingrade, hwar och en till sitt, och låten Mig blifwa allena; men Jag är icke allena; ty Fadren är med Mig. Joh. 16: 28—32.

I trodden, att Jag war utgången af Gudi, så hade Frälsaren nyß förut sagt till lärjungarne. Nu sammanfattar Han för dem hemligheten af hela sitt lif, och låter ett klart ljus falla öfwer hela deß utweckling genom förnedringen, menniskoblifwandet, döden, himmelsfärden: **Jag gick ut af Fadren och kom i werlden, åter öfwergifwer Jag werlden och går till Fadren.** I det underbara ljuset af detta ord synes det nu lärjungarne, som wore den tid redan kommen, om hwilken Frälsaren kort förut talat; Han synes dem redan nu tala uppenbarligen, så att de nu icke mera behöfwa spörja Honom, emedan Han wet allt, känner alla hjertats spörsmål och besfwarar dem, innan de ännu blifwit uttalade: **Sade Hans lärjungar till Honom: Si, nu talar Du uppenbarliga och säger inga förtäckta ord. Nu weta wi, att Du wet allting, och att Dig görs icke behof, att någon spör Dig. Derföre tro wi, att Du är utgången af Gudi.** Det kunde ju wisserligen synas underligt, då lärjungarne säga, att de nu weta, att Han wet allting, och att de **derföre** tro. De hade ju redan från begynnelsen med en Nathanael erfarit, att Herren kände deras innersta; men huru stor skilnad är det icke på att weta och

weta? Huru behöfwer icke samma sanningsljus åter och åter falla in uti det mörka hjertat, såsom då solens strålar skola tränga igenom dimman, innan denna sanning der får tända sitt ljus och fördrifwa mörkret! För hwarje gång detta sker, kan det synas lärjungen, som om han aldrig förr sett det han nu ser, som såge han nu allt klart, som wore nu intet mer, hwarom han behöfde spörja, ehuru det hos honom ännu är mycket mörker qwar, hwilket åter kan betäcka hans sinne uti nödens och pröfningens stund. **Jag sade, då mig wäl gick: Jag skall aldrig omkull ligga. Ty Du, Herre, hafwer genom din goda wilja gjort mitt berg starkt, men då Du bortdolde ditt ansigte, förskräcktes jag** (Ps. 30: 7—8). Herren ser dock icke uppå det bristfälliga, det barnsligt enfaldiga, som röjer sig under sådana tider och erfarenheter uti Hans lärjungars lif. Nej, Han bekräftar fastmer deras erfarenhet; på samma gång Han låter dem förstå, att de ännu hafwa mycket att lära, mycket att genomgå, innan de i fullaste mening tro. Han säger till lärjungarne: **Nu tron I.** Och då Han både förut och sedan i sin öfwerstepresterliga förbön, Joh. 17: 8, bär wittnesbörd om deras tro, så förekomma oß dessa ord: **Nu tron I,** icke såsom en fråga, hwilken drager deras tro i twifwel, utan fastmer såsom ett insegel, hwilket Herren, efter att länge hafwa wäntat efter denna stund, nu kan med glädje sätta på deras tro, såsom wille Han säga: "Nu ären I komne till den punkt, dit Jag så länge bemödat mig att föra eder. Nu tron I dock en gång!"

Snart skall emellertid deras tro genomgå ett swårt prof. "Bandet skall åtminstone skenbart brista till det yttre. Men Han, som är medelpunkten i kretsen, står fast, och de förströdda lemmarna skola snart åter samla sig kring Honom: "**Si tiden tillstundar, och är redo kommen, att I warden förskingrade, hwar och en till sitt, och låten Mig blifwa allena; men Jag är icke allena, ty Fadren är med Mig.** — Herren kan gifwa sina lärjungar wittnesbörd om deras tro med ett: **nu tron I;** de sjelfwa kunna då ock på grund af detta witnesbörd bekänna: Nu tro wi. Men derför är det icke sagdt, att deras tro icke har prof att genomgå. Twärtom hafwa de efter hwarje så=

dant wittnesbörd och bekännelse att bereda sig på nya trosprof, swårare än de föregående. Annars skulle ju deras tro icke wära till. Men wid alla sådana trons prof och öfningar gäller det för dem att se upp till Honom, som är trons begynnare och fullbordare. Säsom sådan framträder Han ock här. Lärjungarne förskingras, af alla öfwergifwes Han, ja, äfwen af sin Fader skall Han klaga sig wara öfwergifwen på korset. Men i tron fasthåller Han dock: **Jag är icke allena**: i tron blickar Han upp till Fadren och håller sig till Honom: **Fadren är med Mig.** Under det att allt omkring Honom uppröres, förwirras och faller undan, blifwer Han ensam stilla, fast och orubblig gent emot en hel werld, som sammanswurit sig emot Honom, gent emot hela raseriet från denna werldens furste, ja, gent emot alla de ångestens böljor, som gå öfwer Honom. Så erbjuder Han de sina en fast punkt för deras tro under all deras kamp och nöd. Så allena kunna Hans ord: Nu tron I! ju mer och mer på dem besannas; Ty **Han** är det, på **Honom** beror det.

Herre, gif mig då att blifwa fast wid Dig, se på Dig, som tron begynt och fullkomnat hafwer, att ock jag, genom din trofasthet, må fast och owiklig i tron hålla mig intill Dig, och din högra hand uppehålla mig.

Gif att jag Dig ej försakar;
Bed för mig och styrk min tro.
Jesu! gif att all min ro
Jag i din förening smakar
Och, som Du, från werlden går,
Att med Dig jag lefwa får.

Amen.

Lördag.

Den fasta punkten.

Detta hafwer Jag talat med eder, att I skolen hafwa frid i Mig; i werlden hafwen I twång; men warer wid en god tröst, Jag hafwer öfwerwunnit werldene. Joh. 16: 33.

Såsom Frälsaren hade begynt sitt afskedstal med de orden: **Edert hjerta ware icke bedröfwadt,** så slutar Han det nu med ett liknande tröstord, och gifwer dermed tillkänna, att allt, hwad Han denna sista afton talat med lärjungarne, gick derpå ut, att de måtte hafwa frid i Honom: **Detta hafwer Jag talat med eder, att I skolen hafwa frid i Mig.** Han wet, hwad som wäntar dem i werlden och har derpå äfwen förberedt dem. **I werlden hafwen I twång.** Der skall det blifwa dem trångt om hjertat, emedan de icke äro af werlden; der skall möta dem ångest och nöd, ty denna werldens furste skall "komma" äfwen till dem; der hafwa de att wänta kamp och strid med denna werldens menniskor och denna werldens wäsende; der skall den i werlden stigande ondskan frampressa mången suck ur deras hjertan; men — Herren Jesus will dock, att de skola hafwa frid — i Honom. Finna de, såsom en gång Noachs dufwa, ingen hwilopunkt, ingen punkt i werlden, der de kunna hwila sin fot, icke heller inom sig sjelfwa, der allt understundom swallar i oro och synes öfwerswämmas af synd, Jesus will beskära ro och hwila hos Sig. Han will wara deras fasta borg, inom hwilken de kunna draga sig tillbaka, deras starka tröst, till hwilken de alltid fly må, ty Han har lofwat att hjelpa dem. Ja, Herren will icke allenast, att de skola hafwa frid i Honom, Han will ingifwa dem **mod,** hjeltemod, gent emot all denna tidens och werldens nöd: **Warer wid en god tröst!** — Men huru skola de kunna finna och behålla sådan frid? Huru skall modet hos dem kunna uppehållas? Jo, säger Han, **Jag hafwer öfwerwunnit werlden.** Derpå beror

deras frid, detta skall wara grunden till deras tröst och mod. Och hwad innesluta icke dessa ord: **Jag hafwer öfwerwunnit werlden?** De låta oß blicka ut öfwer hela Jesu lif, såsom öfwer en enda stor strid med werlden och denna werldens furste, en strid mot alla de lockelser, hwilka han frammanat och med hwilka han närmat sig menniskones Son, en strid mot all den ångest och förskräckelse, som denna werldens furste haft makt att framkalla, och med hwilken Han trängt in på Guds helige. Men samma ord låta oß ock, såsom från en öfwer hela werlden upphöjd punkt, öfwerblicka den seger, som Jesus wunnit öfwer allt detta; de låta oß se alla Hans och wåra fiender, synd, död, werld och djefwul slagne till marken, men allt detta såsom af Honom, icke af oß: **Jag hafwer öfwerwunnit werlden.**

Detta är den fasta punkten under all nöd och strid, som möter Herrens trogna. Ty så länge de äro i werlden, men icke **af** werlden, måste de wara i strid, icke minst emot den werld, som inom dem är. De stormakter, mot hwilka de hafwa att gå i härnad, äro å ena sidan **lockelsen** i werlden och deß lustar, å andra sidan **förskräckelsen** af werlden och deß furste, makter för hwilka tusenden duka under och förgås, makter, så förslagna och mäktiga, att de aldrig skulle öfwerwinnas, om icke Herren Jesus redan hade öfwerwunnit i den stora, afgörande striden. Men det har Han gjort, och derför höra wi en af Hans lärjungar med hjeltemod betyga: **I allt detta öfwerwinne wi genom Honom, som oß älskat hafwer** (Rom. 8: 37), och det modet hemtar han från Jesu kamp och seger. (Jmfr v. 31—39!). Derföre skall, såsom d:r Luther säger, "en christen wänja sig wid tankarne på Christi seger, i hwilken allt redan är skedt, och wi hafwa allt, som wi skola hafwa, och hädanefter lefwa endast dertill, att wi må utbreda sådant, och bringa äfwen andra menniskor dertill med förmaning, genom ord och exempel, att de må komma till den seger, som Christus oß förwärfwat och gifwit hafwer. Jag kommer här för långsamt med **min** kamp; det måste förut wara wunnet och segren redan wara der, om jag annars skall hafwa tröst och frid. Jag, säger Christus, har redan gjort det; allena att I annammen det och bruken segren."

Du skall ock noga märka, att Herren säger: **Detta hafwer Jag talat med eder att I skolen hafwa frid i Mig,** ty dermed gifwer Han tillkänna, att sådan frid kommer genom **ordet,** och att den endast genom tron på Hans ord kan bewaras. Ty det som kännes och förnimmes är wisserligen icke alltid frid. Men ordet will föra dig utom och öfwer alla känslor och förnimmelser, som här ofta wexla, till den fasta punkten utom werlden, som heter: **I Mig — I skolen hafwa frid i Mig.** Ty utom Christus och utan ordet, skall du aldrig finna denna frid.

"Se detta", säger Luther, "är det wänliga afsked och tröst eliga sista ord, som Christus lemnar de sina och gerna wille tala in i deras hjertan. Ehuruwäl apostlarne denna gång icke förstodo det, och äfwen wi icke förstå det, emedan wi äro utan anfäktning: dock hafwa wi genom Guds nåd sett, att den helige Ande påmint många hjertan om detta ordet, då det kom till träffning, och dermed styrkt dem, så att de på grund af denna seger lidit allt och farit hädan. Gud hjelpe äfwen oß och gifwe oß segern, att wi ock derwid måtte hålla oß i nöd och död; och om wi än icke så fullkomligt och wäldigt kunna förstå och fatta dem, som de äro talade och menade, att wi dock då kunna tänka: Sådant har min Herre och Frälsare talat till mitt hjerta, att jag i Honom måtte hafwa en segerwinnare mot werld, död och djefwul, jag må wara så ringa och swag som helst."

Herre, låt mig alltid funnen warda i Dig!

Du, som seger wunnit
Och förloßning funnit
I din död för mig,
Säg att jag får trygga
Mig till Dig och bygga
Allt mitt hopp på Dig.
Ty Du är, Jesu kär,
Mitt beskärm, min hjelp den bäste
Och min borg, mitt fäste.

Amen.

Skriftetal

på Pingstdagen.

I Jesu namn.

Utransaka mig Gud, och få weta mitt hjerta. Bepröfwa mig och förnim, huru jag menar det; och se till om jag på enom ondom wäg är, och led mig på den ewiga wägen. Amen.

Han skall prisa Mig, ty af mino skall Han taga och förkunna eder.

Så talar Herren Jesus till sina lärjungar enligt Joh. 16: 14, kort före sin bortgång, i sammanhang med löftet om den helige Andes gåfwa. Detta ord wilja wi ock erinra oß, då wi nu på Pingstdagen träda till Herrens bord. **Menniskan kan intet taga, utan det warder henne gifwet af himmelen.** Utaf allt det goda, som är i Christo Jesu och som särskildt i den heliga nattwarden förehålles oß uti deß fullhet, kunna wi icke heller något taga, utan att det warder oß gifwet genom den helige Ande. Derför fröjda wi oß öfwer Pingstens löfte, emedan det försäkrar oß derom, att Han, den helige Ande, skall taga af Christi och förkunna oß.

Han skall prisa Mig, säger Jesus. Såsom Sonen prisar och förherrligar Fadren, så prisar och förherrligar äfwen den helige Ande Sonen. Derigenom skiljer Han sig ock från alla andra andar i werlden, att Hans embete går ut på att förherrliga Jesus för menniskan, i henne och **genom** henne. **För** själen förherrligar den hel. Ande Christus, i det Han för henne framställer Christus uti Hans nådesherrlighet, full med nåd och sanning; **uti** själen dermed, att Han omskapar henne till Jesu bild, så att det om henne kan heta såsom det hette om lärjungarne (Joh. 17: 10): **Jag är förklarad i dem;** och slutligen färherrligar Han Christus äfwen **genom** själen, då Han låter Christi herrlighet och dygd utstråla från henne. Så

förherrligar den helige Ande Christus **derigenom, att** Han tager utaf Christi och förkunnar oß: **Han skall taga af mino och förkunna eder.**

Men för att kunna så taga af det goda, som är i Christo, och deraf gifwa åt menniskan, måste den helige Ande först taga **ifrån** menniskan det hennes är, och det gör Han **såsom sanningens** Ande. Såsom sådan ställer Han menniskan i hennes samwete fram för henne sjelf sådan hon i sanning är. Han fördrifwer den lögn, i hwilken hon är fången, skingrar det lögnens bedrägliga sken, med hwilket hon omgifwer sig, i det Han låter sanningens ljus falla in uti hennes själ och upplysa hennes wäsende. Lemnar hon rum åt denna Hans upplysning och böjer hon sitt hjerta under Hans straffande öfwerbewisning, så får hon se sig uti ett helt annat ljus än tillförene. Fattar hon lust till sanningen och gifwer densamma rätt hos sig, så kan den helige Ande taga ifrån henne det hon röfwat ifrån Gud, då hon utan Honom welat något wara och förmå. Så utblottas hon på sitt förmenta företräde, så afklädes hon sin inbillade egna rättfärdighet, så göres all hennes egen kraft till intet, så uttömmes hon på allt sitt goda och blifwer fattig i andanom, ett tomt käril, som nu endast längtar efter delaktighet uti Guds nåd. Detta utblottande och uttömmande, som i allmänhet icke kan ske hastigt eller på en gång, och som deßutom måste fortgå hela lifwet igenom, det kan icke undwikas, huru swårt det än måste blifwa för den sjelfkära menniskan, då hon ser det ena efter det andra, som henne en winning war, tagas bort, så att hon nu måste hålla det för skada och träck (Phil. 3: 7). Den stolta naturen må sträfwa häremot så mycket som helst, det hjelper ej, ty skall den helige Ande kunna förherrliga Christus, så måste menniskoherrligheten förblekna och det ju mer och mer. Men denna den helige Andes werksamhet, hwarigenom Han tager ifrån menniskan det hennes är, den är dock icke Hans egentliga werk, den är icke målet för Hans werkande, så att Han skulle låta det stanna wid detta utblottande. Nej, Hans egentliga werk är att såsom Hugswalaren taga af Christi fullhet och af denna meddela åt den elända, som fruktar sig för Herrens ord. Den fullhet,

af hwilken Han tager, är Christi; **Han är full af nåd och sanning** (Joh. 1: 14), af **nåd**, d. ä. af nedlåtande, förbarmande kärlek; af **sanning** d. ä. af sannskyldigt wäsende, af allt det sannskyldiga goda, som menniskan behöfwer för att blifwa en Guds menniska. Och Hans "tagande" sker derigenom, att Han medelst sin werkan genom ordet och sakramenterna för själen framställer och förehåller all denna nåd såsom warande till **för henne, åt henne förwärfwad och beredd, åt henne ämnad att af henne mottagas.** Ty den helige Ande wisar henne detta goda icke likasom på afstånd, utan han bringar det henne nära, erbjudande det åt henne, manande henne att tillegna sig detta såsom sitt i tron på ordet. Ty det är genom ordet, som Han allt detta gör, hwarföre det ock heter: Han skall taga af mino och **förkunna** eder. Derföre hänwisar Han ock själen till ordets löften med maning att tillegna sig dem, gripa om dem, hålla sig fast wid dem. Ja, det är icke till dunkla, ombytliga känslor, utan till Herrens fasta, wissa löften, Han wisar dem, som af Honom wilja lära. Och der man icke i otro står Honom emot, eller i falsk ödmjukhet drager sig undan, utan lyder Hans råd, der blir då också nåden i Christo stor och dyr, der blir Christi kunskap, d. ä. trons kunskap om Frälsaren, öfwerswinnelig och öfwerträffande allt annat. Ty i Honom och af Honom har hon nu allt, såsom hon ock af Honom får wänta allt. Nu är **Han** blifwen stor, **hon** ringa; **Han** allt, **hon** intet. Och detta blir nu regeln, efter hwilken Herrens werk hos henne går fram: **Honom bör wäxa till och mig bör förminskas** (Joh. 3: 30). Men ju mera detta sker, att Christus så blir herrlig och stor för den elända, desto mera upprättas i henne Guds herrlighet, Guds bild, så att Herren warder förklarad uti henne, och det kan då icke annat wara, än att denna Hans herrlighet kommer att äfwen ur henne lysa fram uti ett sinne och en wandring, som likna Jesu sinne och wandring och som bidraga till att Christus genom henne warder prisad af alla dem, som wilja och kunna se det nya lifwets herrlighet.

Ett sådant den helige Andes tagande af Christi fullhet eger nu ock rum wid **den heliga nattwarden,** ty här är ju full=

heten, här upplåter sig den ymniga källan, salighetsbrunnen. Ja, här är det icke blott syndaren, som af den helige Ande föres till den öppna brunnen att af densamma taga; här will Han låta det lifsens watten, som här bjudes, blifwa en källa med springande watten uti den, som i tron anammar Christus. Ty här gifwer sig Herren Christus med allt sitt nådesgoda, med all sin fullhet åt trängtande hjertan. Här är Herrens lekamen, i döden utgifwen, här är Hans dyra blod, utgjutet för många till syndernas förlåtelse. Här är och meddelar sig den upphöjde och förklarade Frälsaren med sin gudomskraft. Här är fullheten, ty här är "syndernas förlåtelse, lif och salighet". — Men såsom det alltid gäller, att menniskan kan intet taga, utan det warder henne gifwet, så gäller det äfwen här. Och så obegrundliga Christi rikedomar än äro, så skulle wi dock förblifwit fattiga, om Gud icke sändt sin helige Ande. Det är derföre wi i dag beprisa denna Guds wälgerning. Ja, wi skulle stå lika fattiga, och elända bredwid sjelfwa den ymniga och rika källan, lika hungriga och törstiga wid det rika bord, som wid hwarje nattwardsgång dukas, om icke den helige Ande worde oß gifwen. Derför skola wi ej mindre wid den heliga nattwardens begående, än wid umgänget med Herrens ord, bedja om den helige Ande och så stilla wänta efter Honom, att Han will uppfylla oß med goda ting, då Han tager af Christi fullhet och gifwer oß, då Han tager af Christi dyra blod och dermed bestänker oß från ett ondt samwete, då Han tager af Christi kraft och med den uppfyller oß, då Han tager af Christi sinne och plantar det i oß. Ja, war stilla, o själ! och se till, hwilken salighet Gud här will bete!

Ja, salighet will Han bete; men får Han det ock? Af det Christus tillhör will den helige Ande taga och gifwa dig; men får Han det ock? Det beror uppå, om du låtit och låter Honom såsom sanningens Ande draga fram ditt wäsende i sanningens ljus, om du helt och hållet underkastat dig Honom. Huru mången kommer icke till nattwardsbordet utan att förut hafwa trädt inför Gud? Huru mången nalkas icke här Herren, icke för att med ett nådehungrigt hjerta mottaga allt af Honom, utan snarare för att wisa sig inför Honom med ny,

ökad förtjenst, som han menar sig inlägga genom sjelfwa nattwardsbegåendet? Men hurn skulle den helige Ande, som är sanningens Ande, kunna bekänna sig till ett sådant wäsende, som beror på lögn och är lögn? Nej, dig som kommer i ett sådant sinne kan Han intet gifwa utaf Christi fullhet. Dig måste Han låta blifwa tom; ja icke blott detta, du försyndar dig genom att nalkas Herren och ådrager dig dermed en dom. Derföre, käre nattwardsgäst, stanna för sanningens Ande och bed Honom, att Han med sitt ljus måtte genomtränga ditt hela wäsende, att du måtte få se det sådant, som det werkligen är. Och låt det härwid icke stanna wid en allmän bekännelse af din syndighet, utan låt Honom ända in i det mest enskilda af ditt inre och yttre lif få straffa det, som är Honom emot, och taga det, som är ditt. Ja, äfwen om du en gång blifwit upplyst, så har Han icke dermed afslutat detta sitt werk. Huru mycket är der icke ännu qwar, som ej hunnit att komma i ljuset? Och deßutom — will Han icke, att äfwen en Jesu lärjunge skall döma sig sjelf, för att icke warda dömd (1 Cor. 11: 31)? Äfwen såsom en Jesu lärjunge gäller det dig, att du icke får låta det bero wid en allmän bekännelse deraf, att du är "förtappad," "owärdig" o. s. w.; utan du måste gå in i ditt lif med det ljus, som sanningens Ande gifwer. Gör du det, då skall Han på nytt för dig bewisa sig såsom **Hugswalaren**, som tager af Christi och förkunnar dig. War blott stilla inför Honom, kom blott med ditt hjertas tomma käril till den källa, som här flödar, låt din mun widt upp, Han skall uppfylla dig. Tryckes du af syndaskulden, Han skall taga af det blod, som **renar från alla synder**, och **skära dig med Isop, att du må ren warda, och twå dig, att du må snöhwit warda; Han skall låta dig höra glädje och fröjd, att de ben, som Han förkrossat hafwer, måga fröjda sig** (Ps. 51: 9, 10). Är du fattig och eländig, Han skall sörja för dig och föra dig till Honom, som är de fattiga nådelig. Törstar du efter rättfärdighet, Han skall mätta dig af Jesu fullhet, Han skall werka i dig Jesu sinne och uppfylla dig med allehanda Guds fullhet, men detta allt på det sätt, att Jesus warder förherrligad och beprisad, icke du; att Jesus för dig warder stor

dyr och oumbärlig, under det att du i dig sjelf blifwer ringa, ända in i det minsta beroende af Hans nåd, prisande Hans rättfärdighet, ja, Hans allena.

Så böj dig då djupt ned i stoftet — och ju djupare du böjer dig ned, desto ymnigare skall wälsignelsen flöda till dig — böj dig ned och bekänn dina synder:

Jag fattig, syndig menniska m. m.

Högmessopredikan på Pingstdagen.

(2:dra årgången.)

I Jesu namn!

Kom, Helge Ande! Herre god!
Besök wårt hjerta, gif oß mod:
Förläna oß din helga nåd,
Och war med oß i råd och dåd.

Den sanne tröstaren du är:
Så kom och war oß alltid när.
De hårda hjertan sjelf bewek,
Att öfwa kärlek utan swek.

Ditt ljus tänd i wårt mörka sinn',
Gif tro och hopp i hjertat in;
Och allt hwad här oß fela må,
Låt oß af dina nåde få.

Såsom Fadren hafwer älskat Mig, så hafwer Jag ock älskat eder; blifwer i min kärlek. Joh. 15: 9.

Med dessa ord angifwer Frälsaren hufwudsumman af hela den treenige Gudens werk till menniskors frälsning i anseende till deß ursprung, wäg och mål. Det är ett kärlekens werk, som utföres på kärlekens wäg och har den gudomliga kärlekens upptändande i menniskors hjertan till sitt mål. Fadren har älskat Sonen, Sonen har älskat lärjungarne, nu skola de blifwa i denna kärlek och kärleken i dem. Fadrens kärlek till Sonen och Sonens kärlek till dem hade lärjungarne trott och anammat, men det war först genom den helige Ande, som denna kärlek utgöts i deras hjertan, så att den blef i dem och de i den. Utan pingsten, utan den helige Andes utgjutande hade Guds frälsningswerk icke nått sitt mål. Detta mål kunde icke

wara något annat eller mindre än återställandet af den genom synden afbrutna gemenskapen mellan Gud och menniskan och återupprättandet af Guds bild i henne. Men Gud är kärleken och kärleken är Hans bild i själen. Så måste upprättandet af kärleken, blifwandet i kärleken, wara det mål, hwarpå Gud syftar med hela sitt werk. Häraf kunna wi då äfwen förstå, hwarföre det ordet om blifwandet i Jesu kärlek utgör ämnet för pingstdagens betraktelse: kärleken är den blomma, eller rättare den frukt, som den treenige Gudens frälsningsgerningar wilja frambringa; kärleken bland menniskor är den fägring, som den gudomliga nåden framkallar på den annars ökenlika jorden. Kommen från himmelen, plantad på jorden, i Jesu lärjungars hjertan, kallas den nu fram genom Andens nådeliga regn och wärme. Utan pingst, utan den helige Andes utgjutande skulle den kärlek, hwilken Herren Jesus förde till jorden, med Honom återflyttat från jorden. Men nu blifwer den der genom den helige Ande. Så låtom oß då anropa om denne den helige Andes gåfwa uti efterföljande psalm:

Sw. Ps. 132.

Joh. 15: 10—17. Om I hållen mina bud, så blifwen I i min kärlek; såsom ock Jag hafwer hållit min Faders bud och blifwer i Hans kärlek. v. 11. Detta hafwer Jag talat till eder, att min glädje skall blifwa i eder, och eder glädje fullkommen warda. v. 12. Detta är mitt bud, att I skolen älska eder inbördes, såsom Jag hafwer älskat eder. v. 13. Ingen hafwer större kärlek, än att en låter sitt lif för sina wänner. v. 14. I ären mina wänner, om I gören, hwad Jag bjuder eder. v. 15. Härefter säger Jag icke, att I ären tjenare; ty tjenaren wet icke, hwad hans herre gör; men wänner hafwer Jag kallat eder; ty allt det Jag hafwer hört af min Fader, hafwer Jag kungjort eder. v. 16. I hafwen icke utkorat Mig; men Jag hafwer utkorat eder och tillskickat eder, att I skolen gå och göra frukt, och eder frukt skall blifwa, på det att hwad I bedjen Fadren i mitt namn, det skall Han gifwa eder. v. 17. Detta bjuder Jag eder, att I älsken eder inbördes.

Wår Frälsare talar i den upplästa texten om det blifwande i Hans kärlek, som skulle komma till stånd genom den helige Ande; så wilja ock wi tala om

Blifwandet i Jesu kärlek genom den helige Ande.

I.

Först låtom oß då betrakta den kärlek, i hwilken Jesu lärjungar skola blifwa.

Den kärlek, i hwilken Jesu lärjungar skola blifwa, är en gudomlig kärlek: **Såsom Fadren hafwer älskat Mig, så hafwer Jag ock älskat eder, blifwer i min kärlek.** Så talar Frälsaren i de ord, som närmast föregå texten, och hwilka wi nyß hört såsom ingångsord. Dermed beprisar Han den kärlek, i hwilken Hans lärjungar skola blifwa, såsom en gudomlig kärlek, som har sitt ursprung i Gud och genom Jesum kommit lärjungarne till del. Men denna kärlek innebär ock den högsta **menskliga** kärlek, som någon kan bewisa: **Ingen hafwer större kärlek, än att en låter sitt lif för sina wänner** (13 v.). Wisserligen **beprisar Gud sin kärlek till oß, att Christus är död för oß, då wi ännu woro fiender** (Rom. 5: 5—8); men ock i förhållande till wänner gifwes ju intet högre än att låta sitt lif för dem. Denna sin kärlek beprisar Herren Jesus här. I denna kärlek har Han kallat dem wänner, icke tjenare, och behandlat dem såsom wänner: **Härefter säger Jag icke, att I ären tjenare, ty tjenaren wet icke, hwad Hans Herre gör; men wänner hafwer Jag kallat eder, ty allt det Jag hafwer hört af minom Fader, hafwer Jag kungjort eder** (v. 15). Detta kungörande och uppenbarande af hwad Sonen hört af sin Fader war och är ju ett kosteligt tecken till den förtroliga wänskap och kärleksgemenskap, i hwilken Jesus inför de sina. De skola icke wara tjenare, som handla så och så af yttre twång, endast på grund af ett yttre bud, hwars innersta mening de icke förstå, utan såsom wänner få de sig Guds kärleks affigt betrodd och skola kunna handla enligt denna i Hans sinne. **Ty Herrens hemlighet är ibland dem, som frukta Honom, och sitt förbund låter Han dem få weta** (Ps. 25: 14.) **Jag will underwisa dig och lära dig wägen, den du wandra skall; Jag skall leda dig med mina ögon.** (Ps.

32: 8). Till grund för ett sådant förtroligt förhållande i kärleken ligger den förekommande, oförskylda kärlek, som Herren så beskrifwer: **I hafwen icke utkorat Mig, men Jag hafwer utkorat eder, och tillskickat eder, att I skolen gå och göra frukt, och eder frukt skall blifwa; på det att hwad I bedjen Fadren i mitt namn, det skall Han gifwa eder.** (v. 16.) Sådan är Herrens kärlek. **Ty deruti står kärleken, icke det wi hafwom älskat Gud, men att Han hafwer älskat oß:** detta måste alltid blifwa lärjungens bekännelse, då han ser tillbaka på sitt förhållande till Herren; icke han, lärjungen, war den som först sökte eller utkorade Herren, utan Herren utkorade honom. Och såsom Herrens förekommande kärlek så ligger till grund för utkorelsen, så är det samma fria, oförskylda kärlek, som, om wi så få säga, bär och befruktar hela Hans lif och lifsgerning: **Jag hafwer satt eder, att I skolen gå och bära frukt, och eder frukt skall blifwa.** Till denna Guds kärlek i Christo är det derföre ock, som man ständigt får och måste återwända genom bönen i Jesu namn, för att så alltjemt ånyo hemta **allt, som till lif och gudaktighet hörer.** Ty denna kärlek, Fadrens till de trogna, i Sonen, will beskära dem allt, gifwa dem allt hwad de bedja. Se, i **denna** kärlek skola Herrens lärjungar blifwa. Men hwad, så fråga wi då,

II.

Hwad innebär det att blifwa i denna Jesu kärlek? Hwad hörer till detta blifwande?

Är Herrens kärlek en fri, förekommande, oförskyld kärlek, så kan den icke winnas på annat sätt, än derigenom att man **mottager** den genom tron, och på samma wäg måste den fortfarande anammas och behållas. Derföre innesluter blifwandet i Jesu kärlek allra först ett fortsatt, förnyadt mottagande af densamma, så att du låter dig af denna kärlek beströlas och genomlysas, att du håller stilla för den och uppfångar deß strålar, såsom blommorna uppfånga solens, och detta i tron, trots alla förnuftets inwändningar och känslans gensägelser, trots all din owärdighet, ty denna kärlek är full af nåd. — Men Herrens

kärlek är ej blott ett ljus såsom solens, hwilket will lysa och wärma; Hans kärlek är ock en makt, som will underlägga sig och draga på sin sida allt, hwarmed den kommer i beröring, hela menniskan. Derföre kan man icke blifwa i kärleken utan att underkasta sig deß wälde och bewisa den trohet. Annars wänder man kärleken ifrån sig och sig ifrån den. Derföre säger Frälsaren: **Om I hållen min bud, så blifwen I i minom kärlek; såsom ock Jag hafwer hållit mins Faders bud och blifwer i Hans kärlek.** (v. 10). Frälsarens blifwande uti Fadrens kärlek är förebildande för Jesu lärjungars blifwande i kärleken. Han blef i Fadrens kärlek, ty Han höll sin Faders bud. Hwad Fadren Honom bjöd, det war Hans lust, derifrån wek Han ej, nej, icke en gång då det kostade Honom det bittraste och swåraste lidande att hålla och fullborda Fadrens wilja, ty Han blef i Fadrens kärlek. Och huru skulle wäl Fadrens kärlek och bud kunna skiljas åt? Så kan icke heller blifwandet i kärleken skiljas från blifwandet i Fadrens bud. Jesus blef i kärleken, ty Han blef i Fadrens bud; och Han blef i Fadrens bud, ty Han blef i kärleken. Så säger nu ock Jesus till lärjungarne: **Om I hållen min bud, så blifwen I uti min kärlek.** Man skall icke winna eller förwärfwa Jesu kärlek genom sitt görande eller werkande. Det kan du icke. Men har du kommit i åtnjutande af Hans kärlek, då skall du bewara denna kärlek så, att du icke wiker ifrån den, icke försakar och förnekar den, utan blifwer uti det, som tillhörer denna kärlek, blifwer i deß element, bewarar deß wäg, håller och tager wara på det, som kärleken bjuder. Eller förhåller det sig icke så redan mellan menniskor, som älska hwarandra, att de ej blott wisa sin kärlek genom att göra hwarandra till wiljes, utan att de, genom att så göra, ocksså bewara och stärka kärleken. De behöfwa icke en gång en tillsägelse, långt mindre en befallning, för att göra hwad de weta, att den älskade önskar. Kärleken sjelf lärer dem det. Så se de hwarandras kärlek, så befästes den och winner allt mera i styrka, utan att de särskildt tänka derpå. Mycket mera skall ju ett sådant förhållande ega rum mellan Herren och Hans trogna, att de hålla Hans bud och så blifwa och befästas uti

kärleken. Men denna trohet mot Jesu kärlek, som wisar sig uti hållandet af Hans bud, är wida skild från ett lagiskt twång både med afseende på de bud, som Han bjuder att hålla, och sjelfwa hållandet af dessa bud. Lagbuden äro mångfaldiga, och såsom man, då man är under lagen, icke rätt wet, hwarföre det ena bjudes, det andra befalles, så har man icke heller någon inre drift och kraft att göra det lagen bjuder; "tjenaren wet ju icke hwad hans herre gör". Herrens bud deremot utgöra, emedan de äro kärlekens, egentligen blott ett bud. Detta innefattar i sig alla andra och går ut på det ena att älska: **Detta är mitt bud, att I skolen älska eder inbördes, såsom Jag hafwer älskat eder (v. 12). Detta bjuder Jag eder, att I älsken eder inbördes (v. 17).** Och hwad detta "älska eder inbördes" innebär, det har Herren tydligt nog förklarat med det ordet: **såsom Jag hafwer älskat eder,** hwilket ord Han åter förklarat och utlagt med hela sitt lif. Den kärlek, som Herren bjuder de sina att bewara och hålla, är således den fria oförskylda kärlek, som icke ser på nästans eller brodrens wärdighet eller förtjenst, utan älskar fritt för Jesu skull, i Jesu kärlek, den uppoffrande kärlek, som låter sitt lif för brodren i tålamod och mildhet. Detta är Herrens ena, alla andra omfattande bud. Är detta olikt lagens mångahanda kraf, så är ock hållandet af detta bud olikt det lagiska görandet af lagens gerningar på grund af yttre twång. Ty här är ej fråga om något yttre utan om ett inre twång, om att hålla, taga wara på det som kärleken kräfwer och bjuder, så att du är rädd för och undflyr allt det, som är emot kärleken, ware sig i dina tankar, eller i dina ord, eller i ditt förhållande, men deremot winlägger dig om allt det, som kan wara din nästa och din broder till godo och till förbättring, att "alla dina ting ske i kärleken". Detta är nu något, som wißt icke på en gång kommer till stånd, som icke genast är färdigt. Det har icke heller Herren fordrat. Då skulle Han wara blott en ny laggifware. Han wet wäl hwad för ett werk wi äro. Men derföre talar Han icke heller såsom lagen med deß hotelser, fordrar icke så som den fordrar. Det Han äskar af de sina är ju detta, att de hålla Hans bud, d. ä. att de un=

der all brist och under all strid hålla fast wid det, som kärleken bjuder, blifwa på deß wäg, äfwen om de på den stapla, öfwa sig uti kärlekens bewisning, äfwen om de ofta uti den fela, strida emot sjelfwiskheten, äfwen om de ofta utaf denna öfwerrumplas, att de hålla målet för ögonen, äfwen om de åter och åter på wägen till detta mål måste wända tillbaka till Herrens kärlek under bekännelse af sin synd. —

Med blifwandet i Jesu kärlek följer en fullkomlig glädje. **Hans bud äro icke swåra,** säger en af Hans lärjungar. Lagbuden blifwa en odräglig börda, men hållandet af Jesu bud förer till en fullkommen glädje: **Detta hafwer Jag talat till eder, att min glädje skall blifwa i eder, och eder glädje fullkommen warda** (v. 11). Frälsaren hade sin glädje uti hållandet af Fadrens bud och blifwandet i Hans kärlek. Så will Han, att Hans lärjungar skola hafwa denna Hans glädje uti sig, och deras glädje så blifwa af samma fullkomliga art, som Hans war. Men detta kan icke ske på någon annan wäg än den Han gick, blifwandet i kärleken. **Den som blifwer i kärleken, han blifwer i Gud och Gud i honom** (1 Joh. 4: 16). Så winkar Han oß in och fram på den wäg, som förer till fullkommen glädje, från dessa sjelfwiskhetens och kärlekslöshetens wägar, på hwilka intet annat för oß sjelfwa och andra wäxer än förtryckelse och wedermöda.

Det Herren här talar om blifwandet i Hans kärlek och hållandet af Hans bud till hjertats fullkomliga glädje stannade icke wid blotta orden. Nej, wi se det fullbordadt hos Hans förste lärjungar och hos många andra med dem. De höllo Hans bud, blefwo i kärleken och hade derwid Jesu glädje uti sig. Den första församlingen ter sig för oß såsom en Herrens lustgård, der kärleken blomstrar och bär frukt i allt tålamod, långmodighet och glädje. Men huru blef den detta? Genom den helige Ande. Det war först genom den helige Andes utgjutande, som öknen så förwandlades till en lustgård; ty det må wi slutligen

III

besinna, **att blifwandet i Jesu kärlek först genom den helige Ande kommer till stånd.**

Hos lärjungarna hade Herren i stort tålamod plantat ordets säd. De hade ock tagit wid Hans ord och trott på Hans kärlek. Men hade än denna säd hos dem slagit djupa rötter, till ett fruktbärande hade det dock ännu icke kommit hos dem; de hade ännu icke fått Anden, emedan Jesus ännu icke war förklarad. Derföre se wi ock, huru å ena sidan alla Herrens affkedsord sammansluta sig i löftet om den helige Ande, likasom å andra sidan lärjungarne efter Jesu bortgång med hela sitt begär sträcka sig efter detta löftes fullbordan. De äro alla "endrägtige uti böner", förbidande Fadrens löfte. Ändtligen är tiden inne. Den förklarade Frälsaren sänder dem Hugswalaren. Alla uppfyllas de af den helige Ande. **Watten utgjutes uppå de törstiga och strömmar uppå de torra. Herren utgjuter sin Ande uppå Israels säd och sin wälsignelse uppå deß efterkommande, att de wäxa såsom gräs, såsom pilträd wid wattubäckar** (Es. 44: 3—4.) **Guds kärlek är utgjuten i deras hjertan genom den helige Ande, som dem gifwen är** (Rom. 5: 5). Derigenom warder den första församlingen ett folk, som wandrar uti Hans bud och blifwer i Hans kärlek. Och så skrifwer Johannes: **Deraf weta wi, att Han blifwer i oß, af Andanom, som Han oß gifwit hafwer. Derpå kännom wi, att wi blifwom i Honom och Han i oß, att Han hafwer gifwit oß af sinom Anda** (Joh. 3: 24; 4: 13). Så är det genom den helige Ande, som det kommer till ett rätt blifwande i kärleken. Så är det genom den helige Ande, som lagen blifwer **gifwen i hjertat** och **skrifwen i sinnet**, så att man håller Guds bud.

Se, mine åhörare, detta är det, som göres behof, skall annars ordet om blifwandet i Jesu kärlek blifwa sanning i oß: Wi måste mottaga den helige Ande; Han allena kan göra Jesu kärlek lefwande i hjertat, Han allena kan werka ett sannskyldigt hållande af Jesu bud och framkalla kärlek, som grönskar, blommar och bär frukt. Huru skulle icke wåra hjertan uppwäckas att ropa efter Andens utgjutelse af höjden, då det ser så ödenlikt ut både utom och inom oß! För huru många är icke Jesu kärlek helt och hållet okänd och hållandet af Hans bud främmande? Och bland dem, som synas hafwa inträdt i

lärjungaskapet, huru litet är icke äfwen der denna kärlek känd i deß fullhet och kraft? Man har ej fattat den såsom en fri, oförskyld, förekommande kärlek; den är ej utgjuten uti hjertat till lif och kraft. Derför står det ock hos så mången illa till med hållandet af Jesu bud. Ett sådant hållande anses så ofta omöjligt, mißtänkes så ofta som wore det ett lagiskt twång, sättes derför ännu oftare å sido för så mycket annat, så att kärleken i Jesu sinne och såsom Jesus öfwade den icke får wara det första och förnämsta utaf allt. Häraf kommer den myckna swagheten, sönderslitenheten, oenigheten och annat sådant, som gifwer en helt annan bild, än den som den första pingstförsamlingen företer. — Kunde det icke wara, kunde det icke blifwa annorlunda? Jo, förwisso. Så wißt wi i dag fira pingsthögtiden och åminnelsen af den helige Andes utgjutande, så wißt kunde wi ock få den helige Ande och genom Honom blifwa i kärleken. Ty Han will förklara Jesus för wåra själar och lära oß att tro på Hans kärlek och genom tron blifwa uti den. Han will och kan lära oß att hålla Jesu bud genom kärleken, så att detta icke blifwer oß swårt utan en glädje. Ty huru hafwa wäl alla dessa, som i Herrens församling tiderna igenom lyst såsom ljus i werlden genom sin kärlek, huru hafwa de kommit dertill? Icke genom sin kraft eller förtjenst utan genom den helige Ande, som dem gifwen wardt, då de om Honom bådo. Gör ock du sammaledes! Träd in i lärjungaförhållandet! Lär af Jesus i Hans ord! Bed, sök, klappa, till deß dig warder gifwet att blifwa i Jesu kärlek genom den helige Ande. **Men den, som icke hafwer Christi Ande, han hörer icke Honom till** (Rom. 8: 9).

Kom, Guds dyra gåfwa,
Som Han wärdes lofwa,
Och min tro upptänd.
Kom, ack kom min längtan!
Kom, mitt hjertats trängtan!
Och mitt qwal bortwänd.
Hjertat får nytt lif och styrka,
När Du gör det till din kyrka.

Amen.

Högmessopredikan på Annandag Pingst.

I Jesu namn.

Kom, Helge Ande! till mig in,
Upplys min själ, upptänd mitt sinn',
Att jag i Dig må blifwa.
Låt lysa lifwets ljus för mig,
Och led mig på den rätta stig:
Dig will jag helt mig gifwa.

Joh. 3: 16—21. Ty så älskade Gud werlden, att Han utgaf sin ende Son, på det att hwar och en, som tror på Honom, skall icke förgås, utan få ewinnerligt lif. 17. Ty icke hafwer Gud sändt sin Son i werlden att Han skall döma werlden, utan på det att werlden skall warda salig genom Honom. 18. Hwilken som tror på Honom, han warder icke dömd; men hwilken som icke tror, han är redan dömd, efter det han icke trodde i Guds ende Sons namn. 19. Men detta är domen, att ljuset är kommet i werlden, och menniskorna älskade mer mörkret än ljuset; ty deras gerningar woro onda. 20. Ty hwar och en, som illa gör, hatar ljuset och kommer icke till ljuset, att hans gerningar skola icke blifwa straffade; 21. Men den som gör sanningen, han kommer till ljuset, att hans gerningar skola warda uppenbara; ty de äro gjorda i Gud.

Ljuset är kommet i werlden, säger Herren. Derom wittna ock Hans ord i dagens evangelium. De låta ett underbart ljus falla öfwer hela Guds frälsningsråd. Men detta är ock domen, att ljuset kommit i werlden, och menniskorna älskade mer mörkret än ljuset. Ju klarare detta ljus är, desto swårare blir domen öfwer dem, som undandraga sig detsamma. Detta må wi särskildt nu behjerta, då solen stigit som högst på nådeshimmelen, då wi nu fira pingstens heliga högtid. Låtom oß då besinna detta, under det wi betrakta

Ljuset och deß dom.

Miskundlig, Gud! låt nådens sol upprinna,
Att för deß ljus må syndens nöd förswinna.
Din Andas kraft låt mig, o Jesu! winna.
Ack! låt mig nåd för dina ögon finna.

I.

Så älskade Gud werlden, att Han utgaf sin ende Son, på det att hwar och en, som tror på Honom, skall icke förgås, utan få ewinnerligt lif. v. 16. Hwilket klart, himmelskt ljus faller icke genom detta ord öfwer Guds hjerta och den innersta bewekelsegrunden till Hans frälsningsråd, öfwer det offer, Hans kärlek gjorde, öfwer wägen till frälsning, öfwer den **nöd ur** hwilken och den **salighet till** hwilken Hans frälsande kärlek will föra syndare? — I ljuset af detta ord få wi blicka in uti Guds hjerta och se, hwad som beweкt Honom att frälsa werlden. Att Gud är kärleken, är något så stort, att det wida öfwergår all mensklig tanke. Mycket har blifwit taladt derom, att Gud är kärleken, af fåfängliga menniskor, som icke wetat hwad det ordet innebär. Läre då Guds Ande oß att rätt fatta det ordet och rätt derom tala! Att Gud älskade **werlden**, den affallna, syndiga, orena, mot Honom upproriska werlden, det är om möjligt ännu större och går äfwen wida öfwer all menniskotanke. Ty hwilken menniska skulle det wäl, om hon annars har någon känsla af sin skuld, kommit i sinnet, att Gud älskade denna skuldbelastade werld? Nej, det har ende Sonen allena kunnat uppenbara. Och det ej allena med sina ord, utan med hela sitt lif och sin död. I detta: **Så älskade Gud** lyser en hel sol af outsäglig kärlek. Äfwen detta ord har af arma menniskor ofta upprepats och anwändts på ett sådant sätt, som om det skulle utesluta Guds helighet och rättfärdighet. Men dermed tager man i sjelfwa werket bort den Guds kärlek, om hwilken Frälsaren här talar, den kärlek, som ej kan bete sig utan offer. Hwilket detta offer war, det se wi ock i detta ordets ljus: **Så älskade Gud werlden, att Han utgaf sin ende Son.** Ja, så älskade Han

werlden, att Han, för att hjelpa och frälsa denna werld, utgaf sin ende Son. Han älskade werlden icke så, att Han endast gaf henne en gåfwa i sin Son; så kunde Han icke älska. Han kunde icke utan widare bete sin kärleksfullhet mot menniskan; utan Han älskade henne så, att Han för henne offrade sin ende Son, att Han icke **skonade Honom** (Rom. 8: 32), utan sände Honom till en försoning för wåra synder, ty så allena kunde Hans förbarmande kärlek finna en wäg till werldens frälsning och bereda menniskan tillgång till Hans nåd, till kärlekens wälbehag. Så låter detta ord oß blicka in uti ett djup af helig kärlek, på samma gång det låter oß blicka ut öfwer hela återlösningswerket med deß heliga försoningsoffer. Så älskade Gud oß syndare, att Han **icke hafwer skonat sin ende Son, utan gifwit Honom ut för oß alla** (Rom. 8: 32); så älskade Guds Son oß syndare, att Han **utgifwit Sig sjelf för oß till gåfwa och offer, Gudi till en söt lukt** (Eph. 5: 2). Ser du icke här ett lifsens ljus uti Guds kärlek? — Men huru öppnar sig icke i detta ljus äfwen **wägen** till frälsning? **Hwar och en, som tror på Honom, skall icke förgås** o. s. w. Såsom Guds kärlek sträckte sig till alla, och såsom Guds Son gaf sig ut för alla, så står nu ock wägen till frälsning öppen för **alla** — för "**hwar och en**". Denna wäg för alla är **trons**; detta är wägen, att man anammar och mottager den nåd, som i Christo bjudes, samma wäg, som förde den ormbitne Israeliten till lif genom att se uppå kopparormen. Ty **såsom Moses upphöjde ormen i öknen, så måste ock menniskones Son warda upphöjd, på det att hwar och en, som tror på Honom, skall icke förgås, utan få ewinnerligt lif.** Endast på en sådan wäg kan hwar och en komma till frälsningens delaktighet. Annars skulle de warit uteslutna, hwilka allra mest fråga efter Herren. Många wägar till salighet hafwa menniskor sökt och diktat, men alla lågo de i dunkel och förde icke till målet. **Wi gingo alla i willfarelse såsom får; hwar och en såg uppå sin wäg, men Herren kastade allas wåra synder uppå Honom** (Es. 53:), och så låg wägen klar och ljus, så att äfwen de fåkunnige kunna finna honom och de eländaste gå honom. Ty wäl är icke tron en menniskans sak

"af eget förnuft eller kraft", men då Herrens Ande will werka tron, så behöfwer ju nu ingen wara utesluten eller stå tillbaka. Nu är ju den fattige i andanom allra närmast, ty Honom ligger det närmast att taga emot, d. ä. att tro. — Huru kunna wi weta wägen? Så hafwa många i olika sinne frågat. Nu är swaret, det enkla, tydliga swaret på alla sådana frågor gifwet. Jesus säger: **Jag är wägen.** — **Hwar och en som tror på Honom, skall icke förgås, utan få ewinnerligt lif.** — I ljuset af det ord, wi betrakta, se wi nu ock såsom aldrig annars, hwilken den nöd är, ur hwilken wi måste frälsas, likasom den salighet, till hwilken Gud will föra oß. **Hwar och en, som tror på Sonen, skall icke förgås utan få ewinnerligt lif.** Förgås — hwad nöd och elände innesluter icke detta ord? Förgås, förloras, förtappas och förtäras i ewig inre motsägelse, afskild från Guds hand, från Hans kärlek och gemenskap — se detta hade dock blifwit det oundgängliga slutet, om Gud ej så älskat werlden, att Han utgifwit sin Son, om Sonen ej så älskat oß, att Han utgifwit Sig sjelf för oß; ja, om icke en wäg wore öppnad för alla, och om denna wäg icke wore trons wäg. Men å andra sidan — huru upplyses icke sjelfwa den ewighet, som annars skulle hotat med idel mörker och död, genom det ordet: få **ewinnerligt lif?** Hela förträffligheten och den inre herrligheten af Guds gåfwa ligger innesluten uti detta ena ordet **lif**, ewigt lif i Guds kärlek. Huru mörkt blir icke inför ordet om Guds kärlek det djup, som öppnar sig uti detta "förgås"? Men å andra sidan — huru strålar icke ljus oß till möte af samma ord, då det lofwar ett ewigt lif?

Man har kallat dessa ord: Så älskade Gud werlden o. s. w. för "den lilla bibeln", emedan de innehålla i korthet hela evangelium. Och detta ordet ensamt för sig wisar, att ljuset har kommit i werlden. Dock icke så, som om sjelfwa detta ord wore ljuset. Nej, Jesus är ljuset. Och det är Han, som lyser i och genom detta ord. Han är sjelf, om wi så få uttrycka oß, detta ord. Det will med andra ord säga: Hela Jesu person, Hans ord, werk och lif, det säger alltigenom, hwad detta ord i korthet sammanfattar. Se på Honom, be-

trakta Honom, kyßna till Honom, så ser du, att Gud älskade werlden, således ocksÅ dig, så högt, att Han utgaf sin ende Son; då ser du, att Han i denna kärlek offrade det käraste Han egde, men då ser du ock, att i Christus wägen, trones wäg, står öppen för hwar och en, wägen från förtappelse till salighet och ewigt lif. Så är ljuset kommet i werlden.

II.

Men detta ljus har med sig en dom, som menniskorna sjelfwa framkalla genom sitt förhållande till ljuset. **Ty icke hafwer Gud sändt sin Son i werlden, att Han skall döma werlden, utan på det att werlden skall warda salig genom Honom** (v. 17). Hade Gud welat döma werlden, så hade Han endast behöft att lemna werlden åt sig sjelf. Hon hade redan ifrån fallets stund begynt att gå till förderf och dermed äfwen att utföra domen öfwer sig. När derföre Gud sände sin Son, så skedde detta icke för att döma den arma werlden, utan att hon skulle warda salig genom Honom. Men just derför, att saligheten — så wißt det är Guds uppsåt att gifwa den — icke gifwes och icke kan gifwas utan **genom Honom,** åt den som tror på Honom, så kommer hela werldens och hwarje enskild menniskas wäl och we att bero af tro eller otro. **Hwilken som tror på Honom, han warder icke dömd.** En sådan menniska har dömt sig sjelf och fått domen öfwer sig upphäfd, då hon i tron omfattade sin Frälsare. Derföre kommer hon icke i domen, ehuru hon skall uppenbaras för Christi domstol. **Men den som icke tror, han är redan dömd,** hans öde är redan afgjordt, och hwarföre är han dömd? War det derföre, att Gud hade lust till att fördöma? eller war det derföre, att han icke kunde annat än blifwa fördömd? Nej **han är redan dömd, derföre att han icke trodde i Guds ende Sons namn.** Menniskan sjelf framkallade denna dom med sitt förhållande till den ende, i hwilken salighet är att finna, dermed att hon icke trodde i Guds ende Sons namn, att hon stötte tillbaka Guds kärlek i Christo, Guds nådesanbud,

att hon föraktade och i otro wände sig bort ifrån en sådan Frälsare.

Uti och genom tro eller otro uppenbara sålunda menniskorna hela sitt inre, sin allra innersta ställning till Gud, till ljuset, till heligheten. "Den strängaste rättsundersökning", säger någon, "kunde icke bringa saken i klarare dag än otron", och detta just emedan menniskan genom denna sin otro lägger i dagen sitt innersta, sin wiljeriktning. Detta betygar Herren tydligt och klart, då Han i texten säger: **Men detta är domen, att ljuset är kommet i werlden, och menniskorna älskade mer mörkret än ljuset, ty deras gerningar woro onda** (v. 19). Menniskorna älskade, säger Herren, såsom såge Han hela deras förhållande till ljuset redan afslutadt. De **älskade**, det är således icke närmast eller egentligast fråga om ett förstående, en insigt, utan om en hjertats och wiljans sak, ty detta är ju kärleken. De älskade **mera mörkret än ljuset**. Der är något i ljuset, som tilltalar menniskans innersta, ty detta är ju beslägtadt med ljuset. Och huru skulle det kunna annorlunda wara, än att en menniska, om än endast i förbigående, ljufligt beröres af de ljusets strålar, hwilka falla in uti hennes mörka hjerta? Skulle hon icke tilltalas af det ordet om Guds kärlek i Christo, af ordet om Guds nådefulla wilja att göra henne salig? Ja, till och med det ord, som framställer Christus såsom förebild, skulle det icke hafwa något tilldragande uti sig? I djupet af sitt wäsende måste hon ju känna och erkänna: ja, sådan skulle jag wara. Men kärleken till mörkret fick dock i allmänhet öfwerhand; man likasom framlockades af de milda strålarne, men snart drog man sig åter tillbaka från ljuset in i mörkret, **ty**, säger Herren, **deras gerningar woro onda**. I ljuset är nemligen också något, som straffar, emedan det är ett heligt ljus. Ja, i sjelfwa det ordet om Guds kärlek såsom en helig kärlek, som kräfde ett offer, offret af Hans egen Son till syndares frälsning, ligger ock något straffande, ty det låter ju menniskan förstå, att hon måste frälsas **från synden**, om henne skall wäl gå; och då det lofwas, att hwar och en, som tror på Sonen, icke skall förgås, utan få ewinnerligt lif, så innesluter äfwen detta

evangeliska ord något som straffar och dömer, samt kräfwer ett uppgifwande å menniskans sida af hennes sjelfgodhet och egenrättfärdighet, ty hon kan icke anamma detta ordet utan att uppgifwa sin sjelfbelåtenhet och sjelftillräcklighet. Om man nu icke blott af naturen är ond, utan ocksa will förblifwa ond, förblifwa i den synd, från hwilken Christus will frälsa, framhärda uti sin sjelfgodhet, som är motsatsen till tron, så älskar man ju mera mörkret än ljuset; och då man så älskar och blifwer i mörkret och icke will låta sig straffas af ljuset, så dömer man ju sig sjelf, sitt eget inre förhållande i hjerta och wilja. Ty det är ju då menniskans inre riktning, hennes hat till ljuset, hennes onda wilja, som blir afgörande. **Ty, säger Herren, hwar och en, som illa gör, hatar ljuset, och kommer icke till ljuset, att hans gerningar icke skola warda straffade.** v. 20. Den, som gör illa, lefwer uti det tomma, såsom ordet egentligen säger, ware sig nu att han framlefwer i den ena eller andra uppenbara synden, eller att han söker lifwet uti denna werldens tomma wäsende, han hatar ljuset; först och främst ordets ljus i allmänhet, emedan det uppdagar och bestraffar ett sådant lif i syndens eller werldens tomma ting, men ännu mer evangelii ljus, emedan det allra klarast låter honom se, huru illa han gör; och allra synnerligast wänder sig en sådan menniskas motwilja likasom instinktmessigt mot Herren Jesus sjelf, emedan det aldrig annars wisar sig så tydligt, huru illa man gör, då man lefwer utan Gud i synd och fåfänglighet, som då man står inför Herrens Jesu bild. En sådan menniska kommer då icke till ordets ljus att betrakta sig deri, eller till evangelii ljus att hängifwa sig deråt, att tro derpå, ty hon will icke, att hennes gerningar och wäsende skola warda straffade, will icke, att detta allt skall wisa sig i hela sin förwändhet sådant det är, emedan hon ju då äfwen skulle i sitt samwete öfwertygas om, att det måste öfwergifwas och lemnas. Hon blir i mörkret. Hon tror icke. Men hwarföre? War det wäl derför, att hon icke hade ett nog klart förstånd, icke nog insigt? Nej. Eller war det derföre, att hon hade ett för skarpt förstånd, för mycken insigt, för att kunna förlika sig med evangelium? Nej. Hennes

förstånd hade nog följt med och hennes myckna kunskap i annat wetande hade icke lagt hinder i hennes wäg, om hon blott **welat** komma till ljuset. Nej, det som hindrade henne att tro war hatet till ljuset, kärleken till synden, den onda wiljan. **I hafwen icke welat**, säger Frälsaren till Judarne, då Han så ofta welat församla deras barn till Sig, men förgäfwes. Så dömer sig menniskan sjelf med sin otro. Så är **detta**, icke något annat, **domen, att ljuset är kommet i werlden, men menniskorna älskade mer mörkret än ljuset.**

Om wi arme menniskor dock rätt besinnade detta, att det är wår wilja, icke wårt förstånd, som så att säga har det afgörande ordet i den wigtiga frågan om tro eller otro! Wi neka icke, att den, som är begåfwad med ett klarare förstånd och en mera genomträngande tankekraft, och som derför har behof af att reda allt för tanken, kan stöta på hinder för tron, om hwilka den mera enfaldige ingen aning har. Derföre skall den senare icke wara snar att döma den förre, om han icke genast kan tillegna sig evangelii sanningar, utan måste genomkämpa en allwarsam strid med twiflet. Men i sista hand blir **det** dock afgörande, om någon will sanningen, älskar ljuset; då skall han komma igenom twiflets mörkaste natt och omsider tränga fram till trons ljus. **Ty den som gör sanningen, han kommer till ljuset, att hans gerningar skola warda uppenbara; ty de äro gjorda i Gudi.** Men hwad innebär då detta att "göra sanningen"? Det är att ställa sig på sanningens sida, så att man både gifwer den rätt uti sitt inre och att man är willig att göra allwar med sanningen, att man **gör, följer** och **lyder** den. Att göra sanningen är här detsamma, som på andra ställen i Skriften kallas att "wara af sanningen" (Joh. 18: 37), att "wara af Gud" (Joh. 8: 47), att "lyda" sanningen (Joh. 7: 17). Hwad det är att göra sanningen, komma till ljuset o. s. w., det lära wi allra tydligast af Cornelius, höfwidsmannen. (Ap. G. 10). Han war wäl en hedning, utan Guds i ordet uppenbarade sanning. Men den sanning han hade uti sitt samwete, mot den war han trogen, den gjorde han. Denna sanning manade honom att nalkas Gud, skaparen, denna sanning bjöd honom ock att tänka

på den nödstälde liken, ty skulle icke samwetet lägga hwar och en sådant på hjertat? Dessa maningar följde han. Det heter ju om honom, att han gaf folket mycken almosa och bad till Gud alltid. Se, sådant är att göra sanningen, nemligen att du är trogen emot och öfwar det du genom samwetet eller Guds ord förstått och insett såsom sanning. Den som så gör sanningen, han kommer till ljuset, till det fullare och klarare ljus, som erbjuder sig åt honom. Redan sjelfwa detta görande af sanning innebär ju en riktning, en dragning åt ljuset. Huru skulle då icke en menniska med detta sinne komma till ljuset, der det möter henne. Så hade Cornelius kommit till det ljus, som utgick från Jerusalem, och snart skulle han komma till ett ännu klarare, fullare ljus, till det ljus, som strålade honom till mötes uti Petri predikan om Jesus Christus. Ja, hwar någon är af sanningen och werkligen längtar efter ljus, der drager en sådan menniska sig icke undan för evangelium om Jesus Christus, utan hon kommer till ljuset, hon tror på Honom, som är ljuset, och hos hwilken hon finner allt det hon begärt, all den sanning, som hon sökt, all den nåd, efter hwilken hon trängtat, all den rättfärdighet efter hwilken hon hungrat. Så kan hon komma till ljuset, **att hennes gerningar må warda uppenbara.** Hon behöfwer icke och will icke draga sig undan ljuset, ty hon har intet att dölja, hon trängtar ju efter ljus och sanning; och **hennes gerningar äro gjorda i Gud.** Icke förnekar hon sin synd, icke kommer hon med sina gerningars förtjenst, att igenom dem warda rättfärdig. Nej, emedan hon är af sanningen, bekänner hon gerna sin synd och sina mißgerningar; men derföre att hon så är af sanningen och stält sig på sanningens och Guds sida, så är hela hennes wäsende uppenbart för Gud, hennes längtan och trängtan är känd af Gud, och det hon i sådant sinne gör, det är ock gjordt inför Gud och i Gud, derföre kommer hon till ljuset.

Hwilken skilnad menniskor emellan uppenbarar sig nu icke här? Å ena sidan hatar man ljuset, kommer icke till ljuset, emedan man icke will hafwa sina gerningar straffade; å andra sidan kommer man till ljuset, emedan man är af sanningen

och med hela sitt wäsende trängtar efter ljuset. Å ena sidan drager man sig tillbaka för ljuset in i mörkret; å den andra tränger man fram ur mörkret till ljuset. Den ene tror på ljuset, den andre förkastar det. Den ene stannar i otro och förgås, den andre tror på Jesus och skall icke förgås utan få ewinnerligt lif. Detta är domen, och denna dom fälla menniskorna sjelfwa. Med sitt olika förhållande till Christus lägga de i dagen sin inre olika ställning, "likasom om morgonen, då solen kastar sina strålar, somliga foglar tillsluta sina ögon och uppsöka mörkret, under det att andra breda ut sina wingar och helsa solen med sin sång."

Huru gör du, o själ? Ljuset är kommet i Christus. Det har lyst dig till mötes i strålande klarhet under alla dessa högtider, wi nu firat. Den helige Ande bringar dig detta ljus nära i det ordet om Guds kärlek. O, slut icke ditt hjerta till! Drag dig icke undan detsamma! Fatta kärlek till sanningen, uppsäg gemenskapen med synden och träng så in i det ljus, som ännu till dig sänder sina strålar, då det förkunnas dig: **Så älskade Gud werlden, att Han utgaf sin ende Son, på det att hwar och en, som tror på Honom, skall icke förgås utan få ewinnerligt lif.** Amen.

Tisdag.

Församlingen, Christi kropp.

Gud hafwer satt Christus församlingen till ett hufwud öfwer allting: hwilken är Hans kropp och Hans uppfyllelse, som allt i allom uppfyller. Eph. 1: 22—23.

Apostelen Petrus gifwer oß en förklaring af dessa ord, då han i sin förkunnelse på pingstdagen säger om Herren Jesus: **Medan Han nu med Guds högra hand upphöjd är, och löftet fått hafwer af Fadrenom om den helige Ande, hafwer Han utgjutit detta, I nu sen och hören.** Apg. G. 2: 33. Genom den helige Andes utgjutelse har Christus bewisat sig såsom hufwudet för församlingen, ty genom meddelandet af sin Ande har Han bildat sin församling, i de troendes samfund skapat sig en kropp.

De wordo alla uppfylde af den helige Ande. Så beskrifwes i Ap. G. 2: 4 det stora pingstundret, det nya skapelsewerket, som på pingstdagen egde rum. Christus är hufwudet, församlingen är Hans kropp. Betänka wi hwem och hwad Han är, som här kallas hufwudet, så kunna wi deraf få en föreställning om huru hög och herrlig den församling är, som kallas Hans kropp. Han är satt öfwer allting, öfwer allt, som nämnas kan, icke allenast i denna werlden, utan ock i den tillkommande. Men Han, som så har allting under sina fötter, Han står till församlingen i det närmaste och innerligaste förhållande såsom deß hufwud. Satt till arfwinge öfwer allting, är Han ock satt till att lefwandegöra, beskydda och regera församlingen, ja, hwad ännu mera är — till att uppfylla denna sin kropp med sin fullhet. Församlingen är Hans uppfyllelse, som allt i allom uppfyller. **Af Honom, som hufwudet är, tillhopafogas hela kroppen, så att en lem hänger intill den andra.** (Eph. 4: 16). Från Honom såsom

hela skapelsens medelpunkt utgå alla krafter till allt som lefwer; men församlingen allena mottager af Hans fullhet. Henne will Han meddela sina gåfwor, på henne will Han kungöra sina obegrundliga rikedomar, i och genom henne wille Han förherrliga sig. "Christus lefwer städse och alltid på nytt sitt lif och uppenbarar alla återlösningens hemligheter i sin lekamen, församlingen; Han lider i sina förföljda, betryckta, arma och sjuka lemmar, Han suckar och beder, är saktmodig och ödmjuk, kärleksfull och lydig i sina lemmar. Han uppstår städse åter i ewig, ny Guds-kraft i sin församling." Derför skämmes Han icke att kalla henne för sin brud, **hwilken Han älskat och för hwilken Han utgifwit Sig sjelf, på det Han henne helga skulle, att hon måtte wara utan fläck och skrynka** (Eph. 5: 23 ff.); med henne har Han trolofwat Sig och will Han en gång hålla **lammets bröllop** (Upp. 21: 9), hon är **lefwandes Guds hus** (1 Tim. 3: 15), **Guds tempel** (1 Cor. 3: 9), **som uppbygges Gudi till ett hemman genom Anden** (Eph. 2: 22); hon är **konungens dotter, klädd i gyldene stycken, ganska herrlig inwärtes** (Ps. 45: 14.) Men såsom Han är, så äro ock wi i denna werld. Derföre är församlingens höghet och herrlighet fördold, likasom hennes lif är fördoldt med Christo i Gudi. Det är endast för trons öga, hon eger någon herrlighet, ty hon måste lida med Christo, "uppfylla det, som fattas i Christi lidande" (Col. 1: 24). Och såsom det gälde Herren, så ock församlingen: **Salig är den, som icke förargas i Mig!** Men ehuru lidande, föraktad, wanwördad och försmädad, skall hon dock bestå, och helwetets portar skola icke warda henne öfwermäktige; ja, **likwäl skall Guds stad lustig blifwa med sina brunnar, der den Högstes heliga boningar äro. Gud är när dem derinne; derföre skall han wäl blifwa: Gud hjelper honom bittida.** Ps. 46: 5—6. Deß brunnar äro Guds **ord** och sacramenter, och Gud, den helige Ande, är när de troendes samfund. **Han skall blifwa när eder ewinnerliga,** detta är Herrens löfte till församlingen. Så skall denna en gång komma **till en tro och Guds Sons kunskap, till Christi fullbordiga ålders mått** (Eph. 4: 13), **uppfyld med allehanda Guds fullhet.** (Eph. 3: 19).

Har du hjerta för denna Herrens församling? Är Christi kropp dig kär? För denna församling war det, som Paulus wille allt lida: **Nu fröjdar jag mig i mitt lidande för eder, och uppfyller i mitt kött, hwad som fattas i Christi lidande, för Hans lekamen, som är församlingen** (Col. 1: 24). För denna församling arbetade och kämpade han; deß wäl och we bar han på sitt hjerta. Men huru är det med oß? Wi kunna tilläfwentyrs nitälska för enskilda själars frälsning och arbeta för deras wäl, men församlingen — älska wi henne, wilja wi lida med och för henne, wilja wi offra oß för hennes wäl? Ja, wi må wäl fråga: Lefwa wi hennes lif, såsom lemmar i den lekamen, hwars hufwud Christus är? Herre förena mig med Dig genom den helige Ande i kärleken, att jag ock måtte älska din församling och gifwa mig ut för henne.

Christus kyrkans hufwud är
Så ock hennes brudgum kär,
Hon till Honom sätter tröst,
Lyßnar ödmjukt till Hans röst.

Kyrkan är för Honom kär,
Såsom Hans lekamen är;
Henne Han till godo ser,
Henne aldrig öfwerger.

Han i dopet henne twått,
Der sitt reningsbad hon fått;
I sin egen oskulds skrud
Kläder Han sin kära brud.

Mot hwar fiende hon får
Skydd af den, som allt förmår.
Kyrka, Honom trogen blif,
Han dig gifwer frid och lif.

Herre Jesu! Låt Du mig
Lefwa städs i tron på Dig;
Uti blodets purpurskrud
Pryde Du mig som din brud!

Amen.

Onsdag.

Inbördes äro wi hwarandras lemmar.

Såsom wi uti en lekamen hafwe många lemmar, men alla lemmar hafwa icke allt samma embete; så äro wi nu månge en lekamen i Christo, men inbördes äro wi hwarandras lemmar. Rom. 12: 4—5.

Christus är hufwudet för kroppen, som är församlingen. Uti Honom allena blifwa de månge ett, en lekamen; utan Honom är ingen werklig enhet, ingen rätt sammanhållning: Så äro wi nu månge en lekamen i **Christo.** På gemenskapen med Honom beror det, om wi höra till lekamen, och så äfwen hänga intill hwarandra såsom lemmar. Derföre blefwo wi redan i dopet inlemmade i denna Hans lekamen, likasom på pingstdagen de tretusende, som fingo ett styng i sitt hjerta och derföre frågade hwad de skulle göra, hänwisades till att göra bättring och låta döpa sig i Jesu Christi namn. Redan i wårt lifs första stunder har således Herren upptagit oß i gemenskap med Sig och sin lekamen, att wi såsom lemmar i densamma skulle **wäxa till i all stycke i Honom, som hufwudet är. Ty wi äro uti en Ande alla döpta till en lekamen** (1 Cor. 12: 13). På denna gemenskap med Honom och Hans lekamen beror all wår salighet. Hwar derföre någon lösslitit sig från denna gemenskap, han skynde att i botfärdighet och tro åter inträda i densamma, att han må i sanning kunna säga med hela Guds församling: **Så äro wi nu månge en lekamen, men inbördes äro wi hwarandras lemmar.**

Hurn hög och herrlig är då icke en troende menniskas ställning såsom en lem i Christi kropp? Hennes yttre ställning, hennes plats i denna lekamen måtte wara hwilken som helst, hon hörer dock till lekamen. **Ty lekamen är icke en lem, utan månge. Om alla lemmarne wore en lem,** hade samma ställning, uppgift och begåfning, **hwar blefwe då lekamen?**

Men nu äro lemmarne många och lekamen en. Ögat kan icke säga till handen: Jag behöfwer dig intet; eller hufwudet till fötterna: Jag behöfwer eder intet. Nej, Gud hafwer satt lemmarne hwar för sig, särskildt, på det att under all åtskilnad uti lekamen ingen skiljaktighet skall wara, utan att alla lemmar skola hafwa omsorg om hwarandra. Så skola lemmarne hafwa allt gemensamt, såsom med hufwudet Christus, så ock med hwarandra, i nöd och lust. Om en lem lider något, så lida alla lemmarne med; och om en lem warder herrlig hållen så fröjda sig alla lemmarne med. 1 Cor. 12: 12—26. Hwilken fördold wälsignelse tillflyter icke genom denna gemenskap den enskilde såsom lem i det hela? Wisserligen får han bära på de andras nöd, men han bäres ocksåaf gemenskapen med dem. Denna gemenskap är något hemlighetsfullt och werkar på ett hemlighetsfullt sätt, men så sant wi tro på ett "de heligas samfund", så wißt få wi ock erfara wälsignelsen af densamma, om wi annars hafwa lif i Christo; och i den mån, som wi lefwa oß in uti denna gemenskap, skola wi ock få förnimma att den är en salig werklighet. Huru månget: "Fader wår — —", som bedes af Herrens trogna, blir icke äfwen mig till wälsignelse!

Men är det en salig förmån att wara en lem i Christi lekamen, så medför detta ocksåett anspråk. Wi skola då tjena hwarandra såsom lemmarne uti lekamen tjena hwarandra. Derför skrifwer ap. Paulus: Men warom rättsinnige i kärleken och wäxom till i all stycke i Honom, som hufwudet är, Christus, af hwilken hela kroppen tillhopafogas, och en lem hänger intill den andra genom all ledamöter, der den ene lemmen tjenar den andre efter det werk, som hwar lem hafwer i sitt mått, och gör att kroppen wäxer sig sjelf till förbättring genom kärleken (Eph. 4: 15—16). Så gäller det då att hwar och en aktar på det werk, som han hafwer fått, och att han just uti detta werk, i de förbindelser, i hwilka han genom Guds skickelse kommit med andra, tjenar med sin gåfwa. Då tjenar han ock hela lekamen. Och genom sådan tjenst wäxer kroppen sig sjelf till förbättring genom kärleken. Ett sådant tjenande af det hela förutsätter, att

man förgäter sig sjelf, att man i kärleken icke söker sitt. Men om du så förgäter dig sjelf, för att tjena lekamen och dem, som äro lemmar med dig i lekamen, så kommer det dock dig till godo. Då den ene lemmen i wår kropp tjenar och hjelper den andra, så har han ju icke alltid genast något gagn deraf för egen del; men om hela kroppens wäl derigenom främjas, så kommer detta i och dermed äfwen denna lem till godo. Huru skulle wi icke då, om kärleken wore rätt lefwande, glömma oß sjelfwa för att tjena hwarandra inbördes, icke se hwar och en på sitt eget bästa, utan hwar och en på en annans och hela Christi lekamens bästa? Och om wi så gjorde, huru skulle icke då, när lekamen wäxte sig sjelf till förbättring, ocksä den enskildes förbättring och tillwäxt för hwar man blifwa uppenbar? Och huru skulle då någon afund kunna finna rum? Om en annan lem blefwe hållen herrligare än jag, hade större gåfwor än jag, intoge en mera framstående plats i det hela än jag; icke skulle jag se illa derpå; nej, jag skulle ju fröjda mig deröfwer, och känna huru detta gälde äfwen mig. — Se, så mycken makt ligger derpå, att hos Herrens trogna den sanningen får bewisa sig lefwande, att de äro lemmar i lekamen och inbördes hwarandras lemmar.

O, Du, som är wårt hufwud, Herre Jesu Christe, gif alla dina christtrogna nåd att förstå och förfara hwad det är, att de äro inbördes lemmar i din kropp, som är församlingen, att de måtte tjena hwarandra inbördes.

Har jag den minsta gåfwan:
Af Gifwaren derofwan
Hon gafs, och nog jag har.
Ett öga kan ej höra,
Och foten kan ej göra
Hwad handen gör: det wet en hwar.

Dig, Herre, will jag lofwa,
Förnöjd med hwarje gåfwa,
Som Du mig låter få.
Jag will ej mer begära,
Än att jag, till din ära,
Ett nådens redskap wara må.

Amen.

Thorsdag.

Andens enhet.

Så förmanar jag nu eder, jag fången i Herranom, att I wandren såsom tillbörligt är, i den kallelse, der I uti kallade ären; med all ödmjukhet och långmodighet; med tålamod unddragandes den ene den andre i kärlekenom: Winläggande eder att hålla Andens enhet genom fridens band. En kropp och en Ande, såsom I ock kallade ären uti ett edert kallelses hopp: En Herre, en tro, ett dop, en Gud och allas wår Fader, hwilken är öfwer eder alla, genom eder alla och i eder alla. Eph. 4: 1—6.

Huru mycket är der icke, som kan bidraga till enhet inom Guds församling? Denna är ju en kropp, med ett hufwud. Hon har i detta sitt hufwud en **Herre**, hwilkens namn alla, som äro lefwande lemmar i denna kropp, åkalla, och under hwilken alla lyda; hon har en **tro**, i hwilken alla hänga wid Honom, som hufwudet är, och genom hwilken alla mottaga all nåd; det är **ett dop**, genom hwilket alla blifwit inplantade uti Christus och med hwilket de alla förpligtat sig att hålla sig till Honom såsom sitt hufwud, och till hwarandra såsom lemmar; det är **en Gud**, till hwilken alla hafwa tillgång uti en anda, en Gud, som är Herre **öfwer** alla, som werkar **genom** alla och will **bo uti** alla. Alla äro ock kallade uti ett deras kallelses **hopp**, hoppet till den herrlighet, som Gud gifwa skall alla dem, som Honom älska. Och dertill kommer nu ock en **Ande**, som på ett lefwande sätt förenar alla trogna med Christus och med hwarandra. Här är således intet blott yttre enhets band, utan ett inre, andens band. En sådan enhet kan ingen menniska åstadkomma eller werka; nej, den är ett Andens werk, hwarföre den icke heller kan ega rum mellan andra, än dem, i hwilka Christi Ande bor. Apostelen uppmanar derföre de christna icke att **åwägabringa** enheten, utan att **hålla**, att

att waka öfwer och bewara den enhet, som finnes, der Anden är en. Der så icke är, der skall det wisa sig fåfängt med alla ansträngningar att få werklig enhet till stånd. En skenbar enhet i det yttre och till en tid kan wäl åstadkommas, men werklig, waraktig enhet är endast Andens enhet. En blott yttre enhet och sammanslutning lider icke någon olikhet, och detta emedan den ej har någon djupare grund. "Enighet i tro och kunskap, enahanda sinne, mening och tal uppwäxa ur enheten i Anden. Men wid olikheten i gåfwor, insigt och kunskap kan man dock hålla Andens enhet, om man icke sätter så mycket wärde på sin mening, att man derföre uppoffrar enheten i Anden." Denna Andens enhet kan således bestå under mycken olikhet, just derför att den dock är enhet i **Anden**.

Då apostelen uppmanar till ett **winläggande om** att hålla Andens enhet, tager han dermed i anspråk hela wårt bemödande för bewarandet af denna enhet. Han wet wäl, att på sådan enhet beror hela kroppens, hela församlingens wäl. Det war ju ock om denna enhet, som Herren Jesus bad sin himmelske Fader uti den öfwerstepresterliga bönen. Se Joh. 17: 21—23. Det är derföre som Skriften nämner trätor, twedrägt, parti ibland **köttets** gerningar (Gal. 5: 20), ehuru just dessa synder oftast framträda i en andlig form. **Desse äro de**, säger Judas (v. 19), **som parti göra, köttslige, icke hafwande Anden.** Och Paulus skrifwer i Rom. 16: 17: **Käre bröder, jag förmanar eder, att I hafwen uppseende på dem, som twist och förargelse åstadkomma mot den lärdom, I hafwen lärt, och wiker ifrån dem.** Huru borde wi icke lägga detta på hjertat i denna tid, då man förenar sig om så mycket, under det att å andra sidan det är så litet af Andens enhet, och så mycket talas och göres till hinder för denna enhet?

Men huru skall då Andens enhet hållas och bewaras? **Genom fridens band**, genom det band, som i frid sammanbinder dem, som äro lemmar i lekamen. Och hwad är wäl ett sådant band om icke kärleken? Kärleken kallas ju derföre ock (Col. 3: 14) **fullkomlighetens band.** Men detta band är sammanflätadt af ödmjukhet, långmodighet och tålamod: **Wandrer — — med alla ödmjukhet och långmodighet, i tåla=**

mod unddragandes den ene den andre i kärleken. Ödmjukheten gör, att man icke håller mycket af sig sjelf, icke håller på sin enskilda mening och tanke såsom skulle man ensam hafwa det rätta; ty är det icke detta, som så ofta hindrar Andens enhet? **Långmodigheten** gör, att man kan hafwa fördrag med en annans brister i insigt och lif och wänta till deß han kan blifwa hulpen till det bättre är; och det **saktmodiga** fördragandet har med sig, att man icke i häftighet och otålighet stöter bort den, som felar i det ena eller andra, utan i kärleken unddrager honom. Se, om wi så wandrade i ödmjukhet, långmodighet och saktmod, månne icke då mycket, som sönderslitet är, skulle helas, och det, som splittradt är, skulle förenas bland dem, som hafwa samma Ande? Derom läggom oß winning!

Herre Jesu, förbarma dig öfwer din församling och öfwer hwar och en af oß, som wilja höra Dig till, att wi icke måtte sönderslita den Andens enhet och det fridens band, med hwilka Du will omgifwa oß. Gif oß att i ödmjukhet och kärlek förenas i Dig och förenas med hwarandra!

Allt menniskoslägtet med ett blod
Förlöstes att i renhet,
I ödmjukhet och tålamod
Bewara Andans enhet.
En medlare, en tro, ett dop
Bjöd samma tröst åt alla,
Som låta sig af nådens rop
Till bot och bättring kalla.

Ty hjelp oß, Herre! att wi må,
Bland gåfwor mångahanda,
Som af din rika nåd wi få,
Dock lifwas af en anda,
Som, kärleksfull och ljuf och blid,
Kan wåra hjertan rena
Och, i rättfärdighet och frid,
Med Christo oß förena!

Amen.

Fredag.

En widt upplåten mun.

Jag böjer mina knä till wårs Herras Jesu Christi Fader: Den der rätte Fadren är öfwer allt det fader heter i himmelen och på jordene. Att Han wille gifwa eder kraft, efter sine herrlighets rikedomar, att I starke warden genom Hans Ande till den inwärtes menniskan, att Christus må bo genom trona i edor hjerta, stadeliga rotade och grundade i kärlekenom. Att I mågen begripa med all helgon, hwad bredden, och längden, och djupet, och höjden är: Och dermed känna Christi kärlek, den all kunskap öfwergår: på det i mågen uppfylda warda med allehanda Guds fullhet. Eph. 3: 14—19.

Herren säger till sitt folk (Ps. 81: 11): **Jag är Herren din Gud, som dig utur Egypti land fört hafwer: Låt din mun widt upp, låt Mig uppfylla honom!** och will dermed locka och uppmuntra sitt folk till att i bön widt upplåta sitt hjerta för den nåd Han har i beredskap. Kunde det heta så i gamla testamentets tid, hurn mycket mera i det nya? Hwilken fullhet af nåd innesluta icke de frälsningsgerningar, som förehållas nya testamentets församling, och hwilka wi nu under de tre stora högtiderna hafwa fått betrakta? Den treenige Gudens nåd förehålles oß äfwen i dessa ord af Paulus i Epheserbrefwet. Här möter oß Gud såsom wårs Herras Jesu Christi Fader, såsom den rätte Fadren öfwer allt det fader heter i himmelen och på jorden, som gifwer efter sin herrlighets rikedomar. Här möter oß Christi kärlek, den all kunskap öfwergår, såsom målet för alla helgons begripande och förnimmande, en kärlek, hwilken sträcker sig så långt tiderna igenom, famnar så widt, att den utsträcker sig efter alla, sänker sig så djupt i lidande och död, för att rädda de fallna, stiger så högt, att den will föra de elända med sig till herrligheten. Och

med denna kärlek will Han bo genom tron i de sinas hjertan. Här möter oß den helige Ande, som gör den inwärtes menniskan skicklig att mottaga Christus och stark, att Han må komma till stadga derinne. Och målet, hwarpå Gud med all denna nåd syftar, är intet mindre än detta: **att I mågen uppfylde warda med allehanda Guds fullhet.**

Men här möter oß i dessa ord ocksåå något annat, en mun, som widt upplåter sig för all denna nåd. Orden äro ju en Pauli bön. I bön flyr han dertill att få det, som utlofwadt är, ej blott för sig sjelf, utan ock för församlingen i Ephesus. Han böjer sina knä i bön till Gud såsom den rätte Fadren, att Han efter rikedomen af sin herrlighet, af den nåd, som Han uppenbarat, wille gifwa deras inwärtes menniska kraft genom sin Ande, att Christus måtte kunna bo i deras hjertan genom tron, på det de måtte rotas och grundas i kärleken, att de så måtte sättas i stånd till att med alla helgon fatta Christi kärlek från alla deß olika sidor, och så genom tron på och erfarenheten af denna kärlek uppfyllas med allehanda Guds fullhet.

Har Herren upplåtit sin fullhet för oß, då Han sände oß sin ende Son och lät all fullhet bo i Honom, att wi af denna Hans fullhet skulle taga nåd för nåd; har Christus, Guds Son, betett sin kärlek emot oß i lidande och död, i uppståndelse och himmelsfärd; har Gud sändt församlingen sin Andes gåfwa, och lofwat att genom Honom bekläda oß med kraft utaf höjden och göra oß skickliga att mottaga och i oß upptaga Guds fullhet; — då höfwes det ock oß, icke att med snöd likgiltighet gå all denna nåd förbi, — ty huru skola wi undfly, om wi sådan salighet icke akta? —, icke heller att med otrons mißmod tänka på eller att lamt önska oß något af detta goda; nej, då höfwes det oß att låta wår mun widt upp i troende, ihållande bön. Dertill uppmanar ju Herren sjelf i de anförda psalmorden. "I dem talar Han så wänligt, som en moder kan tala med sitt lilla barn, hwilket hon gifwer mat, och af hwilket hon begär, att det skall widt upplåta sin mun, på det att hon måtte få gifwa det mycket. Wår själs mun är deß begär, och det wida upplåtandet af denna

mun sker då man beder med stor tillförsigt. Wi skola icke skona Gud, ty Han är omätligt rik och oändligt god; ocksa förmår Hans Sons förtjenst och förbön obegripligen mycket hos Honom. Wi få med ett stort förtroende bedja mycket af Honom." — Hwad ursäkt hafwa wi då, om wi icke rike warda i Gud?

O, Herre, Du som i din stora nåd widt upplåtit ditt hjerta för oß i Christo Jesu, och nu genom din helige Andes kraft will uppfylla det; ack, upplåt Du ock wårt hjerta och wår mun till ifrig, förtroendefull bön, att wi med all din fullhet måtte uppfylde warda.

Gud oß med sin nåd will fylla,
En och hwar sig sjelf må skylla,
Om han arm förblir och tom;
När wi känna oß eländа,
Will Hans nåd wårt armod wända
I en herrlig rikedom.

När wår mun wi öppna wida,
När wi bedja, tro och lida,
Gifwer Han oß mycket godt;
Wida mer än wi begära,
Will Hans kärlek oß beskära,
Ja, ett rundligt nådens mått.

Gud, som ej din nåd will spara,
Du, som will, att jag skall wara
Smyckad som din helgedom:
På ditt eget bud jag wänder
Mig till Dig och mina händer
Fyller med din rikedom.

Med din Ande mig besegla,
Sonens bild i själen pregla,
Medan än jag wandrar här.
Uppfyll mig med nådens gåfwa:
Ewigt will jag då Dig lofwa
Der Du allt i alla är.

Amen.

Lördag.

Ära ske Herran!

Honom, som rikeliga förmår göra öfwer allt det wi bedjom eller tänkom, efter den kraft, som werkar i oß; Honom ware ära i församlingen, genom Jesum Christum, i allan tid, ifrån ewighet till ewighet! Amen. Eph. 3: 20—21.

Såsom apostelen förut widt upplåtit sin mun till att **bedja**, så upplåter han den här lika widt till att **tacka** och **lofwa**. Det, som uppwäcker honom till ett sådant lof, är tanken på och erfarenheten af Herrens nådesmakt. **Han förmår rikeligen göra öfwer allt det wi bedja eller tänka.** Denna Hans kraftförmåga har uppenbarat sig icke blott uti den första skapelsen af denna werld, utan ock i en ny skapelse inom andens werld, och Han bewisar den icke blott uti de yttre, timliga ting, som ligga inom försynens område, utan ock i allt det, som rörer själens wäl, i det nya lifwets upptändande och tillwäxt. Hans makt är, om wi så få säga, blifwen en nådens kraft i Christus, Hans Son, och i den helige Ande. I Christus är en ny skapelse skedd, all makt är Honom gifwen, och så har den blifwit ställd i nådens tjenst. Genom den helige Ande uppenbarar sig **kraften af höjden.** Derföre säger ju också Paulus (Eph. 2: 10): **Wi äro Hans werk, skapade i Christo Jesu.** Så sträcker sig Guds makt, genom hwilken Han förmår rikeligen göra hwad wi bedja, äfwen till det andeliga. Ja, Han förmår **rikligen** uppfylla wår bön och wårt begär, ty Han är **rik** på makt öfwer alla dem, som åkalla Honom. Hans förmåga och wilja att werka och gifwa allt, som hör till wår salighet, gå wida utöfwer wårt hjertas tankar och begär. Derför förmår Han göra icke blott **det** wi bedja och tänka, utan **öfwer allt** det wi kunna bedja och tänka, **efter den kraft som werkar i oß.** Denna kraft är ingen mindre än Hans allsmäktiga skaparekraft, Hans **öfwerswinneligen stora kraft hos dem, som**

tro efter Hans mäktiga starkhets werkan, hwilken Han werkade i Christo, då Han uppwäckte Honom ifrån de döda, och satte Honom på sin högra hand i himmelen (Eph. 1: 19, 20), och hwilken Han nu beter genom sin helige Andes werkningar i församlingen. Församlingen, såwäl som hwarje deß medlem, är föremålet för denna nådesmakt. Ty såsom Gud på församlingen låter sin margfaldiga **wishet** warda kunnig inför förstadömen och herradömen i himmelen (Eph. 3: 10), så uppenbarar Han på henne också sin öfwerswinneliga **kraft**. Han hafwer, — så kan denna församling betyga, — **samt med Christo gjort oß lefwande, och hafwer samt med Honom uppwäckt oß, och samt med Honom satt oß i det himmelska wäsendet i Christo Jesu, på det Han i tillkommande tid bewisa skulle sina nåds öfwerswinneliga rikedom öfwer oß i Christo Jesu** (Eph. 2: 5—7). Och kunde icke denna kraft uppenbara sig på hwarje enskild lem i Christi lekamen, då tillgången till densamma står hwar och en öppen?

Men bewisar Herren så på sin bedjande församling och på hwarje bedjande själ, att Han förmår rikeligen göra öfwer allt hwad wi bedja eller tänka, då skall äran gifwas Honom i församlingen: **Honom ware ära i församlingen.** Att ära och upphöja Honom dertill har Han kallat sin församling. **Detta folket hafwer Jag tillredt Mig, det skall förtälja mitt pris** (Es. 43: 21). Så talar Herren om sitt egendomsfolk. Gäller detta icke också nya testamentets församling? Det är hennes uppgift, likasom det är hennes egen ära, att upphöja Herrens ära. Herrens lof skall genomljuda hela församlingens såwäl dagliga som ock gudstjenstliga lif. Och såsom all Herrens nåd flödar till henne genom Jesum Christum, så skola ock hennes andliga offer uppstiga till Gud och blifwa Honom behagliga genom Jesum Christum, och det **i allan tid**, eller genom alla slägter, såsom det ock skett och ske skall. **Herren är min starkhet och loffång, och är min salighet; Han är min Gud, jag will ära Honom, Han är min faders Gud, och jag will upphöja Honom.** Så sjöng Guds folk, då Herren utfört det ur Egypti land och utur träldomens hus. **Min själ prisar storligen Herran, och min ande fröjdar sig i Gud,**

min Frälsare: Den mäktige hafwer gjort mäktiga ting med mig, och Hans namn är heligt, så upptager nya testamentets församling genom den heliga jungfrun samma lofsång. Så skall Herren lofwas från det ena slägtet till det andra. Och i ewigheten ljuder från den ena eonen till den andra denna lofsång: **Amen, lof och ära, och wishet, och tack, och pris, och kraft, och starkhet, ware wårom Gud, ifrån ewighet till ewighet. Amen!**

Herre Gud, Fader, Son och Helige Ande! wärdes af nåd bewisa din öfwerswinneliga nådeskraft på hela din församling och på mig arme, att äfwen jag måtte Dig ewigt ära med alla dem, som lofsjunga ditt namn.

Ära ske Herran! ja, Herran allena ske ära,
Mäktig att göra långt mer än wi mäkte begära:
Härligt och stort
Är hwad den Ewige gjort:
Honom wårt offer wi bära.

Amen.

Skriftetal
för Trefaldighets-Söndagen.

I Jesu namn!

Jesus sade till Simon: Lägg ut på djupet, och kaster eder nät ut till drägt. Då swarade Simon och sade till Honom: Mästare, wi hafwe arbetat hela natten och fått intet; men på din ord will jag kasta ut näten.

Så lyder en del af berättelsen i Luc. 5 kap. om det stora fiskafänget. Tillämpningen af dessa ord på andliga förhållanden är berättigad derigenom, att sjelfwa händelsen ju afbildade, hwad som i andelig måtto skulle ske med Petrus; likasom den ju också hade en andelig inwerkan på honom.

Den treenige Gudens nåd innesluter ett **djup af den rikedom, som är både i Guds wisdom och kunskap,** på hwilket wi, i likhet med Nicodemus, om hwilken wi i dag höra, måste lära oß att lägga ut, om wi wilja komma till lifwet. Att på Jesu ord lägga ut på djupet af Guds nåd, är något, som det städse på nytt gäller att göra. Icke minst wid den heliga nattwarden hafwa dessa ord sin tillämpning. Äfwen der gäller det att

på Jesu ord lägga ut på djupet.

Redan wid lärjungaskapets början, då en menniska begynner att lyßna till Herrens ord, lägger man, såsom det heter i berättelsen om fiskafänget, "något litet ut ifrån landet". Man har då icke längre så brådt om med allt detta mångahanda, att man icke skulle gifwa sig tid att begagna de nådetillfällen, som Herren erbjuder, då han kallar en att lyßna till sitt ord. Man låter då det andra wara för en stund, för att höra Jesus lära, såsom Petrus det gjorde. Äfwen i så måtto lägger man litet ut ifrån land, att man något afläg=

nar sig ifrån werldswäsendet. Man lägger ock något litet ut från sina egna tankar, wid hwilka man förut höll sig, såsom om de kunnat wisa en wägen till himlen; ocksä afstår man något från det gröfre, egna werkandet i egenrättfärdighet. Men endast "något litet", ty man håller sig ännu i närheten af landet; man har ännu icke alldeles släppt det egna.

Under lärjungaskapets fortgång kommer det genom Herrens ledning och de erfarenheter, som menniskan får göra, alltmera derhän, att hon måste lägga längre ut på djupet. Nya erfarenheter får man genom Guds Andes upplysning göra af egen synd och orenhet, af swaghet och wanmakt. Petrus bekände wid fiskafängets slut, att han war en syndig menniska, från hwilken Herren borde gå bort. Men huru många erfarenheter i den wägen hade han icke ännu qwar att göra! Sådant har då med sig, att man måste lägga längre ut både från werldens wäsende och sig sjelf, ut på ett nytt, större djup af Herrens nåd och makt, än det man förr behöfde.

Wi hafwa arbetat hela natten och fått intet — detta är den bekännelse, som ofta upprepas. Talar icke Herren sjelf om sådana erfarenheter då Han i Es. 55: 2 säger: **Hwi läggen I ut penningar, der intet bröd är, och edert arbete, deraf I intet mätte warden?** Ett sådant eget arbete, för att rena och hjelpa sig sjelf, förekommer gerna hos den ene under längre, hos den andre under kortare tid, i den första bättringen. Och äfwen det har sin stora betydelse. Det hjelper icke, att andra säga en menniska, att hon intet är och intet har och intet förmår. Sådant blir blott en utanlärd lexa, så länge hon icke **sjelf erfarit det.** Utan att hon sjelf **försökt** sina krafter, skall hon aldrig tro, att det med henne är så hjelplöst, som det werkligen är; och huru mycket det än säges henne om nåden, deß djup och höjd — ocksä det skall stanna utanför, utan kraft och lif, så länge hon icke sjelf erfarit djupet af sitt elände och sin andeliga nöd. — Äfwen i den dagliga bättringen skall en Jesu lärjunge, isynnerhet då Herren will föra honom framåt på sin wäg och i honom föröka sin kunskap, på nytt få göra erfarenhet utaf, att han fåfängt arbetat i egen kraft, likasom när särskild nöd i ett eller annat afseende

är å färde, då han ofta först söker hjelpen inne wid land — på egen hand — förgäfwes.

Genom sådana erfarenheter är det, som en Jesu lärjunge förmås att, i likhet med Petrus efter det fåfänga nattarbetet, lyßna till och följa Jesu ord: **Lägg ut på djupet.**

Der är ett djup af Guds barmhertighet mot de elända. Huru djupt stiger han icke ned till de elända? Der är ett djup af Guds förlåtande nåd. Huru många synder har Han icke kastat ned i det djupet? Der är ett djup af Guds kraft i de swaga. Huru många swaga hafwa icke i wanmakten sänkt sig ned i det djupet och erfarit, att Herrens kraft är mäktig i de swaga? — På detta djup bjuder Han nu den om nåd, hjelp och räddning angelägna menniskan att lägga ut. De erfarenheter, man gjort, den förlägenhet, i hwilken man befinner sig, lemna intet annat öfrigt. De bjuda den nödstälde att lemna landet, der man så gerna håller sig, emedan man der tycker sig hafwa fast fot; eller med andra ord: de twinga själen att öfwergifwa hoppet om egen hjelp och att wåga sig ut på djupet. Detta bjuder ock Herrens eget ord, såsom då det säger, i Rom. 4: 6, att **den som icke håller sig wid gerningarne, utan tror på Honom, som den ogudaktige gör rättfärdig, hans tro warder honom räknad till rättfärdighet**; det bjuder **de törstiga och de, som intet penningar hafwa, att komma och köpa utan penningar och för intet både win och mjölk**, Es. 55: 1; det förehåller dem, hos hwilka synden öfwerflödar, en mycket mer öfwerflödande nåd. Rom. 5: 20. Och när Herren, Ps. 50: 15, säger: **åkalla Mig i nöden, så will Jag hjelpa dig, så skall du prisa Mig**, så har Han ju dermed bjudit den nödstälde att lägga ut på djupet af Hans frälsande nåd. Hwad war det wäl annat den Cananeiska qwinnan gjorde, då hon i sin nöd wände sig till Herren? Hwad annat gjorde publikanen, då han åkallade Herrens barmhertighet? Hwad annat höfwidsmannen? Hwad war det wäl, hwartill Herren wille förmå Nicodemus, om icke att så lägga ut från sitt wetande, sin kunskap, sin rättfärdighet, på djupet af Guds nåd och makt?

För Petrus stridde det mot all hans konst och erfarenhet såsom fiskare att midt på dagen kasta ut sina nät och dertill på djupet. Men till Jesu ord hade han förtroende. Derföre säger han: **På ditt ord will jag kasta ut näten.**

För en nödstäld menniska kan det ock sammalunda förefalla underligt, ja fåfängt, att lägga ut på djupet af Guds kärlek, nåd och makt. Öfwerflödar synden, huru skall man wåga att kasta sig uti Guds barmhertighets djup? Är frestelsesnöden swår, huru kunna wänta, att wändandet till Herren skall kunna skaffa hjelp? Synes ingen utwäg ur en förhandenwarande nöd, huru wåga att wänta hjelp endast genom att se till Herren allena? Håller man på att försmäkta i wanmakt, huru drista att stilla sänka sig ned uti Guds kraft och wänta i stillhet efter Gud, såsom den der allena hjelper? På ditt ord will jag kasta ut nätet, sade Petrus, och det är swaret på alla dessa frågor; **på Jesu ord** kan du wåga dig ut på djupet, ty Jesu ord äro en fastare botten och bjuda starkare fäste än allting annat. Höfwidsmannen gjorde så: **då trodde mannen ordet, som Jesus sade, och gick.** Oräkneliga hafwa gjort detsamma; ingen har blifwit bedragen, ingen kommit på skam. Emedan Jesus säger det, så må man Honom till ära, i tron på Hans ord släppa allt eget — **all egen** tillit, hjelp, råd och makt, och lägga ut på djupet af **Hans** nåd och makt.

Äfwen wid den Heliga Nattwarden gäller det att så lägga ut på djupet. Ty om någorstädes ett djup upplåter sig, så är det här. Här är ett djup af **Christi kärlek,** ty i kärleken har Han utgifwit sin lekamen och utgjutit sitt blod **för** oß till gåfwa och offer, Gudi till en söt lukt; och i kärleken har Han welat gifwa Sig **åt** oß, med sin lekamen och blod. Här är ett djup af **nåd** i Christi blod, utgjutet för många till syndernas förlåtelse, renande af alla synder. Och i hwilken **Guds kraft** kan icke den wanmäktige här få sänka sig ned? Här beter ju Herren, huru **öfwerswinneligen stor Hans kraft är till alla dem, som tro efter Hans mäktiga starkhets werkan, hwilken Han werkade i Christo, då Han uppwäckte Honom ifrån de döda** (Eph. 1: 20). Det är ju den uppståndne, som här

möter dig och bjuder dig att se upp till Honom, att trösta på Hans kraft uti din swaghet.

Så lägg då ut på detta djup, du nattwardsgäst! Eller håller du dig ännu wid landet? Dwäljes du ännu i werlds- och syndawäsendet? Hänger du ännu wid dig sjelf i kärlek till dig sjelf, i tillit till dig sjelf? Har du kanske ännu icke lemnat rum för Herren att lyßna till Hans lärdom såsom en lärjunge? Då **kan** du icke lägga ut på djupet. Då kan du icke utan skada komma till Hans bord, ty det är icke sanning i din nattwardsgång.

Eller du har lagt ut något litet ifrån land; men du hindras kanske att lägga ut på djupet derutaf, att något särskildt syndaband håller dig fast wid werldens lusta. Käre, derföre bjuder Herrens apostel, att du skall pröfwa dig, innan du äter af detta bröd, eller dricker af denna kalk, på det Herren måtte få wisa dig, **om** något sådant band finnes, hwilket håller dig fast och hindrar dig att lägga ut. Det will Han ock låta dig förnimma i ditt samwete, om du der är stilla inför Honom, lyßnande till hwad den Helige Ande der will säga dig.

Eller det är så att du wäl icke hålles eller hindras af någon särskild synd, men dock icke lagt ut på djupet af ditt hjertas förderf? Du är tilläfwentyrs så rädd för att gå in i dig sjelf, att gå på djupet med dig sjelf, af fruktan för att "stanna wid dig sjelf", att du undandrager dig de djupgående erfarenheterna af **din** synd, att du med den mera **allmänna** erfarenheten och bekännelsen af ditt elände halkar öfwer och skyndar förbi de särskilda djup, som finnas i ditt hjerta. Då skall du heller aldrig kunna på **djupet af ditt hjerta** erfara Herrens nåd och wälsignelsen af Hans sakrament. På ytan berördt af den nåd, som här möter, skall ditt **hjerta** intet erfara utaf friden på **djupet** af hjertat, eller utaf nådens **kraft** att **förwandla** och omskapa.

Har du werkligen lärt känna och förfara **ditt** djupa elände, men wågar ej — just derföre — att följa Herren ut på djupen af Hans barmhertighet och nåd; hör då **Jesu** ord: **Lägg ut på djupet!** Det är **Han**, icke wi, som dertill manar

dig. Det är på Hans, icke på wårt ord, du wågar. Det skall icke låta dig komma på skam. Lemna dig sjelf, lemna dig åt Honom, så skall du hos Honom finna hwad du söker, **få barmhertighet och finna nåd på den tid dig hjelp behöfwes** (Ebr. 4: 16). Ja, lägg ut från djupet af ditt elände, på djupet af Herrens Jesu nåd, under det du bekänner:

Jag fattig syndig menniska o. s. w.

Högmessopredikan på Trefaldighets-Söndag.

I Guds Fadrens och Sonens och den helige Andes namn!

Jag lefwer, dock icke nu jag, utan Christus lefwer i mig; ty det jag nu lefwer i köttet, det lefwer jag i Guds Sons tro, den mig älskat hafwer, och gifwit Sig sjelf ut för mig.

Med dessa ord, som wi återfinna i Gal. 2: 20, beskrifwer Paulus ej blott sitt närwarande tillstånd, utan han låter oß här äfwen se olikheten mellan detta och det lif, han förut lefde. Olikheten är i sanning stor, ty det gäller ju ingenting mindre än ett nytt lif, en ny **medelpunkt** för lifwet. Förut lefde **han**, nu **Christus** i Honom. Men han angifwer ock, på hwad wäg han kommit till detta nya lif. Då han säger: **dock icke nu jag**, så har han dermed wisat, att det nya lif, som han nu lefde, icke kommit till stånd utan genom en död för hans jag, för hans sjelfwiskhet. Af andra ställen uti hans bref, särskildt af Rom. 7, kunna wi lära, **huru** han gått denna dödens wäg. Då han sedan säger: **Det jag nu lefwer i köttet, det lefwer jag i Guds Sons tro, den mig älskat hafwer och gifwit Sig sjelf ut för mig,** så anwisar han oß samma wäg från död till lif, som Frälsaren sjelf, såsom wi nyligen hörde på Annandag Pingst.

Det är Guds kärleksuppsåt, att hwar och en, som tror på Jesus, skall icke förgås, utan få ewinnerligt lif. Till den ändan har Han sändt sin Son, derför har ock Sonen genom sin död och uppståndelse borttagit döden och framburit lif och oförgängligt wäsende i ljuset, och till att tända detta lif har den helige Ande blifwit sänd af himmelen. Så sammansluter sig hela den treenige Gudens werk med afseende på den enskilda menniskan uti det nya lifwets upptändande. Det är ock derför, som Trefaldighetssöndagens evangelium förehåller oß ordet om den nya födelsen uti Frälsarens samtal med Nicodemus. Men lika wißt som detta ord om lifwet är ett ord

för oß alla, emedan Gud i sin nåd ämnat alla lifwets gåfwa, likawißt hafwa wi alla att noga **akta på den wäg**, på hwilken man föres fram till detta lif. Den kan icke wara någon annan än den Paulus gick, en wäg genom död, ty alla hafwa wi af naturen ett "jag", hwars lif måste få ett slut, om annars Christus i oß skall lefwa. Men att Herren wille leda oß på denna lifwets wäg, derom låtom oß af hjertat anropa den treenige Guden uti efterföljande psalm:

Sw. Ps. 23.

Joh. 3: 1—15. Och war en man af de phariseer, som het Nicodemus, en öfwerste ibland Judarna. 2 v. Han kom till Jesum om natten och sade till Honom: Rabbi, wi wete, att Du äst kommen af Gudi för en lärare; ty ingen kan göra de tecken, som Du gör, utan Gud är med honom. 3 v. Jesus swarade och sade till honom: Sannerliga, sannerliga säger Jag dig: Utan en blifwer född på nytt, kan han icke se Guds rike. 4 v. Då sade Nicodemus till Honom: Huru kan en menniska födas, när hon är gammal? Icke kan hon på nytt gå in i sina moders lif och födas? 5 v. Swarade Jesus: Sannerliga, sannerliga säger Jag dig: Utan en warder född af watten och Andanom, kan han icke ingå i Guds rike. 6 v. Det som är födt af kött, det är kött; och det som är födt af Andanom, det är ande. 7 v. Förundra icke, att Jag sade dig, att I måsten födas på nytt. 8 v. Wädret blås, hwart det will, och du hör deß röst, och du wetst icke hwadan det kommer, eller hwart det far; alltså är hwar och en, som af Andanom födt är. 9 v. Nicodemus swarade och sade till Honom: Huru kan detta ske? 10 v. Jesus swarade och sade till honom: Äst du en mästare i Israel och wetst icke detta? 11 v. Sannerliga, sannerliga säger Jag dig: Wi tale det wi wete, och det wi hafwe sett, det wittne wi, och wårt wittnesbörd anammen I icke. 12 v. Tron I icke, när Jag säger eder om jordiskt ting; huru skolen I då tro, om Jag säger eder om himmelskt ting? 13 v. Och ingen far upp i himmelen utom den, som for neder af himmelen, menniskones Son, som är i himmelen. 14 v. Och såsom Moses upphöjde ormen i öknen, alltså måste ock menniskones Son warda upphöjd, 15 v. På det att hwar och en, som tror på Honom, skall icke förgås, utan få ewinnerligt lif.

Den wäg, som Herren förde Nicodemus till lif, wisar sig på hwarje steg såsom en dödens wäg, såsom en wäg till lif genom död. Någon annan wäg till lifwet gifwes det icke. Låtom oß då i dag, i det wi lyßna till Herrens samtal med Nicodemus och akta på den wägledning, som denne "mästare i Israel" får af den rätte Mästaren, behjerta

Huru man kommer till lifwet allena genom att dö.

I.

Der är mycket, hwarifrån en menniska måste dö, för att komma till lif. Såsom en öfwerste för de phariseer hade Ni-

codemus mycket, hwarifrån han måste dö; men må ingen tro, att han sjelf är fri från sådant, som måste gifwas i döden. Förlitandet på egen rättfärdighet och wetande om lagen, falska föreställningar om Guds rike och om wilkoren för att kunna ingå uti detta rike, se, allt sådant, min åhörare, är något, som ingalunda är utmärkande ensamt för Nicodemus; nej, det är något, som tillhör det köttsliga sinnet såsom sådant, äfwen om detta skulle uppenbara sig uti en annan form än hos den tidens Judar.

Nicodemus inleder sitt samtal med Frälsaren med ett erkännande, att **Han är kommen af Gudi för en lärare, och att ingen kan göra de tecken som Han gör, utan att Gud är med Honom.** Då Herren till swar härpå och, såsom det synes, afbrytande Nicodemus säger: **Sannerliga, sannerliga säger jag dig: Utan en warder född på nytt, kan han icke se Guds rike** (v. 3), så riktar Han dermed det första dödsslaget åt Nicodemus; det gäller hans naturliga **fromhetswäsende.** Med detta sitt ord icke blott dömer Herren all ogudaktighet, utan Han kullkastar dermed också hela den fromhetsbyggnad, som hwilar på det gamla wäsendets, den oförändrade naturens grund, allt detta erkännande och bifall, som menniskor gifwa sanningen utan att sjelfwa lemna sig åt densamma, all denna yttre gudaktighet, med hwilken man mera afser att afbörda sig en skuld till Gud och en fordran af samwetet, som man med så litet som möjligt will göra sig qwitt, än att gifwa sig med sitt hjerta åt Gud. Herren betygar nemligen, att Guds rike sjelf är af en helt annan beskaffenhet än det köttsliga sinnet föreställer sig det, att wägen till att få se detsamma och erfara deß kraft är en helt annan än den yttre fromhetens, och att derföre för den, som will se Guds rike, intet mindre är af nöden, än **en ny födelse,** en ny begynnelse för hela wår inre tillwaro, en födelse, som måste werkas ofwan ifrån.

Detta ordet om en ny födelse är wäl egnadt att gifwa en ny dödsstöt, nemligen åt begäret att med förnuftet wilja **begripa** de gudomliga tingen, innan man hängifwer sig åt dem. Köttsligheten och sjelfwiskheten hafwa icke lemnat förnuftet oberördt; de hafwa på en gång förblindat och uppblåst det, så att det anser sig wara satt till att döma och fatta andeliga

ting, under det att dessa dock för detsamma förblifwa en galenskap, något som **den naturliga menniskan icke förnimmer.** Utaf alla dessa ting är icke något, som så stöter den naturliga menniskan för hufwudet, icke något, inför hwilket hon så studsar tillbaka, som detta, att hon måste födas på nytt. Wi se det på Nicodemus. Han frågar helt förbryllad: **Huru kan en menniska födas, när hon är gammal? icke kan hon på nytt gå in uti sin moders lif och födas?** (v. 4.) Och nog får man erfara, huru detta samma ord ännu i dag framkallar samma werkan. Huru mången studsar icke tillbaka wid det ordet om nya födelsen, hållande det för en galenskap, äfwen om man icke uttalar detta lika öppet som Nicodemus; ja, mången menar wäl nära nog, att talet om en ny födelse är en "ny lära", af hwilken man i forna tider intet hörde. — Herren skonar dock ingen från den nöd, som det har med sig att blifwa stäld inför en på en gång så ofattlig och så genomgripande och för menniskan afgörande sak. Han söker icke att för Nicodemus göra den begriplig; det kan den, i likhet med annat, som hörer Guds rike till, icke blifwa på någon annan än den inre erfarenhetens wäg, på hwilken alla Guds werk rättfärdiga sig för samwetet och dermed äfwen i sin mån för tanken. I stället för att söka göra detta Guds werk begripligt för Nicodemi förnuft, framhåller Herren på nytt deß obetingade nödwändighet, på samma gång Han hänwisar Nicodemus till de medel och krafter, genom hwilka det kan komma till stånd. Swarade Jesus: **Sannerliga, sannerliga säger Jag dig: Utan en warder födt af watten och Andanom, kan han icke ingå i Guds rike** (v. 5). För Nicodemus war dopet, särskildt Johannes-dopet, icke obekant; till detta skulle Anden komma, med hwilken Jesus skulle döpa, och derigenom det underbara nya födelsens werk åwägabringas. Till oß har Herren redan kommit i dopets bad och derigenom lagt grunden till det nya lifwet och bjudit wilkoren för detsammas återupptändande der det blifwit qwäfdt.

Men från et falska begripandet — ty det gifwes dock ett andeligt begripande, ett "förnimmande" — dör man icke utan att också dö ifrån **hwad man i sig sjelf är, har och förmår.** Der-

före höra wi Herren nedslå äfwen detta med de orden: **Det som är födt af kött, det är kött; och det som är födt af Andanom, det är ande** (v. 6). Menniskan är kött och köttsligt sinnad, men **köttets sinne är döden, och de, som äro köttsligt sinnade, kunna icke wara Gudi täcke** (Rom. 8: 8); huru skulle hon då kunna något wara inför Gud, eller ens något hafwa, deraf hon kunde berömma sig? Och såsom köttslig är hon bunden i det köttsliga, kan ej af sig sjelf komma ut ur detta tillstånd, ej sjelf förändra sitt naturliga wäsende, ej frambringa något andeligt, ännu mindre sjelf **blifwa** andelig; dertill kan det med henne komma endast genom en ny födelse af Andanom. Men är hon bunden i köttet och deß wäsende, huru skulle hon då förmå något till att hjelpa sig sjelf? Hwad förmår en bunden? Så är då detta Herrens ord wäl egnadt att göra om intet alla dessa egenkärlekens föreställningar om hwad man sjelf är, har och förmår. Dock — blotta ordet är icke tillräckligt att öfwertyga menniskan om hennes bundenhet och wanmakt, utan hon måste **förfara** det under kraftlösa försök att hjelpa sig sjelf, såsom Paulus enligt Rom. 7 fick förfara det. Helt säkert blef icke heller Nicodemus af detta Herrens ord genast öfwertygad om sin hjelplöshet; det lär icke heller du blifwa; men derhän måste det med dig komma, du måste dö från dig sjelf och hwad du i dig sjelf är och har.

Det är dock ännu något mera, som utmärker det sjelfwiska wäsendet, ännu en sida deraf, mot hwilken Herren riktar en dödsstöt, nemligen det falska, sjelfwiska **wetandet**. Wi weta mycket och förwexla detta wetande med att wara, d. w. s. wi tro oß hafwa och wara så mycket, derför att wi weta så mycket. Och dertill göra wi så mycket af detta wårt wetande, alldeles som om allt berodde derpå, om wi weta och känna en sak eller icke. Det wi icke med wårt wetande fatta, äro wi icke willige att erkänna eller böja oß för, det wilja wi ej gerna tro. **Förundra icke, att Jag sade dig, att I måsten födas på nytt. Wädret blås hwart det will, och du hörer deß röst, och du wetst icke hwadan det kommer, eller hwart det far; alltså är hwar och en som af Andanom född är** (v. 7, 8). "Du wet icke", säger Herren till Nicodemus; och kan

Han icke säga detsamma till oß äfwen med afseende på de enklaste naturtilldragelser? Huru mycket weta wi wäl om dessas orsaker och werkningar? Men derföre faller det oß ju icke in att förneka deras werklighet. Ännu mera måste detta gälla med afseende på Andens werkningar. Huru skulle wårt wetande der räcka till; men derföre få wi icke förundra oß öfwer dem så, som wore dessa werkningar omöjliga, emedan wi icke kunna följa dem med wår tanke. Men icke nog härmed. Äfwen om wi aldrig så wäl wißte om och i anseende till wetandet kände dessa Andens werkningar, så hade wi dermed icke sjelfwa saken. Det är ett stort swalg befästadt mellan hwad wi weta och hwad wi werkligen äro, hwad wi hafwa upplefwat. På Nicodemi fråga: **Huru skall detta ske?** swarar Herren: **Är du en mästare i Israel och wet icke detta?** (v. 9). Nog wißte mästaren Nicodemus redan genom gamla testamentets ord om en hjertats omskapelse; Herren hade ju redan i gamla förbundet lofwat att gifwa nya hjertan; och likwäl står Nicodemus der inför Herren såsom en den der intet wet. Så skall han då lära, att han med allt sitt blotta wetande ändock intet wet så som honom bör weta, ändock är främmande för sjelfwa saken. Han skall dö från sitt förra wetande, för att nu på ett annat, inre sätt lära, han skall blifwa lärjunge på nytt. — Wi få icke tadla kunskapen och wetandet om de gudomliga tingen i och för sig. Det kan hafwa sin stora nytta, lika wißt som okunnigheten lägger ett stort hinder i wägen för Guds Andes werk. Men å andra sidan är det dock wißt, att ingen kommer till lifwet, utan att han först dör från sitt wetande, d. w. s. utan att han lär sig förstå, att han med allt sitt wetande och all sin kunskap i Guds ord dock står utanför Guds rike, främmande i sitt hjerta för deß werkligheter, så att han nu har att lära på nytt, alldeles så som om han förut intet wetat. Så stiger man ned från mästareskapet till lärjungaskapet; så blir man, från att hafwa warit en "wis och förnumstig", en af de "fåkunnige", för hwilka Herren kan uppenbara sin nåd och råd.

Så se wi, huru Herren förer Nicodemus steg för steg nedåt och hän emot en död från det blott naturliga fromhetswäsendet, från det falska begripandet, från tilliten till hwad

han i sig sjelf är och förmår och slutligen från det döda, ofruktbara wetandet. Icke på en gång lär Nicodemus detta, men han är dock på wägen och han kommer till målet. Någon annan wäg gifwes det icke heller för dig. Wäl dig, om du, såsom Nicodemus, låter lära dig af den rätte Mästaren, äfwen om denna lärdom medför ett smärtefullt döende. Ty

II.

utblottad på all berömmelse, bragt till tystnad med alla förnuftets inwändningar, afklädd all egen kraft och uppgifwande allt ditt förra wetande, mötes du då af Herrens lifs- och nådesord uti Hans wittnesbörd. Och så lyder detta wittnesbörd: **Sannerliga, sannerliga säger Jag dig: Wi tale det Wi wete, och det Wi hafwe sett, det wittne Wi och wårt wittnesbörd anammen I icke** (v. 11). Se, så wittnar Herren, då wår gensägelse tystnat, och wi endast, såsom Nicodemus, fråga: **Huru skall detta ske?** Och Herrens wittnesbörd är wißt och gör de enfaldiga wisa till salighet, ty Hans wittnesbörd grundar sig på omedelbar åskådning; Han talar det Han sett hos sin Fader; Hans ord är sålunda i egentligaste mening ett wittnesbörd. Detta aflägger Han ock genom de sina. Äfwen de weta, hwad de säga, och wittna om hwad de sett, då de sjelfwa i erfarenheten upplefwat de ting, om hwilka de tala, under det att otron talar om det den icke sett, och är förgäfwes uppblåst i sitt köttsliga sinne.

Detta Herrens wittnesbörd måste i tron anammas. Derföre klagar Herren: **wårt wittnesbörd anammen I icke**, och hänwisar oß dermed till trons anammande såsom den enda wägen till lif. Det gäller att tro Hans wittnesbörd, att lemna sitt hjerta och öfwerlåta sig åt Hans nådesord. Derwid måste wi begynna med att tro Hans wittnesbörd **om jordiska ting**, d. ä. om sådana ting, som röra wårt tillstånd och det, som med oß måste föregå. **Tron I icke, när Jag säger eder om jordiska ting; huru skolen I då tro, om Jag säger eder om himmelska ting?** (v. 12.) Mången will först fatta och begripa de himmelska tingen, t. ex. om Guds treenighet, om Guds

rådslut om försoningen, om Christi person o. d.; och när han detta icke kan, så will han icke lyßna till Herrens wittnesbörd om syndens nöd, om behofwet af bättring, omwändelse och ny födelse. Men det är förwändt. Tror och anammar du icke först Guds ords wittnesbörd om dig och din ställning, icke kan du då fatta det, som ligger utom dig och högt uppöfwer dig. Nej, will du se lifwet, så måste du obetingadt anamma Herrens wittnesbörd, ty **ingen far upp i himmelen, utan den, som for neder af himmelen, menniskones Son, som är i himmelen** (v. 13). Ingen annan **wet** och kan **wisa** wägen till himmelen än Han, som stigit ned af himmelen, på samma gång Han är i himmelen, i Fadrens sköte, der Han skådar allt Guds råd. Och ingen annan har **banat** wäg till himmelen än Han, som for ned af himmelen och sedan for dit upp. Han är wägen. Och emedan Han så **banat** wägen och sjelf är wägen, så är också wittnesbördet, som Han aflägger, ett wittnesbörd om **Honom** sjelf, och tron på Hans wittnesbörd en tro på Honom sjelf. Derför hänwisar Han ock Nicodemus och hwar och en, som will finna lifwet, till denna tro, sägande: **Och så som Moses upphöjde ormen i öknen, alltså måste ock Menniskones Son warda upphöjd; på det att hwar och en, som tror på Honom, skall icke förgås, utan få ewinnerligt lif** (v. 14, 15).

Då Israeliterna under wandringen i öknen **knorrat emot Gud och emot Moses, sände Herren ibland folket brännande ormar, så att mycket folk i Israel blef dödt. Så kommo de till Moses och sade: Wi hafwe syndat, att wi emot Herren och emot dig talat hafwa: Bed Herren, att Han tager dessa ormar ifrån oß. Mose bad för folket. Då sade Herren till Moses: Gör dig en kopparorm, och res honom upp för ett tecken; hwilken som biten är och ser uppå honom, han skall lefwa. Så gjorde Moses en kopparorm och reste honom upp för ett tecken; och om någon wardt biten af orm, så såg han på den kopparormen och blef wid lif.** 4 Mos. 21: 5—9. Då Herren hänwisar till denna förebild, så häntyder Han för Nicodemus allra först på den syndens nöd, i hwilken wi äro stadde. Såsom Israeliten låg för döden till följd af

ormarnes bett, så äro ock wi dödligt sårade genom den synd, som den gamle ormen fört in i werlden, genom det syndagift, som genomträngt hela wår natur och förderfwat henne till döds. — Till hjelp emot döden lät Gud Moses upphöja en orm af koppar, lik de kopparröda ormar, hwilkas bett wållade död. Så har Gud **sändt sin Son i syndelig kötts liknelse** och låtit Honom upphöjas på korset, ja, **gjort Honom, som af ingen egen synd wißte, till synd för oß** (2 Cor. 5: 21), på det wi skulle frälsas "från alla synder, ifrån döden och djefwulens wåld" och lefwa genom Honom. — Wid kopparormen hade Gud fästat det löfte, att hwar och en som i tron på detta löfte såg på ormen, han skulle blifwa wid lif. Såsom seendet på kopparormen räddade Israeliten, så skall ocksa hwar och en, som ser Sonen och tror på Honom, icke förgås eller dö uti sin synd, utan frälsas och lefwa. Det war wisserligen underligt för Israeliten, att ett seende på en kopparorm skulle frälsa från ormarnes bett; så är det ock en underlig wäg till lifwet, att man skall i tron se på Honom, som är gjord till synd. Men **så har det behagat Gud, att med dåraktig predikan frälsa dem som tro** (1 Cor. 1: 21). Israeliten måste, om han wille räddas, wända bort sina ögon från sina dödligt swidande sår, för att i stället rikta sin blick på kopparormen; så måste ock den, som söker bot för sitt arma hjerta och läkedom för sina swidande samwetssår, wända sina ögon bort från all nöd och synd, för att fästa trones öga på den korsfäste Frälsaren. Intet annat hjelper. Icke det att man känner synden, icke det att man sjelf plåstrar med deß sår, icke egna ansträngningar, utan detta, att tro på Jesum, skaffar lif. Ja, midt under det att döden tyckes lägga sin hand uppå ens hjerta, och intet annat kännes än död och undergång, gäller det att se på Jesus och af Honom wänta lif, och detta icke en gång eller några gånger, utan fortfarande. Skall det komma till lif, så sker det icke dermed, att du en gång kastar blicken på Herren, under det du tusen gånger betraktar ditt elände, utan åter och åter måste du wända blicken till Honom,

— — Och med trones öga
uppå korset stadigt se,
suga honung från deß höga
stam, som bit ur blommorne,
Att ditt arma sjuka hjerta
Af Hans sår och af Hans smärta
Hwarje stund en balsam får
Emot syndens ormasår.

Genom sådant seende i tron får man lifwet. Så kommer man till lifwet genom att dö, ty i tron mötas lif och död; i sjelfwa tron ligger nemligen ett uppgifwande af alla andra utwägar att finna lif, ett döende från allt, allt eget, på samma gång hon innebär ett hjertats omfattande af Jesus Christus den korsfäste, såsom den enda grunden för ens frälsning och salighet. —

Se, mine åhörare, på denna wäg förde Herren Nicodemus till lifwet; will **du** låta föra dig samma wäg? Wet, att ingen annan wäg finnes till lif än genom död. O, så låt då Herrens Ande medelst ordet föra dig in på denna wäg, der du wisserligen alltjemt måste dö från ditt förnufts klokskap, från din egen rättfärdighet och kraft, från allt ditt tomma, döda wetande, men der också lifwet möter dig uti Herrens wittnesbörd. Och när döden med synden uppwaknat i din själ, så fatta om det nådesord, som bjuder dig lif. Ja lyft då ditt öga upp och håll det stadigt fästadt på Jesus din Frälsare så skall du lefwa. — Men förgät icke att detta är en **wäg**, ej **ett steg** blott. Nicodemus kunde icke genast träda in i lifwet, men han fann det omsider, sedan ordet, som i honom plantats, hunnit att slå rot. Anamma så, äfwen du, med saktmodighet ordet, som i dig plantas, så skall äfwen för dig lifsens ljus uppgå. Och har det för dig uppgått, wandra då i deß sken. Skulle död åter möta, så gäller den endast det hos dig, som alltmera måste dö; men måtte då också städse på nytt din trosblick fästas på Honom, som upphöjdes på korset och sedan på Fadrens högra hand, så går du genom död till lif. Amen.

Herrens bön. (Se I p. 112.)

Mel. bearb. af Sw. Ps. 298.

Him-mel-ske Fa-der from-me: Hel-gadt

war-de ditt namn, Ditt ri-ke till oß

kom-me; Hjelp ock din wil-ja fram! Gif

bröd, För-låt wå-ra syn-der, För-stör all' djef-wu-lens

fun = = = der Fräls oß från on = = = = = = do!

A = = = = men! A = = = = = = = = = men!

Responsorier för högtiderna.

1. Advent.

Liturgen. Församlingen.

Be = re=der Herranom wäg, Görer Hans sti = gar rät = = ta!

2. Jul.

L. F. L.

Ett barn är oß födt, En son är oß gifwen. Ett

F.

barn är oß födt, En son är oß gif = = = = wen.

3. Trettondedagstiden.

L. F.

Or = det wardt kött och bod = = de i = bland oß. Och wi så=go Hans

herr===lig=het såsom en=da So = = nens herr = lig = het af

Fa=dre===nom, full med nåd och san==ning.

4. Passionstiden.

L.

Christus är sar-gad för wä-ra miß-ger-nin-gar skull

F.

Och sla-gen för wå-ra syn-der skull.

5. Påsk.

L.

Her-ren är upp-stån-den, Ha-le-lu-ja.

F.

Han är san-ner-li-ga upp-stån-den

Ha = = = le = lu = = = = = = = = = ja!

6. Pingst.

L.

Ska-pa i mig, Gud, ett rent hjer = = ta,

F.

Ha = le = = lu = = = ja! Och gif i mig en ny, wiß an = =

da. Ha = le = lu = = = = = = = ja!

Rättelser.

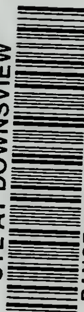
Sid.	73, (öfwerskriften)				står:	tåligt;	läs:	tålige!
„	108,	rad.	19—20	uppifr.	„	synden är allenast;	„	synden är ej allenast
„	58,	„	1	„	„	Es. 53;	„	52:
„	66,	„	21	„	„	Ebr. 8: 13—14;	„	Ebr. 9: 13—14
„	77,	„	4	nedifr.	„	Ock;	„	Och
„	97,	„	1	uppifr.	„	förstå. Så —;	„	förstå; så
„	108,	„	3	„	„	att ock i —;	„	att och i
„	109,	„	7	nedifr.	„	dock wet Han;	„	dock wet han
„	143,	„	8	uppifr.	„	ut för sig;	„	utanför sig
„	177,	„	1	nedifr.	„	Joh. 7: 3;	„	Joh. 17: 3;
„	178,	„	5	uppifr.	„	warda fri;	„	warda fritt
„	181,	„	10	nedifr.	,	det som ett;	„	det ett
„	190,	„	9—10	„	„	om sin månhet;	„	om månheten
„	196,	„	8	uppifr.	„	det är redan war;	„	det här redan war
„	205	„	22	„	bör:	Hos de — börja nytt stycke.		
„	7	„	11	nedifr.	står:	Thomas';	läs:	Philippi —

Innehåll.

3. Påsk- och Pingsthögtiderna.

UTL AT DOWNSVIEW
D RANGE BAY SHLF POS ITEM C
39 13 08 05 09 015 6